Dane Mataić Pavičić

HRVATI U ČILEU

životopisi

CROATAS EN CHILE

biografías

Regalo a las

Bibliotecas, Archivos y Museos de

Chile

Autor

Prof. Dane Isaacić P.

ex - diplomático en Santiago

Zagreb,

Dane Mataić Pavičić

HRVATI U ČILEU
životopisi

CROATAS EN CHILE
biografías

Zagreb
1998.

Mojem ocu Juri,
***Amerikancu,* iseljeniku-povratniku**
(Illinos, SAD, 1914 - 1929)
A mi padre Jorge *Americano*
(Illinos, EE.UU. 1914 - 1929),
retornado a su patria

POD POKROVITELJSTVOM HRVATSKE MATICE ISELJENIKA

Zagreb, Hrvatska

ASPICIADO POR LA FUNDACION PARA LA EMIGRACION CROATA

Zagreb, Croacia

Nakladnik / *editor*:
Dane Mataić Pavičić

Recenzenti / *reseña:*
dr. Petar Šimunović
dr. Ljubomir Antić

Lektori / *lectores*:
Dr. Petar Šimunović
Prof. Milivoj Telećan

Predgovor / *prólogo:*
Prof. Ernesto Livacic Gazzano
Mr. Nataša Bašić

Tiskara / *imprenta:*
Pintar design - Zagreb
naklada 500 kom.

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i sveučilišna knjižnica, Zagreb

UDK 323.15 (83=862 (092)

MATAIĆ, Dane
Hrvati u Čileu : životopisi = Croatas en Chile : biografías / Dane Mataić Pavičić ; (predgovor Ernesto Livacic Gazzano) - Zagreb : Dane Mataić P., 1998. - 228 str. : ilustr. ; 24 cm
Tekst usporedo na hrv. i španj. jeziku. - Bibliografija: str. 218-219.

ISBN 953-97634-0-1

981005021

Zagreb 1998.

SADRŽAJ
INDICE

Predgovor
Prológo 8

Prof. Ernesto Livacic Gazzano:
Jedan narod na dva kontinenta
Un pueblo en dos continentes 8

Riječ autora
Palabra del Autor 10

ŽIVOTOPISI (abecednim redom hrvatske verzije)
BIOGRAFIAS (el órden alfabético de la versión croata) 14

Usporedni popis prezimena: (hrvatska verzija - čileanska verzija)
Listado comparativo de los apellidos (la grafía croata - la grafía chilena) 192

Alfabeto croata - Pronunciación de los sonidos croatas 197

DODATAK
APENDICE 199

Dr. Ljubomir Antić:
Dolazak Hrvata u Čile
Inmigración croata en Chile 200

Dr. Petar Šimunović:
Imena i prezimena hrvatskih potomaka u Čileu
Nombres y apellidos de los descendientes croatas en Chile 204

Dane Matаić:
Republika Čile
Croacia en breve 215

Literatura - **Fuentes de consulta** 222

Životopis autora
Biografía del Autor 13

JEDAN NAROD NA DVA KONTINENTA

Ova, do sada jedinstvena knjiga prikazuje pustolovinu i duh jednog naroda čiji su se pripadnici na li s jedne i s druge strane Atlantika. To je od autora iziskivalo naporan i zavidan istraživački rad.

Od posljednje trećine XIX stoljeća, mnogo se mladih Hrvata s dalmatinskih obala i otoka iselilo u Čile, daleku i, za njih, nepoznatu zemlju. Na njezinom negostoljubivom sjeveru i neizmjernim prostranstvima njezina juga, oni su svojim poletom i uporno ću dali presudan prinos razvoju ove daleke zemlje.

Prostodu ni i po teni bili su tamo neumorni pregaoci. Ti složni pioniri zasnovali su tamo svoje obitelji. Prihvatili su Čile kao svoju drugu domovinu ne zaboravljajući svoje korijene, ali uvećina ih se nikada nije vratila na rodnu grudu.

Nebrojeno su puta svojom strpljivo stečenom u teđevinom, doseljavali svoje europske rođake u ova američka bespuća. Drugi put bi, često nespretnim rukopisom, s vremena na vrijeme razmjenjivali pisma (jedini mogući način komunikacije u to vrijeme), sve dok im vrijeme ili smrt ne bi utihnuli dopisivanje.

Tako je, jedan te isti narod stvarao svoju povijest na dva kontinenta, i ujedno plaćao cijenu sve većeg međusobnog otuđivanja.

Vizijom i plemenitim ciljevima, sa upori tem u čvrstim ljudskim vrijednostima, doseljenici su svojoj djeci, svojim unučadima i praunučadima nastojali dati obrazovanje koje im je omogućilo ulazak na sveučili ta, u Parlament, ministarstva i uprave tvrtki, u svećeničke redove, u vrlo visoke umjetničke krugove, diplomaciju, u žurnalistiku. čileanski potomci starih Hrvata dosezali su značajne pozicije u čileanskoj nacionalnoj zajednici. Ali, možda su u isto vrijeme vrlo malo znali o Braču ili Splitu, o Omi u ili o Hvaru.

S druge strane, oni koji su ostali uz obale Jadranskog mora, sve manje su znali o lutanjima i uspjesima ljudi iste krvi, u dalekim prostranstvima krajnjega juga Amerike. Nisu mogli ni zamisliti tu stvarnost u čijem se sredi tu, pomoću drugog jezika, s drugim običajima, usklađujući prezimena različitog porijekla, njegovala zajednička kultura i duh pradjedova. U rijetkim prigodama, tijekom dugih desetljeća od odlaska prvih iseljenika, poneki bi doživjeli tu emotivnu povlasticu da prime u goste ponekog potomka njihovih rođaka iz čilea, koji bi do li u Majku domovinu i pričali o Antofagasti ili o Iquique-u, o Punta Arenasu ili Porveniru, i da ih prihvate kao dio grane zajedničkog stabla.

Sada ova knjiga uspostavlja čvrsti most između Hrvatske i Čilea. Pokazuje na dva jezika, hrvatskom i panjolskom, kako izgleda na a Majka domovina i kakova je nova Čileanska Hrvatska, priča o avanturama koje je četvrt milijuna mu karaca i žena prve doseljeničke generacije pro lo da bi podigli nove nara taje.

Ovaj je most potreban svima, ali posebne vrijednosti donosi mladima preko kojih se danas produžava povijest i očekivanje da će ju snažno obnavljati. Ovo djelo trebalo bi ih učiniti ponosnim na svoje pretke i pozvati ih da napreduju putom ljudske solidarnosti uzduž i poprijeko planete na kojoj živimo.

Nadamo se da će se njihova imena, i ona mnoga druga koja se nisu mogla naći u ovom prvom izdanju knjige, obogatiti i pro iriti novima, uzdižući tako putanju napretka jedne nacije, geografski male, ali plodne po duhovnosti i univerzalnom pozivu.

Prof. Ernesto Livačić Gazzano, akademik

Santiago de Chile, prosinac 1997.

Este libro -único hasta hoy en su enfoque del tema, lo que ha exigido a su autor un esforzado y meritorio trabajo de investigación -refleja la aventura de un pueblo y de su espiritu a uno y otro lados del Atlántico.

A partir del último tercio del siglo XIX, muchos jovenes croatas emigraron, desde las costas e islas dálmatas, a un Chile remoto y desconocido para ellos. En su norte duro y en su sur inmenso, contribuyeron decisivamente, con su empuje y su tesón, al desarollo de esa remota nación.

Sencillos y honestos, fueron allí trabajadores incasables. Pioneros y solidarios, formaron allí sus familias.

La adoptaron como su segunda patria, sin olvidar sus raíces pero –en la mayoría de los casos –sin retornar jamás a su terruño natal.

En más de una ocasión, con sus pacientes ahorros, trasladaron a esos confines de América a sus parientes europeos. Otras veces, con letra a menudo cruda, se limitaban a escribirse de tanto en tanto con ellos (única forma de comunicación entonces posible), hasta que el tiempo o la muerte fueron silenciando su correspondencia.

Así, un mismo pueblo fue haciendo su historia a la vez en dos continentes, aunque pagando el precio de un progresivo menor conocimiento mutuo.

Con visión y con generoso esfuerzo, con apoyo en sólidos valores, los inmigrantes procuraron a sus hijos, a sus nietos y a sus bisnietos una formación que les permitió acceder a las profesiones universitarias y al Parlamento, a Ministerios y a direcciones de empresas, al sacerdocio y a altos niveles de creación artística, a la diplomacia y al periodismo. Los descendientes chilenos de los viejos croatas alcanzaban posiciones significativas en la comunidad nacional chilena. Pero, tal vez, sabían muy poco de Brac o de Split, de Omis o de Hvar.

Por su parte los que quedaron junto al Adriático con frecuencia pasaron a ignorar las andanzas y los éxitosque, en las alejadas latitudes del extremo sur de América, vivía gente de su misma sangre, sin imaginar siquiera las realidades en medio de las cuales –en otro idioma, con otras costumbres, combinando apellido de dispares orígenes- renovaban una misma cultura y un mismo espíritu. En ocasiones, tras largas décadas de la partida de los primeros inmigrantes, tenían el emotivo privilegio de recibir a alguno de sus descendientes, que llegaban a la Madre Patria hablando de Antofagasta o de Iquique, de Punta Arenas o Porvenir, y de reconocerlo como parte de un tronco común.

Ahora, este libro pasa a construir un puente firme entre Croacia y Chile. Muestra en ambas lenguas, la croata y la española, como es la Madre Patria y como es la nueva Croacia chilena, y relata las aventuras que un cuarto de millar de hombres y mujeres originarios de la primera llevaron a cabo para construir la segunda.

Ese puente, necesario para todos, está llamado a ser particularmente valioso para los jóvenes en los cuales hoy se prolonga esa historia que espera de ellos un renovado vigor. Esta obra debería hacerlos sentirse orgullosos de sus antepasados e invitarlos a proseguir avanzando en un camino compartido de solidaridad humana a lo largo y a lo ancho del planeta en que vivimos.

Esperamos que sus nombres y los de muchos otros que no pudieron figurar en esta primera edición, enriquezcan y amplíen las siguientes, exaltando la trayectoria de una nación geográficamente pequeña pero fecunda por su espíritu de vocación universal.

Prof. Ernesto Livacic Gazzano, Académico

Santiago de Chile, diciembre 1997.

RIJEČ AUTORA

Kako sam se družio s iseljeničkim temama od malih nogu, nisam odolio izazovima koje je postavljalo stanje u našem čileanskom iseljeništvu u posljednje tri godine pred Domovinski rat u Hrvatskoj. Već sama činjenica da sam u diplomatsku službu u Čile upućen iz Zagreba, nalagala mi je posebne zadatke u radu s mojim sunarodnjacima, Hrvatima. Drugih doseljenika iz tadašnje države skoro da nije ni bilo. S približavanjem agresije na Hrvatsku naglo je poraslo zanimanje mladih naraštaja čileanskih Hrvata za svoje korijene, svoje podrijetlo, a oni su o tomu tako malo znali. Kako i nebi, kada se od dolaska njihovih predaka, na hrvatskom tlu toliko toga zbivalo i mijenjalo, od nazivlja država do imena naroda i jezika. Kao građani daleke zemlje, Čilea, zauzeti svojom svakodnevicom, bez pravih informacija, ostajali su zbunjeni tom pretvorbom od austrijaca, yugoslavosa do Croatas. U svim tim promjenama, Hrvati nisu imali svoju državu, što je unosilo dodatne teškoće u shvaćanju svog identiteta i pronalaženju svojih korijena. Posebnu zabunu unosile su smišljene dezinformacije iz jugoslavenskih predstavništava u kojima je bilo činovnika sa svih strana, ali najmanje iz Hrvatske.

Hrvati su stizali na kraj svijeta, u trećoj klasi parobroda, da bi danas njihovi unuci i praunuci zauzimali senatorske i ministarske fotelje, oblačili biskupske i rektorske odore, a na estancije svojih predaka na Ognjenoj zemlji letjeli svojim avionima.

Sačuvana je poneka hrvatska riječ, naš vedri osmjeh, naslijeđeno prezime djedova i crte lica nekog bračkog ribara ili omiškog stočara.

Na tisuće njih zaslužuje ulaznicu u ovakovu knjigu, ali ušli su oni, čijim sam se sudbinama uspio približiti. Dio životopisa napisali su sami nosioci.

Ova knjiga skupljenih sudbina onih koji su utemeljili hrvatstvo na čileanskom tlu i onih koji nastavljaju djela svojih pradjedova, ima namjeru da argumentirano, s bezbrojnim činjenicama pruži mladim Čileancima našeg prvog ili drugog prezimena obavijest o njihovu hrvatskom podrijetlu i da ih, na njihovom materinskom jeziku, španjolskom, navede na trag prave adrese njihovih korijena.

Zbog toga sam izabrao biografsku leksikonsku matricu čiji će podaci to moći pružiti. Nisam se upuštao u donošenje zaključaka. Njihovu socijalnu strukturu, njihova seljakanja po prostranstvima te daleke zemlje u potrazi za zaradom, prinos napretku nove domovine ili pak stupanj očuvanog hrvatskog osjećaja u čileanskom ambijentu (jeziku, državljanstvu, kulturi), ostvarit će netko drugi. Istražit će i vrijeme od iseljavanja iz Dalmacije do useljavanja u Čile, jer ponekad se radi o godinama provedenim negdje usput, u dokovima luka Mar del Plate ili u rudokopima Orura u Boliviji.

Potaknut njihovim izrazima ljubavi prema domovini svojih predaka, koju većina nikada nije vidjela, zadivljen vidnim napretkom naseobine u čileanskom društvu, htio sam ih predstaviti i u Hrvatskoj. Preko svojih životopisa oni pričaju svojim rođacima i davnim susjedima o svemu što im se dogodilo, koga su oženili, koliko su djece izrodili, koja su dobra zaradili i gdje i kada su ostali zauvijek u miru. Kao i svako drugo dobronamjerno štivo i ovo moje je obogaćeno vrijednim prilozima dvojice akademika, hrvatskog i čileanskog: dr. Petar imunović i prof. Ernesto Livacic Gazzano, obojica su Bračani; jednom su preci ostali na Braču, a oni od drugoga su se priključili jatu koje je odavno sletjelo na obale čileanskog Pacifika i tamo ostalo zauvijek. Tu je i prilog dr. Ljubomira Antića, autora više djela o hrvatskom iseljeništvu u Južnoj Americi. Njihovi pisani prilozi daju dodatna objašnjenja.

Ova knjiga bi pored svega htjela postati mostom prijateljstva dviju domovina: Čilea i Hrvatske.

Prva verzija ove knjige trebala se tiskati u Santiagu, 1992. godine, ali je mojim prisilnim povratkom u Zagreb, to onemogućeno.

Pripremu knjige pomagala je grupa hrvatskih potomaka, kojoj je na čelu bio akademik Roque Esteban Scarpa. Ovaj velikan čileanske kulture, danas pokojni don Roque, davao mi je vrijedne savjete koji su se nadopunjavali s onima koje sam dobivao iz Zagreba. Moji vjerni suradnici bili su: prof. Andrés Rajevic B., Ernesto Livacic G., Jorge Babarovic N., Domingo Mihovilovic R., Petar Rendić K., iz Santiaga, inž. Danilo Martic K. iz Punta Arenasa, Mila Mihojevic Lucic iz Iquiquea. Najveći dug za nesebičnu suradnju dugujem mr. Vjeri Zlatar Montan iz Antofagaste. Najveću podršku i ohrabrenje u Hrvatskoj primio sam od akademika Petra imunovića i dr. Ljubomira Antića koji me je pratio i u čileanskim neprospavanim noćima. Podrška i stručna pomoć Mr. Nataše Bašić bila mi je dragocijena. Zato je to knjiga mnogih dragih osoba i suradnika i svih onih koji joj se raduju. Svima im od srca hvala.

Bez financijske podrške onih hrvatskih potomaka u Čileu koji su knjigu kupili unaprijed bilo bi teško započeti ovaj rad. Njima se pridružila udruga "Sklad" iz Supetra na Braču, Hrvatska matica iseljenika, Ministarstvo za kulturu Republike Hrvatske, Karlovačka pivovara u vlasništvu čileanskih Hrvata, Hrvatski stadion iz Santiaga, Dalmacijacement iz Kaštel Sućurca i drugi.

Posebnu zahvalnost dugujem Hrvatskoj matici iseljenika na visokom pokroviteljstvu ovog skromnog rada.

Mojoj obitelji, posebno kćeri Danijeli, zahvaljujem na pomoći i strpljenju.

Na Okiću, u listopadu 1998. Prof. Dane Mataić Pavičić

INTRODUCCION DEL AUTOR

Debido a que desde temprana edad estuve vinculado con temas relacionados con las migraciones croatas, no pude evitar los desafíos que presentaba la situación de nuestra diáspora radicada en Chile, tres años antes de estallar la guerra patriótica de defensa impuesta a Croacia. El solo hecho de haber arribado a Chile procedente de Zagreb, delegado por el Gobierno de Croacia al servicio diplomático federal, me impusó realizar tareas especiales junto con mis connacionales. Prácticamente no había de los inmigrantes del territorio de antiguo estado.

Conforme se aproximaba la agresión a Croacia, crecía el interés de las jovenes generaciones chileno-croatas por sus raices, de las que conocian tan poco. Ese interés era razonable, porque en la madre patria -Croacia- de donde provenían sus antepasados, durante los últimos cien años, ocurrían muchos cambios, desde la mutación del nombre de los estados, naciones, hasta el cambio de la denominación del idioma. Como ciudadanos del lejano Chile, absorbidos por el quehacer cotidiano y poco informados, quedaban confundidos con la transformación de nacionalidad austríaca a yugoslava y luego a croata. Durante todos estos cambios, los croatas no tenían su propio estado, lo que dificultaba la búsqueda de su identidad y sus raices. Una confusión adicional la constituían las desinformaciones propaladas por las representaciones yugoslavas, en las que había toda clase de nacionalidades, menos la croata.

Los croatas que viajaban en vapores, en tercera clase, arribaban a lo incierto, al fin del mundo, mientras que hoy sus nietos y bisnietos son senadores, ministros, obispos o profesores y rectores universitarios, o incluso algunos vuelan en aviones particulares a las estancias de Tierra del Fuego de sus antepasados. Dentro de poco ya no habrá inmigrantes croatas en Chile. Solo quedan sus descendientes, quienes siguen añorando la soleada Dalmacia o el mar Adriático, en el que puede bañarse. Se ha conservado una que otra palabra croata, amplia sonrisa dálmata, el apellido heredado de los abuelos y los rasgos fisonómicos de algún pescador de Brac o de un pastor de Omi .

Miles de ellos merecen ser incluidos en este libro, pero mencioné solo a aquellos de los que pude encontrar y averiguar su biografía. Una parte de las biografías fueron escritas por los mismos protagonistas.

La meta de este libro es motivar a los jovenes chilenos descendientes de croatas, a buscar sus raices. Esta obra, escrita en su lengua materna, el castellano, puede ayudarlos.

No me aventuré a sacar conlusiones. Queda como tarea pendiente para otro estudioso, escribir sobre su estructura social, sus peregrinajes por el vasto territorio chileno en busca de trabajo, su aporte al crecimiento de su nueva patria o el grado de conservación de los sentimientos nacionales croatas en el ambiente chileno (idioma, ciudadanía, cultura). Notar el tiempo transcurrido entre la partida de Dalmacia y el arribo a Chile, porque a veces los emigrantes croatas hicieron escala en los dockes de los puertos argentinos del río Mar del Plata o en las minas de Oruro, en Bolivia.

Incentivado con sus profundos sentimientos hacia la patria de sus antepasados -a la que la mayoria nunca vio- y maravillado con el progreso obtenido por los descendientes de los inmigrantes croatas en la sociedad chilena, quise presentarlos en Croacia, en nuestro hermoso idioma croata. A través de sus biografías, ellos les cuentan a sus parientes y a sus antiguos vecinos su odisea, con quién se han casado, cuantos hijos tuvieron, que patrimonio han obtenido y donde descansan sus restos.

Como todo texto bien intencionado, el mío también ha sido enriquecido con valiosas contribuciones. Quisiera agradecer el aporte de dos académicos: uno croata y otro chileno, el Dr. Petar Simunovic y el Prof. Ernesto Livacic Gazzano, ambos de Brac. Los ancestros del primero se quedaron en la isla de Brac, mientras que los del segundo se juntaron a la bandada que aterrizó hace años en las costas del Pacífico chileno y se quedaron para siempre. También quisiera destacar la valiosa contribución del Dr. Ljubomir Antic.

Uno de los principales objetivos de este libro es tender un puente de amistad entre las dos patrias: Chile y Croacia.

La primer versión debía ser publicada en Santiago de Chile en 1992, pero lamentablemente no se pudo concretar debido a mi regreso forzado a Zagreb.

Un grupo de descendientes de croatas, encabezado por el académico Roque Esteban Scarpa, me ayudó a preparar este libro. El ya desaparecido don Roque, un gran hombre de la cultura chilena, me dió valiosos consejos, que sumé a los recibidos de Zagreb.

También quisiera mencionar a mis leales colaboradores: el Prof. Andrés Rajevic B., prof. Ernesto Livacic G., Jorge Babarovic N., Domingo Mihovilovic R., Petar Rendic Kuzmanic de Santiago, ing. Danilo Martic K. de Punta Arenas y Mila Mihojevic Lucic de Iquique.

Una de las mayores colaboraciones desinteresadas me la brindó la Mr. Vjera Zlatar Montan, de Antofagasta.

Por otra parte, el mayor apoyo e incentivo en la patria lo recibí del académico Petar Simunovic y del Dr. Ljubomir Antic, que me asistió en mis investigaciones en las noches santiaguinas. Supervisión profesional y el apoyo de la Mr. Natasa Basic fue precioso.

Por eso, este libro es de todos los queridos colaboradores y de todos los que se alegran por él. A todos ellos, gracias de corazón!

Sin la ayuda financiera de los descendientes de croatas de Chile que compraron el libro de antemano, hubiera sido difícil empezar esta obra.

Tambien quisiera agradecer la ayuda brindada por la Sociedad Sklad de Brac, la Fundación para la emigración croata (Hrvatska Matica iseljenika), el Ministerio de Cultura de la República de Croacia, Dalmacijacement de Kastel Sucurac, Estadio croata de Santiago y por la Cerveceria de Karlovac (Karlovačko pivo), cuyos dueños son chilenos de origen croata.

Le debo expresar mi especial agradecimiento a la Fundación para la emigración croata por sus altos auspicios de este trabajo.

Por último, agradezco a mi familia, especialmente a mi hija Danijela, por su ayuda y paciencia.

En Okic, octubre de 1998

Prof. Dane Mataic Pavicic

ŽIVOTOPISI

BIOGRAFIAS

MATAIĆ PAVIČIĆ, Dane

Profesor, diplomat (Staro Topolje, Slav. Brod, 1. I. 1937). Roditelji: Jure Mataić i Marija Pavičić. Supruga: Marija Jurjević Balen. Kćer: Danijela. Otac radio u Chicagu, SAD (1914 – 1929), član *Hrvatske bratske zajednice*. Roditelji doselili iz Like u Slavoniju 1929. – D. Mataić P. je pohađao osnovnu školu u rodnom mjestu, *Učiteljsku školu* u Slavonskom Brodu (1957), a *Filozofski fakultet* (slavistika i francuski jezik) u Zagrebu (1965). Studirao u Francuskoj (*Université de Rennes*, 1962/63). Postdiplomski studij iz novinarstva, *Fakultet političkih znanosti* u Zagrebu (1973/1974). Diploma francuskog i španjolskog jezika. Učitelj u Slav. Kobašu, turistički djelatnik (Plitvice) i službenik u vladi Hrvatske. Konzul u Zürichu upućen od strane Rep. Hrvatske (1974-1978). U Zagrebu je tajnik odbora za građane u inozemstvu (1978-1986), pomoćnik ministra za informiranje (1986-1988). Od strane hrvatske vlade upućen, 1988, u Čile na mjesto šefa Konzulata bivše Jugoslavije gdje ostao do 15. I. 1992. Javno izrazio lojalnost (rujan 1991) novoj hrvatskoj vlasti. Savjetnik u Ministarstvu vanjskih poslova Republike Hrvatske (1992-1995). Bio član Direktorija Konzularnog kora u Santiagu (1989-1990). Istraživač povijesti hrvatskih doseljenika u Čileu. U Nacionalnoj knjižnici Čilea otkrio i klasificirao hrvatski iseljenički tisak i organizirao mikrofilmiranje (14.000 stranica). Kopiju dostavio Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu i Nacionalnoj knjižnici Čilea (1989/1990). U studenom 1991. učestvovao na III kongresu Latinske Amerike i Kariba u Santiagu. Objavio: *Jugoslavenima u Francuskoj* (suator, komparativna gramatika i tematski riječnik), Zagreb, 1971 i 1973; *Novinstvo hrvatskih doseljenika u Čileu, 1902-1991*, dvojezično, Santiago, 1991. Od 1992 do 1997 publicirao u hrvatskom tisku oko 50 radova, na temu hrvatskog iseljeništva u Čileu. Autor radova na simpozijumu u povodu 500 godina otkrića Amerike u Zagrebu i Dubrovniku i član organizacijskog odbora. Utemeljitelj *Hrvatskog latinskoameričkog i iberskog centra* u Zagrebu (1993) i njegov prvi predsjednik. Govori francuski i španjolski. Posjetio većinu europskih i južnoameričkih zemalja.

MATAIC PAVICIC, Dane

Profesor, Diplomático (Staro Topolje, Slav. Brod, Croacia, el 01/01/1937). Padres: Jure Mataic y Marija Pavicic. Esposa: Marija Jurjevic Balen. Hija: Danijela (doctora). Su padre trabajó en los EE.UU, Illinois (1914-1929), miembro de la organiación patriótica *Comunidad fraternal croata*. Los padres, oriundos de Lika llegaron al norte de Croacia, en 1929. – Dane Mataic P. hizo sus estudios básicos en su pueblo natal, *Escuela Normal* de Slav. Brod (1957), maestro de niños. En 1965 se graduó de profesor del idioma croata y francés en la *Facultad de filosofía* de la *Univ. de Zagreb*. Estudió el francés y castellano en la *Université de Rennes* en Bretaña, Francia (1962/1963). Postgrado del periodismo, la *Facultad de Ciencias políticas* de la *Univ. de Zagreb* (1973/1974). Fue maestro de niños (1957/1958) Jefe de promoción turística en el Parque Nacional *de Plitvice*. Trabajó en el Gobierno de la República de Croacia, Cónsul para la Cultura y Prensa en Zurich (1974-1978). Secretario del Comité coordinador (en Zagreb) para los obreros croatas en Europa (1978-1986). Viceministro del Ministerio de informaciones de Croacia (1986-1988). Enviado por el Gobierno de Croacia a Santiago de Chile, Cónsul – jefe de la Misión y Ministro conjesero (1988 - 1992). Públicamente declaró su lealtad al nuevas autoridades de Croacia (sept. 1991). Consejero en el Ministerio de los Asuntos Exteriores de Croacia (1992-1995). Desde 1989 a 1990 fue Director del cuerpo consular de Santiago. Investigador de la historia de la colectividad croata en Chile. En la Biblioteca Nacional de Chile descubrió e identificó la prensa de los inmigrantes croatas en ese país (1902-1991) y organizó su microfilmación. Entregó copias a las dos biobliotecas, croata y chilena (1989/90). En noviembre de 1991 asistió al III Congreso Latinoamericano en Santiago. Publicó: *A los yugoslavos en Francia* (coautor), Zagreb, 1971 y 1973; *Prensa de los inmigrantes croatas en Chile (1902-1991),* bilingüe, Santiago, 1991. Desde 1992 a 1997 publicó alrededor 50 trabajos, sobre la diáspora croata en Chile. Es el autor de trabajos dedicados a los 500 años del descubrimiento de América (Zagreb y Dubrovnik). Fundador y primer presidente del Centro latinoamericano e hibérico croata en Zagreb (1993). Habla francés y castellano. Visitó la mayor parte de Europa y América del Sur (un viaje europeo en motocicleta, Croacia en bicicleta). Reside en la región de Okic, cerca de Zagreb.

ABOVIC MITROVIC, Boris Sergia
Poljoprivredni tehničar, pilot civilnog zrakoplovstva (Viña del Mar, 30. V. 1923 – Santiago, 1971). Roditelji: Mihajlo Abović Ivović (v. životopis) i Franica Mitrović Ortolani (v. životopis). Supruga: Elisa Wiegand. Djeca: María Elisa, Miguel i Boris Nicolás. Osnovno i srednje obrazovanje: *Saint Paul's School*, Colegio de *Los Sagrados Corazones* (Viña del Mar) i Pomorska škola. Diplomirao na Tehničkoj poljoprivrednoj školi u San Felipeu. Imao prevozničku tvrtku, bio inspektor prodaje u tvornici tjestenine i prehrambenih proizvoda *Carrozi* i šef prodaje tvrtke *Embotelladora Andina S.A.C.I.* Svjedodžbu pilota civilnog zrakoplovstva dobio 1950. Bio je predsjednik Aero-kluba u Valparaísu.

ABOVIC MITROVIC, Boris Sergia
Técnico agrícola, piloto (Viña del Mar, el 30/5/1923 – Santiago 1971). Padres: Miguel Abovic Ivovic (v. su biografía) y Franica Mitrovic Ortolani (v. su biografía). Esposa: Elisa Wiegand Garnham. Hijos: María Elisa, Miguel y Boris Nicolás. Estudios primarios y secundarios en *Saint Paul's School, Los sagrados corazones* de Viña del Mar, y *Escuela Naval.* Titulado de Técnico Agrícola en la *Escuela Agrícola* de San Felipe. Se desempeñó como empresario de transporte, inspector de ventas (Zona Norte) de Fábrica de Fideos y Alimentos *Carrozzi*, y jefe de ventas de *Embotelladora Andina S.A.C.I.* Titulado de Piloto Civil en 1950. Se desempeñó como Presidente del Club Aéreo de Valparaíso.

ABOVIC MITROVIC, Iván
Inženjer kemije (Valparaíso, 20. VI. 1926). Roditelji: Mihajlo Abović (v. životopis) i Franica Mitrović (v. životopis). Supruga: Irma Baburizza. Djeca: Nadja, Tatiana, Iván, Mara, Sonja, Alexander, Irma i Milka. Osnovno i srednje obrazovanje: *Los sagrados Corazones* u Viñi del Mar, Pomorska škola *Arturo Prat.* Studirao na Katoličkom sveučilištu u Valparaísu. Diplomirao kemiju 1950. radnjom *Proizvodnja kalcijeva cijanamida s pomoću kisika i acetilena.* Od 1950. radi u tvrtki *Rayonhil S.A.* gdje je obavljao dužnost nadglednika smjene. šef je pomoćnih pogona, voditelj proizvodnje i član uprave tvrtke do 1971. Te godine prešao je u tvrtku *FESA* u Santiagu kao pomoćnik direktora, gdje je ostao do 11. rujna 1973. Tada se vraća u *Rayonhil S.A.* kao direktor razvoja. Boravio u Kanadi, SAD, Meksiku, Perúu i Argentini na studijskim i poslovnim putovanjima. Bio član Udruženja inženjera.

ABOVIC MITROVIC, Iván
Ingeniero Químico (Valparaíso, el 20/6/1926). Padres: Miguel Abovic (v. su biografía) y Franica Mitrovic (v. su biografía). Esposa: Irma Baburizza. Hijos: Nadja, Tatiana, Iván, Mara, Sonja, Alexander, Irma y Milka. - Iván Abovic realizó sus estudios en el Colegio *Los Sagrados Corazones* de Viña del Mar, Escuela Naval *Arturo Prat* y *Univ. Católica* de Valparaíso. Titulado Ingeniero Químico en 1950. Su tesis versó sobre *Fabricación de Cianamida de Calcio con aprovechamiento del Oxígeno y Acetileno.* Desde 1950 trabaja en *Rayonhil S.A.* donde desempeñó los cargos de Supervisor de Turno, Jefe de Plantas Auxiliares, Jefe de Producción y Administración General hasta 1971. Ese año ingresó en la Fábrica de Envases *FESA* en Santiago, como Subgerente, desempeñando este cargo hasta el 11 de septiembre de 1973. En ese año regresa a *Rayonhil S.A.* como Gerente de Desarrollo. Viajó a Canadá, EE.UU, México, Perú y Argentina en estudios y viajes de negocios. Fue miembro del Colegio de Ingenieros.

ABOVIC WIEGAND, Boris Nicolás

Diplomirani ekonomist (Viña del Mar, 4. V. 1956). Roditelji: Boris Sergia Abovic Mitrovic (v. životopis) i Elisa Wiegand Garnham. Supruga: Marcela Oyarzún Eicholtz. Djeca: Stefania Franica, Katarina i Miguel Nikola. Njegov djed Mihajlo Abović Ivović rođen je u Gornjoj Lastvi (Boka kotorska) 27. rujna 1889. (v. životopis). Baka Franica Mitrović Ortolani rođena je u Grguričima kraj Dubrovnika. Gimnaziju pohađala u Lausannei (Švicarska). Došla je u Čile 1913. sa stricem Lujom Mitrovićem. - Boris Nicolás školovao se u *Saint Paul's School* i *Los Sagrados Corazones*, u Viñi del Mar. Studirao je na učilištu *Escuela de Negocios, Fundación Adolfo Ibáñez,* i diplomirao 1980. Direktor marketinga u *Citibank - Chile* (1991). Putovao je tri puta u Europu i posjetio Hrvatsku i Boku kotorsku. Govori engleski. Živi u Santiagu.

ABOVIC WIEGAND, Boris Nicolás
Ingeniero Comercial (Viña del Mar, el 4/5/1956). Padres: Boris Sergia Abovic Mitrovic

y Elisa Wiegand Garnham. Esposa: Marcela Oyarzún Eicholtz. Hijos: Stefania, Franica, Katarina, y Miguel Nikola. Su abuelo Miguel Abovic Ivovic, croata, había nacido en Gornja Lastva (Boka kotorska), el 27/9/1899 (v. su biografía). Su abuela Franica Mitrovic Ortolani había nacido en Grgurici (Slano, Dubrovnik). Estudios secundarios en Lausanne (Suiza). Vino a Chile en 1913, con su tío Luis Mitrovic. - Boris Nicolás realizó sus estudios secundarios en Saint Paul's School y *Los Sagrados Corazones* en Viña del Mar. Estudios universitarios en *Escuela de Negocios Fundación Adolfo Ibáñez.* Titulado en 1980. Director de marketing de *Citibank - Chile* (1991). Ha viajado tres veces a Europa, visitando Croacia y Boka kotorska. Habla inglés. Reside en Santiago.

ABOVIC WIEGAND, María Elisa
Pravnica (Viña del Mar, 10. VI. 1949). Roditelji: Boris Sergia Abovic Mitrovic (v. životopis) i Elisa Wiegand Garnham. Njezin je djed Mihajlo Abović Ivović (v. životopis). Baka, Franica Mitrović Ortolani, rođena je u Grgurićima kraj Dubrovnika (v. životopis). - María Elisa Abovic Wiegand školovala se u *Saint Paul's School* i *Colegio de Los Sagrados Corazones* u Viñi del Mar. Studirala je na Pravnom fakultetu Katoličkog sveučilišta u Valparaísu. Diplomirala pravne i društvene znanosti 1974, a promovirana 1976. Radila je kao nastavnik na spomenutom fakultetu. Godine 1991. bila je šef pravne službe u banci BHIF u Santiagu. Putovala je u Europu tri puta, posjetila Hrvatsku. Također je bila u Egiptu i SAD. Govori engleski.

ABOVIC WIEGAND, María Elisa
Abogada (Viña del Mar, el 10/6/1949). Padres: Boris Sergia Abovic Mitrovic (v. su biografía) y Elisa Wiegand Garnham. Su abuelo es Miguel Abovic Ivovic (v. su biografía) y su abuela Franica Mitrovic Ortolani (v. su biografía). - María Elisa Abovic Wiegand hizo sus estudios secundarios en *Saint Paul's School* y Colegio de *Los Sagrados Corazones* en Viña del Mar. Estudios universitarios en la *Escuela de Derecho* de la *Univ. Católica* de Valparaíso. Licenciada en Ciencias Jurídicas y Sociales en 1974. Titulada en 1976. Se ha desempeñado como Profesora en la citada Escuela. En 1991 abogado-jefe en el Banco BHIF en Santiago. Ha viajado tres veces en Europa, visitando Croacia. También ha visitado Egipto y los EE.UU. Habla inglés.

ABOVIĆ IVOVIĆ, Mihajlo
Računovođa (Gornja Lastva, Boka kotorska, 27. IX. 1889 – Viña del Mar, 12. X. 1936). Roditelji: Božo Abović i Marija Ivović. Supruga: Franica Mitrović Ortolani (v. životopis). Djeca: Miguel Iván, Boris Sergia i Sonia. Školovao se u rodnom mjestu. Naučio latinski od seoskog župnika. S ujakom Antunom Ivovićem, željezničkim poduzetnikom u Maloj Aziji (Sirija), sudjelovao u gradnji dionice željezničke pruge Damask - Jeruzalem. Sam je naučio francuski i talijanski. Radio je za austrijski *Lloyd* u Trstu, gdje je obavljao dužnost računovođe. Došao je u Čile (Valparaíso), 16 svibnja 1913. i potom se oženio Franicom Mitrović Ortolani (v. životopis). Bio je generalni direktor, a zatim likvidator tvrtke *Comercial Mitrovic Hermanos, S.A.* član uprave *Banco Yugoslavo,* Osiguravajućeg društva *La Yugoslava,* Osiguravajućeg društva *Vida Chilena Consolidada, Compañía Chilena del Salitre* i drugih tvrtki. Sudjelovao je u mnogim dobrotvornim organizacijama (dobrotvor organizacije *Y.M.C.A.* u Valparaísu). Napisao je mnogobrojne filozofske članke i ekonomske rasprave koji su bili objavljivani u novinama u Valparaísu. Govorio je hrvatski, njemački, francuski i talijanski.

ABOVIC IVOVIC, Miguel
Contador (Gornja Lastva, Boka kotorska, el 27/9/1889 – Viña del Mar, el 12/10/1936) Padres: Bozo Abovic y María Ivovic. Esposa: Franica Mitrovic Ortolani (v. su biografía). Hijos: Miguel, Iván, Boris Sergia y Sonia. Estudios primarios en su pueblo natal. Aprendió latín con el párroco. Con su tío Antun Ivovic, empresario de la línea ferroviaria en Asia Menor, trabajó en la construcción del tramo de Damasco-Jerusalén. En forma autodidacta aprendió francés e italiano. Trabajó para el *Lloyd Austríaco* de Trieste, llegando a desempeñarse como contador. El 16/5/1913 llegó a Chile (Valparaíso). Director Gerente y luego liquidador de la Empresa Comercial *Mitrovic Hermanos.* Director del *Banco Yugoslavo,* Compañía de Seguros *La Yugoslava,* Compañía de Seguros de *Vida Chilena Consolidada, Compañía Chilena del Salitre,* y muchas otras sociedades. Colaboró en muchas instituciones de béneficencia (benefactor de la *Y.M.C.A.*Y de Valparaíso) y escribió numerosos artículos filosóficos y económicos que fueron publicados en diarios de Valparaíso. Hablaba croata, alemán, francés e italiano.

ANTONCICH VASQUEZ, Hector
Contador, piloto (Valparaíso, 10. VII. 1916). Roditelji: Anton i Amanda. Supruga: Mabel Karlezi. Njegov otac, Anton Antončić Conglietto, rođen je 1868. u Velom Lošinju (v. životopis). - Školovao se u *Colegio de los Sagrados Corazones* i Pomorskoj školi u

Valparaísu. Ušao je 1933. u tvrtku Frane Petrinovića, vlasnika poljoprivrednog gospodarstva *Chacabuco*, gdje je radio do 1935, kada je nastavio raditi u tvrtki *Agricola de Vallenar*, zatim *Ñuble* i *Rupanco*, do 1940. Od tada radi u Nacionalnoj duhanskoj industriji. Od 1946. radi u tvrtki *Braden Cooper Co.* kao pomoćnik šefa odjela carine. Pilot je civilnog zrakoplovstva od 1946. godine. Član je *Club de Viña. Club Naval, Club Naval de Campo, Club Aéreo de Valparaíso, Caleuche de Salvavida.* Živi u Viñi del Mar.

ANTONCICH VASQUEZ, Hector
Contador, piloto (Valparaíso, el 10/7/1916). Padres: Antonio y Amanda. Esposa: Mabel Karlezi. Su padre Antonio Antoncich Conglietto, croata, había nacido en 1868, en Veli Losinj, Croacia (v. su biografía). - Hector Antoncich hizo sus estudios en el Colegio de *Los Sagrados Corazones* en Viña del Mar y en la Escuela Naval de Valparaíso. En 1933. ingresó a la empresa de Francisco Petrinovic, propietario de la Hacienda *Chacabuco* donde actuó hasta 1935. Continuó con la *Compañía Agrícola de Vallenar* y después *Ñuble* y *Rupanco* hasta 1940. Desde esa fecha, con la *Compañía Tabacalería Nacional.* Desde 1946 con la *Braden Cooper Co.* como Ayudante del Jefe del Departamento de la Aduana. Piloto aviador Civil desde 1946. Socio del Club de Viña, Club Naval, Club Naval de Campo, Club Aéreo de Valparaíso, Caleuche y Bote Salvavidas. Reside en Viña del Mar.

ANTONCICH VASQUEZ, Mario
Mornarički časnik. Poduzetnik (Quillota, 2. II. 1920). Roditelji: Anton i Amanda. Supruga: Olga Iver Serra. Djeca: María Ximena, Antonio Pablo i Olga Tatiana. Njegov otac Anton Antončić Conglietto rođen je 1886. u Velom Lošinju (v. životopis). - Mario Antoncich V. školovao se u *Colegio de los Sagrados Corazones* u Valparaísu (1927 - 1934) i u Pomorskoj školi (1935 - 1939). God. 1940. na studijskom boravku u SAD. U čileanskoj ratnoj mornarici služio do 1945. kada se demobilizirao u činu natporučnika. Od 1946. do 1951. dioničar u tvrtki *G. Widow y Cía.* Zatim je bio predstavnik raznih tvrtki. God. 1986. član je tvrtke *Antoncich y Balbotín* (koncesija tekućeg plina za općinu Las Condes u Santiagu). Članstva: *Club Naval, Club Naval de Campo* i *Centro de Ex-Cadetes de la Armada.* Živi u Santiagu.

ANTONCICH VASQUEZ, Mario
Oficial de marina, empresario (Quillota, el 2/2/1920). Padres: Antonio y Amanda. Esposa: Olga Iver Serra. Hijos: María Ximena, Antonio Pablo y Olga Tatiana. Su padre Antonio Antoncich Conglietto, croata, había nacido en Veli Losinj, Croacia, en 1868 (v. su biografía). - Mario Antoncich hizo sus estudios en el Colegio de Los Sagrados Corazones de Valparaíso (1927 - 1934) y en la Escuela Naval (1935 - 1939). En 1940 realizó el viaje de instrucción a EE.UU. Siguió en la Marina de Guerra hasta 1945 en que se retiró con el grado de Teniente segundo. Del 1946 al 1951 Socio de *G. Widow y Cía.* Posteriormente, ha trabajado en representaciones. En 1986 formó parte de la empresa *Antoncich y Balbotín* que tenía la Concesión de Gas Licuado para la Comuna Las Condes de Santiago. Socio del Club Naval, Club Naval de Campo y Centro de Ex - Cadetes de la Armada. Reside en Santiago.

ANTONČIĆ CONGLIETTO, Anton
Industrijalac, muzičar (Veli Lošinj, 1868 – Valparaíso 17. VI. 1955). Roditelji: Ivan Antončić i Marija Conglietto. Supruga: Amanda Vásquez. Djeca: Héctor, Mario i Emilio. Školovao se u Malom Lošinju. Najprije se zaposlio u Trstu, radeći u trgovini. U Čile je došao 1892. Radio je na željeznici (*Ferrocariles de Junín)* gdje je postao upravitelj. Također je bio šef tvrtke *Casa Mitrovic Hnos.* U tvrtku *Baburizza, Lukinovic y Cía.* ulazi 1915. kao dioničar i direktor. Bio je predsjednik tvrtke *Buques y Maderas,* savjetnik u banci *Banco Yugoslavo de Chile* i član uprave nekoliko osiguravajućih tvrtki. Godine 1936. član je uprave tvrtke *The Lautaro Nitrate Co.*, u vlasništvu Paška Baburice, i potpredsjednik Udruženja proizvođača salitre. Bio je virtuoz na violini i orguljama. Posjedovao je Stradivarijevu violinu koju je svojedobno platio sto tisuća pesosa, i orgulje koje je kupio za tisuću funti. Autor je knjige *Individualizam i socijalizam,* objavljene u Iquiqueu (1902) u tiskari *Imprenta Nacional.* Bio je austrijski konzul u Antofagasti, imenovan 5. prosinca 1912. Bio je član društava: *Club de Viña, Club de la Unión* i *Club de Valparaíso.* Godinama je živio u Valparaísu.

ANTONCICH CONGLIETTO, Antonio
Industrial, músico (Veli Losinj, Croacia, 1868 – Valparaíso, el 17/06/1955). Padres: Juan Antoncic y María Conglietto. Esposa: Amanda Vásquez. Hijos: Héctor, Mario y Emilio. Hizo sus estudios en Mali Losinj. Actuó primeramente en el comercio de Trieste. Vino a Chile en 1892. Trabajó en el *Ferrocariles de Junín* donde llegó a ser Administrador. También Jefe de la *Casa Mitrovic Hnos.* En

1915 entró en la empresa *Baburizza, Lukinovic y Cía.*, como socio y gerente. Fue presidente de la *Sociedad de Buques y Maderas,* consejero del *The Lautaro Nitrate Co.* y Vicepresidente de la *Asociación de Productores de Salitre,* del *Banco Yugoslavo en Chile* y director de algunas compañías de Seguros. En 1936 es director de la empresa . Fue virtuoso de la música y, particularmente, un violinista notable, cultor apasionado de Euterpe. Poseía un violín Estradivarius, pagado cien mil pesos en la época, y un órgano de valor de mil libras. Es el autor del libro *Individualismo y Socialismo,* editado en Iquique (1902), Imprenta *Nacional.* Fue Cónsul de Austria en Antofagasta, designación que se produjo el 5/11/1912. Perteneció al Club de Viña del Mar, al Club de la Unión y al Club de Valparaíso. Vivió durante años en Valparaíso.

ARRIAGADA RAZMILIC, Iván Dagoberto
Liječnik, sveučilišni profesor (Antofagasta, 29. IX. 1935). Roditelji: Dagoberto Arriagada Rivera i Magdalena Razmilic Kraljevic. Supruga: Raquel Oriana Herrera Niño de Zepeda. Djeca: Sonia, Iván, Claudia, Luis Ignacio y José Miguel. Njegov djed Ivan Razmilić Radmilović iz Supetra na Braču došao je u Čile 1906 (v. životopis). – Iván Dagoberto Arriagada Razmilic završio je osnovnu i srednju školu u Santiagu (*The Grange School*), a studij medicine na *Univ. de Concepción* u Concepcionu i *Univ. de Chile* u Santiagu. Diplomirao je 1962. U Concepcionu se nastanio 1963. i zaposlio u tvrtki *Acero del Pacífico*, gdje radi kao liječnik. Istovremeno radi u bolnici *Las Higueras* u luci Talcahuano, a kasnije u bolnici *Hospital del Trabajador* kao sveučilišni profesor (*Univ. de Concepción*) odakle odlazi 1988. u zvanju profesora kirurga. Školsku godinu 1971/72 proveo je na Londonskom sveučilištu kao stipendist *British Council.* Iz Londona je doputovao u Hrvatsku i posjetio Split i Supetar na Braču. Objavljuje znanstvene radove u čilenaskim i stranim publikacijama. član je raznih znanstvenih udruženja. član Hrvatskog doma. Govori engleski. Živi u Concepcionu.

ARRIAGADA RAZMILIC, Iván Dagoberto
Médico – cirujano, profesor universitario (Antofagasta, el 29/9/1935). Padres: Dagoberto Arriagada Rivera y Magdalena Razmilic Kraljevic. Esposa: Raquel Oriana Herrera Niño de Zepeda. Hijos: Sonia, Iván, Claudia, Luis Ignacio y José Miguel. Su abuelo Ivan Razmilic Radmilovic, llegó a Chile (Antofagasta) en 1906 proveniente de Supetar, isla de Brac, Croacia (v. su biografía). – Iván Dagoberto Arriagada Razmilic realizó toda su educación básica y media en *The Grange School* de Santiago y los estudios de Medicina en la *Univ. de Concepción* y *Univ. de Chile* en Santiago. Egresa en 1962. En 1963 se radica en Concepción contratado por la *Cía de Acero del Pacífico,* donde trabaja como Cirujano. Paralelamente trabaja en el hospital *Las Hiegueras* en Talcahuano y posteriormente en el *Hospital de Trabajador* con cargo docente de la *Univ. de Concepción,* de donde se retira en 1988 con el grado de Profesor de Cirurgía. En 1971/72 permanece en Londres, becado por el *British Council* en la *Univ. de Londres.* Allí tiene la ocasión de viajar a Croacia, la patria de sus abuelos (Split y Supetar). Pertenece a diversas sociedades cientificas, entre otras a la Sociedad de Cirurgía de Chile; Sociedad de Cirurgía de Urgencia de Buenos Aires, Argentina; Colegio Internacional de Cirujanos Digestivos, con sede en Roma, Italia. Colabora en las publicaciones nacionales y extranjeras. Socio del *Hogar croata.* Habla inglés. Reside en Concepción.

ARZIC GOLES, Jerko

Stomatolog (Zárate, Argentina, 8.VI. 1905 – Antofagasta, 1956). Roditelji: Ivan Hržić (Arzic) Dobronić i Marija Goleš Brkljača. Supruga: Adriana Letelier Bravo. Djeca: Ivan i Tatiana María Graciela. Njegovi roditelji su 1903. iselili iz Supetra na Braču u Argentinu. Naselili su se u Zárateu (gradić koji se danas zove Teniente Iriburú, na obalama rijeke Paraná u provinciji Buenos Aires). Tu je rođeno dvoje djece: Petronila i Jerko (ostala su djeca: Nikola, María, Zorka i Danica, rođena u Čileu). Sa dvoje prvorođene djece roditelji su 1908. preko Anda doselili u Čile i nastanili se u Antofagasti. U Čile su iz Supetra došla i druga tri Ivanova brata: Marko (1907), Vinko (1908) i Frane (1909). - Jerko Arzic Goles osnovnu naobrazbu je stekao u Muškoj

školi u Antofagasti, a srednju u gimnaziji *Barros Arana* u Santiagu. Tu je položio veliku maturu. Diplomirao je stomatologiju 1928. Čileanski državljanin postao je 1934. Nastanio se u Antofagasti gdje je radio kao stomatolog u svojoj ordinaciji, te je bio šef stomatologije zdravstvenog osiguranja za javne službenike i privatnike. Bio je šef stomatološkog odjela bolnice *El Salvador* i šestog policijskog komesarijata. U toj instituciji odlikovan je za profesionalne zasluge. Predsjednik je sportskog društva *Sokol* u Antofagasti (1939), nakon uspješnog društvenog rada i višegodišnjeg upravljanja šahovskom sekcijom. Tijekom predsjedničkog mandata organizirao i ostvario prvu međunarodnu turneju kluba *Sokol* u Boliviju. Predsjedavao je Košarkaškim savezom grada. Tada je selekcija Antofagaste osvojila u Temucu državno prvenstvo. Bio je predsjednik jugoslavenskog (danas hrvatsko) pripomoćnog društva u Antofagasti, 1953. God. 1948. predsjedavao je Udruženju stomatologa Antofagaste.

ARZIC GOLES, Jerko
Odontólogo (Zárate, Argentina, el 8/6/1905 – Antofagasta 1956). Padres: Juan Hrzic (Arzic) Dobronic y María Goles Brkljaca. Esposa: Adriana Letelier Bravo. Hijos: Ivan y Tatiana María Graciela. Sus padres habían salido de Supetar (isla de Brac, Croacia) rumbo a Argentina en 1903. Se instalaron en Zárate, pueblo argentino que actualmente se llama Teniente Iriburú, Provincia de Buenos Aires, a orillas del Río Paraná. Allí nacieron dos hijos: Petronila y Jerko (otros hijos: Nicolás, María, Zorka y Danica, nacieron en Chile). Con primeros dos nacidos, sus padres cruzaron la Cordillera de Los Andes para radicarse (1908) definitivamente en Antofagasta. Llegaron a Chile también, desde Supetar, otros tres hermanos: Marcos (1907), Vicente (1908) y Francisco (1909). - Jerko Arzic Goles realizó sus estudios básicos en el *Liceo de Hombres* de Antofagasta, finalizando sus estudios medios en el Internado *Barros Arana* de Santiago. Allí rindió su Bachillerato. Se gradúa de Cirujano dentista en 1928. En 1934 obtiene su carta de ciudadanía chilena. Se radica en Antofagasta para ejercer su profesión de Odontólogo. Trabajó en su clínica particular, también como jefe del departamento dental de la *Caja de Empleados públicos* y particulares. Fue jefe del servicio dental del Hospital *El Salvador* y de la *Sexta Comisaría de Carabineros.* En esta institución fue condecorado por sus eficientes servicios. Fue Presidente del Club deportivo *Sokol* de Antofagasta en 1939, después de haber desempeñado otros cargos acertadamente y por varios años Director de la rama de Ajedrez. Organizó y realizó en su período la primera gira internacional de *Sokol* a Bolivia. Presidió la Asociación de Baloncesto local en el mismo año, de la que era Vicepresidente. Fue la época en que el seleccionado antofagastino se clasificó campeón nacional en Temuco. Fue presidente de la Sociedad Yugoslava (hoy croata) de Socorros Mutuos en 1953. En 1948 asume la presidencia del Colegio de Dentistas de Antofagasta.

ARZIC GOLES, Nicolás

Arhitekt (Antofagasta, 20. VII. 1907 - ?) Roditelji: Ivan i Marija. Supruga: Agroina López. Roditelji su mu otišli iz Supetra u Argentinu (1903). Nastanili su se u Zárateu (danas Teniente Iriburú, u provinciji Buenos Aires, na rijeci Paraná). Ondje su rođeni Petronila i Jerko. Nicolás i sestre María, Zorka i Danica rođene su u Čileu. Sa prvorođenih dvoje djece roditelji su krenuli preko Anda i došli u Čile 1908, nastanivši se u Antofagasti. U Čile su došli i Nicolásovi stričevi: Marko (1907), Vinko (1908) i Frane (1909). - Nicolás Arzic Goles završio je škole: *Liceo de Antofagasta* i *Colegio San Luis*, a arhitekturu diplomirao na *Univ. de Chile* u Santiagu (1936) diplomskim radom: *Kazalište velikog kapaciteta.* U struci je radio u Antofagasti, od 1936. do 1938. Bio je upravitelj javnih radova u gradu Arica. Došao je u Santiago u Direkciju poreznih službi (odjel revalorizacije gradskih nekretnina). Vratio se u Antofagastu i bio upravitelj javnih radova u gradu Calama. God. 1939. preselio se u Punta Arenas gdje je bio upravitelj javnih radova do 1940. Otada radi u struci udružen sa Tomislavom Borićem Šabićem i izveo je gotovo sve građevinske radove u Punta Arenasu: natkrivenu gimnastičku dvoranu s bazenom, mnogobrojne obiteljske kuće i stambene zgrade za iznajmljivanje. Od 1948. godine nadalje o njemu nemamo podataka.

ARZIC GOLES, Nicolás
Arquitecto (Antofagasta, el 20/7/1907 -?) Padres: Juan y María. Esposa: Agroina López. Sus padres salieron de Supetar (isla de Brac, Croacia) rumbo a Argentina, en el año 1903.

Se instalaron en Zárate (actualmente Teniente Iriburú, Provincia de Buenos Aires, a orillas del Río Paraná). Allí nacieron dos de sus hijos: Petronila y Jerko. Nicolás y las hermanas María, Zorka y Danica nacieron en Chile. Con primeros dos nacidos, sus padres cruzaron la Cordillera de los Andes para radicarse 1908 definitivamente en Antofagasta. Llegaron a Chile también otros tres hermanos, tíos de Nicolás: Marcos (1907), Vicente (1908) y Francisco (1909). - Nicolás Arzic Goles hizo sus estudios en el *Liceo de Antofagasta*, *Colegio San Luis* y Arquitectura en la *Univ. de Chile*. Titulado en 1936. Proyecto final: *Teatro de Gran Capacidad*. Ejerció su profesión en Antofagasta, y del 1936 al 1938 fue director de Obras Municipales en Arica. Vino a Santiago a la Dirección de Impuestos internos a la Retasación de Santiago. Regresó a Antofagasta y fue Director de Obras Municipales en Calama. En el año 1939 se trasladó a Punta Arenas y fue Director de Obras Municipales hasta 1940. Desde esa fecha ejerce su profesión asociado con Tomislav Boric Sabic y tiene casi la totalidad de las construcciones en Punta Arenas: Gimnasio y Piscina cubierta, numerosas construcciones particulares y edificios de renta. Arquitecto de la Caja de la Habitación en Punta Arenas. Se ignoran los datos sobre él después del año 1948.

ARZIC LETELIER, Tatiana María Graciela

Profesorica (Antofagasta, 21. XI. 1945). Roditelji: Jerko Arzic Goles i Adriana Letelier Bravo. Suprug: Roberto Marcial Guzmán Riveros. Djeca: Viviana Andrea i Susana Patricia. Djed i baka: Ivan Hržić (Arzic) Dobronić i Marija Goleš Brkljača. Došli su iz Supetra (1903) najprije u Argentinu gdje je rođen Jerko, Tatianin otac, a potom se preselili u Čile gdje se obitelj stalno nastanila 1908. U braku Ivana i Marije također su rođeni: Petronila, María, Zorka, Nicolás i Danica. Tatiana Arzic završila je u Antofagasti osnovnu školu *Escuela de Aplicación* i žensku gimnaziju. Studirala je na *Univ. del Norte*, također u Antofagosti, nastavni smjer u fizičkom odgoju. Završila je tečaj čileanskog folklora, ljetni tečaj hrvatskog folklora u Lipiku i Zagrebu kao stipendist Matice iseljenika Hrvatske. Završila je tečaj hrvatskog jezika u Zagrebu, 1987. Bila je asistent na katedri ritmičke gimnastike i čileanskog folklora, član ritmičke sekcije Sveučilišta. Od četrnaeste godine aktivno je sudjelovala u plesnim nastavama hrvatskog folklora. Jedna je od utemeljiteljica folklorne grupe *Daleki akordi* i njezina blagajnica. Sa suprugom (1985) osnovala folklornu grupu *Rasadnik* koja izvodi tradicionalne hrvatske plesove. Od 1988. radi kao nastavnik izvanškolskih djelatnosti u Jugoslavenskoj školi u Antofagasti. Iste godine, nakon osnivanja čileansko-hrvatskog instituta za kulturu, obavlja dužnost blagajnika. Koordinator je komercijalnog odjela iseljeničkog radio sata koji vodi taj Institut. Organizator je folklornih susreta među etničkim skupinama u Antofagasti. Član je pjevačkog zbora Čileansko-hrvatskog Instituta za kulturu. U 1992. izabrana je za predsjednicu Instituta. Posjetila je Hrvatsku 1987.

ARZIC LETELIER, Tatiana María Graciela Profesora (Antofagasta, el 21/11/1945). Padres: Jerko Arzic Goles y Adriana Letelier Bravo. Esposo: Roberto Marcial Guzmán Riveros. Hijas: Viviana Andrea y Susana Patricia. Sus abuelos fueron Juan Hrzic (Arzic) Dobronic y María Goles Brkljaca. Vinieron desde Supetar (isla de Brac, Croacia), en 1903, para llegar primero a Argentina donde nació Jerko, padre de Tatiana, y siguieron viaje a Chile donde la familia se radicó en forma definitiva en 1908. Del matrimonio de Juan y María nacieron también Petronila, María, Zorka, Nicolás y Danica. - Tatiana Arzic realizó sus estudios primeros en la Escuela de Aplicación de Antofagasta y en el *Liceo de Niñas*, y luego en la *Univ. del Norte* (carrera de Pedagogía en educación física). Hizo un curso del folklore chileno, un curso de verano del folklore croata (becada por *Matica iseljenika Hrvatske*, en 1987) en las ciudades de Lipik y de Zagreb. Curso de croata en julio de 1987, en Zagreb. Durante la carrera de pedagogía en educación física fue profesora ayudante en las cátedras de gimnasia rítmica, folklore chileno y seleccionado de gimnasia rítmica, representativo de la Universidad, formando parte activa de él. Desde los catorce años ha participado activamente en grupos esporádicos de folklore croata. Fue una de las fundadoras del grupo *Daleki Akordi* y tesorera durante toda su permanencia en Él. Fundó en 1985, junto a su esposo, el conjunto de bailes tradicionales croatas *Rasadnik*. Desde 1988, como profesora de actividades

extraprogramáticas, asume a cargo de la Academia de folklore croata en *Jugoslavenska škola* en Antofagasta. En el mismo año, al fundarse el Instituto Chileno - Croata de Cultura, asume el cargo de tesorera de la institución y es coordinadora comercial de un programa radial que mantiene el Instituto semanalmente en una radio de la ciudad. Organiza, junto a la directiva, las actividades de intercambio folklórico, entre colectividades extranjeras residentes en Antofagasta. Miembro activo del coro del Instituto Chileno-Croata de Cultura. En 1992 elegida la Presidenta del Instituto Chileno-Croata de Cultura en Antofagasta. Visitó Croacia en 1987.

BABAROVIC DENEGRI, Ivo Ivoje
Građevinski inženjer, profesor, slikar (Rosario de Santa Fé, Argentina, 26. XI. 1924). Roditelji: Boško Babarović Mandinić (v. životopis) i Liza Denegri Klaić. Supruga: Elda Torrens Torres. Djeca: Natalia i Mariana. Došao u Čile 1926. s roditeljima, koji su se vjenčali 1922. Majka, kćerka Augustina Denegria i Hilde Klaić, rođena je u Milni 1897. Umrla u Santiagu 1987. - Ivo Babarovic se školovao u *Colegio de Los Sagrados Corazones* u Viñi del Mar i Valparaísu (1931 - 1941) i studirao građevinarstvo na sveučilištu *Univ. de Chile* u Santiagu (1943 - 1949). U razdoblju 1944 - 1946. stipendist *Fordove zaklade*. Postdiplomski na sveučilištu *Harward*, SAD i magisterij iz regionalnog planiranja, 1967. Istraživač i predavač u *Centro de Planificación* CEPLA i u *Centro Interdisciplinario de Desarollo Urbano y Regional*, CIDU Katoličkog sveučilišta. Ekspert službe za tehničku suradnju Ujedinjenih naroda, UNOTC, u Rio de Janeiru, 1969 - 1970. Po povratku preuzima dužnost na odjelu za industriju sveučilišta *Univ. de Chile*, 1970, istraživač i profesor na magistarskom programu iz ekonomije, 1972. U CIDU radi kao profesor na postdiplomskom programu iz planiranja urbanog i regionalnog razvitka, 1971. U razdoblju 1972 - 1973. savjetnik je u Poddirekciji za regionalno planiranje nacionalne službe ODEPLAN. U 1976, u razdoblju diktature, razriješen svih funkcija na sveučilištu, te otada radi kao neovisni konzultant u područjima iz svoje struke. Između 1974. i 1978. ekspert u misijama Latinskoameričkog instituta za ekonomsko i društveno planiranje ILPES, CEPAL u Buenos Airesu, Salvador de Bahía i u Quitu. U 1979. član je utemeljitelj Centra za istraživanje i planiranje čovjekova okoliša (CIPMA), znanstvenog tijela u kojem je bio član upravnog odbora i izvršni tajnik do 1981. Autor je mnogih članaka i publikacija znanstvenog karaktera. Između 1952. i 1963. intenzivno slikao. Sudjelovao je na mnogobrojnim kolektivnim i samostalnim izložbama u Čileu i inozemstvu. Dobio je počasnu diplomu i drugu nagradu za slikarstvo na *Salones Oficiales* 1955. i 1956. Njegovi radovi su predstavljali Čile na *Bienal de México* 1958. i u Buenos Airesu 1959. Putovao je u SAD i Evropu između 1957. i 1959, izlažući u Washingtonu i Rimu. Na povratku u Čile 1963. priredio je treću samostalnu izložbu. Član je *Colegio de Ingenieros A.G, Sociedad Interamericana de Planificación*, CIAP; član utemeljitelj (1984) *Sociedad Chilena de Planificación*. Član uprave Čileansko - jugoslavenskog (danas hrvatskog) instituta za kulturu 1950 - 1971, predsjednik istog Instituta u dva mandata, 1967 - 1969. Bio je član udruženja *Círculo de profesionales ascedencia yugoslava*, član Hrvatskog stadiona (*Estadio croata*). Govori hrvatski, engleski, francuski i talijanski. Živi u Santiagu.

BABAROVIC DENEGRI, Ivo Ivoje
Ingeniero Civil, profesor y pintor (Rosario de Santa Fé, Argentina, el 26/11/1924). Padres: Bosko Babarovic Mandinic (v. su biografía) y Liza Denegri Klaic. Esposa: Elda Torrens Torres. Hijas: Natalia y Mariana. Llegó a Chile en 1926. Sus padres contrajeron matrimonio en 1922. Su madre, hija de Agustín Denegri y Gilda Klaic, nació en Milna en 1897. Falleció en Santiago en 1987. - Ivo Babarovic realizó sus estudios en el Colegio de *Los Sagrados Corazones* de Viña del Mar y Valparaíso (1931 - 1941) e Ingeniería en la *Univ. de Chile* en Santiago (1943 - 1949). En 1964- 1966 becado por la *Fundación Ford*, post-grado en la *Univ. de Harward*, EE.UU, título magister en Planificación Regional, 1967. Investigador y docente en el *Centro de Planificación* (CEPLA) y en el *Centro Interdisciplinario de Desarrollo Urbano y Regional* (CIDU), de la *Univ. Católica de Chile*. Experto de la *Oficina de Cooperación Técnica de las Naciones Unidas* (UNOTC), en Rio de Janeiro, en 1969 - 1970. De regreso, reasume sus funciones en el Derpartamento de Industrias de la *Univ. de Chile*, 1970. Investigador y profesor del Programa de Magister en Ingeniería Económica, 1972. En el CIDU como profesor del Programa de postgrado en Planificación del Desarrollo Urbano y Regional, 1971. En 1972 - 1973 asesor en la Sub - Dirección de Planificación Regional de la Oficina Nacional (ODEPLAN). En 1976 fue exonerado de sus cargos en la *Univ. de Chile*, trabajando desde entonces como consultor independiente en el campo de su especialidad. Entre 1974 y 1978, experto en las misiones del Instituto Latinoamericano de Planificación Económica y Social (ILPES,

CEPAL) en Buenos Aires, Salvador de Bahía y Quito. En 1979, socio fundador del Centro de Investigaciones y Planificación del Medio Ambiente (CIPMA), organismo académico en el que actuó como miembro del Directorio y Secretario ejecutivo hasta 1981. Es autor de numerosos artículos y publicaciones de carácter académico y técnico. Entre 1952 y 1963 desarrolló una importante labor como pintor. Participó en numerosas exposiciones colectivas e individuales en Chile y en extranjero. Obtuvo Mención Honrosa y Segundo Premio de Pintura en los Salones Oficiales de 1955 y 1956. Integró los envíos chilenos a la *Bienal de México* de 1958 y a Buenos Aires en 1959. Viajó a EE.UU. y Europa entre 1957 - 1959, exponiendo en Washington y Roma. De regreso, en Chile realizó una tercera muestra individual, en 1963. Socio del Colegio de Ingenieros A.G, de la Sociedad Interamericana de Planificación (SIAP); Socio fundador (1984) de la Sociedad Chilena de Planificación. Miembro del Directorio del Instituto Chileno-Yugoslavo (hoy croata) de Cultura en 1959 - 1971, presidente del mismo Instituto por dos períodos consecutivos, 1967 - 1969. Fue Socio del Círculo de Profesionales de Ascendencia yugoslava, Socio del Estadio Croata. Habla croata, inglés, francés e italiano. Reside en Santiago.

BABAROVIC DENEGRI, Sonja

Slikarica i profesorica (Antofagasta, 7. V. 1928 – Santiago, 13. X. 1985). Roditelji: Boško Babarović Mandinić (v. životopis) i Liza Denegri Klaić. Osnovnu školu završila je u Njemačkoj školi u Viñi del Mar (1935 - 1940) i započela srednju u gimnaziji *Saint Margaret's* u istom gradu. Nakon preseljenja obitelji u Santiago (1944), dovršila je srednju naobrazbu u gimnaziji *Dunalastair*, 1946. Započela je studij crtanja i slikarstva na akademiji *Naum Michael Los* i *Artís Student League* u New Yorku, 1948 i nastavila na Likovnoj akademiji sveučilišta *Univ. de Chile* u Santiagu, 1949 - 1952, kao redoviti student. Također je pohađala tečaj izrade plakata 1960 - 1961. Pohađala je (1966 - 1968) Učiteljsku školu *Coeducacional Vespertina*, postala nastavnica matematike i u tom centru bila predavač (1976). Godine 1968. upisala se na Filozofski fakultet *Univ. de Chile* u Santiagu, gdje je diplomirala filozofiju (1977). Službovala je u gimnaziji *Trewhella* (1963 - 1972) i Colegio *Las Américas* (1972 - 1985). Kao slikarica izlagala je na samostalnoj izložbi 1952, a zatim na mnogim skupnim izložbama i salonima, u razdoblju 1952 - 1959. Nagrađena je na salonu *Viña del Mar,* 1958. God. 1959. izlagala je zajedno s pet iseljeničkih umjetnika u dvorani Čileansko - jugoslavenskog instituta za kulturu (danas: hrvatskog). Uvijek je rado nastupala u kulturnim aktivnostima naseobine, posebno kao član tamburaškog zbora *Dalmacia.* Bila je član Čileansko - jugoslavenskog instituta za kulturu i član Jugoslavenskog stadiona (danas: hrvatskog). Naučila je hrvatski jezik u obitelji. Tijekom 1980. pohađala je audiovizualni tečaj hrvatskog jezika koji su Institut SUVAG iz Zagreba i Matica iseljenika Hrvatske organizirali u Santiagu. Također je govorila engleski i njemački. Putovala je tri puta u Hrvatsku. (1931, 1938/1939, 1955).

BABAROVIC DENEGRI, Sonja

Pintora y profesora (Antofagasta, el 7/5/1928 – Santiago, el 13/10/1985) Padres: Bosko Babarovic Mandinic (v. su biografía) y Liza Denegri Klaic. Realizó sus estudios primarios en el *Colegio Alemán* de Viña del Mar (1935-1940) e inició los secundarios en *Saint Margaret's* de la misma ciudad. Al trasladarse su familia a Santiago (1944), completó sus estudios secundarios en el Colegio *Dunalastair*, en 1946. Inició estudios de dibujo y pintura en la Academia *Naum Michael Los* y *Artís Student League* de Nueva York en 1948, prosiguiéndolos en la *Escuela de Bellas Artes* de la *Univ. de Chile* (Santiago, 1949 - 1952) como alumna regular. Tomó también curso de affiche en 1960 - 1961. En 1966 - 1968 cursó la *Escuela Normal Coeducacional Vespertina*, obteniendo el título de Profesora de Educación Primaria, con mención en Matemáticas (1968) y siguiendo más tarde cursos del Centro de Perfeccionamiento del Ministerio de Educación, también con mención en Matemáticas (1976). En 1968 ingresó al Instituto Pedagógico de la *Univ. de Chile* donde obtuvo el título de Profesora de Estado en Filosofía (1977). Ejerció su profesión en el Colegio *Trewhella* (1963 - 1972), Colegio *Las Américas* (1972 - 1985). Estuvo afiliada al Colegio de Profesores de Chile. Como pintora realizó exposiciones individuales en 1952 (*Sala Pro-Arte*), participando luego en numerosas exposiciones colectivas y Salones, entre 1952 y 1959. Obtuvo Mención Honrosa en el Salón de Viña del Mar de 1958. En 1959 expuso en una muestra de cinco artistas chileno - yugoslavas en la sala del Instituto Chileno - Yugoslavo de Cultura (hoy: Chileno - Croata). Fue integrante del *Tamburaški zbor "Dalmacia"*. Fue socia del Instituto Chileno - Yugoslavo de Cultura. Socia del Estadio Yugoslavo (hoy: Croata). Habló croata en familia. En 1980 siguió el curso audio - visual de idioma croata, impartido en Santiago por SUVAG, el Instituto de Zagreb, y la *Matica iseljenika Hrvatske.* (Matriz de los

Emigrantes de Croacia). Hablaba inglés y alemán. Viajó a Croacia en tres oportunidades (1931, 1938 - 1939 y 1955).

BABAROVIĆ DENEGRI, Tatjana

Diplomirani ekonomist i bivši dužnosnik Ujedinjenih naroda (Split, 15. V. 1931). Roditelji: Boško Babarović Mandinić (v. životopis) i Liza Denegri Klaić. Suprug: Mario Montes Devoto. Djeca: Hugo, Juan León, Javiera León, Tatiana Montes i Catalina Montes. U Čile je došla s roditeljima, 1931. - Tatjana Babarović Denegri polazila je osnovnu školu *Colegio Alemán* u Viñi del Mar (1936 - 1940), potom u *Saint Margaretís*, u istom gradu, do 1943. Kad se obitelj preselila u Santiago (1944), položila je veliku maturu u školi *Dunalastair*, 1947. Studirala je na Ekonomskom fakultetu Katoličkog sveučilišta (1948 - 1952) i diplomirala. Od 1962. radi u Ekonomskoj komisiji Ujedinjenih naroda za Latinsku Ameriku i Karibe (CEPAL) u Santiagu, kao asistent istraživač. U 1972. prelazi u odjel za Međunarodnu trgovinu i razvoj. U 1975. uključena je u projekt CEPAL/UNDP pod nazivom *Posljedice međunarodnog financijskog i monetarnog sustava za Latinsku Ameriku* i postala visoki činovnik za ekonomske odnose, na kojoj funkciji je i umirovljena 1988. Kao službenik CEPAL-a putovala je u nekoliko navrata po zemljama Latinske Amerike. član je Fundacije Fakulteta ekonomskih i administrativnih znanosti Katoličkog sveučilišta. Član je Hrvatskog stadiona od njegova osnivanja. Hrvatski jezik naučila je u obitelji. Osim španjolskog govori engleski, francuski i njemački. Putovala je u Hrvatsku u dva navrata: kao dijete 1938-1939, i 1986. godine. Živi u Santiagu.

BABAROVIC DENEGRI, Tatjana

Ingeniero comercial y ex-funcionario de las Naciones Unidas (Split, Croacia, el 15/5/1931). Padres: Bosko Babarovic Mandinic y Liza Denegri Klaic. Esposo: Mario Montes Devoto. Hijos: Hugo, Juan León, Javiera León, Tatiana Montes, Catalina Montes. Llegó a Chile en 1931, con sus padres. - Tatjana Babarovic Denegri realizó sus estudios primarios en el *Colegio Alemán* de Viña del Mar (1936-1940) y luego en el *Saint Margaret's* de la misma ciudad, prosiguiendo en este mismo colegio sus estudios secundarios hasta 1943. Al trasladarse su familia a Santiago (1944), completó su secundaria en el colegio *Dunalstair*, en 1947, aprobando ese mismo año su Bachillerato en Biología. Estudió luego Economía en la Facultad de Ciencias Económicas y Administrativas de la *Univ. Católica de Chile* (1948-1952), donde obtuvo el título de Ingeniero Comercial. En 1962 ingresó a la Comisión Económica para América Latina - CEPAL (organismo de las Naciones Unidas, con sede en Santiago) como asistente de investigación, desarrollando su carrera en esa institución. Pasó a formar parte de la planta de funcionarios internacionales en 1972, en la División de Comercio y Desarrollo Internacional. En 1975 fue adscrita al proyecto CEPAL/PNUD (Programa de las Naciones Unidas para el Desarrollo) *Implicaciones del Sistema Monetario y Financiero Internacional para América Latina*, y alcanzó el cargo de Segundo Oficial de Asuntos Económicos a la fecha de su jubilación, en 1988. En su calidad de economista de CEPAL viajó extensamente por los países de la región en diversas oportunidades. Es miembro de la Fundación Facultad de Ciencias Económicas y Administrativas de la *Pontificia Univ. Católica de Chile*. Socia del Estadio croata desde su fundación. Aprendió el idioma croata en familia, desde su infancia. Además del español, habla también inglés, francés y alemán. Viajó a Croacia en dos oportunidades: de niña, en 1938-1939, y en 1986. Reside en Santiago.

BABAROVIC NOVAKOVIC, Jorge

Novinar i izvršni upravitelj (Punta Arenas, 29. I. 1933). Roditelji: Lucas y María. Supruga: María Velic Lobrin. Djeca: María Soledad, Susana Beatriz y Diana Isabel. Podrijetlom je iz Milne na Braču. Završio gimnaziju *San José* u Punta Arenasu. Bio je činovnik u regionalnoj upravi, urednik u dnevnim novinama *La Prensa Austral* i ravnatelj radija *La Voz del Sur*. Predsjednik i utemeljitelj radijskog udruženja Magallanesa i sindikalni vođa tijekom nekoliko godina. U toj pokrajini organizirao prvu školu za radijske studije pod pokroviteljstvom sveučilišta *Univ. de Chile*. Sudjelovao na međunarodnim skupovima o društvenoj komunikaciji. Bio je tajnik tvrtke *Ganadera Tierra del Fuego S.A*; predsjednik socijalnog osiguranja ASOGAMA; suradnik u prestižnom časopisu *Ercilla* i izdavač turističkog vodiča Magallanesa; direktor Udruženja štedišа *Patagonia*; predsjednik regionalnog vijeća Udruženja novinara; upravitelj i suvlasnik

dnevnika *La Prensa Austral*; odgovorni direktor radija *Selecta F.M.* Direktor je izdanja *Coiron* i *Prenstur Ltda.* Izdavač povremenih publikacija u kojima je promicao gospodarstvo i turizam Jugoslavije i Hrvatske. Direktor i počasni član nekoliko institucija u Punta Arenasu i Santiagu (*Círculo Magallanes).* Potpredsjednik je Nacionalnog novinskog udruženja. Izvršni direktor i dioničar tvrtke *E.C.E.* (Uvoznik automobila *Yugo* pod kraj osamdesetih). U 1991. biran za potpredsjednika Čileansko-hrvatskog kulturnog instituta. Dopisnik mjesečnika hrvatske naseobine u Punta Arenasu *Male novine* (utemeljne 1905). Razumije hrvatski.

BABAROVIC NOVAKOVIC, Jorge
Periodista y Director Ejecutivo (Punta Arenas, 29/1/1933). Padres: Lucas y María. Esposa: María Velic Lobrin. Hijas: María Soledad, Susana Beatriz y Diana Isabel. Sus orígenes son de Milna (isla de Brac, Croacia). Estudios: Liceo *San José* de Punta Arenas. Fue funcionario de la Intendencia de Magallanes, Redactor del diario *La Prensa Austral* y Director Gerente de Radio *La Voz del Sur.* Presidente Fundador del Círculo Radial de Magallanes y Dirigente Gremial durante varios años. Organizó en esta provincia la primera Escuela de Estudios Radiales, bajo el patrocinio de la *Univ. de Chile* y participó en seminarios internacionales sobre comunicación social. Secretario General, en Punta Arenas, de la empresa *Ganadera Tierra del Fuego S.A*; Presidente de la Caja de Compensación de ASOGAMA; Colaborador de Revista *Ercilla* y Editor de la *Guía Turística de Magallanes*; Director de la Asociación de Ahorro y Préstamo *Patagonia*; Presidente del Subconsejo Regional del Colegio de Periodistas; Gerente y Copropietario del Diario *La Prensa Austral*; Director responsable de *Radio Selecta F.M*; Director de Ediciones *Coiron* y de *Prenstur Ltda.* Editor de varias revistas , tratando la economía y turismo de Yugoslavia y Croacia. Dirigente y miembro honorario y efectivo de diversas instituciones de Punta Arenas y Santiago, entre ellas, el Estadio Croata, el Círculo de Magallanes. Vicepresidente de la *Asociación Nacional de Prensa*. Director ejecutivo y socio de la empresa *E.C.E.*, importador de los automobiles *Yugo* en los años ochenta. En 1991 Vicepresidente del *Instituto Chileno - Croata de Cultura*. Corresponsal de *Male novine*, boletín informativo de la colonia croata en Magallanes. Entiende croata.

BABAROVIC NOVAKOVIC, Nicolás
Pravnik (Punta Arenas, 21. IV. 1929). Roditelji: Lucas i María. Supruga: Olga Semikoš Pantić. Djeca: Nicolás. Podrijetlom je iz Milne na Braču. Školovanje: Gimnazija *San José* u Punta Arenasu i Pravni fakultet (*Univ. de Chile)* u Santiagu. Diplomirao je 1959. Bio je djelatnik Općinske uprave u Punta Arenasu (1947). U rodnom gradu surađivao na radiju, kao novinar i spiker, a bio je i nastavnik u Gimnaziji *San José.* Od 1948. do 1953. radio je u privatnim tvrtkama za vanjsku trgovinu, a 1964. osnovao je tvrtku *Ecomex Ltda.* kao direktor upravnog odbora. Suvlasnik je i utemeljitelj tvrtke *E.C.E.* član utemeljitelj Kluba čileanskih pravnika i Sportskog kluba *Estadio croata.* Uvoznik automobila *Yugo* za Čile, pod kraj osamdesetih. Govori hrvatski i engleski.

BABAROVIC NOVAKOVIC, Nicolás
Abogado, Comerciante (Punta Arenas, el 21/4/1929). Padres: Lucas y María. Esposa: Olga Semikos Pantic. Hijos: Nicolás. Sus origenes son de Milna (isla de Brac, Croacia). Estudios: Liceo *San José* de Punta Arenas y *Escuela de Derecho* de la *Univ. de Chile*. Titulado en 1959. Fue funcionario de la Municipalidad de Punta Arenas (1947). Actuó en actividades periodísticas, radiales y teatrales en la misma ciudad. Colaboró en *Radio Austral* de Punta Arenas, en *Radioteatro* y como locutor. Fue Profesor secundario en el Liceo *San José* de Punta Arenas. Desde 1948 hasta 1953 trabajó en empresas privadas de comercio exterior y en 1964 fundó *Ecomex Ltda.* como Director Gerente de la empresa. Copropietario y Fundador de la empresa *E.C.E.* Importador de los automobiles *Yugo* para Chile en los años ochenta. Socio fundador del Club de Abogados de Chile, Club deportivo *Estadio Croata* de Santiago. Habla croata e inglés.

BABAROVIĆ MANDINIĆ, Boško
Poduzetnik (Milna na Braču, 3. V. 1896 – Santiago, 9. IX. 1982). Roditelji: Ivan Blaž Babarović i Franka Bonačić Mandinić. Supruga:

Liza Denegri Klaić. Djeca: Ivo (Ivoje), Sonja i Tatjana. Došao najprije u Argentinu, 1924, a zatim u Čile, 1926. Osnovnu školu završio u Milni, a srednju u Nautičkoj školi u Dubrovniku (1913). Visoke trgovačke škole u Trstu i Beču. U Prvom svjetskom ratu bio mobiliziran u austrijsku vojsku. God. 1920. radio u *Slavenskoj banci* u Zagrebu. Upućen 1924. u Buenos Aires da vodi podružnicu te banke, koja je kasnije premještena u Rosario. Po završetku mandata (1926) na nagovor Paška Baburice (v. životopis) nastanio se u Čileu. Radio u *Jugoslavenskoj banci* koju su 1917. utemeljili hrvatski doseljenici u Punta Arenasu *(Banco Yugoslavo en Chile)* sa sjedištem u Valparaísu, a zatim u tvrtki *Baburizza, Lukinovic y Cía.* u uredima u Santiagu, i potom u središnjoj upravi u Valparaísu. God. 1928. imenovan za upravitelja poslovnice u Antofagasti. Vraća se 1931. u Valparaíso i preuzima upravu tvrtke koja je preimenovana u *Sociedad Comercial "Balkan" – Baburizza, Petrinovic, Herrera Ltda.* Pratio je Paška Baburicu na mnogim putovanjima u SAD i Europu. Nastavljajući obiteljsku tradiciju, zajedno s braćom Antunom, Matom i Ferrucciom, posjedovao je pomorsku agenciju (tri trgovačka broda). Po oporuci Paška Baburice (umro 1941) bio je određen za jednog od izvršitelja. Sve do smrti bio je predsjednik poljoprivredne škole *Pascul Baburizza* u mjestu Los Andes. Bio je direktor tvornica *Victoria* (Puente Alto) i *Industria Nacional de Rayón - Rayonhil*, član uprave i predsjednik u *Fábrica Chilena de Sederías S.A.*- SEDAMAR iz Viñe del Mar, u *Compañía Chilena de Productos Alimenticios* - CHIPRODAL S.A, te osiguravajućeg društva *El Cóndor S.A.* Bio je počasni konzul Kraljevine Jugoslavije u Valparaísu (do 1939) i vršitelj dužnosti počasnog konzula u Antofagasti krajem dvadesetih godina. U tijeku drugog svjetskog rata bio je predsjednik JNO za Južni Pacifik, sve dok se ona na kongresu u Antofagasti (1944) nije spojila s tim organizacijama u Argentini i Brazilu i postala JNO za Južnu Ameriku. Usprotivio se toj fuziji zbog monarhističkih i unitarističkih tendcienja koje su nadvladale u toj organizaciji, i 1945. osnovao u Santiagu Jugoslavensko republikansko udruženje. Bio je član utemeljitelj Jugoslavenskog doma u Čileu (Santiago, 1932). Od 1960. bio je pretplatnik i suradnik Matice iseljenika Hrvatske. Govorio je osim hrvatskog i španjolskog, engleski, talijanski i njemački.

BABAROVIC MANDINIC, Bosko

Empresario (Milna, isla de Brac, Croacia, el 3/5/1896 – Santiago, el 09/09/1985). Padres: Ivan Blaz Babarovic i Franka Bonacic Mandinic. Esposa: Liza Denegri Klaic. Hijos: Ivo (Ivoje), Sonja i Tatjana. Llegó primero a Argentina en 1924, y en 1926 a Chile. Estudios primarios en Milna, y secundarios, en la *Scuola Nautica* de Dubrovnik (1913). Estudios superiores de comercio, en Trieste y Viena. En la Primera Guerra mundial fue movilizado por el ejercito austríaco. En 1920 funcionario en *Slavenska banka* de Zagreb. En 1924 enviado a Buenos Aires a asumir la gerencia de la sucursal de dicho Banco, luego trasladada a Rosario. Al terminar su misión en 1926, a instancias de Pascual Baburizza (v. su biografía) se estableció en Chile. Desempeñó funciones en el *Banco Yugoslavo* (fundado en 1917 en Punta Arenas por inmigrantes croatas) con sede en Valparaíso y luego en la empresa *Baburizza, Lukinovic, Herrera y Cía,* en su oficina en Santiago, y luego en la oficina central, en Valparaíso. En 1928 designado jefe de la oficina de Antofagasta. En 1931 regresa a Valparaíso y asume la jefatura de la oficina central de la empresa, entonces bautizada Sociedad Comercial *Balkan - Baburizza, Petrinovic, Herrera, Ltda.* Acompañó a Pascual Baburizza en sus numerosos viajes a EE.UU. y Europa. Siguiendo la tradición familiar, estuvo asociado con sus hermanos Antun, Mate y Ferruccio en una empresa naviera (tres barcos mercantes). Por el testamento de Pascual Baburizza (f. en 1941) fue designado como uno de sus albaceas. Luego se desempeñó, hasta su muerte, como presidente del Instituto Agrícola *Pascual Baburizza* En Los Andes que este insigne croata dejó al país que le abrió tantas oportunidades. Fue gerente de la fábrica *Victoria* de Puente Alto y de la Industria Nacional de Rayon - *Rayonhil*, miembro del Directorio y presidente de la *Fábrica Chilena de Sederías S.A.* - SEDAMAR de Viña del Mar, de la *Compañía Chilena de Productos Alimenticios* - CHIPRODAL S.A, y de la Compañía de Seguros *El Cóndor S.A.* Fue Cónsul Honorario Subrogante a fines de los

años 20, en Antofagasta. Durante la Segunda Guerra mundial fue presidente de la Defensa Nacional Yugoslava en el Pacífico Sur hasta que ésta, con ocasíon del llamado Congreso de Antofagasta (1944), se fusionó con organizaciones homónimas existentes en Argentina y Brasil para formar la DNY en América del Sur. Se opuso a esta fusión debido a las opciones monarquistas y unitaristas predominantes en dicha organización, y en 1945 formó en Santiago la *Asociación Republicana Yugoslava*. Fue socio fundador del *Jugoslavenski dom u Chile* (Santiago, 1932). Desde 1960, suscriptor y colaborador de la *Matica iseljenika Hrvatske*. Además de croata y español, habló inglés, italiano y alemán.

BABURICA GABRIĆ, Božo
Komercijalist (Metković, 14. VII 1905 - Valparaíso ?) Roditelji: Antun i Marija. Školovao se u Valparaísu (*Instituto Comercial*) i u Londonu (*London School of Economic and Political Sciences).* Vratio se u Čile 1932. i započeo poslovne aktivnosti u tvrtki *Baburizza y Cía.*, gdje je obavljao razne dužnosti. Bio je neko vrijeme zamjenik direktora tvrtke *Feria Lautaro.* Radio je u uredu iste tvrtke u Valparaísu. Bio je direktor tvornice salitre *Balkan.* Član *Paperchase Club* u Valparaísu, Ribolovnog i lovačkog društva, Konjičkog kluba. Živio u Valparaísu.

BABURIZZA GABRIC, Bozo
Comerciante (Metkovic, Croacia, el 14/7/1905 – Valparaíso ?). Padres: Antonio y María. Estudios: Instituto Comercial de Valparaíso y *London School of Economic and Political Scienciences*, de Inglaterra. Regresó a Chile en 1932 e inició sus actividades con *Baburizza y Cía.*, donde ha desempeñado varios cargos, entre ellos el de Subgerente de la Sociedad *Feria Lautaro.* Trabajó en la oficina que esta empresa tenía en Valparaíso. Fue Director de la Compañía Salitrera *Balkan.* Fue socio del Valparaíso Paperchase Club, Club de Pesca y Caza y Club Hípico. Residió en Valparaíso.

BABURICA GABRIĆ, Ivan
Komercijalist (Metković, 11. XII. 1896 - ?) Naturalizirani čileanac. Roditelji: Antun i Marija. Supruga: Irma Raic. Djeca: María, Etty, Irma i Pascual. Školovao se u rodnom kraju. Došao je u Čile 1923. Bio likvidator u tvrtkama: *Baburizza, Lukinovic y Cía, Baburizza Petrinovic y Cía, Baburizza, Petrinovic y Cía,* te *Baburizza, Petrinovic y Herrera Ltda.* Bio je predsjednik upravnog odbora tvrtki *Sociedad Anónima Comercial y de Inversiones y Renta Inmobiliaria, Sociedad Agrícola de Ñuble y Rupanco, Sociedad Agrícola Hacienda Las Ventanas* te predsjednik fundacije *Juan Baburizza.* Bio nadalje savjetnik u *Banco de Chile* u Valplaraísu, direktor Muzeja lijepih umjetnosti u Valparaísu, član uprave u komisiji za pošumljavanje Nacionalnog parka *Lago Peñuelas*, počasni član Vatrogasnog saveza Valparaísa. Počasni član vatrogasnih satnija u mjestima Viña del Mar, Quillota, Quilpué, Limache i Valparaíso. Proglašen počasnim građaninom grada Valparaísa za dobrotvorni javni rad. Gradska skupština Valparaísa dodijelila mu je Zlatnu medalju za njegove dobrotvorne akcije. Dobio visoko priznanje Vatrogasnog saveza u povodu pedesete godišnjice dobrotvornog rada za vatrogastvo. Bio članom klubova i organizacija: *Club de la Unión* (u Santiagu), *Club de Viña del Mar, Club de Valparaíso (podpredsjednik), Asociación Cristiana de Jovenes, Instituto Chileno – Francés de Cultura, Asociación de Automovilistas de Valparaiso, Club de Seguridad en Tránsito, Granadilla Country Club, Club de Golf Los Leones* (Santiago), *Club Hípico de Santiago, Sporting Club* (Viña del Mar), *Paperchase Club* (Viña del Mar). Bio predsjednik JNO za Čile za vrijeme drugog svjetskog rata.

BABURIZZA GABRIC, Juan
Director Comercial (Metkovic, Croacia, el 11/12/1896 - ?). Nacionalizado chileno. Padres: Antonio y María. Esposa: Irma Raic. Hijos: María, Etty, Irma y Pascual. Estudios en su país natal. Llegó a Chile en 1923. Se inició en *Casa Comercial de Baburizza, Lukinovic y Cía*, de la cual fue liquidador. Pasó, después, a *Baburizza, Petrinovic y Cía*, la que también liquidó sus negocios, pasando a la *Sociedad Baburizza, Petrinovic y Herrera Ltda*, de la cual también fue liquidador. Fue Presidente de la *Sociedad Anónima Comercial* y de *Inversiones y Renta Inmobiliaria;* Presidente de la *Sociedad Agrícola de Ñuble y Rupanco;* Presidente de la *Sociedad Agrícola Hacienda las Ventanas*; Presidente de la Fundación *Juan Baburizza*; Consejero del *Banco de Chile* de Valparaíso; Director del *Museo de Bellas Artes* de Valparaiso; Miembro del Directorio de la *Comisión Forestación del Parque Nacional Lago Peñuelas*; Miembro Honorario del Directorio General del *Cuerpo de Bomberos* de Valparaíso; Miembro Honorario de las siguientes Compañías de Bomberos: de la *Segunda de Viña del Mar*, Director Honorario de la *Segunda de Quillota* y Miembro Honorario de la *Primera de Quilpué* y de la *Segunda de Limache*; Director Honorario y Consejero de la *Novena Compañía de Bomberos* de Valparaíso. Ciudadano Ilustre y Benemérito,

nombrado por la Ilustre Municipalidad de Valparaíso, por sus obras de beneficencia pública en la misma ciudad. Condecorado con la Medalla de Oro, como Ciudadano Ilustre y con una Piocha, como Ciudadano Benemérito. Condecorado también, con una cinta blanca, premio máximo del Cuerpo de Bomberos, equivalente a los cincuenta años de servicio, por las dos naciones hechas al Cuerpo de bomberos. Es socio de las siguientes instituciones: Club de la Unión de Santiago, Club de Viña del Mar, Club de Valparaíso (Vicepresidente), Asociación Cristiana de Jovenes, Instituto Chileno - Francés de Cultura, Asociación de Automovilistas de Valparaíso, Club de Seguridad en el Tránsito, Granadilla Country Club, Club de Golf Los Leones (Santiago), del Club Hípico de Santiago, Sporting Club de Viña del Mar, Paperchase Club de Viña del Mar. Fue presidente de la organización Defensa Nacional Yugoslava en Chile durante la Segunda Guerra mundial.

BABURICA ŠOLETIĆ, Paško

Poduzetnik, bankar i političar (Koločep kod Dubrovnika, 28. IV. 1875 - Santa Rosa de Los Andes, 13. VIII. 1941). Roditelji: Ivan i Katica. Nije imao potomstva (brat mu je Ante bio otac Ivana Baburice Gabrića i djed Maríe, Etty, Irme i Pascuala Baburizze Raica). Osnovnu školu završio u rodnom mjestu. Druge škole nije pohađao. Došao u čile 1892 (Iquique), i sa sedamnaest godina započeo raditi, iskazavši odmah izvanredne sposobnosti i poslovan dar. God. 1907, u mjestu Huara, sa svojim zemljakom Remiggio Gazzarijem suvlasnik je klaonice. Počeo raditi u industriji salitre 1908, u tvornici Tarapacá, a 1912. osnovao je tvrtku *Baburizza, Briceño y Cía.* za opskrbu rudarskih i salitrenih tvrtki u provincijama Tarapacá i Antofagasta, s uredima u Antofagasti i Valparaísu. Prodavali su volove, kožu i željezariju. God. 1913. osnovana je u Valparaísu tvrtka *Baburizza, Bruna y Cia.* koju predvode Baburica, Bruna i Lukinović. Tvrtka je od *Banco de Chile* kupila tvornice salitre *Ausonia, Filomena i Aconcagua*, u okolici Antofagaste, čija je vrijednost iznosila 16,500.000 pesosa. Sjedište tvrtke je bilo u Valparaísu. God. 1917. tvrtka mijenja naziv u *Baburizza, Lukinovic y Cía* (dioničari: Baburica, Lukinović, Petrinović i Gazzari). Njezino je sjedište u Valparaísu, a uredi u Santiagu, Coquimbu i Antofagasti. Tvrtka se bavila uvozom i izvozom artikala i strojeva za preradu salitre, kupoprodajom mješovite robe i voća. Posjedovala je pet osiguravajućih društava. Bili su čileanski agenti jugoslavenskih brodarskih kompanija, *Jugoslavensko-amerikanske plovidbe, Atlantske plovidbe Ivo Račić* i *Dubrovačke parobrodarske plovidbe*, te držali druga zastupstva. God. 1921. osnovana je tvrtka za salitru *Lastenia*, pod upravom Baburice, koja se 1923. spojila s tvrtkom *Compañías Salitreras Lautaro*. Nastala je nova tvrtka *The Lautaro Nitrate Co. Ltda*, kojoj je direktor u Valparaísu bio Baburica. Kasnije, 1929, Baburica, vođen poduzetničkom vizijom, pravodobno se povlači i prodaje sve svoje dionice u *The Lautaro Nitrate Co. Ltda.* Ubrzo izbija velika kriza u proizvodnji salitre: izumljen je postupak dobivanja umjetnog biljnog gnojiva. Baburica je uspostavio trgovačku razmjenu između čilea i tadašnje Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca uvozeći najprije cement i izvozeći salitru. Tvrtka *Baburizza, Lagarrigue y Cía* uvezla je cement proizveden u Solinu (danas *Dalmacijacement*) namjenjen izgradnji luke u Antofagasti, poznatom središtu hrvatske naseobine. Prvi parobrod s dalmatinskih obala koji je došao u Čile, bio je *Izgled* otvorivši trgovačku liniju između dvije zemlje. Uplovio je 23.IX.1923. s najvećim teretom cementa koji je do tada dopremljen u Antofagastu. Vratio se s teretom salitre (7.000 tona) namjenjenog balkanskim zemljama. U listopadu iste godine uplovio je parobrod *Marija Račić*, dovozeći ugalj iz Engleske, a odvezao je salitru prema hrvatskim lukama. Povrh toga, Baburica Šoletić bio je: član uprave Udruženja proizvođača čileanske salitre, član uprave u *Compañía de Salitre Galicia*, glavni dioničar salitarske tvrtke *Baburizza, Cicarelli y Cía*, upravitelj u *Compañía Salitrera Blanco Encalada*, predsjednik banke *Banco Yugoslavo* (fundado en 1917 en Punta Arenas), predsjednik osiguravajućeg društva *La Yugoslava*, dioničar u *Compañía del Canal de Panamá*, dioničar u *Lloyd Yugoslavo*, većinski vlasnik *Sociedad Hotelera* koja je sagradila hotel *O'Higgins* u Viñi del Mar, glavni dioničar u *Compañía Agrícola San Vicente*. Također je bio većinski dioničar u osam drugih tvrtki. U tijeku prvog svjetskog rata bio je predsjednik JNO u Čileu i Južnoj Americi, član Jugoslavenskog odbora u Londonu, borio se za neovisnost svoje zemlje od austrijske hegemonije i stvaranje

ujedinjene države Južnih Slavena. Spomenuta organizacija je imala podružnice po svoj zemlji, organizirala humanitarnu pomoć narodima u ratu i slala velike svote novca Jugoslavenskom odboru u Londonu. Baburica je bio veliki dobrotvor u Čileu, a svojim novcem pomogao je mnogim pothvatima u domovini: zvonik u Dubrovniku, pristanište u rodnom Koločepu, zgradu Hrvatskog radiše u Zagrebu, potporu pjevačkom zboru u Metkoviću, postavljanju Meštrovićevog spomenika na ušću Save u Dunav u Beogradu itd. U njegovoj kući u Valparaísu danas je Muzej lijepih umjetnosti, koji čuva devedeset slika što ih je on poklonio gradu. U mjestu Los Andes još uvijek djeluje Instituto Agrícola *Pascual Baburizza* (poljoprivredna škola) čiji je današnji vlasnik Andrónico Luksic Abaroa. Akademik Leonardo Guzmán, Baburičin prijatelj, napisao je 1967. knjigu, biografiju *Notas sobre la austera vida de don Pascual Baburizza.* Jedna ulica u Santiagu i u Zagrebu (Zapruđe) nosi njegovo ime. Zaklada za studente hrvatskog podrijetla djeluje i danas u Santiagu pod imenom *Fundación de Beneficencia "Pascual Baburica".* Unatoč upornim pozivima kralja Aleksandra, nikada nije posjetio Jugoslaviju (zemlju kojoj je posvetio svoje političke sposobnosti, iskazao rodoljublje i darovao goleme svote novca). Putovao je i boravio u više navrata u Londonu, Parizu, Švicarskoj. Umro je od sušice. Počiva na groblju br. 1 u Valparaísu.

BABURIZZA SOLETIC, Pascual

Industrial salitrero, comerciante, ganadero, bancario, político (Isla de Kolocep, cerca de Dubrovnik, Croacia, el 28/4/1875 – Santa Rosa de los Andes, el 13/8/1941). Padres: Juan y Catalina. No tuvo descendencia, si no a través de su hermano Antonio que fue padre de Juan Baburizza Gabric y abuelo de María, Etty, Irma y Pascual Baburizza Raic. Estudios primarios en su pueblo natal. Llegó a Chile, Iquique, en 1892, comenzando a trabajar a los 17 años en un empleo modesto; en esa actividad mostró sus extraordinarias aptitudes y fue llamado a colaborar en deberes más complejos. En 1907 se asocia en Huara con su compatriota Remiggio Gazzari, como propietario de un camal. Se inicío en la industria del salitre en 1908, en la Oficina de Tarapacá. En 1912 organizó la empresa proveedora de compañías mineras y salitreras de Tarapacá y Antofagasta (*Baburizza, Briceño y Cía*) que se transformó en un negocio de gran envergadura, con oficinas en Antofagasta y Valparaíso. Vendieron ganado vacuno, cueros y forrajes. En 1913 fue creada en Valparaíso la empresa *Baburizza, Bruna y Cía*, integrada por Baburizza, Bruna y Lukinovic. La empresa compró al Banco de Chile los terrenos, oficinas salitreras, etc, cuyo activo comprendía un total de 16.500.000 pesos, en los siguientes bienes: Oficinas *Ausonia, Filomena, Aconcagua*, todas en las cercanías de Antofagasta. La dirección general de la empresa estaba en Valparaíso. En 1917, ésta cambió la razón social por *Baburizza, Lukinovic y Cía*, cuyos socios fueron Baburizza, Lukinovic, Petrinovic y Gazzari. La empresa tuvo su sede principal en Valparaíso, y oficinas en Santiago, Coquimbo y Antofagasta. Su giro lo constituían: Importación y exportación de artículos y maquinarias para oficinas salitreras, abarrotes y frutas del país, Agencia de las compañías de seguros *La Yugoslava* y cuatro otras, agentes para Chile de las compañías navieras yugoslavas, *Jugoslavensko-amerikanska plovidba, Atlanska plovidba "Ivo Račić"* y *Dubrovačka parobrodarska plovidba*, y varias otras representaciones. En 1921 se formó la Compañía salitrera *Lastenia* bajo la presidencia de P. Baburizza, y más tarde, en 1923, se fusionó con la gran empresa *Compañías Salitreras Lautaro* formando nueva empresa *The Lautaro Nitrate Co. Ltda.* de la cual P. Baburizza fue presidente local de Valparaíso y tuvo los intereses en 24 oficinas salitreras. Posteriormente, en 1929, Baburizza, con su gran visión empresarial, supo retirarse a tiempo vendiendo todos los intereses que poseía en la *The Lautaro Nitrate Co. Ltda.* La gran crisis salitrera se produjo en Chile con la producción del salitre sintético. Baburizza estableció las relaciones comerciales entre su país natal y Chile importando cemento y exportando salitre chileno. La empresa *Baburizza, Lagarrigue y Cía.* importó el cemento producido en Solin, cerca Split en Croacia destinado a las obras del Puerto de Antofagasta. El primer vapor de las costas dálmatas *Izgled,* que abrió los mercados entre dos países, llegó a Antofagasta el 23/9/1923, trayendo el mayor cargamento de cemento que vino a Antofagasta. Volvió cargado con 7.000 toneladas de salitre destinado a los países balcánicos. En octubre del mismo año llegó el vapor *Marija Račić* trayendo el carbón de Inglaterra para la empresa *Baburizza, Lukinovic y Cía.* Regresó en los puertos croatas con un cargamento de salitre. Baburizza Soletic fue además: Director de la *Asociación de Productores de Salitre de Chile*, Director de la *Compañía de Salitre Galicia*, Socio principal de la empresa salitrera *Baburizza, Cicarelli y Cía*, Agente Administrador de la Compañía Salitrera *Blanco Encalada*, Presidente del *Banco Yugoslavo en Chile*, Presidente de la Compañía de Seguros *La Yugoslava*, Accionista de la *Compañía del Canal de Panamá*, Accionista de

Lloyd Yugoslavo, Socio principal de la _Sociedad Hotelera_ que construyó el Hotel _OíHiggins_ de Viña del Mar, Socio principal de la Compañía Agrícola _San Vicente_. Fue también socio principal en las ocho otras empresas. Durante la Primera Guerra mundial fue Presidente de la Defensa Nacional Yugoslava en Chile y América del Sur, miembro del _Comité Yugoslavo_ de Londres, luchando para obtener la independencia de su país y terminar con la hegemonía austríaca, con la meta de formar un país unido, llamado Yugoslavia. Dicha organización formó sus sucursales en todo el país, organizando la ayuda humanitaria a los pueblos en guerra y enviando grandes cantidades de dinero al _Comité Yugoslavo_ de Londres. Fue un gran benefactor en Chile, financió varias obras en su patria: el Campanario en Dubrovnik, el muelle de Kolocep (su pueblo natal), el edificio de _Hrvatski Radisa_ (en Zagreb), la ayuda al coro de Metkovic. En su casa de Valparaíso está el _Museo de Bellas Artes_ con 90 cuadros adquiridos por él. En Los Andes funciona todavía (propietario Andrónico Luksic Abaroa) el Instituto Agrícola _Pascual Baburizza_. Su amigo, Leonardo Guzmán, Miembro de Número del Instituto de Chile, escribió en 1967 el libro _Notas sobre la austera vida de don Pascula Baburizza_. Una calle en Santiago y otra en Zagreb llevan su nombre. La donación para los estudiantes croatas en Santiago que funciona todavía se llama Fundación de Beneficencia _Pascula Baburica_. A pesar de las invitaciones permanentes del Rey de Yugoslavia, no visitó jamás Yugoslavia, país al que dedicó sus esfuerzos políticos, patrióticos y gran cantidad de su dinero. Viajó y permaneció varias veces en Londres, Paris, Suiza. Falleció de tisis en la Hacienda _Santa Rosa de Los Andes_, el 13/8/1941. Sus restos fueron sepultados en el Cementerio No 1 de Valparaíso.

BABURIZZA RAIC, Pascual

Poduzetnik (Valparaíso, 3. II. 1932). Glavni nasljednik Paška Baburice. Roditelji: Ivan Baburica Gabrić (v. životopis) i Irma Raic. Supruga: Silvia Kaplan Berutti. Djeca: Pascual Antonio. Srednje obrazovanje: _Colegio The Mackay School_ (Reñaca). Studirao agronomiju na Katoličkom sveučilištu u Santiagu i _Iowa State College_ (SAD, 1955). Doživotni je predsjednik fundacije _Juan Baburizza_. Direktor je tvrtke Sociedad Agrícola _Ñuble y Rupanco_. članstva: _Club Hípico_ (Santiago), _Pesca y Caza, Kennel Club_ (Valparaíso) i _Automóvil Club_ (Valparaíso). Živi u Viñi del Mar.

BABURIZZA RAIC, Pascual

Empresario (Valparaíso, el 3/2/1932). Padres: Juan Baburizza Gabric (v. su biografía) e Irma Raic. Esposa: Silvia Kaplan Berutti. Hijos: Pascual Antonio. Estudios en el _Colegio Mackay_. Carrera de Agronomía en la _Univ. Católica_ de Santiago e _Iowa State Collge_ (USA, 1955). Director vitílico de la Fundación _Juan Baburizza_. Director de la Sociedad Agrícola _Ñuble y Rupanco_. Socio del Club Hípico de Santiago, Pesca y Caza, Kennel Club de Valparaíso y Automóvil Club de la misma ciudad. Reside en Viña del Mar.

BAKOVIC KROPP, Iván

Diplomirani ekonomist (Santiago, 8. VII 1943). Roditelji: Nicolás i Eugenia. Supruga: Renée Hudig Nothoven van Goor. Djeca: Nicolai, Tamara i Katia. Njegov djed Ivan Baković Restović, sin Nikole i Domine, rođen 16. srpnja 1881. u Nerežišćima na Braču, došao je u Čile 1908. godine. Umro je 1967. Baka Mandina Andreuzzi Šćepanović, kći Franje i Jerke, rođena je u istom mjestu 6. listopada 1890. U Čile je došla 1914. Umrla je 1962. - Ivan Bakovic je završio gimnaziju u Santiagu (_Liceo de Hombres No. 6_) i studirao na Fakultetu političkih i upravnih znanosti (_Univ. de Chile_). Od 1960. do 1963. radi u Osiguravajućem društvu _La Adriática S.A._ Od 1963. do 1965. je u tvrtki _Interam Comercial_. Godine 1965. otputovao je na studij u Hrvatsku (Zagrebačko sveučilište, Ekonomski fakultet). Diplomirao je 1972. radom: _Planiranje u latinskoameričkim zemljama_. Potom se vratio u Čile gdje surađuje s tvrtkom _Etchecoin Consultores_, u kojoj je bio tehnički direktor. Član je udruženja _Círculo de profesionales_ koje okuplja ljude hrvatskog podrijetla i član Hrvatskog stadiona. Govori hrvatski. Živi u Santiagu.

BAKOVIC KROPP, Iván

Ingeniero Comercial (Santiago, el 8/7/1943). Padres: Nicolás y Eugenia. Esposa: Renée Hudig Nothoven van Goor. Hijos: Nicolai, Tamara y Katia. Su abuelo Juan Bakovic Restovic, hijo de Nicolás y Dominga, nacido en Nerezisca (isla de Brac, Croacia), el 16/7/1881, llegó a Chile en 1908. Falleció en 1967. Su abuela Magdalena Andreuzzi Scepanovic, hija de Francisco y Yerka, había nacido en el

mismo pueblo, el 6/10/1890. Llegó a Chile en 1914. Falleció en 1962. - Iván Bakovic realizó sus estudios en el *Liceo de Hombres No. 6* de Santiago y en la Facultad de Ciencias Políticas y Administrativas de la *Univ. de Chile*. En 1960 - 1963 trabaja en la Compañía de Seguros La Adriática S.A. De 1963 al 1965 en *Interam Comercial*. En 1965, como becado, viajó a Croacia, donde se matricula en la Faculdad de Economía de la *Univ. de Zagreb*, titulado Ingeniero Comercial en 1972. Memoria: *La Planificación en los Países Latinoamericanos*. En 1973 regresó a Chile donde colabora con la empresa *Echecoín Consultores* como Gerente Técnico. Miembro del Círculo de Profesionales de Ascendencia Croata. Socio del Estadio Croata. Habla el idioma croata. Reside en Santiago.

BALIC BOSNIC, Oscar

Financijski i računovodstveni stručnjak (Punta Arenas, 23. V. 1926). Roditelji: Nikola Balić (v. životopis) i Juana Bosnic. Školovao se u *Liceo de Hombres* u Punta Arenasu. U Santiagu studirao na Fakultetu ekonomskih i društvenih znanosti Katoličkog sveučilišta. Diplomirao je 1950. i stekao naslov financijskog inspektora, a 1961. diplomirao je ekonomiju. Diplomski rad: *Interna kontrola i inspekcija trgovačkih poduzeća*. Od 1950. radi u inspekcijskoj službi preko tvrtke *Bakovic y Balic Auditores Asociados*. Profesor je na Fakultetu za upravne i ekonomske znanosti Katoličkog sveučilišta (od 1955.). Tijekom 1960. i 1961. predavao je svoju struku na Seminaru ICARE-a i u fundaciji *Adolfo Ibáñez*. God. 1961. kao najboljem ekonomistu uručena mu je nagrada Udruženja ekonomista Katoličkog sveučilišta. Član je Autokluba Katoličkog sveučilišta, Udruženja ekonomista i Fundacije Fakulteta ekonomskih znanosti Katoličkog sveučilišta u Santiagu.

BALIC BOSNIC, Oscar

Contador, Auditor (Punta Arenas, el 23/5/1926). Padres: Nicolás (v. su biografía) y Juana. Estudios: *Liceo de Hombres* de Punta Arenas y *Facultad de Ciencias Económicas y Sociales* de la *Univ. Católica de Santiago*. Titulado de Contador Auditor en 1950, y en 1961 de Ingeniero Comercial con registro 4429. Memoria: *Control interno y Auditoria de Empresas Comerciales e industriales*. Desde 1950 trabaja en auditorías a través de la Oficina *Bakovic y Balic Auditores Asociados*. Profesor de Auditoría de la *Escuela de Economía y Administración* de la *Univ. Católica*, desde 1955. En 1960 y 1961 estuvo a cargo del Seminario de ICARE y Fundación *Adolfo Ibáñez* de Valparaíso, como Profesor de su especialidad. En 1961 le otorga el Premio como el mejor Ingeniero Comercial, la Asociación de Ingenieros Comerciales de la *Univ. Católica*. Socio del Automóvil Club, Asociación de Ingenieros Comerciales y Fundación Facultad de Ciencias Económicas de la *Univ. Católica de Chile* en Santiago.

BALIC MIMICA, Hvalimir

Novinar (Punta Arenas, 17. XI. 1945 – Santiago, 11. VI. 1991). Roditelji: Pedro i Neda. Supruga: Sandra Larenas Chacón. Djeca: Daniela i Catalina. Njegov otac Pedro Balić Buć rodio se 1896. u Katunima kod Omiša. Došao je u Čile 1911. Hvalimir Balic školovao se u *Liceo de Hombres No 3* u Valparaísu. Studirao pravo, potom na Katoličkom sveučilištu u Valparaísu diplomirao na Fakultetu za društvene znanosti. Stekao titulu novinara. Započeo raditi 1967. u dnevnom listu *La Unión* u Valparaísu, do 1970; potom radi sedam godina kao novinar i filmski komentator na TV kanalu 4. U razdoblju 1966-1967. predaje usporedno novinarstvo na Fakultetu društvenih znanosti sveučilišta *Univ. de Chile*. Redaktor dnevnika *La Tercera de la Hora*, od 1975. Suradnik priloga *Revista del Domingo* u najprestižnijem dnevnom listu *El Mercurio*, kao filmski kroničar. Član Komisije za ocjenu filmova. Dobio stipendiju od OUN da predstavlja Čile na Latinskoameričkom seminaru (*La Biblioteca y la Acción Nacional* u Quitu, 1966. Kao jugoslavenski stipendist (1970) proučavao djelovanje TV u toj zemlji. Sudjeluje na Berlinskom sajmu, na poziv njemačke vlade (1973), gdje proučava strukturu i funkcioniranje njemačke televizije. Boravi također u *America Films Institute* u Los Angelesu. Sudjeluje na međunarodnom televizijskom skupu u SR Njemačkoj (1978). Direktor izložbenih prostora *Valparaíso*, B.H.C. Regionalni direktor CESI-a u Santiagu, od 1979. Suradnik prestižnog dnevnog lista *La Época* u Santiagu.

BALIC MIMICA, Hvalimir

Periodista (Punta Arenas, el 17/11/1945 – Santiago, el 11/06/1991). Padres: Pedro y Neda. Esposa: Sandra Larenas Chacón. Hijas: Daniela y Catalina. Su padre Pedro Balic Buch había

nacido en 1896, en Katuni (Omis, Croacia). Llegó a Chile en 1911. Hvalimir Balic hizo sus estudios en el *Liceo de Hombres No 3* de Valparaíso. Estudió Derecho; luego en la *Univ. Católica* de Valparaíso, Facultad de Ciencias Sociales. Título profesional de Periodista. En 1967 comienza como periodista en el diario *La Unión* de Valparaíso, hasta 1970. Posteriormente se desempeñó como Jefe de Prensa y Comentarista de Cine en *Canal 4* de Televisión, durante siete años. En 1966 - 1967, profesor titular de Periodismo Comparado en la Facultad de Ciencias Sociales de la *Univ. de Chile*. Redactor del diario *La Tercera de la Hora*, desde 1975. Colaborador de la Revista del Domingo del diario *El Mercurio*, como cronista de cine. Miembro del Consejo de Calificación Cinematográfica. Las Naciones Unidas le otorga Beca para representar a Chile en el Seminario Latinoamericano sobre *La Biblioteca y la Acción Social*, celebrado en 1966 en Quito. Beca otorgada por la ex-Yugoslavia para estudiar funcionamiento de la TV en dicho país, en 1970. Participa en la *Feria Internacional de Berlín* para estudiar estructura y funcionamiento de la TV en Alemania, invitado por el Gobierno de la RFA, en 1973. Estudios de funcionamiento de TV en EE.UU. en el *American Films Institute* de Los Angeles. Asistió a la Reunión Internacional de TV de la RFA, en 1978. Director y Administrador de sala Expó Valparaíso del B.H.C. Director Regional de CESI en Santiago, desde 1979. Comentarista (*Zoom*) del Suplemento diario *La Época*.

BALIĆ RABOTEG, Nikola

Poduzetnik i poljoprivrednik (Okolica Splita, 1885 - ?). Roditelji: Petar Balić i Marija Raboteg, rodom iz Kučića (Omiš). Supruga: Juana Bosnic. Djeca: Irene, Alfonso i Oscar (v. životopis). Došao je u Čile, na Ognjenu zemlju, 1903. Školovao se u rodnom kraju. Naturalizirani Čileanac. Bavio se poduzetničkim aktivnostima i poljoprivredom u Punta Arenasu i na Ognjenoj zemlji. Bio je dioničar i upravitelj tvrtke *Balic y Cía.* Posvetio se poslu oko opskrbe hladnjača u pokrajini Magallanes, opskrbi parobroda itd. Bio je vlasnik farme *Irene* na Ognjenoj zemlji, gdje je tridesetih godina imao peradarnik, što je tada predstavljalo rijetkost. Posjedovao je i farme *Tres Brazos* (Tri ruke) i *María Virgínia.* Također je bio vlasnik mljekare *Irene* u Porveniru. Bio je član Kluba *Porvenir*, Crvenog križa i Vatrogasne čete. God. 1936. Živio je u Punta Arenasu.

BALIC RABOTEG, Nicolás

Industrial y agricultor (Región de Split, Croacia, en 1885 - ?) Padres: Pedro Balic y María Raboteg, nativa de Kucice (Omis, Croacia). Esposa: Juana Bosnic. Hijos: Irene, Alfonso y Oscar (v. su biografía). Llegó a Chile (Tierra del Fuego), en 1903. Estudios en su país natal. Nacionalizado chileno. Se dedicó a las actividades industriales y agrícolas en Punta Arenas y Tierra del Fuego. Fue socio y gerente de la empresa *Balic y Cía.* Giró en el ramo de frigoríficos y abastadores (de la región de Magallanes), de vapores, etc. Propietario de la estancia *Irene* en Tierra del Fuego, donde poseía en los años treinta un criadero de aves, y de las estancias *Tres Brazos* y *María Virginia.* También fue propietario de la lechería *Irene*, en Porvenir. Fue miembro del Club de Porvenir, Cruz Roja y de Bomberos. En 1936 vivió en Punta Arenas.

BARTICEVIC RAIC, Antonio

Sportaš (Punta Arenas, 2. V. 1906 - ?) Roditelji: Ivan i Marija, podrijetlom iz Supetra na Braču. Od mladih dana posvetio se sportu i aktivno sudjelovao u Sportskom društvu *Hrvatski sokol*, Magallanes. Najprije je bio nogometaš, a zatim je 1926. počeo bacati kladivo. Prirodno nadaren za tu sportsku disciplinu, trenirao je pod nadzorom poznatog sportaša Petra Goića Kuščevića (v. životopis). U bacanju kladiva sudjelovao na južnoameričkom prvenstvu u Limi (Peru), 1929. Njegov drugi šampionat Južne Amerike bio je u Buenos Airesu (1931) na kojem je prvo mjesto u toj disciplini osvojio Petar Goić Kuščević. Također je zastupao Čile u Montevideu (1933), gdje je zauzeo drugo mjesto i postao vicešampion kontinenta. U Santiagu je 1935. sudjelovao na Južnoameričkoj atletskoj olimpijadi, osvojivši prvo mjesto. Na tom takmičenju sudjelovali su i Hrvati Antun Vodanović iz Supetra i Antun Radmilović iz Sutivana (obojica članovi *Sokola* iz Antofagaste). Radmilović je bio drugi bacač kugle u Čileu.

BARTICEVIC RAIC, Antonio

Deportista (Punta Arenas, el 2/5/1906 - ?). Padres: Juan y María. Sus padres son oriundos de Supetar (isla de Brac, Croacia). Desde joven se dedicó al deporte y participó activamente en el *Hrvatski sokol* de Magallanes. Primero jugó fútbol y en 1926 comenzó a lanzar el martillo. Viendo que tenía una predisposición natural para esa disciplina, lo tomó bajo su dirección Pedro Goic Kuscevic (v. su biografía). En esta especialidad participó por primera vez en un campeonato sudamericano, en Lima, (1929). Su segunda participación fue en Buenos Aires (1931)

cuando salió de campeón Pedro Goic. Participó también en Montevideo (1933) y ocupó el segundo lugar. En 1935 se celebró en Santiago la Olimpíada Sudamericana de atletismo, venciendo Barticevic en el lanzamiento del martillo. En este campeonato participaron, además, dos croatas - Antonio Vodanovic y Antonio Radmilovic - ambos integrantes de *Sokol* de Antofagasta, oriundos de la isla de Brac. Radmilovic fue considerado como segundo lanzador de bala en Chile.

BEČKI BERŠIĆ, Ivan

Krojač i trgovac (Bosiljevo kod Karlovca, 1882 - ?). Roditelji: Ivan Bečki i Ana Beršić. Supruga: Mihaela Kovacic Cicarelli. Studirao u Beču, Parizu i Londonu. Došao u Čile 1911. i posvetio se trgovini. Od 1924. drži u Santiagu veliku i čuvenu modnu krojačnicu u koju je dolazila birana klijentela, posebno ona iz hrvatske naseobine. Putovao je poslovno u SAD. Pripadao je Udruženju trgovaca, bio je potpredsjednik Krojačkog saveza. Bio je član utemeljitelj i tajnik ogranka *Triglav* organizacije Jugoslavenska narodna obrana (Santiago, 1917.). Predsjednik ogranka *Triglav* bio je Ivan Krstulović (v. životopis). Član je i utemeljitelj Jugoslavenskog doma u Santiagu (1932) i predstavnik Dobrotvornog društva *Hrvatski radiša* iz Zagreba. Godine 1937. živio je u Santiagu.

BECKI BERSIC, Juan

Sastre y comerciante (Bosiljevo, Karlovac, Croacia, en 1882 - ?). Padres: Juan Becki y Ana Bersic. Esposa: Mihaela Kovacic Cicarelli. Hizo estudios en Viena, París y Londres. Llegó a Chile en 1911 y se dedicó a actividades comerciales. Desde 1924 está establecido en Santiago con una gran y famosa sastrería en la que contaba con clientela distinguida, especialmente entre los miembros de la colonia croata. Efectuó un viaje a EE.UU. con fines comerciales. Perteneció a la Sociedad Unión Comercial, fue Vicepresidente de la *Sociedad de industriales de sastrerías*. Fue socio fundador y secretario de la sucursal *Triglav* de la organización *Defensa Nacional Yugoslava*, en 1917. El presidente de *Triglav* fue Ivan Krstulovic (v. su biografía). Socio fundador del *Jugoslavenski dom* de Santiago (1932) y representante de la Sociedad de Beneficencia *Hrvatski radiša* de Zagreb, Croacia. En 1937 vivió en Santiago.

BENCUR, Matej

Liječnik i književnik (pseudonim: *Martin Kukučin*). Slovak. (Jasenove, Slovačka, 17. V. 1860 - Lipik, 21. V. 1928). Poslije osnovne škole, u rodnom mjestu i gimnazije u Revuci i Banskoj Bistrici, završio je (1878) učiteljsku školu i službovao u rodnom mjestu (do 1885). Upisao se na Sveučilište u Pragu gdje je diplomirao medicinu. Ondje je sudjelovao u studentskim pokretima za oslobođenje slavenskih naroda u Austro-Ugarskoj. Bio je prijatelj iz đačkih dana Tomaša G. Masaryka, prvog predsjednika čehoslovačke. Godine 1894. došao je u Hrvatsku (Selca na otoku Braču) gdje je trinaest godina obavljao liječničku praksu i srodio se sa sredinom i specifičnim bračkim narječjem. Oženio se Bračankom Petronilom Didolić i s njom otišao u Čile (1907). Od dolaska 1908. u Punta Arenas, razvio je živu dobrotvornu i kulturnu djelatnost u tamošnjoj hrvatskoj naseobini. U hrvatskim društvima obnašao je najviše dužnosti. Bio je liječnik Crvenog križa Čilea (1910 - 1922) i stekao titulu počasnog člana. Bio je član uprave Vatrogasnog saveza grada, kao delegat Četvrte vatrogasne čete (hrvatske) i član vijeća (1913 - 1918). Postao prvi predsjednik ogranka Jugoslavenske narodne obrane *Dalmacia* u toku prvog svjetskog rata. U jednom svom govoru (1910) ovim je riječima istakao ljubav i poštovanje prema Hrvatima: *Da nisam Slovak, ja bih bio Hrvat, to je brojčano mali narod, ali je velik i slavan. Hrvati su imali svoje kraljevstvo u vrijeme dok je Europom*

*vladalo barbarstvo. Tada su ih štovali i Venecija i Bizant. Oni su bili ti koji su Europu spasili od turske najezde, a njih nitko nije podjarmio. U Budimu su Otomani vladali 150 godina, a u Zagrebu nijednog dana (*Lucas Bonacic–Doric: *Historia de los yugoeslavos en Magallanes, su vida y su cultura,* str. 212, 3. svezak, P. Arenas, 1946) Tijekom 14-godišnjeg boravka u Magallanesu napisao je pod pseudonimom *Martin Kukučin* brojna književna djela (32 sveska). Dva su mu glavna naslova *Šetnja Patagonijom*(1922) i *Mati zove* (1927) u kojima opisuje doseljavanje Hrvata u Čile i njihov život na putu integracije u novu sredinu. Pisao je na slovačkom jeziku. Nakon povratka iz Čilea (1922) kraće vrijeme boravi u Pragu, Zadru, Splitu, Crikvenici, Zagrebu i Lipiku. Vratio se u Hrvatsku 1922. i umro 21. svibnja 1928. a sahranjen na Mirogoju u Zagrebu. Posmrtni ostaci su 1932. preneseni u njegovo rodno mjesto. U bratislavskom muzeju je izložena brončana spomen-ploča koju je u počast dr. Mateu Bencuru poslao Crveni križ Čilea, a drugu su poslala hrvatska iseljenička društva iz Magallanesa. U Selcima na otoku Braču podignuta je 1931. spomen-ploča. Jedna od dvorana Crvenog križa i bolnice u Punta Arenasu nose njegovo ime. Sjećanje na dr. Mateja Bencura i danas živi među Hrvatima u Punta Arenasu. Premda nije hrvatskog podrijetla, M. Bencur je iznimno uvršten u ovu knjigu zato što je svojim životom i djelovanjem duboko utkan u povijest hrvatske naseobine u Punta Arenasu.

BENCUR, MATEO

Médico y escritor (Seudónimo: *Martin Kukucin*). Eslovaco (Jasenove, Eslovaquia, el 17/05/1860. -Esposa: Petronila Didolic. Después de cursar estudios primarios en su pueblo natal y humanísticos, en Revuka y Banska Bistrica (1874), *Escuela normal* en Klaštor pod Zniovem (1878). Profesión exerció en su pueblo natal (1885) después ingresó a la *Univ. de Bratislava* y *Univ. de Praga* donde se graduó de médico. Aquí participó en los movimientos estudiantiles por la liberación de los pueblos eslavos en el Imperio austro-hungaro. Fue amigo y condiscípulo del primer presidente de Checoslovaquia, Tomás G. Masaryk. En 1894 llega a Croacia (Selca, isla de Brac) donde residió durante trece años ejerciendo su profesión de médico. Allí se identificó con la cultura y el dialecto de la isla de Brac. Contrajo matrimonio con Petronila Didolic, nacida en la isla de Brac. El matrimonio se fue a Chile en 1907, siguiendo los caminos migratorios de la gente de la isla. En Punta Arenas, desde su llegada en 1908, desplegó una gran obra altruista, benéfica y cultural dentro de la colectividad croata residente. Ocupó altos cargos en las instituciones croatas. Fue médico de la Cruz Roja (1910 - 1922) y distinguido con el título de Miembro Honorario. Fue director del Cuerpo de Bomberos, en su carácter de socio de la Cuarta Compañía de bomberos (croata) y miembro del Consejo superior (1913 - 1918); primer presidente de la Defensa Nacional Yugoslava *Dalmacia* durante la Primera Guerra mundial. En uno de sus discursos (1910) con estas palabras destacó el amor y respeto para los croatas: *Si no fuera eslovaco quisiera ser croata. Y es porque me impuse de su lejano pasado , que numéricamente era un pueblo pequeño, pero grande y glorioso. Los croatas tenían su reino cuando en Europa todavía reinaba la barbarie y cuando Venecia y Bizancio los respetaban. Ellos fueron los que salvaron a Europa de la invasión turca, mientras que a ellos nadie los subyugaba. En Buda reinaban los otomanos ciento cincuenta años, mientras que en Zagreb ni por un sólo día.* (Lucas Bonacic-Dorić: *Historia de los yugoeslavos en Magallanes,* Tomo 3. pag. 212, Punta Arenas, 1946). Durante los catorce años de su permanencia en Magallanes escribió sus obras literarias (33 volumenes) bajo el seudónimo de *Martin Kukučin.* Son dos titulos principales *El Paseo por la Patagonia* (1922) y *La madre llama* donde escribió sobre la llegada de los croatas en Chile y su vida en el proceso de integración en el nuevo ámbito. Sus obras escribió en eslovaco. Despúes de su regreso (1922) vivió corto tiempo en Praga, Zadar, Split, Crikvenica, Zagreb i Lipik (el lugar en la región Eslavonia donde vive la minoría eslovaca). Sus restos fueron trasladados a su pueblo natal en 1932. En el Museo de Bratislava hay una simbólica lápida de bronce, enviada por la Cruz Roja Chilena en homenaje al dr. Mateo Bencur, y la otra es de las instituciones croatas de Magallanes. Una sala de la Cruz Roja y otra en el Hospital de Punta Arenas llevan su nombre. En Selca se inauguró (1931) una placa recordatoria al homenaje al dr. Mateo Bencur, gran amigo de los croatas. Aunque no es de ascendencia croata, el famoso doctor Bencur merece que hagamos una excepción y lo incluyamos en la nómina de este libro, por su generoso e inapreciable aporte a la colonia croata de Punta Arenas.

BEOVIC TOMICIC, Juan Luis Ivo

Liječnik i športaš (Antofagasta, 15.XII. 1928 – Santiago ?). Roditelji: Mate Beović i Vinka Tomičić. Supruga: Dusanka Dezulovic. Djeca:

Lucía, Mateo i Ivo. Njegov otac, Mateo Beović Pierotić, rođen 16. svibnja 1892. u Supetru na Braču, sin Ivana i Ivane, došao je u Čile 23. studenog 1919. Njegova majka, Vinka Tomičić Vušković, rođena 9. siječnja 1900. u Supetru, došla je u Čile 1926. - Ivo Beović Tomičić stekao je osnovno obrazovanje u *Jugoslavenskoj školi*, a zatim u gimnaziji *San Luis* u Antofagasti. Studij medicine završio je na Medicinskom fakultetu *Univ. de Chile* u Santiagu. Diplomirao je 1956. Rad: *Potencirana anestezija*. Radio kao anesteziolog u bolnici *El Salvador*. Aktivni košarkaš od svoje petnaeste godine, kad je (1943) debitirao u iseljeničkom sportskom društvu *Sokol* u Antofagasti. Da bi mogao nastupiti, vodstvo Sokola moralo mu je "uvećati" godine starosti. Bio je visok dva metra. God. 1945. bio je igrač prve momčadi *Sokola*. Te godine osvojili su prvenstvo države. Godine 1946. upisao je studij na *Instituto Física* (Santiago), i sudjelovao u sveučilišnom natjecanju u prvoj momčadi. Iduće godine upisao se na Medicinski fakultet. Igrao je za gimnaziju *San Luis* u Antofagasti, Medicinski fakultet sveučilišta *Univ. de Chile* (Santiago) i za državnu reprezentaciju Čilea. Za državnu reprezentaciju je igrao 1948. u Urugvaju, a 1949. na Južnoameričkom prvenstvu u Asunciónu (Paragvaj), te 1948, 1950. i 1951. u Buenos Airesu. Nastupio je i 1952. u Montideveu (Urugvaj) i 1953. u Mendozi (Argentina). Bio je član Sportskog društva *Sokol* (danas: *Hrvatski Sokol*) u Antofagasti, Sportskog kluba *Univ. de Chile*, Jugoslavenskog (danas hrvatskog) pripomoćnog društva u Antofagasti.

BEOVIC TOMICIC, Juan Luis Ivo
Médico y deportista (Antofagasta, el 15/12/1928 – Santiago ?). Padres: Mateo y Vinka. Esposa: Dusanka Dezulovic. Hijos: Lucía, Mateo e Ivo. Su padre, Mateo Beovic Pierotic, nacido el 16/5/1892 en Supetar (isla de Brac, Croacia), hijo de Juan y Juana, llegó a Chile el 23/11/1919. Su madre, Vinka Tomicic Vuskovic, nacida en Supetar el 9/1/1900, llegó a Chile en 1926. - Ivo Beovic Tomicic se educó primero en el *Colegio yugoslavo* (Jugoslavenska škola) y después en el Colegio *San Luis* de Antofagasta. Su carrera de medicina la realizó en la *Escuela de Medicina* de la *Univ. de Chile*. Licenciado en 1956. Tesis: *Anestesia Potencializada*. Ejerció como anestesiólogo del Hospital del *Salvador*. Jugador de baloncesto desde la edad de 15 años cuando debutó en el Deportivo *Sokol* de Antofagasta. Para que pueda actuar, los dirigentes del *Sokol* debieron falsificar su edad. Su estatura fue de dos metros. En 1945 fue jugador del equipo de Honor del *Sokol*. Ese año ganaron el Campeonato Nacional. En 1946 ingresó al primer año del Instituto Física participando en la competencia universitaria por la serie de honor. El año siguiente ingresó a la *Escuela de Medicina*. Ha jugado por el Colegio *San Luis* de Antofagasta, Escuela de Medicina de la *Univ. de Chile* y Selección Nacional. Como miembro de la Selección Nacional jugó en Uruguay (1948), en Asunción (*Campeonato Sudamericano*, abril de 1949) y en Buenos Aires (1948, 1950 y 1951). En 1952 jugó en Montevideo, y en 1953 en Mendoza (Argentina). Fue socio del Deportivo *Sokol* (hoy: *Sokol croata*) de Antofagasta, Club Deportivo de la Univ. de Chile, Sociedad yugoslava (hoy croata) de Socorros Mutuos de Antofagasta.

BILIČIĆ KUMBAT, Marko Antun
Komercijalist (Vis, 12. V. 1899 - Valparaíso ?) Roditelji: Ante Biličić i Ana Kumbat. Došao u Čile 1. prosinca 1927. Školovanje: u Splitu, potom Sveučilište u Zagrebu i Ekonomski fakultet u Beču. U domovini bio bankovni službenik u *Wiener Bank Verein*. U Čileu je najprije bio namještenik kompanije *The Lautaro Nitrate Co.* kod vlasnika Paška Baburice, do 1929. U tvornicu ambalaže u Valparaisu došao je 1930. i tamo bio šef prodaje. Bio je šef isporuke ambalaže u tvrtki *Distribuidora Nacional*. Živio je u Valparaísu 1950.

BILICIC CUMBACT, Marcos Antonio
Comerciante (Vis, Croacia, el 12/05/1899 – Valparaíso ?) Padres: Antonio Bilicic y Ana Kumbat. Llegó a Chile el 1/12/1927. Estudios: en Split, luego en la *Univ. de Zagreb* (Croacia) y en la *Univ. Comercial de Viena* (Austria). En su patria fue empleado del Banco *Wiener Bank Verein*. En Chile trabajó primero en *The Lautaro Nitrate Co*, (propietario Pascual Baburizza), hasta 1929. En 1930 ingresó a la *Fábrica de Envases de Valparaíso S.A*, donde fue Jefe de la Sección *Ventas*. Fue Jefe de la distribución de Envases de la *Cía. Distribuidora Nacional*. En 1950 residió en Valparaíso.

BISKUPOVIC DIMITRIJEVIC, Mariana Vesna

Novinarka (Santiago, 16. VII. 1951). Roditelji: Luka Biskupović i Vera Dimitrijević Momonai (rođena u Senti, Vojvodina). Luka Biskupović rođen je 24. ožujka 1910. u Ložišćima na Braču. Srednju školu završio u Osijeku. Iselio se 1929. u Uncillu (Bolivija) gdje je radio sa sunarodnjacima Petrom Sapunarom i Nikolom Franjolom. Preselio se 1931. u Antofagastu (Čile). Posvetio se trgovini i ugostiteljstvu, te slastičarstvu (Santiago, od 1938.). Bio jedan od utemeljitelja *Jugoslavesnkog doma* (1932) i iseljeničke tvrtke *Inmobiliaria Yugoslava*. - Mariana Biskupovic Dimitrijevic srednje je obrazovanje stekla na školi *Colegio Universitario Inglés* u Santiagu, i 1970. upisala se na Katoličko sveučilište u Santiagu. Novinarstvo je diplomirala 1975. Putovala je u tri navrata u Hrvatsku, obišla unutrašnjost i dalmatinsku obalu. U nekoliko navrata putovala u SAD, Europu i Karibe. Govori hrvatski, engleski, francuski te razumije ponešto mađarski. Od 1981. radi u Upravi za međunarodne odnose sveučilišta *Univ. de Chile*. Živi u Santiagu.

BISKUPOVIC DIMITRIJEVIC, Mariana Vesna Periodista (Santiago, el 16/7/1951). Padres: Lucas Biskupovic Sapunar y Vera Dimitrijevic Momonai (nacida en Senta, Voivodina). Luka Biskupovic nació en Lozisca (isla de Brac, Croacia), el 24/3/1910. Emigró en 1929 a Uncilla (Bolivia) donde trabajó con sus compatriotas Pedro Sapunar y Nikola Franjola. Se trasladó en 1931 a Antofagasta, donde abrió su propia tienda de abarrotes. Se dedicó al comercio en el rubro de restaurantes (pastelería en Santiago desde 1938). Fue uno de los fundadores de *Yugoslavenski Dom* de Santiago y de la Inmobiliaria Yugoslava hasta su término. - Mariana Biskupovic Dimitrijevic se educó en el *Colegio Universitario Inglés* de Santiago y estudió en la *Univ. Católica de Chile* en Santiago. Se tituló como periodista en 1975 y viajó en tres oportunidades a Croacia, recorriendo la costa dálmata y el interior. Viajó varias veces a los EE.UU, Europa y El Caribe. Tiene un diploma de Relaciones Internacionales de la *Univ. Católica*. Habla croata, inglés, francés y entiende algo de húngaro. Desde 1981 trabaja en la Dirección de Comunicaciones de la *Univ. de Chile*. Reside en Santiago.

BISKUPOVIĆ JURAS, Marko

Učitelj (Ložišća na Braču 8. I. 1895 – Antofagasta, 21. III. 1979). Roditelji: Petar i Tonka. Supruga: Isabel Mazzei M. Djeca: Nadežda Paulina (živi u Viñi del Mar) i Marcos (živi u La Sereni). - Marko Biskupović je završio Učiteljsku školu u Zadru. Sudjelovao je u prvom svjetskom ratu. Od 1919. učiteljevao je u nekoliko mjesta na Braču (Milna, Selca, Bobovišća i Ložišća). Poslan je u Antofagastu kao učitelj (3. siječnja 1927). Radio je kao direktor *Jugoslavenske škole* do 1958. Povremeno objavljivao članke u novinama pod pseudonimom *Pacificus*. Od 1933. do 1953. bio vršitelj dužnosti počasnog konzula Jugoslavije u Antofagasti. Dana 22. rujna 1929. utemeljeno je *Društvo za napredak Ložišća*, njegova rodnog mjesta, radi rješavanja komunalnih problema. Utemeljitelj i član spomenutog društva. Zajedno s *Ložiškim napretkom* iz New Yorka, Sacramenta, Magallanesa i Mendoze u Argentini, stvoren je Savez sa sjedištem u Kulturno-prosvjetnom društvu Prosvjeta u Ložišćima. Društvo u Antofagasti imalo je oko 50 članova. Jedan je od osnivača i urednika iseljeničkih novina *Naša riječ* (1934).

BISKUPOVIC JURAS, Marko
Profesor Primario (Lozisca, isla de Brac, Croacia, el 8/1/1895 – Antofagasta, el 23/03/1979). Padres: Pedro y Antica. Esposa: Isabel Mazzei M. Hijos: Nadezda Paulina (vive en Viña del Mar) y Marcos (vive en La Serena). - Marko Biskupovic Juras hizo sus estudios en la *Escuela Normal* de Zadar. Tomó parte en la Primera Guerra mundial. Desde 1919 ejerció su profesión en diversos pueblos de la isla de Brac (Milna, Selca, Bobovisca y Lozisca). Fue enviado a Antofagasta el 3/1/1927, donde trabajó como Director del *Colegio*

Yugoslavo **hasta el año 1958. Se dedicó en forma esporádica a escribir artículos periodísticos, bajo el seudónimo *Pacificus*. Desde 1933 hasta 1953 fue designado Encargado del Consulado honorario de Yugoslavia en Antofagasta. El 22/9/1929 fundó la *Sociedad para el progreso de Lozisca*, su pueblo natal, tratando de resolver los problemas comunales. Junto con *Loziski napredak* de Nueva York, Sacramento, Magallanes y Mendoza en Argentina se creó una Liga cuyo centro estaba localizado en la Sociedad Cultural y de Instrucción *Prosvjeta* de Lozisca. La Sociedad en Antofagasta contaba hasta 50 socios. Es uno de los fundadores y directores del periódico de la colectividad: *Naša riječ* (Nuestra palabra).**

BLAŽINA RUŽIĆ, Ivan
Trgovac (Bakarac, 24. VI. 1886 – Punta Arenas, 10. VIII. 1965). Roditelji: Martin i Ivana. Supruga: Marija Dolenc. Djeca: Mila, Ivka, Tatiana, Zorka, Dusan, Olga, Juana, María, Juan, Rosa i Luisa. Došao je u Čile 1904. Radio u tvrtki *Martinic y Cía.* Opunomoćenik Jurja Jordana. Ortak u tvrtkama *Domic y Cía.* i *Blazina y Cía.* Od 1933. radio u trgovini mješovite robe *Violic y Blazina.* Bio član Jugoslavenskog doma, četvrte vatrogasne satnije *Bomba yugoslava* i Crvenog križa (sve u Punta Arenasu).

BLAZINA RUZIC, Juan
Comerciante (Bakarac, Croacia, el 24/06/1886 – Punta Arenas, el 10/08/1965). Padres: Martin y Juana. Esposa: María Dolenz. Hijos: Mila, Ivka, Tatiana, Zorka, Dusan, Olga, Juana, María, Juan, Rosa y Luisa. Llegó a Chile en 1904. Trabajó en la empresa *Martinic y Cía.* Apoderado de Jorge Jordan. Socio de las empresas *Domic y Cía.* y de *Blazina y Cía.* Desde 1933 trabajó en abarrote en general en la razón social *Violic y Blazina.* Fue Socio de *Jugoslavenski dom*, Cuarta Compañía de Bomberos *Bomba yugoslava* y Cruz Roja, todos de Magallanes.

BOBAN MARINOVIĆ, Ivan
Trgovac (Milni na Braču, 16. III. 1911). Roditelji: Ante i Margarita. Supruga: Violeta Barría Sauric. Djeca: Dragomir, Krasna i Ljubica. Došao u Čile 15. kolovoza 1926, živio deset godina u Antofagasti, bio član Sportskog društva *Sokol* i vatrogasac Treće čete *Bomba Pascual Baburizza.* Došao je u Santiago 1936, učlanio se 1937. u Jugoslavenski dom (danas: Hrvatski). Bio je osam puta član uprave Doma, četiri puta član uprave iseljeničke tvrtke *Inmobiliaria Yugoslava*, deset godina potpredsjednik Mauzoleja hrvatske naseobine. Dioničar je i pomagač Hrvatskog stadiona. U toku drugog svjetskog rata bio je u Santiagu član uprave ogranka JNO, *Jadran.* Matica iseljenika Hrvatske dodijelila mu je diplomu (1951. i 1981) za predani rad u hrvatskoj naseobini. Član je pomagač pjevačkog zbora *Jadran.* Živi u Santiagu (1991).

BOBAN MARINOVIC, Juan
Trgovac (Milna, isla de Brac, Croacia, el 16/3/1911). Padres: Antonio y Margarita. Esposa: Violeta Barría Sauric. Hijos: Dragomir, Krasna y Ljubica. Llegó a Chile el 15/08/1926. Vivió durante diez años en Antofagasta, fue socio del Club Deportivo *Sokol* y bombero de la Tercera Compañía, Bomba *Pascual Baburizza.* Se trasladó a Santiago en 1936, haciéndose socio de *Jugoslavenski dom* (hoy: Hrvatski dom) en 1937 y sigue siéndolo en la actualidad. Ocho veces director del *Dom*, cuatro veces de Inmobiliaria Yugoslava, diez años Vicepresidente del Mausoleo de la colonia, Socio accionista y cooperador del *Estadio Croata.* Durante la Segunda Guerra mundial fue director de la Defensa Nacional Yugoslava, sucursal *Jadran*, de Santiago. Por su participación en actividades de la Colonia, *Matica iseljenika Hrvatske* le otorgó diplomas en 1951 y 1981. Socio cooperador del coro *Jadran.* Reside en Santiago (1991).

BOCIC ARZIC, Víctor
Inženjer strojarstva (Antofagasta, 28. VIII. 1934). Roditelji: Ante i Petra. Supruga: Aida Bermúdez Arancibia. Djeca: Elena Pierina i Vesna María. Njegov otac Ante Bočić Carević, sin Viktora i Mandalene, rođen je 10. travnja 1903. u Supetru na Braču. Došao je u Čile 1908. Víctor Bocic Arzic školovao se u Muškoj gimnaziji u Antofagasti i na Fakultetu strojarstva Sveučilišta *Federico Santa María* u Valparaísu. Diplomirao je 1958. radom: *Korištenje sunčeve energije za istovremeno dobivanje električne energije te slatke vode iz morske vode.* Postdiplomski studij na Sveučilištu *Wisconsin*, SAD; magisterij iz strojarske inženjerije. Godine 1962. i 1963. profesor je termologije i termodinamike na Tehničkom sveučilištu *Federico Santa María.* U razdoblju 1959-1960. bio inženjer strojarstva, projektant u salitrenoj tvrtki *Anglo Lautaro.* Od 1965. šef je strojarskog odjela tvrtke *Edwards y Ceruti, Ingeniería Industrial S.A.* Član je Udruženja strojarskih inženjera Čilea, Udruženja bivših studenata Tehničkog sveučilišta *Federico Santa María*, a 1957. bio predsjednik studentske federacije istog sveučilišta.

BOCIC ARZIC, Víctor
Ingeniero Mecánico (Antofagasta, el 28/6/1934).

Padres: Antonio y Petra. Esposa: Aida Bermúdez Aranzibia. Hijos: Elena Pierina y Vesna María. Su padre Antonio Bocic Carevic, hijo de Víctor y Magdalena, había nacido en Supetar (isla de Brac, Croacia), el 10/4/1903. Llegó a Chile en 1908. - Victor Bocic Arzic hizo sus estudios en el *Liceo de Hombres* de Antofagasta e Ingeniería Mecánica en la *Univ. Técnica Federico Santa María.* Titulado en 1958. Tema de memoria: *Utilización de Energía Solar para obtener simultaneamente energia eléctrica y agua dulce a partir de agua del mar.* Hizo sus estudios de post-graduado en la *Univ. de Wisconsin*, graduado de Master en Ingeniería Mecánica. Profesor de Termología y Termodinámica en la *Univ. Técnica Federico Santa María* en 1962 y 1963. En 1959 y 1960 fue Ingeniero Mecánico Proyectista de la Compañía Salitrera *Anglo Lautaro.* Desde 1965, Jefe del Departamento Técnico de la empresa *Edwards y Ceruti, Ingeniería Industrial S.A.* Miembro del Colegio de Ingenieros de Chile, Asociación de Ex-Alumnos de la *Univ. Técnica Federico Santa María* y en 1957, Presidente de la Federación de Estudiantes de la misma Universidad.

BOGDANIC CAMINADA, Jorge
Veterinar (Copiapó, 12. IX. 1948.) Roditelji: Luis Bogdanic Bassi i Aída Caminada. Djeca: Cristian y Katherine. Njegov djed Nikola Bogdanić Damjanić, sin Jure i Perice, rođen je 11. listopada 1893. u Vrboskoj na Hvaru. Došao je u Čile 1906. Brat mu Bartol došao je 1914. Radili su zajedno kao trgovci na salitrerama. Kasnije, Nikola je vodio dućan u Barquitu (blizu Chañarala), gdje mu je sve propalo u poplavi. Preselio se u Copiapó, gdje se počeo baviti poljoporivredom na terenima Pueblo de San Fernando. Umro je 1963. u Copiapóu. Imao je sestre i rođake u Buenos Airesu. - Jorge Bogdanic Caminada srednju naobrazbu je stekao u gimnaziji *Antonio Carvajal* u Copiapóu, diplomirao veterinu 1973. na Sveučilištu *Austral* u Valdiviji. Zaposlio se u tvrtki *Nestlé Chile S.A.* gdje danas radi kao šef ribogojilišta u mjestu Llanquihue.

BOGDANIC CAMINADA, Jorge
Médico veterinario (Copiapó, el 12/9/1948). Padres: Luis Bogdanic Bassi y Aída Caminada. Hijos: Cristian y Katherine. Su abuelo Nicolás Bogdanic Damianic, hijo de Jorge y Petronila, nació en Vrboska (isla de Hvar, Croacia), el 11/10/1893. Llegó a Chile, Antofagasta, en 1906. Su hermano Bartolomé llegó a Chile en 1914. Trabajaron juntos como comerciantes en las salitreras. Posteriormente, Nicolás se estableció con un negocio en la localidad de Barquito (cerca de Chañaral), donde perdió todo en una de las avalanchas de agua, debido al llamado invierno boliviano. Se trasladó a Copiapó, donde se estableció definitivamente como agricultor en la localidad denominada *Pueblo de San Fernando.* Falleció en Copiapó, en 1963. Tenía hermanas y familiares en Buenos Aires. - Jorge Bogdanic Caminada terminó sus estudios secundarios en el Liceo *Antonio Carvajal* de Copiapó, y se tituló de médico veterinario en la *Univ. Austral* de Valdivia, en 1973. Comenzó a trabajar en *Nestlé Chile S.A*, donde se desempeña actualmente como Jefe del Servicio en la fábrica de Llanquihue.

BOGDANOVIĆ TRUDEN, Bogdan
Računovođa (Trst, 11. V. 1902 – Santiago ?) Roditelji: Antun i Darinka. Supruga: Emilia Carmona. Doselio u Čile 1925. Školovanje: u Austriji, gdje je diplomirao i dobio naslov računovođe. Bio je tajnik *Jadranske banke* iz Trsta, dioničar parobrodarske tvrtke sa sjedištem u Londonu, zastupnik *Jadranske banke* u Ljubljani, tajnik tvrtke *Central European Mines* (za Jugoslaviju). U Čileu bio upravitelj tvornice salitre *Anita*, direktor svilarske tvrtke, šef tvrtke *Casa Délano y Cía.* Radio je u tvrtki *Ardegas.* Bio je član *Jugoslavenskog doma*, član upravnog odbora Jugoslavenske dobrotvorne fundacije *Pascual Baburizza.* Živio u Santiagu (1950).

BOGDANOVIC TRUDEN, Bogdan
Contador (Trieste, el 11/5/1902). Padres: Antonio y Darinka. Esposa: Emilia Carmona. Llegó a Chile en 1925. Estudios: en Austria donde se tituló de Contador. Fue Secretario del *Banco Adriático* de Trieste. Actuó asociado en una empresa de Vapores cuya sede central estaba en Londres. Apoderado de *Jadranska Banka* en Ljubljana (Eslovenia), secretario de la *Central European Mines* en Yugoslavia. Fue gerente de la Cía. Salitrera *Anita*, Gerente de las *Sederías Viña del Mar S.A*, Jefe de la *Casa Délano y Cía.* Trabajó en la empresa *Ardegas.* Socio de *Jugoslavenski dom* de Santiago, Director de la Fundación Yugoslava de Beneficencia *Pascual Baburizza.* Residió en Santiago (1950).

BONACIC MARTINOVIC, Francisco
Pravnik (Punta Arenas, 4. XI. 1905). Roditelji: Tadija Bonačić i Franica Martinović. Supruga: Antonieta Ana Martinic Ugrinovic. Djeca: Patricio i María Antonieta. Otac mu Tadija (rođen u Milni) najprije došao u Buenos Aires, gdje je radio kao mornar, a potom odselio u Punta Arenas (1896). Ondje se bavio trgovinom, stočarstvom i ispiranjem zlata. Umro je 1956. Majka Franica Martinović (iz

Donjeg Humca na Braču) umrla je 1958. - Francisco Bonacic završio je osnovnu i srednju školu u Punta Arenasu (*Colegio Salesiano* i *Liceo de Hombres*). Studirao je pravo u Santiagu (*Univ. de Chile* i Katoličko sveučilište; diplomirao 1929). Postdiplomski iz međunarodnog prava. Usavršavao se u Francuskoj i Španjolskoj (1934-1935). Bio je pravni zastupnik gradske uprave Punta Arenasa. Pravni savjetnik policije u Punta Arenasu i Santiagu (1961). Vojni sudac Treće pomorske zone u Punta Arenasu. Čileanski delegat na Interameričkoj konferenciji u Miamiu (1959). Pravni savjetnik Jugoslavenske ambasade u Čileu (1971 - 1973). Predsjednik Advokatske komore Čilea, član Kluba pravnika, predsjednik Društvenog kluba pravnika, član Udruženja stručnjaka hrvatskog podrijetla, Kluba *Los Leones*, zavičajnog društva *Centro Magallánico* u Santiagu. Kao gost vrhovnog suda boravio u SAD (1959), Argentini, Brazilu, Perúu, Francuskoj, španjolskoj i bivšoj Jugoslaviji. Objavljivao članke u dnevnom tisku, posebno o putovanju na Brač i u Zagreb (1948. i 1981). Govori francuski, engleski i razumije hrvatski. Živi u Santiagu (1991).

BONACIC MARTINOVIC, Francisco

Abogado (Punta Arenas, el 4/11/1905). Padres: Tadeo Bonacic y Francisca Martinovic. Esposa: Antonieta Ana Martinic Ugrinovic. Hijos: Patricio y María Antonieta. Su padre Tadeo, que había nacido en Milna (isla de Brac, Croacia), llegó primero a Buenos Aires, donde trabajó como marinero, y luego se trasladó a Punta Arenas (1896). En esta ciudad se dedicó al comercio, ganadería y extracción de oro. Falleció en 1956. Madre: Francisca Martinovic, de Donji Humac (isla de Brac, Croacia), falleció en 1958. - Francisco Bonacic M. terminó sus estudios primarios y secundarios en Punta Arenas (*Colegio Salesiano* y *Liceo de Hombres*). Estudió Leyes en Santiago (*Univ. de Chile* y *Univ. Católica de Chile*), titulándose en 1929. Postgrado en Derecho Internacional. Cursos de perfeccionamiento en Derecho, realizados en Francia y España (1934 - 1935). Abogado de la Ilustre Municipalidad de Punta Arenas. Asesor jurídico de Carabineros en Punta Arenas y Santiago (1961). Auditor de la Tercera Zona Naval de Punta Arenas. Delegado de Chile en la Conferencia Interamericana en Miami (1959). Asesor jurídico de la Embajada de ex - Yugoslavia en Chile (1971 - 1973). Presidente del Colegio de Abogados de Chile, Socio del Club de Abogados, Presidente del Club Social de Abogados, Asociación de profesionales de ascendencia croata, del Club de Leones, Centro Magallánico en Santiago. Huésped de: Corte Suprema de los EE.UU. (1959), Argentina, Brasil, Perú, Francia, España y exóYugoslavia. Cooperó con varios artículos en la prensa chilena, especialmente sobre viajes a isla de Brac y Zagreb en 1948 y 1981. Habla francés e inglés, entiende el idioma croata. Reside en Santiago (1991).

BONAČIĆ BONAČIĆ, Luka

Poduzetnik (Milna na Braču, 18. IV. 1890 – Santiago, III 1965). Roditelji: Luka i Vinka. Supruga: Katarina Marinović. Djeca: Dina, Vinka, Ljubomir i Veceslav. Školovao se u zavičaju. Bavio se poljodjelstvom u Milni, a u Čile je došao 1914. Najprije je radio u rudnicima salitre na pampi, baveći se trgovinom do 1919. Otada pa do 1932. živi u Antofagasti, gdje vodi trgovinu mješovitom robom i prodaju na veliko i malo. Od 1932. živi u Santiagu i bavi se proizvodnjom i prodajom likera i voćnih sirupa. Posjedovao je tvornicu ovih proizvoda, s nazivom *Luka Bonacic*. Bio je aktivan u tajništvu Jugoslavenskog pripomoćnog društva u Antofagasti i nekoliko godina vršio dužnost blagajnika. Član uprave Jugoslavenske škole u Antofagasti. Blagajnik ogranka *Jadran* organizacije JNO u Santiagu (1938-1946); potpredsjednik *Jugoslavenskog doma* od 1938. Od 1949. blagajnik tvrtke *Inmobiliaria*

Yugoslava. Zamjenik blagajnika odbora za gradnju Jugoslavenskog mauzoleja. Predsjednik odbora za slanje pomoći u Jugoslaviju, od 1950. član Sportskog kluba *Sokol* i Jugoslavenske vatrogasne čete u Antofagasti. Novine *Jugoslavenski glasnik* iz Santiaga objavile su, 1965, poseban članak u kojem je istaknut društveni rad Luke Bonačića.

BONACIC BONACIC, Luka

Industrial (Milna, isla de Brac, Croacia, el 18/4/1890 – Santiago, marzo de 1965). Padres: Luka y Vinka. Esposa: Catalina Marinovic. Hijos: Dina, Vinka, Ljubomir y Veceslav. Estudios: en su patria. Se inició en la agricultura en Milna y llegó a Chile en 1914. Actuó primero en la Pampa Salitrera, en actividades comerciales, hasta 1919. De 1919 al 1932, en Antofagasta, en el ramo de abarrotes y tienda por mayor y menor. Desde 1932 reside en Santiago y trabaja en Licores y Jarabe y posee una fábrica bajo el nombre de *Luka Bonacic*. Ha tenido actividades en Secretaría de la *Sociedad Yugoslava de Socorros Mutuos* de Antofagasta, en donde fue tesorero varios años (1931-1935). Miembro del Directorio de *Jugoslavenska škola* de Antofagasta. Tesorero de la sucursal *Jadran* de la organización Defensa Nacional Yugoslava en Santiago (1938-1946). Director de la misma organización (1938-1946); vicepresidente del *Jugoslavenski dom*, desde 1938. Desde 1949 Tesorero de la *Inmobiliaria Yugoslava*, Pro-Tesorero de la Construcción de Mausoleo de la colectividad croata. Presidente del Comité de envío de Ayuda a Yugoslavia, desde 1950. Fue socio del Club deportivo *Sokol* y *Bomba Yugoslava* en Antofagasta. El periódico *Jugoslavenski glasnik* de Santiago, dedicó, en 1965, un artículo especial a las actividades de Luka Bonacic.

BONAČIĆ PASCUALE, Josip

Trgovac (Milna na Braču, 21. IV. 1906 – Santiago, rujan 1989). Roditelji: Stjepan i Ida. Djeca: kćerka. Došao je u Čile 3. I. 1929. Njegov otac Stjepan Bonačić Mandinić rođen je 1865. u Milni. Njegovi su roditelji bili Mate i Veronika. Otac je došao u Čile 1917. - Josip Bonačić (ili Bonacci) Pascuale radio je godinama kao uvoznik i zastupnik. Bio je isključivi zastupnik tvrtke *Sinclaire Refining Co.* iz New Yorka. Zastupao prodaju kamiona i automobila raznih inozemnih tvrtki. Član iseljeničkih društava Hrvata u Santiagu. Bio je veliki dobrotvor.

BONACIC PASCUALE, José

Comerciante (Milna, isla de Brac, Croacia, el 21/4/1906 – Santiago, septiembre de 1989). Padres: Esteban e Ida. Hijos: una hija. Llegó a Chile el 3/1/1929. Su padre Esteban Bonacic Mandinic, hijo de Mateo y Verónica había nacido en Milna, en 1865 y llegó a Chile en 1917. - José Bonacic (o Bonacci) Pascuale trabajó durante años en importaciones y representaciones. Fue representante exclusivo para Chile de la empresa *Sinclair Refining Co.* de Nueva York. Fue distribuidor de camiones y automóviles de varias empresas extranjeras. Socio de las instituciones croatas en Santiago. Fue un gran benefactor.

BONAČIĆ-DORIĆ BEZZI, Luka

Pisac, novinar, poduzetnik (Milna na Braču, 7. III. 1884 – Punta Arenas, rujan 1961) Roditelji: Dragutin Bonačić - Dorić Armadori i Antica Bezzi Delpino. - Luka Bonačić - Dorić došao je u Čile, Punta Arenas, 24. listopada 1896. Školovao se u Milni (učitelj Ivan Vidović) i Punta Arenasu. Upoznao je i u svojim historiografskim i književnim djelima opisao brojne likove i svjedoke pionirskog i kasnijeg razdoblja razvoja hrvatske naseobine na Magallanesu. Bio je urednik hrvatskih iseljeničkih novina tog vremena, kao što su: *Domovina*, 1913-1916; *Jugoslavenska Domovina*, 1916-1921; *Novo Doba*, 1910 - 1911; *Jugoslavensko Novo Doba*, 1937 - 1946; *Jugoslovenska smotra*, 1922 - 1923; *Tribuna Yugoslava*, 1917; *Novi list*, 1927. Surađivao u čileanskim listovima (*El Magallanes, La Prensa Austral, i dr.)* Djela: *La Monarquía de los Habsburgo - La Tierra de la Tiranía*

(Punta Arenas, 1914); *Nuestra Alma* (Punta Arenas, 1915); *Panorama de tierras bravías* (rukopis), *Historia de los Yugoeslavos en Magallanes – su vida y su cultura* (tri knjige, Punta Arenas, 1941, 1943, 1946); *Resumen Histórico del Estrecho y Colonia de Magallanes*, Punta Arenas, 1937. Ovi su radovi izvor brojnih i, često, dragocjenih podataka o sudbinama hrvatskih doseljenika na čileanskom jugu. Roman *Oro Maldito* (Prokleto zlato), Punta Arenas, 1941. opisuje život Dalmatinaca, tragača za zlatom. Bio je delegat JNO, ogranka *Dalmacia*, na kongresu u Antofagasti, 1916. Utemeljitelj je i član hrvatskih iseljeničkih društava na Magallanesu. Jedan od najistaknutijih članova hrvatske dijaspore u Čileu. Utemeljitelj *Čileansko-jugoslavenskog instituta za kulturu* u Punta Arenasu, 1958. Jedna ulica u Punta Arenasu nosi njegovo ime.

BONACIC - DORIC BEZZI, Lucas
Escritor, periodista, empresario (Milna, isla de Brac, Croacia, el 7/3/1884 – Punta Arenas 1961). Padres: Dragutin Bonacic Doric Armadori y Antica Bezzi Delpino. Lucas Bonacic Doric llegó a Chile, Punta Arenas, el 24/10/1896. Hizo sus estudios en Milna (maestro Ivan Vidovic) y en Punta Arenas. Conoció y trató en sus obras historiográficas y literarias a innumerables actores y testigos de las épocas pionera y post-pionera de la colectividad croata en Magallanes. Además, fue director de varios periódicos croatas de la época, como: *Domovina*, 1913 - 1916; *Jugoslavenska Domovina*, 1916 - 1921; *Novo Doba*, 1910 - 1911; *Jugoslavensko Novo Doba*, 1937 - 1946; *Jugoslovenska Smotra*, 1922 - 1923; *Tribuna Yugoslava*, 1917; *Novi list*, 1927. Colaboró en los periódicos chilenos (*el Magallanes, La Prensa Austral, etc).* Obras: *La Monarquía de los Habsburgo - La Tierra de la Tiranía*, (Punta Arenas, 1914); *Nuestra Alma*, Punta Arenas, 1915); *Panorama de tierras bravías* (Manuscrito); *Historia de los Yugoeslavos en Magallanes, su vida i cultura*, en tres tomos, (Punta Arenas, 1941, 1943, 1946); *Resumen histórico del Estrecho y Colonia de Magallanes*, (Punta Arenas, 1937). Estos trabajos contienen una rica y, a veces, la única información testimonial sobre hechos del suceder colonizador croata en tierras magallánicas. Su novela *Oro Maldito* (Punta Arenas, 1941), trata la vida de los dálmatas, buscadores de oro. Delegado de la Defensa Nacional Yugoslava *Dalmacia* en el Congreso de Antofagasta, en 1916. Fundador y socio de las instituciones croatas en Magallanes. Uno de más destacados inmigrantes croatas en Chile. Fundador del *Instituto Chileno-Yugoslavo de Cultura*, de Punta Arenas, 1958. Una calle en Punta Arenas lleva su nombre.

BORIC CRNOSIJA, Vicente

Profesor, poduzetnik i sportski djelatnik (Punta Arenas 8. II. 1907 - Punta Arenas, 21. VI 1986) Roditelji: Ivan Borić i Božica Crnošija. Supruga: Elba Páez (preminula 1951). U drugom braku oženio se Clarom Sommer. Djeca: Olga, Ana María i Marta. Njegov otac, rodom s otoka Ugljana, došao je u Čile potkraj prošlog stoljeća. U braku se rodilo desetero djece, među njima i budući biskup Vladimiro Boric (v. životopis). - Vicente Boric polazio je Salezijansku gimnaziju u Punta Arenasu i završio dopunski trgovački tečaj. Počeo je raditi kao profesor u istoj školi. Kasnije odlazi u Argentinu gdje radi kao profesor kod salezijanaca u mjestu Santa Cruz. Kasnije je knjigovođa na estanciji (stočna farma) *San Martín* i učitelj vlasnikove djece. Po povratku u Punta Arenas bio je vlasnik knjižare *Santa Teresita*, a kasnije knjižare *Colón*. Vodi razne institucije kao *Acción Católica de Magallanes de Magallanes* i *Club Católico de Magallanes*; predsjednik je društva *Ex-Alumnos Salesianos, Amicat* i Sportskog društva *Sokol (Hrvatski sokol* je utemeljen 1912). Sudjelovao u političkom životu, bio vijećnik regionalne stranke Magallanesa u dva navrata. Predsjednik *Sokola*, 1945-1948. i 1950-1951. Osnivač radio-postaje *Glas sportskog društva Sokol* koju je prenosio *Radio Austral*. Začetnik gradnje gimnastičke dvorane kluba *Sokol*. Autor je knjige *Puñado de Recuerdos* (Pregršt uspomena), Punta Arenas, 1984. U znak sjećanja na Vicentea Borica Crnosiju, hrvatska iseljenička društva u Magallanesu izdala su 1986. prigodnu brošuru.

BORIC CRNOSIJA, Vicente
Profesor, empresario y dirigente deportivo (Punta Arenas, el 8/2/1907 – Punta Arenas,

el 21/06/1986). Padres: Juan Boric y Natalia Crnosija. Esposa: Elba Páez (falleció en 1951). En segundas nupcias se casó con Clara Sommer. Hijas: Olga, Ana María y Marta. Su padre, oriundo de la isla de Ugljan (Zadar, Croacia) llegó a Chile a fines del siglo pasado. El matrimonio tuvo diez hijos. Entre ellos, el futuro obispo Vladimiro Boric. - Vicente Boric hizo sus estudios en el Colegio Salesiano *San José* de Punta Arenas, donde realizó humanidades y completándolos después en la Sección Comercial. Se inició como profesor en el mismo Colegio. Posteriormente emigró a Argentina donde se desempeño como profesor en el *Colegio Salesiano* de Santa Cruz y más tarde en una estancia del Lago San Martín, como contador y profesor de los hijos del propietario. Al regreso a Punta Arenas fue dueño de la Librería *Santa Teresita* y, más tarde, de la Librería *Colón*. Fue dirigente de numerosas instituciones, como: *Acción Católica de Magallanes, Club Católico de Magallanes*, presidente de Ex-alumnos Salesianos, *Amicat* y Deportivo *Sokol* (fundado como *Sokol croata*, en 1912). Participó en la vida política, siendo designado Regidor por el *Partido Regionalista* de Magallanes en dos oportunidades. Presidente del Deportivo *Sokol* (1945-1948, y 1950-1951). Fundador de la emisora radial *La Voz del Club Deportivo Sokol* transmitida por *Radio Austral*. Iniciador de la construcción del gimnasio de *Sokol*. El autor del libro *Puñado de Recuerdos*, Punta Arenas, 1984. En homenaje póstumo a Vicente Boric Crnosija, las instituciones croatas de Magallanes editaron un folleto especial, en 1986.

BORIC CRNOSIJA, Vladimiro

Biskup (Punta Arenas, 23. IV. 1905 – Punta Arenas, 1973). Roditelji: Ivan Borić i Božica Crnošija. Otac došao u Čile krajem XIX. stoljeća, s otoka Ugljana. - Vladimiro Boric C. školovao se salezijanskoj školi *San José* u Punta Arenasu. Klasični jezici, književnost i filozofija u salezijanskoj bogosloviji *Camilo Ortúzar Montt* u Maculu (Santiago). Godine 1925. učitelj je u *Gratitud Nacional*, a 1926. u salezijanskoj gimnaziji u Valparaísu. Krajem 1926. kongregacija ga šalje u Italiju. Studira teologiju (*Instituto Pontífico Salesiano*) u Torinu, do 1929. Krajem te godine vratio se u Punta Arenas i 18. siječnja 1930. apostolski vikar msgr. Arturo Jara Márquez zaređuje ga za svećenika. Godine 1931. počinje predavati vjeronauk u Muškoj gimnaziji u Punta Arenasu, i to obavlja do 1950. Povremeno je predavao španjolski, povijest i filozofiju u Institutu *Don Bosco* i gimnaziji *San José*. Osnivač je umjetničke grupe *Virtus* koja više od 25 godina nastupa u Punta Arenasu, Natalesu i Porveniru. Bio je kapelan oružanih snaga. U god. 1940. postavljen je za direktora salezijanske gimnazije *San José*. U 1947. župnik je matične crkve i apostolski proadministrator. Deset godina je uređivao list *El Amigo de la Familia*. Pet godina je na radiju držao nedjeljnu propovijed. Biskup Punta Arenasa postao je 19. veljače 1949. Bio je organizator centara četiriju grana Katoličke akcije. Pisao je za kazalište. Počasni član Regionalnog instituta za povijest Magallanesa. Pokretač je Katoličkog društvenog kluba Magallanesa koji je uz njegovu pomoć dobio vlastite prostorije. Klub je osnovao sekciju za kulturu koja pod nazivom *Katoličko eksperimentalno kazalište* stalno djeluje. Godine 1953. sagrađena je župna natkrivena dvorana *San Miguel*. Posvetio je sliku koju je čileanska mornarica ponijela na Antarktik. Godine 1949. u njegovoj prisutnosti postavljen je kip Djevice *Stella Maris*, u tjesnacu *Angostura Inglesa*. U siječnju 1955. na fregati *Covadonga* posjetio čileanske baze na Antarktiku, održavao mise i blagoslovio baze. Bio je prvi biskup na svijetu koji je došao na *šesti kontinent*.

BORIC CRNOSIJA, Vladimiro
Obispo (Punta Arenas, el 23/4/1905 – Punta Arenas, 1973) Padres: Juan Boric y Natalia Crnosija. Su padre había llegado a Chile a fines del siglo XIX, de la isla de Ugljan, Croacia. - Estudios: Colegio *San José* de Salesianos, de Punta Arenas. Humanidades y filosofía en el Seminario *Camilo Ortúzar Montt* (Padres Salesianos), en Macul. A fines de 1926 se dirigió a Italia, mandado por la Congregación. Estudió Teología en el *Instituto Pontífico Salesiano* de Turín, hasta 1929. A fines de ese año regresó a Punta Arenas, para ser ordenado sacerdote, el 18 de enero de 1930, por el Vicario Apostólico Mons. Arturo Jara Márquez. En 1931, Profesor de Religión del *Liceo de Hombres* de Punta Arenas, cargo que sirvió hasta 1950. Fue profesor de Castellano, Historia y Filosofía en el Instituto *Don Bosco* y Liceo *San José* de Punta Arenas. Fundador de un Cuadro Artístico, llamado *Virtus*, que durante más

de veinticinco años ha actuado en Punta Arenas, Natales y Porvenir. Fue Capellán de Fuerzas Armadas de Punta Arenas (Ejército, Marina y Aviación). En 1940, Director del Liceo Salesiano *San José* (dos períodos). En 1947, Párroco de la Iglesia Matriz y Proadministrador Apostólico. Director del periódico interparroquial *El Amigo de la Familia*, por espacio de diez años. Además, durante cinco años, tuvo a su cargo la charla dominical difundida por radio. El Primero de Febrero de 1949 fue nombrado Obispo de Punta Arenas. Ha sido organizador de Centros de las cuatro ramas de Acción Católica. Autor de obras de teatro. Miembro honorario del *Instituto Provincial de Conmemoración Histórica de Magallanes*. Propulsor del Club Social Católico de Magallanes, que cuenta ahora con una amplia y magnífica sede propia. Es consultor de dicho establecimiento. Tiene este club un departamento cultural que se llama *Teatro Experimental Católico* y que representa continuamente obras de teatro. En 1953 se construyó el Gimnasio Cerrado Parroquial de San Miguel. Bendijó la Imagen que fue llevada en la Primera Flotila a la Antártica Chilena. En 1949, en Angostura Inglesa fue colocada la estatua de la Virgen, *Stella Maris*, que hace las veces de faro. En enero de 1955, en la fragata *Covadonga* visitó las bases chilenas de la Antártica, oficiando misas y administrando la confirmación en cada una de ellas. Ha sido el primer obispo del mundo que ha llegado al *sexto continente*.

BRNCIC ISAZA, Gabriel

Glazbeni stvaralac, dirigent (Santiago, 16. II. 1942). Roditelji: Zlatko i Gabriela. Supruga: Teresa Monsegur de la Torre. Djeca: Barbara i Constanza. Njegov djed Slavko Brnčić Herceg došao je u Punta Arenas pred prvi svjetski rat. Bavio se glazbom, književnošću i umjetnošću (v. životopis Zlatka Brncica Juricica). - Gabriel Brncic školovao se u *Liceo Experimental Manuel de Salas*. Studirao je violinu, obou i kompoziciju na Glazbenoj akademiji sveučilišta *Univ. de Chile*, a skladanje i elektronsku glazbu u Latinskoameričkom centru za Visoke glazbene studije u Buenos Airesu. U tom centru je radio kao istraživač i profesor. Direktor laboratorija zvuka i elektronske glazbe u Centru za istraživanje masovnih komunikacija, umjetnosti i tehnologije na Sveučilištu u Buenos Airesu. Djela su mu međunarodno priznata. Glavne nagrade i dužnosti: *Premio del Instituto de Extensión Musical* na *Univ. de Chile* (1967 - 1969); stipendija na *Instituto di Tella* u Argentini (1965 - 1967); prva nagrada na natječaju *Casa de las Américas* na Kubi (1966); stipendija Organizacije američkih država (1969); profesor i direktor na *Estudios del Laboratorio Phonos* u Barceloni (1975); stipendija za skladateljstvo zaklade *Guggenheim* u SAD (1976); služba na muzičkom odjelu *Sudwestfunk* u Njemačkoj (1980); sudjelovanje na *Mostra de Música contemporánea de Cataluña* (1983); prva nagrada u Francuskoj (Bourges) za djelo *Chile, fértil provincia...* (1984). Predaje kompoziciju u Barceloni i član je Katalonske udruge skladatelja. Njegovo djelo *Polifonía de Barcelona* izvedeno je u Parizu prigodom Međunarodne konferencije o informatici i glazbi (1984), a *Trío a la memoria de Alberto Ginastera*, na IV. bienalu glazbe u Puerto Ricu (1984). Nagrada *Premio Ciudad de Barcelona*, za Koncert za violu i orkestar (1985). Djela *Cielo, Quinteto Vienés* i *Quodlibet* izražavaju njegov istraživački i stvaralački duh u elektronskoj glazbi. G. Brncic Isaza živi u Barceloni.

BRNCIC ISAZA, Gabriel
Músico, creador, director (Santiago, el 16/2/ 1942). Padres: Zlatko y Gabriela. Esposa: Teresa Monsegur de la Torre. Hijos: Barbara y Constanza. Su abuelo, Slavko Brncic Herceg, había llegado a Punta Arenas antes de la Primera Guerra mundial (v. la biografía de Zlatko Brncic Juricic).Gabriel Brncic estudió en el *Liceo Experimental Manuel de Salas*. Estudió violín, oboe y composición en el *Conservatorio Nacional* de la *Univ. de Chile*. Composición y música electroacústica en el *Centro Latinoamericano de Altos Estudios Musicales* de Buenos Aires. En dicho centro trabajó como investigador y profesor. Director del Laboratorio de sonido y música electroacustica del *Centro de Investigaciones en Comunicación Masiva, Arte y Tecnología*, de la Univ. de Buenos Aires. Sus obras son conocidas internacionalmente, las principales distinciones que ha obtenido son: Premios del *Instituto de Extensión Musical de la Univ. de Chile*

(1967 - 1969); Beca del *Instituto di Tella*, Argentina (1965 - 1967); Primer premio del concurso *Casa de las Américas*, Cuba (1966); Beca de la *Organización de los Estados Americanos* (1969); Profesor y Director de *Estudios del Laboratorio Phonos*, Barcelona (1975); Beca para composición de la *Fundación Guggenheim*, EE.UU. (1976); Encargo de la *Sección de Música de la Sudwestfunk*, Alemania (1980); Encargo para *la Mostra de Música contemporánea de Cataluña* (1983); Primer Premio del *Concurso de Bourges*, Francia, por su obra *Chile, fértil provincia...* (1984). Actualmente enseña la composición en Barcelona, España, y es miembro de la Asociación Catalana de Compositores. Su obra *Polifonía de Barcelona* se ha estrenado en París durante la *Conférence Internationale d'Informatique et Musique* (1984) y su *Trío a la memoria de Alberto Ginastera*, en la IV Bienal de Música de Puerto Rico, (1984). Máxima distinción *Premio Ciudad de Barcelona* por Concierto para *Viola y Orquesta* (1985). Obras como *Cielo, Quinteto Vienís, Quodlibet*, expresan su espiritu investigador y creador en la música electroacústica, inovador en la línea musical de vanguardia. Reside en Barcelona.

BRCIC ISAZA, Moira Neda Lina Apolonia

Profesorica i književnica (Santiago, 24. I. 1951) Roditelji: Zlatko (v. životopis) i Gabriela. Kćerka: Darinka Mariana Alarcón Brncic. Njezin djed, Slavko Brnčić Herceg, došao je u Čile, Punta Arenas, pred prvi svjetski rat. Srednju naobrazbu stekla je u *Liceo Experimental Manuel Salas*, studirala na Filozofskom fakultetu (*Univ. de Chile*) i stekla naslov profesora društvenih znanosti. Magisterij iz pedagogije. Osnivačica i voditeljica ustanove *Centro de Estudios e Investigaciones de problemas escolares e interscolares*, 1967. Direktorica prve škole za odrasle, pri Filozofskom fakultetu (1972-1973). Ravnateljica *u Centro Experimental Psicológico*, 1983. Održava nastavu i konzultacije: seminar *Don Guanella*, Filozofski institut, 1985; Sveučilište *Diego Portales*, 1983-1989. Utemeljiteljica i rektorica sveučilišta *Universidad Autonoma Indoamericana*, 1989-1993. Znanstveni radovi: *La Dislexia, su relevancia en la recepción de los Maestros de la enseñanza básica*; *Situación de niños que viven en la calle*; El proceso de convertirse en ausente, 1983; *Magia, Educación y Poder*, itd. Književna djela: *El niño de Papel*, 1979; *Cuentos para nosotros*, 1980; *Doblar en la Noche*, 1985; *Te extraño, País, te extraño*, 1986; *Poemas del Esfuerzo Humano*, 1986. Autorica je mnogih eseja i članaka o osobnom razvitku, osobnoj integraciji, integraciji Latinske Amerike, itd. Tečajevi usavršavanja u struci, kongresi, susreti, u zemlji i inozemstvu (Kanada, Argentina, Poljska). Nagrade: *Premio Departamento Instituciones estudiantiles Orden Manuel de Salas*; *Diploma de Distinción de Cámara Chilena del Libro*; prva nagrada za esej, od Nacionalnog savjeta ženskih organizacija Čilea. Vodila amatersko kazalište i glumila u pojedinim predstavama. Bila je član državne odbojkaške reprezentacije (1967-1968), i bavila se košarkom i jahanjem. Članica je Udruženja čileanskih pisaca, Stalne komisije za integraciju Latinske Amerike i Kariba (predsjednica), muzeja *Museo Indoamericano* u provinciji Cordillera, počasni član u *International College for Alternative Sciences* (Argentina). Živi u Santiagu.

BRNCIC ISAZA, Moira Neda Lina Apolonia Profesora y escritora (Santiago, el 24/1/1951). Padres: Zlatko (v. su biografía) y Gabriela. Hijos: Darinka Mariana Alarcón Brncic. Su abuelo Slavko Brncic Herceg, croata, había llegado a Chile en 1914. Estudios: Liceo Experimealnt *Manuel de Salas* y *Facultad de Filosofía y Educación, Univ. de Chile*. Profesora de Estado en Ciencias Sociales. Magisterio en Pedagogía. Crea y dirige el Centro de Estudios e Investigaciones de Problemas escolares e interescolares (1967). Directora de la primera Escuela de Adultos creada para la Comunidad en la Facultad de Filosofía y Educación de la Univ. de Chile (1972-1973). Escuelas de Lo Hermida, 1976-1978; Univ. Católica de Chile, 1975; Organizadora y Directora del *Centro Experimental Psicopedagógico*, 1983; Directora del Encuentro en Desarrollo personal, consultora de Grupos Terapeúticos; Profesora Universitaria de Pregrado y Perfeccionamiento; Seminario Don Guanella, Instituto de Filosofía, 1985; Univ. Diego Portales; Profesora de Perfeccionamiento universitario, 1983-1989; Universidad Autónoma Indoamericana, Fundadora y Rectora, 1989-1993. Actividades Académicas de Investigación: *La Dislexia, su relevancia en la recepción de los Matresos de la Enseñanza Básica*; *Situación de Niños que viven en la calle*; *El Proceso de convertirse en ausente*, 1983; *Magia,*

***Educación y Poder, etc.* Obras literarias: *El Niño de Papel*, 1979; *Cuentos para nosotros*, 1980; *Doblar en la Noche*, 1985; *Te extraño, País, te extraño*, 1986; *Poemas del Esfuerzo Humano*, 1986; Autora de numerosos ensayos, artículos publicados en los periódicos y revistas universitarias sobre Desarrollo Personal, Integración Personal, Integración Latinoamericana, etc. Cursos de perfeccionamiento, Congresos, Jornadas, país y extranjero (Canadá, Argentina, Polonia). Distinciones: Premio Departamento Instituciones estudiantiles Orden *Manuel de Salas*; *Diploma de Distinción*, Cámara Chilena del Libro; Primer premio Ensayo, Consejo Nacional de organizaciones femeninas de Chile. Ha integrado un grupo de *Teatro aficionado*, con papel protagónico, y promovido grupos teatrales de Barrio. Fue en su época seleccionada nacional de balonvolea (1967-1968), practicando otros deportes como el baloncesto y la equitación. Pertenece a la Sociedad de Escritores de Chile, Comisión permanente de Integración Cultural para América Latina y el Caribe (Presidenta), Museo Indoamericano de la Provincia Cordillera, Miembro Honorario *International College for Alternative Sciences* (Argentina). Reside en Santiago.**

BRNCIC JURICIC, Danko

Veterinar, sveučilišni profesor, akademik (Punta Arenas, 30. VIII. 1922 – Santiago, 24. IV. 1998). Roditelji Slavko i Olga (v. životopis od Zlatka Brnčića). Studij veterine završio na *Univ. de Chile*. Bio je redovni profesor na Medicinskom fakultetu sveučilišta *Univ. de Chile*; redovni član Čileanske akademije unanosti. Primio je Nacionalnu nagradu (1987) iz područja znanosti, najviše priznanje koje može dobiti jedan znanstvenik u Čileu. Član uprave *Univ. de Magallanes* (1987 – 1990). Zaslužni profesor sveučilišta *Univ. de Chile* (1997). Bio je začetnik razvoja genetike u Čileu, utemeljitelj više centara za genetiku u zemlji. Član – utemeljitelj udruge *Sociedad Genética de Chile* (1964) i njezin prvi predsjednik. Sa istaknutim genetičarima kontinenta utemeljio je udrugu *Asociación Latinoamericana de Genética* (ALAG), čiji je bio predsjednik. Odgojio je prvi naraštaj čileanskih i latinsko američkih genetičara. Bio je utemeljitelj odsjeka za genetiku na Fakultetu znanosti na *Univ. de Chile* i član – utemeljitelj Fakulteta znanosti istog sveučilišta. Međunarodno priznat za svoj doprinos genetici *drosofilidičara*, objavio je brojne znanstvene radove o ovoj temi. Kao gostujući profesor boravio je na mnogim svjetskim sveučilištima, među ostalim: *Columbia University*, *Texas University*, *Universidad de Barcelona*, Sveučilište u Tübingen (Njemačka), Universidad *de Rio Grande do Sul* (Brasil). Po dvije godine predavao na sveučilištima Texas i Rio Grande do Sul. Bio je član *Sociedad de Biología de Chile*, *Sociedad de Genética de Chile*, *Sociedad Chilena de Entomología*, *Genetics Society of America*, *Society for the study of Evolution* (SAD), itd. Primio brojne stipendije za usavršavanje na istaknutim sveučilištima Latinske Amerike, Kanade, SAD-a i Europe. U studenom 1987 primio je prvu Medalju (*Medalla al Merito Científico y Cultral*) koju hrvatska naseobina u Magallanesu dodjeljuje svojim slavnim sinovima na području znanosti i kulture.

BRNCIC JURICIC, Danko

Médico Veterinario, Profesor universitario, Científico, Académico (Punta Arenas, el 30/8/1922 - Santiago, el 24/4/1998). Padres: Slavko y Olga (v. la biografía de Zlatko Brncic). Se tituló Médico Veterinario en la *Univ. de Chile.* Fue Profesor titular de la *Facultad de Medicina de la Univ. de Chile.* Miembro de Número de la Academia Chilena de Ciencias del Instituto de Chile. En 1987 recibió el Premio Nacional de Ciencias, máximo galardón de reconocimiento que se entrega a un científico en Chile. Integrante de la Junta Directiva de la *Univ. de Magallanes* (1987 – 1990). En 1997 fue nombrado Profesor Emérito de la *Univ. de Chile.* Fue el primer impulsor del desarollo de la genética en Chile, fundador de varios centros genéticos en el país. Miembro – fundador de la *Sociedad Genética de Chile* (1964) y su primer presidente. Con destacados genetistas del continenete fundó la *Asociación Latinoamericana de Genética* (ALAG), de la cual fue presidente. Fue el principal formador de toda la primera generación de genetistas chilenos y latinoamericanos, fundador del Departamento de Genética de la Facultad de Medicina de la *Univ. de Chile* y miembro – fundador de la Facultad de Ciencias de la misma universidad. Reconocido internacionalmente por

sus aportes al conocimiento de la genética de drosofilídeos, publicó numerosos trabajos científicos en el tema. Fue profesor – invitado en las universidades extranjeras, entre ellas, *Columbia University*, *Texas University*, *Universidad de Barcelona*, *Universidad de Tübingen* (Alemania), *Universidad de Rio Grande do Sul* (Brasil). Trabajó por periódos de dos años en las universidades de Texas y de Rio Grande do Sul. Fue miembro de la Sociedad de Biología de Chile, Sociedad de Genética de Chile, Sociedad Chilena de Entomología, *Genetics Society of America*, *Society for the Study of Evolution* (USA), etc. Asistió a numerosos viajes científicos, obtuvo un gran número de becas de perfeccionamiento, en distinguidas Universidades de América latina, Canada, Estados Unidos y Europa. En noviembre de 1987 recibió la Primera Medalla al Mérito Científico y Cultural de la parte de Colectividad croata de Magallanes.

BRNCIC JURICIC, Zlatko

Profesor književnosti, pisac i prevoditelj (Punta Arenas, 25. VII. 1920 – Santiago, 5.XI. 1973). Roditelji: Slavko i Olga. Supruga: Gabriela Isaza Grove. Djeca: Gabriel, Moira Neda i Alma. Njegov otac, Slavko Brnčić Herceg, došao je u Punta Arenas pred prvi svjetski rat iz Zagreba. Studirao je filozofiju i novinarstvo. Bio je izdavač novina *Slobodna Jugoslavija* (1918) u Punta Arenasu. Upravitelj i glavni knjigovođa dnevnika *El Magallanes* iz Punta Arenasa. Bavio se glazbom, književnošću i umjetnošću. Bio uključen u sve kulturne pothvate na Magallanesu. Umro 1930. Njegova supruga Olga Juričić Turina je bila kćerka Andrije Juričića, uglednog iseljenika iz Hrvatskog primorja. - Zlatko Brncic je srednju naobrazbu stekao u *Instituto Nacional*. Studirao je na Filozofskom fakultetu (*Univ. de Chile*) i diplomirao književnost i lingvistiku. Promicao je umjetnost i književnost među studentima, aktivno njegovao sve književne vrste. Svirao je klavir i flautu (flauta traversa), voditelj emisije *Voz centenaria* de la *Univ. de Chile*. Izdavač iseljeničkog glasila *Los Eslavos*, 1946. Njegovo prvo kazališno djelo *Elsa Margarita* bilo je prikazano u Teatro Experimental, 1943. Ostala djela: *Angela Triste*, 1952; *El Teatro Chileno a través de 50 años*; *Historia del Teatro en Chile*; *Tragedia Heroica*; *Agua para noche* (pripovijetka u zbirci *Seis escritores chileno-yugoslavos*, Santiago, 1960). Radio je i na Filozofskom fakultetu, *Univ. de Chile*. Ostavio u rukopisu autobiografski roman.

BRNCIC JURICIC, Zlatko
Profesor de literatura, escritor y traductor (Punta Arenas, el 25/7/1920). Padres: Slavko y Olga. Esposa: Gabriela Isaza Grove. Hijos: Gabriel, Moira Neda y Alma. Su padre Slavko Brncic Herceg llegó a Punta Arenas desde Zagreb, Croacia antes de la Primera Guerra mundial. Había estudiado filosofía y periodismo. Fue editor del periódico *Slobodna Jugoslavija* en 1918, Punta Arenas. Administrador y Contador General del diario *El Magallanes* de Punta Arenas. Cultivó la música, la literatura y el arte. Fue benefactor de toda iniciativa cultural surgida en Magallanes. Falleció en 1930. Su esposa Olga Juricic Turina fue hija de Andrés Juricic, destacado miembro de la colonia residente oriundo de *Hrvatsko primorje*. - Zlatko Brncic realizó sus estudios en el *Instituto Nacional* y en el Pedagógico de la *Univ. de Chile*, donde se tituló de profesor de Literatura y Linguística. Promovió las Artes y Letras entre los estudiantes universitarios, cultivó todos los géneros literarios. Fue pianista y flautista (flauta traversa), Creador de la Audición Radial *Voz Centenaria* de la *Univ. de Chile*. Editor del periódico *Los Eslavos*, en 1946. Su primera obra teatral *Elsa Margarita* fue estrenada por el Teatro Experimental, en 1943. Sus obras: Angela Triste, 1952; *El teatro Chileno a través de 50 años*; *Historia del Teatro en Chile*; *Tragedia Heroica*; *Agua para noche* (cuento, en: *Seis escritores chileno-yugoslavos*, Santiago, 1960). Trabajó posteriormente en el Instituto Pedagógico de la *Univ. de Chile*. Dejó una novela inédita, autobiográfica.

BRZOVIC RADONIC, Francisco Raimundo
Stomatolog, sveučilišni profesor i književnik (Porvenir, Ognjena zemlja, 15. III. 1913 – Santiago, 2. IX. 1996). Roditelji: Frane Brzović i Cecilia Radonic. Njegov otac, porijeklom iz omiškog kraja, došao je najprije u Argentinu gdje se oženio Ceciliom Radonic (Argentinka), kćerkom Hrvata i Talijanke. Doselili su u Magallanes 1892. i posvetili se stočarstvu.

Osim njihovog prvog djeteta, koje je rođeno u Argentini, idućih četrnaestero braće rođeno je u Porveniru. - Francisco Brzovic Radonic školovao se u Muškoj gimnaziji u Punta Arenasu, i studirao na Stomatološkom fakultetu *Univ. de Chile* u Santiagu. Diplomirao je 1939. Specijalizirao je radiologiju na Sveučilištu *Pensilvania* u SAD. Bio je sveučilišni profesor radiologije (izvanredni profesor na Stomatološkom fakultetu u Santiagu i redovni profesor Stomatološkog fakulteta u Valparaísu). Prvu knjigu *Pastirska krv* napisao je kao šesnaestogodišnjak. Zatim je napisao *Zagrljaj na Južnom polu* (roman za mladež). Godine 1956. dobio je treću nagradu (od 41 prijavljenog rada) na natječaju za priču/prozu pod pokroviteljstvom sindikata pisaca, za zbirku novela *Okrutna Patagonija.* Godine 1959. objavio je roman *Posljednji gusar Ognjene zemlje.* Objavljivao mnoge priče u listu *El Mercurio* iz Santiaga i u dnevnim novinama u Punta Arenasu. Njegovo pisanje, prožeto lokalnim ambijentom, obrađuje teme iz Magallanesa i posebno iz Patagonije. On je tipično regionalni pisac. Osim pisanja, bavio se i kiparstvom. Bio ortak u tvrtki *Brzovic e Iglesias Ltda.* Bio je član Stomatološkog udruženja i Udruženja zubnih radiologa.

BRZOVIC RADONIC, Francisco Raimundo Odontólogo, Profesor Universitario, Escritor (Porvenir, Tierra del Fuego, el 15/3/1913 – Santiago, el 02/09/1996) Padres: Francisco Brzovic y Cecilia Radonic. Su padre, oriundo de la región de Omis, Croacia, llegó primero a Argentina donde se casó con Cecilia Radonic (Argentina), descendiente de croata y de italiana. El matrimonio llegó a Magallanes en 1892 y se dedicó a la ganadería. Salvo el primero de sus hijos, nacido en Argentina, los 14 restantes nacieron en Porvenir. Francisco Brzovic Radonic estudió en el *Liceo de Hombres* de Punta Arenas y en la *Escuela dental* de la *Univ. de Chile* en Santiago. Titulado en 1939. Se especializó en Radiología en la *Univ. de Pensilvania* (EE.UU). Fue Profesor Universitario de Radiología, Profesor Extraordinario de la Escuela Dental de Santiago, de la Facultad de Odontología, y Profesor Titular de Radiología de la Escuela Dental de Valparaíso. Su primer libro *Sangre ovejera* fue escrito cuando tenía 16 años. Luego escribió *El Abraso en Polo Sur*, novela para jóvenes. En 1956 obtuvo el tercer Premio en el Concurso de Cuentos patrocinados por el Sindicato de Escritores, entre 41 obras, por sus cuentos *Patagonia Cruel.* En 1959 publicó la novela *El último Pirata de Tierra del Fuego.* Ha publicado numerosos cuentos en el periódico *El Mercurio* de Santiago y en diarios de Punta Arenas. Sus escritos están saturados del ambiente y problemas magallánicos, especialmente patagónicos. Es un escritor eminentemente regional. Se dedicó además al arte escultórico. Socio de la Sociedad Ganadera *Brzovic e Iglesias Ltda.* Fue miembro del Colegio de Odontólogos y Colegio de Radiólogos Dentales. Residió en Santiago.

BRZOVIC RADONIC, Natalio

Poduzetnik (Porvenir, Ognjena zemlja, 25. XII. 1903 - Punta Arenas ?). Roditelji: Franjo i Cecilia. Supruga: Lucía Parilo. Djeca: María Cecilia, Marta Rosa i Francisco Juan. On je jedan od petnaestero djece doseljenika iz Hrvatske, (v. životopis Francisco Brzović Radonic). Školovao se u gimnaziji u Punta Arenasu i na Visokoj trgovačkoj školi u Santiagu. Dioničar u tvrtki *Brzovic e Iglesias y Cía. Ltda*, vlasnici stočarske farme *Fortuna.* član Udruženja uzgajivača stoke. Bio je predsjednik brodarske tvrtke *Almirante Señoret.* God. 1931. radio u Engleskoj, u tvrtki *Bratford* u Londonu. četrdesetih godina je bio konzul Jugoslavije u pokrajini Magallanes. članstva: Crveni križ, Vatrogasnio društvo, *Club de Magallanes*, Jugoslavenski klub (danas: hrvatski), *Club Inglés*, Klub zrakoplovaca, Teniski klub.

BRZOVIC RADONIC, Natalio Industrial (Porvenir, el 25/12/1903 – Punta Arenas ?) Padres: Francisco y Cecilia. Esposa: Lucía Parilo. Hijos: María Cecilia, Marta Rosa y Francisco Juan. Es uno de los guince diez hijos del hogar de Francisco Brzovic (v. la biografia de F. Brzovic Radonic). Estudios: *Liceo de Punta Arenas* e *Instituto Superior de Comercio* en Santiago. Socio de la empresa *Brzovic e Iglesias y Cía. Ltda*, propietaria de la estancia *Fortuna.* Miembro de la *Asociación de Ganaderos.* Fue presidente de la Sociedad *Almirante Señoret* (Compañía Naviera). En 1931 estuvo en Inglaterra actuando en la Empresa *Bratford* de Londres. En los años cuarenta fue Cónsul de Yugoslavia en Magallanes. Miembro de la Cruz Roja, Cuerpo de Bomberos, Club de Magallanes, Club

Yugoslavo (actual croata), Club Inglés, Club Aéreo, Tenis club.

BÜCHI BUC, Hernan Alberto

Građevinski inženjer, političar (Iquique, 6. III. 1949). Roditelji: Hernán Büchi Guzmán i María Buc Valjalo. Njegov djed po majci, Marko Buć, rođen u Orašcu kod Dubrovnika, došao je u Čile, Iquique, u prvim godinama ovog stoljeća. Oženio se Milkom Valjalo. - Hernán Buchi Buc je srednju naobrazbu stekao u *Instituto Nacional* u Santiagu. Diplomirao je na *Univ. de Chile*, Građevinski fakultet. Postdiplomski studij na Sveučilištu *Columbia*, SAD. Karijera: pomoćnik ministra ekonomije, 1975-1979; podsekretar Ministarstva ekonomije, 1979-1980; podsekretar u Ministarstvu zdravlja, 1980-1983; direktor ODEPLAN u svojstvu ministra, 1983-1984; glavni nadzornik banaka i financijskih ustanova, 1984-1985; ministar financija u vladi generala Pinocheta, 1985-1989. U razdoblju 1978-1989. bio je također predsjednik ili član upravnog odbora u državnim tvrtkama ENDESA (električna energija), CAP (čelična industrija), IANSA, FF.CC. (željeznica), C.T.C (telekomunikacije). U 1989. bio kandidat desnice za Predsjednika Republike. Nakon što je izgubio na izborima, 1990. utemeljio je institut *Libertad y Desarrollo* u kojem je danas savjetnik. Član upravnog odbora u raznim privatnim tvrtkama. Profesor statistike i ekonomije rudarstva na Građevinskom fakultetu *Univ. de Chile* i na Ekonomskom fakultetu Katoličkog sveučilišta. Sudjelovao u većini od 16 ekonomskih reformi u Čileu (1974 - 1989). Na poziv hrvatske vlade, od 1993. njezin je specijalni savjetnik za financije. Priznanja: nagrada *Manuel Aguilera* najboljem učeniku; nagrada najboljem studentu na Građevinskom fakultetu, *Univ. de Chile*; nagrada za zalaganje na Sveučilištu *Columbia*, SAD.

BÜCHI BUC, Hernán Alberto
Ingeniero Civil, Político (Iquique, el 6/3/1949). Padres: Hernán Büchi Guzmán y María Buc Valjalo. Su abuelo materno, Marko Buc, nacido en Orasac (cerca de Dubrovnik, Croacia), había llegado a Chile, Iquique, en los primeros años de este siglo. Se casó con Milka Valjalo. - Hernán Buchi Buc hizo su enseñanza media en el *Instituto Nacional* en Santiago. Se tituló en la *Univ. de Chile*, *Escuela de Ingeniería*. Estudios de Postgrado en la *Univ. de Columbia*, EE.UU. Carrera: Asesor del Ministro de Economía, 1975-1979; Subsecretario de Economía, 1979-1980; Subsecretario de Salud, 1980 - 1983; Ministro Director de ODEPLAN, 1983 - 1984; Superintendente de Bancos e Instituciones Financieras, 1984-1985; Ministro de Hacienda en el gobierno del General Pinochet, 1985 - 1989; de 1978 al 1989 se desempeñó además como Presidente y Director de diversas empresas del Estado tales como: ENDESA (electricidad), CAP (acero), IANSA, FF.CC, C.T.C. (teléfonos). En 1989 es candidato de la derecha a la Presidencia de la República de Chile. En 1990 fundó el Instituto *Libertad y Desarrollo* y es actual consejero del mismo. Director de diversas empresas privadas. Profesor de las *Escuelas de Ingeniería* de la *Univ. de Chile*, y *de Economía*, de la *Univ. Católica de Chile* (en Estadística y Economía Minera). Participó o dirigió gran parte de las 16 reformas económicas y sociales efectuadas en Chile en el período 1974 - 1989, que permitieron transformar economicamente Chile. Desde 1993 consejero especial del Gobierno de Croacia. Distinciones: Premio *Manuel Aguilera*, el Mejor Egresado de su especialidad en Escuela de Ingeniería, de la *Univ. de Chile*; Distinción por desempeño Sobresaliente en la *Univ. de Columbia*, EE.UU.

CAPKOVIC RAJCEVIC, Milan

Bankovni činovnik (Punta Arenas, 4. III. 1933). Roditelji: Jure Capković i Lucija Rajčević. Supruga: María Solange Letelier Pérez. Djeca: María Solange, Daniza María, María Claudia i Jorge Carlos. Preci su mu došli iz Pućišća na Braču. Naobrazba: *Liceo San José* u Punta Arenasu. Zaposlio se 1951. u *Banco Central de Chile* u rodnom gradu, kao zamjenik upravitelja. U Santiago se preselio 1967. Bio je šef računovodstva, šef odjela vrijednosnica,

a 1973. je imenovan zamjenikom upravitelja personala Banke. Bio je predsjednik udruženja službenika u *Banco Central* i Predsjednik Nacionalnog sindikata bankarskih službenika. Godine 1969. bio je u Centru za monetarne studije Latinske Amerike, Ciudad de México. Boravio je 1971. u Torinu, u Institutu za usavršavanje sindikalnih funkcionara u Međunarodnoj organizaciji rada, sa stipendijom za vode sindikalnih udruženja na razini Latinske Amerike. Član *Hrvatskog doma*, Kluba *Hrvatski Sokol* iz Punta Arenasa, te *Club Andino de Chile*.

CAPKOVIC RAJCEVIC, Milan

Funcionario de Banco (Punta Arenas, el 4/3/1933). Padres: Jorge Capkovic y Lucla Rajcevic. Esposa: Maria Solange Letelier Pérez. Hijos: María Solange, Daniza María, María Claudia, Jorge Carlos. Sus antepasados llegaron de Pucisca (isla de Brac, Croacia). - Estudios: *Liceo San José* de Punta Arenas. Ingresó al *Banco Central de Chile* en 1951, en su ciudad natal, como subgerente. En 1967 se traslada a Santiago. Ha sido Jefe de Contabilidad, Jefe Departamento de Valores y, en 1973, nombrado Subgerente de Personal del Banco. Fue Presidente de la Asociación de Funcionarios del Banco Central y Presidente del Sindicato Nacional de Empleados. En 1969 asistió al *Centro de Estudios Monetarios Latinoamericanos*, Ciudad de México. En 1971 viajó a Italia, Turín, *Instituto de Perfeccionamiento de la Organización Internacional de Trabajo*, OIT, haciendo uso de una beca para dirigentes sindicales de alto nivel latinoamericano. Miembro del *Hrvatski dom*, Club *Sokol Croata* de Punta Arenas, Club Andino de Chile.

CEKALOVIC KUSCHEVICH, Tomás Nicolás

Biolog (Punta Arenas, 28. XII. 1928). Roditelji: Franjo Čekalović Pavlov (v. životopis) i Elsa Kuschevich Westerman. Supruga: Norma Bahamóndez González. Djeca: Tomás, Nadica, Smiljan i Wladimir. - Školovanje: *Liceo de Hombres*, gimnazija u Punta Arenasu, *Instituto Comercial* u Punta Arenasu (1946), studij biologije (1966). Završio nekoliko sveučilišnih tečajeva i seminara iz antropologije i biologije. Bio je upravitelj rudnika ugljena *Chilenita*, očeve baštine u Punta Arenasu (1946-1951). Tajnik Komore trgovaca na malo u Magallanesu. Bio aktivni član sportskog društva *Sokol* u Punta Arenasu i član tamburaškog zbora *Tomislav* (1951), član čileanskog udruženja izviđača i izdavač časopisa *El Scout* iz Punta Arenasa, dobrovoljac u Četvrtoj vatrogasnoj satniji *Bomba Dálmata* (pet godina), tajnik redakcije i izdavač biltena Udruge biologa u Concepciónu, član Međunarodnog stalnog odbora i predstavnik za Čile i Perú u *Centre Internationale de Documentation Arachnologique* iz Pariza, 1972. Predsjednik u *Sociedad Chilena de Entomología* (1974), zamjenik urednika biltena što ga objavljuje *Sociedad de biología* de Concepción (1982-1988), utemeljitelj i prvi predsjednik današnjeg *Hrvatskog doma* u Concepciónu, 1989, aktivni član *Čileansko - hrvatskog instituta za kulturu* u Santiagu. Radi znanstvenih istraživanja često putovao po Čileu i inozemstvu. Priredio 14 izložbi. Sudjelovao na 14 kongresa iz svoje struke u Čileu, Venezueli i Argentini. Od 1957. do 1987. držao predavanja o svojim istraživanjima i putovanjima - Čile (Uskršnji otoci, otočje Robinzon Kruzo, otoke u južnim morima, Pincton, Lenox, Nueva, Hoste, Ognjena zemlja i pokrajina Paine), Sao Paulo, Rio de Janeiro, Argentinska Patagonija, León (u Španjolskoj). Objavio više od 70 članaka u znanstvenim časopisima. Živi u Concepciónu.

CEKALOVIC KUSCHEVICH, Tomás Nicolás Biólogo. (Punta Arenas, el 28/12/1928). Padres: Francisco Cekalovic Pavlov (v. su biografía) y Elsa Kuschevich Westerman. Esposa: Norma Bahamóndez González. Hijos: Tomás, Nadica, Smiljan y Wladimir. Estudios: *Liceo de Hombres* y *Humanidades* en Punta Arenas. En 1946, *Instituto Comercial* de Punta Arenas, y en 1966, en Humanidades con mención en *Biología*. Hizo varios cursos y seminarios de Antropología y Biología en la Universidad. Carrera: Administrador de la Mina de carbón *Chilenita*, sucesión *Francisco Cekalovic Pavlov* en Punta Arenas (1946-1951), Secretario de la Cámara de Comerciantes Minoristas de Magallanes, Socio activo del Club *Sokol* de Punta Arenas e integrante de la Estudiantina croata *Tomislav* (1951), integrante de la Asociación de *Boys Scouts* de Chile, director y editor de la revista *El Scout* de Punta Arenas, voluntario de la Cuarta compañía de bomberos *Bomba Dálmata* por cinco años, Secretario de Redacción y Editor del Boletín de la Sociedad

de Biología de Concepción (1968-1970), miembro del Comité Internacional Permanente y representante para Chile y Perú del *Centre International de Documentation Arachnologique*, París, Francia (1972), Presidente de la Sociedad Chilena de Entomología (1974), Subdirector del Boletín de la Sociedad de Biología de Concepción (1982-1988), Fundador y Presidente del *Hrvatski dom* en Concepción (1989), Socio activo del *Instituto Chileno-Croata de Cultura* de Santiago. Por sus investigaciones científicas emprendió más de 50 expediciones en Chile y en extranjero. Presentó 14 exposiciones. Participó a los 14 Congresos de su profesión en Chile, Venezuela y Argentina. De 1957 a 1987 dictó muchas charlas y conferencias sobre sus investigaciones y viajes: Chile (Isla de Pascua, isla Robinson Crusoe, Cabo de hornos, islas Pincton, Lenox, Nueva, Hoste, Tierra del Fuego, la región de Paine etc.), Sao Paulo, Rio de Janeiro, León de España, Patagonia Argentina. Publicó más de 70 artículos en revistas científicas sobre biología e insectología. Reside en Concepción.

CICARELLI TARAŠ, Marko

Poduzetnik (Pučišća na Braču, 13. VI. 1857 - ?). Roditelji: Ante i Margarita. Supruga: Elvira Tavolara Alvarez. Djeca: Antonio, Luis Alfredo, Margarita i Laura. Došao u Čile, Iquique, 1873. Poslao ga je u Čile stric Pavao Cicarelli koji se 1870. vratio iz Čilea na Brač. Pavao je došao u Čile oko 1855. i radio u trgovini salitrom, kao prvi hrvatski doseljenik u tom poslu. Marko Cicarelli je u Iquiqueu zatekao braću Franu i Paška Malinarića iz Kraljevice, braću Nikolu, Josipa i Juru Kraljevića iz Pučišća, braću Fridriha i Juru Glavića sa Šipana i druge Hrvate. Zaposlio se utrgovačkoj tvrtki Baturića i Malinarića, a zatim se 1878. osamostalio kao poduzetnik. U Antofagasti otvara 1902. skladište drvene građe površine 5.000 m2 (u ulici Matta, između Orella i 21 de Mayo). Godine 1910. udružuje se s Paškom Baburicom i Franom Petrinovićem u tvrtku *Baburizza, Cicarelli y Cía.* (prodaja stoke koju je brodovima dovozio s juga Čilea). Tvrtka je bila vlasnik i tvornice salitre *Slavia* u Negreirosu, Pisagua, površine 6 milijuna m2, a proizvodnog kapaciteta od 193.200 kvintala (1926). Radničko naselje je imalo 173 kuće za oženjene i 76 kuća za samce. Posjedovao je tvornice salitre Porvenir i Unión. Tvornice salitre država je nacionalizirala 1930. Vlasnici su za to dobili bezvrijedne dionice. Skladište drvene građe u Antofagasti bilo je iznajmljeno do 1930. Tada ga preuzima obitelj Cicarelli. Tvrtka Cicarelli, 1972. morala je prodati posjed. Marko Cicarelli je bio predsjednik Kluba Iquique i član uprave Vatrogasne satnije *Dalmacia* (utemeljena 1873) u Iquiqueu. Dužnost počasnog jugosl. konzula obavljao je od 27. rujna 1928. do 1931. S obitelji je 1907. putovao na Brač.

CICARELLI TARAS, Marko

Empresario (Pucisca, isla de Brac, Croacia, el 13/6/1857 - ?). Padres: Antonio y Margarita. Esposa: Elvira Tavolara Alvarez. Hijos: Antonio, Luis Alfredo, Margarita y Laura. Llegó a Chile, Iquique, en 1873. Le había enviado a Chile su tío Pablo Cicarelli quien regresó de Chile a la isla de Brac en 1870. Pablo llegó a Chile en 1855 y trabajó en el comercio de salitre, siendo el primer inmigrante croata en este rubro. Marko Cicarelli a su llegada a Iquique encontró a los hermanos Francisco y Pascual Malinaric de Kraljevica; a Nicolás, José y Jorge Kraljevic de Pucisca; a Federico y Jorge Glavic de Sipan, y a otros croatas. Se inició en la empresa comercial de *Baturic y Malinaric* y, luego, en 1878, se independizó como empresario. En Antofagasta instala en 1902 una Barraca de Maderas de 5.000 m2, ubicada en calle Matta entre Orella y 21 de Mayo. En 1910 se asocia con Pascual Baburizza y Francisco Petrinovic en la empresa *Baburizza, Cicarelli y Cía* dedicada a la comercialización en Tarapacá del vacuno que transportaba desde el Sur de Chile en barcos; era propietaria además, de oficina Salitrera *Slavia*, ubicada en Negreiros, de superficie de 6 millones de m2, con una capacidad productiva de 193.200 quintales métricos en 1926. El campamento constó de 173 casas para obreros casados, y de 76 para solteros. En forma exclusiva poseía las Oficinas Salitreras *Porvenir* y *Unión*. Las oficinas salitreras fueron expropiadas en 1930, por el Gobierno de Chile. Los dueños recibieron las acciones que nada valían. La propiedad de *la Barraca de Maderas* en Antofagasta fue arrendada hasta 1930, cuando la familia Cicarelli continúa su explotación. En 1972, la *Sucesión Cicarelli* tuvo que vender la propiedad. Marko Cicarelli fue Presidente del Club de Iquique, Director de la Bomba *Dalmacia* de Iquique (fundada en 1873). El cargo de Cónsul

Honorario de Yugoslavia lo desempeñó a partir del 27/9/1928 hasta 1931. El 1907 viajó con su familia a isla de Brac.

COVACEVICH RUIZ, Gustavo

Diplomirani ekonomist (Santiago, 20. I. 1949). Roditelji: Gustavo i Frida. Supruga: María de la Luz Zilleruelo Petre. Djeca: María Paz. školovanje: *Liceo Alemán* u Santiagu i Fakultet za upravu Katoličkog sveučilišta. Diplomirao 1971. društvene i ekonomske znanosti. Počeo raditi na Katoličkom sveučilištu kao profesor

marketinga i kao istraživač, 1973. Istovremeno je bio stenograf u Senatu (1967-1973). Prelazi 1974. u *Indus Lever,* odjel marketinga, do 1975. Polovicom 1975. zapošljava se u *Banco Hipotecario*, odjel marketinga, i kao savjetnik Udruge osiguranja BHC, *Nacional Financiera* y *Fondo Mutuo BHC*, do 1976. Zatim u *Nacional Financiera* kao zamjenik upravitelja marketinga, do ožujka 1978. Također je bio savjetnik za marketing u *Liesing Andino* i *Coretajes Internacionales.* Od 1978. savjetnik za marketing u *Banco de Chile.* Od srpnja 1980, šef marketinga u *Banco de Chile.* Predsjednik Odbora za marketing Udruženja banaka Čilea i predsjednik *Asociación Nacional Avisadores*, ANDA. Od 1990. generalni direktor nacionalne kompanije *Ladeco*, a zatim vanjski suradnik njezina izvršnog dopredsjedništva. Organizirao avionski prijevoz spomen ploče od bračkog kamena iz Santiaga u Porvenir za spomenik Hrvatima na Ognjenoj zemlji (1990). Sudjelovao na seminarima o marketingu u bankama u Čileu, Venezueli, Brazilu i SAD. Član je *Granadilla Country Club* u Viñi del Mar i Čileanskog inženjerskog udruženja.

COVACEVICH RUIZ, Gustavo

Ingeniero Comercial y Ejecutivo (Santiago, el 20/1/1949). Padres: Gustavo y Frida. Esposa: María de la Luz Zilleruelo Petre. Hijos: María Paz. Estudios: *Liceo Alemán* de Santiago y *Escuela Administrativa Univ. Católica de Chile.* Egresó en 1970 y se tituló en 1971, como Ingeniero Comercial, Licenciado en Ciencias Económicas y Sociales. Se inició en la *Univ. Católica* como Profesor en Marketing de la misma Escuela y como Investigador en 1973. Simultaneamente fue Taquígrafo del Senado de 1967 al 1973. En 1974 pasa a *Indus Lever*, al Departamento Marketing, hasta 1975. A mediados de 1975 ingresa al *Banco Hipotecario*, Departamento Marketing y como Asesor del Consorcio de Seguros BHC de Nacional Financiera y Fondo Mutuo BHC hasta 1976. Enseguida *full time* a *Nacional Financiera* con el cargo de Subgerente de Marketing hasta marzo de 1978. Fue además Asesor de Marketing de *Leasing Andino* y de Corretajes Internacionales. Desde 1978 Asesor de Marketing del *Banco de Chile.* Desde julio 1980, Gerente de Marketing del Banco de Chile. Presidente del Comité de Marketing de la Asociación de Bancos de Chile y Presidente de la Asociacin Nacional Avisadores ANDA. Desde 1990 Gerente General de la Compañía aerea Ladeco y luego asesor externo de la Vicepresidencia Ejecutiva. Organizó el transporte aéreo de las placas recordatorias echas en la piedra de isla de Brač (Croacia) desde Santiago hasta Porvenir que se colocaron en 1990 al monumento a los croatas de la Tierra del Fuego. Ha participado en diversos Cursos y Seminarios sobre Marketing Bancario en Chile, Venezuela, Brasil y EE.UU. Socio del Granadilla Country Club de Viña y Colegio de Ingenieros de Chile.

CVITANIC SIMUNOVIC, Jorge

Bankovni činovnik, zastupnik u Parlamentu (Punta Arenas, 16. travnja 1913 -Punta Arenas, 8.VIII. 1971). Roditelji: Jure Cvitanić Restović i Dinka šimunović Vladislavić (sklopili brak 3. siječnja 1909. u Punta Arenasu). Supruga: Ljuba Kusanovic. Djeca: Jorge Vicente, Susana i Ana María. Školovao se u *Colegio Salesiano* i u Gimnaziji u Punta Arenasu. Radio je u banci u Punta Arenasu od 1929 do 1949. U ENAP-u (naftna tvrtka) uposlio se 1950. i radio do 1961. Pripadao Radikalnoj stranci. Bio je predsjednik Skupštine grada Punta Arenasa. U pet mandata, od 1947. do 1961, bio je općinski vijećnik. Gradonačelnik u razdoblju 1949-1950. Izabran za zastupnika u Nacionalnom kongresu, za razdoblje 1961-1965. Na toj funkciji pokrenuo skupljanje sredstava za utemeljenje Sveučilišta u Magallanesu. Nakon završenog zastupničkog mandata, u ožujku 1965, ponovno se kandidirao za gradskog vijećnika i pobijedio s velikom većinom glasova. Poslije četverogodišnjeg mandata povukao se iz politike zbog bolesti. Bio je direktor društva *Sociedad Rural de Magallanes*, predsjednik Jugoslavenskog kluba, predsjednik sportskog društva *Sokol*, predsjednik sportskih saveza Magallanesa za nogomet,

atletiku, boks i biciklizam. Član u *Sociedad Gimnasio de Magallanes, Club Leones* i *Club de la Unión.*

CVITANIC SIMUNOVIC, Jorge

Funcionario bancario, Parlamentario (Punta Arenas, el 16/4/1913 – Punta Arenas, el 8/8/1971). Padres: Jorge Cvitanic Restovic y Dominga Simunovic Vladislavic (contrajeron matrimonio en Punta Arenas, el 3/1/1909). Esposa: Ljuba Kusanovic. Hijos: Jorge Vicente, Susana y Ana María. Realizó sus estudios en el *Colegio Salesiano* y el *Liceo de Punta Arenas.* Trabajó en el Banco de Punta Arenas, de 1929 a 1949. En 1950 ingresa a ENAP donde labora hasta 1961. Perteneció al Partido Radical. Fue Presidente de la Asamblea de Punta Arenas. Por cinco períodos (1947-1961) fue Regidor de la Municipalidad de Punta Arenas, Alcalde de 1949 a 1950. Elegido Diputado al Congreso Nacional de 1961 al 1965. En este cargo impulsó la idea para lograr los fondos con que se haría realidad la Universidad para Magallanes. Al terminar su período como Diputado, en marzo de 1965, se presentó nuevamente al cargo de Regidor triunfando por amplia mayoría. Después de cumplir su período de cuatro años, se retiró de la política por razones de salud. Fue Director de la *Sociedad Rural de Magallanes*, Presidente del *Club Yugoslavo*, Presidente del Club Deportivo *Sokol*, Presidente de las actividades deportivas de Magallanes (Fútbol, Atletismo, Boxeo, Ciclismo). Miembro de la Sociedad *Gimnasio de Magallanes*, *Club Leones* y *Club de la Unión.*

CVITANIĆ LOVRETOVIĆ, Marijan

Upravni činovnik (Milni na Braču, 1877 - ?). Roditelji: Ante i Margarita. Došao u Čile 1903. U 1904. zaposlio se kao službenik (*fichero)* u tvornici salitre *Sloga*, (pokrajina Tarapacá), u tvrtki *Moro, Stiepovich y Cía.* Za tri godine postao upravitelj. U 1908. prešao je na isto mjesto u tvornicu salitre *Hervacka*, koja je pripadala istoj tvrtki i gdje je ostao do siječnja 1912. Iz nje je prešao, također kao upravitelj, u tvornicu salitre *Filomena* koja je pripadala tvrtki *Baburizza, Bruna y Cía.* U 1917. bio je upravitelj u Aconcagui, tvornici nove tvrtke *Baburizza, Lukinovic y Cía*, a zatim je imenovan inspektorom za tvornice salitre.

CVITANIC LOVRETOVIC, Mariano

Gerente (Milna, isla de Brac, Croacia, en 1877 - ?). Padres: Antonio y Margarita. Llegó a Chile en 1903. En 1904 ingresó en el personal de empleados como *fichero* de la Oficina Salitrera *Sloga*, en Tarapacá, de la *empresa Moro, Stiepovich y Cía.* A los tres años llegó a Administrador. En 1908 pasó en igual carácter a la Oficina Salitrera *Hervatcka*, de la misma empresa, donde permaneció hasta enero de 1912, en que fue trasladado, también como Administrador de la Oficina Salitrera *Filomena*, perteneciente a la empresa *Baburizza, Bruna y Cía.* En 1917 fue Administrador a *Aconcagua*, Oficina de nueva empresa *Baburizza, Lukinovic y Cía*, y luego recibió el nombramiento de Inspector de Oficinas.

ČEKALOVIĆ PAVLOV, Frano

Knjigovođa, rudarski poduzetnik i trgovac (Ložišća na Braču, 14.V.1889 – Punta Arenas, 11.II.1944). Roditelji: Frane i Tomasina. Supruga: Elsa Kuschevich Westermann. Djeca: Tomás Nicolás. Došao je u Čile (Chañaral) 1909. Na sjeveru zemlje boravio do 1912, a zatim se nastanio u Punta Arenasu. U 1920. poduzeo je nekoliko putovanja i istraživanja u području Magallanesa, a ima podataka o njegovu obilasku uvale *Bahía Aguila* i svjetionika *San Isidro* na poluotoku *Brunswick.* Na otoku *Riesco* otkrio je i iskorištavao nalazište ugljena u rudniku *Chilenita* (1920). Odlazio na otok *Cambridge* ili *Diego de Almagro* gdje postoje nalazišta bijelog mramora, putovao kroz kanal Beagle i druge kanale Magallanesa u potrazi za rudama. Susreo je posljednjeg poglavicu indijanskog plemena *Yagan*, zvanog Miličić Miličić, i njegovu ženu Rosu Yagan. Bio član JNO *Dalmacia* (1918), četvrte vatrogasne satnije *Dalmacia* i šahovske ekipe sportskog društva *Sokol.*

CEKALOVIC PAVLOV, Francisco

Contador, industrial minero y comerciante (Lozisca, isla de Brac, Croacia, el 14/5/1889 – Punta Arenas, el 11/2/1944). Padres: Franjo y Tomasina. Esposa: Elsa Kuschevich Westermann. Hijos: Tomás Nicolás. Llegó a Chile (Chañaral), en 1909. Permaneció en el Norte hasta 1912, y luego se radicó en Punta Arenas. En 1920 realiza varios viajes y exploraciones en la región magallanica, hay antecedentes de su paso por Bahía Aguila y el Faro San Isidro, en la península de Brunswick. En la isla Riesco descubrió y explotó yacimientos carboníferos de la mina *Chilenita* (1920). Expediciones a la isla Cambridge o Diego de Almagro con yacimientos de mármol blanco, viajes al Canal Beagle y otros canales magallánicos en busca de minerales. Encontró al último cacique de la tribu india (*yaganes*), de nombre Milicic Milicic y a su señora Rosa Yagan. Perteneció a la Defensa Nacional Yugoslava (*Comité Dalmacia*, 1918), Cuarta Compañía de Bomberos, *Bomba Dálmata*, al equipo de ajedrez del Club Deportivo *Sokol*.

DABOVICH QUIROZ, Arturo
Svećenik (Los Andes, 18. XII. 1876 - ?). Roditelji: Viktor i Virginia. Njegov je otac bio Hrvat, vjerojatno rođen u Boki kotorskoj. Nakon primitka svjedodžbe, 12. travnja 1898, Arturo Dabovich preselio se u Biskupiju Concepción i ušao u biskupsko sjemenište u kojem je završio dio svećeničkog školovanja. Školovanje nastavlja na *Gregorijani* u Rimu. Nakon povratka, primljen je u svećenički red 22. rujna 1906. Služio je u San Felipeu (1907), a potom bio kapelan karmelićanki u Los Andesu (1908-1909), zamjenik župnika u Resbalónu i profesor u sjemeništu u Santiagu 1910. i 1912. godine.

DABOVICH QUIROZ, Arturo
Sacerdote (Los Andes, el 18/12/1876 - ?) Padres: Víctor y Virginia. Su padre era croata, probablemente oriundo de Boka kotorska. Después de obtener letras de excorporación, el 12/4/1898, Arturo Dabovich se trasladó al Obispado de Concepción e ingresó al Seminario diocezano, en el que hizo parte de sus estudios eclesiásticos, continuándolos después en la Universidad *Gregoriana* en Roma. A su regreso, recibido ya el Presbiterado el 22/9/1906, ejerció su ministerio en San Felipe (1907) y a continuación fue Capellán de las Carmelitas de Los Andes (1908-1909), Vice Párroco de Resbalón y Profesor del Seminario de Santiago en los años 1910 y 1912.

DEFINIS DIDOLIĆ, Josip Paško
Trgovac, (Sutivan na Braču, 17.V. 1881 - ? Roditelji: Andrija i Franka. Supruga: Josefina Larco Silva. Djeca: Ljubica i Milka. Došao u Čile 1903. Školovao se u domovini. U Čileu najprije živi u Punta Arenasu gdje se bavi trgovinom. Zatim odlazi na sjever, u Tocopillu, gdje je dvadeset i sedam godina vodio trgovine mješovitom robom. Radio također u Antofagasti, do 1930, kad se seli u Evropu. U domovini obnašao dužnost gradonačelnika Sutivana tri godine (1932-1935). Vratio se u Čile 1935. i posvetio vođenju svojih poslova. Posjedovao poljoprivredna zemljišta na Braču. Bio član uprave *Jugoslavenskog kluba* u Tocopilli.

DEFINIS DIDOLIC, José Pascual
Comerciante, (Sutivan, isla de Brac, Croacia, el 17/5/1881 - ?). Padres: Andrés y Francisca. Esposa: Josefina Larco Silva. Hijas: Ljubica y Milka. Llegó a Chile en 1903. Hizo sus estudios en su patria. En Chile se radicó primero en Punta Arenas, dedicándose a actividades comerciales. Pasó enseguida a Tocopílla (Norte) donde fue Jefe de Pulperías durante veintisiete años. Actuó también en Antofagasta hasta 1930, cuando se trasladó a Europa. Fue alcalde de Sutivan por espacio de tres años (1932-1935). Regresó a Chile en 1935, dedicándose a la administración de sus intereses. Poseía propiedades agrícolas en la isla de Brac. Fue Director del *Club Yugoslavo* en Tocopilla.

DEKOVIĆ LOVRIĆ, Ante
Poduzetnik (Rogoznica, Šibenik, 15. V. 1914).

Roditelji: Nikola i Matija. Supruga: Norma Vicencio Puratich (umrla 17.IV.1992. u Ariki). Oženili su se 22. XI.1942. Djeca: Antonio, Iván, Darko, Patricio i Nedelko. Osnovnu školu završio u rodnom mjestu (1927). Došao u Čile 22. II. 1937. Kao dijete pomagao svom ocu ribaru. Sa 16 godina, 1930, ukrcao se na brod *Kraljica Marija*, novi putnički parobrod (2.000 putnika) čijem je krštenju prisustvovao. U kratko vrijeme postao je šef smočnice. Parobrod je održavao redovnu liniju na relaciji Sušak (Rijeka) - Split – Dubrovnik – Atena u Grčkoj. Zbog nelegalnog štrajka ostao je bez posla. Ubrzo se u Splitu ukrcao na teretni parobrod *S/S Jadera* koji je plovio

po Mediteranu i Atlantskom oceanu. Radio je teške poslove. Nakon odsluženja vojnog roka u Crnoj Gori odlučio je otići u Čile (Iquique) gdje se već nalazio stariji mu brat Josip. Ne čekajući redovnu vizu, ukrcao se na brod *Ivo Račić* kao slijepi putnik. Kad ga je brodska straža otkrila, pokazao je kapetanu svoje dokumente. Kako se kapetan poznavao s njegovim bratom u Iquiqueu, primio ga je u službu i u luci Oran (Alžir) legalizirao status člana posade. Za 20 dana stigli su u Buenos Aires (Argentina). Prilikom iskrcavanja tereta u lukama San Nicolás i San Martín napustio je brod pokušavajući se uz pomoć zemljaka zadržati u Argentini. U Rosariju je radio na gradilištima kao kuhar, armirač, zidar, ali bez radne dozvole. Pošto ga je policija otkrila, bio je odveden u Buenos Aires, a potom ukrcan na teretni parobrod jugoslavenske zastave *Zrinski*. Očekujući brod promatrao je tisuće španjolskih izbjeglica koji su iz građanskog rata (1936) stigli u Argentinu. Parobrodom *Zrinski* stigao je u Englesku, a potom u Rotterdam (Nizozemska). U konzulatu mu je kapetan drugog broda, *Gundulić* koji je plovio za Južnu Ameriku, ponudio mjesto ložača. Tako je opet stigao u Buenos Aires, ali bez novca. Sa broda je dezertirao u luci San Nicolás i preko Rosarija, Santa Féa, Tucumána stigao vlakom do pograničnog mjesta sa Čileom, grada Salte. Pet dana i noći vozio se teretnim vlakom zajedno sa stokom, izbjegavajući susret s policijom. Bez valjanih dokumenata, ali uz pomoć zemljaka, u pola ljeta, u veljači 1937. stigao je u Antofagastu (Čile) i kasnije produžio bratu u Iquique. U početku je snjim radio u trgovini koja je snabdjevala naselje rudnika srebra *Guantajaya*, u pustinji, 18 km od Iququea. Za vrijeme drugog svjetskog rata uključio se u sakupljanje pomoći rodbini u domovini. Zbog zatvaranja tvornica salitre i drugih rudnika otišao je u 2.000 km udaljeni Santiago. U mjestu Calera otvorio je pržionicu kave, a kasnije, s bratom u Santiagu razmontiravao tramvaje kada je gradska uprava ukinula tramvajski prijevoz. Potom se vratio (1956) na sjever u Ariku i tu je utemeljio tvrtku *Itaca S.A.* za promet željezom. Njegova tvrtka *Itaca* (površine 5.000 m2) u Ariki, radi i danas. Od 1977 radi podružnica iste tvrtke u Iquique pod rukovođenjem nastarijeg sina Antonija. Tri su sina završila strojarski fakultet, jedan računovodstvo i četvrti upravljanje tvrtkom. Član – utemeljitelj Mauzoleja hrvatske naseobine u Santiagu (utemeljen 1952). Ante Deković je utemeljitelj Jugoslavenskog doma (danas hrvatski) u Ariki (1985), i njegov prvi predsjednik, kasnije dugodišnji glavni tajnik. Njegov prinos izgradnji zgrade doma bio je velik (financrao izgradnju i uređenje većeg dijela objekta). Ante je u srpnju 1991. prvi od Hrvata u Čileu razvio hrvatsku zastavu koju je sam sašio. Govori hrvatski i španjolski. Dolazi redovito u Hrvatsku. Živi u Ariki.

DEKOVIC LOVRIC, Antonio
Industrial (Rogoznica, Sibenik, Croacia, el 15/5/1914). Padres: Nicolás y Matija. Esposa: Norma Vicencio Puratich (fallecio el 17/4/1992). Se casaron el 22/11/1942. Hijos: Antonio, Iván, Darko, Patricio i Nedelko. Su primaria hizo en su pueblo natal. Llegó a Chile el 22/2/1937. Como niño ayudaba a su padre en la pesca. En 1930, en la edad de 16 años se embarcó en nuevo barco de pasajeros *Kraljica Marija* (2.000 pasajeros a bordo) y en poco tiempo fue ascendido a *jefe pentry* (la despensa). El barco tuvo la linea regular Sušak (Rijeka) - Split - Dubrovnik - Atenas en Grecia. Después de una huelga ilegal, fue expulsado del barco. Pronto en Split se embarcó en barco de carga *S/S Jadera* , viajando dos años por el Mediterráneo y Océano Atlántico trabajando muy duro. Después de hacer su servicio militar en actual Montenegro decidió de juntarse con su hermano mayor (José) quien ya estaba en Chile. Sin esperar su turno (un año) para embarcarse, tentó la suerte de tomar la vía ilegal embarcando se de noche al bordo de barco *Ivo Račić* que se dirigía a Buenos Aires. Descubrido por la vigilancia del barco, entregó sus papeles al capitán quien fue amigo del hermano José de Iquique, en el puerto de Oran (Algeria) fue recibido como tripulante con su pasaporte. Dentro de 20 días del viaje estuvo en Buenos Aires, Argentina. La descarga se hizo en el puerto San Nicolás y San Martín, cercano a San Lorenzo. Abandonó el barco y con la ayuda de un compatriota se fue a Rosario trabajando (cocinero, armador de fierro, albañil) sin permiso de autoridades argentinas. Descubrido por la policía, fue llevado a Buenos Aires. Esperando el barco de carga yugoslavo *Zrinski* conoció muchos inmigrantes españoles quienes abandonaron su país en la guerra civil (1936). El barco *Zrinski* lo llevó a Inglaterra luego a Rotterdam (Holanda) donde, en el Consulado de Yugoslavia, encontró el capitán del barco *Gundulić* quien necesitaba los tripulantes. Así, como carbonero, llegó de nuevo a Buenos Aires, sin centavo. Desertó del barco en el puerto de San Nicolás y pasando por Rosario, Santa Fé, Tucumán hasta Salta, ciudad fronteriza, en el tren de carga, junto con los vacunos durante cinco días, evitando el encuentro con policía. Sin documentos, con ayuda y solidaridad de sus compatriotas,

llegó en pleno verano de 1937 a Antofagasta, de donde se fue pronto a Iquique encontar a su hermano. Primero trabajo con él en la pulpería que proveía la mina de plata *Guantajaya* a 18 kms de Iquique. Durante la segunda Guerra Mundial organizaba el envió de ayuda humanitaria a los familiares en la Patria. El cierre de las oficinas salitreras lo obligó de buscar el trabajo en Santiago. En La Calera abrió una tostaduría, más tarde trabajo con su hermano en Santiago, luego desarmaba los tranvías y por fin en Arica, se instaló como industrial en pérfiles metálicos. Su empresa *Itaca, S.A.* de superficie de 5.000 m2 funciona hasta hoy. Tres hijos se recibieron como ingenieros mecánicos, uno contable y otro administrador de empresas. Socio fundador del Mausoleo de la colonia croata en Santiago (fundado, en 1952). Antonio Dekovic fue fundador del *Club yugoslavo* (hoy croata) en Arica (1985) y su primer presidente, luego secretario general del mismo. Muy activo durante la construcción de la sede del Club (construyó y financió gran parte del edificio). En 1991 fue primer croata en Chile que izó la bandera croata echa por él. Habla croata, viaja a Croacia frecuentemente. Reside en Arica.

DEKOVIĆ LOVRIĆ, Josip

Poduzetnik (Rogoznica, ibenik, 21. I. 1904 – Santiago, 23. I. 1972). Roditelji: Nikola i Matija. Supruga: Blanca Victoria Torres Carranni. Djeca: José, Davor, Sergio i Zvonko. Osnovnu kolu zavr io je u rodnom mjestu. Do ao je u Čile 1929. napustiv i jugoslavenski parobrod *S/S Izrada*. Nastanio se u Iquique-u. U poèetku se zaposlio kao upravitelj hotela *Savoy* za vrijeme putovanja njegova vlasnika, Hrvata, u Dalmaciju. Kasnije se posvetio posredovanju, zastupanjem tvrtki i rudarstvu. Zbog lo e gospodarske situacije u Iquique-u (zatvaranje tvornica salitre) preseljava se s obitelji u Santiago (1942). Bavio se kupoprodajom željeza i utemeljio je tvrtku za proizvodnju žice. Bio je vrlo istaknuti član Jugoslavenskog doma (danas hrvatski) u Santiagu (utemeljen 2. IV. 1932) i biran za njegova predsjednika punih deset godina (1950-1960). Član uprave i utemeljitelj Mauzoleja naseobine (utemeljen 1952). Jedan od utemeljitelja dana njeg Hrvatskog stadiona (prvi je susret na upravo kupljenim terenima održan 6. XII. 1959). Bio je veliki *dobrotvor*.

DEKOVIC LOVRIC, José

Empresario (Rogoznica, Sibenik, el 21/01/1904 – Santiago, el 23/01/1972). Padres: Nicolás y Matija. Esposa: Blanca Victoria Torres Carranni. Hijos: José, Davor, Sergio, Zvonko. Estudios básicos en su pueblo natal. Llegó a Chile en 1929. abandonando el vapor *S/S Izrada* de la bandera yugoslava. Se radicó en Iquique. Primero fue administrador del hotel *Savoy* durante la ausencia del dueño, croata, que viajó a Dalmacia. Posteriormente se dedicó al corretaje, representacione y en la actividad minera. Por mala situación económica en Iquique, (por el cese de la producción del salitre) se trasladó con su familia a Santiago (en 1942). Se dedico a la compraventa de fiero e instala una fabrica de alambre. Fue muy destacado socio del *Jugoslavenski dom* (hoy *hrvatski*) de Santiago (fundado el 2/04/1932) y su presidente durante diez años (1950-1960). Director del Directorio fundador del Mausoleo de la colonia croata en Santiago (fundado en 1952, en 1981/82 se terminó de pagar), Fundador del actual Estadio croata (el 6/12/1959 ocurrió el primer encuentro de la colonia croata). Fue gran benefactor.

DIAZ ETEROVIC, Ramón

Escritor, (15. VII. 1956. u Punta Arenasu). Roditelji: Ramón Díaz i Magdalena Eterovic. Supruga: Sonia González Valdenegro. Djeca: Valentina Alejandra y Alonso Magallanes. Djed i baka po majci, Ivan Eterović Drpić i Katarina Martinić Vrandečić, došli su u Punta Arenas 1913. iz Pučišća na Braču. Ivan Eterović je bio građevinski radnik. U braku s Katarinom Martinić rodilo se petoro djece: Vicenta, Francisca, Antonio, Magdalena, Catalina i Carmela. Umro je 1945, a baka 1956.- Ramón Díaz Eterovic školovao se u Salezijanskom zavodu *Don Bosco* i u Muškoj gimnaziji u Punta Arenasu. Diplomirao je 1979. upravne nauke (*Univ. de Chile*). Djela: *Oboreni pjesnik*, (1980); *Jednom*, (1981); *Putnik u izbivanju*, (1982); *Manija Nove godine*, (1983); *Natrag, tiho*, (1985); *Grad je žalostan*, (1987) i *Ta stara ljubavna priča*, (1990). Koautor je antologije *Pričajući priču. Nova čileanska proza* (Editorial Sin fronteras, 1986). Uređivao je časopise *La Gota Pura* (čista kap) i *El Gato sin Botas* (Mačak bez čizama). Za književne

radove dobio brojna priznanja na književnim natječajima, a dio opusa objavljen je u domaćim i inozemnim časopisima. Njemačka Akademija za umjetnost dodijelila mu je 1987. nagradu *Anna Seghers*, koja potiče književno stvaralaštvo latinskoameričkih pisaca. Za kritičke prikaze njegova djela vidjeti antologiju *Encuentro, Narrativa chilena de hoy* (Editorial Bruguera, 1984), *Campeones del Cuadrilátero* (Majstori ringa), *Antología de cuentos de boxeo* (Editorial Galinost, 1987), *New York 11* (Editorial Galinost, 1987), *Historia de la literatura en Magallanes* od Ernesta Livacica (1989). Bio je suradnik u časopisima i dnevnim listovima: *La Epoca, Pluma y Pincel, Punto Final, Impactos* i *Fortín Mapocho*. Godine 1991. je izabran za predsjednika Udruženja čileanskih pisaca (SECH), s dvogodišnjim mandatom. Živi u Santiagu.

DIAZ ETEROVIC, Ramón

Escritor (Punta Arenas, 15/7/1956). Padres: Ramón y Magdalena. Esposa: Sonia González Valdenegro. Hijos: Valentina Alejandra y Alonso Magallanes. Sus abuelos maternos Juan Eterovic Derpic y Catalina Martinic Vrandecic, llegaron a Punta Arenas en 1913, de Pucisca (isla de Brac, Croacia). Juan Eterovic trabajó en labores relacionadas con astilleros y construcción de puentes. De su matrimonio con Catalina Martinic nacieron cinco hijos: Vicente, Francisca, Antonio, Magdalena, Catalina y Carmela. Falleció en 1945, y su esposa en 1956. - Ramón Díaz Eterovic realizó sus estudios en el Instituto Salesiano *Don Bosco* y *Liceo de Hombres* de Punta Arenas. Obtuvo en 1979 el título profesional de Administrador Público en la *Univ. de Chile*. Su obra literaria reúne a la fecha las siguientes publicaciones: *El poeta derribado* (1980), *Cualquier Día* (1981), *Pasajero de la Ausencia* (1982), *Obsesión de Año Nuevo* (1983), *Atrás sin Golpe* (1985), *La ciudad está triste* (1987) y *Ese viejo cuento de amar* (1990). También es coautor de la antología *Contando el Cuento. Nueva narrativa chilena* (Editorial Sin fronteras, 1986). Ha dirigido las revistas *La Gota Pura* y *El Gato sin Botas*. Su trabajo literario ha recibido numerosos reconocimientos en concursos literarios, y parte de su trabajo se encuentra publicado en revistas chilenas y extranjeras. En 1987 la Academia del Arte de Alemana le concedió el Premio *Anna Seghers*, destinado a reconocer la obra literaria de escritores latinoamericanos. Referencias a su trabajo se encuentran en antologías como: *Encuentro, Narrativa Chilena de Hoy* (Editorial Bruguera, 1984), *Campeones del Cuadrilátero* (Antología de cuentos de boxeo publicada en 1987 por Editorial Galinost), *Nueva York 11* (Editorial Galinost, 1987) e *Historia de la literatura en Magallanes* de Ernesto Livacic (1989). Ha sido colaborador en revistas y diarios como *La Epoca, Pluma y Pincel, Punto Final, Impactos* y *Fortín Mapocho*. En 1991 es elegido Presidente de la Sociedad de Escritores de Chile (SECHS) por un período de dos años. Reside en Santiago.

DOMIC MIHOVILOVIC, Esteban

Rudarski inženjer, sveučilišni profesor, poduzetnik (Punta Arenas, 29.XI.1947). Roditelji: Alejandro i Lidia. Supruga: Laura Noemí Llanos. Djeca: Alejandro, Esteban i Gonzalo. Njegovi su djed i baka došli iz Dalmacije: Stjepan Domić Rakela (Ložišća na Braču, 19. IX. 1890 – Punta Arenas 1974). Bavio se trgovinom i bankarstvom (glavni upravitelj *Banco Punta Arenas* i stočnih farmi u čileanskoj i argentinskoj Patagoniji). Bio je oženjen sa Elizom Depolo Depolo (Korčula, 11.VII. 1892 – Punta Arenas, 1983). Došla je u Čile, Punta Arenas 1910. Miće *Cesar* Mihovilović Ivelić (Pražnice na Braču, 11.II.1894 – Punta Arenas, 1987). Došao u Čile, Punta Arenas, 1910. Bavio se poljoprivredom, trgovinom i stočarskom industrijom na Magallanesu i Ognjenoj zemlji. Oženjen sa Lukrecijom Buvinić Goić (Pražnice, 25.I.1902 – Punta Arenas, 1995). Došla u Čile, Punta Arenas, 1923. – Esteban Domic Mihovilovic školovao se u Salezijanskoj školi u Punta Arenasu, gimnaziji *San Ignacio* u Santiagu i na Rudarskom fakultetu (*Univ. de Chile*). Diplomirao je 1971. kao rudarski inženjer. Specijalizirao na *Univ. de Chile*. Nastavnik na *Univ. de Chile* i *Univ. de Atacama*. Profesor na katedri iz Hidrometalurgije na *Univ. de Chile* gdje predaje od 1970 do danas. Istraživač je u *Instituto de Investigaciones tecnológicas* (1970-1975), a od 1976 do 1981 je vrhovni nadzornik projekta *Rudnik de Aguirre*. Patentirao izum za postupak izlučivanja metala u tankim slojevima (1981). Unaprijeđen za upravitelja razvoja tehnologije u tvrtki *Sociedad*

Minera Pudahuel (1986). Iduće godine prelazi u rudarski odjel *Grupe Luksic* (v. životopis Luksic Abaroa, Andrónico) kao upravitelj Razvoja i projekata i upravlja projektima rudnika bakra *Pelambres*, organizaciju pogona u rudniku zlata *Mantos de Punitaqui*, razvoj tehnologije dobijanja elektrolitskog bakra uz uporabu morske vode, itd. Sa bratom Tihomirom utemeljio tvrtku Domic *S.A.* (1990) specijaliziranu za davanje usluga iz rudarskog inženjerstva i kao savjetovalište za nove projekte u čileanskom i peruanskom rudarstvu bakra i zlata. Među klijentima su poznate tvrtke kao *CODELCO* iz Čilea i *Ciprus-Amax*, englesko-američka tvrtka. Bio je savjetnik OUN (1990) za primjenu bakterija u rudarstvu (PNUD) i vlade Čilea u Ministarstvu rudarstva (1993-1994). Autor je brojnih stručnih radova i učestvovao je na stručnim kongresima. Autor je više patenata iz rudarske tehnologije. Smatra se za eksperta u procesu dobijanja bakra uz primjenu ekoloških sistema. Nagrade: Nagrada Ministarstva rudarstva (1980); *José T. Urmeneta* (1981), *Centenario de la Sociedad Nacional de Minería* (1983), *Inovación tecnológica* (1985), *Profesional Distinguido* 1990. Izvanredni je profesor na *Univ. de Chile* (1991). član: *Colegio de Ingenieros de Chile*, Upravnog odbora *Instituto de Ingenieros de Minas de Chile*, *Society of Mining Metallurguy*, *Sociedad Chilena de Tecnología*, *Instituto de Minas del Perú*. Učestvuje u aktivnostima hrvatske naseobine u Čileu (Stručnjaci hrvatskog podrijetla, Čileansko-hrvatski institut za kulturu, Hrvatsko-čileanska trgovačka komora, Hrvatski stadion) i pomaže rad hrvatske ženske dobrotvorne udruge Jadranska vila. Govori engleski i razumije hrvatski. Živi u Santiagu.

DOMIC MIHOVILOVIC, Esteban

Ingeniero Civil de Minas, Profesor universitario, empresario (Punta Arenas, el 29/11/1947). Padres: Alejandro y Lidia. Esposa: Laura Noemí Llanos. Hijos: Alejandro, Esteban y Gonzalo. Sus abuelos llegaron de la Dalmacia. Esteban Domic Rakela (Lozisca, isla de Brac, Croacia, el 19/9/1890 – Punta Arenas, en 1974). Llegó a Chile, Punta Arenas, en 1906. Desarolló actividades comerciales, bancarias hasta alcanzar la gerencia general del Banco de Punta Arenas y ganaderas en la Patagonia argentina y chilena. Había casado con Elis Depolo Depolo (Korcula, Croacia, el 11/7/1892 – Punta Arenas, en 1910). Llegó a Chile, Punta Arenas, en 1910. Miguel *Cesar* Mihovilovic Ivelic (Praznice, isla de Brac, Croacia, el 11/2/1894 – Punta Arenas, en 1987). Desarolló actividades agrícolas, comerciales y ganaderas en Magallanes y Tierra del Fuego. Casado con Lukrica Buvinic Goic (Pražnice, isla de Brac, Croacia, el 25/1/1902 – Punta Arenas en 1995). Llegó a Chile, Punta Arenas en 1923. - Estudios: *Liceo Salesiano* de Punta Arenas, *Colegio San Ignacio* de Santiago y *Escuela de Ingeniería de la Univ. de Chile.* Titulado Ing. Civil de Minas, en 1971. Proyecto final: *Uso de resinas líquidas de intercambio iónico en extracción de cobre. Especializado en Metalurgia Extractiva* (*Univ. de Chile*). Desarolla actividad docente en la *Univ. de Chile* (1970) y *Univ. de Atacama.* Fue Ayudante de Metalurgia Extractiva y de Física General en la *Escuela de Ingeniería de la Univ. de Chile.* Posteriormente, Profesor de *Complementos de Hidrometalurgia* en la misma Escuela. Profesor Titular en la catedra de *Hidrometalurgia de la Univ. de Chile* (1991). Miembro de la Junta Directiva de la *Univ. de Atacama* (1987) hasta la fecha. Durante el período 1970-1975 es Investigador en el *Instituto de Investigaciones Tecnológicas* de la CORFO (Dept. de Metalurgia extractiva). Desde 1976 a 1981 está a cargo del Superintedente de la parte metalúrgica del *Proyecto Lo Aguirre* de la *Sociedad Minera Pudahuel.* En 1981 se le concede una Patente de Invención por el proceso de *Lixiviación en Capas Delgadas.* En 1986 fue promovido a Gerente de Desarollo de Tecnologías de la *Sociedad Minera Pudahuel.* En 1987 pasa al área de minería del *Grupo Luksic* (v. la biografía de Luksic Abaroa, Andrónico) como Gerente de Desarollo de Proyectos donde dirige numerosos proyectos: ingeniería conceptual de la mina de cobre *Pelambres*, construcción planta recuperadora de oro de *Mantos de Punitaqui* y desarollo de la ingenería de mina y planta de cobre electrolítico, usando agua del mar. Desde 1990 se independiza y con su hermano Tihomir forman la empresa *Domic S.A.* especializada para prestar los servicios de ingenería minera como Consultores para los nuevos proyectos de la minería de cobre y oro en Chile y Perú. Entre los clientes figuran *CODELCO* de Chile, *Cyprus-Amax*, corporación Angloamericana, etc. Ha sido Consultor (1990) en aplicación de bacterias en minería de Naciones Unidas (PNUD) y del Gobierno de Chile en el Ministerio de Minería (1993-1994). Ha desarollado numerosas publicaciones y ha participado en congresos de su especialidad. Tiene varias Patentes de Invención en tecnologías de recuperación hidrometalúrgica de metales . Considerado como experto en técnicas de tratamiento de minerales para la obtención del cobre por vías no contaminantes. Premios: *Ministerio de Minería* (1980); *José T. Urmeneta* (1981) del Instituto de Ingenieros de Minas; *Centenario de la Sociedad Nacional*

de Minería (1983); *Inovación Tecnológica* (1985); *Profesional Distinguido* (1990) del Instituto de Ingenieros de Minas de Chile. Es designado de Profesor Titular (1991) de la *Univ. de Chile.* Miembro del Colegio de Ingenieros de Chile, del Directorio de Instituto de Ingenieros de Minas de Chile, *Society of Mining engineers of AIME* (EE.UU), del *Canadien Institute of Mining and Metallurgy*, de la Sociedad Chilena de Tecnología, del Instituto de Ingenieros de Ingenieros de Minas del Perú. Participa en las actividades de la colectividad croata en Chile: Círculo de Profesionales, Instituto Chileno-croata de Cultura, Cámara de Comercio croata, Estadio Croata y colabora con *Jadranska vila.* Habla inglés y entiende croata. Reside en Santiago.

DOMIĆ RAKELA, Mate

Liječnik (Ložišća Na Braču, 22. II. 1898 – Punta Arenas ?). Roditelji: Ante i Nedjeljka. Supruga: Odola Domic. Djeca: Rusmir i Tania. Srednju školu pohađao *u Dalmaciji*, a medicinu studirao na sveučilištima u Zagrebu, Beču, Parizu, Berlinu i Santiagu. Diplome stekao u Berlinu (1924), u Zagrebu (1925), i u Santiagu (1927). Aktivno sudjelovao u prvom svjetskom ratu, od 1916 do 1918. Radio u struci u Punta Arenasu - opća medicina i radiologija. Na studijskom putovanju u Evropi, 1931. Utemeljitelj i urednik iseljeničkih novina *Jugosloven u čile* (1932-1934). Predsjednik *Jugoslavenskog kluba* (danas: Hrvatskog) u Punta Arenasu, od 1929. do 1968. Liječnik četvrte vatrogasne satnije *Dalmacia.* član upravnog odbora Liječničkog udruženja, član uprave Crvenog križa.

DOMIC RAKELA, Mateo

Médico cirujano Lozisca (isla de Brac, Croacia, el 22/2/1898 – Punta Arenas ?). Padres: Antonio y Domínica. Esposa: Odola Domic. Hijos: Rusmir y Tania. Hizo sus estudios secundarios en Dalmacia y los superiores, de Medicina, en las Universidades de Zagreb, Viena, París, Berlín y Santiago de Chile. Obtuvo su título de Médico Cirujano en Berlín (1924), en Zagreb (1925) y en Santiago (1927). Participó activamente en la Primera Guerra mundial, de 1916 al 1918. Ejerció su profesión en Magallanes, dedicándose especialmente a la Medicina General y Radiología. En 1931 efectuó un viaje de estudio por Europa. Fue fundador y Director del periódico *El Yugoslavo en Chile* (1932-1934). Presidente del Club Yugoslavo de Punta Arenas, en el período 1929-1968. Cirujano de la Cuarta Compañía de Bomberos Dalmacia; Director de la Asociación Médica; Director de la Cruz Roja.

DOMITROVIĆ GRUBIŠIĆ, Davor

Pravnik (Zagreb, 20.IX. 1959. u Zagrebu. Roditelji: Josip i Ileana. Supruga: Sandra Melo. Došao u čile 1970. Njegov otac, Josip Domitrović Plazonja, došao je u čile 1970. (v. životopis). - Davor Domitrović je osnovnu i srednju naobrazbu stekao u Zagrebu i Santiagu (*The Grange English School*), a studirao je na Pravnom fakultetu *Univ. de Chile.* Diplomirao 1986. Istaknuti pravnik u *Banco O'Higgins* (*Grupo Luksic*). Pravni savjetnik Veleposlanstva Republike Hrvatske u Santiagu (1991). Izabran za prvog predsjednika *Odbora za pomoć Hrvatskoj* (1991-1992), posebno se ističući u lobiranju za priznavanje Republike Hrvatske od strane čilea, član Odbora zaklade *Dora* za pomoć djeci žrtvama rata u Hrvatskoj. Govori engleski i hrvatski. Živi u Santiagu.

DOMITROVIC GRUBISIC, DAVOR.

Abogado. N. en (Zagreb, Croacia, el 20/9/1959). Padres: Josip e Ileana. Esposa: Sandra Melo. Llegó a Chile en 1970. con su padre (v. su biografía). Estudios: Zagreb, *The Grange English School* en Santiago, *Facultad de Derecho* de la *Univ. de Chile.* Titulado en 1986. Abogado en el *Banco O'Higgins.* Asesor jurídico de la Embajada de la República de Croacia en Santiago (1991). Fue primer Presidente del *Comité Pro Ayuda a Croacia* (1991-1992), se destacó con sus actividades en el proceso del reconocimiento de la República de Croacia, miembro del Comité

de la Fundación *Dora* para la ayuda a los niños, víctimas de la guerra en Croacia. Habla inglés y croata. Reside en Santiago.

DOMITROVIĆ PLAZONJA, Josip
Rudarski inženjer (Sunja, 18. II. 1925). Roditelji: Ivan i Ivka. Supruga: Ileana Grubišić Hamer. Djeca: Davor i Ivana. Došao u Čile 12. veljače 1970. kao djelatnik u mješovitoj tvrtki (*Empresa Nacional de Minería* i Jugosl. Rudarski institut)

i kad je tvrtka prestala postojati (1971), ostao je u Čileu radeći za svoj račun. Naobrazba: srednja škola u Zagrebu i *Tehnički fakultet, rudarski odsjek, na Zagrebačkom sveučilištu.* Autor je stručnih radova iz rudarstva u bivšoj Jugoslaviji, Egiptu, Pakistanu, Indiji i Čileu. Specijalizacije u Njemačkoj, Francuskoj, Belgiji, Engleskoj, SAD. Sudjelovao na svjetskim kongresima u Perúu i Njemačkoj, te godišnjima u Čileu. Radio u državnim tvrtkama *ENAMI* i *CIMM* (Istraživački centar u rudarstvu i metalurgiji) kao šef odjela za rudnike. Vlasnik je uvozno-izvozne tvrtke. Obavljao je istraživanja u rudarskim projektima *Izgradnja rudarskih postrojenja u rudniku El Teniente* i drugima. Član je Jugoslavenskog (danas: hrvatski) stadiona od dolaska u Čile. Istakao se u aktivnosti za priznanje Republike Hrvatske 1991. U tom cilju posjetio kardinala Čilea zajedno s grupom hrvatskih doseljenika. Putovao je u evropske zemlje, SAD, Egipat, Libiju, Nigeriju, Libanon, Afganistan, Pakistan, Indiju, Bangladeš, Argentinu, Peru, Urugvaj i Venezuelu. Govori engleski i francuski. Živi u Santiagu.

DOMITROVIC PLAZONJA, Josip
Ingeniero Civil de Minas (Sunja, Croacia, el 18/2/1925). Padres: Ivan e Ivka. Esposa: Ileana Grubisic Hamer. Hijos: Davor e Ivana. Llegó a Chile, el 12/2/1970 como empleado en una sociedad mixta (la *Empresa Nacional de Minería* y el *Instituto de Minas* de Yugoslavia). Habiéndose disuelto la Sociedad en 1971, se quedó en el país trabajando en forma particular. Estudios: *Escuela* media en Zagreb y la *Facultad Técnica de la Univ. de Zagreb* (Departamento de Minas). Ha publicado trabajos ligados a la Ingeniería de Minas, tanto en la ex-Yugoslavia como en Egipto, Pakistán, India y Chile. Especializaciones en Minería realizadas en Alemania, Francia, Bélgica, Inglaterra, EE.UU. Participación en Congresos Mundiales de Minería en Perú, Alemania y en congresos nacionales realizados anualmente en Chile. Trabajó en las empresas estatales *ENAMI* y *CIMM* (Centro de Investigación Minera y Metalúrgica) como jefe de la División de Minas. Dueño de la empresa Import-Export. Exploración en varios proyectos mineros; construcción de obras mineras en la mina *El Teniente* y otros. Fue Miembro del *Estadio Yugoslavo (croata)* a comienzos de su estadía en Chile. Ha realizado viajes por países europeos, EE.UU, Egipto, Libia, Nigeria, Líbano, Afganistán, India, Bangladés, Argentina, Perú, Uruguay y Venezuela. Habla inglés y francés. Reside en Santiago.

DRAGICEVIC CARIOLA, Peter

Diplomirani ekonomist (Santiago, 25. V. 1949). Roditelji: Pedro i Merida. Supruga: María Isabel Guerra Poblete. Djeca: Carolina Barbara. Njegov djed, Mate Dragičević Andreučić, sin Petra i Helene, rođen 10. travnja 1889. u Supetru, došao je u Čile (Antofagasta) 1913. Njegova baka, Petrica Damjanović Skoknić, kći Vinka i Nikoline, rođena u Supetru 6. prosinca 1903. došla je u Čile 1. prosinca 1927. - Peter Dragicevic je srednje obrazovanje stekao u školi *Nido de Aguilas* i u *Zrakoplovnoj školi* u Santiagu. U Meksiku je studirao ekonomiju i stekao diplomu 1972. God. 1973. zaposlio se u *SERCOTEC*-u (Servicio de Cooperación Técnica), a od 1975. radi u tvrtki *ESSO Chile* kao analitičar u odjelu za industrijsku suradnju. Od 1977. komercijalni je direktor tvrtke *Productos Alimenticios Ideal.* član je upravnog odbora *SITEL*-a (Sociedad

de Ingenieros y Telecomunicaciones). Bio predsjednik sportskog društva *Estadio Yugoslavo*. Predsjednik nogometnog kluba *Colo-Colo*. Za njegova mandata izgradio se i otvorio stádion toga kluba koji je postao prvak Čilea i Južne Amerike, 1991. Putovao je poslovno u zemlje Južne Amerike, u Srednju Ameriku i SAD. Član je Hrvatskog stadiona.

DRAGICEVIC CARIOLA, Peter

Ejecutivo (Santiago, el 25/5/1949). Padres: Pedro y Merida. Esposa: María Isabel Guerra Poblete. Hijos: Carolina y Barbara. Su abuelo, Mateo Dragicevic Andreucic, hijo de Pedro y Elena, había nacido en Supetar (isla de Brac, Croacia), el 10/4/1889, llegó a Chile (Antofagasta) en 1913. Su abuela, Petronila Damjanovic Skoknic, hija de Vicente y Nicolasa, había nacido también en Supetar, el 6/12/1903, llegó a Chile, el 1/12/1927.- Peter Dragicevic Cariola hizo sus estudios en Colegio *Nido de Aguilas* y *Escuela de Aviación* de Santiago. En México estudió Licenciatura en Administración de Empresas titulándose Ingeniero Comercial en 1972. En 1973 ingresó al *Servicio de Cooperación Técnica* (Sercotec) y en 1975 a *ESSO Chile, S.A*, como Analista del Departamento de Relaciones Industriales. Desde 1977 Gerente Comercial de *Productos Alimenticios Ideal*. Director de *SITEL* (Sociedad de Ingenieros y Telecomunicaciones). Presidente del *Club Deportivo Estadio Yugoslavo*. Presidente del Club de Fútbol *Colo-Colo*. Bajo su presidencia se construyó e inauguró el *Estadio Monumental de Colo-Colo*. El equipo de *Colo-Colo* fue campeón de Chile y América del Sur en 1991. Ha efectuado viajes relacionados con sus actividades a países del Continente, Centroamérica y los EE.UU. Socio del *Estadio Croata*.

DUIŠIN, Viktor Antun

Novinar i autor genealoško-heraldičkih djela (Nerežišća na Braču, 1898 – Santiago, 1963). Potječe iz stare kaštelanske obitelji s grofovskim naslovom. Odmah nakon rođenja preselio se s roditeljima u Santiago, 1898. Nekoliko godina je plovio kao pomorski kapetan. Vratio se 1929. u Split. Preselivši se uskoro u Zagreb, počinje se baviti heraldikom i sustavnim proučavanjem nastanka i razvoja hrvatskog i vojvođanskog plemstva (*Glasnik istorijskog društva u Novom Sadu*, knj. XIII/1940). Kao član *Braće Hrvatskog zmaja* izrađivao je grbove za subraću. God. 1937. započinje izdavati *Glasnik heraldike*. U tom časopisu objavljuje rezultate svojih istraživanja o postanku i razvitku plemstva u Hrvatskoj i Bosni, o plemićkim poveljama, o plemićima iseljenicima, o hrvatskim heraldičarima i genealozima, o starim hrvatskim plemenima i njihovim grbovima. God. 1938. izdaje I. svezak svojega kapitalnog djela *Zbornik plemstva*, u koji su uvrštene plemićke obitelji do slova J. To je prvo i do danas jedino heraldičko djelo o plemstvu na području današnje Hrvatske, B i H i Vojvodine. Duišin je idućih godina dovršio *Zbornik plemićkih obitelji* do slova Z, ali ga nije objavio (stjecajem okolnosti, taj vrijedan materijal je uništen). Izrađujući nacrt za grb Banovine Hrvatske, analizirao je najstarije hrvatske grbove, te je u njega ukomponirao najkarakterističnije grbove hrvatskih regija koje su ušle u sastav Banovine Hrvatske (*Hrvatski dnevnik*, 1940, br. 1323). Tijekom drugog svjetskog rata objavljuje u novinama i časopisima feljtone o svojim putovanjima po Dalekom istoku (*Spremnost*, 1942, 1944; *Za vas*, 1943; *Zabavnik*, 1944), te kraće putopise (*Spremnost*, 1943; *Nedjeljne viesti*, 1943). Neko vrijeme bio je urednik zabavnog tjednika *Za vas*, br. 11-18 (1943-1944) i *Zabavnika*, br. 38-88 (1944-1945). Zbog svoje djelatnosti koja je ideološki bila u sukobu s NOP-om, u prvoj polovici 1946. napušta Jugoslaviju i bježi u Italiju, u Milano, a zatim u Rim. Ondje se bavio preprodajom filmova, do 1958, kada se vraća u Santiago. Djela: *Ivan Krstulović Marčelić, Obzor*, 77/1936, br. 278); *Zbornik plemstva u Hrvatskoj, Slavoniji, Dalmaciji, BiH, Dubrovniku, Kotoru i Vojvodini*, Zagreb 1938-1939; *Hrvat, oslobodiltelj Granade (Ivan Juraj pl. Nigoević-Nigretić), Nedjeljne viesti*, 3/1943, br. 92. Njegovo djelo *Zbornik hrvatskog plemstva*, primjerak br. 820 (naklada 2000) pronašao je 1989. autor ovog leksikona u plemićkoj obitelji Biskupović, u Viñi del Mar.

DUISIN, Víctor Antonio

Periodista y autor de obras genealógico-heráldicas (Nerezisca, isla de Brac, Croacia, en 1898 – Santiago, en 1963). Proviene de una antigua familia de Kastela (cercanías de Split) que poseía títulos de condes. Inmediatamente después de su nacimiento sus padres emigraron a Santiago (1898). Durante varios años navegó como capitán de marina. En 1929 retornó a Split trasladándose luego a Zagreb donde comienza a dedicarse a la heráldica y a la investigación sistemática de la formación de la nobleza croata y de la nobleza de Voivodina (*Revista de la Sociedad Histórica* de Novi Sad, XIII/1940). Como miembro de la Sociedad *Hermanos del Dragón Croata* elaboró blasones para sus cofrades. En 1937 comienza a editar la *Revista de Heráldica* y publica allí los resultados de sus investigaciones sobre la formación de la nobleza en Croacia y en Bosnia, sobre cartas de hidalguía, sobre los emigrantes nobles, sobre

los heraldistas y genealogistas croatas, sobre las antiguas estirpes croatas y sus escudos. En 1938 publica el primer tomo de su obra principal *Código de la Nobleza Croata*, en el cual se incluyeron las familias nobles hasta la letra J. Se trata de la primera y única obra sobre la nobleza en el territorio de Croacia, Bosnia y Herzegovina y Voivodina. En los años siguientes Duisin finalizó el *Código de las familias nobles croatas* hasta la letra Z, pero su valioso manuscrito no fue publicado (ha sido destruido debido a diversas circunstancias). Elaborando una proposición para el escudo de la Banovina croata, analizó los escudos croatas más antiguos e hizo una composición con los escudos más característicos de las regiones croatas que conformaban la Banovina croata (v. *Hrvatski dnevnik*, 1940, No. 1323). Durante la Segunda Guerra mundial publica, en periódicos y revistas, novelas inspiradas en sus viajes por el Lejano Oriente (*Spremnost*, 1942, 1944; *Za vas*, 1943; *Zabavnik*, 1944), cortos relatos de viajes (*Spremnost*, 1943; *Nedjeljne viesti*, 1943). Por algún tiempo fue editor del semanario de entretención *Za vas*, núms. 11-18 (1943-1944) y *Zabavnik*, núms. 38-88 (1944-1945). Debido a sus actividades que ideologicamente eran contrarias a las del Movimiento Nacional de Liberación, durante el primer semestre de 1946 abandona Yugoslavia y huye a Italia, primero a Milán y después a Roma. Allá se dedicó a la reventa de películas hasta 1958, cuando regresa a Santiago. Obras: *Ivan Krstulovic Marcelic, Obzor*, 77/1936, no. 278; *Código de la nobleza en Croacia, Eslavonia, Dalmacia, Herzegovina, Dubrovnik, Kotor y Voivodina*, Zagreb, 1938-1939; *Un croata, libertador de Granada, Nedjeljne viesti*, 3/1943, 16/8/1943, no. 92. Su libro *Código de la nobleza croata*, el ejemplar no. 820 (de la edición de 2 mil ejemplares), ha sido encontrado en 1989, en casa de la noble familia de los Biskupovic, en Viña del Mar, por el autor de este Diccionario Biográfico.

ETEROVIC KARELOVIC, Simón

Novinar i pisac (Punta Arenas, 1912 – Santiago, 1973). Roditelji: Stjepan i Franka. Njegov djed po majci, Šimun Karelović, sin Frane, rođen 1859. u Bobovišćima na Braču, došao je u Čile (Magallanes) 1884. sa svom obitelji. Bio je legendarna ličnost. Kao mornar, lovac na morske lavove i tragač za zlatom, obišao je sve zakutke krajnjeg juga južnoameričkog kontinenta. Simónov otac, Stjepan Eterović, došao je u Punta Arenas kao osamnaestogodišnjak. Na Braču je bio ribar. "Došao je u Ameriku bježeći iz balkanskog kaosa" (Simón Eterovic, u biografiji). Poginuo je 1915. pod kotačima svojega fijakera. - Simón Eterovic Karelovic školovao se u Muškoj gimnaziji u Punta Arenasu i studirao jednu godinu na Katoličkom sveučilištu u Santiagu. Studij ga nije zanimao. Nemiran duh ga je odveo u Boliviju odakle se, nakon kratkog i neizvjesnog lutanja, vratio u Čile. Šest godina (1932-1938) je radio na stočnim farmama tvrtke *Sociedad Exploradora de Tierra del Fuego*. Pokušao se osamostaliti; uredio je posjed kraj Puerto Zentena, u Magallanovu tjesnacu, sa 300 ovaca, barkom i ribarskim mrežama. Propao je nakon tri godine napornog rada. Obišao je kanale krajnjeg juga i došao do *Cape Horna*. Potom je započeo raditi kao novinar u dnevniku *La Verdad* u Punta Arenasu (1938) i nastavio u *Prensa Austral*. Od 1950. radi za dnevnik *El Mercurio* u Santiagu, gdje je bio jedan od urednika kronike. Njegove priče i feljtoni o Magallanesu izlazili su na stranicama nedjeljnog izdanja.

ETEROVIC KARELOVIC, Simón

Periodista y escritor (Punta Arenas, en 1912 – Santiago, en 1973). Padres: Esteban y Francisca. Su abuelo materno, Simón Karelovic, hijo de Francisco, nacido en 1859, en Bobovisca (isla de Brac, Croacia) había llegado a Chile, Magallanes, en 1884, con toda su familia. Fue un personaje legendario. Como marino, lobero y buscador de oro, recorrió todos los intrincados caminos del extremo austral del continente. El padre de Simón, Esteban Eterovic, llegó a Punta Arenas a la edad de dieciocho años. En Brac, su isla natal, había sido pescador. "Vino a América huyendo del caos balcánico" (Simón Eterovic, en su biografía). Falleció en 1915, bajo las ruedas de su victoria. - Simón Eterovic Karelovic estudió en el *Liceo de Hombres* de Punta Arenas y durante un año, en la *Univ. Católica* de Santiago. Más no siguió la carrera universitaria. Su espíritu aventurero lo llevó a Bolivia, de donde regresó a su terruño al cabo de un corto deambular incierto. Durante seis años (1932-1938) fue campesino. Trabajó en las estancias de la *Sociedad Exploradora de Tierra del Fuego*. Intentó abrirse camino por si mismo; se instaló en una playa del borde de Puerto Zenteno, en un recodo del Estrecho, con 300 ovejas, un bote y una red de tres mallas. Fracasó después de tres años de tesonera lucha. Recorrió los canales y llegó hasta Cabo de Hornos. Comenzó su vida periodística en el diario *La Verdad* de Punta Arenas, en 1938, y continuó en *La Prensa Austral* de la misma ciudad. Desde 1950 perteneció al diario *El Mercurio* de Santiago donde fue uno de los jefes de Crónica. Sus cuentos y relatos sobre temas magallánicos

fueron publicados en las páginas dominicales del diario El Mercurio.

ETEROVIĆ ETEROVIĆ, Josip
Poduzetnik (Pučišća na Braču, 17. V. 1898 – Santiago, 1991). Roditelji: Josip i Tereza. Supruga: Martić. Sinovi: Drago i Ivo. Došao u Čile 1920. školovao se u domovini. U Čileu se bavio poduzetništvom. Istaknuti član hrvatske naseobine u Santiagu, među osnivačima raznih iseljeničkih društava. Veliki dobrotvor. Njegov sin Drago direktor je tvrtke *Epson - Chile*. Sin Ivo je liječnik u bolnici *Indisa* u Santiagu.

ETEROVIC ETEROVIC, José
Empresario (Pucisca, isla de Brac, Croacia, el 17/5/1898 – Santiago, 1991). Padres: José y Teresa. Esposa: Martic. Hijos: Drago e Ivo. Vino a Chile en 1920. Estudios en su patria. Actividades empresariales en Chile. Destacado miembro de la colectividad croata en Santiago, socio-fundador de varias instituciones croatas. Gran benefactor. Su hijo Drago, ingeniero, se desempeña como Gerente General de *Epson - Chile*. El hijo Ivo es médico cirujano en el *Hospital Indisa* de Santiago.

FORETIC TRIVIÑO, Vicente

Novinar (Punta Arenas, 1896 – Punta Arenas, 1973). Roditelji: Božidar Foretić i Clara Triviño. Otac, Božidar Foretić Smrkinić, sin Vicka, rođen 1869. u Korčuli, došao je najprije u Buenos Aires (1889) a kasnije (1892) brodom *Potosí* stiže u Magallanes. On je jedan od pionira u naseljavanju Ognjene zemlje. Brat Natalio izradio je projekt za zgradu *Hrvatskog doma* u Punta Arenasu, 1915. Vicente Foretic osnovnu školu završio je u Punta Arenasu, srednju školu u Europi, tehničku školu u Trstu te studije na sveučilištu u Beču, Zürichu i Ženevi. Studirao je uglavnom diplomatsko i konzularno pravo, te međunarodnu politiku. Bio je ataše za novinstvo svoje zemlje u konzulatima u Zürichu i Ženevi, i u veleposlanstvu u Bernu. Dobio je priznanja za članke što ih je o Čileu objavljivao u švicarskom tisku. Vrativši se u Čile, nastanio se na Ognjenoj zemlji. Ondje mu je, na lokaciji *Camerón*, u znak zahvalnosti čileanska vlada dodijelila 10.000 hektara zemlje.

FORETIC TRIVIÑO, Vicente
Periodista (Punta Arenas, en 1896 – Punta Arenas, en 1973). Padres: Natalio Foretic y Clara Triviño. Su padre Natalio Foretic Smrkinic, hijo de Vicente, había nacido en 1869 en Korcula, Croacia, y llegó primero a Buenos Aires (1889) y luego a Magallanes, en el barco *Potosí* (1892). Es uno de los pioneros de Tierra del Fuego. Natalio, hermano de Vicente Foretic Triviño, fue constructor del edificio *Hrvatski dom* en Punta Arenas, 1915. - Estudios: Primarios en Punta Arenas, secundarios en Europa, *Escuela Técnica* en Trieste, las *Universidades de Viena, Zürich* y *Ginebra*. Las materias que ha abordado durante sus estudios fueron principalmente Derecho Diplomático y Consular y Política Internacional. Entre los servicios importantes que ha prestado al país figuran sus funciones de Agregado a los Consulados de Chile en Zürich y de Ginebra, y a la Legación de Chile a Berna. Como periodista también ha recibido notas de congratulación por sus artículos periodicamente publicados en la prensa suiza, a favor de Chile. Regresando a Chile, se instaló en Tierra del Fuego. En retribución a comprobados servicios prestados al país, el Supremo Gobierno le ha cedido un lote de 10.000 hectáreas de terreno ubicadas en el punto denominado *Camerón*.

FRANULIC TARBUSKOVIC, Jorge
Arhitekt i slikar (Antofagasta 25. X. 1932). Roditelji: Jerko i María. Njegov otac Jerko Franulić Brešković rođen je 6. studenoga 1903. u Nerežišćima na Braču, sin Andrije i Lukre. Došao je u Čile kao dijete 10. prosinca 1912. Diplomirao je na Farmaceutskom fakultetu (*Univ. de Chile*). Umro je 1951. Majka María Tarbuskovic Dulcic, rođena u Iquiqueu, bila je podrijetlom iz Starog Grada na Hvaru. -

Jorge Franulic Tarbuskovic pripada obitelji koja je Čileu podarila ugledne ličnosti: Jorge Tarbuskovic Dulcic (v. životopis), ugledni arhitekt; Lenka i Dobrila Franulic Zlatar (v. životopise). - Osnovnu i srednju školu pohađao je u školi *San Luis* u Antofagasti, a arhitekturu je studirao na Katoličkom sveučilištu u Valparaísu. Godine 1960. seli u Brazil gdje radi u svojoj profesiji i bavi se slikanjem kojemu se ubrzo sasvim posvetio. U Čileu je izlagao na Katoličkom sveučilištu u Valparaísu, na Umjetničkoj akademiji u Santiagu, u izdavačkoj kući *Zig-Zag* i u školi *San Luis* u Antofagasti. U SAD, *Continental Bank* u Chicagu i u *South Pacific* u Miamiu; u Boliviji, *Club de la Unión* u La Pazu; u Makedoniji, Muzej suvremene umjetnosti u Skopju; u Monaku, Sedmi Grand Prix suvremene umjetnosti. U Brazilu su mu izložbe bile češće i ondje je dobio glavne nagrade. Vrijedno ostvarenje u toj zemlji je njegov arhitektonsko-kiparski rad na pročelju Armenskog kluba u Sao Paulu (912 m2). Njegove glavne nagrade su: zlatna medalja - Sedmi salon, Embú; velika srebrna medalja, Salon Parnaiba; drugo mjesto na izložbi suvremene umjetnosti, S.M. Paulista; Srebrna plaketa, Prefektura u Cuibi, Matto Grosso; brončana medalja, A.P.B.A, 1972, Embú. Diploma u Muzeju *Juan Bautista Conti*; Zlatna medalja, Peti salon *Los Leones* u Sao Paulu.

FRANULIC TARBUSKOVIC, Jorge

Arquitecto y pintor (Antofagasta, el 25/10/1932). Padres: Yerko y María. Su padre Yerko Franulic Breskovic había nacido en Nerezisca (isla de Brac, Croacia), el 6/11/1903. Padres: Andrés y Lucrecia. Llegó a Chile el 10/12/1912. Se tituló de Químico Farmaceútico en la Univ. de Chile. Falleció en 1951. Su madre María Tarbuskovic Dulcic había nacido en Iquique, tenía sus raíces en Stari Grad (isla de Hvar, Croacia). Jorge Franulic Tarbuskovic pertenece a una familia que dio distinguidas personalidades a Chile: Jorge Tarbuskovic Dulcic (v. su biografía), gran arquitecto; Lenka y Dobrila Franulic Zlatar (v. sus biografías), periodista y cellista, respectivamente. - Estudió en el Liceo y Colegio *San Luis* de Antofagasta, y arquitectura en la *Univ. Católica* de Valparaíso. En 1960 se traslada a Brasil donde ejerce esa profesión y desarrolla su talento pictórico, optando luego por esta última actividad. En Chile se ha presentado en la *Univ. Católica* de Valparaíso, en la Escuela de Bellas Artes de Santiago, en la Editorial *Zig-Zag* y en el Colegio de *San Luis* de Antofagasta. En EE.UU, en el *Banco Continental* de Chicago y en *South Pacific*, Miami, Florida; en Bolivia, en el Club de la Unión de la Paz; en el Museo de Arte Contemporáneo de Skopje (Macedonia); en Mónaco, en el Séptimo Gran Premio de Arte Contemporáneo. En Brasil, en donde sus muestras han sido más frecuentes y donde ha obtenido sus principales premios. Una realización importante en ese país, de carácter arquitectónico y escultural, es la fachada del Club Armenio de Sao Paulo (912 m2). Sus principales galardones: Medalla de Oro, Séptimo Salón de Embú; Gran Medalla de Plata, Salón de Parnaiba; Segundo Lugar Arte Contemporáneo, S.M. Paulista; Placa De Plata, Prefectura de Cuiba, Matto Grosso; Medalla de Bronce, A.P.B.A, en 1972, Embú; Diploma en el Museo *Juan Bautista Conti*; Medalla de Oro, Quinto *Salón de Leones* de Sao Paulo.

FRANULIC ZLATAR, Dobrila

Koncertna umjetnica (Antofagasta, 1918). Roditelji: Mate Franulić Jerković i Zorka Zlatar Janović, porijeklom s Brača. Sestra je Lenke Franulic (v. životopis). Suprug: Pedro Manquilef Vargas. Kćerka: Alejandra. Studij violončela započela je u Antofagasti kod profesora Armanda Maristanyja, a kasnije se upisuje na Nacionalni konzervatorij u Santiagu (profesor Adolf Simek-Vojik). Iseljeničke novine *Jugoslavenski glasnik*, u broju od 26. srpnja 1936, ističu s mnogo hvale njezino izvođenje Heidna, Beethovena i Bacha s orkestrom Nacionalnog udruženja za simfonijske koncerte. Usavršavala se u Europi. U Parizu studira dvije godine (1938-1940) kod profesora Antonija Janigra. Priredila je koncert u Čileanskoj ambasadi u Parizu (1939). Nakon toga otputovala je u Hrvatsku, domovinu svojih roditelja. U Splitu (1941) svira kao solist (Vivaldi i Saëns) sa orkestrom kojim je dirigirao O. Josefović. Došla je zatim kao prvi violončelo u Zagrebački simfonijski orkestar pod ravnanjem Borisa Papandopula i radila kao asistent na zagrebačkoj Muzičkoj akademiji. Hrvatski pijanist i kompozitor Božidar Kunc pisao je

specijalno za nju *Triptih* (za violončelo i orkestar) koji je izvela s velikim uspjehom (1945). Od povratka u Čile (1951) bila je članica Čileanskog Simfonijskog orkestra i Filharmonije. Djelovala kao nastavnik na Nacionalnom muzičkom konzervatoriju (1952). Priređivala je koncerte u raznim čileanskim gradovima, uz pratnju klavira ili orkestra. Živi u Santiagu.

FRANULIC ZLATAR, Dobrila
Concertista (Antofagasta, en 1918). Padres: Mateo Franulic Yerkovic y Zorka Zlatar Yanovic (oriundos de la isla de Brac, Croacia). Su hermana: Lenka Franulic (v. su biografía). Esposo: Pedro Manquilef Vargas. Hija: Alejandra. - Dobrila Franulic Zlatar inició sus estudios de violoncello en Antofagasta, con el profesor Armando Maristany. Posterioramente ingresa al *Conservatorio Nacional de Música* en Santiago, en el curso del profesor Adolf Simek-Vojik. El periódico *Jugoslavenski glasnik* de Santiago en su número del 26 de julio de 1936, destaca con muchos elogios su actuación con la *Orquesta de la Asociación Nacional de Conciertos Sinfónicos.* Viajó a Europa para perfeccionarse. En París, estudió dos años (1938 – 1940) con el profesor Antonio Janigro, músico de Croacia. Presentó un concierto en la Legación chilena de París (1939). Luego visitó la patria de sus padres (Croacia). En Split (1941), se desempeñó como violoncello – solo en la *Orquesta Sinfónica*(Vivaldi – Saëns, dirigente O. Josefovic, 1941). Ingresó después a la *Orquesta Sinfónica de Zagreb* bajo la batuta de Boris Papandopulo y como ayudante en las clases de violoncello del *Conservatorio de Zagreb.* El pianista y compositor croata Bozidar Kunc escribió especialmente para ella su *Tríptico para violoncello y orquesta*, que ella ejecutó con gran éxito de Crítica (1945). Desde su regreso a Chile (1951) fue integrante de la *Orquesta Sinfónica de Chile.* También integró la *Orquesta Filarmónica de Chile* bajo la batuta de Victor Tevah, Héctor Carvajal, Jorge Peña y Juan Matteucci. Actuó como profesora del *Conservatorio Nacional de Música* (1952). Realizó conciertos por diversas ciudades de Chile acompañada por piano o por orquesta. Reside en Santiago.

FRANULIC ZLATAR, LENKA.
Novinarka (Antofagasta, 22.VI.1908 – Santiago, 25.V.1961). Roditelji: Mate Franulić i Zorka Zlatar. Njezin otac Mate Franulić Jerković rođen je u Nerežišćima na Braču. Došao je u Čile, uz šestero braće, početkom stoljeća. Njezina majka Zorka Zlatar Janović rođena 12. lipnja 1887. u Povljima na Braču, došla je

u Čile 1907. Imali su dvije kćeri: Lenku i Dobrilu (v. životopis). Lenka Franulić Zlatar školovala se u *Colegio del Sagrado Corazón* u Copiapóu i *Liceo de Niñas* u Antofagasti. Pedagogiju i engleski je diplomirala 1930. na sveučilištu *Univ. de Chile* u Santiagu, ali nije radila u struci. Novinarstvom se počela baviti tridesetih godina, i s Carlosom Dávilom utemeljila je tjednik *Hoy* (1931). Započela je kao tajnica uredništva, uređivala je rubriku *Knjiga i umjetnost*, prevodila članke iz stranih časopisa. Potom je počela raditi kao reporter. Unatoč početnim teškoćama postala je vrstan kroničar. Često je putovala u inozemstvo gdje je intervjuirala slavne ličnosti. Surađivala je u časopisu *Ercilla* od 1941, a kasnije, od 1960, sve do smrti bila je direktorica. Prevodila je književne tekstove s engleskog i francuskog. Primjerice: *Valovi* (Santiago, 1934) i *Međučin* Virginije Woolf (Santiago, 1943); *Kitty Foyle* Christofera Morleya (Santiago, 1941); *ženski internat* Christe Wisloe (Ediciones Ercilla, Santiago 1934); *Washingtonski karusel, Charlijeva tetka* i *Zalazak mjeseca* Johna Steinbecka. Autorica je knjiga *Sto suvremenih pisaca* (1939) i *Antologija američke priče* (1934). Bila je direktorica radija *Nuevo Mundo* (1945/1946), novinarka radija *Agricultura*; član Društva novinara i Udruženja novinara SAD-a. Godine 1945. bila je gost *State Departmenta* SAD, s trojicom latinskoameričkih novinara. God. 1946. dobila je nagradu *Helena Rubinstein.* Godine 1951. dobiva stipendiju francuske vlade. Putovala je u Španjolsku, Italiju, Njemačku, Hrvatsku, Rusiju i Grčku. Godine 1953. bila je ataše za kulturu u bivšoj Jugoslaviji. God. 1956. obavlja dužnost urednika časopisa *Eva.* God. 1957. dobitnica je Nacionalne novinarske nagrade za kroniku. Uređivala je časopis *Ercilla* i bila je među prvim nastavnicima na Novinarskoj školi u Santiagu. Neko je vrijeme surađivala u kazalištu s glumicom Margaritom Xirgu, a zanimala se i za politiku. God. 1958. dobila je nagradu Udruženja novinarki SAD-a. Kao urednik

časopisa *Ercilla*. Uprava Nacionalnog udruženja novinarki Čilea utemeljila je nagradu Lenka Franulić koju novinarka može dobiti samo jednom u karijeri. Dodjela se obavlja godišnje (20. prosinca), na dan osnivanja spomenutog udruženja. Od 1976. dodjeljuje se za novinarski rad u tisku, na radiju, televiziji ili u odnosima s javnošću. Na grobu Lenke Franulić uklesane su riječi Pabla Nerude: *Bila si predvodnik žena i pouka mnogobrojnim muškarcima.*

FRANULIC ZLATAR, Lenka
Periodista (Antofagasta, el 22/6/1908 – Santiago, el 25/5/1961). Padres: Mateo Franulic y Zorka Zlatar. Su padre Mateo Franulic Yerkovic había nacido en Nerezisca (isla de Brac, Croacia). Llegó a Chile con otros seis hermanos al comienzo del siglo. Su madre Zorka Zlatar Yanovic nacida en Povlja (isla de Brac) llegó a Chile en 1907. Tuvieron dos hijas: Lenka y Dobrila (v. la biografía).Lenka Franulic Zlatar estudió en el *Colegio del Sagrado Corazón* de Copiapó y *Liceo de Niñas* de Antofagasta. Pedagogía e Inglés, en la *Univ. de Chile* en Santiago, titulándose en 1930, no ejerciendo su profesión. Se inició al periodismo en la década del 30, y con Carlos Dávila fundó la revista *Hoy*, en 1931. Comenzó como secretaria de redacción, haciéndose cargo de la sección *Libros y Arte*, haciendo traducciones de artículos de revistas extranjeras. Después se desempeñó como reportera, y a pesar de las dificultades para incorporarse al medio, se convirtió en una prestigiada cronista. Viajó continuamente al extranjero donde entrevistó a ilustres personajes. Colaboró en la revista *Ercilla* desde 1941, y fue su Directora desde 1960 hasta su muerte. Tradujo obras del inglés y del francés, libros, cuentos y ensayos. Entre ellas *Las olas* (1940) y *Entreacto* (1943) de Virginia Woolf; *Kitty Foyle* de Cristopher Morley (1941); *Internado para señoritas* de Christa Wisloe (1934); *El Carrousel de Washington*, *La Tía de Carlos* y *Se ha puesto la Luna*, de Steinbeck; *José y sus hermanos*, *José el proveedor* de Thomas Mann (1946). Autora de *Cien Autores Contemporáneos* (1939) y *Antología del Cuento Norteamericano* (1943). Entre otros cargos fue directora de la *Radio Nuevo Mundo* (1945/1946), periodista de la *Radio Agricultura*; miembro del Círculo de Periodistas y de la Asociación de Periodistas de EE.UU. En 1945 fue invitada por el Departamento de Estado de los EE.UU, junto a tres periodistas latinoamericanos. En el año 1946 obtuvo el premio *Helena Rubinstein*. En 1951 fue becada por el gobierno de Francia para estudiar periodismo en aquel país. También visitó España, Italia, Alemania, Croacia, Rusia y Grecia. En 1953 fue agregada cultural en la ex-Yugoslavia. En 1956 fue nombrada Directora de la Revista *Eva*. En el año 1957 obtiene el *Premio Nacional de Periodismo* en la sección Crónica. Estuvo entre las primeras Profesoras en la Escuela de Periodismo de la *Univ. de Chile* en Santiago. También incursionó en el teatro con Margarita Xirgu y durante un tiempo se interesó en la política. En 1958 fue premiada por la Asociación de Mujeres Periodistas de EE.UU. Su deceso se produjo, cuando se desempeñaba como directora de la revista *Ercilla*. En su oportunidad se realizaron numerosos homenajes póstumos. El Director de la Asociación Nacional de Mujeres Periodistas de Chile, instituyó el Premio de Honor *Lenka Franulic*, con el objeto de estimular la labor realizada en ese campo profesional. El galardón se entrega por una sola vez. La ceremonia se realiza el día 20 de diciembre, fecha - aniversario de la mencionada Asociación. A partir de 1976 se entrega en las menciones de Prensa Escrita, Radial, Televisión o de Relaciones Públicas. En la tumba de Lenka se lee la frase de Pablo Neruda: *Eras presencia de mujeres y lección para un millón de hombres.*

GALETOVIC MLADINIC, Alejandro
Slikar (Punta Arenas, 29. X. 1920 – Antofagasta, 16. V. 1998). Roditelji: Frane Galetović Eterović i Marija Mladinić Dobronić, rođeni u Pučišćima na Braču. Supruga: Flor Castañeda . Hija: Alejandra Lena. U Punta Arenasu je studirao slikarstvo četiri godine kod katalonskog slikara Enriquea Artigasa Vendrella. Preselio se u Antofagastu 1938. Unatoč čestim odlascima, stalno se nastanio u tome gradu gdje je prenio na platno mnoge lokalne motive (Antofagasta i Tocopilla). Godine 1961. dobio je počasnu nagradu Nicolás González Paredes, najviše odličje koje gradska uprava dodjeljuje za slikarsku kolekciju. Godine 1963. osvaja prvu nagradu na natječaju za rad u ulju koji organizira to gradsko poglavarstvo.

GALETOVIC MLADINIC, Alejandro
Pintor (Punta Arenas, el 29/10/1920 – Antofagsta, el 16/5/1998). Padres: Francisco Galetovic Eterovic y María Mladinic Dobronic, naturales de Pucisca (isla de Brac, Croacia). Esposa: Flor Castañeda. Hija: Alejandra Nela. En Punta Arenas estudió cuatro años con el pintor catalán Enrique Artigas Vendrell. Se traslada a Antofagasta en 1938 y, a pesar de ausencias relativamente prolongadas, se radica definitivamente en esta ciudad en la cual ha llevado a la tela numerosos paisajes de carácter costumbrista, como también de Tocopilla. En 1961 obtiene el premio de honor Nicolás

González Paredes, máxima distinción entregada en pintura por la Municipalidad de Antofagasta, por la colección presentada. En 1963 obtiene el primer premio en óleo en certamen de la misma *Corporación Edilicia*, por la colección presentada.

GARAFULIC STIPICIC, Boris

Poduzetnik, sportaš (Porvenir, Ognjena zemlja, 1927). Roditelji: Ivan Garafulić Janković i María Stipicic Martinovic. Djeca: Boris, Juan Pablo i María Paz. Njegov djed po ocu, došao je u Čile 1901. s Brača, a baka 1904. (v. životopis oca). Djed po majci, Jerko Stipičić, rodom iz Gornjeg Humca na Braču, došao je u Čile 1885. - Boris Garafulic Stipicic školovao se u Santiagu. Završio je dvije godine na Stomatološkom fakultetu *Univ. de Chile*. Proveo je nekoliko godina na Magallanesu. Po povratku u Santiago počeo se baviti cestovnim prijevozništvom. Između 1960. i 1971. sudjelovao u automobilskim natjecanjima i tijekom četiri sezone osvajao prvo mjesto u višoj klasi. Nastupao je u Peruu i Argentini. Većinski je dioničar tvrtke *Transportes Andinos S.A.* Godinama je djelovao u strukovnim organima sindikata, u nacionalnoj konfederaciji. Sudjeluje u aktivnostima hrvatske naseobine u Santiagu. Govori francuski i engleski. Putovao je u Hrvatsku, na Srednji istok, SAD i po Južnoj Americi.

GARAFULIC STIPICIC, Boris

Empresario y deportista (Porvenir, en 1927). Padres: Juan Garafulic Yankovic y María Stipicic Martinovic. Hijos: Boris, Juan Pablo y María Paz. Sus abuelos paternos llegaron a Chile en 1901, y 1904 respectivamente, desde la isla de Brac, Croacia (v. la biografía de su padre). Su abuelo materno, Jerónimo Stipicic, oriundo de Gornji Humac, isla de Brac, había llegado a Chile en 1885. - Boris Garafulic Stipicic hizo sus estudios primarios y medios en Santiago; dos años en la *Facultad de Odontología* de la *Univ. de Chile*. Vivió algunos años en Magallanes. De regreso a Santiago inició las actividades en transporte carretero. Entre los años 1960 y 1971 participó en competencias automovilísticas obteniendo en cuatro temporadas el primer lugar en la serie mayor. Además actuó en diversas ocasiones en Perú y Argentina. Socio principal y gerente de la empresa *Transportes Andinos S.A.* Ha participado por largos años en actividades gremiales a nivel de sindicatos y de confederaciones nacionales. Participa en las actividades de la colonia croata en Santiago. Idiomas: francés e inglés. Ha viajado a Croacia, Medio Oriente, EE.UU. y América del Sur.

GARAFULIC YANKOVIC, Lily

Kiparica (Antofagasta, 1914). Roditelji: Petar Garafulić i Margarita Janković. Njezin otac, Petar Garafulić Franulić (sin Antuna Garafulića i Margarite Franulić) rođen je 1870. u Nerežišćima na Braču. Došao je u Čile 1901. Majka, Margarita Janković Pavišić, rođena je 29. lipnja 1873. u Nerežišćima. Njezini roditelji bili su Ivan Janković i Margarita Pavišić. Došla je u Čile 1904. U braku Garafulić-Janković rodila su se djeca: Margarita, Juan, Antonio, Magdalena, Andrés, Olga, Angela i Lily. Lily Garafulić Janković pohađala je *Jugoslavensku školu* u Antofagasti, Treću gimnaziju u Santiagu i studirala kiparstvo na Likovnoj akademiji sveučilišta *Univ. de Chile* kod profesora Lorenza Domínguеza (1934-1937). Usavršavanje: klesarstvo, s kiparom Joséom de Creftom, u *New School of Social Research*, New York, 194461945. Crtež: u radionici Williama S. Haytera, New York, 1944-1945. Mozaik: škola u Raveni (1947) i na Srednjem istoku. Pedagoški rad: suplent na katedri kiparstva Likovne akademije sveučilišta *Univ. de Chile*, 1947-1951, redoviti profesor na katedri kiparstva Likovne akademije sveučilišta *Univ. de Chile*, 1951-1973. Kolektivne izložbe: više od 20 kolektivnih izložaba u zemlji i inozemstvu. Samostalne izložbe: kiparstvo, crteži - *Univ. de Chile*, Santiago, 1947. Mozaik - *Sala del Pacífico*, Santiago, 1949. Skulpture - *Instituto de Extensión de Artes Plásticas, Univ. de Chile*, Santiago, 1992. Skulpture - Galerija *Marta Faz*, 1965. Institut

suvremene umjetnosti, Lima, Internacional, 1966. Skulpture i crteži - *Patio de Arte* Latinoamericano, Santiago, 1967. Muzej suvremene umjetnosti, Santiago. Dom kulture, Ministarstvo obrazovanja, 1969. Skulpture - Likovna galerija 3, Santiago 1963. Stipendije: studijski boravak u SAD, 1944-1945. Stipendija *Univ. de Chile za Europu*, 1947. Nagrade: treća nagrada za kiparstvo, *Salón Oficial*, Santiago, 1936. Druga nagrada na kiparskoj izložbi Valparaíso, 1937. Druga nagrada na međunarodnoj kiparskoj izložbi, Buenos Aires, 1940. Prva nagrada na Salonu u povodu četiristogodišnjice grada Santiaga, 1941. Druga nagrada, *Salón Oficial*, Santiago, 1942. Prva nagrada na Ljetnom salonu, Viña del Mar, 1943. Prva nagrada na Ljetnom salonu, Viña del Mar, 1945. Nagrada za grafiku, *Salón Oficial*, Santiago, 1945. Počasna nagrada, *Salón Oficial* u Santiagu, 1953. Pohvala na Međunarodnom bienalu u Sao Paulu, 1963. Djela u Santiagu: bazilika Gospe Lurdske - šesnaest velikih likova proroka, kamena propovjedaonica, mozaici na krstionici i kapiteli; reljef u školi *Colegio Mariano*. U franjevačkom muzeju, spomenik *Gabrieli Mistral* i bista *predsjednika Freirea*. U Valparaísu: dva reljefa od 2x8 m. La Serena: dvije skulpture u aveniji La Serena. Djela u Ženevi: jedna skulptura u zgradi Svjetske organizacije za autorska prava. Njezini se radovi nalaze i u privatnim zbirkama u Čileu, Indiji i New Yorku. Kao čileanska predstavnica na kongresu međunarodnog kiparskog udruženja pri UNESCO-u u Dubrovniku, bila je imenovana za potpredsjednicu (1957). Od 1973 do 1977. bila je direktorica Nacionalnog muzeja za likovnu umjetnost u Santiagu. Član je čileansko-hrvatskog instituta za kulturu. Član čileanskog udruženja likovnih umjetnika. Živi u Santiagu.

GARAFULIC YANKOVIC, Lily

Escultora (Antofagasta, en 1914). Padres: Pedro Garafulic y Margarita Yankovic. Su padre Pedro Garafulic Franulic (hijo de Antonio Garafulic y Margarita Franulic) había nacido en Nerezisca (isla de Brac, Croacia), en 1870. Llegó a Chile en 1901. La madre, Margarita Yankovic Pavisic, había nacido el 29/6/1873. Sus padres habían sido Juan Yankovic y Margarita Pavisic. Llegó a Chile en 1904. El matrimonio Garafulic-Yankovic tuvo ocho hijos: Margarita, Juan, Antonio, Magdalena, Andrés, Olga, Angela y Lilly. - Lilly Garafulic Yankovic estudió en *Jugoslavenska škola* de Antofagasta, en el *Liceo no. 3 de Santiago*, y siguió clases de escultura en la *Escuela de Bellas Artes de la Univ. de Chile*, con el profesor Lorenzo Domínguez (1934-1937). Perfeccionamiento: Escultura en piedra, con el escultor José de Creft en la *New School of Social Research* de Nueva York, (1944-1945). Grabado en el *Taller de William S. Hayter*, Nueva York, 1944-1945. Mosaico en la *Escuela de Ravena*, Italia (1947) y en el Medio Oriente. Docencia: Profesora suplente de la Cátedra de Escultura de la Escuela de Bellas Artes, *Univ. de Chile* (1947-1951). Profesora Titular de la Cátedra de Escultura de la Escuela de Bellas Artes, *Univ. de Chile* (1951-1973). Exposiciones colectivas: presentaciones de trabajos en más de 20 exposiciones en el país y en el extranjero. Exposiciones individuales: Esculturas, Dibujo - *Instituto Chileno-Británico*, Santiago, 1944. Esculturas, Dibujos y Grabados - *Univ. de Chile*, Santiago, 1947. Mosaicos - *Sala del Pacífico*, Santiago, 1949. Esculturas - *Instituto de Extensión de Artes Plásticas*, Univ. de Chile, Santiago, 1962. Esculturas - *Galería Marta Faz*, 1965. *Instituto de Arte Contemporáneo*, Lima, Perú, Internacional, 1966. Esculturas y Dibujos - Patio de *Arte Latinoamericano*, Santiago, 1967. *Museo de Arte Contemporáneo*, Santiago, 1969. *Casa de Cultura*, Ministerio de Educación, 1969. Esculturas - *Galería de Arte Plástica 3*, Santiago, 1963. Becas obtenidas: Beca *Guggenheim* para estudiar en EE. UU, 1944-1945. Beca *Univ. de Chile* para estudiar en Europa, 1947. Premios: Tercer *Premio de escultura. Salón oficial*, Santiago, 1936. *Segundo Premio Exposición de Artes Plásticas*, Valparaíso, 1937. Segundo Premio *Exposición de Artes Plásticas*, Buenos Aires, Internacional, 1940. *Primer Premio Salón del IV Centenario de Santiago*, 1941. *Segundo Premio Salón Oficial, Santiago*, 1942. *Primer Premio Salón de Verano*, Viña del Mar, 1943. *Primer Premio Salón de Verano*, Viña del Mar, 1945. Premio dibujo/grabado, *Salón Oficial*, Santiago, 1945. Premio de *Honor de Salón Oficial* de Santiago, 1953. *Mención Honrosa*, Bienal de Sao Paulo, Brasil, Internacional, 1963. Obras en Santiago: Basílica de Lourdes, 16 figuras monumentales de los Profetas, púlpito de piedra, mosaicos del Baptisterio y Capitales; Colegio Mariano, un Relieve; Museo de San Francisco, Memorial a Gabriela Mistral, Busto del Presidente Freire. En Valparaíso: dos relieves de 2x8 metros; La Serena: dos esculturas en el Paseo *La Serena*. Obra en Ginebra (Suiza): una escultura en el edificio de la organización Mundial de la Propiedad Intelectual. También hay obras en colecciones particulares del país, en la India y Nueva York. Representante de Chile al Congreso de *la Asociación Internacional de Artes Plásticas* de la UNESCO, en la ciudad de Dubrovnik (Croacia) donde fue nombrada vicepresidenta, en 1957. Entre los años 1973 y 1977 fue Directora del Museo

Nacional de Bellas Artes, en Santiago. Socio del *Instituto Chileno-Croata de Cultura*, Miembro de la Asociación Chilena de Pintores y Escultores. Reside en Santiago.

GARAFULIĆ JANKOVIĆ, Ivan

Liječnik (Nerežišća na Braču, 18. XII. 1900. - Santiago?) Roditelji: Petar i Margarita. Supruga: María Stipicic. Djeca: Boris. Njegov otac, Petar Garafulić Franulić, sin Ante i Margarite, rođen je 1870. godine u Nerežišćima. Došao je u Čile 1901. Majka Margarita Janković Pavišić, rođena 29. lipnja 1873. u Nerežišćima, došla je u Čile s djecom 1904. - Ivan Garafulić Janković se školovao u gimnaziji grada Copiapó i na Medicinskom fakultetu *Univ. de Chile* u Santiagu. Diplomirao je 1924. tezom *El Bacteriólogo D' Herelle*. Najprije je službovao u Santiagu a zatim u Punta Arenasu tri i pol godine. Iza toga je premješten u Porvenir na Ognjenoj zemlji, gdje je bio liječnik karabinjera, vojske i privatnih tvrtki. Od 1934. radio u Santiagu. Bio šef u Radničkom osiguranju; šef istih službi u *Manicomio*; asistent na Klinici *Charlín* i *Espildora*; šef VI. zdravstvene zone. God. 1947. direktor u *Politécnico de Menores* u San Bernardu. Tijekom boravka u Magallanesu i Ognjenoj zemlji (1924-1934) u lokalnom je tisku objavljivao članke sa socijalnim i znanstvenim temema. Član Liječničkog udruženja Čilea, Udruženja oftalmologa Čilea i Federacije liječnika. Član Komisije za ocjenu filmova. God. 1951. posjetio domovinu. Tom ga je prigodom primio predsjednik Tito.

GARAFULIC YANKOVIC, Juan

Médico cirujano (Nerezisca, isla de Brac, Croacia, el 18/12/1900 – Santiago ?). Padres: Pedro y Margarita. Esposa: María Stipicic. Hijos: Boris. Su padre Pedro Garafulic Franulic, hijo de Antonio y Margarita, había nacido en Nerezisca, isla de Brac, en 1870. Llegó a Chile en 1901. Su madre Margarita Yankovic Pavisic, había nacido en Nerezisca, isla de Brac, el 29/6/1873, y llegó a Chile con sus hijos, en 1904. - Juan Garafulic Yankovic hizo sus estudios en el *Liceo de Copiapó* y *Univ. de Chile*. Titulado en 1924, con *El Bacteriólogo de D' Herelle*. Ejerció primero en Santiago, luego en Punta Arenas, actuando por espacio de tres años y medio, luego se trasladó a Porvenir, Tierra del Fuego, donde fue Médico de Carabineros y Ejército, del Hospital y de empresas particulares. Desde 1934. ejerce en Santiago. Jefe del Servicio en la Caja de Seguro Obrero; Jefe de estos mismos servicios en el *Manicomio*; Ayudante de *Clínica de Charlín* y *Espildora*; Jefe de la VI zona de Salud. En 1947. Director del Politécnico de Menores de San Bernardo. Cuando ejerció su profesión médica en Magallanes y Tierra del Fuego (1924-1934) colaboró en la prensa local con temas de carácter científico y social. Miembro de la Asociación Médica de Chile, Sociedad Oftalmológica de Chile, Federación de Médicos. Miembro del Consejo de calificación Cinematográfica. Visito su patria en 1951. En esta oportunidad fue recibido por mariscal Tito.

GAŠIĆ, Petar

Učitelj i novinar (Orašac kod Dubrovnika, 6.VII.1875 – Punta Arenas, 26.VIII.1918). Osnovnu školu je pohađao u rodnom mjestu, a srednju u Splitu. Deset godina se posvetio učiteljskom pozivu. Sklon glazbi i pjevanju, osniva zborove i tamburaške sastave. Iz političkih i ekonomskih razloga napušta s obitelji svoju domovinu i dolazi u Čile 1903. Osnovao je 22. svibnja 1904. *Hrvatsko tamburaško društvo Tomislav* koje djeluje još i danas. U svečanim prilikama njegov je pjevački zbor, praćen tamburaškim, izvodio hrvatsku himnu *Lijepa naša domovino*. Petar Gašić je utemeljitelj hrvatskog novinstva u pokrajini Magallanes. Pokrenuo je 19. ožujka 1905. tjednik *Male novine* koje su prvi put na svojim stupcima donosile teme iz domovine i hrvatske naseobine. Kad je hrvatski barjak stigao iz Zagreba i bio blagoslovljen u lokalnoj crkvi (7. svibnja 1905), istog dana je otisnut

poseban broj *Malih novina* u bojama barjaka, s uvodnim člankom i pjesmom posvećenima hrvatskom barjaku. Prokrenuo je 12. lipnja 1908. tjednik *Domovina*, a 1911. novine *Dom.* Bio je vrlo aktivan u hrvatskoj naseobini u tijeku prvog svjetskog rata. Utemeljitelj je i učitelj *Hrvatske škole* u Punta Arenasu (1.III.1917 – 1918). Bio je utemeljitelj i član više hrvatskih iseljeničkih društava u Punta Arenasu.

GASIC, Pedro

Maestro y periodista (Orasac, Dubrovnik, Croacia, el 6/7/1875 – Punta Arenas, el 26/8/1918) Estudios básicos los cursó en su pueblo natal, y los medios, en el *Liceo de Split.* Durante diez años se dedicó al magisterio en carácter de profesor de escuelas normales. Desde joven cultivaba el arte del canto y de la música y fundaba conjuntos de instrumentos nacionales de cuerda, conocidos con el nombre de *támburiza.* Por razones políticas y económicas abandonó (con la familia) su patria y llegó a Chile en 1903. El 22/5/1904 fundó la sociedad musical *Hrvatsko tamburasko drustvo "Tomislav"* que está activa hasta hoy. En las oportunidades solemnes su coro croata, acompañado por el conjunto *Támburiza,* ejecutaba el himno croata *Lijepa nasa domovino.* Pedro Gasic es el fundador del periodismo croata en Magallanes. El 19/3/1905 fundó el periódico *Male novine* (Pequeño Noticiero) que por primera vez traía en sus columnas las inquietudes de la patria y de la colonia residente. Cuando la bandera croata fue recibida de Zagreb y consagrada en la iglesia local (el 7/5/1905) salió el número especial de *Male novine* en colores de la bandera acompañando un artículo y un poema dedicados a la bandera croata. El 12/6/1908, bajo su dirección pareció, el semenal *Domovina* (La Patria). En 1911 fundó el periódico *Dom.* Fue muy activo en la colonia croata durante la Primera Guerra mundial. Es el fundador y maestro del *Colegio croata* en Punta Arenas (el 1/3/1917 – 1918). Fue fundador y socio de varias otras instituciones croatas en Punta Arenas.

GIVOVICH CONCHA, Arturo

Književnik, novinar, trgovac (Valparaíso, 1855 – Valparaíso, 1905). Roditelji: Ivan Gjivović (rodom iz Dubrovnika ili Korčule) i Alejandrina Concha Villalban. Arturo je bio sin jedinac. Supruga: Amalia Soza Ramírez. Djeca: Carmela, Alberto i Alejandro. Nakon smrti supruge oženio se sa María Luisa Ovalle i u tom braku su rođeni: Emilia y Alejandro Ovalle. Zajedno s ocem postao je vlasnik salitrenih terena (27. II. 1876) u blizini grada Taltal. Završio je trgovački zanat, ali se zarana posvetio književnosti surađujući u dnevnim novinama. Na natječaju kojeg je upriličila *Academia de Buenas Letras* dobio je nagradu za djelo *Todo, menos soltera* (1877). Na natječaju (1887) *Certamen Varela* sudjelovao je s novelom *El Valdiviano*, slikovitim opisima narodnih običaja. Dvije godine kasnije, taj se tekst pojavio u knjizi *Escenas y tipos.* Uvršten je u nekoliko antologija čileanske literature i tako mu priskrbio slavu najboljeg poznavaoca narodnih običaja. U romanu *El rigor de la corneta* (1888) opisao je romantičan susret časnika čileanske vojske i djevojke iz Perua, opisujući tako vlasnike doživljaje. Roman je kasnije dramatiziran i s uspjehom prikazivan. Givovich je bio učesnik glasovitog rata za salitru *La Guerra del Pacífico* (1879-1883). Poručnikom čileanske vojske postao je 29.VII.1880, a već 30. VIII. iste godine preuzima zapovjedništvo. Ističe se u legendarnim bitkama u Chorrillos (13.I.1881) i dva dana kasnije u Miraflores. U rukopisu su ostale njegove pjesme pod naslovom *Romancero de la Guerra del Pacífico* u kojima se vraća doživljenim ratnim romantičnim trenucima. Ernesto Livacic Gazzano (v. životopis) označava ga kao *prvog Hrvata, čija su književna djela pisana u različitim književnim oblicima, a u svakom od njih je postigao visoka ostvarenja.* Danas nije autor kojeg se mnogo čita, ali ga poznaju literarni stručnjaci, a u rukopisu *Antologije čileanskih pisaca hrvatskog podrijetla* Livacic ga svrstava među *najranije među brojnim piscima hrvatskog podrijetla u Čileu* (oko 130). Potomci Artura Givovicha žive u Santiagu i Valparaísu.

GIVOVICH CONCHA, Arturo

Escritor, periodista, comerciante (Valparaíso, en 1855 – Valparaíso, en 1905). Padres: Ivan Gjivovic (croata de Dubrovnik o isla de Korčula) y Alejandrina Concha. Arturo fue el hijo único. Esposa: Amalia Soza Ramírez. Hijos: Carmela, Alberto y Alejandro. Al enviudar, se casó con María Luisa Ovalle, siendo padre de Emilia y Alejandro Givovich Ovalle. Con su padre adquirió una pertenencia salitrera en Taltal, lote no 153, de fecha 27 de febrero de 1876. Su padre adquiere el mismo día la lote no 152. Su educación fue mercantil, pero luego se dedicó a las letras y colaboró en algunos periódicos. En el concurso organizado por *Academia de Buenas Letras* con su obra *Todo, menos soltera* (1877) ganó el premio. En 1887 presentó al *Certamen Varela*, una descripción de jarana popular, llamada el *Valdiviano*, que hizo reír de buena gana. Dos años más tarde ese texto apareció en el libro *Escenas y tipos.* Forma

parte de varias antologías de la literatura chilena y a esta manera lo consideraron por uno de mejores expertos de los costumbres populares. En 1888, publica *El Rigor de la Corneta*, una novela sobre temas y anégdotas militares de su propia experiencia. Con fecha de 29 de julio de 1880, es Teniente del Regimiento de Valparaíso, Segunda compañía, Segundo batallón. El 30 de agosto del mismo año asume como Capitán de dicho Regimiento. El 13 de enero de 1881 lucha en Chorrillos, dos días después en Miraflores. Se retiró de la Institución el 9 de agosto de 1884, dedicandose al comercio y literatura. Dejó el manuscrito de su poesía *Romancero de la Guerra del Pacífico*. Ernesto Livacic Gazzano (v. su biografía) lo considera del *primer croata cuyas obras literàrias están escrita en los diferentes formas. En cada de ellas tuvo la maxima realización*. En su manuscrito de *Antología de escritores chilenos origen croata*, Livacic lo señala como más antiguos de todos escritores origen croata en Chile. Los descendientes de Arturo Givovich Concha residen en Santiago y Valparaíso.

GLIGO VIEL, Agata

Književnica i odvjetnica (Punta Arenas, 27.XII.1936 – Santiago, 17.VII.1997). Roditelji: Eugenio Gligo Grassi y Agata Viel Vitali Savone. Suprug: Luis Brahm. Djeca: Luis y Sebástian. Njezin je otac rođen u Bolu na Braču, 11. siječnja 1895. Došao je u Čile 1920. Njezina majka je bila Talijanka iz Savone. – Osnovnu školu i gimnaziju Agata je pohađala je u Punta Arenasu (*Liceo María Auxiliadora*) završila 1955. Pravni fakultet na Katoličkom sveučilištu u Santiagu diplomirala je tezom *La tasa de Gamboa*, koju je 1962. nagradila Academia Chilena de la Lengua. Iste godine primila je i argentinsku nagradu *Ricardo Leven*. Poslijediplomski je završila u Francuskoj. Bila je gost sveučilišta u Georgetownu u SAD. Djela: *Mi pobre tercer deseo* (Santiago, 1990), roman čija se radnja odvija na farmi na Ognjenoj zemlji. Najpovoljnije kritike i 7 nagrada (Nagrada grada Santiaga za 1985, nagrada *Academia Chilena de la Lengua*, 1985 itd.) primila je za roman *María Luisa Bombal*, (Santiago, 1984). Djelo je rezultat studioznog istraživanja životopisa poznate čileanske književnice M. L. Bombal (*La Amortajada*) iz Viñe del Mar. Njezino djelo *Diario de una pasajera* objavljeno je posthumno u Santiagu 1997. Svojim književnim aktivnostima uvijek je bila vezana uz Savez čileanskih pisaca gdje je susretala i brojne sunarodnjake hrvatskog podrijetla. Bila je kulumnistica dnevnog lista *La Epoca* (1987) i tjednika *Mensaje*, oba iz Santiaga. Pomoćnica je ministra za kulturu u Ministarstvu obrazovanja Čilea (1990-1994) i jedna od utemeljitelja zaklade *Desarollo de las Artes y Cultura*. Bila je zapaženi aktivist zaklade *Pablo Neruda* i njezin počasni član. Napisala je predgovor za zbirku feminističkih eseja *El mundo silenciado de la mujer*, kanadske autorice Dorothy E. Smith. Bila je jedan od organizatora Prvog međunarodnoga kongresa ženske literature Latinske Amerike (Santiago, 1987).

GLIGO VIEL, Agata

Abogada y escritora (Punta Arenas, el 27/12/1936 – Santiago, el 17/7/1997). Padres: Eugenio Gligo Grassi y Agata Viel Vitali. Esposo: Luis Brahm. Hijos: Luis y Sebástian. Su padre nació en Bol, isla de Brač, Croacia, el 11/1/1895. Llegó a Chile en 1920. Su madre era italiana natural de Savona. – Agata hizo sus estudios básicos y medios en el *Liceo María Auxiliadora* de Punta Arenas, egresó en 1955. Estudios de derecho en la *Univ. Católica* de Santiago. Su memoria: *La Tasa de Gamboa* fue premiada en 1962 por Academia Chilena de la Historia (*Premio Miguel Cruchaga Tocoral*) y por la *Fundación Internacional Ricardo Leven* en Buenos Aires. Postgrado en Francia. Fue invitada por el *Universidad de Georgetown* (Estados Unidos). Obra *Mi pobre tercer deseo* (Santiago, 1990) novela ambientada en Tierra del Fuego, en la estancia *María Eugenia*. Las mejores critícas y siete premios (*Premio Municipalidad de Santiago* en 1985, *Premio de la Academia Chilena de la Lengua* en 1985, etc.) recibió *María Luisa Bombal* (Santiago, 1984). La obra figuró entre los libros más vendidos durante 1985. La novela fue el producto de una profunda investigación para reconstruir la personalidad de la autora de *La Amortajada*. Su obra póstuma *Diario de una pasajera* fue editado en Santiago en 1987. En sus actividades

como escritora siempre estuvo ligada a la Sociedad de Escritores de Chile donde encontraba sus colegas origen croatas. Fue columnista de *La Epoca* en 1987 y de la revista *Mensaje*. Durante el gobierno de Patricio Aylwin Azócar (1990-1994), fue la primera directora de la división de Cultura del Ministerio de la Educación. Es fundadora de la *Fundación de Desarollo de las Artes y Cultura*. Fue muy activa en la *Fundación Pablo Neruda*, fue miembro honorario de la misma. Escribió el conocido prólogo del libro *El mundo silencioso de las mujeres*, una colección de ensayos feministas de la socióloga canadiense Dorothy E. Smith. Fue miembro de la comisión organizadora del *Primer Congreso Internacional de Literatura Feminina Latinoamericana* (Santiago, 1987).

GOIC GOIC, Alejandro

Liječnik, sveučilišni profesor, akademik (Antofagasta, 22. VI. 1929). Roditelji: Ivan Goić Kuščević (v. životopis) i Ivka Goić Kusanović. Supruga: Carmen Jerez Horta. Djeca: Alejandro, Andrea, Juan, Carmen i Paulina. Pohađao osnovnu i srednju školu u *Colegio San Pedro Nolasco* u Santiagu, a medicinu studirao na Katoličkom sveučilištu i na *Univ. de Chile*. Diplomirao je 1955. (*Univ. de Chile*). Specijalizirao je internu medicinu na katedri prof. Hernána Alessandria R. i stekao naslov specijalista (1959) na *Univ. de Chile*. Stažirao je dvije godine u Temucu (1959-1961) a zatim započeo raditi u bolnici *El Salvador* u Santiagu, na odjelu gastroenterologije. Bio je stipendist Fundacije *Kellogg* na sveučilištu u Oklahomi, kao pomoćni istraživač u psihosomatskoj medicini (1967-1969). Bio je ravnatelj Odjela interne medicine (1972 i 1986) te dekan Medicinskog fakulteta (Istok), na *Univ. de Chile* (1972-76). Bio je dvaput dekan Medicinskog fakulteta *Univ. de Chile* (1986-1990 i 1990-1994). Urednik je časopisa *Revista Médica de Chile* od 1969. Predsjednik je Čileanskog udruženja medicinskih fakulteta (1991). Sudjelovao na mnogim kongresima i seminarima u Čileu i inozemstvu. Objavio je oko 120 članaka u domaćim i stranim časopisima na temu medicinskog obrazovanja, interne i psihosomatske medicine, gastroenterologije i javnog zdravstva. Suautor je u sedam knjiga o medicini, psihijatriji i sociologiji. Autor je brošure *Artículos transitorios* (1982), knjige *Semiología Médica* (1987), koja je uključena u programe Panameričke zdravstvene organizacije, i publikacije *Ensayo sobre la Educación Médica Chilena* (1991). Bio je profesor po pozivu na Sveučilištu *Harward* (Boston, SAD). Redoviti je član Čileanske medicinske akademije i *Instituto de Chile*, *Fellow* na *American College of Physicians*, član Medicinskog udruženja grada Santiaga i drugih znanstvenih udruženja. Dobio mnogobrojne nagrade za zdravstveno prosvjećivanje. Živi u Santiagu.

GOIC GOIC, Alejandro
Médico y Profesor Universitario, Miembro del Instituto de Chile (Antofagasta, el 22/6/1929). Padres: Iván Goic Kuscevic (v. su biografía) e Ivka Goic Kusanovic. Esposa: Carmen Jerez Horta. Hijos: Alejandro, Andrea, Juan, Carmen y Paulina. Estudios primarios y secundarios en el *Colegio San Pedro Nolasco* de Santiago y, universitarios en la *Escuela de Medicina* de la *Univ. Católica* y de la *Univ. de Chile*. Título de Médico Cirujano (1955) en la *Univ. de Chile*. Sus estudios de post-título los realizó en la Cátedra del Profesor Dr. Hernán Alessandri R, recibiendo el título de Especialista en Medicina Interna en la *Univ. de Chile* (1959). Ejerció dos años en Temuco (1959-1961) y, luego, inició la carrera académica en la Unidad de Gastroenterología del Departamento de Medicina del *Hospital del Salvador* de Santiago. Fue becado por la *Fundación Kellogg* en la Escuela de Medicina de la *Universidad de Oklahoma*, como *Research Fellow* en Medicina Psicosomática (1967-1969). Fue Director del Departamento de Medicina Interna (en 1972 y 1976) y Decano de la Facultad de Medicina en la Sede Oriente de la *Univ. de Chile* (1972-1976). Fue electo Decano de la Facultad de Medicina de la *Univ. de Chile* en 1986-1990, y reelecto en 1990 por el período 1990-1994. Director de la *Revista Médica de Chile* desde 1969. Consejero Nacional de *Colegio Médico de Chile* (1984-1986). Presidente de la *Asociación Chilena de Facultades de Medicina* (1991). Ha participado en numerosos Congresos y Seminarios sobre Medicina, Educación Médica y Salud, en Chile y en el

extranjero. Ha publicado más de un centenar de artículos en revistas nacionales y extranjeras sobre Educación Médica, Medicina Interna, Medicina Psicosomática, Gastroenterología y Salud Pública. Co-autor en 7 libros sobre Medicina, Psiquiatría y Sociología. Autor del opúsculo *Artículos Transitorios* (1982), del libro *Semiología Médica* (1987), incluido en el Programa de Textos de la Organización Panamericana de la Salud, y del Ensayo sobre la Educación Médica Chilena (1991). Fue *Visiting Profesor* en la *Escuela de Medicina de Harward*, Boston, EE.UU. Es Miembro de Número de la Academia Chilena de Medicina del Instituto de Chile, *Fellow del American College of Physicians*, miembro de la Sociedad Médica de Santiago y otras sociedades científicas. Ha recibido premios en Educación Médica y Salud Pública, y otras distinciones. Reside en Santiago.

GOIC GOIC, Cedomil

Sveučilišni profesor (Antofagasta, 3. III. 1928). Roditelji: Ivan Goić Kuščević (v. životopis) i Ivka Goić Kusanović. Supruga: Margarita Kutulas Arcic. Djeca: Jorge, Pablo, Mariana, Nicolás i Irene. Pohađao osnovnu školu *Abdón Cifuentes* u San Felipeu, i Santiagu, a srednju školu u Santiagu (*Colegio San Pedro Nolasco*). Studirao je na Filozofskom fakultetu *Univ. de Chile*, diplomirao španjolski jezik i književnost 1953, i doktorirao (*Univ. de Chile*) 1965. Bio je profesor hispanoameričke i čileanske književnosti u Valparaísu i Santiagu (*Univ. de Chile*) od 1955, punih 25 godina. Također je bio direktor Zavoda za književnost Katoličkog sveušilišta u Santiagu; član Instituta za povijesno-kulturna istraživanja, predstojnik njegova odjela za čileansku književnost. Utemeljitelj je i prvi urednik časopisa *Revista Chilena de Literatura (1970)* de la *Univ. de Chile*. U 1976. predavao je hispanoameričku književnost na romanistici *Sveučilišta Michigan, Ann Arbor*, Michigan, SAD. Godine 1982. povjerena mu je katedra *Domingo Faustino Sarmiento* za hispanoameričku književnost na tome sveučilištu, gdje predaje i danas. Od 1986. do 1987. i 1992-1993. bio je koordinator programa sveučilišta *Michigan* i *Cornell* sa Sveučilištem u Sevilli (Španjolska). Gostovao je na američkim sveučilištima; *Austin* (Texas), *Medison* (Wisconsin), *Berkeley* (California), *Columbus* (Ohio State), *Laval* (Quebec), i na sveučilištu u Sao Paulu. Držao je predavanja na sveučilištima u Montrealu *i Mc Gill* u Kanadi, na američkim sveučilištima (*Brown, Columbia, Colorado* u Arizoni), te u Göteborgu, Ženevi, i drugdje. Godine 1968. dobio je nagradu grada Santiaga i nagradu *Pedro de Oña* za knjigu *Čileanski roman*. Vanjski je član Čileanske akademije za jezik i počasni član Čileanskog udruženja za studij književnosti. Objavio je knjige: *Poezija Vecenta Huidobra* (1956), *Bibliografija čileanskog romana XX. stoljeća* (1962), *Čileanski roman: Gorki mitovi* (1968), *Povijest hispanoameričkog romana* (1972), *Roman meksičke revolucije* (1983), Povijest i kritika hispanoameričke književnosti (3 sveska, 1988-1991). Urednik je knjige *Hispanoamerički roman: otkriće i pronalazak Amerike* (1972) i priređivač djela Vincentea Huidobra, Manuela Rojasa i Cira Alegríe. Opširni prilozi (*Gabriela Mistral, Manuel Rojas* i *José Donoso*) u *Latin America Writers*, (3 sveska, New York, 1989). Živi u SAD (Michigan).

GOIC GOIC, Cedomil

Profesor universitario (Antofagasta, el 3/3/ 1928). Padres: Iván Goic Kuscevic (v. la biografía) e Ivka Goic Kusanovic. Esposa: Margarita Kutulas Arcic. Hijos: Jorge, Pablo, Mariana, Nicolás e Irene. Estudios primarios en el Instituto *Abdón Cifuentes* de San Felipe, *San Agustín y San Pedro Nolasco* de Santiago, y los secundarios en el Colegio *San Pedro Nolasco*. Estudios universitarios en el *Instituto Pedagógico, Facultad de Filosofía y Educación*, de la *Univ. de Chile*. Recibió el título de Profesor de Estado en Castellano en 1953, y de Doctor en Filosofía de la *Univ. de Chile* en 1965. Sirvió como Catedrático de Literatura Hispanoamericana y Chilena en la *Univ. de Chile* en Santiago y Valparaíso, desde 1955 y durante 25 años. También fue Profesor y Director del Instituto de Letras de la *Univ. Católica de Chile*, en Santiago; miembro del Instituto de Investigaciones Histórico-Culturales, Director de su Departamento de Literatura y Coordinador del Instituto de Literatura Chilena. Fundó y fue el primer Director de la *Revista Chilena de Literatura*. En 1976 fue designado Catedrático de Literatura Hispanoamericana en el departamento de *Lenguas Romances* de la *Univ. de Michigan*, Ann Arbor, Michigan, EE.UU. En 1982 se le confirió la cátedra *Domingo Faustino Sarmiento* de Literatura Hispanoamericana de esa Universidad, cargo que ocupa actualmente. En 1986-1987 y en

1992-1993 fue Director del Programa de las *Univs. de Michigan y Cornell* con la *Univ. de Sevilla*, en Sevilla, España. Ha enseñado como Profesor Visitante en las Univs. norteamericanas de Texas, en Austin; Wisconsin, en Medison; California, en Berkeley; Ohio State, en Columbus; en la *Univ. Laval*, en Quebec, Canadá, y en la *Univ. de Sao Paulo*, Brasil. Ha dictado conferencias en las Univs. de Montreal y *Mc Gill University*, en Canadá; y en las universidades norteamericanas *Brown University* y *Columbia University* y en la *University of Colorado*, Arizona en *Arizona State University* y en las *Univs. de Gotemburgo*, Suecia, y de Ginebra, Suiza, entre otras. En 1968 obtuvo el Premio Municipal y el *Premio Pedro de Oña* por su libro *La novela chilena*. Pertenece a diversas sociedades profesionales nacionales e internacionales. Es *miembro en el extranjero* de la Academia Chilena de la Lengua del Instituto de Chile, y Miembro Honorario de la Sociedad Chilena de Estudios Literarios. Ha publicado los siguientes libros: *La poesía de Vicente Huidobro* (1956); *Bibliografía de la novela chilena del siglo XX* (1962); *La novela chilena. Los mitos degradados* (1968); *Historia de la novela hispanoamericana* (1972); *La novela de la revolución mexicana* (1983); *Historia y crítica de la literatura hispanoamericana* (3 vol, 1988 -1991). Es compilador de *La novela hispanoamericana: descubrimiento e invención de América* (1972) y autor de diversas ediciones de obras de Vicente Huidobro, Manuel Rojas y Ciro Alegría. Ha colaborado con extensos artículos sobre Gabriela Mistral, Manuel Rojas y José Donoso en *Latin American Writers* (3 Vol. Nueva York, 1989). Reside en Michigan, EE.UU.

GOIC KARMELIC, Alejandro

Biskup (Punta Arenas, 7. III.1940). Roditelji: Petar i Margareta. Njegov otac Petar Goić Koljatić, zvani *Tore*, rođen je 1901. u Pražnicama na Braču. Doselio se u Čile (Magallanes) 1920. i radio u mljekari. Umro je 1977. Njegova majka Margareta Karmelić Karmelić, s nadimkom *Pirčić*, rođena je 1910. u Bolu na Braču. Iselila se u Čile (Magallanes), 1934. Umrla je 1987. - Alejandro je najmlađi od četvero braće. Osnovno i srednje obrazovanje završio je u Punta Arenasu. God. 1959. ušao je u sjemenište u Concepciónu, a svećenikom je postao na Teološkom fakultetu Papskog katoličkog sveučilišta u Santiagu. Pohađao je teološko pastoralna predavanja u opatiji *San Andrés* u mjestu Brujas u Belgiji (1975-1976). Biskup Punta Arenasa Mons. Vladimiro Boric zaredio ga je za svećenika 12. ožujka 1966. u svetištu *María Auxiliadora* u Punta Arenasu. Bio je pomoćni vikar u župi San Miguel (1966-1969); župnik u župnoj crkvi *Nuestra Señora de Fátima* (1969-1970); kapelan kaznionice (1967-1978); generalni vikar i kaptolski vikar (1973). Kao kaptolski vikar upravljao je biskupijom u Punta Arenasu nakon smrti Mons. Vladimira Borica Crnosije (1973-1974); generalni vikar i pastoralni vikar u Punta Arenasu (1974-1979). Papa Ivan Pavao II ga je odabrao 23. travnja 1979. za *biskupa Afrike* i pomoćnog biskupa nadbiskupije u Concepciónu (Čile). Papa Ivan Pavao II. posvetio ga je 27. svibnja 1979. u bazilici svetog Petra u Vatikanu. Bio je pomoćni biskup u Concepciónu (1979-1988). U kolovozu 1988. papa ga je imenovao upraviteljem nadbiskupije u Concepciónu do studenog 1989. Kasnije je nastavio kao pomoćni biskup u istom mjestu. Godine 1991. premješten je u mjesto Talca i imenovan za pomoćnog biskupa mons. Carlosa Gonzaleza C, predsjednika Biskupske konferencije Čilea, a 27. listopada 1994. papa ga je imenovao biskupom Osorna. Njegova životna odrednica je *Isus je moj život*. Obnašao je razne dužnosti u biskupskoj konferenciji čilea, među ostalima bio predsjednik odsjeka *Agentes Evangelizadores y Eclesial*. Sudjelovao u radu biskupskog sinoda 1990. posvećenog obrazovanju svećenika i četvrtoj biskupskoj konferenciji Latinske Amerike 1992. u Santo Domingu. God. 1993. predsjedavao je sekcijom za mladež *Celama* i član komisije za teološko-pastoralni rad navedenog organa. Pisao članke u raznim publikacijama i objavio dvije knjige: *El Pastor José Manuel habla a su pueblo* (Santiago, Paulinas, 1987) i *La Visita pastoral de cara a la nueva evangelización*. Bio urednik mjesečnika *Ahora*, Biskupije u mjestu Talca. Posjetio je Hrvatsku. Govori hrvatski. Živi u mjestu Osorno.

GOIC KARMELIC, Alejandro
Obispo (Punta Arenas, el 7/3/1940). Padres: Pedro y Margarita. Su padre Pedro Goic Koljatic, sobrenombre *Tore*, había nacido en Praznice (isla de Brac, Croacia), en 1901. Emigró a Chile, Magallanes, en 1920 y se

dedicó a labores de lechería. Falleció en 1977. Su madre Margarita Karmelic Karmelic, sobrenombre *Pircic*, había nacido en Bol (isla de Brac, Croacia), en 1910. Emigró a Chile, Magallanes, en 1934. Falleció en 1987. - Alejandro es el menor de cuatro hermanos varones. Hizo sus estudios primarios y secundarios en Punta Arenas. En 1959 ingresó al *Seminario Metropolitano de Concepción* donde estudió Filosofía y Teología, concluyendo sus estudios de formación sacerdotal en la *Facultad de Teología de la Pontificia Universidad Católica* de Santiago. Siguió cursos de profundización teológico-pastoral en la Abadía de San Andrés, Brujas (Belgica), en 1975-1976. Fue ordenado sacerdote en el *Santuario María Auxiliadora* en Punta Arenas, el 12/3/1966 por Mons. Vladimiro Boric Crnosija, Obispo de Punta Arenas (v. su biografía). Fue Vicario Cooperador en la Parroquia *San Miguel* (1966-1969); Párroco de la P. *Nuestra Señora de Fátima* (1969-1970); Capellán de la Penitenciaría (1967-1978); Vicario General y Vicario Capitular (1973). Como Vicario Capitular gobernó la Diócesis de Punta Arenas a la muerte de Mons. Boric (1973-1974); Vicario General y Vicario de la Pastoral en Punta Arenas (1974-1979). Juan Pablo II lo eligió el 23/4/1979 como *Obispo Titular de Africa* y *Auxiliar de arzobispo de Concepción.* Fue consagrado en la *Basílica de San Pedro* en el Vaticano, el 27/5/1979 por S.S. Juan Pablo II. Fue Obispo Auxiliar de Concepción (1979-1988). En Agosto de 1988 asumió el gobierno de la Arquidiócesis de Concepción, nombrado por el Papa como administrador Diocesano, hasta Noviembre de 1989. Siguió como Obispo Auxiliar en la misma ciudad. En 1991 fue trasladado a Talca como Obispo Auxiliar de Mons. Carlos González C. Presidente de la Conferencia Episcopal de Chile. El 27/10/1994 fue nombrado Obispo de Osorno por el decreto de S.S. Juan Pablo II. Su lema episcopal es *Cristo es mi vida.* Ha desempeñado diversos cargos en la Conferencia Episcopal de Chile, especialmente como Presidente de las Areas Agentes Evangelizadores y Eclesial. Participó en el Sinodo de Obispos de 1990 acerca de la Formación Sacerdotal y en la Cuarta Conferencia Episcopal Latinoamericana del año 1992 en Santo Domingo. En 1993 presidió la *Sección Juventud del Celam* y es miembro de la Comisión de Reflexión Teológico-Pastoral de dicho organismo. Ha escrito articulos en diversas publicaciones y publicado dos libros: *El Pastor José Manuel habla a su pueblo (Santiago, 1987)* y *La Visita pastoral de cara a la nueva evangelización.* Dirigió el boletín mensual del Obispado de Talca llamado *Ahora.* Visitó Croacia. Habla croata. Reside en Osorno.

GOIĆ KUŠČEVIĆ, Ivan

Računovođa (Pražnice na Braču, 9. III. 1900 – Santiago, 20.I.1977). Roditelji: Juraj Goić i Paulina Kuščević. Supruga: Ivka Goić Kusanović. Djeca: Nevenka, Cedomil i Alejandro. Njegov otac Juraj Goić Koljatić, *Veli Goić*, rođen je u Pražnicama (1857) i emigrirao je u Čile (Punta Arenas) 1902. Ivan Goić Kuščević došao je u Punta Arenas 1912. godine. Ondje je završio trgovačku srednju školu. Oženio se 1925. Ivkom Goić Kusanović, kćerkom Šimuna Goića Maroevića i Franke Kusanović Mihovilović. Ivka je umrla u Santiagu 1981. Radio je u *Čileansko-jugoslavenskoj banci* i bio istaknuti sportaš u sportskom društvu *Sokol* u Punta Arenasu. Preselio se 1926. u Antofagastu i tamo radio kao predstavnik *Čileansko-jugoslavenske banke.* Utemeljitelj je sportskog društva *Sokol* (drugi period) u Antofagasti (1. prosinca 1927) i njegov prvi predsjednik. Biran je na to mjesto u četiri navrata uzastopce. Navodimo riječi tog pravog sportaša izgovorene u povodu osnivanja: *Nisu me obeshrabrila pesimistična mišljenja, na sreću, malobrojna, koje sam slušao tijekom 1926, kada sam ostvarivao svoje želje iz Punta Arenasa, da utemeljim Sokol u gradu svojeg novog boravišta. Naprotiv, ona su joj više ojačala moje želje da nastavim i provedem namjere da ujedinim našu mladež, i, zajedno s njima, grupu sokolaša koji su došli iz Majke Domovine, dajući tako život jednoj novoj organizaciji u naseobini pod našim imenom.* God. 1933. preselio se u Santiago, kao računovođa u tvrtkama Paška Baburice i Frane Petrinovića (Farma *Chacabuco* i Rudarska tvrtka *Bellavista*). Član uprave iseljeničkog društva i organizacije za pomoć svojoj domovini u toku drugog svjetskog rata.

GOIC KUSCEVIC, Iván

Contador (Praznice, isla de Brac, Croacia, el 9/3/1900 – Santiago, el 20/1/1977). Padres: Juraj Goic y Paulina Kuscevic. Esposa: Ivka Goic Kusanovic. Hijos: Nevenka, Cedomil y Alejandro. Su padre, Juraj Goic Koljatic, *Veli Goic*, había nacido en Praznice (1857) y

emigró a Chile (Punta Arenas) en 1902. Sus hermanos: Petar, deportista conocido (v. su biografía) y Frane. - Iván Goic Kuscevic llegó a Chile, Punta Arenas, en 1912. Estudió en el *Liceo Comercial* de Punta Arenas y se recibió de contador. Se casó en 1925 con Ivka Goic Kusanovic, hija de Simun Goic Maroevic y de Franka Kusanovic Mihovilovic. Ivka falleció en 1981. Trabajó en el *Banco Chileno-Yugoslavo* y fue un destacado deportista en el *Sokol* de Punta Arenas. En 1926 se radicó en Antofagasta, como agente del *Banco Chileno-Yugoslavo*. Fundador del Club Deportivo *Sokol* de Antofagasta en 1927 (Segundo período), fue su primer presidente y reelegido por cuatro períodos consecutivos. Citamos las palabras de este verdadero deportista a propósito de la inauguración del Club: *No me desanimaron las opiniones pesimistas, felizmente pocas, que solía escuchar durante 1926, cuando estaba dando forma a mis propósitos, traídos desde Punta Arenas, de fundar el Sokol en la ciudad de mi nueva residencia. Por el contrario, ellas fortalezían más mis deseos de continuar y llevar adelante las intenciones que tenía de reunir a nuestros jovenes, y, junto con ellos el grupo de Sokol llegados desde la Madre Patria, dando vida a una nueva organización de la colonia, bajo el nombre nuestro.* En 1933 se trasladó a Santiago, siendo contador en las empresas de Pascual Baburizza y de Francisco Petrinovic (*Hacienda Chacabuco* y *Compañía Minera Bellavista*). Director del *Jugoslavenski dom* y de la organización de ayuda a su patria durante la Segunda Guerra mundial.

GOIĆ KUŠČEVIĆ, Petar

Knjigovođa, sportaš (Pražnice na Braču, 23.III. 1896 – Zagreb, 19.I.1995). Brat Ivana Goića K. (v. životopis). Roditelji: Juraj Goić Koljatić, zvan *Veli Goić*, i Paulina Kuščević. Supruga: Milica Koch. Djeca: Paulina, Mirjana, Miroslav i Dražen. Došao u Čile 1910. s roditeljima. Školovao se u domovini i u Punta Arenasu. Bio je bankovni službenik. Započeo je kao nogometaš, istaknuo se kao vratar reprezentacije Magallanesa u susretu s Argentincima. Poznatiji kao bacač kladiva, kugle, koplja i diska. God. 1924. član je čileanske atletske reprezentacije na prvenstvu Južne Amerike u Rio de Janeiru. Tada je zauzeo peto mjesto. Na idućem (Santiago de Chile, 1927) bio je kapetan čileanske reprezentacije. Bacio je kladivo 49 metara i osvojiio srebrnu medalju. Nije mogao sudjelovati na olimpijadi u Amsterdamu 1928, jer nije bio čileanski državljanin. U razdoblju 1928-1930. predsjednik je sportskog kluba *Sokol* u Punta Arenasu. Na prvenstvu Južne Amerike u Limi, 1929, zauzeo je četvrto mjesto i ostao bez medalje. Najzad se u Buneos Airesu, 1931, okitio zlatnom medaljom i postao prvakom Južne Amerike. Drugo mjesto je osvojio njegov sunarodnjak Antonio Barticevic (v. životopis). Vraća se u domovinu 1931, najprije u Split pa u Zagreb (član atletske ekipe *HAšK*-a), oženio se 1934. i nastanio u Bjelovaru gdje je bio trener bacača kladiva Gubijana. Utemeljitelj je atletskog kluba u tom gradu. Sportsku karijeru nastavio je u reprezentaciji Kraljevine Jugoslavije. Po povratku u domovinu, 1931, član je državne reprezentacije na *Balkanijadi* u Ateni, i valjda jedini sportaš koji je u istoj godini nastupio za reprezentacije dviju država. Osvojio je prvo mjesto i zlatnu medalju. Ovaj uspjeh je ponovio četiri puta, do 1940. Između dva svjetska rata bio je prvak Jugoslavije sedam puta. Sudjelovao na olimpijadi u Berlinu, 1936, i na Europskom prvenstvu u Bernu. Preselio se 1956. u Zagreb i postao član atletskog kluba *Dinamo*. Bio je trener i aktivan sportaš. Njegov najbolji rezultat u bacanju kladiva bio je 49,98 m. Istakao se kao trener juniora. Utemeljitelj lige veterana. U 81. godini, kao najstariji sudionik na Europskom prvenstvu veterana u Göteborgu, zauzeo je prvo mjesto u bacanju kladiva, diska, kugle i koplja, te u trčanju na 100 metara, i odnio pet zlatnih medalja. Posljednji put je bio na sportskim terenima 1990. godine. Kao trener podmlatka, vježbao je sina Dražena u bacanju kladiva. Nastavljajući očevu tradiciju, sin je u 15. godini bio član državne reprezentacije, prvak države, i 1961. imao najbolji rezultat na svijetu za juniore u bacanju kladiva od 5 kg: 66,06 m. Među brojnim medaljama, diplomama, fotografijama i peharima ističe se diploma koju je Petar Goić K. primio u Punta Arenasu od sportskog kluba *Sokol*, 1. veljače 1931, s potpisom Petra Marangunića, a u povodu povratka u domovinu.

GOIC KUSCEVIC, Pedro
Contador (Praznice, isla de Brac, Croacia, el 23/3/1896 – Zagreb, el 19/1/1995). Padres: Jorge Goic Koljatic Veli Goic y Paulina

Kuscevic. Esposa: Milica Koch. Hijos: Paulina, Mirjana, Miroslav y Drazen. Llegó a Chile con sus padres, en 1910. Es el hermano de Iván Goic K. (v. su biografía). Estudios en su patria y en Punta Arenas. Fue empleado del banco. Primero se destacó como jugador de fútbol, famoso arquero de la selección de Magallanes en los encuentros con argentinos. Más conocido como lanzador de martillo, bala, lanza y disco. En 1924, miembro de la Selección Nacional en atletismo, en el *Campeonato de América del Sur* (Rio de Janeiro). En esta oportunidad se calificó en quinto lugar. En la misma competición americana (Santiago de Chile, 1927) fue capitán de la selección chilena. Lanzó el martillo 49 metros y ganó la medalla de plata. En 1928 no pudo participar en la Olimpíada de Amsterdam porque no tenía ciudadanía chilena. Desde 1928 a 1930 es presidente del Club deportivo *Sokol* de Punta Arenas. En 1929, en Lima, (Campeonato Sudamericano) se calificó en cuarto lugar y se quedó sin medalla. En 1931, en Buenos Aires, ganó la medalla de oro y se convirtió en campeón de Sudamérica. El segundo lugar quedó para su alumno y connacional Antonio Barticevic (v. su biografía). En 1931 regresa a su patria, primero a Split, luego a Zagreb (miembro del equipo atlético de *HASK*); se casó en 1934 y se radicó en la ciudad croata de Bjelovar, donde fue entrenador. Fundador del club atlético en esa ciudad. Ha participado en los juegos deportivos de los países balcánicos (*Balkaniada*) en Atenas, Grecia, y fue el único deportista quien, en el mismo año, actuó para dos selecciones nacionales (chilena y yugoslava). Ganó allí una medalla de oro. Este mismo triunfo lo repitió cuatro veces más, hasta el año 1940. Campeón de Yugoslavia (entre las dos guerras mundiales) en siete temporadas. Participó en la *Olimpíada de Berlin* en 1936, y en el *Campeonato europeo* en Berna, Suiza. En 1956 se trasladó a Zagreb donde entró en el club deportivo *Dinamo* (sección de atletismo). Fue entrenador y deportista activo. Su mejor resultado en lanzamiento de martillo clásico: 49,98 metros. Se destacó como entrenador de juveniles. Fundador de la liga de atletas veteranos. Con sus 81 años de edad, como el participante de más edad del *Campeonato europeo* en Gotemburgo, Suecia, ganó el primer lugar en martillo, disco, bala, lanza y en la carrera a 100 metros y sacó cinco medallas de oro. La última vez fue al estadio de Zagreb en 1990. Siguiendo los exitos de su padre, el hijo Drazen fue durante 15 años campeón nacional, y en 1961, con el resultado de 66,06 metros tuvo el mejor resultado del mundo en lanzamiento de martillo de 5 kilos para los juveniles. Entre tantas medallas, diplomas, fotos y trofeos de Pedro Goic K. se destaca el *Diploma de Honor* recibido en su despedida en Punta Arenas, entregado por el Club Deportivo *Sokol*, el 1/2/1931, y firmado por Pedro Marangunic.

GOLES RADNIC, José

Glazbenik, skladatelj i dirigent (Antofagasta,

1917 – Santiago, 9. VI. 1993). Roditelji: Nikola Goleš i Marija Radnić Omerović. Djeca: Eric. Njegov otac Nikola Goleš Brkljača, sin Nikole i Marije, rođen je 25. studenog 1887. u Supetru na Braču. Došao je u Čile (Antofagasta), 22. veljače 1904. Bio je vlasnik hotela *Balkan*. - José Goles završio je srednju školu *Colegio San Luis* u Antofagasti. Studirao je u Santiagu, na *Univ. de Chile*. Iz ljubavi prema glazbi ostavio je tehnički fakultet (na petoj godini studija) i upisao se na netom osnovani konzervatorij. Nastavnik glazbe u tijeku 23 godine i dirigent pjevačkog zbora čileanske policije za koju je skladao nekoliko kompozicija. Kao nastavnik u školi *Pedro Aguirre Cerda* osnovao pjevački zbor Ministarstva obrazovanja. Osnovao i vodio zbor *Los Estudiantes Rítmicos* (1939). Skladao nekoliko pjesama koje su u izvedbi toga zbora svojedobno bile vrlo popularne u Čileu (*El Paso del Pollo, Volando voy, Simbad y Marino*). Golesov bolero *Mi Pecado* stekao je međunarodnu slavu. Njegova je najpopularnija pjesma zacijelo *Pobre pollo enamorado*. Godine 1953. osnovao je prvi učiteljski pjevački zbor Čilea. Godine 1960. osvojio je prvu nagradu na Festivalu u Viñi del Mar; god. 1961. odnio je drugu nagradu na istom festivalu, za melodiju *Contigo Sí*, a 1962. mu je pripala prva nagrada. Bio je predsjednik Udruge pjevačkih zborova Čilea 1963. i 1964. Tada ga je *Matica iseljenika Hrvatske* pozvala na tečaj hrvatskog folklora. U sindikalne aktivnosti uključio se 1942, i istaknuo se osnivanjem Čileanske udruge za autorska prava, kojoj je predsjedavao do kraja života. Predstavljao je Čile na kongresu

kompozitora u Buenos Airesu (1949). Kad se iz Antofagaste preselio u Santiago, osnovao je tamburaški zbor *Dalmacia* i uspješno ga vodio. Od 1959. ravnao je i pjevačkim zborom *Jadran*, koji je osnovan 1932, a imao je 39 isključivo muških glasova, prema tradiciji prenesenoj iz Dalmacije. Taj zbor je u katedrali u Santiagu izveo liturgijsku pjesmu *Čuj nas, Gospodine*, u počast preminulom Predsjedniku Republike, Pedru Aguirreu Cerdi. U Gradskom kazalištu (1959) pjevački zbor *Jadran* i tamburaški zbor *Dalmacia* izveli su program nacionalne glazbe iz svoje daleke domovine. Pogrebnu ceremoniju 9. lipnja 1993. predvodio je ministar unutarnjih poslova (u Čileu predsjednik vlade), uz prisutnost pjevačkih zborova i popularnih izvođača koji su interpretirali Golesove najpoznatije skladbe.

GOLES RADNIC, José

Músico, compositor y dirigente (Antofagasta en 1917 – Santiago, el 9/6/1993). Padres: Nicolás Goles y María Radnic Omerovic. Hijos: Eric. Su padre Nicolás Goles Brkljaca había nacido en Supetar (isla de Brac, Croacia), el 25/11/1887. Llegó a Chile (Antofagasta), el 22/2/1904. Fue propietario del hotel *Balkan*. - José Goles terminó sus estudios secundarios en el *Colegio San Luis* de Antofagasta. Estudios universitarios en Santiago, en la *Univ. de Chile*. Su amor por el arte lo hizo desistir de sus estudios de Ingeniería cuando cursaba el quinto año. Fue alumno del Conservatorio Nacional en sus inicios. Durante 23 años fue profesor de música y director coral de la Escuela de Carabineros de Chile, para quienes creó varios himnos. Docente en la Escuela de Cultura Popular *Pedro Aguirre Cerda*. Fundó el *Coro del Ministerio de Educación*. Formó y dirigió en 1939 el conjunto *Los Estudiantes Rítmicos*. Creó varias canciones que, interpretadas por el mencionado coral, fueron muy populares en su época (*El paso del Pollo, Volando voy, Simbad y Marino*). Su bolero *Mi Pecado* adquirió fama internacional. Su composición más popular fue *Pobre pollo enamorado*. En 1953 formó el *Primer Coro de Profesores Chilenos*. En 1960 obtuvo el primer premio en el Festival de Viña del Mar; en 1961, el segundo premio de dicho festival por el baile *Contigo Sí*, y en 1962, primer premio. Ocupó la presidencia de la *Federación de Coros de Chile*, en los años 1963/1964. En este año fue invitado a la patria de sus padres por *Matica iseljenika* de Croacia para que estudiara el folklore nacional. Su labor en el plano gremial inició en 1942 y terminó con la formación de la Sociedad Chilena del Derecho de Autor, y hasta su muerte fue su único presidente. Representó a Chile en 1949 en el Congreso Nacional de Compositores, celebrado en Buenos Aires. Después de trasladarse de Antofagasta a Santiago, formó en 1958 el conjunto *Tamburaski zbor "Dalmacia"* y lo dirigió con mucho éxito. Desde 1959 dirigió el coral *Jadran* fundado en 1932, integrado por 39 voces, todas masculinas de acuerdo a una tradición dálmata. La canción fúnebre *Cuj nas, Gospodine* (Escúchanos, Señor) fue interpretada por el mismo coral en la Catedral de Santiago, durante las honras fúnebres al Presidente de la República Pedro Aguirre Cerda. En 1959, en el Teatro Municipal de Santiago, el coral *Jadran* y el *Conjunto de tamburiza "Dalmacia"* presentaron al público santiaguino la música nacional de la patria lejana. La ceremonia fúnebre fue presidida por el Ministro del Interior, en presencia de los corales y conocidos intérpretes de música quienes interpretaron las canciones más populares de José Goles.

GONZALEZ SAMOHOD, Alejandro

General (rođen 1938). Supruga: Sonia Christ Lopetegui. Dvoje djece. Njegovi preci po majčinoj lozi došli su iz Hrvatske, najvjerojatnije iz Vodica, gdje živi oko četrdeset osoba s tim prezimenom. Petar Samohod, s otoka Hvara, došao je u Perú 1894. kao kapetan i vlasnik broda. Njegova kćerka Dalmacia Samohod bila je poznata peruanska glumica. - Alejandro González Samohod završio je vojnu školu 1956, s činom pješačkog časnika. Prvu službu obavljao je u pješačkom puku br. 9 Chillán, i u pukovniji u Los Angelesu. Između 1960. i 1970. bio je instruktor i nastavnik u Pješačkoj školi. Upisao se na Pješačku akademiju, završio ju kao stožerni časnik, 1973, s najvišom ocjenom u svojoj klasi. U listopadu te godine postaje savjetnik hunte generala Augusta Pinocheta Ugartea. Bio je član komisije za reformu državne uprave i njezin izvršni tajnik. U toku 1975. bio vojni promatrač OUN na Srednjem istoku. Ostale dužnosti: zapovjednik pukovnije Copiapó i guverner regije Atacama (1976-

1981); guverner III. oblasti (1987); vojni ataše u Argentini; načelnik centra za telekomunikacije; član stožera garnizona u Santiagu; guverner IX. oblasti. God. 1989. preuzeo dužnost načelnika Južnog sektora i guvernera XII. oblasti, glavni grad Punta Arenas. Umirovljen je 1990. Živi u Santiagu.

GONZALEZ SAMOHOD, Alejandro
Militar (N. en 1938). Esposa: Sonia Christ Lopetegui. Dos hijos. Sus antepasados por el linaje materno llegaron de Croacia, probablemente de Vodice, hoy balneario cerca de Sibenik, donde alrededor de cuarenta personas llevan este apellido. Pedro Samohod, oriundo de la isla de Hvar, había llegado a Perú en 1894, como capitán y propietario de un barco. Su hija Dalmacia Samohod fue actriz peruana. - Alejandro González Samohod egresó de la Escuela Militar en 1956. Arma: Infantería. Sus primeras destinaciones fueron el regimiento de Infantería No. 9 Chillán y el Regimiento de Los Angeles. Entre 1960 y 1970 fue instructor y comandante de Unidad Fundamental y profesor de cursos de clases y oficiales en la Escuela de Infantería. Ingresó en la *Academia del Ejército*, egresando como oficial de Estado Mayor en 1973, con el primer puesto de su promoción. En octubre del mismo año fue nombrado integrante del Comité Asesor de la Junta de Gobierno del General Augusto Pinochet. Integró la comisión que creó la Comisión Nacional de Reforma Administrativa y fue secretario ejecutivo de ese organismo. En 1975 cumplió funciones como observador militar de la ONU en el Medio Oriente. Otros cargos: Comandante del regimiento Copiapó e Intendente de Atacama (1976-1981); Intendente de la III Región (1987); Agregado Militar en Argentina; Comandante del Comando de Telecomunicaciones; Director de la Comandancia General de la Guarnición de Santiago; Intendente de la IX Región. En 1989 asumió como Jefe de la Región Militar Austral e Intendente de la XII Región, capital Punta Arenas. Jubilado en 1990. Reside en Santiago.

GUERRERO DEVLAHOVICH, Jaime Iván
Građevinski inženjer (Curicó, 27. VII. 1948). Roditelji: Francisco Guerrero Morales i Nieves Devlahovich Zaccini. Supruga: Patricia Maffei Rocandio. Djeca: Patricia i Valentina. Njegov djed, Andrija Devlahoviæ Tadić, rodom iz Staroga Grada na Hvaru, do ao je u Čile (Curicó), 1890. – Jaime Iván Guerrero D. zavr io je osnovnu i srednju kolu u Valparaísu i Punta Arenasu (1954-1965). a studij građevine na *Facultad de Ciencias Físicas y Matemáticas* (*Univ. Católica*) u Valparaísu

(1966-1971). Kasnije je završio studij pivarstva na Sveučilištu *Weinhestephan* u Münchenu, Njemačka. Najprije se zaposlio u *Petroquímica Chilena S.A.* u Santiagu, a potom u tvrtki *Compañía Cervecerías Unidas* u kojoj obnaša razne dužnosti u gradovima: La Serena, Antofagasta i Santiago. Kasnije zauzima mjesto upravitelja tvrtke *Embotelladora Modelo Ltda.* i istu dužnost obnaša u *Cervecera Santiago Ltda.* Godine 1995. dolazi u Hrvatsku (Zagreb), domovinu svojih djedova, gdje postaje glavni upravitelj u *Karlovačkoj pivovari.* Aktivnosti na sveučilištu: asistent na *Univ. Católica* u Valparaísu (1967 – 1971) i profesor na *Univ. del Norte* u Antofagasti (1975-1977). Član je *Rotary Club*-a u La Sereni i Santiagu. Osim španjolskog, govori engleski i njemački.

GUERRERO DEVLAHOVICH, Jaime Iván
Ingeniero Civil Químico, Profesor universitario (Curicó, el 27/7/1948). Padres: Francisco Guerrero Morales y Nieves Devlahovich Zaccini. Esposa: Patricia Maffei Rocandio. Hijos: Patricia y Valentina. Su abuelo Andréas Devlahovich Tadich, llegó a Chile (Curicó) en 1890 proveniente de Stari Grad, isla de Hvar, Croacia. – Jaime Iván Guerrero D. realizó su educación básica y media en los Colegios en Valparaíso y Punta Arenas (1954-1965) y los estudios de Ingeniería en la *Facultad de Ciencias Físicas y Matemáticas* en la *Univ. Católica* de Valparaíso (1966-1971). Posteriormente realizó estudios de Cervecerías en la *Univ. de Weihenstephan* en Munich, Alemania. Inició sus actividades profesionales en *Petroquímica Chilena S.A.* en Santiago. Posteriormente ingrese en la *Compañía Cervecerías Unidas* en la que ocupa diferentes cargos en las ciudades de la Serena, Antofagasta y Santiago. Luego, ocupa el cargo de Gerente de *Embotelladora Modelo Ltda.* y el mismo cargo en *Cervecera Santiago Ltda.* En 1995 se trasladó a Zagreb, Croacia, la patria de sus abuelos, donde se desempeña como Gerente General en la *Cervecería Karlovaèka*, en la ciudad de Karlovac (50 kms de Zagreb). Actividades docentes: *Univ. Católica* de Valparaíso (1967 – 1971) Ayudante de Introducción a la Ingeniería,

Ayudante de Computación Aplicada; *Univ. del Norte* (1975-1977) Profesor de Control de Proceso en la *Escuela de Ingeniería*, Antofagasta. Miembro de Rotary Club en la Serena y Santiago. Además del español, habla inglés y alemán.

HERCEG VUKOTIC, Milos

Strojarski inženjer (Villazón, Bolivija ?). Roditelji: Ante i Ana. Supruga: María Nejasmic. Djeca: Yasa Antonio, Radoslav Milos i Margaret. Otac mu se rodio u Putnikovićima na Pelješcu. Odselio se u Boliviju, Potosí. Majka, Ana Vukotić Demartin, rođena također u Putnikovićima, otišla je u Argentinu, Rosario de Santa Fe. Ondje su se Ante i Ana vjenčali, i potom otišli živjeti u Villazón, u Boliviji. Tamo su rođeni: Juan, Milos, Antonio i María. Sa četrnaest godina, Milos Herceg odlazi u domovinu svojih roditelja, školuje se u Splitu i diplomira strojarstvo. Praksu obavlja u splitskom brodogradilištu. Odatle putuje u Argentinu, Buenos Aires, gdje radi dvije godine, a zatim odlazi u Puerto Natales (Čile) gdje mu živi stric Ivan Herceg Babić. član je *Hrvatskog stadiona* i *Jadranske vile*. Govori hrvatski. Živi u Santiagu.

HERCEG VUKOTIC, Milos
Ingeniero Mecánico (N. en Villazón, Bolivia). Padres: Antonio y Ana. Esposa: María Nejasmic. Hijos: Yasa Antonio, Radoslav Milos y Margaret. Su padre, nacido en Putnikovici (península de Peljesac, Croacia) había emigrado a Bolivia, Potosí. Su madre Ana Vukotic Demartin del mismo pueblo, había emigrado a Argentina, Rosario de Santa Fe, donde se efectuó el matrimonio Herceg-Vukotic, quienes formaron su hogar en Villazón. Nacieron allí sus hijos: Juan, Milos, Antonio y María. A los catorce años, Milos Herceg viaja a la patria de sus padres, estudia en Split, graduandose en ingeniería mecánica. La practíca, la efectúa en el astillero de Split. Desde allí viaja a Buenos Aires, y trabaja durante dos años en la *Diadema argentina*. Viaja a Puerto Natales donde se estableció en comercio su tío paterno Juan Herceg Babic. Socio del *Estadio croata*, *Jadranska vila*. Habla croata. Reside en Santiago.

ILIC VLADISLAVIC, Antonio

Stomatolog (Antofagasta, 31. ožujka 1933). Roditelji: Ivan Ilić Lukšić i Anita Vladislavić Kirigin. Supruga: Ximena Huerta Leighton. Djeca: Iva, Daslav, Cristian i Sacha. Njegov otac, Ivan Ilić Lukšić, sin Ante i Margarite, rođen je 27. veljače 1895. u Sutivanu na Braču. Došao je u Čile 1912. Antonio Ilić Vladislavić osnovnu je naobrazbu stekao u *British School*, a srednju u *Colegio San Luis* u Antofagasti. Studirao je na Stomatološkom fakultetu Sveučilišta *Univ. de Chile* u Santiagu (diplomirao 27/4/1956). Sudjelovao na kongresima i tečajevima iz struke u Argentini, Peruu, Kanadi, SAD i švicarskoj(poner los años). Sudjelovao u programu poznate Stomatološke škole u New Yorku, i usavršavao protetiku u Schaanu, Lichtenstein. Predsjednik Udruženja zubara Antofagaste; predsjednik Udruženja automobilista i Auto-kluba u Antofagasti. Bio je predsjednik Jugosl. društva uzajamne pomoći (danas hrvatsko). Istakao se kao košarkaš u klubovima *San Luis* i *Sokol*. Bio je prvi predsjednik današnjeg čileansko-hrvatskog instituta za kulturu, izabran 16. kolovoza 1957. Surađivao je s Tamburaškim zborom. Govori hrvatski. Živi u Antofagasti.

ILIC VLADISLAVIC, Antonio
Odontologo (Antofagasta, el 31/3/1933). Padres: Juan Ilic Luksic y Anita Vladislavic Kirigin. Esposa: Ximena Huerta Leighton. Hijos: Ivan, Daslav, Cristian y Sacha. Su padre Juan Ilic Luksic, hijo de Antonio y Margarita, nacido en Sutivan (isla de Brac, Croacia), el 27/2/1895, había llegado a Chile en 1912. - Antonio Ilic Vladislavic realizó sus estudios primarios en *British School*, luego en el Colegio *San Luis* de Antofagasta. Estudios Universitarios en la *Facultad de Odontología* de la *Univ. de Chile* de Santiago (titulado en 1956). Ha asistido a congresos y cursos de

su especialidad en Argentina, Perú, Canadá, EE.UU. y Suiza. Participó en el programa de la principal Escuela dental de Nueva York y el de porcelanas, coronas y puentes, realizado en Schaan, Lichtenstein. Presidente del Colegio de Dentistas en Antofagasta; Presidente de la Asociación de Automovilistas, Auto Club de Antofagasta. Presidente de la Sociedad croata de Socorros Mutuos, de Antofagasta. Como deportista se destacó en baloncesto, defendiendo los colores del Deportivo *San Luis* y del Deportivo *Sokol*. Fue primer presidente del *Instituto Chileno-Yugoslavo de Cultura* (hoy: Croata), elegido el 16/8/1957. Colaboró con el conjunto de cuerdas *Tamburaski zbor*. Habla croata. Reside en Antofagasta.

ILIC VLADISLAVIC, Neven

Građevinski inženjer (Antofagasta, 18. XII. 1935). Roditelji: Ivan Ilić Lukšić i Anita Vladislavić Kirigin. Supruga: María Inés Alvarez. Djeca: Neven Iván i Srdjan Petar. Njegov otac, sin Ante i Margarite, rođen 27. veljače 1895. u Supetru na Braču, došao je u Čile 1912. - Neven Ilić je završio srednju školu *Colegio San Luis* u Antofagasti, i studirao na Katoličkom sveučilištu u Santiagu. Diplomirao 1959. radom: *Proyecto de Alcantarillado y Agua Potable de 2 Edificios y Población de 100 viviendas*. Ostvareni projekti: *Sveučilište La Universidad del Norte*; nadogradnja škole *Colegio San Luis* i jedne crkve u Antofagasti. Nadzorni je graditeljski organ u pokrajini Antofagasta. Bio član upravnog odbora Građevinskog fakulteta (*Univ. del Norte*) i predavač na tom učilištu. Predsjednik Udruženja građevinskih poduzetnika Antofagaste (1975). član auto - kluba, jaht - kluba i sportskog društva *San Luis*. Putovao u Hrvatsku. Govori hrvatski. Živi u Santiagu.

ILIC VLADISLAVIC, Neven

Constructor Civil (Antofagasta, el 18/12/1935). Padres: Juan Ilic Luksic y Anita Vladislavic Kirigin. Esposa: María Inés Alvarez. Hijos: Neven Iván y Srdjan Petar. Su padre, hijo de Ante y Margarita, nacido en Supetar (isla de Brac, Croacia), el 27/2/1895, había llegado a Chile en 1912. Neven Ilic realizó sus estudios en el *Colegio San Luis* de Antofagasta y *Univ. Católica* de Santiago. Titulado en 1959. Tesis: *Proyecto de Alcantarillado y Agua Potable de 2 Edificios y Población de 100 viviendas*. Algunos proyectos realizados: *La Universidad del Norte*, *Ampliación del Colegio San Luis* e *Iglesia del Colegio San Luis* de Antofagasta. Supervigila y fiscaliza la parte técnica de las construcciones de la CORVI, en la provincia de Antofagasta. Director de la Escuela de Construcción Civil de la Universidad del Norte y Profesor de Construcción y Organización de Empresas en la misma. Presidente de la Asociación de Industriales, de Antofagasta (1975). Miembro del Auto Club, Club de Yates y Club Deportivo *San Luis*. Viajó a Croacia. Habla croata. Reside en Santiago.

IVANISEVIC DUPLANCIC, Zedra

Nastavnica (Caracas, Venezuela, 1. XI. 1949). Roditelji: Slavko i Mirjana. Suprug: Horst Jander Müller. Djeca: Zedra, Iskra i Jagoda Slavka. Njezin otac, Slavko Ivanišević Brnčević, rođen je 13. travnja 1909. u Trstu, a umro je 13. siječnja 1991. u Čileu. Došao je u Čile 7. lipnja 1947. Bio je poljoprivrednik, oženjen Mirjanom Duplančić Tomić. U braku se rodilo troje djece: Mateo, Zedra i Antonio. Velik dio života proživio je u Splitu, gdje je bio trgovac i ljubitelj sporta. Do drugog svjetskog rata živio je u domovini, a kasnije u Rimu, Caracasu, Maracaíbu i Mendozi. Od 1952. boravi u mjestu Limache, blizu Viñe del Mar. - Zedra Ivanisevic Duplancic nastanila se u Čileu kod roditelja i braće god. 1972. Stekla je diplomu nastavnika u osnovnoj školi, na Katoličkom sveučilištu u Valparaísu. Danas radi kao izvršna tajnica u tvrtki *Nexo Ltda.* i živi u Viñi del Mar (1991).

IVANISEVIC DUPLANCIC, Zedra

Profesora (Caracas, Venezuela el 1/11/1949). Padres: Slavko i Mirjana. Esposo: Horst Jander Müller. Hijos: Zedra Iskra y Jagoda Slavka. Su padre Slavko Ivanisevic Brncevic, croata, nació en Trieste, el 13/4/1909 y falleció el 13/1/1991 en Chile. Llegó a Chile el 7/6/1947. Fue agricultor, casado con Mirjana Duplancic Tomic. El matrimonio tuvo tres hijos: Mateo, Zedra y Antonio. Vivió gran parte de su vida en Split, Croacia, siendo conocido por sus actividades comerciales y por afición al deporte. Hasta la Segunda Guerra mundial se radicó en su patria y posteriormente en Roma, Caracas, Maracaíbo y Mendoza. Desde 1952 se radicó en Limache, cerca de Viña del Mar. Zedra Ivanisevic Duplancic se radicó en Chile junto a sus padres y hermanos. En

1972 se tituló de Profesora General de Enseñanza Básica en la *Univ. Católica de Valparaíso*. Actualmente trabaja como secretaria ejecutiva en *Nexo Ltda.* y vive en Viña del Mar (1991).

IVANOVIĆ JUTRONIĆ, Ivan

Trgovac (Sutivan na Braču, 6. XII. 1854 – Antofagasta, 30. VI. 1930). Roditelji: Šimun Ivanović Valerjev i Ana Jutronić. Supruga: Maria Roccatagliata Boero. Djeca: Angela i Ana. Školovao se u zavičaju. Od 12. do 16. godine plovio na lokalnim trgovačkim brodovima. Kasnije se ukrcao na talijanski brod *Carlo V* i kao mornar došao u Južnu Ameriku. Dezertirao je u Montevideu. Ubrzo prelazi u Buenos Aires gdje živi tri godine. Radio je na brodovima koji su plovili rijekom La Platom. S Lukom Dujmovićem i Markom Ilijićem ukrcao se kao mornar na brod što ga je doveo u Valparaíso (Čile). Radio je kao trgovački pomoćnik šest mjeseci, a zatim otišao u Iquique, gdje se zaposlio u trgovini Frane Pavletića, podrijetlom iz Hrvatskog primorja. Tu je ostao dvije godine. U subotu 11. studenog 1877. došao je u Antofagastu sa 140 pesosa gotovine. Idućeg ponedjeljka otvorio je dućan, s Jakovom Sorićem iz Visa. Svatko je uložio 120 pesosa. Nakon dvije godine Sorić se povukao iz tog posla, a Ivanović je već držao tri dućana. Oko 1877. došla su mu i braća Petar i Ante. Njih trojica su utemeljili tvrtku *Ivanovic Hnos* koja je toliko napredovala da se ubrajala među najnaprednije na sjeveru zemlje. Ivana su zvali *otac bračkih doseljenika*; godinama su Bračani dolazili k njemu po savjete i novac, kako bi s tom pomoći mogli započeti novi život. Tvrtka je otvorila podružnicu u Valparaísu (Čile), te Uyuniju i Potosíju (Bolivija). Kapital tvrtke iznosio je 1900. godine milijun pesosa, od čega je braći pripadalo 650 tisuća. Ivanov imetak je 1906. iznosio 460 tisuća pesosa. Poslovi su se proširili u Europu: roba je nabavljana u Liverpoolu, Londonu, Hamburgu, Genovi, Trstu, Milanu i Parizu. Utemeljili su podružnicu u Hamburgu. Za te velike poslove manjkalo im je trgovačko i financijsko iskustvo. Teškoće su počele 1907. kada je jedan poslovni partner njegove braće podigao velike kredite na račun tvrtke. Taj novac se nije mogao vratiti u kratkom roku i tvrtka je otišla na bubanj. Ivan je vjerovnicima isplatio i posljednji pesos, ali nije ostao dužan, i još jednom iskazavši svoje poštenje. Bio je utemeljitelj i blagajnik Treće slavjanske vatrogasne satnije *Dalmacia* (1892), utemeljitelj i osam puta predsjednik *Slavjanskog pripomoćnog društva* (1894), utemeljitelj i predsjednik *Jugoslavenske škole* (1916), u dva mandata predsjednik domovinske organizacije *P. P. Njegoš*. Poznat kao borac za odvajanje Hrvatske od Austrije, nije prihvatio ponudu K. u K. ambasade da ga imenuje počasnim konzulom. U nekoliko navrata slao je općini Sutivan značajne svote novčane pomoći. U rodno mjesto je putovao 1897, 1907. i 1926. - kad su ga u Sutivanu (8. kolovoza 1926) svečano dočekali. Na Braču je ostao tri godine. Njegova unuka Leonor Oyarzún Ivanovic (v. životopis) supruga je bivšeg Predsjednika Republike Čile Patricia Aylwina Azócara (1990-1994).

IVANOVIC YUTRONIC, Iván

Comerciante, empresario (Sutivan isla de Brac, Croacia, el 6/12/1854 – Antofagasta, el 30/6/1930). Padres: Simón Ivanovic Valerjev y Ana Yutronic. Esposa: María Roccatagliata Boero. Hijos: Angela y Ana. Estudios en su patria. Entre sus 12 y 16 años de edad navegó en barcos de transporte local. Luego, como marino en el barco italiano *Carlo V*, viajó a América y desembarcó en 1872 en Montevideo. Pronto se trasladó a Buenos Aires y navegó tres años por el río La Plata. En 1875 se embarcó junto con Luka Dujmovic y Marko Ilijic, trabajando como marineros, los tres llegaron a Valparaíso. Antes de seguir a Iquique, Ivanovic fue ayudante en un almacén durante seis meses. En Iquique encontró el trabajo en almacén de Francisco Pavletic (oriundo de Hrvatsko Primorje) y allí se quedó dos años. El día sabado del 11 de noviembre de 1877 se trasladó a Antofagasta con 140 pesos en el bolsilllo y el lunes siguiente abrió su tienda junto con Santiago Soric (de la isla de Vis) invirtiendo 120 pesos cada uno. Después de dos años el socio se retiró; Ivanovic llegó a ser propietario de tres almacenes. Alrededor del 1887 llegaron sus dos hermanos, Pedro y Antonio, y los tres establecieron la empresa *Ivanovic Hnos* que prosperó hasta convertirse en una de las más importantes de todo el Norte del país. Iván sería llamado *el padre de los inmigrantes de isla de Brac*; durante años, sus conciudadanos de Brac venían a pedirle consejos y dinero para poder empezar su

nueva vida. Dicha empresa abrió las sucursales en Valparaíso (Chile),Uyuni y Potosí (Bolivia). En 1900, el capital de la empresa alcanzaba más de un millón de pesos, de lo que los hermanos poseían 650 mil. El capital de Iván, en 1906, ascendió a 460 mil pesos. Sus negocios se extendieron a Europa: la mercadería llegaba de Liverpool, Londres, Hamburgo, Génova, Trieste, Milán y París. Inauguran una sucursal en Hamburgo. Pero, en estos negocios de gran envergadura les faltó la experiencia comercial y financiera. Las dificultades empezaron en 1907, cuando un socio de Ivan y Pedro realizó un gran crédito al nombre de la empresa. Sin poder devolver el dinero a corto plazo, la empresa se remató y dejó de existir. Iván devolvió el último peso a sus acreedores. Una vez más, Ivan Ivanovic demostró su honestidad. Fue fundador y dirigente (tesorero) de la Tercera Compañía de Bomba Eslava *Dalmacia* (1892), fundador y en ocho períodos presidente de la *Sociedad Eslava de Socorros Mutuos* (1894), fundador y presidente de *Yugoslavenska skola* (Colegio yugoslavo, 1916), en dos períodos presidente de la organización patriótica *P.P. Njegos.* Conocido como gran luchador para la liberación de Croacia bajo el régimen austriaco, no aceptó la oferta de la Embajada de Austria de nombrarlo su Cónsul de honor. En varias oportunidades envió considerables cantidades de dinero a la comuna de Sutivan. Viajó a su pueblo natal en 1897, en 1907 y en 1926. El día 8 de agosto de 1926 fue recibido en Brac con gran pompa. Se quedó allí tres años. Su nieta, Leonor Oyarzún Ivanovic (v. su biografía) es esposa de Patricio Aylwin Azócar, quien fue Presidente de la República de Chile, en el período 1990-1994.

IVELIC KUSANOVIC, Milan

Sveučilišni profesor i diplomat (Santiago, 3. X. 1935). Roditelji su mu porijeklom Hrvati. Oženjen. Profesor povijesti, zemljopisa i političke ekonomije na Pedagoškoj školi, 1962; stručnjak za povijest suvremene latinskoameričke umjetnosti na odjelu za Vizualne umjetnosti Organizacije američkih država (OEA), 1977; magistar arheologije i povijesti umjetnosti. Profesor estetike i povijesti umjetnosti na Katoličkom sveučilištu u Santiagu. Vlada ga je 1993. postavila za direktora Muzeja likovnih umjetnosti u Santiagu. Od 1990. do 1993. bio kulturni ataše u Čileanskoj misiji u Ženevi. Učenik je oca Raimunda Kuparea (v. životopis). Živi u Santiagu.

IVELIC KUSANOVIC, Milan

Profesor universitario y Diplomático (Santiago, el 3/10/1935). Sus padres son de origen croata. Es casado. Profesor de Historia, Geografía y Economía Política en la Escuela de Pedagogía en 1962; especialista en Historia del Arte Latinoamericano Contemporáneo en el Departamento de Artes Visuales de la OEA en 1977; Magister en Filosofía en el Instituto de Filosofía de la *Univ. de Lovaina* en Bélgica, en 1971; Magister en Arqueología e Historia del Arte. Profesor de Estética e Historia del Arte de la *Univ. Católica de Chile.* Director del Museo de Bellas Artes, en 1993. Desde 1990 hasta 1993 se desempeñó como Agregado Cultural de la Misión diplomática de Chile en Ginebra. Es alumno del profesor padre Raimundo Kupareo (v. su biografía). Reside en Santiago.

JADRESIC VARGAS, Alfredo

Liječnik i športaš (Iquique, 18. IX. 1925). Roditelji: Viktor i Lyda. Supruga: Patricia Samsing. Djeca: Lyda i Danitza. Njegov otac Viktor Jadrešić Škevin rođen je 1894. u Betini na Murteru. Došao je u Čile 1914. Radio u tvornicama salitre, kao knjigovođa. Čelnik hrvatske naseobine u Santiagu, predsjednik Jugoslavenskog doma, 1947. Umro u Santiagu 1970.- Alfredo Jadresic Vargas školovao se u *Colegio San Agustín* i *Barros Arana* i studirao medicinu na *Univ. de Chile* u Santiagu. Diplomirao je 1950. Radio (1947-1954) kao demonstrator, a zatim asistent na Institutu za

kemiju, fiziologiju i patologiju *Univ. de Chile*; 1951-1958. predavao fiziologiju na školi za medicinske sestre *Univ. de Chile*; od 1951. asistent na katedri endokrinologije u bolnici *San Juan de Dios*, Medicinskog fakulteta *Univ. de Chile*; iste godine postaje šef endokrinološkog laboratorija, a 1958. i voditelj odjela za nuklearnu medicinu u bolnici *San Juan de Dios*. Od 1954. predaje na postdiplomskom studiju teme iz endokrinologije. Sveučilišni delegat na znanstsvenim kongresima u inozemstvu. Stipendist, 1952, *British Councila* u Engleskoj i (1958) Svjetske zdravstvene organizacije, u Francuskoj, Engleskoj i Skandinaviji. God. 1958. bio blagajnik Čileanskog endokrinološkog društva. Dekan Medicinskog fakulteta *Univ. de Chile*, 1968. Kandidat za rektora *Univ. de Chile*, 1969. Od 1944. do 1949. sudjelovao u sveučilišnoj atletskoj reprezentaciji (skok uvis) i predstavljao Čile na južnoameričkim prvenstvima i na olimpijadi u Londonu (1948). Osvojio prvo mjesto u Rio de Janeiru skokom od 1.90 m. Predstavljao je FACH (studentska organizacija Čilea) na Prvom svjetskom kongresu studenata medicine u Londonu (1948). Član Liječničkog udruženja u Santiagu, Udruženja biologa, Udruženja endokrinologa u Santiagu, Rio de Janeiru i Londonu, član *Royal Society of Medicine*. Bio predsjednik Čileansko-jugoslavenskog instituta za kulturu u Santiagu, 1958, kad su bili organizirani dani kulture hrvatske naseobine u Gradskom kazalištu. Predstavnik Predsjednika Republike u Ministarstvu zdravlja (1991). Živi u Santiagu.

JADRESIC VARGAS, Alfredo

Médico y deportista (Iquique, el 18/9/1925). Padres: Víctor y Lyda. Esposa: Patricia Samsing. Hijas: Lyda y Danitza. Su padre Víctor Jadresic Skevin había nacido en Betina, isla de Murter, Croacia, en 1894. Llegó a Chile en 1914. Trabajó en las oficinas salitreras (contador). Dirigente de la colonia croata en Santiago, presidente del *Jugoslavenski dom* en Santiago, en 1947. Falleció en Santiago en 1970. - Alfredo Jadresic Vargas hizo sus estudios en el *Colegio San Agustín*, *Barros Arana* y *Univ. de Chile*. Título en 1950. Memoria: *Inhibición de la Argerosa por el Fosfato de Alfa - Hocoferol inóvitro*. Se inició (1947-1954) como Ayudante Primero en el Instituto de Química, Fisiología y Patología de la *Univ. de Chile*; 1951-1958, Profesor de Química Fisiológica en la Escuela de Enfermeras, *Univ. de Chile*; desde 1951, Ayudante Endocrinólogo de la cátedra de la Escuela de Medicina (*Univ. de Chile*), en el Hospital *San Juan de Dios*. También ese año, Jefe del Laboratorio de Endocrinología y Jefe de la Unidad de Radioisótopos (1958), ambos cargos dentro del Hospital *San Juan de Dios*. Desde 1954, profesor en diversas oportunidades de la Escuela de Graduados, dependiente de la *Univ. de Chile* en temas de Endocrinología. Delegado de la *Univ. de Chile* a diversos congresos científicos en el extranjero. En 1952 becado por *British Council* en Inglaterra, y en 1958, por la Organización Mundial de la Salud, en Francia, Inglaterra y Escandinavia. En 1958, Tesorero de la Sociedad Chilena de Endocrinología. Decano de la *Facultad de Medicina* de la *Univ. de Chile* en 1968. Candidato a Rector de la *Univ. de Chile* en 1969. En 1944-1949 participó en el Atletismo Nacional en salto alto en el *Club Deportivo Univ. de Chile* y representó a Chile en los campeonatos sudamericanos y en la Olimpíada de Londres, en 1948. Campeón de salto alto, (1.90 m) en el campeonato de Rio de Janeiro. Representó a la FECH en el Primer Congreso Mundial de Estudiantes de Medicina en Londres (1948). Miembro de la Sociedad Médica de Santiago, Sociedad de Biología, Sociedad de Endocrinología de Santiago, Rio de Janeiro y Londres, y miembro del *Royal Society of Medicine*. Fue Presidente del Instituto Chileno-Yugoslavo de Cultura en Santiago (1958) cuando se organizaron grandes espectáculos culturales de la colonia croata en el Teatro Municipal de Santiago. Representante del Presidente de la República en el Ministerio de Salud (1991). Reside en Santiago.

JADRESIC VARGAS, Víctor

Liječnik, pisac i diplomat (Iquique, 15. X. 1923). Roditelji: Viktor Jadrešić Škevin i Lyda Vargas. Supruga: Mimí Marinovic Zlatar (v. životopis). Djeca: Alejandro, Enrique, Esteban y Víctor Antonio. Njegov otac Viktor Jadrešić Škevin, sin Mate i Antice, rođen u Betini na Murteru (1894), doselio je u Čile 1914, radio u tvornicama salitre i dopisnim školovanjem stekao zvanje računovođe. Bio je predsjednik *Jugoslavenskog doma* u Santiagu 1947. Umro je u Santiagu, 1970. - Victor Jadresic Vargas diplomirao je medicinu 1950. (*Univ. de Chile*) i zatim specijalizirao psihijatriju. Postao je sveučilišni profesor i voditelj te službe. Posebnu

sklonost pokazao je prema književnosti i umjetnosti i bio profesor na Zavodu za estetiku Katoličkog sveučilišta na molbu oca Raimunda Kuparea (v. životopis), hrvatskog dominikanca koji je navedeni institut utemeljio. Objavio je: *Tajne revolucije* i *Psihologija Čileanaca* - Istraživačka studija nacionalnog identiteta s obzirom na umjetnost (u suradnji sa suprugom). Rad je dobio nagradu grada Santiaga. U političkom životu predvodio je podmladak današnje Demokršćanske stranke. U tijeku predsjednikovanja Eduarda Freia Montalve bio je čileanski ambasador u Poljskoj. Živi u Santiagu.

JADRESIC VARGAS, Víctor

Médico psiquiatra, escritor y diplomático (Iquique, el 15/10/1923). Padres: Víctor y Lyda. Esposa: Mimí Marinovic Zlatar (v. su biografía). Hijos: Alejandro, Enrique, Esteban y Víctor Antonio. Su padre Víctor Jadresic Skevin, hijo de Mateo y Antica, había nacido en Betina en 1894, emigró a Chile en 1914, trabajó en oficinas salitreras y obtuvo por correspodencia título de contador. Fue presidente del *Jugoslavenski dom*, en Santiago, en 1947. Falleció en Santiago en 1970. Victor Jadresic Vargas recibió su título de Médico Cirujano en 1950 en la *Univ. de Chile*, especializándose luego en psiquiatría, actividad en la que llegó a ser Profesor y Jefe de Servicio. Ha mostrado especial inclinación por la literatura y el arte, habiendo sido profesor en el *Instituto de Estética* de la *Univ. Catolíca de Chile* a petición del Padre Raimundo Kupareo, sacerdote croata que fundó en Chile dicho Instituto (v. su biografía). Entre sus publicaciones se destacan los libros *Confidencias de la Revolución y Sicología del Chileno*. Estudio exploratorio de la personalidad nacional realizado a través del arte, escrito en colaboración con su esposa Mimí Marinovic y que fue premiado por la Ilustre Municipalidad de Santiago. En política, presidió la juventud del que es ahora el Partido Demócrata Cristiano y durante el gobierno del Presidente Eduardo Frei Montalva fue Embajador de Chile en Polonia. Reside en Santiago.

JAKSIC ANDRADE, Fabian Miguel

Biolog i sveučilišni profesor (Punta Arenas, 9. VII. 1952). Roditelji: Fabián Sebastián Segundo Jaksic Rakela i Nidia Andrade Gallardo. Njegov djed Fabijan Jerko Jakšić, sin Ante zvanog *Biloća*, rodio se 1875. u Donjem Humcu na Braču, a došao je u Čile, Magallanes, 1902. Oženio se na Braču Magdalenom Rakela Martinović. Njihova djeca su: Antonio (rođen u Punta Arenasu, 15. rujna 1902), Emilia, Margarita, Esteban, Juan, Sofía, Magdalena, Vladimir, Fabián Sebastián Segundo (1911) i Oscar. - Fabián Miguel Jaksic studirao je na Prirodoslovnom fakultetu *Univ. de Chile* u Santiagu (1971 - 1977) i diplomirao biologiju. Doktorat iz zoologije na sveučilištu *Berkeley*, SAD (1979 - 1982). Obavljao istraživanja i predavao na čileanskim sveučilištima i u SAD. Od 1982. predaje ekologiju na Fakultetu bioloških znanosti Katoličkog sveučilišta i voditelj je programa za doktorande iz ekologije (1988 - 1990). Surađuje i s privatnim tvrtkama. Utemeljitelj je i dioničar i član upravnog odbora savjetodavne tvrtke *Consultores Ecológicos y Ambientales* (CONSECOL Ltda.). Na kongresima i simpozijima predočio oko 40 individualnih ili skupnih radova. U stručnim časopisima, kao autor ili koautor, objavio 127 naslova. Član je 13 stručnih udruženja. Živi u Santiagu.

JAKSIC ANDRADE, Fabián Miguel

Biólogo y Profesor Universitario. N. en Punta Arenas, el 9/7/1952). Padres: Fabián Sebastián Segundo Jaksic Rakela y Nidia Andrade Gallardo. Su abuelo Fabijan Jerko Jaksic, hijo de Ante, sobrenombre *Biloća* había nacido en Donji Humac (isla de Brac, Croacia), en 1875, y ha llegado a Chile, Magallanes, en 1902, casado (en Brac) con Magdalena Rakela Martinovic. Sus hijos fueron: Antonio (n. en Punta Arenas, el 15/9/1902), Emilia, Margarita, Esteban, Juan, Sofía, Magdalena, Vladimir, Fabián Sebastián Segundo (1911) y Oscar. - Fabián Miguel Jaksic Andrade estudió biología en la Facultad de Ciencias, Univ. de Chile en Santiago, obteniendo el grado de Licenciatura en Biología (1971 - 1977). Se doctoró en Zoología, en el Departamento de Zoología de la *Univ. de California*, Berkeley, EE.UU. (1979 - 1982). Ha ejercido investigaciones y la docencia en universidades chilenas y en EE.UU. Desde 1982 se desempeña como Profesor de Ecología en la Facultad de Ciencias Biológicas de la *Univ. Católica de Chile* y como Jefe de Programa de Doctorado en Ecología (1988 - 1990). Su ámbito profesional se extiende también a la empresa privada, siendo fundador y socio director de la primera empresa consultora del país, Consultores Ecológicos y Ambientales (CONSECOL Ltda.). Ha presentado aproximadamente 40 trabajos en Congresos y Simposios, en forma personal y en equipo. Ha publicado 127 trabajos en revistas de la especialidad, individuales y en colaboración. Miembro de 13 sociedades profesionales, dos chilenas y once extranjeras. Reside en Santiago.

JORDAN JORDAN, Juraj

Trgovac (Pučišća na Braču, 28. IV. 1880 - ?, 1949). Roditelji: Bogdan i Elena. Supruga: Bogumila Šubat Tijanić. Djeca: Lenka, Mirko, Olga, Danilo, Neda, Jorge i Alejandro. Otišao iz Pučišća 2. prosinca 1898, došao je u Čile, Punta Arenas, 13. siječnja 1899. Najprije se bavio trgovinom u radnji Jerka Martinića a potom stočarstvom. Ubrzo je razvio vrlo intenzivne društvene i političke aktivnosti u hrvatskoj naseobini. Jedan od najistaknutijih likova u povijesti Hrvata u Čileu. Bio je utemeljitelj i voditelj gotovo svih tadašnjih hrvatskih društava u Magallanesu (utemeljitelj i prvi predsjednik *Hrvatskog doma*, 1915). Kao delegat naseobine, sudjelovao na Kongresu Jugoslavenske narodne obrane u Antofagasti, 1916, i bio član predsjedništva. (Jugoslavenska vlada ga je odlikovala ordenom sv. Save). God. 1919. osnovao tvrtku *Sociedad ganadera Jordan, Domic y Cía.* Uvoznik i izvoznik. Upravitelj udruge stočnih farmi *Bogumila.*

JORDAN JORDAN, Jorge

Comerciante (Pucisca, isla de Brac, Croacia, el 28/4/1880 - ?, 1949). Padres: Bogdan y Elena. Esposa: Bogumila Subat Tijanic. Hijos: Lenka, Mirko, Olga, Danilo, Neda, Jorge y Alejandro. Su pueblo natal abandonó el 2/12/1898 y llegó a Chile, Punta Arenas, en 1899. Se dedicó primero al comercio (*Casa comercial* de Gerónimo Martinic), y a ganadería. En el mismo tiempo desarrolla una intensa actividad social y política en la colonia croata residente. Una de las más destacadas figuras de la historia de los croatas en Chile. Fue fundador y dirigente de casi todas las instituciones croatas existentes en Magallanes en su época (fundador y primer presidente del *Hogar croata*, en 1915). Como delegado de la colonia, asistió al Congreso de la Defensa Nacional Yugoslava en Antofagasta, en 1916. Integró la Presidencia de dicho Congreso. (Condecorado por el Gobierno de Yugoslavia, *Orden Sveti Sava*). En 1919 fundó la *Sociedad ganadera Jordan, Domic y Cía.* Importador y Exportador. Administrador de la Comunidad Estancia *Bogumila.*

JORDAN SUBAT, Mirko

Poduzetnik (Punta Arenas, 18. VIII. 1906). Roditelji: Juraj Jordan Jordan i Bogumila Šubat Tijanić. školovao se u gimnaziji u Punta Arenasu, u Engleskoj i u Hrvatskoj (Trgovačka akademija na Sušaku). Tridesetih godina vodio poslove u Antofagasti i Valparaísu. Kasnije je radio u Santiagu (poslovi vezani uz ovčarstvo na Ognjenoj zemlji). Članstvo: *Club Aéreo*, Hrvatski klub, *Couantry Club* u Santiagu i *Unión de Pequeños Ganaderos* u Punta Arenasu. Govori ,hrvatski. Živi u Santiagu. (1991)

JORDAN SUBAT, Mirko

Empresario (Punta Arenas, el 18/8/1906). Padres: Jorge Jordan Jordan y Bogumila Subat Tijanic. Estudios: *Liceo de Punta Arenas*, y escuela en Inglaterra. *Academia Comercial* de Susak, Rijeka, Croacia. En la decada de los años treinta tuvo diversas actividades en Antofagasta y Valparaíso. Posteriormente, en Santiago, y en ganadería lanar en Tierra del Fuego. Socio del Club Aéreo, Club croata, Country Club en Santiago y Unión de Pequeños Ganaderos en Punta Arenas. Habla croata. Reside en Santiago (1991).

JURICIC VILLALON, Ana María

Liječnica (Santiago, 1937 – Ancud, otok Chiloé, 6. V. 1963). Roditelji: Bogoslav Juricic Turina (v. životopis) i Olga Villalón Palacios. Suprug: Patricio Hevia Rivas. Djeca: Carolina (umrla u djetinjstvu) i Pilar. Školovala se u gimnaziji *Sagrados Corazones* u Valparaísu i studirala na Medicinskom fakultetu *Univ. de Chile.* Stažirala je u Kliničkoj bolnici *José Joaquín Aguirre.* Zajedno sa suprugom radila u jednoj bolnici u Valparaísu. Službovala kao liječnica u *Hogar de Cristo.* Nakon dvije godine rada u dječjoj bolnici *Manuel Arriarán*, u mjestu

Ancud na otoku Chiloé, poginula je 6. svibnja 1963, na radnom mjestu, u eksploziji plinske boce. U znak sjećanja, ambulantni brodić za hitnu pomoć nazvan je njezinim imenom. Na svečanost krštenja broda došao je čileanski dominstar za zdravlje. žitelji mjesta Tabón, Pergue, Queulín, Huar i ostali mještani tog slikovitog otoka uvijek će se sjećati svoje tragično i prerano preminule liječnice.

JURICIC VILLALON, Ana María
Médico Cirujano (Santiago en 1937 – Ancud, isla de Chiloé, el 6/5/1963) Padres: Bogoslav Juricic Turina (v. su biografía) y Olga Villalón Palacios. Esposo: Patricio Hevia Rivas. Hijas: Carolina (falleció de niña) y Pilar. Estudios: Humanidades en el Colegio Sagrados Corazones de Valparaíso, y Escuela de Medicina de la *Univ. de Chile*. Hizo su práctica en el Hospital Clínico José Joaquín Aguirre. Junto con su marido trabajó en un hospital de Valparaíso. Permaneció como doctora en el *Hogar de Cristo*. Después de dos años del servicio en el Hospital de Niños Manuel Arriarán, en Ancud, isla de Chiloé, el día 6/5/1963 falleció tragicamente a los 26 años de edad, en la explosión de un balón de ciclopropano, ocurrida en el puesto de su trabajo. Una lancha - ambulancia fue bautizada con su nombre. A la ceremonia de bautizo asistió el Subsecretario del Ministerio de Salud. Los habitantes de Tabón, Pergue, Queulín, Huar y otros lugares de esta pintoresca isla no olvidarán a su médica, fallecida trágicamente y prematuramente.

JURICIC VILLALON, Andrés
Liječnik (Santiago, 7. IX. 1939). Roditelji: Bogoslav (v. životopis) i Olga. Supruga: Carmen Yáñez Salinas. Djeca: Ana María, Andrés, María Cecilia, Rosario i Macarena. Srednja naobrazba: *Colegio de Los Sagrados Corazones* de Valparaíso. Od 1962. do 1968. službenik u *Banco de Chile*, Centralna uprava. Studirao na Medicinskom fakultetu *Univ. de Chile* i diplomirao 1975. Specijalizirao u bolnici *Paula Jaraquemada*. Specijalist opstetricije. Radio u Talaganteu, kod Santiaga. Od 1979, upravitelj te bolnice. Bio je šef rodilišta. God. 1976. bio na usavršavanju iz opstetricije u bolnici *San Borja*, a 1977. na seminaru iz laparoskopske dijagnostike u Medellínu, Kolumbija. Sudjelovao na kongresima nacionalnog Udruženja ginekologa i opstetričara. Živi u Santiagu

JURICIC VILLALON, Andrés
Médico Cirujano (Santiago, el 7/9/1939. Padres: Bogoslav (v. su biografía) y Olga. Esposa: Carmen Yáñez Salinas. Hijos: Ana María, Andrés, María Cecilia, Rosario y Macarena. Estudios: *Colegio de Los Sagrados Corazones* de Valparaíso. De 1962 al 1968, funcionario del *Banco de Chile*, Oficina Central. Estudió Medicina en la *Escuela de Medicina* de la *Univ. de Chile*. Titulado Médico Cirujano en 1975. Hizo Residencia en el Hospital *Paula Jaraquemada*. Especialidad: Obstetricia. Luego dedicado al ejercicio de su profesión en Talagante. Desde 1979, Médico Director del *Hospital de Talagante*. Fue Jefe del Servicio de Maternidad. En 1976, Curso de Avances en Obstetricia, en el Hospital *San Borja*. En 1977, Curso sobre Laparascopía diagnóstica, en Medellín, Colombia. Ha asistido a Congresos de la Sociedad de Ginecología y Obstetricia de Chile. Miembro del Colegio médico. Reside en Santiago.

JURICIC TURINA, Bogoslav
Liječnik (Punta Arenas, 27. VII. 1908). Roditelji: Andrija i Apolonia. Supruga: Olga Villalón Palacios. Djeca: Ana María, Andrés, Beatriz i Daniel. Njegov otac, Andrija Juričić Gerbaz, sin Jakova i Katarine, rodio se 1867. u Križišću, Hrvatsko primorje. Došao je u Čile 1885. Bio je utemeljitelj i član gotovo svih hrvatskih doseljeničkih društava u Magallanesu. Prvi je predsjednik i utemeljitelj Hrvatske čitaonice, 1898. Oženio se 7. ožujka 1903. Apolonijom Turina Gudac, Hrvaticom, kćerkom Mate i Antice. - Bogoslav Juricic Turina školovao se u gimnaziji u Punta Arenasu i studirao na Medicinskom fakultetu *Univ. de Chile*. Diplomirao je 1934. radom: *Asociaciones Microbianas en la Tuberculosis Pulmonar*. Bio liječnik doma zdravlja u San José de Maipo, 1939 - 1946; od 1939. direktor je Sanatorija u Putaendu; godine 1947. upravitelj je Hitne pomoći u Valparaísu. Dobio je stipendiju Službe javnog zdravstva SAD na Sveučilištu *Columbia* u New Yorku, i četiri mjeseca je obilazio antituberkulozne dispanzere. Na sveučilištu *Columbia* dobio diplomu *Master of Public Health*. Zamjenik direktora Nacionalne zdravstvene zaštite i predstavnik OPS - a u Limi. Autor znanstvenih radova iz svoje struke. Bio jedan od utemeljitelja časopisa *Aparato respiratorio y tuberculosis*. član je Udruženja ftiziologa

JURICIC TURINA, Bogoslav
Médico Cirujano (Punta Arenas, el 27/7/1908). Padres: Andrés y Apolonia. Esposa: Olga Villalón Palacios. Hijos: Ana María, Andrés, Beatriz y Daniel. Su padre Andrés Juricic Gerbaz, hijo de Santiago y Catalina, había nacido en Krizisce, Litoral croata, en 1867, y llegó a Chile en 1885. Fue fundador y socio de casi todas las instituciones croatas en Magallanes. Fue fundador y primer presidente

de la Sala de Lectura Croata, en 1898. Se casó el 7/3/1903 con Apolonia Turina Gudac, de origen croata, hija de Mateo y Antonia. - Bogoslav Juricic Turina hizo sus estudios en el *Liceo de Punta Arenas* y *Escuela de Medicina* de la *Univ. de Chile*. Titulado en 1934. Memoria: *Asociaciones Microbianas en la Tuberculosis Pulmonar*. Fue Médico Residente de la Casa de Salud de San José de Maipo, 1939 - 1946; Director del Sanatorio de Putaendo; en 1947, Director de la *Unidad Sanitaria de Barón* en Valparaíso. En 1947 becado por el Servicio de Salubridad Pública de los EE.UU, la *Univ. de Columbia*, Nueva York, y después cuatro meses visitando servicios de Tuberculosis en EE.UU. En la Univ. de Columbia obtuvo el título de *Master of Public Health*. Subdirector del Servicio Nacional de Salud y representante de la OPS en Lima. Autor de trabajos científicos sobre su especialidad. Fue uno de los fundadores de la revista *Aparato respiratorio y tuberculosis*, con más de 14 años de existencia. Miembro de la Sociedad de Tisiología.

KARELOVIC KIRIGIN, Estanislao

Poduzetnik (Punta Arenas, 20. II. 1923). Roditelji: Frane Karelović Karmelić i Angela Kirigin Grubsic. Supruga: Marija Car Kučev, rođena u Sreseru na Pelješcu. Djeca: Francisco, Stanko, María i Mirna. Njegov djed Šimun Karelović, rođen u Bolu na Braču, brodograditelj, došao je 1896. u Punta Arenas. Radeći deset godina u svom zanatu priskrbio je novac i doveo iz Bola 1906. suprugu Vinku Karmelić, i djecu: Franku, Vicka i Franu. - Estanislao Karelovic je pohađao srednju školu *Liceo de Hombres* u Punta Arenasu. Od 1940. do 1980. radio je u američkoj tvrtki *W.R. Grace & Co.* koja se bavila uvozom-izvozom i držala pomorsku i zračnu agenciju *Grace Line* i *Pan American Grace Airways*, PANAGRA u kojoj je on od 1956. do 1980. bio direktor. Otada do danas je generalni direktor tvrtke *Empresa de Publicaciones La Prensa Austral Ltda.* Suvlasnik i generalni direktor dnevnih novina *La Prensa Austral* i *El Magallanes* u Punta Arenasu. član je Hrvatskog doma, sportskog društva *Hrvatski sokol* (tajnik u nekoliko mandata). Blagajnik Hrvatskog kluba u nekoliko navrata. Dopredsjednik *Čileansko-jugoslavenske banke* od 1961. do 1973, kad je ta banka nacionalizirana. član u *Club de Punta Arenas* i njegov predsjednik 1968. i 1969. Također član *Club Naval del Campo, Club de la Unión, Club de Golf* (svi iz Punta Arenasa). Govori hrvatski i engleski. Putovao u Argentinu, SAD, Englesku, Španjolsku, Francusku, Italiju i Hrvatsku.

KARELOVIC KIRIGIN, Estanislao

Empresario (Punta Arenas, el 20/2/1923). Padres: Francisco Karelovic Karmelic y Angela Kirigin Grubsic. Esposa: María Car Kucev, nacida en Sreser, península Peljesac, cerca de Dubrovnik, Croacia. Hijos: Francisco, Stanko, María y Mirna. Su abuelo Simón Karelovic, nacido en Bol (isla de Brac, Croacia), carpintero de ribera, había llegado a Punta Arenas en 1896. Después de trabajar durante diez años en la ciudad ejerciendo su oficio, reunió el dinero suficiente para traer, en 1906, a Punta Arenas, desde Bol, a su esposa Vicenta Karmelic y a sus hijos: Franka, Vicko y Frane. Estanislao Karelovic cursó sus estudios secundarios en el *Liceo de Hombres* de Puntas Arenas. Desde 1940 a 1980 trabajó en la empresa norteamericana *W.R. Grace & Co.* dedicada a la importación-exportación y, además, agencia naviera y aérea de la *Grace Line* y *la Pan American Grace Airways*, PANAGRA, ocupando el cargo de Gerente General de la Empresa de *Publicaciones La Prensa Austral Ltda.* Copropietario y Gerente General de los diarios *La Prensa Austral* y *El Magallanes*, en Punta Arenas. Socio del *Hrvatski dom*, del Club Deportivo *Hrvatski Sokol* (secretario en varios períodos). Tesorero del *Club Croata* en varios períodos. Vicepresidente del *Banco Chileno-Yugoslavo* (1961-1973), Socio del *Club de Punta Arenas* y su Presidente (1968-1969). Socio, además, del Club Naval de Campo, del Club de la Unión, del Club de Golf, todos de Punta Arenas, y del Automóvil Club de Chile. Habla croata e inglés. Ha realizado viajes a Argentina, EE.UU. Inglaterra, España, Francia, Italia y Croacia.

KLAKOČAR ZARO, Robert

Nastavnik, trgovački zastupnik (Zagreb, 12. IX. 1951). Roditelji: Viktor Klakočar Belin i Margarita Zaro Lebedina. Supruga: Arlette de la Barra Gost. Djeca: Constanza, Mirela i Liliana. Došao u Čile, (Santiago), s majkom,

25. studenog 1959. Majka rođena 23.travnja 1926. u Bobovišćima na Braču. Robert Klakočar je završio srednju školu (*Liceo No. 11*) u Santiagu. Studirao je fiziku na *Univ. de Chile* i građevinarstvo na Katoličkom sveučilištu. Bio je profesor fizike u *Colegio Compañía de María* u Apoquindu, kod Santiaga. Radio je kao profesor na školi za tajnice na Katoličkom sveučilištu. Danas se bavi trgovinom poljoprivrednih strojeva. Sudjelovao na Međunarodnom sajmu u mjestu Los Andes. Trenira mačevanje i judo. Putovao u Zagreb i druga mjesta u Hrvatskoj. Govori hrvatski.

KLAKOCAR ZARO, Roberto
Profesor, Factor de Comercio (Zagreb, Croacia, el 12/9/1951). Padres: Víctor Klakocar Belin y Margarita Zaro Lebedina. Esposa: Arlette de la Bara Gost. Hijas: Constanza, Mirela y Liliana. Llegó a Chile, Santiago, el 25/11/1959. Su madre nació en Bobovisca (isla de Brac, Croacia), el 23/4/1926. - Robert Klakocar terminó sus estudios secundarios en el *Liceo No. 11* de Las Condes, Pedagogía en Física en la *Univ. de Chile*, Construcción Civil en la *Univ. Católica*. Fue profesor titular de la asignatura de Física, en el *Liceo No. 11* y Profesor suplente de la asignatura de Física en el *Colegio Compañía de María*, Apoquindo, Santiago. Fue profesor titular de la asignatura en la *Escuela de Secretariado* de la *Univ. Católica*. Hoy es empresario en el rubro Distribución de maquinaria para Agricultura y Agroindustria. Participó en la *Feria Internacional* de Los Andes. Practica la esgrima y el judo. En 1987. viajó a Zagreb y al resto del país. Habla croata.

KOVACEVIC POKLEPOVIC, Juan Antonio

Diplomirani ekonomist, športaš (Naselje tvornice salitre Brac, Iquique, 30. VI. 1930). Supruga: Regina Cabello Kunstmann. Djeca: Ivo, Antonio i Carlos. Njegov otac Ante Kovačević Vučetić, rečeni *Tonči*, sin Vicka i Petronile, rođen je 1894. u Blatu na Korčuli. Obitelj se preselila 1910. na Hvar. Kao student u Beču, Tonči je bio član skupine hrvatskih nacionalista. Bio je proganjan i 1913. se sklonio u Čile, Punta Arenas. Preselio se u Boliviju, a zatim u Iquique, u Čileu. Na Hvar se vratio 1920. i onda 1925, ponovo otišao u Čile, u tvornicu salitre *Brac*. Godine 1926. dobio je dozvolu da dovede suprugu i mlađu braću Vinka, Martina i Luciju. Seli 1933. u Santiago gdje je postao član *Jugoslavenskog doma* (danas: Hrvatskog). - Juan Antonio Kovacevic Poklepovic pohađao je osnovnu i srednju školu u Santiagu, *Instituto Zambrano* i *Instituto de Humanidades Luis Campino*. Studirao i diplomirao na Fakultetu ekonomskih i upravnih znanosti Katoličkog sveučilišta. Dvije godine bio predsjednik i delegat u studentskoj organizaciji (FEUC). Vlasnik tvrtki *Constructora Valko y Cía.* i *Sociedad Agrícola Valko Ltda.* Od 1947. zauzimao istaknuto mjesto u košarkaškoj momčadi Katoličkog sveučilišta i državnoj reprezentaciji Čilea, te kao trener. član *Jugoslavenskog doma* neprekidno 40 godina (šest godina član uprave i tri godine dopredsjednik). Dioničar Hrvatskog Stadiona 32 godine i njegov predsjednik od 1965. do 1972. U tom razdoblju sagrađen je najveći dio starog zdanja i imenovana prva uprava (današnjeg Hrvatskog) stadiona, kojem je član br. 5, sve do danas. Bio je prvi darovatelj u hrvatskoj naseobini kad je 1991. trebalo pomoći napadnutoj Hrvatskoj.

KOVACEVIC POKLEPOVIC, Juan Antonio
Ingeniero Comercial, empresario, deportista (Oficina Brac, Iquique, el 30/6/1930). Padres: Antonio y Neda. Esposa: Regina Cabello Kunstmann. Hijos: Ivo, Antonio y Carlos. Su padre Antonio Kovacevic Vucetic *Tonci*, hijo de Vicko y Petronila, había nacido en Blato (isla de Korcula, Croacia), en 1894. En 1910 su familia se trasladó a la isla de Hvar. Siendo estudiante de Ingeniería en Viena, formó parte de un grupo nacionalista croata. Fue perseguido y se escapó en 1913, viajando a Chile, Punta Arenas. Se trasladó a Bolivia y luego se estableció en Iquique. En 1920 volvió a Hvar, hasta 1925, para emigrar nuevamente a Chile, Oficina salitrera *Brac*. En 1926 obtuvo el permiso para traer a su esposa y sus hermanos menores: Vinko, Martín y Lucy. En 1933 se traslada a Santiago donde fue socio del *Jugoslavenski dom* (hoy:

Hrvatski dom). - Juan Antonio Kovacevic Poklepovic realizó sus estudios primarios y secundarios en Santiago, en *Instituto Zambrano* e *Instituto de Humanidades Luis Campino.* Estudios universitarios en la *Univ. Católica* de Santiago, *Facultad de Ciencias Económicas y Administrativas.* Se tituló Ingeniero Comercial. Dos años Presidente del Centro de Alumnos de Facultad y Delegado ante FEUC. Dueño de la *Constructora Valko y Cía. Ltda.* y *Sociedad Agrícola Valko Ltda.* Desde 1947 ha tenido una destacada actuación en el equipo de baloncesto de la *Univ. Católica,* en la selección chilena y también como entrenador. Socio del *Jugoslavenski dom* (hoy: *Hrvatski dom*) durante cuarenta años (Director durante seis años y Vicepresidente durante tres años). Accionista del Estadio croata, y su Presidente de 1965 al 1972. En ese período se construyó la mayor parte del Estadio y se designó el Primer Directorio del Actual *Deportivo Estadio Croata,* siendo él socio no. 5 hasta hoy. Fue el primer donador de la colectividad croata en Santiago, para ayudar a la República de Croacia cuando fue atacada en 1991.

KOVACEVIC POKLEPOVIC, Vicente

Diplomirani ekonomist (Iquique, 4. III. 1927). Roditelji: Antonio i Neda. Supruga: Velia Contreras Morales. Djeca: Neda. Osnovna i srednja naobrazba: *Instituto Zambrano, Instituto de Humanidades Luis Campino.* Diplomirao na fakultetu ekonomskih upravnih znanosti na Katoličkom sveučilištu u Santiagu. Usavršavanje u struci u tvrtki *H.B. Maynard* u Pittsburghu, SAD. U razdoblju 1949 - 1952. financijski i računovodstveni savjetnik u *Precisión Hispana y Cía, Lavatex S.A, Rasmussen y Karlovac Ltda.* šef odjela u službi za tehničku suradnju, 1952 - 1954. U Caracasu je 1963. zaposlen u Međunarodnoj agenciji za razvoj (AID), kao savjetnik Instituta za produktivnost Venezuele. Čileanski delegat na konferencijama Interameričke zajednice za produktivnost, u Limi i Meksiku. Na poziv Organizacije američkih država (OEA) i Vlade Izraela, odlazi 1965. na seminar o produktivnosti u Tel Aviv. Glavni tajnik Interameričke zajednice za produktivnost. Voditelj Udruženja maloprodajne trgovine i Male privrede Čilea. Od 1952. do 1958. predaje financijsku matematiku na Fakultetu za ekonomske i upravne znanosti Katoličkog sveučilišta. Objavio knjigu *Análisis Dinámico de Estados Financieros.* Članstva: *Asociación de Ingenieros Comerciales* Katoličkog sveučilišta, *Club Deportivo Univ. Católica* i Hrvatski dom. Živi u Santiagu.

KOVACEVIC POKLEPOVIC, Vicente

Ingeniero Comercial (Iquique, el 4/3/1927). Padres: Antonio y Neda. Esposa: Velia Contreras Morales. Hijos: Neda. Estudios: *Instituto Zambrano, Instituto de Humanidades Luis Campino* y *Univ. Católica* de Santiago. Hizo sus estudios y trabajos sobre administración. Economía e Ingeniería Industrial en la firma consultora *H.B. Maynard* de Pittsburgh, EE.UU. De 1949 al 1952 Asesor Financiero y Contable de *Precisión Hispana y Cía, Lavatex S.A, Rasmussen y Karlovac Ltda.* Jefe del Departamento en el Servicio de Cooperación Técnica, 1952 - 1954. En 1963, a Caracas, contratado por la *Agencia para el Desarrollo Internacional* (AID) para asesorar el Instituto Venezolano de Productividad. Delegado chileno en representación de S.C.T. a las Conferencias de la Asociación Interamericana de Productividad, en Lima y Ciudad de México. En 1965 invitado por la OEA y el gobierno de Israel, al Seminario de Productividad, en Tel Aviv. Secretario General de la Asociación Interamericana de la Productividad. Gerente de la Confederación del Comercio Detallista Establecido y de la Pequeña Industria de Chile. De 1952 al 1958 Profesor de la Cátedra de Matemáticas Financieras en la Escuela de Economía y Administración de la *Univ. Católica.* Autor del libro *Análisis Dinámico de Estados Financieros.* Socio de la Asociación de Ingenieros Comericales de la Univ. Católica, Club Deportivo *Univ. Católica* y del *Hrvatski dom.* Reside en Santiago.

KOVACIC PAVELA, Nicolás

Poduzetnik, poljoprivrednik (Punta Arenas, 5. VII. 1924). Roditelji: Nicolás y Augusta. Supruga: Raquel Gabler. Djeca: Rose - Marie, Juan Carlos, Crysthian y Ricardo. U Punta Arenasu je bio dioničar, upravitelj tvrtke *Cía. Naviera y Madarera de Magallanes Ltda,* koja je prevozila putnike i teret na relaciji

Punta Arenas - Porvenir parobrodom *Minerva*. Jedrenjakom *Chile* uključio se u rad naftne tvrtke ENAP na Ognjenoj zemlji, prevozeći ugljen i građu iz svoje pilane *San Nicolás*. Kasnije se preselio u Valparaíso i postao upravitelj tvrtke *Pezchile*. Osnovao je tvrtku *Kovacic y Thomas Ltda*, koja se uglavnom bavila opskrbom vojske. Dugo je bio predstavnik tvrtke *Wienecke Camping Ltda*. U San Fernandu je kupio farmu *El Oliva*. U Santiagu je bio dioničar u tvrtki *Diprocar Ltda*. s uredima u Valparaísu i Concepciónu (inozemna i tuzemna zastupstva). Član je Hrvatskog stadiona i *Country Cluba* u Valparaísu. Vodi sa sinovima tvornicu konfekcije *Kovacic Hnos. Ltda.* u El Belloto i bavi se izvozom avokada sa svog imanja *San Benito* u Quilloti. Živi u Viñi del Mar.

KOVACIC PAVELA, Nicolás

Empresario, agricultor (Punta Arenas, el 5/7/1924). Padres: Nicolás y Augusta. Esposa: Raquel Gabler. Hijos: Rose - Marie, Juan Carlos, Crysthian y Ricardo. Estudios: *Instituto de Comercio San José*. En Punta Arenas fue socio - gerente de la *Cía. Naviera y Maderera de Magallanes Ltda*, dedicada al transporte de carga y pasajeros Punta Arenas - Porvenir, con el vapor *Minerva*, y con la goleta *Chile* atendió los inicios de la ENAP en Tierra del Fuego transportándoles leña y maderas de su aserradero *San Nicolás*. Posteriormente se trasladó a Valparaíso, integrando la *Cía. Pezchile* como socio gerente. Formó *Kovacic y Thomas Ltda*, empresa dedicada a proveer especialmente a las instituciones de la Defensa Nacional. Durante muchos años representó a la empresa *Wienecke Camping Ltda*. En San Fernando adquirió el fundo *El Olivar*; en Santiago fue socio de *Diprocar Ltda*, con oficinas en Valparaíso y Concepción (representaciones nacionales y extranjeras). Es socio del Estadio Croata y de Valparaíso Country Club. Actualmente coopera a sus hijos en la administración de la fábrica de confecciones *Kovacic Hnos. Ltda.* de El Belloto y está dedicado a la exportación de Paltas de su predio agrícola *San Benito* de Quillota. Reside en Viña del Mar.

KRALJEVIC ORLANDINI, Roque

Liječnik, sveučilišni profesor i akademik (Iquique, 2. I. 1911). Roditelji: Ljubomir i Luisa. Supruga: Ida Karstulovic Ostergaard. Djeca: Juan Emilio i Roque Mario. Njegov otac Ljubomir Kraljević Štambuk, rođen 3. lipnja 1884. u Pučišćima na Braču, došao je u Čile 1904. Nastanio se u Iquiqueu i bio ugostitelj i trgovac. Majka Luisa Orlandini Michieli, također je iz Pučišća. Preselili su se u Valparaíso 1919. Umrli su u Santiagu. Supruga Roquea Kraljevica Orlandinia, Ida, unuka je Ivana Krstulovića Kevešića, utemeljitelja iseljeničkih novina *Sloboda* (1902) u Antofagasti. - Roque Kraljevic Orlandini je pohađao školu *San Agustín* u Valparaísu i gimnaziju *Eduardo de la Barra* u Santiagu. Studirao na Medicinskom fakultetu *Univ. de Chile* i diplomirao 1937. Radio je kao predavač i istraživač na katedri za bakteriologiju i imunologiju u kliničkoj bolnici *Univ. de Chile*. Od 1937. liječnik je u bolnici *Ramón Barros Luco*. U 1957. postao je izvanredni profesor, a za redovitog profesora izabran je 1963. Od 1946. radio je kao profesor i na Katoličkom sveučilištu u Santiagu, gotovo trideset godina. Član je Čileanske Akademije medicinskih znanosti. Autor i koautor više od 160 istraživačkih radova koji su bili izloženi u znanstvenim institucijama i na stručnim susretima. Sudjelovao na mnogobrojnim medicinskim kongresima u Čileu i inozemstvu. Predavao u Argentini, Brazilu, Perúu, Urugvaju i SAD. Kao član čileanskih liječničkih komisija posjetio je SAD, México, Venezuelu, Kolumbiju, Argentinu, Englesku, Francusku, Njemačku, Švedsku, Dansku, Hrvatsku, Italiju i Španjolsku. član je mnogobrojnih liječničkih udruženja, u čileu i u inozemstvu. Dobio je nagrade za svoje radove, i priznanja od znanstvenih institucija i sveučilišta, u zemlji i inozemstvu. Govori engleski, francuski, talijanski i hrvatski. Još uvijek aktivno radi u Santiagu (1991).

KRALJEVIC ORLANDINI, Roque

Médico, Profesor Universitario y Académico (Iquique, el 2/1/1911). Padres: Ljubomir y Luisa. Esposa: Ida Karstulovic Ostergaard. Hijos: Juan Emilio y Roque Mario. Su padre Ljubomir Kraljevic Stambuk había nacido en Pucisca (isla de Brac, Croacia), el 3/6/1884. Llegó a Chile en 1904 estableciéndose en Iquique. Hostelero y comerciante. Su madre, Luisa Orlandini Michieli, es también oriunda de Pucisca. El matrimonio se trasladaría a Valparaíso, en 1919. Fallecieron en Santiago. La esposa de Roque Kraljevic Orlandini, Ida, es nieta de Ivan Krstulovic Kevesic, fundador del periódico *Sloboda*, 1902 (v. su biografía). - Roque Kraljevic Orlandini cursó sus estudios en el *Colegio San Agustín* de Valparaíso y en

el *Liceo Eduardo de la Barra* de Santiago, *Escuela de Medicina, Univ. de Chile.* Se tituló Médico Cirujano en 1937. Se inició en la docencia y en la investigación en la Cátedra de Bacteriología e Imunología. Fue bacteriólogo en el *Hospital Clínico de la Univ. de Chile*, hasta 1937. En 1937, Médico en el *Hospital Ramón Barros Luco.* En 1957 obtuvo el título de Profesor Extraordinario de Enfermedades Infecciosas en la *Univ. de Chile.* En 1963 fue elegido en la Facultad de Medicina de la misma Universidad, como Profesor Titular. Se retiró de la enseñanza activa de la *Univ. Católica* en 1975, habiendo ingresado en ella en 1946. Miembro de Número de *Academia Chilena de Medicina.* Ha dirigido y participado en más de 160 trabajos de investigación que han sido presentados en Sociedades Científicas, en Jornadas y Congresos Médicos tanto en Chile como en otros países. Ha participado en numerosos Congresos de Medicina en Chile y en extranjero. Fue invitado para dar conferencias en Argentina, Brasil, Perú, Uruguay y EE.UU. Como miembro de varias comisiones médicas de Chile visitó EE.UU, México, Venezuela, Colombia, Argentina, Inglaterra, Francia, Alemania, Suecia, Dinamarca, Croacia, Italia y España. Miembro de numerosas sociedades médicas nacionales y extranjeras. Ha recibido varios premios por trabajos presentados y ha sido honrado con numerosas distinciones por Sociedades Científicas y Universidades del país y del extranjero. Habla inglés, francés, italiano y croata. Aún se mantiene activo en su profesión, en Santiago (1991).

KRSTULOVIĆ BONAČIĆ, Milan

Konzul, športaš, novinar (Dalmacija, Milna ?). Roditelji: Ivan i Milka. Supruga: Ana Ostertag. Djeca: Aída. Došao u Čile (Magallanes) kao petomjesečno dijete. Postao čileanski konzul u Argentini (Bahía Blanca). Bio vlasnik radija *Voz del Pueblo* i vodio svoj časopis *Sintonía.* Posvetio se automobilizmu od 1918. Bio je jedan od najistaknutijih vozača športskih automobila, sudjelovao na mnogobrojnim takmičenjima i postavio mnoge rekorde. Automobilom je prešao Ande (1943) i postavio rekorde na stazi Buenos Aires - Santiago: 1.468 km za 16 sati, 11 minuta i 7 sekundi. Živio je u Buenos Airesu (1950).

KARSTULOVIC BONACIC, Emilio

Cónsul, deportista, periodista (Dalmacia, Milna ?). Padres: Juan y Emilia. Esposa: Ana Ostertag. Hijos: Aída. Llegó a Chile, Magallanes, a la edad de cinco meses. Fue Cónsul de Chile en Bahía Blanca (Argentina). Dueño de la *Radio Voz del Pueblo*, dio prestigio a la revista *Sintonía* de su propiedad. Dedicado a las actividades automovilísticas desde 1918. Fue uno de los volantes más destacados, habiendo participado en numerosas carreras automovilísticas y siendo poseedor de muchos récords. Atravesó la Cordillera de los Andes en 1943, batiendo el récord Buenos Aires - Santiago: 1.468 kms en 16 horas, 11 minutos y 7 segundos. Residió en Buenos Aaires (1950).

KRSTULOVIĆ KEVEŠIĆ, Ivan Mario

Novinar, slikar, glazbenik, poduzetnik (Nerežišća na Braču, 20. II. 1858 – Santiago de Chile, 8. IX. 1920). Roditelji: Dinko Krstulović Cesareo zvani *Paromenego* i Domina Kevešić Harašić (oženili se 1883). Supruga: Ersilija Bonačić-Matijajurjević Babarović (1862-1945) Djeca: Dinko, Dina, Natalio, Ida, Ljubimir, Milan, Concepción. Došao je u Čile (Antofagasta), 7. prosinca 1899. Otac mu Dinko bijaše mornar, trgovac, poštanski službenik i u više navrata glavar Nerežišća. - Ivan Krstulović osnovnu je školu polazio u rodnom mjestu i završio u Splitu. Po završetku gimnazije u Splitu radio je (1873-1880) u pošti u Nerežišćima zamjenjujući oca. U slobodno vrijeme bavio se slikarstvom i glazbom, ističući se kao izvrstan orguljaš. Preteglo je slikarstvo. Njegov najznačajniji rad bila je kopija sv. Ante za crkvu u Pražnicama. Na nagovor hrvatskog biskupa Ilića, otac ga šalje u Veneciju, gdje 1881. studira slikarstvo (1881-1883) na *Kraljevskoj Akademiji.* Oženio se, 1883, kćerkom gradonačelnika Milne. Naslikao je nekoliko religioznih slika za crkve u Nerežišćima i Pražnicama. Bavio se i politikom, i zbog zasluga za pobjedu hrvatske struje bio je imenovan predsjednikom Narodnog društva i članom općinske uprave. Veliki je zagovornik izgradnje Općinskog doma u rodnom mjestu. Bio imenovan za upravitelja pošte, a pučani općine Nerežišća izabrali su ga za predsjednika svoje udruge, a zatim i za predsjednika Crkvenog odbora. Nakon očeve smrti seli se u Split gdje uskoro počinje surađivati u *Narodnom listu.* Vraća se u Nerežišća gdje piše revolucionarne članke protiv Austrijske i talijanske vlasti zbog čega je morao bježati iz Austrougarske monarhije. Preodjeven u cestara

kriomice je prešao talijansku granicu. Iz Genove je otputovao sa sinom Dinkom i šurjakom Matijom Duišinom u Antofagastu, gdje je stigao 1899. Vlasti u domovini osudile su ga 1900 na smrt uz zaplijenu cjelokupne imovine. Do dolaska tiskarske opreme, koju je naručio iz SAD, bavi se slikarstvom i sviranjem na glasoviru. Otada će biti zaokupljen svojim novinama *Slobodom* pod sloganom *Bog i Hrvati – Zora puca, bit će dana* (prvi broj izašao 1. ožujka 1902. godine, br. 1 – 421). Bio je to ujedno prvi hrvatski list u Čileu. Osim toga, tijekom 1904. izdavao je *Alamanaque Slavo* (Slavenski kalendar), na španjolskom. Godine 1905. podigao je zgradu za svoju *Dalmatinsku tiskaru* koja je bila najopremljenija u gradu. Zabrinut zbog gubljenja nacionalnog identiteta kod mladog naraštaja, organizira *Hrvatsku školu* (1904) u pet prostorija svoje kuće. Učiteljica je bila Marica Antunović ud. Kello. Škola je bila kratkog vijeka, ugasila se 1905. Nakon smrti sina Bože, (Natalio) koji je bio njegov slovoslagar i glavni suradnik, napustio je Antofagastu i nastanio se u La Sereni (1907). Nakon kraćeg boravka prodao je imetak u oba grada i preselio u Santiago gdje je otvorio veliku tiskaru i dvije papirnice. U poslu su mu pomagala tri sina. Izdavali su *Anuario de Chile* i *Almanaque Zigzag*. Za prvog svjetskog rata, Kongres *Jugoslavenske narodne obrane* (JNO) imenovao ga je senatorom zbog zasluga na buđenju nacionalne svijesti. Nakon toga osniva ogranak JNO *Triglav* i zakratko, 1918, ponovo izdaje *Slobodu* u Santiagu (br. 421-427). Zalagao se zdušno da JNO promijeni svoj unitarističko-centralistički koncept u federativni i da se u budućoj jugoslavenskoj državi svim narodima priznaju njihove nacionalne osobitosti. Ne mogavši to postići, postao je disident i doživio da ga osudi sav jugoslavenski iseljenički pokret kojemu je on svojim političkim djelovanjem utro put. Narušena zdravlja i skoro slijep, umire u Santiagu, a sahranjen na Katoličkom groblju gdje mu je hrvatska naseobina 1. XII. 1924. podigla spomen ploču (*El Mercurio*, 5. XII. 1924). Bio je, nesumnjivo, jedna od najznačajnijih ličnosti hrvatskog iseljeništva u Čileu. Priložena fotografija objavljuje se po pri puta (Venecija 1883.)

KRSTULOVIC KEVESIC, Juan Mario
Periodista, pintor, músico, empresario (Nerezisca, isla de Brac, Croacia, el 20/2/1858 – Santiago, el 8/9/1920). Padres: Dinko Krstulovic Cesareo, sobrenombre *Paromenego* y Domina Kevesic Harasic (se casaron en 1883). Esposa: Ercilia Bonacic-Matijajurjevic Babarovic (1862 – 1945). Hijos: Dinko, Dina, Natalio, Ida, Ljubimir, Milan, Concepción. Llegó a Chile (Antofagasta) el 7/12/1899. Su padre Dinko fue marino, comerciante, empleado de Correos y varias veces alcalde de Nerezisca. - Ivan Krstulovic hizo sus estudios básicos en su pueblo natal y cuatro años de estudios medios en Split. Entre los años 1873 y 1880, trabajó en el Correo de Nerezisca reemplazando a su padre. En su tiempo libre se dedicó a la pintura y a la música, destacándose como un excelente organista. Sin embargo, sobresalió en la pintura, y su trabajo más importante fue copiar un cuadro de San Antonio para la iglesia de Praznice. A sugerencia del obispo croata Ilic, el padre lo envió a Venecia, donde en 1881 estudia pintura (1881 - 1883) en la *Academia Real*. Se caso 1883 con la hija del alcalde de Milna. Pintó varios cuadros religiosos para las iglesias de Nerezisca y de Praznice. Se dedicó también a la política y por sus reconocidos méritos fue elegido presidente de la Sociedad Nacional y miembro de la administración del municipio. Gran impulsor de la construcción del Hogar Municipal en su pueblo natal. En 1896 se traslada a Split (después de la muerte de su padre), comienza a colaborar en el *Periódico Popular*. Regresa nuevamente a Nerezisca y allí escribe artículos revolucionarios por lo que debió huir de Austria. Disfrazado de trabajador de carreteras cruzó la frontera italiana. Desde Génova viajó con su hijo Dinko y su cuñado Matija Duisin, llegando a Antofagasta en 1899. A su llegada se dedica a la pintura y al piano, hasta que llegó el equipo para la imprenta, que había encargado a EE.UU. Desde entonces su preocupación fue el periódico *Sloboda* (Libertad, 1902 – 1906, números 1 – 421, 1600 páginas) cuyo primer número salió el 1 de marzo de 1902, y se convirtió en el primer periódico croata publicado en Chile. En 1904 editó en castellano el *Almanaque Slavo*. En 1905 construyó un edificio de dos pisos, y su *Imprenta Dálmata* era la mejor equipada de la ciudad. Preocupado por la pérdida de la identidad nacional, especialmente en las generaciones jóvenes, se dedicó a la organización de una *Escuela Croata* (1904), que no llegó a prosperar por diversos motivos. La escuela funcionó en cinco habitaciones de su casa y su profesora fue Marica Antunovic de Kello, quien llegó de Argentina. En la misma época (el 28/3/1905) fundó un conjunto de tamburizza nominado *Napredak* (el Progreso). Después de la muerte de su hijo Natalio, su tipógrafo y principal colaborador, abandonó la ciudad y se instaló en La Serena (1907). Residió allí un corto tiempo, vendió sus pertenencias en ambas ciudades y se trasladó a Santiago; allí abrió una gran

imprenta y dos papelerías. En su trabajo lo secundaban sus tres hijos, que editaban el *Anuario de Chile* y el *Almanaque Zigzag*. Durante la Primera Guerra mundial, por sus méritos en el despertar de la conciencia nacional, el Congreso de la *Defensa Nacional Yugoslava*, lo nominó senador. El funda en Santiago el comité *Triglav*, de nuevo edita su periódico *Sloboda* (1918, los números 421 – 427). Se dedicó con gran energía a tratar que el programa unitario-centralista de la Defensa Nacional Yugoslava cambiara en un sentido federativo y que reconociera las idividualidades nacionales que conformarían la futura Yugoslavia. Con esto se transformó en disidente y fue condenado por todo el movimiento de inmigrantes al cual, con su trabajo político, había allanado el camino. Quebrantada su salud y ciego, fallece en Santiago, el 7/9/1920 y sepultado en el Cementerio Católico donde la Colectividad croata a su honor dirió el 1/12/1924 una placa recordatoria (El Mercurio, el 5/12/1924). Fue sin duda una de las personalidades más sobresalientes entre los inmigrantes croatas de Chile. Su foto presentanos par primera ves (Venecija 1883.)

KUKOLJ FABIJANAC, Smiljan

Liječnik (Split, 24. VII. 1933). Roditelji: Andrija i Katarina (v. životopis). Supruga: Ivonne Chaigneau Araos. Djeca: Iván i Carolina. Došao u Čile 1939. školovanje: Muška gimnazija u Punta Arenasu, Medicinski fakultet Sveučilišta u Concepciónu i *Univ. de Chile*. Diplomirao je 1957. radom *Diferencijalna dijagnostika torakalne boli i boli u gornjem abdomenu pomoću transaminaza*. Od 1958. do 1965. asistent je na sveučilištu. Godine 1958. s dr. Davidom Brailowskym izvodi prvu dijalizu s umjetnim bubregom u Čileu. Predvodio je multidisciplinarnu ekipu koja je obavila treću transplantaciju bubrega u Čileu. Od 1962. do 1965. stipendist je *fundacije Rockefeller* na specijalizaciji iz nefrologije. Radio je s Luisom Weltom (*Chapel Hill, N.C*, SAD) i objavio Metabolizam magnezija i njegova kontrola paratireoidnim žlijezdama, rad svjetske vrijednosti, citiran u mnogim tekstovima. Od 1965. profesor je na Medicinskom fakultetu *Jug* sveučilišta *Univ. de Chile*. Utemeljitelj je Čileanskog udruženja nefrologa (1962) i njegov predsjednik u tri uzastopna mandata. Od 1957. radio je u bolnici *San Borja*, a od 1977. u bolnici *Paula Jaraquemada* kao specijalist nefrolog i šef Odjela nefrologije. Šef je Istraživačkog odjela na odsjeku medicinske edukacije Medicinskog fakulteta *Jug, Univ. de Chile*. U razdoblju 1971 - 1972. izvršni je upravitelj Medicinskog fakulteta, sjedište *Jug, Univ. de Chile*. član sveučilišnog vijeća (*Univ. de Chile*) postao je 1971. Od 1971. do 1973. član je Komisije za znanstvena i tehnološka istraživanja na sveučilištu *Univ. de Chile*, kao predsjednik medicinskog odjela. Od 1978. do 1980. član je uprave čileanskog liječničkog zbora u Santiagu i Udruženja nefrologa. Od 1978. posvetio se proučavanju depresija (Čile, SAD i Kanada). U pripremi mu je knjiga o navedenoj temi. U Viñi del Mar, s dr. Ivom Sapunarom, osniva Centar za multidisciplinarni tretman depresije. Član je hrvatskih društava u Santiagu. Govori hrvatski i engleski.

KUKOLJ FABIJANAC, Smiljan

Médico Cirujano (Split, Croacia, el 24/7/1933). Padres: Andrés y Catalina (v. su biografía). Esposa: Ivonne Chaigneau Araos. Hijos: Iván y Carolina. Llegó a Chile en 1939. Estudios: *Liceo de Hombres* de Punta Arenas, *Escuela de Medicina* de la *Univ. de Concepción* y de la *Univ. de Chile*. Titulado de Médico Cirujano en 1957, con la tesis *Diagnóstico Diferencial del Dolor Torácico y del Abdomen Alto mediante Transaminasas*. De 1958 al 1965 ayudante de la Cátedra de Medicina "A". En 1958, junto al Dr. David Brailowsky, realiza la primera diálisis con riñón artificial en Chile; anos más tarde dirige el grupo multidisciplinario que realizó el tercer transplante renal en Chile. De 1962 al 1965 becado por fundación *Rockefeller* en EE.UU. para estudios de especialización en nefrología. Trabajos realizados con Luis Welt en Chapel Hill, N.C, EE.UU: *Metabolismo del Magnesio y su control por glándulas paratiroides*, descubrimiento a nivel mundial citado en numerosos textos. Desde 1965, profesor en la Facultad de Medicina Sur, de la *Univ. de Chile*. En 1962 Fundador de la Sociedad Chilena de Nefrología y Presidente de ella por tres períodos consecutivos. Desde 1957 trabajó en el Hospital *San Borja* y desde 1977 en el Hospital Paula Jaraquemada como médico especialista en Nefrología y jefe del Departamento de Nefrología del mismo hospital. Jefe de la Sección Investigaciones en Pedagogía de la Oficina de Educación Médica de la Facultad de Medicina Sur de la *Univ. de Chile*. Durante 1971 - 1972 director ejecutivo de la Escuela de Medicina, sede Sur, *Univ. de Chile*. En 1971 elegido miembro del Consejo Superior de la *Univ. de Chile*. De 1971 - 1973 miembro de la Comisión de Investigación científica y tecnológica superior de la *Univ. de Chile*, presidente de la Sección médica. De 1978 al 1980 director de la Sociedad Médica de Chile. Desde 1975 a 1979 Médico del Servicio de Contraloría. Miembro del

Colegio Médico de Chile, de la Sociedad Médica de Santiago y Sociedad de Nefrología. Desde 1978 se dedicó a la Depresiología con estudios en el país, EE.UU. y Canadá. Actualmente se encuentra en prensa su libro sobre el tema. Ahora (en 1991) está organizando un Centro de Tratamiento Integral de la Depresión en Viña del Mar, de tipo multidisciplinario, en colaboración con el Dr. Ivo Sapunar. Es socio de las instituciones croatas en Santiago. Habla croata e inglés.

KUKOLJ MARTINIĆ, Andrija

Učitelj i novinar (Nerežišća na Braču, 15. I. 1908 – Punta Arenas, 6.XII. 1991). Roditelji: Ivan i Ana. Supruga: Katica Fabijanac Marušić Pavazza (umrla u P. Arenasu, 1992). Djeca: Smiljan i Jagoda, oboje rođeni u Splitu. Njegov otac Ivan Kukolj, rođen u Šibeniku, potkraj života raspačavao je novine *Jadranska pošta* u kojima je surađivao sin Andrija. Njegova majka Ana Martinić pripadala je staroj bračkoj obitelji. Njegov unuk, Teo Martinic, poznati je športaš, automobilski prvak Magallanesa. - Andrija Kukolj školovao se u *Dominikanskom sjemeništu* u Dubrovniku. Novinarstvom se počeo baviti u *Učiteljskoj školi* u Omišu. Pisao je za novine *Jadranska pošta* i bio dopisnik *Novosti* iz Zagreba. Bio je direktor škole u Jasenicama kod Splita, a prethodno u Petrčanima. U Punta Arenas ga je uputilo, 1939, jugoslavensko Ministarstvo socijalne skrbi sa zadatkom da osnuje školu za djecu *jugoslavenskih* doseljenika. Osnovana 1939, škola je radila do 1949. pod njegovom upravom. Za drugog svjetskog rata bio je podtajnik Uprave JNO za Južni Pacifik u Santiagu. Bio je glavni tajnik kongresa JNO održanog u Santiagu u srpnju 1941. U pokrajini Magallanes bio je tajnik odbora za pomoć saveznicima. Tajnik ogranka JNO *Dalmacia* na Magallanesu. Tajnik Jugoslavenskog kluba i predsjednik pododbora za pomoć saveznicima za radio i novinsku propagandu. Surađivao je u dnevnim listovima *El Magallanes* i *La Verdad* u pokrajini i s *Jugoslavenskim glasnikom* u Santiagu. Godine 1977. predsjednik Jugoslavenskog kluba. Bio 15 godina konzularni dopisnik jugoslavenske ambasade u Santiagu. Predsjednik Regionalnog savjeta nacionalnog udruženja trgovaca, malih privrednika i obrtnika i njihov predstavnik u Centralnoj trgovačkoj komori. Godine 1978. bio je predsjednik koordinacijskog odbora za proslavu stogodišnjice dolaska Hrvata u Magallanes (6. XII. 1878). Član *Rotary kluba.*

KUKOLJ MARTINIC, Andrés

Profesor y periodista (Nerezisca, isla de Brac, Croacia, el 15/1/1908 – Punta Arenas, el 6/12/1991). Padres: Ivan y Ana. Esposa: Catalina Fabijanac Marusic Pavazza (fallecida en 1992, en P. Arenas). Hijos: Smiljan y Jagoda, ambos nacidos en Split, Croacia. Su padre Ivan Kukolj, nacido en Sibenik (Croacia), en sus últimos años fue distribuidor del diario *El Correo de Jadran* en el cual su hijo Andrés era periodista. Su madre Ana Martinic pertenecía a una antigua familia de Brac. Uno de sus nietos fue campeón de automovilismo en Magallanes, Teo Martinic. - Andrés Kukolj se educó en el *Seminario de los Padres Domínicos* en Dubrovnik, Croacia. Alumno en Omis, comenzó a trabajar en periodismo, en el diario *El Correo de Jadran*, como corresponsal del diario *Las Noticias* de Zagreb. Fue director de un colegio en Jesenice, cerca de Split, y anterioramente, en Petrcane, cerca de Zadar. Llegó a Punta Arenas, en 1939, en calidad de corresponsal del Ministerio de Política Social de Yugoslavia, encargado de organizar un colegio para los niños de los inmigrantes *yugoslavos*. Fundado en 1939, el *Colegio yugoslavo* funcionó bajo su dirección hasta 1949. Durante la Segunda Guerra mundial fue Subsecretario del Directorio General de la Defensa Nacional Yugoslava del Pacífico del Sur, en Santiago. Secretario General del Congreso Yugoslavo celebrado en Santiago (julio de 1941). En Magallanes es secretario del Comité de Pro Aliados. Secretario de la Defensa Nacional Yugoslava *Dalmacia*, sucursal en Magallanes. Secretario del Club Yugoslavo y presidente del Subcomité Pro Aliados para la propaganda Radial y Periodística. Colaboró en los diarios *El Magallanes* y *La Verdad* de Magallanes y en *El Heraldo Yugoslavo* de Santiago. En 1977, presidente del Club yugoslavo. Durante 15 años fue corresponsal consular de la Embajada de Yugoslavia de Santiago. Presidente del Consejo Provincial del Registro Nacional de Comerciantes, Pequeños industriales y Artesanos en representación de la Cámara Central de Comercio. En 1978, presidente del Comité Coordinador Pro-Festejos del 1er Centenario de la llegada de Croatas a Magallanes (6/12/1878). Socio del Rotary Club.

KUPAREO BERETIĆ, Rajmund Luka

Dominikanac svećenik, pisac, sveučilišni profesor (Vrboska na Hvar, 16. XI. 1914 – Zagreb, 6. VI. 1996). Roditelji: Juraj i Katarina. Došao je u Čile 1950. školovanje: Bol na Braču, filozofiju i telogiju u Dubrovniku. Apsolvirao filozofiju i književnost na Zagrebačkom sveučilištu. Magistrirao teologiju u Olomoucu (Češka) 1947. Doktorat iz teologije postigao u Santiagu de Chile 1951. disertacijom *Ars et Moralis*. Ušao u dominikanski red 1930. u Dubrovniku. Zaređen u svećenika 1937. u Splitu. Direktor izdavačke kuće *Veritas* u Zagrebu i urednik glasnika *Gospina krunica*. U tijeku 1946 - 1947. boravio u Češkoj, zatim u Nizozemskoj, Belgiji, Francuskoj i Španjolskoj. Pozvan 1950. na Katoličko sveučilište u Santiagu de Chile kao profesor, i počeo predavati 1951. estetiku na Filozofskom fakultetu toga sveučilištu. Predavao je dogmatiku na *Instituto Familiar* istog sveučilišta. Bio je profesor ekperimentalne psihologije u *Seminario de Santiago*. Godine 1952. urednik je časopisa *Mundo Católico*. Predavao katoličku kulturu na Arhitektonskom fakultetu i estetiku likovnih umjetnosti na Likovnoj akademiji istog sveučilišta. Dekanom Filozofskog fakulteta Katoličkog sveučilišta bio u razdobljima 1956 - 1959 i 1963 - 1967. Bio je prorektor Katoličkog sveučilišta (1963 - 1969). Osnovao 1971. Institut za estetiku Katoličkog svečilišta i pokrenuo časopis za filozofiju umjetnosti *Aisthesis*, prvi i jedini takve vrste u Južnoj Americi, koji izlazi i danas. Bio je urednik *Anales* godišnjaka Filozofskog fakulteta. Autor je triju knjiga poezije od kojih je jedna objavljena u Madridu. U Čileu objavio: *La estética de la poesía*, *La estética del Drama*, *La estética de la Novela* y *Axiología Estética*. Ostala djela o estetici: *El Valor del Arte*, 1964; *Tratado de Estética*, 1964; *Creaciones humanas I - La Poesía*, s esejom Radoslava Ivelica: *La poesía de Pedro Prado*, 1965; *Creaciones humanas II - El drama*, s esejom Radoslava Ivelica: *La vida que te di de Luigi Pirandello*, 1966; *La Filosofía de la Arquitectura*, 1969; *La poesía desde su esencia*, 1970; *La muerte del arte*, 1978. (Svi naslovi objavljeni u Santiago de Chile). *Hrvatska revija* mu je objavila zbirku pjesama *Blagoslov zvijezda*, Buenos Aires, 1961; Prethodne zbirke: *Na rijekama*, Madrid, 1948. (objavljeno u suradnji s hrvatskom zajednicom u Španjolskoj) i *Muka Kristova*, Madrid, 1949. Ova potonja bila je izvedena 1952. na radiju *El Mercurio* u Santiagu. U knjizi *Balada iz Magallanesa*, Zagreb 1978, prikazao je život hrvatske naseobine u Magallanesu. U Hrvatskoj je objavio: *Umjetnik i zagonetka života*, Zagreb 1982; *Prebivao je među nama*, Zagreb 1987; *Čežnja za zavičajem*, Zagreb 1989; *Sabrane pjesme*, Zagreb 1992; *Čovjek i umjetnost*, Zagreb 1993. U znak priznanja, Katoličko sveučilište u Santiagu dodijelilo je ocu Rajmundu Kupareu naslov *Doctor Scientiae et Honoris causa*. Povrh toga, Likovna akademija u Santiagu proglasila ga je zaslužnim profesorom. Vratio se u domovinu 1971. Odlikovan hrvatskim odličjem, a posmrtno odlikovan visokim čileanskim odlikovanjem (27.I.1997).

KUPAREO BERETIC, Raimundo Lucas

Sacerdote domínico, Escritor, Profesor universitario (Vrboska, isla de Hvar, Croacia, el 16/11/1914 - Zagreb, el 6/6/1996). Padres: Jorge y Catarina. Llegó a Chile en 1950. Estudios: Bol (isla de Brac); Filosofía y Teología en Dubrovnik. Titulado en la *Filosofía y Letras* en la *Univ. de Zagreb*. Licenciado en Teología (Olomouc, 1947, República Checa). Doctor en Teología, en Santiago de Chile, 1951. Tesis: *Ars et Moralis*. Ingresó a la Orden de Santo Domingo en 1930, en Dubrovnik. Ordenado sacerdote en 1937, en Split, Croacia. Director de la Casa Editorial *Veritas*, en Zagreb, y redactor del periódico *Gospina krunica*. En 1946 - 1947, vivió en Checoslovaquia. Enseguida a Holanda, Bélgica, Francia y España. En 1950 invitado por la *Univ. Católica de Chile* como Profesor de Cursos que inició en 1951. Profesor de Estética de la Facultad de Filosofía y Leteras de la *Univ. Católica*. Además Profesor de Dogma en el Instituto Familiar de la misma Universidad. Fue Profesor de Psicología Experimental en el Seminario de Santiago. En 1952 Director y Redactor del Seminario *El Mundo Cátolico*. Profesor de Cultura Católica en la Facultad de Arquitectura de la *Univ. Católica* y Profesor de Estética de las Artes Plásticas en la Facultad de Bellas Artes de la misma Universidad. En 1956 Decano de la Facultad de Filosofía y Letras y Ciencias de la Educación de la *Univ. Católica* (1956 -

1959; 1963 - 1967) y Vicerrector de la *Univ. Católica* (1963 - 1969). Creador del Instituto de Estética de la *Univ. Católica*, en 1971, y fundador de la revista *Aisthesis* dedicada a la filosofía del Arte, la primera y única en su género en América del Sur, que hasta hoy continúa publicándose. Fue Director de los *Anales* de la Facultad de Filosofía y Educación en la *Univ. Católica*. Autor de tres libros de poesía, uno de ellos publicado en España, 1948. Dos libros de Teatro, uno de ellos traducido en castellano y publicado en Madrid. También autor de cinco obras publicadas en Chile: *La estética de la poesía*, *La estética del Drama*, *La estética de la Novela* y *Axiología Estética*. Publicó otras obras sobre el tema de estética: *El valor del arte*, 1964; *Tratado de estética*, 1964; *Creaciones humanas I. La Poesía*, con el ensayo de Radoslav Ivelic: *La poesía de Pedro Prado*, 1965; *Creaciones humanas II. El Drama*, con el ensayo de Radoslav Ivelic: *La vida que te di de Luigi Pirandello*, 1966; *La filosofía de la Arquitectura*, 1969; *La poesía desde su esencia*, 1970; *La muerte del arte*, 1978. Lugar de publicación de todos títulos es Santiago de Chile. La *Revista Croata* publicó el libro de poemas *Blagoslov zvijezda* (Bendición de Estrellas), Buenos Aires, 1961; Libro de poesía *Na rijekama* (A orillas de los ríos), Madrid, 1948 (editado por la Comunidad croata de España) y *Muka Kristova* (Pasión de Cristo), Madrid, 1949. Este último fue radiodifundido en 1952 por la *Radio El Mercurio* de Santiago. En su libro *Balada iz Magallanesa*, Zagreb, 1978 (versión croata) presentó la vida de la colectividad croata en Magallanes. En Croacia publicó también: *Umjetnik i zagonetka života*, Zagreb 1982; *Prebivao je među nama*, Zagreb 1985; *Govor umjetnosti*, Zagreb 1987; *čežnja za zavičajem*, Zagreb 1989; *Sabrane pjesme*, Zagreb 1992; *Čovjek i umjetnost*, Zagreb 1993. La *Univ. Católica de Chile* reconoció sus servicios distinguiéndole al Padre Kupareo como *Doctor Scientiae et honoris Causa* y, además, como *Profesor Emérito* de su Facultad de Bellas Artes de Santiago. En 1971 regresó a su patria. Fue condecorado por el Gobierno de Croacia. El Gobierno de Chile lo condecoró posthumo (el 27/1/1997).

KUSANOVIĆ MIHOVILOVIĆ, Vicko

Poduzetnik, konzul (Pražnice na Braču, 2. V. 1875 – Santiago, lipanj 1960). Roditelji: Jure i Margarita. Supruga: Rosa Roca. Djeca: Esther, Ernesto i Alfonso. Došao je u Čile, Magallanes, 1895. školovao se u domovini. Na Magallanesu je najprije bio građevinski radnik, zatim trgovac, poljoprivrednik i stočar (otok Riesco). Njegovi poljoprivredni proizvodi dobivali su nagrade na regionalnim izložbama. Za dostignuća u poljoprivredi odlikovala ga je čileanska vlada. Bio je šef propagande Ministarstva poljoprivrede na regionalnom nivou. Godine 1927. izabran za gradonačelnika Punta Arenasa. Na kraju uspješnog četverogodišnjeg mandata primio je odlikovanje *Patria Agradecida*. Utemeljitelj i predsjednik *Jugoslavenske banke* u Punta Arenasu, 1917. Od 1921. do 1936. bio počasni jugosl. konzul. Član uprave regionalne Trgovačke komore. Bio jedan od Hrvata koji su potakli izgradnju Hrvatskog doma u Punta Arenasu, 1914. Surađivao je i novčano potpomagao Jugoslavensku školu (pokrio je troškove tiskanja 1000 primjeraka školskog udžbenika).

KUSANOVIC MIHOVILOVIC, Vicente

Empresario, cónsul (Praznice, isla de Brac, Croacia, el 2/5/1875 – Santiago, en junio de 1960). Padres: Jorge y Margarita. Esposa: Rosa Roca. Hijos: Esther, Ernesto y Alfonso. Llegó a Chile, Magallanes, en 1895. Hizo estudios en su patria. Ha desarrollado sus actividades en Magallanes, primero como obrero en las construcciones, luego comerciante, agricultor y estancionero (isla Riesco). Sus productos agrícolas sacaron varios premios en las exposiciones, de la región. Para sus adelantos en agricultura fue condecorado por el Gobierno de Chile. Fue Jefe de Propaganda regional del Ministerio de Agricultura. En 1927 nombrado Alcalde de Punta Arenas. Para su labor de alcalde, recibió la condecoración *Patria Agradecida*. Fundador y Presidente del Banco Yugoslavo en Punta Arenas, 1917. De 1921 al 1936 fue Cónsul Honorario de Yugoslavia. Director de Cámara de Comercio de Magallanes. Fue uno de los croatas que inició la construcción del *Hrvatski dom* de Punta Arenas, 1914. Colaboró con la *Jugoslavenska skola* (cubrió los gastos de imprenta para mil ejemplares de un manual).

KUZMICIC CALDERON, Vladislav Dusan

Liječnik i zastupnik u parlamentu (Iquique,

23. X. 1945). Roditelji: Jakov i Nilda. Djeca: Patricio, Nesko i Milenko. Njegov otac Jakov Kuzmičić Barbarić, rođen u Zastražišću na Hvaru, došao je u Čile 1929. godine (v. životopis). - Vladislav Kuzmicic studirao je medicinu na sveučilištu u Concepciónu i *Univ. de Chile* u Santiagu (1960 - 1967). Specijalizirao je sportsku medicinu na Kubi, 1970. Dobitnik je nagrade *Altrusa Corporation* kao istaknuti ekolog. Izvršni je tajnik organizacije ALSA. Godine 1989. izabran za zastupnika u čileanskom parlamentu. U 1991. član je Međuparlamentarne grupe za suradnju sa hrvatskim Saborom. (Ta grupa bila je 1992. u posjetu Hrvatskoj.) Putovao je u razne evropske zemlje, te zemlje Latinske Amerike i SAD. Živi u Santiagu.

KUZMICIC CALDERON, Vladislav Dusan
Médico Cirujano y diputado (Iquique, el 23/10/1945). Padres: Jakov y Nilda. Hijos: Patricio, Nesko y Milenko. Su padre Jakov Kuzmicic Barbaric, nacido en Zastrazisce (isla de Hvar, Croacia), había llegado a Chile, Iquique, en 1919 (v. su biografía). - Vladislav Kuzmicic Calderón realizó sus estudios de Medicina en la *Univ. de Concepción* y la *Univ. de Chile*, entre los años 1960 y 1967. Efectuó los estudios de Medicina del Deporte en Cuba, en 1970. Ha obtenido el premio *Altrusa Corporation* como destacado ecologísta. Es Secretario Ejecutivo de ONG Internacional ALSA. En 1989 fue elegido diputado en el Parlamento. En 1991 integra el Grupo interparlamentario para la cooperación con el *Sabor* (Parlamento croata). Como integrante de ese grupo visitó Croacia en 1992. Ha realizado viajes por diversos países europeos (Croacia, Italia, Alemania), algunos países latinoamericanos y EE.UU. Reside en Santiago.

KUZMIČIĆ BARBARIĆ, Jakov
Trgovac (Zastražišće na Hvaru, 20.III.1912). Roditelji: Nikola i Mandica. Supruga: Nilda Calderón Campusano. Djeca: Vladislav Dusan (v. životopis), Liliana Slavena i Boris Bogdan. Došao u Čile, Iquique, 7. svibnja 1929. Zbog maloljetnosti nije mogao naći stalno zaposlenje, pa se zaposlio kao kuhar na solanama u vlasništvu Dinka Lucića. Šest mjeseci kasnije radio je u Punta Negra na jednakom poslu. Napredovao je u poslu i ubrzo imenovan za šefa solane, do početka krize u solanama. Osamostalio se 1935. i bavio trgovinom do 1965, kada se preselio u Santiago. U drugom svjetskom ratu bio se prijavio kao dobrovoljac za odlazak u Jugoslaviju (NOP). Aktivnosti u hrvatskoj naseobini: blagajnik u Vatrogasnom društvu *Dalmacia* u Iquiqueu (osam godina). Dopredsjednik Jugoslavenskog doma u Iquiqueu (danas Hrvatski dom). Pokretač i pomagač kupnje sadašnjeg sjedišta Hrvatskog doma u Iquiqueu. Aktivni član Hrvatskog doma u Santiagu i član uprave u 1987. Putovao je u Hrvatsku 1957, 1980. i 1990. Posjetio također Njemačku, Francusku, Italiju, London, New York i Novi Zeland. Živi u Santiagu.

KUZMICIC BARBARIC, Santiago
Comerciante (Zastrazisce, isla de Hvar, Croacia, el 20/3/1912). Padres: Nikola y Mandica. Esposa: Nilda Calderón Campusano. Hijos: Vladislav Dusan (v. su biografía), Liliana Slavena y Boris Bogdan. Llegó a Chile, Iquique, el 7/5/1929. Por su corta edad no pudo encontrar un empleo permanente, lo que le obligó a trabajar de cocinero en las salinas, propiedad de Domingo Lucic. Seis meses más tarde trabajó en Punta Negra en el mismo oficio. Con tenacidad y responsabilidad surgió en el trabajo, siendo más tarde nombrado jefe de una de las salinas. Estuvo allí hasta que se produjo la crisis de la sal. En 1935 se independizó y dedicó al comercio, hasta 1965, fecha en la que se trasladó a Santiago. Se inscribió como voluntario, cuando se lo solicitó para la liberación de su patria en la Segunda guerra mundial. Actividades en la colectividad croata: Tesorero de bomberos *Dalmacia* de Iquique, durante ocho años. Vicepresidente del *Jugoslavenski dom*, Iquique (actual Hrvatski dom). Promotor y cooperador en la compra de la actual sede del *Hrvatski dom* de Iquique. Socio activo del *Hrvatski dom* en Santiago y director de la institución, en 1987. Viajes realizados a Croacia: en 1957, 1980 y 1990. Otros lugares visitados: Alemania, Francia, Italia, Londres, Nueva York y Nueva Zelanda. Residé en Santiago.

LAUSIC GLASINOVIC, Sergio

Profesor i pisac (Punta Arenas, 30. X. 1942). Roditelji: Ante Laušić Parčina i Jerka Glasinović. Supruga: Mabel Arratia. Djeca: dvoje. Otac mu je rođen 12. prosinca 1914. u

Splitu. Došao je u Čile 1929. godine. - Sergio Lausic se školovao u *Liceo San José* u Punta Arenasu, a studirao je na *Univ. de Chile* i na *Filozofskom fakultetu* u Zadru, gdje je pohađao postdiplomski studij iz povjesti umjetnosti. Počeo je raditi 1966. u Punta Arenasu, kao profesor na *Instituto Superior de Comercio* i na Muškoj gimnaziji, te na *Univ. Técnica del Estado*, 1970. Urednik je časopisa *Compromiso*; član izvršnog savjeta Sveučilišta u Punta Arenasu; voditelj znanstvenog odjela u Salezijanskom muzeju *Maggiorino Borgatello* u Punta Arenasu, 1989; šef odjela za odnose s javnošću Sveučilišta u Magallanesu. U razdoblju 1990 - 1992 bio tajnik Hrvatskog doma. U 1992. urednik emisije za iseljenike *Dalmacia en el Corazón* (Dalmacija u srcu). Objavio: *Emigrantes Sudeslavos en el Cono Sur de Chile*, Punta Arenas, 1986; *Antártida, Continente de la Esperanza*, 1990; *Hombres de la Patagonia*, 1993; *El Honor del Hombre del Sur*, video zapisi, 1991. U dnevnim listovima i časopisima objavljivao članke o životu hrvatske naseobine. Živio nekoliko godina u Hrvatskoj. Sada živi u Punta Arenasu.

LAUSIC GLASINOVIC, Sergio

Profesor de Estado, Escritor (Punta Arenas, el 30/10/1942). Padres: Antonio Lausic Parcina y Jerka Glasinovic. Esposa: Mabel Arratia. Hijos: una hija y un hijo. Su padre Antonio Lausic Parcina había nacido el 12/12/1914 en Split, Croacia. Llegó a Chile en 1929. - Sergio Lausic, después de la secundaria en Punta Arenas, estudió en la *Univ. de Chile* y en la *Facultad de Letras* de Zadar, Croacia, donde hizo su postgrado de conservador de museo. Se inició en 1966 como profesor en el Instituto superior de Comercio y de Liceo de Hombres, de Punta Arenas; Universidad Técnica del Estado, 1970; Director de la revista *Compromiso*; Miembro del Consejo Ejecutivo de la *Univ. de Punta Arenas*; Gerente de área científica del Museo de Salesianos, Maggiorino Borgatello, de Punta Arenas, 1989; Director del Departamento de Relaciones Públicas de la *Univ. de Magallanes*. En el período 1990 - 1992 fue secretario del *Hrvatski dom*. En 1992, director del programa radial *Dalmacia en el Corazón*. Obras: *Emigrantes Sudeslavos en el Cono Sur de Chile*, Punta Arenas, 1986; *Antártica, Continente de la Esperanza*, 1990; *Hombres de Patagonia*, 1993; *En Honor al Hombre del Sur*, video, 1991. Publicó artículos sobre la vida de la colectividad croata, en revistas y periódicos. Vivió varios años en Croacia. Reside en Punta Arenas.

LEONTIĆ PLAVŠA, Milan Dušan

Poduzetnik u industriji salitre (Studenci kod Imotskog, 13. I. 1890 – Santiago, 1971). Roditelji: Ante i Marta. Supruga: Bellaura Rasmussen. Djeca: Anette, Emilio Alfredo, Santiago i Alfredo. Milan Leontić je rođen u obitelji sa šesnaestero djece. Došao je najprije u Argentinu (1908) a zatim 1909. u Čile. Na sjeveru Čilea počeo raditi kao činovnik u tvornici salitre *Antofagasta* gdje je ostao do 1912. U razdoblju 1912 - 1918. bio je administrator, potom zamjenik glavnog inspektora tvrtke *Lautaro y Cía.* (1918 - 1926) i njezin glavni inspektor (1926 - 1929). Od 1929. do 1930. bio zamjenik glavnog administratora tvrtke *Guggenheim*. Putovao u Evropu, u svoj rodni kraj. Po povratku u Čile posvetio se vođenju vlastitih poslova. Bio je istaknuti član hrvatske naseobine u Čileu. Utemeljitelj većine hrvatskih doseljeničkih društava u Antofagasti i Santiagu. Zajedno s Franom Petrinovićem Karlovcem osniva prvi odbor JNO u Antofagasti, 1916. Svojedobno predsjednik *Jugoslavenskog doma* u Santiagu.

LEONTIC PLAVSA, EMILIO DUSAN

Industrial salitrero (Studenci, Imotski, Croacia, el 13/1/1890 – Santiago, en 1971). Padres: Ante i Marta (tuvieron 16 hijos). Hijos: Anette, Emilio Alfredo, Santiago y Alfredo. Llegó primero a Argentina (1908) y luego a Chile, en 1909. En el Norte de Chile se inició como empleado en la Oficina salitrera *Antofagasta*, donde permaneció hasta 1912. En el período 1912 - 1918 fue Administrador. Desde 1918 a 1926 Subinspector General de la *Cía. Lautaro*, y de 1926 al 1929, Inspector General de la misma Compañía. Desde 1929 a 1930 fue Subadministrador General en la empresa *Guggenheim* y después hizo un viaje a su país natal. A su regreso ha abandonado toda actividad y se ha dedicado a la administración de sus intereses. Fue destacado miembro de la colectividad croata en Chile. Fundador de la mayoría de las instituciones de la

colectividad croata en Antofagasta y en Santiago. Junto a Francisco Petrinovic Karlovac participó en la formación del Primer Comité de la Defensa Nacional Yugoslava de Antofagasta, en 1916. Fue Presidente del *Jugoslavenski dom* (hoy: Hrvatski dom) en Santiago.

LIVACIC GAZZANO, Ernesto Andrés
Sveučilišni profesor i akademik (Punta Arenas, 23. III. 1929). Roditelji: Nikola i Emma. Supruga: Betty Rojas Manríquez. Djeca: Flavia Isabel, María Virginia, Ernesto Nicolás, María Angélica, Carlos Alberto, María Cristina i Pablo Esteban. Otac, Nikola Livačić Marinović, rođen je u Milni na Braču, a umro u Punta Arenasu 1985. u dobi od 98 godina. Bio je sin Ernesta, načelnika Milne, i Franice Marinović. Došao je u Čile, Punta Arenas, 1905. Bavio se stočarstvom. Oženio se 1925. Emmom Gazzano, Čileankom talijanskog podrijetla. Školovanje: *Liceo San José* u Punta Arenasu i Filozofski fakultet na *Univ. de Chile*. Profesor španjolskog jezika i književnosti, 1951. Diplomski rad: *El Sentido de la Gloria en los Renacentistas Españoles*. Godine 1962. stekao u UNESCO-u naslov planera obrazovanja. Predavao je petnaest godina na školama i gimnazijama u Santiagu. U Ministarstvu obrazovanja, tehnički tajnik (1965 - 1969) i podtajnik (1969 - 1970). Od 1955. do 1994. predaje književnost na Katoličkom sveučilištu na čijem je Filozofskom fakultetu bio i dekan. Delegat Čilea na XIV. generalnoj konferenciji UNESCO - a, Pariz, 1966. član stručnog odbora UNESCO - a za školovanje nastavnih kadrova, Pariz, 1967. čileanski predstavnik na Iberoameričkoj konferenciji ministara obrazovanja, Toledo, 1970. član čileanske delegacije na Interameričkom prosvjetnom kongresu u Limi, 1956. Tajnik čileanske Akademije jezika (1983-1988) i zamjenik direktora od 1995. do 1998. Objavio: *Literatura Chilena, priručnik i antologija*, 1955; *Historia para Navidad* (2. izdanje, 1957); *Páginas amigas*, antologija u 3 sveska; *Literatura Española*, tri sveska; *Enfrentando al Mundo* (Antología Literaria), dva sveska; z *Quién es quién en las letras chilenas?* 1983; *Historia de la Literatura de Magallanes*, 1988; *Escritores chilenos de origen croata*, rukopis (130 pisaca hrvatskog podrijetla). Redovni je član čileanske Akademije za jezik. U siječnju 1997. izabran za dopisnog člana Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti. Od 1984. do 1988. direktor je Instituta za književnost Katoličkog sveučilišta. Dobitnik nacionalne nagrade za obrazovanje, 1993. Aktivni član hrvatske naseobine, predsjednik Čileansko - hrvatskog instituta za kulturu u Santiagu (1989 - 1990). Posjetio Hrvatsku u rujnu 1996.

LIVACIC GAZZANO, Ernesto Andrés
Profesor Universitario y Académico (Punta Arenas, el 23/3/1929). Padres: Nicolás y Emma. Esposa: Betty Rojas Manríquez. Hijos: Flavia Isabel, María Virginia, Ernesto Nicolás, María Angélica, Carlos Alberto, María Cristina y Pablo Esteban. Su padre, Nicolás Livacic Marinovic, había nacido en Milna (isla de Brac, Croacia), el 8/9/1886. Era hijo de Ernesto (Alcalde de Milna) y Francisca. Llegó a Chile, Punta Arenas, en 1905. Trabajó en ganadería. Contrajó matrimonio con Emma Gazzano, chilena de orígen italiano. Falleció en 1985, a la edad de 98 años. - Estudios: *Liceo San José* de Punta Arenas e *Instituto Pedagógico* de la *Univ. de Chile*. Titulado Profesor de Estado en Castellano, en 1951. Memoria: *El Sentido de la Gloria en los Renacentistas Españoles*. En 1962, obtuvo en UNESCO el título de *Planificador Educacional*. Durante quince años ejerció la docencia de su especialidad en diversos liceos y colegios de Santiago. Llamado a servir en el Ministerio de Educación, se desempeñó como Secretario Técnico de la Superintendencia (1965 - 1969) y como Subsecretario (1969 - 1970). Desde 1955 a 1994 tiene a su cargo cátedras de Literatura en la *Univ. Católica de Chile*, de cuya Facultad de Filosofía y Letras fue Decano durante tres años. Secretario de la Academia Chilena de Lengua desde 1983 a 1988, y Vicedirector de ella desde 1995 a 1998. Delegado de Chile a la XIV Conferencia General de UNESCO, París, 1966. Miembro del Comité de Expertos de UNESCO, sobre formación de Personal Docente, París, 1967. Representante de Chile a la Conferencia Iberoamericana de Ministros de Educación, Toledo, 1970. Miembro integrante de la Delegación Chilena al Congreso Interamericano de Educación, celebrado en Lima, 1956. Autor de: *Literatura Chilena, Manual y Antología* (1955); *Historia para Navidad* (2 ediciones en 1957); *Páginas Amigas*, 3 tomos de Libros

de Lectura; *Literatura Española*, 3 tomos; *Enfrentando al Mundo* (Antología Literaria), 2 tomos; *Quién es quién en las letras chilenas?* 1983; *Historia de la Literatura de Magallanes*, 1988; *Escritores chilenos de origen croata* (130 nombres, manuscrito). Electo miembro de Número de la Academia Chilena de la Lengua (1983). En enero de 1997 elegido Miembro correspondiente de la Academia croata de Ciencias y Artes. Desde 1984 a 1988 fue Director del Instituto de Letras de la *Univ. Católica.* Obtuvo Premio Nacional de Ciencias de la Educación en 1993. Miembro activo de la colectividad croata, presidente del Instituto Chileno - Croata de Cultura, de Santiago (1989 - 1990). Visitó Croacia en septiembre de 1996.

LIVACIC ROJAS, Flavia Isabel

Profesorica – prevodilac (Santiago, 27. 12. 1953). Roditelji: Ernesto Andrés Livacic Gazzano i Betty Rojas Manríquez. Suprug: Luis Moreno Jague. Djeca: Nicolás Ernesto i Alejandro Luis. Njezin je djed Nikola Livačić Marinović iz Milne na Braču (v. životopis Ernesto Livacic Gazzano). - Flavia Livacic je završila osnovnu školu u *Colegio Mariano,* a srednju u *Liceo No.5 de Niñas* i *Liceo de la Florida* (sve u Santiagu). Studirala je na Filozofskom fakultetu Katoličkog sveučilišta na dosjeku za prevodioce. Profesionalni je prevodilac za engleski i francuski jezik, diplomirala 1976. Radi privatno. Prevodi znanstvene i književne tekstove, knjige i televizijske programe. Značajan prevodilački rad za rudarsku tvrtku *Placer Dome Latín America, The Reiki Alliance* i *Tonhaus Chile Limitada.* U razdoblju 1994-1996, radila za Ministarstvo rada. Član je Hrvatskog stadiona. Putovala u Hrvatsku sa sinovima (1998), a kao prevodilac u više zemalja Latinske Amerike. Privatno putovala u SAD, Kanadu i Venezuelu gdje je boravila 1980. Živi u Santiagu.

LIVACIC ROJAS, Flavia Isabel
Profesora – intérprete, (Santiago, el 27/12/ 1953). Padres: Ernesto Andrés Livacic Gazzano y Betty Rojas Manriquez. Esposo: Luis Moreno Jague. Hijos: Nicolás Ernesto y Alejandro Luis. Su abuelo Nicolás Livacic Marinovic nació en Milna, isla de Brac, Croacia (v. la biografia de Ernesto Livacic Gazzano). – Flavia Livacic hizo sus estudios básicos en el *Colegio Mariano*, secundarios en el *Liceo No. 5 de Niñas* y *Liceo de La Florida* (todos en Santiago). Estudió en la *Pontífica Universidad Católica de Chile*, *Facultad de Letras* (Departamento de Traducción). Título: Traductora Profesional – Inglés y Francés (1976). Profesional independiente; traductora de artículos científicos y literarios, libros y programas de televisión. Ha traducido gran cantidad de material para la empresa minera *Placer Dome Latín America* para *The Reiki Alliance* y *Tonhaus Chile Limitada.* Entre los años 1994 y 1996, trabajó con el Subsecretario del Ministerio de Trabajo. Socia del Estadio croata. Viaje a Croacia con sus hijos, en 1998. Como intérprete viajó en diversos paíse de América Latina y en forma personal visitó Estados Unidos, Canadá y Venezuela, donde residió en 1980. Reside en Santiago.

LONZA MARTINEZ, Pavao
Trgovac (Zaton Mali, kraj Dubrovnika, 22. XI. 1896 – Iquique, 12. VI. 1979) Roditelji: Jakov Lonza Njirić i Elena Martínez Vicente. Supruga: Nikica Lonza Banić. Djeca: Elena, Miroslav i Antonio *Tonko.* Njegov otac Jakov Lonza Njirić, rođen 10. kolovoza 1861. u Zatonu, došao je u Čile 1881. Doveo je u Čile braću: Antu i Vinku (1883), te Jakova (1890). Osnovali su 1894. željeznariju *Lonza Hnos* u mjestu La Noria. Tu se Jakov Lonza oženio Elenom Martínez Vicente, Čileankom. Vratili su se u Zaton 1920. s djecom i tamo su otac i majka umrli. - Pablo Lonza Martínez došao je u Čile 1899. i proveo djetinjstvo u selu Huara gdje su roditelji držali radnju. U Hrvatsku se vratio 1907. Završio školovanje u Dubrovniku. Sudjelovao u prvom svjetskom ratu. God. 1920. oženio se Nikicom Banić, a zatim se 1922. vraća u Čile sa suprugom i ponovo nastanjuje u Huari, preuzevši posao pokojnog oca. Tu su se rodila djeca. Zbog krize u proizvodnji i prodaji salitre nastanjuje se 1945. u Iquiqueu i ondje ostaje do smrti. Bio je član uprave i blagajnik u Dobrotvornom društvu hrvatske naseobine. Bio je poznat kao veliki ljubitelj književnosti i ribolova. Nezaboravan organizator izleta u hrvatskoj naseobini.

LONZA MARTINEZ, Pablo
Comerciante (Zaton Mali, Dubrovnik, Croacia, el 22/11/1896 - Iquique, el 12/6/1979). Padres:

Santiago Lonza Njiric y Elena Martínez Vicente. Esposa: Nikica Lonza Banic. Hijos: Elena, Miroslav y Antonio *Tonko*. Su padre Santiago Lonza Njiric, nacido en Zaton, el 10/8/1861, llegó a Chile en 1881. Trajería luego a sus hermanos: Antonio y Vinka (en 1885), y Santiago (en 1890). En 1894 fundan la sociedad *Lonza Hnos* en la localidad de la Noria, en el rubro de ferretería. Santiago Lonza se casó con Elena Martínez Vicente, chilena. El matrimonio regresó a Croacia, Zaton, en 1920, con sus hijos. - Pablo Lonza Martínez llegó a Chile en diciembre de 1899 y pasó su infancia en el pueblo de Huara donde su padre tenía sus negocios. En 1907 regresó a Croacia. Realizó sus estudios en Dubrovnik. Participó en la Primera Guerra mundial. En 1920 contrajó matrimonio con Nikica Lonza Banic y luego, en 1922, regresa a Chile con su esposa y se radica nuevamente en Huara, asumiendo la adminstración del negocio de su padre. Allí nacieron sus hijos. En 1945, debido a la crisis salitrera, se radicó en Iquique, definitivamente, hasta su muerte. Fue director, tesorero y secretario de la Sociedad de Beneficencia de la colectividad croata. Famoso en toda la ciudad por su pasión por la literatura y la pesca. Gran animador de los famosos paseos playeros de la colectividad.

LUKINOVIĆ, Josip

Poduzetnik (Pučišća na Braču, 1866 - Pariz, 14. VII. 1939). Supruga: Irma Michieli. Djeca: dvoje. Potječe iz stare mornarske obitelji. Došao je u pokrajinu Tarapacá (Iquique) 1884, u društvu suseljana Luje Mora i Ivana Maroevića. Počeo je raditi u trgovini mješovitom robom pri tvornici salitre *San Jorge* (Huara). Započevši skromno, ubrzo je unaprijeđen u šefa trgovine. U 1902. postao je upravitelj svih trgovina mješovitom robom koje je u području rudnika *Santa Rosa* i *Huantajaya* (Iquique) držao David Richardson. Za dvije godine te trgovine prešle su u njegovo vlasništvo, i Lukinović se osamostalio. Značajno je uvećao imutak, i 1903. je prenio ove poslove na svog brata, da bi definitivno postao salitrero (vlasnik salitrenih industrijskih pogona i rudnika). Godine 1902. se udružio s Ivanom Sargom, Lujom Morom i Ivanom Stjepovićem i utemeljio novu tvrtku *Sargo y Cía.* koja je licitacijom kupila zemljišta na kojima se sagradila tvornica salitre *Sloga*, kasnije preimenovana u *Victoria*. Potom je 1903. pribavio nove terene i na njima izgradio tvornicu *Hervacka* (kasnije *Dolores*) i *Napried* u Negreirosu, a kasnije tvornicu *Abra* tvrtke *Agua Santa*. Konačno, Društvo je kupilo bogata nalazišta salitre na kojima se podigla tvornica *Gloria*, okrug Alto de San Antonio. Kao dioničar, Lukinović je imao dionice u tvrtki *Bokemhan y Cía*, koja je bila vlasnik tvornica *Iquique* i *Perla* u istom okrugu. U 1911, četvrt stoljeća nakon dolaska u čile, Lukinović se, sada već bogati posjednik, vratio iz posjeta svojoj domovini, gdje je zaključio brak s Irmom Michieli. Ubrzo je prodao svoj dio spomenutim salitrenim tvrtkama i svoja prava u rudnicima *Huantajaya, Collahuasi* i *Andaray de Posco*, zemljaku Luji Moru i ušao u salitrenu tvrtku *Baburizza, Bruna y Cía*, koja je u Antofagasti kupila tvornice *Ausonia, Filomena* i *Aconcagua*. Kad je odstupio Augusto Bruna, tvrtka je registrirano kao *Baburizza, Lukinovic y Cía*. Tvrtka *Baburizza, Lukinovic y Cía*. s vremenom je prerasla u tvrtku *Baburizza, Lagarrigue y Cía*, tvrtku koja je gradila luku u Antofagasti. Dana 23. rujna 1923. došao je prvi brod s jugoslavenskom zastavom (*Izgled*) dovezavši najveći teret cementa koji je ikad došao u Antofagastu, namijenjen radovima u luci. Cement je bio proizveden u Solinu (danas *Dalmacijacement*). Tijekom prvog svjetskog rata pomagao je jugoslavenski pokret na Pacifiku, a u znak zahvalnosti imenovan je članom Senata i predsjednikom ogranka JNO *Petar Preradović* koja je djelovala u tvornici salitre *Ausonia* (Antofagasta). Nakon rata bio je odlikovan u Kraljevini Jugoslaviji. U Parizu je živio od 1925.

LUKINOVIC, José

Industrial salitrero. N. en (Pucisca, isla de Brac, Croacia), en 1866. Esposa: Irma Michieli. Hijos: dos. Era hijo de una antigua familia de marinos. Llegó a Tarapacá (Iquique) en 1884, acompañado de sus conciudadanos Luis Moro e Ivan Maroevic. Empezó a trabajar como segundo jefe de pulpería en la Oficina *San Jorge* (Huara). Desde ese modesto empleo, ascendió al cargo de Jefe de Pulpería. En 1902 se hizo cargo de la jefatura principal de los negocios de pulpería que en los minerales de *Santa Rosa* y *Huantajaya* (Iquique) tenía establecidos David Richardson. Pero, a los dos años ellos pasaron a ser de su propiedad y Lukinovic empezó entonces a trabajar por su cuenta. Ello vino a acrecentar sus haberes, y en 1903 dejó estos negocios a cargo de un hermano suyo, para entrar a

figurar definitivamente como salitrero. Al efecto, en 1902, se asoció a Juan Sargo, Luis Moro y Juan Stiepovic formando la nueva empresa de *Sargo y Cía*, que remató los terrenos donde se levantó *Sloga*, más tarde Oficina *Victoria*. En seguida, en 1903 adquirió otros terrenos y construyó en ellos la Oficina *Hervacka* (*Dolores*), y *Napried*, en Negreiros, más tarde *Abra*, de las *Compañías de Salitre y Ferrocarril* de Agua Santa. Por último la Sociedad compró los ricos terrenos en que se erigió la Oficina *Gloria*, Cantón del Alto de San Antonio. Siendo socio, administró en distintas épocas las cuatro oficinas. También formó parte de la empresa *Bokemhan y Cía*, propietarios de las Oficinas *Iquique* y *Perla*, del mismo Cantón. En 1911, al cuarto de siglo de haber arribado a las costas de Chile, Lukinovic regresaba en viaje de paseo a su patria, dueño ya de cuantiosa fortuna. Durante su permanencia allá, contrajo matrimonio con Irma Michieli. A su regreso de Europa, en 1912, vendió la parte que le correspondía en las empresas salitreras citadas, así como también sus derechos mineros en *Huantajaya, Collahuasí* y *Andaray de Posco*, al industrial y compatriota suyo Luis Moro y entró a formar parte de la nueva empresa salitrera *Baburizza, Bruna y Cía*, que adquirió en Antofagasta las Oficinas *Ausonia*, *Filomena* y *Aconcagua*, de la Compañía Salitrera *Progreso*. Por retiro de Augusto Bruna, esa empresa fue registrada como *Baburizza, Lukinovic y Cía*. Entonces fijó su residencia en *Ausonia* como Administrador General, y al mismo tiempo dirigió esa oficina por espacio de cuatro años. La empresa *Baburizza, Lukinovic y Cía*. - que ha tomado un vuelo industrial extraordinario - compró en 1917 la Oficina *Adriático*, en Tarapacá; remató un valioso lote de terrenos salitrales en la Pampa de Azúcar; adquirió de la mayoría de las acciones de la Sociedad Salitrera *Perseverancia* y de la Sociedad Nacional de *Buques y Maderas*; y, por último, formó la nueva empresa de *Baburizza, Lagarrigue y Cía*, constructora de las obras del puerto de Antofagasta. El 23 de septiembre de 1923 llegó el primer buque de la bandera yugoslava (*Izgled*) trayendo el mayor cargamento de cemento que vino a Antofagasta destinado a las obras del Puerto y consignado a la empresa *Baburizza, Lagarrigue y Cía*. El cemento procedía de Solin, cerca de Split (hoy la empresa *Dalmacijacement*). Durante la Primera Guerra mundial y como la mayoría de sus compatriotas adinerados apoyó monetariamente al movimiento yugoslavo en el Pacífico y como reconocimiento fue nombrado miembro del Senado y Presidente de la filial *Petar Preradovic* de la Defensa Nacional Yugoslava que funcionaba en la Oficina Salitrera *Ausonia* (Antofagasta). Después de la Guerra fue condecorado por el Rey de Yugoslavia. En Paris, donde falleció, había fijado su domicilio permanente en el año 1925.

LUKSIC ABAROA, Andrónico

Poduzetnik (Antofagasta, 1926). Roditelji: Polikarpo i Elena. Supruga: Iris Balbina Fontbona González. Prva supruga, Ena del Carmen Craig Monetti, umrla je 1959. Djeca: Andrónico Luksic Craig, Guillermo Luksic Craig, Paula Luksic Fontbona, Jean Paul Luksic Fontbona, Gabriela Luksic Fontbona. Njegov otac, Polikarpo Lukšić Ljubetić, sin Ante, roden je 26. siječnja 1890. u Sutivanu na Braču. Došao je u Čile (Sjever), 1905. Radio je kao administrator u tvornici salitre *Los Dones*, 1925, kad se oženio Elenom Abaroa Córdova rođenoj u Tupizi, (Bolivija), u uglednoj bolivijanskoj obitelji. - Andrónico Luksic Abaroa školovao se u Antofagasti. God. 1952. bio savjetnik u *Fomento minero*, IFMIA, u Antofagasti. Danas posjeduje više od 80 tvrtki koje tvore ekonomsku grupaciju na drugom mjestu u Čileu. Ubraja se u 100 najimućnijih ljudi u svijetu. Njegove tvrtke, kojima upravljaju članovi obitelji, poznate su pod nazivom *Grupo Luksic*. Njegovi su poslovi razgranati po Čileu i drugim zemljama Južne Amerike, zatim u Evropi i Sjevernoj Americi. Sjedišta tvrtki su u Santiagu i Londonu. Glavne oblasti poslovanja su: bankarstvo, rudarstvo, drvna industrija, željeznice, hoteljerstvo, plin, prehrambena industrija, industrija piva, poljoprivreda, turizam, nekretnine, trgovina, itd. Od 1990. je vlasnik Poljoprivredne škole *Pascual Baburizza* u mjestu Los Andes. Obitelj održava vezu s rodbinom u Hrvatskoj i redovito putuje u Dalmaciju. Andrónico Luksic Abaroa bio je gost Predsjednika Republike Hrvatske, 1993. Postao većinskim vlasnikom *Karlovačke pivovare*. U 1989. podupro je snimanje na mikrofilmove hrvatskih iseljeničkih novina u Čileu. Filmovi su poklonjeni Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu i čileanskoj Nacionalnoj knjižnici. Živi u Santiagu i Londonu.

LUKSIC ABAROA, Andrónico

Industrial (Antofagasta, en 1926). Padres: Polikarpo y Elena. Esposa: Iris Balbina Fontbona González. Su primera esposa, Ena del Carmen Craig Monetti, falleció en 1959. Hijos: Andrónico Luksic Craig, Guillermo Luksic Craig, Paula Luksic Fontbona, Jean Paul Luksic Fontbona y Gabriela Luksic Fontbona. Su padre Polikarpo Luksic Ljubetic, hijo de Antonio, había nacido el 26/1/1890 en Sutivan, isla de Brac, Croacia. Llegó a Chile (Norte) en 1905. En 1925 ocupaba el cargo de Administrador de la Oficina salitrera *Los Dones*, año de su matrimonio con Elena Abaroa Córdova, nacida en Tupiza, Bolivia, en una familia muy conocida en este país andino. - Andrónico Luksic Abaroa hizo sus estudios en Antofagasta. En 1952 era Consejero del *Instituto de Fomento Minero* de Antofagasta, IFMIA. En la actualidad tiene intereses en más de 80 sociedades, que lo ubican en el segundo grupo económico del país, como uno de los 100 hombres más ricos del mundo. Sus empresas, dirigidas por la familia, son conocidas bajo el nombre *Grupo Luksic*. Sus intereses económicos están en Chile y en varios países de América del Sur, Europa y América del Norte. Sus oficinas están en Santiago de Chile y en Londres. Principales rubros donde tiene sus intereses son: bancos, minería, industria forestal, ferrocariles, hostelería, gaz, industria de alimentación, cervecerías, agricultura, turismo, inmobiliaria, comercio, etc. Desde 1990. propietario del Instituto Agrícola *Pascual Baburizza* en Los Andes. La familia mantiene las relaciones con sus familiares en Croacia, visitando regularmente la costa dálmata. En 1993, Andrónico Luksic Abaroa fue huésped del Presidente de la República de Croacia. Este año compró la Cervezería *Karlovačka pivovara* en la ciudad de Karlovac en Croacia. En 1989 dió su apoyo a la microfilmación de la Prensa editada por los inmigrantes croatas en Chile. Estas películas fueron obsequiadas a la Biblioteca Nacional y Universitaria de Croacia y a la Biblioteca Nacional de Chile. Reside en Santiago y en Londres.

LUKSIC DRAGICEVIC, Danilo

Građevinski inženjer (Antofagasta, 15. IX. 1916). Roditelji: Mihael i Katarina. Supruga: Elina Zuanic. Njegov otac, Mihael *Miće* Lukšić Dragičević, sin Arnira Lukšića i Vinke Dragičević, rođen je 1872. u Sutivanu na Braču. Došao je u Čile 1888. Umro je 1942. - Danilo Luksic D. završio je *Colegio San Luis* u Antofagasti, *Instituto Nacional* i *Univ. de Chile* gdje je diplomirao 1939. U 1940. odlazi u Kaliforniju, Sveučilište *Stanford*. Magistrirao 1943. Bio je inženjer montaže u tvrtki *Allis Chalmers Mfg. Co* (1946-1953). Vratio se u Čile 1953. Dioničar je tvrtke *Luksic y Cía Ltda.* Član je Kluba ACEES iz Allis Chalmers; ASCE; ASME (u SAD) i član *University Club* u Santiagu. Surađivao je sa svim iseljeničkim društvima hrvatske naseobine u Santiagu i bio član uprave Jugoslavenskog doma (danas: Hrvatskog), Jugoslavenskog stadiona (danas: Hrvatskog), Udruženja stručnjaka hrvatskog podrijetla, Čileansko-hrvatskog instituta za kulturu. Živi u Santiagu.

LUKSIC DRAGICEVIC, Danilo

Ingeniero civil (Antofagasta, el 15/9/1916). Padres: Miguel y Catalina. Esposa: Elina Zuanic. Su padre, Mihael *Mice* Luksic Dragicevic, hijo de Arniro Luksic y Vinka Dragicevic, había nacido en 1872, en Sutivan (isla de Brac, Croacia). Llegó a Chile en 1888. Falleció en 1942. - Danilo Luksic D. hizo sus estudios en el *Colegio San Luis* de Antofagasta, *Instituto Nacional* y *Univ. de Chile*, titulándose en 1939. En 1940 en la *Univ. de California*, *Universidad de Stanford*, y Master en Ingeniería Mecánica (1943). Fue Ingeniero Montador de Plantas de fuerza de la *Allis Chalmers Mfg. Co* (1946-1953). Regresó a Chile en 1953. Socio de la empresa Luksic y Cía. Ltda. Socio del Club ACEES de Allis Chalmers; ASCE; ASME (en EE.UU) y socio del *University Club*, Santiago. Colaboró con todas las instituciones croatas siendo director del *Jugoslavenski dom* (hoy: Hrvatski), Estadio yugoslavo (hoy: Estadio croata), Círculo de profesionales (de ascendencia croata), Instituto Chileno-croata de Cultura. Reside en Santiago.

LUKŠIĆ KIRIGIN, Antun

Trgovac (Sutivan na Braču, 6. VIII. 1869 – Antofagasta, 1936). Roditelji: Jerko Lukšić i Marija Kirigin. Supruga: María Repetto. Došao je u Čile 1886. Osnovnu školu je polazio u rodnom mjestu. Trgovinom se počeo baviti u Antofagasti i dostigao zavidan ugled. Sa sunarodnjakom Vinkom Jutronićem utemeljio je 1899. izvozno - uvoznu tvrtku *Luksic, Yutronic y Cía.* Bio je vrlo aktivan član hrvatske naseobine: član utemeljitelj *Slavenskog društva uzajamne pomoći* (utemeljeno 11. travnja 1894), sportskog kluba *Sokol*, utemeljitelj i drugi časnik Vatrogasnog društva br. 3 *Dalmacia* (utemeljeno 16. prosinca 1892), član prve uprave. Također se našao među osnivačima i članovima *Jugoslavenske škole*. Jedan je od vođa Jugoslavenske narodne obrane u Antofagasti. Od 1925. godinama je bio počasni jugosl. konzul. Zahvaljujući njemu, danas imamo popis prvih Hrvata koji su došli na sjever Čilea. Kao ugledna osoba postao je predsjednik osiguravajućeg društva *La Antofagasta* i *La Continental*. Bio je predsjednik Trgovačke komore Antofagaste. God. 1933. gradska uprava i vatrogasci odlikovali su ga za zasluge u javnom životu grada. Jure Matulić Zorinov, tadašnji čileanski konzul u Zagrebu, spominje ga u svojoj knjizi Čile (Zagreb, 1923) kao istaknutog poduzetnika na sjeveru Čilea.

LUKSIC CHIRIGHIN, Antonio

Comerciante (Sutivan, isla de Brac, Croacia, el 6/8/1869 – Antofagasta, en 1936). Padres: Yerko Luksic y María Chirighin. Esposa: María Repetto. Llegó a Chile en 1886. Sus estudios primarios los hizo en su pueblo natal. Se inició en el comercio de Antofagasta. En 1899, junto con su compatriota Vicente Yutronic fundó la empresa *Luksic, Yutronic y Cía* ocupándose de exportaciones e importaciones. Fue miembro muy activo de la colectividad croata: socio fundador de la Sociedad Eslava de Socorros Mutuos (fundado el 11/4/1894), del Club deportivo *Sokol*, fundador y segundo teniente de la Compañía de Bomberos No. 3 *Dalmacia* (fundada el 16/12/1892), miembro del primer directorio. También se encontró entre los fundadores y socios de *Yugoslavenska skola*. Miembro destacado del Movimiento yugoslavo y uno de los dirigentes de la Defensa Nacional Yugoslava. Desde 1925 ocupó, durante años, el cargo de Cónsul honorario de Yugoslavia. Gracias a su labor, tenemos un registro muy completo de los primeros croatas quienes llegaron al Norte de Chile. Fue muy apreciado en el ámbito chileno y como tal nombrado presidente de la Compañía de Seguros *La Antofagasta* y también *La Continental*. Fue presidente de la Cámara de Comercio de Antofagasta. En 1933. fue condecorado de la parte de la Municipalidad de Antofagasta y de Bomberos para sus méritos en la vida pública de la ciudad. Jorge Matulic Zorinov, en aquel entonces, Cónsul de la República de Chile en Zagreb, lo menciona en su libro *Chile* (Zagreb, 1923).

MANDAKOVIC FANTA, Damir Antonio

Inženjer (Tocopilla, 29. IV. 1936). Roditelji: Antonio Mandakovic Medina (v. životopis) i María Fanta Nuñez. Supruga: Olga Pizarro Stiepovich (v. životopis). Djeca: Vesna, Danica, Borisava i Damir. Njegov djed Marin Mandaković Pusić rođen je u Visu. Došao je u Čile (Tocopilla) početkom XX. stoljeća. Bio je trgovac i član hrvatskih društava (*J. J. Strossmayer*, 1915 - 1918). - Damir Mandakovic Fanta školovao se u *Liceo de Tocopilla* i *Liceo Manuel de Salas* u Santiagu, zatim na Državnom tehničkom sveučilištu u Santiagu. Radio je u laboratoriju termodinamike na *Univ. de Chile*. Učestvovao u gradnji luke San Vicente, a u tvrtki ASMAR u izgradnji pogona brodogradilišta. Šef radionice grijanja i cjevovoda, šef konstrukcijskog odjela za brodove, a 1991. Šef odjela prodaje u brodogradilištu u Talcahuanu. Boravio na stručnom usavršavanju u Kanadi, SAD, Njemačkoj, Španjolskoj, Engleskoj i Francuskoj. Član utemeljitelj *Hrvatskog doma* u Concepciónu (1989) i član njegove uprave u dva navrata. Putovao je u Europu i Sjevernu Ameriku. Posjetio je Hrvatsku 1984. (Dubrovnik i Split). Govori engleski. Živi u Concepciónu.

MANDAKOVIC FANTA, Damir Antonio

Ingeniero civil (Tocopilla, el 29/4/1936). Padres: Antonio Mandakovic Medina (v. su biografía) y María Fanta Nuñez. Esposa: Olga Pizarro Stiepovich (v. su biografía). Hijos: Vesna, Danica, Borisava y Damir. Su abuelo Marino Mandakovic Pusic había nacido en Vis, Croacia. Llegó a Chile, Tocopilla, en el principio del siglo XX. Era comerciante y miembro de organizaciones croatas en Tocopilla (*J. J. Strossmayer*, 1915 - 1918). - Damir Mandakovic Fanta hizo sus estudios en el *Liceo de Tocopilla*, *Liceo Manuel de Salas* en Santiago, *Univ. Técnica del Estado* de Santiago. Se desempeñó en Laboratorio de Termodinámica de la *Univ. de Chile*. Obra: *Puerto San Vicente* y en ASMAR, Departamento de Ingeniería Naval. Jefe de Taller de Calderas, Cañerías y Planchas Delgadas, Jefe Departamento de Diseño de Construcción Naval y en 1991 Jefe *Departamento de ventas industriales en los Astilleros* de Talcahuano. Estadías en Canada, Estados Unidos, Alemania, España, Inglaterra, Francia. Socio fundador del *Hrvatski dom* de

Concepción (1989) y miembro del directorio dos veces. Viajó a Europa y Norteamérica. Visitó Croacia en 1984 (Dubrovnik y Split). Habla inglés. Reside en Concepción.

MANDAKOVIC MEDINA, Antonio
Stomatolog (Tocopilla, 23. I. 1918 - ?). Roditelji: Marin i Oliva. Supruga: María Fanta. Djeca: Damir. Njegov otac Marin, rođen je u Visu, otok Vis. Došao je u Čile početkom XX. stoljeća - Antonio Mandaković M. školovao se u *Seminario de la Serena*, gimnaziji *Barros Arana* i *Univ. de Chile*. Diplomirao 1944. radom *Estudio Radiográfico de Craquement de la articulación temporomandibular*. Bio asistent na radiologiji na Stomatološkom fakultetu. Radio u Tocopilli. Stomatolog policije, dječje zubne ambulante, osoblja tvrtke *Casa Grace y Cía* i američkih tvrtki, te zubar područne pomorske službe. Član *Club de la Unión, Club Tocopilla Sporting* i *Anglo Chilian Tennis Club*.

MANDAKOVIC MEDINA, Antonio
Odontólogo (Tocopilla, el 23/1/1918 - ?) Padres: Marino y Oliva. Esposa: María Fanta. Hijos: Damir. Su padre Marino, había nacido en Vis (isla de Vis, Croacia). Llegó a Chile en el principio del siglo XX. Estudios: *Seminario de la Serena*, *Instituto Barros Arana* y *Universidad de Chile*. Titulado en 1944. Memoria: *Estudio Radiográfico de Craquement de la articulación temporomandibular*. Fue ayudante de Rayos X en la Escuela Dental. Ejerció en Tocopilla. Dentista de los Carabineros, del Patronato de la Infancia, del personal de la *Casa Grace y Cía.* y empresas americanas, y de la Oficina Naval de enlace. Socio del Club de la Unión, Club *Tocopilla Sporting* y *Anglo Chilian Tennis Club*.

MARANGUNIC DAMIANOVIC, Cedomir Bosko
Geolog, sveučilišni profesor, športaš (Punta Arenas, 6. IV. 1937). Roditelji: Gustav i Magdalena. Supruga: Margarita Vrsalovic Ostoic. Djeca: Andrés Miguel, Ana María i Paula Lía. Njegov otac Gustav Marangunić Bonačić je iz Milne na Braču. Školovanje: *Liceo de Punta Arenas* (škola *Jugoslavija*). Sa roditeljima doseljava (1948) u Zagreb gdje pohađa srednju školu. Vraća se sa roditeljima u Punta Arenas (1955) gdje slijedeće dvije godine pohađa gimnaziju *Liceo de Hombres* radi potvrde Zagrebačke škole. Godine 1957. odlazi na studij u Santiago. Studirao geologiju na *Univ. de Chile* u Santiagu, i diplomirao 1964. Od 1965. do 1968. boravi na postdiplomskom studiju, kao stipendist *National Science Foundation*, na *Ohio States University*, Columbus, SAD. Obranio doktorat, 1968. Predaje geologiju na *Univ. de Chile*, od 1969. Godine 1971. koordinator je predavanja UNESCO - a za studente iz Latinske Amerike na seminaru *Hidrologija snijega i leda*, u Santiagu i u Mendozi, Argentina. U 1973. predaje geologiju na *Facultad de Arte y Tecnología*, *Univ. de Chile* (odjel u Valparaísu). Od 1965. do 1968, glaciolog i šef ekspedicije koju *Institute of Polar Studies* (SAD) poduzima na ledenjak *Sherman*, Aljaska. U 1969. je voditelj projekta *Incremento Artificial de Fusión de Glaciales*, (ENDESA i *Univ. de Chile*), a 1969 - 1970. obavlja popis ledenjaka u porječju Aconcague, Čile. Od 1973. šef je Odsjeka za geologiju na *Univ. de Chile* i koordinator nastave geologije na Prirodoslovno – matematičkom fakultetu tog sveučilišta. Urednik je znanstvenih publikacija na tom odsjeku. Autor je mnogobrojnih znanstvenih i stručnih izvještaja, članaka i publikacija u Čileu i u inozemstvu. Napušta sveučilište, 1980, i sa kolegama utemeljuje tvrtku *Geoestudios Ltda.* gdje radi do danas. Povremeno predaje na sveučilištima i gostuje kao pedavač u inozemstvu. Suradnik je raznih ministarstava i parlamenta u Čileu, te inozemnih tvrtki. Provodi istraživanja u području energetike i zlata u pokrajini Magallanes. U mladosti je bio član tamburaškog zbora *Tomislav* u kojem je svirao brač, igrao je košarku u klubu *Hrvatski Sokol* i bavio se veslanjem. Učestvovao na prvenstvu države u Valdiviji. Bio je član sveučilišne skijaške ekipe (1957) u Santiagu, a 1969. osvaja nagradu Andinističke federacije Čilea za postignute uspjehe u osvajanju planinskih vrhova. Nagrađen je najprestižnijim odličjem za 1997. kojeg hrvatska naseobina u Punta Arenasu dodjeljuje svojim istaknutim sinovima. Članstva: *Colegio de Geólogos*, *Sociedad Geológica de Chile*, *Comité Nacional de Investigaciones Antárticas*, *Sociedad Chilena de Geotécnica*, *Working Group on Glaciology*, *Representante de Chile en Scientific Commitée of Antartic Research* i Hrvatski dom. Živi u Santiagu.

MARANGUNIC DAMIANOVIC, Cedomir Bosko
Geólogo, Profesor universitario, Deportista (Punta Arenas, el 6/4/1937). Padres: Gustavo y Magdalena. Esposa: Margarita Vrsalovic Ostoic. Hijos: Andrés Miguel, Ana María y Paula Lía. Su padre, Gustavo Marangunic Bonacic es oriundo de Milna (isla de Brac, Croacia). Estudios: *Liceo de Punta Arenas Escuela koy Croacia*) - y los secundarios en Croacia. En 1948 viaja con sus padres a Croacia para radicarse en Zagreb, capital de la República, cursando los estudios medios en esa ciudad. En 1955 la familia retorna a

Punta Arenas. Durante 1955 y 1956, válida los estudios secundarios en el *Liceo de Hombres* de Punta Arenas. En 1957 ingresa a la carrera de *Geología* en la *Univ. de Chile,* en Santiago. En 1962, ingresa como ayudante de investigación al *Instituto de Geología* de la *Univ. de Chile.* Titulado en 1964. En 1965 - 1968, Cursos de Postgrado, becado de *National Science Foundation en The Ohio State University,* Columbus, EE.UU. Doctorado en 1968. Profesor de diversas Cátedras en el Depto. de Geología en la *Univ. de Chile*, desde 1969. En 1971 Coordinador del Curso de UNESCO para estudiantes graduados Latinoamericanos sobre Hidrología de Nieves y Hielos, Santiago, Chile, y Mendoza, Argentina. En 1993, Profesor del Curso Geología, Facultad de Arte y Tecnología, *Univ. de Chile* (sede Valparaíso). De 1965 al 1968 Glaciólogo y Jefe de la Expedición del Institute of Polar Studies (EE.UU.) al Glacial Sherman, Alaska. En 1969, Jefe del Proyecto Incremento Artificial de Fusión de Glaciales (ENDESA y Univ. de Chile) y en 1969 - 1970, Inventario de Glaciales en la hoya del Río Aconcagua, Chile. Desde 1973, Director del Depto. de Geología de la *Univ. de Chile* y Coordinador Docente de la Carrera de Geología, Facultad de Ciencias Físicas y Matemáticas de la misma Sede. Editor de las publicaciones de este Departamento. Autor de numerosos informes, artículos y publicaciones de su especialidad, en Chile y en el extranjero. En 1980 deja la Universidad para constituir con otros colegas la empresa consultora *Geoestudios Ltda.* donde trabaja hasta la fecha. Realiza docencia ocasional en la *Univ. de Chile* y en la *Univ. Católica.* Dicta charalas en el extranjero. Es consultor del Ministerio de Obras Públicas, del Ministerio de Relaciones Exteriores, del Parlamento y de numerosas empresas nacionales y extranjeras. Efectua trabajos habituales en la Región de Magallanes relacionados a las actividades auríferos y de orden energético. Como joven participó a la *Estudiantina Tomislav* de la colectividad croata de Punta Arenas (1955/56) tocando *brač* , jugó basquetbol en el deportivo *Sokol* y practicó remo (Campeonato Nacional de Valdivia). En 1957 forma parte del equipo de esquí de la *Univ. de Chile* en Santiago. Ingresó en la rama de montañismo de la misma universidad, participando en destacados ascensos y expediciones mayores, obteniendo el premio de montaña de la Federación de Andinismo de Chile, el año 1969. Recibió la *Medalla al Mérito Científico y Cultural Colectividad croata de Magallanes* para el año 1997. Miembro del Colegio de Geólogos de Chile, Sociedad geológica de Chile, Comité Nacional de Investigaciones Antárticas, Sociedad chilena de Geotécnica, Miembro de *Working Group of Glaciology*, Representante de Chile en *Scientific Commitée of Antartic Reserch*, etc. Socio del Club croata de Punta Arenas. Reside en Santiago.

MARANGUNIĆ BONACCI, Petar

Poduzetnik, konzul (Milna na otoku Braču, 22. III. 1896 - Split, 30. VIII. 1973). Roditelji: Ivan i Adela. Supruga: Olga Garafulic Yankovic (umrla 1991. u Santiagu). Došao u Čile, Punta Arenas, 1912. Školovao se na *Braču.* U Čileu se posvetio trgovini i obrtu. Osnovao je tvrtku *Damianovic y Marangunic.* Potom je sa braćom Gustavom i Jerkom otvorio tiskaru i knjižaru u Punta Arenasu. Od 1952. počasni je jugoslavenski konzul u tom gradu i tu je dužnost obavljao do smrti. Petar Marangunić je posljednji jugosl. konzul u Magallanesu. Odlikovanja: jugoslavenska vlada; zatim orden *Bernardo O'Higgins* (čile) i medalja gradske uprave Punta Arenasa. Bio predsjednik Vatrogasnog saveza grada, član *Rotary Cluba* i drugih institucija. Jedna je od najistaknutijih figura hrvatske naseobine u Magallanesu, utemeljitelj i član gotovo svih iseljeničkih društava. Umro je u Splitu, tijekom posjeta domovini.

MARANGUNIC BONACCI, Pedro

Empresario, Cónsul (Milna, isla de Brac, Croacia, el 22/3/1896 – Split, el 30/8/1973). Padres: Juan y Adelina. Esposa: Olga Garafulic Yankovic (falleció en Santiago en 1991). - Pedro Marangunic Bonacci llegó a Chile en 1912. Estudió en su patria. En Chile, se dedicó al comercio e industria. Formó la sociedad *Damianovic y Marangunic*, imprenta y librería. Luego hizo la sociedad con sus hermanos Gustavo y Gerónimo en Punta Arenas. Desde 1952 es Cónsul Honorario de Yugoslavia en esa ciudad y Vicedecano del Cuerpo Consular. Fue Cónsul hasta su

fallecimiento. Ultimo Cónsul Yugoslavo en Magallanes. Condecorado por el Gobierno de Yugoslavia; Orden *Bernado O'Higgins* de Chile y Medalla de Municipalidad de Punta Arenas. Superintendente del Cuerpo de Bomberos, miembro del Rotary Club y de otras instituciones chilenas. Una de las figuras más destacadas de la colonia croata en Magallanes, fundador y miembro de casi todas sus instituciones. Falleció en Split, durante la visita a su patria.

MARINOV MARTINIC, Pedro Antonio

Liječnik pedijatar (Antofagasta, 22. III. 1949). Roditelji: Ante i Jakobina. Supruga: Ivania Mladineo Arzic. Djeca: Aliki Vania, Tania Andrea i Irina Visnja. Njegov otac Ante Marinov Jurač rođen je 7. veljače 1901. u Ložišćima na Braču. Došao je u Čile sa roditeljima Ivanom i Jerkom (1912). Majka Jakobina Martinić Jurišić rođena je 22. lipnja 1915. u Nerežišćima na Braču, a došla je u Čile s roditeljima Petrom i Ivankom (1919). Djed po ocu, Ivan Marinov Vicin, rođen je 1873. Došao je u Čile (1912) sa suprugom Jerkom Jurač Valerjev. Djed po majci, Petar Martinić Lebedina *Fumagalo*, rođen 12. siječnja 1876. u Nerežišćima, došao je u Čile (Antofagasta) 1919. sa suprugom Zanetom Jurišić Mirić (rod. 19. travnja 1890. u Nerežišćima). - Pedro Antonio Marinov Martinic pohađao je osnovnu i srednju školu u Antofagasti. Studirao je medicinu na *Univ. de Chile* u Santiagu i diplomirao 1975. Specijalizirao je pedijatriju. Boravio 1979. u SAD (Massachusets, Opća bolnica). Profesionalna zaduženja: aktualni predsjednik u *Asociación de Capítulos Médicos*, Čileanskog liječničkog zbora, filijala Antofagasta; predsjednik pedijatrijske sekcije Liječničkog zbora Antofagaste; blagajnik filijale u Antofagasti Čileanskog udruženja pedijatara; član utemeljitelj klinike u Antofagasti; zamjenik šefa Pedijatrije na Klinici u Antofagasti. Povremeno surađuje u znanstvenim časopisima. član je sportskog kluba *Hrvatski sokol*. Aktivnosti u hrvatskoj naseobini: Potpredjednik u četiri mandata Hrvatskog društva uzajamne pomoći u Antofagasti. Osnovao i uvježbavao folklornu grupu Slavenskog društva uzajamne pomoći (1965 - 1967). Osnovao i uvježbavao folklornu grupu Jugoslavenskog stadiona u Santiagu (1971 - 1974). Utemeljitelj i predsjednik ansambla hrvatskih plesova *Daleki akordi*, osnovanog 1983. Ta grupa je predstavljala hrvatsku naseobinu posljednjih deset godina na mnogim nastupima u Antofagasti, Calami, Ariki, Santiagu i u Hrvatskoj. Govori engleski. Putovao u Hrvatsku.

MARINOV MARTINIC, Pedro Antonio
Médico pediatra (Antofagasta, el 22/3/1949). Padres: Antonio y Yakobina. Esposa: Ivania Mladineo Arzic. Hijos: Aliki Vania, Tania Andrea y Irina Visnja. Su padre Antonio Marinov Yurac había nacido en Lozisca, el 7/2/1901 (isla de Brac, Croacia). Llegó a Chile con sus padres, Ivan y Yerka, en 1912. Su madre, Yakobina Martinic Yurisic, había nacido en Nerezisca (isla de Brac), el 22/6/1915 y llegó a Chile con sus padres, Petar e Ivanka, en 1919. El abuelo paterno, Ivan Marinov Vicin, había nacido en Lozisca, en 1873. Llegó a Chile en 1912 con su esposa Yerka Yurac Valerjev. Su abuelo materno, Petar Martinic Lebedina *Fumagalo*, nacido en Nerezisca, el 12/1/1876, llegó a Chile (Antofagasta) en 1919, con su esposa Zaneta Jurisic Miric (n. en Nerezisca el 19/4/1890). - Pedro Antonio Marinov Martinic cursó su educación básica y media en el *Liceo de Hombres* de Antofagasta. Estudió medicina en la *Univ. de Chile* en Santiago, titulándose en 1975. Estudios de postgrado en la especialidad de Pediatría. Estadía en EE. UU, Massachusets, *General Hospital*, en 1979. Cargos profesionales: Presidente actual de la Asociación de Capítulos Médicos del Colegio Médico de Chile, Filial Antofagasta; Presidente del Capítulo de Pediatría del Colegio Médico Antofagasta; Tesorero de la Filial Antofagasta, de la Sociedad Chilena de Pediatría; Socio Fundador de Clínica Antofagasta; Subjefe del Servicio de Pediatría de Clínica Antofagasta. Escribió artículos ocasionales en la Revista Chilena de Pediatría y del Colegio Médico. Socio del Club deportivo *Hrvatski Sokol*. Actividades en la colectividad croata: Vicepresidente, por cuatro períodos, de la Sociedad Croata de Socorros Mutuos de Antofagasta. Creación del Grupo folklórico de la Sociedad Eslava de Socorros Mutuos, entre los años 1965 y 1967. Creación del Grupo Folklórico del Estadio yugoslavo de Santiago, entre los años 1971 y 1974. Fundador y presidente del Conjunto de Bailes y Danzas Croatas *Daleki Akordi*, fundado en 1983. Este grupo ha representado a la Colectividad croata en los últimos diez años, en múltiples actividades folklóricas en Antofagasta, Calama,

Arica, Santiago y en Croacia. Habla inglés. Viajó a Croacia.

MARINOVIC ZLATAR, Mimí Vinka

Sveučilišni profesor, diplomat (Antofagasta, 28. IV. 1933). Roditelji: Antun i Jelka. Suprug: Víctor Jadresic Vargas (v. životopis). Djeca: Alejandro, Enrique, Esteban i Víctor Antonio. Njezini roditelji, Antun Marinović Mladinić (1885-1960) i Jelka Zlatar Franulić, podrijetlom su s Brača (Milna i Povlja). Otac je došao u Čile 24. prosinca 1907, a majka 1926. - Mimí Marinovic Zlatar bila je redoviti profesor Instituta za estetiku Katoličkog sveučilišta kojega je suosnivač. Bavila se primjenom umjetnosti u kliničkoj terapiji na psihijatrijskom odjelu bolnice *El Salvador* u Santiagu. Predavala je na Katoličkom sveučilištu i na *Univ. de Chile.* Objavila je mnoge radove u časopisima za umjetnost, estetiku, psihologiju i psihijatriju. Autor je knjige *e Espcialidad humana y el Arte* (1992) u izdanju Univ. de Chile. Suautor je (sa suprugom) knjige *Psicología del Chileno: Estudio exploratorio a través del arte* (1978). Ovim radom osvojila nagradu grada Santiaga. Bila je član Savjetodavne komisije Ministarstva obrazovanja (1990-1991); član je savjeta Međunarodnog udruženja psihopatologije izražavanja i Američkog udruženja terapije pomoću umjetnosti. Bila je čileanski delegat u Generalnoj skupštini Ujedinjenih naroda, u rangu ambasadora, a šest godina bila je predstavnik Čilea u Komisiji UN za pravni i društveni položaj žene (prvo kao izvjestiteljica, potom u dva mandata kao potpredsjednica, i najzad, 1970, kao predsjednica te komisije). Živi u Santiagu.

MARINOVIC ZLATAR, Mimí Vinka
Profesora universitaria, Diplomátieo (Antofagasta, el 28/4/1933). Padres: Antonio y Jelka. Esposo: Víctor Jadresic Vargas. Hijos: Alejandro, Enrique, Esteban, Víctor Antonio. Sus padres, Antonio Marinovic Mladinic (1885-1960) y Elena Zlatar Franulic, oriundos de la isla de Brac (Milna, Povlja) llegaron a Chile, el 24/12/1907 y 1926, respectivamente. Anterioramente fue profesora titular del Instituto de Estética de la Univ. Católica de Chile, a cuya fundación contribuyó. Se desempeñó profesionalmente en el campo de la aplicación clínica de las artes en el Servicio de Psiquiatría del Hospital *Salvador* de Santiago. Ha ocupado diversos cargos en las dos Universidades y publicado numerosos trabajos en revistas de arte, estética, psicología y psiquiatría. Autora del libro *Especialidad Humana y Arte* (1992) editado por la Univ. de Chile. Es coautora, además, junto con el Dr. V. Jadresic, del libro, *Psicología del Chileno: Estudio exploratorio de la personalidad nacional realizado a través del arte* (1978), el que fue premiado por la Municipalidad de Santiago: Miembro de la Comisión Asesora de Cultura del Ministerio de Educación (1990-1991), del Consejo Internacional de la *Societé Internationale de Psychopathologie de l'Expression* y de la *American Art Therapy Association.* Fue delegada de Chile a la Asamblea general de la ONU con rango de Embajador y durante seis años representó a Chile en la Comisión de la Condición Jurídica y Social de la Mujer de la misma organización, donde fue distinguida con los cargos de Relatora, dos veces Vicepresidenta y Presidenta de dicha Comisión en 1970. Reside en Santiago.

MARINOVIĆ MLADINIĆ, ANDRIJA

Trgovac (Milna na otoku Braču, 14. prosinca 1896 – Santiago, ?). Roditelji: Stjepan Marinović i Vinka Mladinić. Supruga: María Ljubetic. Djeca: Winka, Esteban, Antonio, Andrés i Mladen. Došao je u Čile 1911. Školovao se u domovini. Bavio se trgovinom udružen sa braćom. Od 1917. samostalno vodi predstavništva proizvoda iz provincije Atacama i ekskluzivni predstavnik žestokih pića *Pisco Control.* Vodio je tvrtku *Marinovic y Cía.Ltda.* Utemeljitelj Jugoslavenskog republikanskog centra u Santiagu 1945. i današnjeg Hrvatskog stadiona. član Jugoslavenskog pripomoćnog društva, sportskog društva *Sokol* u Antofagasti. Bolest ga je prisilila da živi u invalidskim kolicima, ali njegov entuzijazam za aktivnosti naseobine nije splasnuo sve do smrti, koja ga je zatekla u Santiagu.

MARINOVIC MLADINIC, Andrés
Comerciante (Milna, isla de Brac, Croacia, el 14/12/1896 – Santiago, ?) Padres: Esteban Marinovic y Winka Mladinic. Esposa: María Ljubetic. Hijos: Winka, Esteban, Antonio, Andrés y Mladen. Llegó a Chile en 1911. Hizo estudios en su patria. Actividades comerciales en Antofagasta, con sus hermanos. Desde 1917 se independizó en representaciones de productos de la provincia de Atacama y fue Agente exclusivo del *Pisco Control*. Gerente de la empresa *Marinovic y Cía. Ltda.* Fundador del Centro Republicano Yugoslavo en Santiago en 1945, pionero del Estadio Croata. Socio del *Jugoslavenski dom*, Club de deportes *Sokol* y Sociedad yugoslava de Socorros Mutuos de Antofagasta. Por una enfermedad estaba condenado a movilizarse en silla de rueda, pero su entusiasmo por las cosas de la colectividad residente seguía hasta su muerte en Santiago.

MARTIC KOVACIC, Danilo
Inženjer, novinar (Punta Arenas, 26. VI. 1943). u Punta Arenasu. Roditelji: Stjepan Martinić Tafra i Marija Kovačić Stanić. Supruga: Ružica Vukasović Tomasović (rođena u Kučiću kod Omiša, došla u ile 1957). Djeca: Danilo Ivan i Alejandro Antonio. Otac mu je rođen u Zvečanju, Omiš, 1905. Došao u Čile, Magallanes, 1933. Umro 1983. Majka se rodila u Čelinama kod Omiša i došla u Magallanes 1937. Umrla 1963. - Danilo Martic Kovacic školovao se u *Colegio San Francisco de Sales* (Puerto Porvenir) i višoj industrijskoj školi *Armando Quezada Acharán* u Punta Arenasu. Studirao na Tehničkom fakultetu (*Univ. Técnica del Estado*, odjel u Punta Arenasu). Diplomirao strojarstvo. Započeo u čileanskoj naftnoj tvrtki ENAP, (1965), gdje 1973. postaje šef Odjela za održavanje strojeva, i 1989. dolazi na čelo Odjela za opće održavanje. Taj posao obavlja i danas. Specijalizirao (1971) u švicarskoj oblast turbinskih strojeva u tvrtki *Brown Bowery Sulzer*. U SAD, 1975, bavi se strojevima za istraživanje plina i popratnom opremom, u tvrtki *Dresse Clark Olean*, New York. Ponovo je u SAD 1979, radi proučavanja tehnologije nove naftne opreme. God. 1983. bio u tvornici turbinskih strojeva u San Diegu. God. 1985. odlazi u London na Kongres o turbinskim strojevima, kao predstavnik ENAP-a. Predstavnik tvrtke ENAP u New Yorku (1996 - 1998). Članstva: *Turbomachinery Maintenance Institute*, sa sjedištem u SAD; Hrvatski klub u Porveniru; Sportsko društvo *Hrvatski sokol* iz Punta Arenasa; Hrvatski klub u Punta Arenasu (od 1986. do 1993. bio član uprave kluba). God. 1986. proizveo dokumentarni video-film *Imágenes del Recuerdo*, koji je, preveden na hrvatski, bio prikazan i na Hrvatskoj televiziji. Od 1986. je član redakcije *Malih novina* koje su obnovile tradiciju novina istog naslova iz 1905. Pet puta je putovao u Hrvatsku u posjet rodbini. Govori hrvatski. Živi u Punta Arenasu.

MARTIC KOVACIC, Danilo
Ingeniero, periodista (Punta Arenas, el 26/6/1943). Padres: Esteban Martic Tafra y María Kovacic Stanic. Esposa: Ruzica Vukasovic Tomasovic, nacida en Kucice, Omis, Croacia (Llegó a Chile en 1957). Hijos: Danilo Ivan y Alejandro Antonio. Su padre había nacido en Zvecanje (Omis, Croacia), en 1905. (Llegó a Chile, Magallanes, en 1933. Falleció en 1983). Su madre había nacido en Celina (Omis, Croacia), y llegó a Magallanes en 1937. (Falleció en 1963). - Danilo Martic Kovacic hizo sus estudios en el *Colegio San Francisco de Sales* de Puerto Porvenir, y Escuela Industrial Superior *Armando Quezada Acharán* de Punta Arenas. Estudios universitarios en la *Univ. Técnica del Estado*, sede de Punta Arenas. Se tituló de Ingeniero Mecánico. Carrera: en 1965, en la Empresa Nacional de Petroleo; en 1973, Jefe de la División Mantenimiento Mecánico de la misma empresa en Magallanes; en 1989, nombrado Jefe del Departamento Mantención de ENAP, Magallanes, cargo que desempeña hasta la fecha. Se especializó en 1971, en Suiza, en el campo de Turbomáquinas en la empresa *Brown Bovery Sulzer*. En EE.UU. (1975) se especializa en Máquinas Motocompresoras para gases y otros equipos, en la empresa *Dresser Clark Olean*, New York. En 1979, nuevamente en EE.UU, para especialización en tecnología de nuevos equipos petroleros. En 1983, visitó la fábrica de Turbomáquinas, San Diego, California. En 1985, viaja a Londres, Inglaterra, para participar al Congreso de Turbomaquinaria, representando ENAP. Representante de ENAP en Nueva York (EE. UU.) de 1996 a 1998. Miembro del *Turbomachinery Maintenance Institute*, con sede en EE.UU. Socio del Club Croata de Porvenir (Tierra del Fuego), del Club Deportivo

Hrvatski sokol **de Punta Arenas y del Club Croata de Punta Arenas. Desde 1986 hasta 1993 forma parte de la Directiva del Club Croata de Punta Arenas. En 1986 produce un documental en vídeo, *Imágenes del Recuerdo*, que fue traducido al croata y reproducido en la TV de Croacia. Desde 1986 se integra al equipo de redacción del periódico *Male novine*, que había sido reactivado como la segunda época del periódico del mismo nombre, de 1905. Desde 1987 es su redactor principal y director. Viajó a Croacia cinco veces, para visitar a familiares. Habla inglés y croata. Reside en Punta Arenas.**

MARTIĆ DAMJANOVIĆ, Grga

Građevinar (Škrip na Braču, 1878 – Santiago, 1956). Roditelji: Kuzme i Margarita. Supruga: Paulina Dasenčić Harašić. Vjenčali su se 4. studenog 1905. u Punta Arenasu. Pedesetih godina imali su pet kćeri, devetero unuka i četiri praunuka. Otišavši iz zavičaja, najprije je došao u Argentinu (Buenos Aires, 1897). Vratio se u Hrvatsku i ponovo krenuo u glavni grad Argentine (1899) gdje je ostao godinu dana u potrazi za poslom. Godine 1900. preselio se u Punta Arenas gdje je živio do 1947. Njegovi prvi poslovi u tome gradu vezani su uz poljoprivredu i kasnije uz građevinarstvo. U Punta Arenasu je sudjelovao u mnogobrojnim gradnjama i izvodio radove u luci. U 47 godina što ih je proživio na krajnjem jugu Čilea, svoje druge domovine, prednjačio je u humanitarnim djelima i društvenom radu. Bio je utemeljitelj *Jugoslavenskog kluba*, Udruženja uzajamne pomoći i četvrte vatrogasne čete *Dalmacia* u Punta Arenasu. Po dolasku u Santiago (1947), učlanio se u *Jugoslavenski dom*, razvijajući također raznovrstan društveni rad. Njegovi ostaci su sahranjeni u Mauzoleju hrvatske naseobine na Glavnom groblju u Santiagu.

MARTIC DAMIANOVIC, GREGORIO.
Constructor (Skrip, isla de Brac, Croacia, en 1878 – Santiago, en 1956). Padres: Cosme y Margarita. Esposa: Paulina Dasencic Harasic. Se casaron en Punta Arenas, el 4/11/1905. Tuvieron cinco hijas y nueve nietos y cuatro bisnietos en los años cincuenta. Después de salir de su pueblo natal, primero llegó a Argentina (Buenos Aires, 1897). Volvió a Croacia y de nuevo regresó a la capital argentina en 1899, donde se quedó un año buscando nuevos horizontes. En 1900 se trasladó a Chile (Punta Arenas) donde vivió hasta 1947. Sus primeras actividades en Punta Arenas las desarrolló en las faenas agrícolas y posteriormente en la construcción. Construyó muchos edificios en Punta Arenas y ejecutó las obras en su puerto. De sus 47 años vividos en el último extremo de Chile, su segunda patria, dio especial preferencia a las obras humanitarias y de bien social, entre otros, en su carácter de fundador del Club yugoslavo, Sociedad de Socorros Mutuos y Cuarta compañía de Bomberos, Bomba *Dalmacia*. A su llegada en Santiago, en 1947, formó parte del *Jugoslavenski dom*, desarrollando también una amplia labor societaria. Sus restos están depositados en el Mausoleo de la colectividad croata en el Cementerio General de Santiago.

MARTINIC BEROS, Mateo

Odvjetnik povjesničar i sveučilišni profesor (Punta Arenas, 20. X. 1931). Roditelji: Mateo i Rosa. Supruga: Dolores Rubin. Njegov otac Mate Martinić Martinić, rođen 1887. u Pučišćima na Braču, došao je u Čile (Magallanes) 1905. Majka Ruža Beroš Pavišić, rođena 1896. u Nerežišćima na Braču, došla je u Čile 1912. Umrla je 1987. - Mateo Martinic Beros srednju je naobrazbu stekao u Punta Arenasu (*Liceo San José*) i studirao na Katoličkom sveučilištu u Santiagu. Diplomirao je pravo 1963, radom: *Presencia de Chile en la Patagonia Austral, entre 1843 é 1879* (Andres Bello, Santiago, 1964) Najviše se bavio istraživanjem Patagonije, njezinom poviješću i geografijom. Bio je župan pokrajine Magallanes u razdoblju 1964-1970. Utemeljio Institut za Patagoniju i bio ravnatelj (1969-1984). Voditelj seminara iz povijesti i geografije Magallanesa, na pokrajinskom sveučilištu, i član uprave. Član vijeća odvjetničke komore i turističke zajednice Magallanesa. Najvažnija djela: *Magallanes, síntesis de tierra y gentes*, 1972; *Historia del Estrecho de Magallanes*, 1978; *La inmigración yugoslava en Magallanes*, 1978 (Hrvatski prijevod prof. Jerka Ljubetića: *Hrvati u Magallanesu na krajnjem jugu Čilea*, Split, 1997); *Patagonia de ayer y de hoy*, 1980; *La Tierra de los Fuegos*, 1982; *Ultima esperanza en el tiempo*, 1985; *Magallanes de antaño*, 1985; *Punta Arenas en su primer*

medio siglo, 1848-1898, 1988. Dopisni član Čileanske Akademije za povijest; počasni član Instituta za povijesna istraživanja *Tierra del Fuego*, iz Buenos Airesa. Za dopisnog člana Pomorske akademije u Valparaísu proglašen je 27. rujna 1994. član je hrvatskih doseljeničkih društava u Punta Arenasu i specijalni suradnik mjesečnika *Male novine*. Živi u Punta Arenasu.

MARTINIC BEROS, Mateo

Abogado, historiador y Profesor universitario (Punta Arenas, el 20/10/1931). Padres: Mateo y Rosa. Esposa: Dolores Rubin. Su padre Mateo Martinic Martinic había nacido en Pucisca (isla de Brac, Croacia), en 1887. Llegó a Chile (Magallanes) en 1905. Falleció en 1933. Su madre Rosa Beros Pavisic había nacido en Nerezisca (isla de Brac, Croacia), en 1896, y llegó a Chile en 1912. Falleció en 1987. - Mateo Martinic Beros realizó sus estudios en el *Liceo San José* y en la *Univ. Católica de Chile*, y se recibió de abogado en 1963. Memoria: *Presencia de Chile en la Patagonia Austral, entre 1843 y 1879*, publicada por la Editorial Andrés Bello, en 1964. Su gran dedicación han sido los estudios patagónicos, históricos y geográficos. Fue intendente de Magallanes entre 1964 y 1970. Fundó y dirigió (Rector) el Instituto de Patagonia, desde 1969 hasta 1984. Es profesor asociado a cargo del seminario sobre Historia y Geografía de Magallanes en la *Univ. homónima* y miembro de su Junta Directiva. Consejero del Colegio de Abogados y de la Corporación Magallanica de Turismo. Obras más importantes: *Magallanes, síntesis de tierra y gentes*, 1972; *Historia del Estrecho de Magallanes*, 1978; *La inmigración yugoslava en Magallanes*, 1978 (La tarducción croata por profesor Jerko Ljubetic: *Hrvati u Magallanesu, na krajnjem jugu Čilea*, Split, 1997*); Patagonia de ayer y de hoy*, 1980; *La Tierra de los Fuegos*, 1982; *Ultima esperanza en el tiempo*, 1985; *Magallanes de antaño*, 1985; *Punta Arenas en su primer medio siglo*, 1848-1898, Punto Arenas 1988. Es miembro correspondiente de la Academia Chilena de la Historia; Miembro distinguido del Instituto de Investigaciones Históricas *Tierra del Fuego* de Buenos Aires. Fue incorporado como miembro correspondiente a la Academia de Historia Naval y Marítima de Chile. Socio de varias instituciones croatas en Punta Arenas y colaborador especial de *Male novine*. Reside en Punta Arenas.

MARTINIĆ RADIĆ, Petar

Hoteljerski poduzetnik (Pučišća na Braču, 3. II. 1907 – Antofagasta, 7. XII. 1980). Roditelji: Josip i Dora. Supruga: María Galetovic. Djeca: José i Doris. Školovao se u domovini. Došao u Čile 1935. Počeo je raditi u hoteljerstvu u pokrajini Magallanes, a 1939. nastanjuje se u Antofagasti. Vlasnik hotela *Plaza* i slastičarnice *Alhambra*. U više navrata bio predsjednik i potpredsjednik *Jugoslavenskog društva uzajamne pomoći*. Pet je godina bio predsjednik Upravnog odbora *Jugoslavenske škole*. član uprave Vatrogasne satnije *Pascual Baburizza* trideset godina. Član uprave Sportskog društva *Sokol*. Uspostavio prijateljske odnose Jugoslavenske škole sa školama na Braču i pripremao bratimljenje Antofagaste sa Splitom. U domovinu putovao deset puta. Dobio odlikovanja vlade bivše Jugoslavije.

MARTINIC RADIC, Pedro

Industrial hotelero (Pucisca, isla de Brac, Croacia, el 3/2/1907 – Antofagasta, el 7/11/1980). Padres: José y Dora. Esposa: María Galetovic. Hijos: José y Doris. Estudios en su patria. Llegó a Chile en 1935. Se inició en la industria hotelera de Magallanes y en 1939 se radicó en Antofagasta. Propietario del *Hotel Plaza* y de la confitería *Alhambra*. En varias oportunidades presidente o vicepresidente de la Sociedad Yugoslava de Socorros Mutuos. Durante cinco años presidente del Colegio Yugoslavo. Director de la Tercera Compañía de Bomberos Pascual Baburizza treinta años, director del Deportivo *Sokol*. Estableció la hermandad del Colegio Yugoslavo con los colegios en la isla de Brac y preparó la cooperación de Antofagasta y Split. Viajó a su patria diez veces. Fue condecorado por el gobierno de ex-Yugoslavia.

MATJAŠIĆ MARTINIĆ, Roko

Slikar (Pučišća na Braču, 1900 – Valparaíso, 11. XI. 1949). Roditelji: Antun i Nedjeljka. Osnovnu školu je završio u rodnom mjestu. Godine 1920. otišao je u Boliviju gdje radi kao rudar. Uspio je toliko zaraditi da se preseli u Santiago de Chile (1925). Studirao je slikarstvo četiri godine na Umjetničkoj akademiji u Santiagu. Bio je učenik Richona Bruneta, Juana Francisca Gonzáleza, Laureana Guevare i Exequiela Plaze. Putuje 1931. u Pariz, a onda se, nakon boravka u Boliviji, Kolumbiji, Venezueli, Brazilu i Paragvaju, definitivno nastanjuje u Valparaísu. Bio je profesor na Likovnoj školi u Viñi del Mar. Prvu izložbu imao je 1928. na Likovnoj akademiji u Santiagu. Umjetnički blizak grupi *Montparnasse*, vlastiti stil je gradio pod utjecajem Juana Francisca Gonzáleza. Ime mu je ostalo povezano sa skupinom umjetnika zvanom *Generación Porteña* (= iz Valparaísa) kojoj pripadaju Chela Lira, Olga Donas, René Tornero, Jim Mendoza i drugi. More, s kojim je drugovao u osami - ocean koji je inspirirao njegovu paletu - uzelo ga je sebi u čileansko proljeće 1949. Pronađena je samo kutija s bojama koje su izblijedjele na suncu. Šesnaest njegovih slika nalazi se u *Galeriji Dešković* u Bolu na Braču, dvije su u zgradi ambasade bivše Jugoslavije u Santiagu, a nekoliko drugih u privatnim zbirkama po Čileu.

MATJASIC MARTINIC, Roko

Pintor (Pucisca, isla de Brac, Croacia, en 1900 – Valparaíso, el 11/11/1949). Padres: Antonio y Dominga. Su primaria la hizo en su pueblo natal. En 1920 se fue a Bolivia donde trabajó en las minas. Con sus ahorros se trasladó (1925) a Santiago de Chile. Durante cuatro años estudió pintura en la *Academia de Bellas Artes* en Santiago. Fue alumno de Richon Brunet, Juan Francisco Gonzáles, Laureano Guevara y Exequiel Plaza. En 1931 viaja a París y después de residir en Bolivia, Colombia, Venezuela, Brasil y Paraguay, se radica definitivamente en Valparaíso. Fue profesor en la Escuela de Bellas Artes de Viña del Mar. Su primera exposición fue en la Academia de Bellas Artes en Santiago, en 1928. Artísticamente cercano al *Grupo Montparnasse*, poseía rasgos personales propios, con una influencia de Juan Francisco González. Su nombre quedó inscrito en la llamada *Generación Porteña*, a la que pertenecen también Chela Lira, Olga Donas, René Tornero, Jim Mendoza y otros. En la primavera de 1949, el mar que había sido su compañero de soledad, ese océano que inspiró sus poemas de color, lo recibió para siempre. Varios días después se encontró sólo su caja de colores que el tiempo había marchitado. Dieciséis de sus cuadros se encuentran en la *Galería Descovic* de Bol (isla de Brac), dos están en el local de la Embajada de ex-Yugoslavia en Santiago, y algunos en las colecciones particulares.

MATULIC BIEROF, Danilo

Novinar, pisac i prevodilac (Antofagasta, 27. IX. 1914 – Santiago, 9. VI. 1967). Roditelji: Juraj Matulić Zorinov i Mercedes Bierof. Supruga: Nada Kukoč. Djeca: Katja. Njegov otac, Juraj Matulić Zorinov rođen u Pučišćima 1884 došao je u Čile 1896 (v. životopis). Godine 1920. odlazi s ocem u Pučišća na Braču, gdje ostaju do 1922, kada sele u Zagreb. U tom gradu dovršava osnovno školsku naobrazbu i pohađa gimnaziju. Kada mu se otac vratio u Čile (1932), on s majkom i bratom putuje u Split gdje nastavlja školovanje. Vratio se u Čile 1934, a 1938. opet se vraća u Hrvatsku. Ženi se i nastanjuje u Zagrebu, gdje radi za razne novine. U 1940. objavljuje knjigu *Nepoznata zemlja*, a 1943. tiska u Splitu knjigu *Dvadeset kratkih priča*. Krajem iste godine odlazi kao prvi čileanski dobrovoljac u oslobodilački rat, u Hrvatsku. Kad je rat završio, s obitelji seli u Beograd, gdje radi kao spiker u emisiji na Radio-Beogradu na španjolskom jeziku. U to vrijeme počima pisati knjigu *Pod Titovom zastavom*, koju je dovršio u Čileu i objavio u bivšoj Jugoslaviji. Godine 1947. vraća se u Čile sa suprugom i kćerkom. Neko vrijeme živi u Antofagasti. Potom seli u Santiago i obnavlja izdavanje novina *Jugoslavenski glasnik* koje je ranije uređivao njegov otac. Bio je urednik tih novina namijenjenih hrvatskim naseobinama u Čileu, Peruu, Boliviji i Ecuadoru. Bio dopisnik novinske agencije TANJUG iz Beograda. Bio urednik emisije na radiju *Nuevo mundo - Jugoslavija danas*. Kao uposlenik u ambasadi prevodio za jugoslavensku diplomatsku misiju u Čileu. Bio član Udruženja novinara čilea i Udruženja stranih dopisnika u Čileu. Govorio je: hrvatski, francuski, talijanski i španjolski.

MATULIC BIEROF, Danilo
Periodista, escritor y traductor (Antofagasta, el 27/9/1914 – Santiago, el 9/6/1967). Padres: Jorge Matulic Zorinov y Mercedes Bierof. Esposa: Nada Kukoc. Hijos: Katja. Su padre nació en Pučišća 1884, llegó a Chile en 1896 (v. su biografía). En 1920 viaja con su padre a Croacia; se radican en Pucisca (isla de Brac), hasta 1922, año en que se trasladaron a Zagreb. Allí completa su instrucción primaria y parte de la segundaria. Cuando su padre regresa a Chile (1932), él con su madre y hermano viaja a Split, donde continúa sus estudios. Regresa a Chile en 1934, y en 1938 vuelve a Croacia a contraer el matrimonio; se radica en Zagreb, donde trabaja en diversos periódicos. En 1940 edita su libro *Tierra desconocida.* En 1943 edita en Split el libro *Veinte cuentos cortos.* A fines de ese año se alisa como el primer voluntario chileno en la Guerra de Liberación en Croacia. Finalizada la guerra, con su familia se radica en Belgrado, trabajando como locutor en la emisión de habla castellana de la *Radio Belgrado.* En esa época comienza a escribir su libro *Bajo la bandera de Tito,* finalizado en Chile y editado en Yugoslavia. En 1947 regresa a Chile con su esposa e hija. Vive un tiempo en Antofagasta. Luego se traslada a Santiago, donde inicia el segundo período del periódico *Jugoslavenski glasnik* (El Heraldo Yugoslavo) editado antes por su padre. Fue director de ese periódico destinado a las colectividades croatas de Chile, Perú, Bolivia y Ecuador. Corresponsal de la Agencia TANJUG de Belgrado. Director de la Audición radial en la *Radio Nuevo Mundo, Yugoslavia al día.* Traductor de la Legación de Yugoslavia en Chile donde fue agregado de la prensa. Miembro del Círculo de Periodistas de Santiago de Chile y de la Asociación de Corresponsales extranjeros en Chile. Idiomas que dominaba: croata, inglés, francés e italiano.

MATULIĆ ZORINOV, Juraj
Novinar i diplomat (Pučišća na Braču, 12. V. 1884 – Santiago, 22. I. 1941). Otac: Zore. Supruga: Mercedes Bierof. Djeca: Danilo. Druga supruga: Katica Cicarelli Kovacevic. Djeca: Uros. S ocem je došao u Čile 1896, najprije u Iquique, zatim u Tocopillu i Antofagastu, gdje se nastanjuje i radi na željeznici Antofagasta-Bolivia. Kad je započeo prvi svjetski rat, napušta posao i uključuje se u Jugoslavensku narodnu obranu (iseljenička organizacija) sa sjedištem u Antofagasti. U tijeku rata posvećuje se novinarstvu, dopisnik je raznih novina na sjeveru zemlje i piše vatrene patriotske članke u iseljeničkim novinama u Antofagasti: *Jugoslavija, Pokret* i *Jugoslavenska država.* God. 1920. vraća se u Pučišća, svoje rodno mjesto. Ubrzo (1922) opet je u Zagrebu, gdje izdaje novine *Jugoslavenski iseljenik* kojima nastoji gajiti kulturnu razmjenu između domovine i čilea. čileanska vlada, odajući priznanje njegovu talentu i ostvarenim naporima u kulturnoj i gospodarskoj suradnji Čilea i Jugoslavije, imenovala ga je konzulom u Zagrebu. God. 1923. objavljuje knjigu *Chile* u kojoj je skupio i dvojezično zabilježio razne podatke o Čileu, među ostalim i popis čileanskih poduzetnika hrvatskog podrijetla. Ostao je na mjestu konzula do 1932. kada se vraća u Čile. U Santiagu 28. veljače 1935. pokreće novine *Jugoslavenski glasnik*, čiji je urednik bio do same smrti. Preveo je na hrvatski knjigu *El Socio* Jenara Prieta. Njegovu smrt skrivio je diplomat ambasade Hitlerove Njemačke pregazivši ga automobilom na ulici u Santiagu. Juraj Matulić je u svojim člancima bio veliki borac protiv fašizma. Njegova tragična smrt je duboko ražalostila iseljeničku naseobinu koja je u njemu izgubila vrijednog savjetnika i prijatelja. Njegov sin Danilo (v. životopis) obnovio je 1958. izdavanje novina koje mu je utemeljio otac. Osim hrvatskog i španjolskoga govorio je talijanski, francuski i engleski.

MATULIC ZORINOV, Jorge
Periodista y diplomático (Pucisca, isla de Brac, Croacia, el 12/5/1884 – Santiago, el 22/1/1941). Padre: Zore. Esposa: Mercedes Bierof. Hijos: Danilo. Segunda esposa: Katica Cicarelli

Kovacevic. Hijo: Uros. Acompañado de su padre Zore, llega a Chile en 1896, primero a Iquique, luego a Tocopilla y Antofagasta, radicándose en esta última ciudad donde trabajó en la empresa del Ferrocarril de Antofagasta a Bolivia. Al comenzar la Primera Guerra mundial, abandona su trabajo e ingresa a la Defensa Nacional Yugoslava con sede en Antofagasta. Durante los años de guerra se dedica íntegramente al periodismo, siendo corresponsal de varios periódicos de la zona y colaborando con artículos de encendido patriotismo en periódicos de la colectividad editados en Antofagasta, como *Jugoslavija*, *Pokret* y *Jugoslavenska Država*. En 1920 regresa a su pueblo natal. Posteriormente, en 1922, se radica en Zagreb, donde edita el periódico *Jugoslavenski iseljenik* (Emigrante Yugoslavo), con el cual trata de hacer un intercambio cultural entre su patria y Chile, país que lo cobijó. El Gobierno chileno, reconociendo su talento y esfuerzos invertidos en el acercamiento cultural y económicos entre Chile y Yugoslavia, lo nombra Cónsul en Zagreb. En 1923, en edición bilingüe, publica el libro *Chile* en el que presenta varios datos sobre el país, y un listado de empresarios chilenos de origen croata. Mantuvo su cargo de Cónsul hasta el año 1932 en que regresa a Chile. En 1935 funda en Santiago *El Heraldo Yugoslavo* (Jugoslavenski glasnik), del cual fue director hasta su fallecimiento. Tradujo al croata el libro de Jenaro Prieto *El Socio*. Falleció en un accidente de tránsito provocado por un diplomático de la embajada de Alemania nazi. En las columnas de su periódico Jorge Matulic fue un gran luchador contra el fascismo. Su trágica muerte dejó un profundo sentimiento de pesar en la colectividad, que perdió a un valioso consejero y amigo. En 1958, su hijo Danilo (v. su biografía) empezó a editar la segunda época del periódico de su padre. Habló croata, italiano, francés e inglés.

MAYORGA VLADILO, Santiago Luis

Liječnik (Punta Arenas, 26. IV. 1945). Roditelji: Luciano Mayorga Mayorga i Violeta Vladilo Vuskovic. Djeca: Catalina i Margarita. Prvi njegov rođak koji je došao u Čile (1900) bio je djedov stric Grgur Vladilo Derado. Djed Jakov Vladilo Pletikosić rođen je 1879. u Supetru na Braču, a u Čile je došao 1903. Bio je član Dalmatinskog društva uzajamne pomoći u Punta Arenasu. Umro je 1933. - Santiago Luis Mayorga Vladilo završio je srednju školu u salezijanskoj gimnaziji *San José* u Punta Arenasu. Stekao diplomu liječnika na prvoj promociji novog sveučilišta *Univ. Austral de Chile*, 1974, i dobio nagradu Liječničkog udruženja Čilea. Bio asistent na Institutu za biofiziku (1968-1973). Postdiplomski iz interne medicine (klinička farmakologija), 1974-1977. Nastavnik u Institutu za medicinu i Institutu za farmakologiju (1977-1980). Sudjelovao na latinskoameričkom kongresu farmakologa, 1977, u Viñi del Mar, zatim na kongresima u Chillánu i Valdiviji. Suautor je znanstvenog rada objavljenog 1979. u nacionalnom medicinskom časopisu. Sa 13 godina uključuje se u aktivnosti Sportskog društva *Hrvatski sokol* (utemeljen 1912), u nogometnoj momčadi podmlatka. Košarkaš u prvoj postavi kluba, i u momčadi podmlatka bili vicešampioni. Bio predsjednik (1981) automobilističke sekcije *Sokola*. U Hrvatskom domu postaje aktivan 1982. a iduće godine biran je za člana uprave. Potpredsjednik je istog društva u razdoblju 1983-1989. U razdoblju 1991-1992. utemeljitelj je i potpredsjednik *Hrvatskog pokreta* za Magallanes. Od 1991. je urednik iseljeničkog radio-sata *Hrvatski glas*. Iste godine je utemeljitelj zaklade bivših studenata Medicinskog fakulteta sveučilišta *Univ. Austral de Chile* u Punta Arenasu. Prvi put je posjetio Hrvatsku 1993. i boravio na Braču. Donator je Hrvatskog povijesnog muzeja. U Zagrebu sudjelovao na Svjetskom saboru iseljene Hrvatske (1993).

MAYORGA VLADILO, Santiago Luis

Médico Cirujano (Punta Arenas, el 26/4/1945). Padres: Luciano Mayorga Mayorga y Violeta Vladilo Vuskovic. Hijos: Catalina y Margarita. El primer pariente que llegó a Chile fue el tío de su abuelo, Gregorio Vladilo Derado, quien llegó en 1900. Su abuelo Santiago Vladilo Pletikosic había nacido en Supetar (isla de Brac, Croacia), en 1879, y llegó a Chile, Punta Arenas, en 1903. Fue socio de la Sociedad Dálmata de Socorros Mutuos de Punta Arenas. Falleció en 1933. - Santiago Luis Mayorga Vladilo terminó sus estudios medios en el Liceo Salesiano *San José* de Punta Arenas. Se tituló médico cirujano, primera promoción de la *Univ. Austral de Chile*, en 1974, con el premio del Colegio Médico de Chile. Fue ayudante del Instituto de Biofísica (1968-1973). Postgrado de Medicina Interna - Farmacología clínica, 1974-1977. Docente instructor Instituto Medicina e Instituto Farmacología, 1977-1980. Asistió al Congreso Latinoamericano de Farmacología, 1977, en Viña del Mar; al Congreso de Medicina Veterinaria en Chillán, al Congreso Nacional de Medicina Veterinaria, Valdivia, 1980. Es coautor del trabajo *Programa de farmaco-vigilancia en Medicina Interna* publicado en la *Revista Médica de Chile*, en 1979. A los trece años participa en las actividades del Club deportivo *Sokol Croata*

(fundado en 1912), rama de fútbol, desde series infantiles. Es jugador de la primera serie en baloncesto. Vicecampeones juveniles en 1963. En 1964 es delegado ante la Asociación de Baloncesto de Magallanes. En 1981 es presidente rama deportiva automovilismo en *Sokol*. En 1982 ingresa a *Hrvatski dom* de Punta Arenas y en Sociedad de Socorros Mutuos de Punta Arenas. En 1983 es director del *Hrvatski dom* y Vicepresidente de la misma institución en el período 1983-1989. En los años 1991-1992 es fundador y Vicepresidente del Movimiento Croata de Magallanes. Desde 1991 es director de la *Voz Croata*, radio-emisión destinada a la colonia residente. En 1991 es el socio fundador de la Fundación Ex-alumnos Escuela Medicina *Univ. Austral de Chile*. En 1993 visitó Croacia por primera vez y permaneció en la isla de Brac para conocer el país de sus antepasados y perfeccionar el idioma croata. Donador del Museo histórico de Croacia. Durante su estadía en Croacia participó al Congreso Mundial de los Emigrantes Croatas, en Zagreb.

MEDOVIC DEFINIS, Zarko

Novinar, poduzetnik i športaš (Santiago, 26. II. 1956). Roditelji: Zvonimir i Ljubica. Supruga: Paula Andrea Oyarce Stecher. Djeca: Joaquín Ignacio, Agustina María, Tomás Andrés. Njegov je otac došao u Čile 1925, a rođen je u Kuni na Pelješcu (v. životopis). – Zarko Medovic D. pohađao je osnovnu i srednju školu u *The Grange School* u Santiagu. Studirao je na *Univ. de Chile* (Comunicación social), i na istom sveučilištu završio odsjek za novinstvo. Nakon fakulteta specijalizirao odnose s javnošću i promidžbu u gospodarstvu. Zajedno s bratom Ivom radi u tvrtki njegova oca *Medovic y Cía* od njezina utemeljenja, 1978. Danas je glavni direktor ove prestižne tvrtke, koja djeluje na području Čilea i Argentine. Bavi se uvoznim i izvoznim poslovima, predstavljanjem stranih tvrtki koje proizvode papir, drvne proizvode, itd. Surađuje sa tvrtkama *Stora* (Švedska), *Sihl* (Švicarska), *Temboard* (Kanada), *SD Warren* (SAD) i dr. Istaknuti športaš. Član državne reprezentacije u mačevanju. Osvojio prvo mjesto na brojnim turnirima u Čileu i inozemstvu. Govori engleski. Živi u Santiagu.

MEDOVIC DEFINIS, Zarko

Periodista, Empresario y Deportista (Santiago, el 26/03/956). Padres: Zvonimir y Ljubica (Violeta). Esposa: Paula Andrea Oyarce Stecher. Hijos: Joaquín Ignacio, Agustina María, Tomás Andrés. Su padre, oriundo de Kuna, Peljesac, Croacia, llegó a Chile en 1925 (v. su biografía). – Zarko Medovic D. hizo sus estudios primarios y secundarios en *The Grange School* en Santiago. Estudios universitarios, en la *Univ. de Chile*, Licenciado en Comunicaciones, Marketing y Promoción Social y el Periodismo. Especializado en Comunicaciones, Marketing y Promoción enfocado a las actividades empresariales. Desde 1978 junto a su hermano Ivo, trabaja en la empresa *Medovic y Cía*, especializada en representar compañías extranjeras fabricantes de papel, cartón, productos forestales y afines. Importación y exportación. Gerente General de la empesa. Actividades principales en Chile y Argentina. Representante de compañías, como son: Stora (Suecia), Sihl (Suiza), Temboard (Canadá), SD Warren (USA), y otras. Destacado deportista. Seleccionado Nacional de Esgrima. Campeón de innumerables Torneos en Chile y en estranjero. Habla inglés. Reside en Santiago.

MEDOVIĆ ŠPADA, Zvonimir

Trgovac (Kuna na Pelješcu, 12. VIII. 1908 - Santiago, 1978). Roditelji: Ivo i Marija. Supruga: Ljubica Definis. Djeca: Ivo, Zarko i Maro. Došao u Čile 1925. Školovanje: *Srednja trgovačka škola* u Mostaru. Utemeljitelj i vlasnik tvrtke "Medovic y Cía (1978). Bio zastupnik stranih tvrtki (*Petrinovic y Co Ltda.* iz Londona i *Atlas Trading Corp.* iz New Yorka). Tijekom drugog svjetskog rata bio predsjednik ogranka Jugoslavenske narodne obrane *Jadran* u Santiagu. Prije i poslije rata bio predsjednik iseljeničkog društva *Jugoslavenski dom* u Santiagu; predsjednik Odbora za pomoć Jugoslaviji u drugom svjetskom ratu; utemeljitelj i predsjednik Mauzoleja hrvatske naseobine (1952); član uprave *Čileansko-jugoslavenskog instituta za kulturu* (danas: hrvatskog); predsjednik pjevačkog zbora *Jadran*. Velik dobrotvor hrvatskih doseljeničkih društava. Bio član odbora za pomoć nastradalima u potresu na jugu Čilea. Razvijao trgovačku razmjenu sa starom domovinom koju danas nastavljaju njegova djeca. Njegov sin Ivo bio je prvi darovatelj u akciji mikrofilmiranja hrvatskog

doseljeničkog novinstva u Nacionalnoj biblioteci čilea organiziranoj u korist Nacionalne i sveučilišne biblioteke u Zagrebu.

MEDOVIC SPADA, Zvonimir

Comerciante (Kuna, Peljesac, Croacia, el 12/8/1908 – Santiago, en 1978). Padres: Ivo y María. Esposa: Ljubica Definis. Hijos: Ivo, Zarko y Maro. Llegó a Chile en 1925. Estudios: *Escuela Comercial* de Mostar. Fundador y dueno de la empiesa Medovic y Cía (1978). Era representante de empresas extranjeras (*Petrinovic y Co Ltda.* de Londres y *Atlas Trading Corp.* de Nueva York). Durante la Segunda Guerra mundial fue presidente de la *Defensa Nacional Yugoslava*, sucursal *Jadran* en Santiago. Antes y después de la Guerra fue Presidente del *Hogar Yugoslavo* de Santiago; Presidente del *Comité para la Ayuda a Yugoslavia* en la Segunda Guerra mundial; Fundador y presidente del *Mausoleo de la colectividad* (1952); Director del *Instituto Chileno-yugoslavo de Cultura* (hoy: croata); Presidente del Coro *Jadran.* Gran benefactor de las instituciones de la colectividad. Al raíz del sismo de la zona austral de Chile integró un comité de la colectividad residente que rindió una alta cuota de dinero en favor de los damnificados. Desarollaba los intercambios comerciales entre Chile y su vieja patria, las actividades que continuan sus hijos. Su hijo Ivo fue el primer donador (1989) para la microfilmación de los periódicos croatas organizada en la *Biblioteca Nacional de Chile* al favor de *la Biblioteca Nacional y Universitaria* de Zagreb.

MIHOJEVIC LUCIC, Mila Sloboda

Učiteljica (Iquique, 22. X. 1942). Roditelji: Jakov (v. životopis) i Franka. Osnovnu i srednju naobrazbu stekla u školi *María Auxiliadora* u Iquiqueu. Završila učiteljsku školu *Santa Teresa* u Santiagu (1963). Od 1964. radi kao učiteljica, a od 1988. pa do danas, kao koordinator u nastavi. Od 1976. dobrovoljno radi u Crvenom križu, kao nadzornica socijalnih ustanova. Od 1979. do 1984. direktorica je podmlatka Crvenog križa. Od 1975. aktivna u radu Hrvatskog doma u Iquiqueu u čijoj upravi obavlja razne dužnosti: od 1978. vodi kulturnu sekciju, od 1981. vodi folklornu grupu *Solčice*, a od 1984. osniva orkestar *Budnica.* God. 1985. osnovala je folklornu grupu odraslih *Dalmatinsko kolo.* Urednik je prvih primjeraka iseljeničkog biltena *Stara domovina.* Sudjeluje u kulturnom dijelu doseljeničkih olimpijada u Iquiqueu (1984-1988). Bila urednica i voditeljica iseljeničkog radio-sata (1987-1989). Nastupala na lokalnom radiju kada je bilo riječi o Republici Hrvatskoj i hrvatskoj naseobini u Iquiqueu. Kao stipendist Matice iseljenika pohađala je u Zagrebu tečaj hrvatskog jezika i kulture (1980). Od povratka u Iquique djeluje u kulturnim manifestacijama naseobine.

MIHOJEVIC LUCIC, Mila Sloboda

Profesora (Iquique, el 22/10/1942). Padres: Santiago (v. su biografía) y Francisca. Estudios básicos y medios en el liceo *María Auxiliadora* de Iquique. En 1963 egresa de la Escuela Normal *Santa Teresa* de Santiago, como profesora de Educación General Básica. Desde 1964 ejerce como profesora, y en 1988 asume como coordinadora Académica hasta la fecha. En 1976 ingresa en la Cruz Roja Chilena, recibiéndose de enfermera, voluntaria y monitora de Auxilios. En 1979 asume como directora de la Cruz Roja de la Juventud, hasta 1984. Participa activamente en el *Hrvatski dom* de Iquique, desde 1975 hasta hoy, ocupando cargos directivos. Desde 1978 es Directora del Departamento de Cultura; en 1981 se hace cargo del grupo folklórico infantil *Solcice*; en 1984 forma el grupo orquestal infantil *Budnica.* Forma el grupo folklórico adulto *Dalmatinsko kolo*, en 1985. Editora de los primeros ejemplares del boletín *Stara Domovina*, participa y organiza la parte cultural en las Olimpíadas deportivas de Colonias Extranjeras (1984-1988). Trabaja en la programación, producción y conducción de la emisora radial de la colectividad, entre 1987 y 1989. Invitada por los programas radiales locales en relación a distintos temas relacionados con Croacia y la colectividad croata residente. Fue becaria de *Matica Iseljenika Hrvatske*, en 1980, donde estudia idioma y folklore. Desde su retorno a Iquique, trabaja en estas actividades en el Departamento de Cultura de la colectividad croata residente.

MIHOJEVIC LUCIC, Pedro Juan

Poduzetnik (Iquique, 22. I. 1938). Roditelji: Jakov (v. životopis) i Franka. Supruga: Emilia G. Muñoz. Djeca: Jakov, Petar i Ljuba. Osnovnu i srednju (tehničko-stručnu) naobrazbu stekao je u školi *Don Bosco* i u *Instituto Comercial* u Iquiqueu. Zarana se počeo baviti sportom i 1958. igrao je *baseball* za državnu reprezentaciju. Poduzetništvom se počeo baviti 1956, u prehrambenoj djelatnosti (mesni i mliječni proizvodi). Zajedno sa sinovima vlasnik je tvrtke za uvoz mesa na veliko iz Urugvaja, kamiona hladnjača i solana u Prvoj čileanskoj oblasti. Od 1970. sudjelovao na raznim seminarima o prometu prehrambenim proizvodima. Od 1993. tajnik je Trgovačke komore u Iquiqueu. Od 1958. aktivan član Hrvatskog doma u Iquiqueu. Dobrovoljac Vatrogasne satnije *Dalmacia br. 5* (utemeljene 1874); od 1990. njezin je voda. Član i predvodnik Hrvatskog doma, član uprave *Club de Leones* i Trgovačke komore Iquiquea.

MIHOJEVIC LUCIC, Pedro Juan
Empresario (Iquique, el 22/1/1938). Padres: Jakov (v. su biografía) y Francisca. Esposa: Emilia G. Muñoz. Hijos: Jakov, Petar y Ljuba. Sus estudios básicos y técnico-profesionales, los cursó en el *Colegio Don Bosco* e *Instituto Comercial* de Iquique, egresando como contador. Desde joven participa en actividades deportivas en la Academia de Educación Física, integrando el equipo nacional de *béisbol*, en 1958. En 1956 inicia sus actividades empresariales en rubros de alimentación, de productos lácteos y cárneos. Propietario, con sus hijos, de una empresa mayorista importadora de carne desde Uruguay, una flota de camiones frigoríficos y una industria salinera en la Primera región. Desde 1970 ha participado en más de ocho seminarios y cursos en marketing y Control de Calidad de Alimentos. Desde 1993 es secretario de la Cámara de Comercio de Iquique. Socio activo en el Hogar croata de Iquique, desde 1958. Es voluntario de la compañía de Bomberos *Dalmacia No. 5* (fundada en 1874), desde 1990 es su capitán. Es socio y dirigente del *Hrvatski dom*, Club de Leones y Cámara de Comercio de Iquique.

MIHOJEVIĆ GRAŠIĆ, Inocentio
Svećenik (Bobovišća na Braču, 28. I. 1914 - Korčula 29.IX.1988). Roditelji: Šimun i Margarita. Školovanje: dominikanska škola u Bolu na Braču, filozofija i teologija na dubrovačkoj Bogosloviji i *Angelicum* u Rimu. U Rimu diplomirao teologiju. Zaredio se za svećenika 4. listopada 1936. u Splitu. Predavao na Bogosloviji u Dubrovniku i u Olomoucu (Češka). Došao u Čile 1950. Bio je prokurator dominikanskog samostana i profesor na Teološkom fakultetu Katoličkog sveučilišta u Santiagu (1951-1952). Vratio se u domovinu 1971.

MIHOJEVIC GRASIC, Inocencio
Sacerdote (Bobovisca, isla de Brac, Croacia, el 28/1/1914 – Korcula, 29.IX.1988). Padres: Simón y Margarita. Estudios: *Colegio de los PP. Domínicos* de Bol, isla de Brac. Filosofía y Teología en la *Facultad de Dubrovnik* y en el *Angelicum* de Roma. Obtuvo en Roma el Licenciado en Sagrada Escritura. Ordenado Sacerdote, el 4/10/1936, en Split. Enseñó la Teología y Sagrada Escritura en la Facultad de Dubrovnik y en Olomouc (República Checa). Llegó a Chile en 1950, donde desempeña el cargo de Procurador del Convento *Santo Domingo* y es Profesor de la Sagrada Escritura en la Facultad de Teología de la *Univ. Católica* en Santiago (1951-1952). Regresó a Croacia en 1971.

MIHOJEVIĆ SEKUL, Jakov
Poduzetnik (Bobovišća na Braču, 9. VI. 1901 - Iquique, 20.X.1974). Roditelji: Petar i Jakovina. Supruga: Franka Lucić, iz Zastražišća na Hvaru. Djeca: Jakobina, Ana, Dinka, Pedro i Mila Sloboda. Školovao se u domovini. God. 1918. preselio u Split, a 1920-1922. na odsluženju vojnog roka u Bosni. Došao u Čile 1925. najprije u Antofagastu i Calamu. Bio radnik u trgovini mješovite robe (dvije godine), a onda odlazi u Iquique gdje radi u trgovini Petra Krstulovića s Brača. Vlastitu trgovinu je otvorio 1928. Ženin stric, Dinko Lucić Vlahović, postavio ga je za administratora na solani *Slavia*. Od 1933. do 1952. drži svoj dućan *Južna Amerika* u Iquiqueu (križanje ulica Vivar i Orella). Vodi vlastitu tvrtku za proizvodnju soli, *Salinas Porvenir*, u Lagunasu. Uspostavio poslovne kontakte s poduzećima u Santiagu i na jugu Čilea. Član Trgovačke komore, Iquique, počasni član Trgovačke komore u Conchi (Chiloé), 1957. Član Vatrogasne satnije No. 12 Iquique, od 1948-1954. Bio aktivan član hrvatskih doseljeničkih društava i član uprave i dopredsjednik Dobrotvornog društva, te član utemeljitelj današnjeg Hrvatskog doma.

MIHOJEVIC SEKUL, Santiago
Empresario (Bobovisca, isla de Brac, Croacia, el 9/6/1901 – Iquique, el 20/10/1974). Padres: Pedro y Jakovina. Esposa: Francisca Lucic, oriunda de Zastrazisce, isla de Hvar. Hijos: Jakobina, Ana, Dinka, Pedro y Mila Sloboda. Estudios en su patria. En 1918 se traslada a Split, en 1920-1922 cumple su servicio militar en Bosnia. Llegó a Chile en 1925, primero a Antofagasta y Calama. Después de faenar en

una pulpería (por dos años) se traslada a Iquique donde trabaja en el almacén de Pedro Krstulovic, oriundo de la isla de Brac. Abrió su propio almacén en 1928. En 1929, su tío político, Dinko Lucic Vlahovic, lo deja como administrador de la planta salinera Slavia. De 1933 al 1952 tiene el almacén *Sud América* en Iquique (calle Vivar esquina Orella). Actividades en la industria salinera; abrió la planta *Salinas Porvenir* en Lagunas. En esta actividad contrajó relaciones comerciales con industrias de Santiago y el Sur del país. Socio de la Cámara de Comercio de Iquique, Miembro Honorario de la Cámara de Comercio de Conchi (Chiloé), en 1957. Miembro del Cuerpo de Bomberos de la Compañía No. 12 Iquique, en 1948-1954. Participó activamente en las instituciones de la colonia croata siendo Director y Vicepresidente de la Sociedad de Beneficencia y socio del *Hrvatski dom* desde su fundación.

MIHOVILOVIC KOVACIC, Jorge

Liječnik (Punta Arenas 12. II. 1934). Roditelji: Ivan Martin Mihovilović Lalić i Marija Kovačić Petričević. Supruga: Inés Lizbeth Pérez Tapía. Djeca: Loreto Inés, Jasna Milena, Moira Paula, Ivan Luis, Jorge Mareos i Danilo Tomás. školovao se u *Liceo San José* u Punta Arenasu i na Medicinskom fakultetu Katoličkog sveučilišta u Santiagu. Specijalizirao pedijatriju. Doktorat iz socijalne medicine. Bio direktor bolnice u Punta Arenasu (1970-1973); šef pedijatrije u vojnoj bolnici u Punta Arenasu (1975-1993); predsjednik Udruženja liječnika Punta Arenasa (1993-1995). U hrvatskoj naseobini predsjednik koordinacijskog odbora doseljeničkih društava (1985-1990), ponovo izabran 1993; predsjednik Dalmatinskog pripomoćnog društva (1991-1993); potpredsjednik sportskog društva *Hrvatski sokol* (1961-1963); član uredništva časopisa *Male novine* i časopisa *Useljavanje u Magallanes*. Predvodnik Pokreta za Hrvatsku (1990-1992). živi u Punta Arenasu.

MIHOVILOVIC KOVACIC, Jorge

Médico Cirujano (Punta Arenas, el 12/2/1934). Padres: Iván Martín Mihovilovic Lalic y María Kovacic Petricevic. Esposa: Inés Lizbeth Pérez Tapía. Hijos: Loreto Inés, Jasna Milena, Moira Paula, Ivan Luis, Jorge Mareos i Danilo Tomás. Estudios: Liceo San José de Punta Arenas y Facultad de Medicina de la *Univ. Católica de Chile*. Especialidad en Pediatría. Doctorado en Medicina social. Carrera: Director del Hospital de Punta Arenas (1970-1973); Jefe de la pediatría del Hospital Militar de Punta Arenas (1975-1993); Presidente del Colegio Médico de Punta Arenas (1993-1995). En el ámbito de la colectividad croata fue Presidente del Comité coordinador de las instituciones (1985-1990) y reelegido en 1993. Presidente de la Sociedad Dálmata de Socorros Mutuos (1991-1993); Vicepresidente del Club deportivo *Sokol croata* (1961-1963); Director de la revista *Male novine* y de la revista *Useljavanje u Magallanes*; Dirigente del movimiento *Pro Croacia* (1990-1992). Reside en Punta Arenas.

MIHOVILOVIC KOVACIC, Mateo

Inženjer građevine (Punta Arenas, 29. IX. 1932). Roditelji: Ivan i Marija. Supruga: Lucía Moretti. Djeca: Maritza, Mirko i Boris. Njegovi su roditelji došli u Čile s otoka Brača. školovanje: Liceo *San José* u Punta Arenasu i *Univ. de Chile* u Santiagu. Diplomirao 1956. Najprije djeluje u cestogradnji, a od 1964. je regionalni voditelj javnih radova u mjestima O'Higgins i Colchagua. U 1967. bio vijećnik, a u razdoblju 1972-1973. gradonačelnik Rancague. Asistent na katedri za infinitezimalnu analizu. Bio dopredsjednik Studentske federacije na *Univ. de Chile*, 1956-1957. Predsjednik Udruge inženjera u mjestima O'Higgins i Colchagua, i član *Club de Leones* u Rancagui.

MIHOVILOVIC KOVACIC, Mateo

Ingeniero Civil (Punta Arenas, el 29/9/1932). Padres: Juan y María. (v. la biografia de su hermano Jorge) Esposa: Lucía Moretti. Hijos: Maritza, Mirko y Boris. Sus padres llegaron a Chile de la isla de Brac, Croacia. Estudios: *Liceo San José*, de Punta Arenas, y *Univ. de Chile*, en Santiago. Título en 1956. Ayudante de Ingeniería de Vialidad de Magallanes y desde 1964, Ingeniero Zonal de Obras Públicas de O'Higgins, en Colchagua. En 1967 fue Regidor, y de 1972 a 1973, Alcalde de la Municipalidad de Rancagua. Ayudante de la Cátedra de Análisis Infinitesimal. Fue Vicepresidente de la Federación de Estudiantes de la *Univ. de Chile*, 1956-1957. Presidente del Colegio de Ingenieros de O'Higgins y Colchagua y Miembro del Club de Leones de Rancagua.

MIHOVILOVIC MARTINOVIC, Francisco

Novinar, bankarski službenik. (Punta Arenas, 10. XI. 1921). Roditelji: Juan i Catalina. Supruga: Yolanda Lemaitre Ressasco. Djeca: Mirtha Yolanda, Juan Carlos, Patricia Katy i Sergio Hernán. Njegov otac Ivan Mihovilović rođen je 21. svibnja 1891. u Pražnicama na Braču, a umro je u Punta Arenasu. Došao je u Čile, Punta Arenas, 1910. Bavio se trgovinom i stočarstvom. - Francisco Mihovilovic je osnovnu i srednju naobrazbu stekao u Punta Arenasu (*Liceo San José* i *Liceo de Hombres*). God. 1938. zaposlio se u Nacionalnoj štedionici (danas *Banco del Estado*). U 1950. vodi poslovnicu u Porveniru. Od 1939. surađivao na radio-stanicama *Magallanes, Austral, Voz del Sur* i *Radio Ejército* u Punta Arenasu. God. 1950. preselio se u Santiago, u središnjicu banke *Banco del Estado.* Bio je direktor *Radio Corporación Chilena de Broadcasting* y *Televisión S.A.* i ugovorni službenik banke (1958-1961). Putuje u Meksiko 1961, na poziv organizacije ANDA. God. 1975. stupa u PROCHILE, odjel Ministarstva vanjskih poslova, gdje je zadužen za međunarodne sajmove. Na temelju Programa za unapređenje izvoza angažirala ga je 1981. Organizacija američkih država (OEA) kao savjetnika u Hondurasu, na seminaru o organizaciji međunarodnih sajmova. Živi u Santiagu.

MIHOVILOVIC MARTINOVIC, Francisco
Periodista, funcionario de banco en (Punta Arenas, el 10/11/1921). Padres: Juan y Catalina. Esposa: Yolanda Lemaitre Ressasco. Hijos: Myrtha Yolanda, Juan Carlos, Patricia Katy y Sergio Hernán. Su padre Juan Mihovilovic había nacido en Praznice (isla de Brac, Croacia), el 21/5/1891, y falleció en Punta Arenas. Llegó a Chile, Punta Arenas, en 1910, dedicándose al comercio y a la ganadería. - Francisco Mihovilovic realizó sus estudios en el *Liceo San José* y *Liceo de Hombres*, de Punta Arenas. En 1938, ingresó a la Caja Nacional de Ahorros (hoy Banco del Estado). En 1950, Agente de la Oficina en Porvenir. Desde 1939, ha desarrollado actividades radiales, se inició en Punta Arenas y ha servido en diversos cargos. Actuó en las emisoras: *Magallanes, Austral, Voz del Sur* y *Radio Ejército*, de Punta Arenas. En 1950 es destinado a Santiago, a la oficina de la Gerencia General del Banco del Estado. Fue Director de *Radio Corporación Chilena de Broadcasting y Televisión S.A.* (del Banco del Estado), como funcionario del Banco en comisión (1958-1961). Viaja a México en 1961, invitado por ANDA. Jubilado del banco, se dedicó a Empresario Artístico y de Espectáculos. En 1975 ingresa a PROCHILE, departamento de Ministerio de Relaciones Exteriores. Nombrado Director de Ferias Internacionales. En 1981, la O.E.A. con su *Programa de Desarrollo de Exportaciones en Washington*, solicitó sus servicios para asesorar al Gobierno de Honduras en un Seminario teórico-práctico en materia de promoción y manejo de ferias internacionales. Reside en Santiago.

MIHOVILOVIC RAJCEVIC, Domingo Zvonimir
Glumac, redatelj, pisac, akademik. Umjetnički pseudonim *Domingo Tessier.* (Punta Arenas, 13. VIII. 1918). Roditelji: Nedjeljko i Katarina. Supruga: Ivelise Alvarado Portillo. Djeca: Leonardo, Catalina i Domingo Antonio. Njegov otac Nedjeljko Mihovilović Martić, rođen je 27. rujna 1875. u Škripu na Braču. Došao je u Urugvaj 1903. i preselio se 1906. u Čile, u potresom razrušeni Valparaíso. Potom je preko argentinske Patagonije stigao u Punta Arenas (1914) gdje se stalno nastanio. Oženio se 26. svibnja 1915. Katarinom Rajčević Eterović, koja je došla u Punta Arenas 1913. - Domingo Mihovilovic Rajcevic pohađao je školu *San José* i Mušku gimnaziju u Punta Arenasu. Započeo je rad u kazalištu pod ravnanjem oca (kasnije biskupa) Vladimira Borica Crnosije. U Santiagu se upisao u školu primijenjenih umjetnosti na *Univ. de Chile* gdje je učio crtanje i slikarstvo. Zaposlio se 1941. u putujućem kazalištu br.1 Direkcije za informiranje i kulturu. Utemeljitelj, glumac, redatelj i direktor Eksperimentalnog kazališta na *Univ. de Chile.* Radio je na radiju, filmu, u kazalištu. Boravio u Engleskoj i na BBC-u radio za Latinskoamerički servis. U Meksiko ga je pozvalo sveučilište *Univ. Autónoma.* U Puerto Ricu je na poziv sveučilišta držao predavanja. U Guatemali je tri godine upravljao Nacionalnom kazališnom školom Glavne direkcije lijepih umjetnosti (i oženio se). Ostvario je više TV programa i organizirao Prvu izložbu kazališta Amerike. Snimio je nekoliko dokumentarnih filmova. U 1965. posjetio je Hrvatsku, na poziv Matice iseljenika Hrvatske. Tom prilikom posjetio je Zagreb, Split, Dubrovnik i mjesta svojih roditelja,

Škrip i Pučišća na Braču. U više navrata bio je u Hrvatskom narodnom kazalištu u Zagrebu. Poslije predstave nacionalne opere *Nikola Šubić Zrinski* izjavio je: *"Sretan sam što sam potomak naroda koji je dao Zrinskoga - utjelovljenje hrabrosti i poštenja. Ova opera tako me se snažno dojmila, te sam možda prvi put osjetio svu snagu krvi koja teče mojim žilama. Krv nije voda*". Bio je predsjednik čileansko-hrvatskog instituta za kulturu u više navrata i urednik *Tamo daleko,* informativnog biltena te institucije. Napisao je dramska djela*: N.N; Treći kat, do kraja; Daske, lim, bodljikava žica....i ostalo; Luka Milić, liječnik* (nagrada grada Santiaga); *Za Joela* (nagrada grada Santiaga). Njegov prvi roman, napisan u Guatemali, nosi naslov *Linda.* Nekoliko je puta postavio svoje djelo *Luka Milić, liječnik,* u Punta Arenasu i na Hrvatskom stadionu u Santiagu. U tim prigodama bio je redatelj i glumac, zajedno s nekoliko svojih sunarodnjaka. Redovni je član Čileanske akademije lijepih umjetnosti. Razumije hrvatski. Živi u Santiagu.

MIHOVILOVIC RAJCEVIC, Domingo Zvonimir

Actor, director, dramaturgo, académico. Seudónimo: *Domingo Tessier.* (Punta Arenas, el 13/8/1918). Padres: Domingo y Catalina. Esposa: Ivelise Alvarado Portillo. Hijos: Leonardo, Catalina y Domingo Antonio. Su padre Domingo Mihovilovic Martic, había nacido el 27/9/1875 en Skrip (isla de Brac, Croacia). Llegó a Uruguay en 1903 y se trasladó en 1906 a Valparaíso recién destruido por el terremoto. Pasando por la Patagonia argentina llegó a Punta Arenas (1914) donde se radicó. El 26/5/1915 contrajo matrimonio con Catalina Rajcevic Eterovic nacida en Pucisca (isla de Brac) quien llegó a Punta Arenas en 1913. - Domingo Mihovilovic Rajcevic cursó sus estudios en el colegio *San José* y en el *Liceo de Hombres* de Punta Arenas. Se inició en el teatro bajo la dirección del padre (futuro obispo) Vladimiro Boric Crnosija. En Santiago ingresó a la Escuela de Artes Aplicadas de la *Univ. de Chile* donde estudió dibujo y pintura. Se inició en 1941 en el Teatro Móvil No. 1 de la Dirección de Informaciones y Cultura. Es fundador, actor y director del Teatro Experimental de la *Univ. de Chile.* Ha trabajado en radio, cine, teatro y televisión. Viajó a Inglaterra contratado por BBC de Londres para el Servicio Latinoamericano. A México, invitado por la *Univ. Autónoma.* A Puerto Rico, invitado por la Universidad. En Guatemala dirigió, durante tres años, la Escuela Nacional de Teatro de la Dirección General de Bellas Artes. Realizó varios programas de televisión y organizó la Primera exposición de Teatro de América. Además, filmó varias películas documentales. En 1965 visitó Croacia, invitado por *Matica iseljenika Hrvatske.* En esa oportunidad visitó Zagreb, Split, Dubrovnik y los pueblos de sus padres, Skrip y Pucisca, en la isla de Brac. Visitó en varias oportunidades el Teatro Nacional Croata de Zagreb. Después de la función de ópera nacional *Nikola šubić Zrinski* declaró: *"Estoy contento de ser el descendiente del pueblo que tuvo Zrinski - la encarnación de la valentía y honestidad. Esa opera provocó a mí una gran emoción que sentí, quizás, por la primera vez, toda la fuerza del sangre que corre por mis venas. El sangre no es agua".* Fue presidente del Instituto Chileno-Croata de Cultura en varias oportunidades y redactor del boletín informativo de la misma institución (*Tamo daleko*). Como dramaturgo ha escrito las obras: *N.N; Tercer piso, al fondo; Tablas, láminas, alambre de púas....y demases; Luka Milic,* médico cirujano (Premio Municipal); *Por Joel* (Premio Municipal). Su primera novela, escrita en Guatemala, el país natal de su señora, se llama *Linda.* En varias oportunidades presentó en el Estadio Croata de Santiago su obra *Luka Milic, médico cirujano.* En estas oportunidades fue el director y actor junto con algunos de sus connacionales. Es miembro de número de la Academia Chilena de Bellas Artes del Instituto de Chile. Entiende el idioma croata. Reside en Santiago.

MIHOVILOVIC RAJCEVIC, Nicolás Mateo
Pisac (Punta Arenas, 25. II. 1916 – Quilpué, 31. VII. 1986). Roditelji: Nedjeljko Mihovilović Martić i Katarina Rajčević Eterović (v. životopis brata Dominga). Djeca: Mirtha del Carmen, iz braka s Dinkom Pavlov; Nicolás Andrés, iz braka s María Carolina de Jesús Soza Valderrama (umrla u Quilpué 21.XI.1997). - Nicolás Mihovilovic R. pohađao je školu *Colegio San José* i *Liceo de Hombres* u Punta Arenasu. Glumio je u kazališnim komadima koje je režirao svećenik Vladimiro Boric Crnosija (v. životopis). Nastupao je u

grupi *Atenas*, kojom je rukovodio Alfredo Marticorena. Najprije je radio u trgovini, kasnije se osamostalio i postao vlasnikom modne radnje i jednog dućana koji je prodavao poljoprivredne proizvode u Punta Arenasu. Kao dobrovoljac uključio se u četvrtu vatrogasnu satniju *Dalmacia* u kojoj je postao član uprave. Dugo je bio glavni tajnik Vatrogasnog saveza Punta Arenasa. Guverner Ognjene zemlje bio je od 1946. do 1952. U 1953. se definitivno nastanjuje u Santiagu, putujući često u rodni kraj, ploveći kanalima i morima Magallanesa sve do Antarktike. U Santiagu je radio u tvrtki *Papelera del Pacífico*, a kasnije je bio imenovan savjetnikom u Nacionalnoj Biblioteci. Preselio se u Quilpué pored Viñe del Mar i postao kustos u muzeju *Lord Cochrane* u Valparaísu. Književno djelo započinje kao pedesetogodišnjak romanom *Desde lejos para siempre* (Iz daleka zauvijek). Slijede *Između neba i tišine* i *U posljednjem moru na svijetu*, za koji je dobio nagradu grada Santiaga. Objavio je i *Prizori iz Magallanesa*, *Polupriče*, *Simbad bez mora*, *Tko je tko u čileanskoj književnosti?*, *Četvorica od jučer i oduvijek*. Bio je dopisni član Čileanske akademije za jezik. Neobjavljeni romani: *Povratak Tehuelchea* i *Luka ruža*. Hrvatski jezik naučio u obiteljskom domu. U skladu s njegovom željom počiva u obiteljskoj grobnici u Punta Arenasu.

MIHOVILOVIC RAJCEVIC, Nicolás Mateo
Escritor (Punta Arenas, el 25/2/1916 – Quilpué, 31. VII. 1986). Padres: Domingo Mihovilovic Martic y Catalina Rajcevic Eterovic (v. la biografía de su hermano Domingo). Hijos: Mirtha del Carmen, de su matrimonio con Dinka Pavlov; Nicolás Andrés, de su matrimonio con María Carolina de Jesús Soza Valderrama (falleció en Quilpué, el 21/11/1997). - Nicolás Mihovilovic R. realizó sus estudios en el Colegio *San José* donde colaboró en la Revista *Juventud*. Terminó sus humanidades en el *Liceo de Hombres* en Punta Arenas y dirigió la *Revista Germinal*. Participó en actividades teatrales del *Colegio de San José* que dirigía el Padre Vladimiro Boric Crnosija (v. su biografía). Actuó en el conjunto *Atenas*, que dirigía Alfredo Marticorena. Primero trabajó como empleado de comercio, después se independizó y fue propietario del negocio de modas y otro de los productos agrícolas en Punta Arenas. Ingresó como voluntario a la Cuarta Compañía de Bomberos (*Bomba Dálmata*) llegando a ser el Director de la misma. Posteriormente y por muchos años fue Secretario General del Cuerpo de Bomberos de Punta Arenas. Fue miembro de la *Legión Cívica* y el *Partido Regionalista* destacándose por su fugosa oratoria. Gobernador de Tierra del Fuego fue desde 1946 hasta 1952. En 1953 se radica definitivamente en Santiago, viajando frecuentemente a la zona y navegando los canales y mares magallánicos hasta la Antártica. En Santiago trabajó en la *Papelera del Pacífico* y posteriormente fue designado asesor en la Biblioteca Nacional. Se trasladó a Quilpué para desempeñarse como Conservador del Museo *Lord Cochrane* de Valparaíso. Su obra literaria empieza con la novela *Desde lejos para siempre*. Siguen *Entre el cielo y el cilencio* y *En el último mar del mundo* con la que obtuvo el *Premio Municipal de Santiago de Literatura*. Publicó además *Estampas magallánicas*, *Semicuentos*, *Simbad sin mar*, *?Quién es quién en las letras chilenas?*, *Cuatro hombres de ayer y de siempre*. Es nombrado Miembro Correspondiente de la Academia de la Lengua del Instituto de Chile, en representación de la V Región. Obras inéditas: *El retorno del Tehuelche* y *El puerto de las rosas*, ambas novelas. El idioma croata lo aprendió en familia. Conforme a sus deseos reposa en la tumba familiar del Cementerio de Punta Arenas.

MILEVCIC POTIN, María Cecilia

Psiholog (rođena u Santiagu). Roditelji: Anton Milevčić Peronja i Susana Potin Thiriert. Suprug: Rolando González Matews. Djeca: Rolando Andrés. Njezin otac, Anton Milevčić, sin Marka i Antonije, trgovac u Santiagu i Curacavíu, rođen je 23. prosinca 1911. u Jelsi na Hvaru. Došao je u Čile 1929. Bio je aktivan član hrvatskih doseljeničkih društava u Santiagu. Član utemeljitelj *Mauzoleja* naseobine, 1952. Umro u Curacavíu, 1990. - María Cecilia Milevcic školovala se u *Braemar School* i studirala psihologiju na *Univ. de Chile*. Diplomirala je 1978. Asistent na odsjeku za fiziologiju i biofiziku Medicinskog fakulteta (*Univ. de Chile*), 1972-1974; sudjeluje u istraživanjima odsjeka za duševno zdravlje (*Introducción Fisiológica de Sueño en el Hombre*), 1973-1974. Tijekom 1977, na praksi

u bolnici *Josefina Martínez*. God. 1978-1979, u istoj bolnici radi kao psiholog na odjelu za psihijatriju i dječju neurologiju. Surađuje u nastavi za stipendiste iz pedijatrije i studente psihologije u bolnici *Sótero del Río*. God. 1979, suradnica na pedijatriji, na Katoličkom sveučilištu. U 1980. zapošljava se u SENAME (Nacionalna služba za maloljetnike), najprije kao tehnički šef u upravi, a 1981. kao direktor te ustanove. Sada je na visokoj dužnosti u instituciji *Hogar de Cristo*. Objavljivala je članke u stručnim časopisima. članstvo u *Colegio de Psicólogos*. Posjetila Hrvatsku, otok Hvar. Živi u Santiagu.

MILEVCIC POTIN, María Cecilia
Psicóloga (N. en Santiago). Padres: Antonio Milevcic Peronja y Susana Potin Thiriert. Esposo: Rolando González Mattews. Hijos: Rolando Andrés. Su padre Antonio Milevcic, hijo de Marko y Antonia, comerciante en Santiago y Curacaví, había nacido en Jelsa (isla de Hvar, Croacia), el 23/12/1911. Llegó a Chile en 1929. Fue miembro activo de varias instituciones croatas en Santiago. Socio fundador del *Mausoleo* de la colectividad croata residente, en 1952. Falleció en Curacaví en 1990. - María Cecilia Milevcic hizo sus estudios en *Braemer School* y *Escuela de Psicología* de la *Univ. de Chile*. Titulada en 1978. Ayudante ad honorem del Departamento de Fisiología y Biofísica de la Facultad de Medicina de la *Univ. de Chile*, 1972-1974; participación en investigaciones en el Departamento de la Salud Mental, de la Facultad de Medicina (Introducción Fisiológica de Sueño en el Hombre, 1973–1974). En 1977, práctica en el Hospital *Josefina Martínez*. En 1978-1979, en el mismo Hospital, como Psicóloga de la Unidad de Psiquiatría y Neurología Infantil. Colaboración docente en la formación de Médicos becados de pediatría y alumnos de Psicología, en el Hospital *Sótero del Río*. En 1979, colaboradora de la Pediatría de la *Univ. Católica de Chile*. En 1980 ingresa a SENAME (Servicio Nacional de Menores), primero como Jefe Técnico de la Dirección Nacional y en 1981 asume como Director Nacional de este Servicio. Actualmente ocupa alto cargo en el *Hogar de Cristo*. Autora de varios artículos en las revistas de su especialidad. Miembro del Colegio de Psicólogos. Visitó Croacia, la isla de Hvar. Reside en Santiago.

MIMICA BARASSI, Eugenio
Književnik (Punta Arenas, 1949). Njegov je djed došao iz Mimica u Čile, 1901. Djed i baka po majci su došli u Čile, Tocopilla, 1910, iz Italije. Djela: *Comarca Fueguina*, priče, 1977; *Una dama para Juan*, 1978; *Los cuatro dueños*, priče, 1979 i 1991; *¿Quién es quién en las Letras chilenas?* , 1982; *Travesía sobre la cordillera Darwin*, 1983; *El paseo de jueves*; *Asedio*; *Cinco tardes anteriores a una novela*; *Pasaje gratis*; *Un Adios a un descontento*, 1991; *Enclava para discolados*, 1995. Njegov esej naslovljen *Por un hombre llamado Miguel* bio je pročitan 2. lipnja 1985. na proslavi kojom su hrvatska doseljenička društva odala počast Mimicama, i svima onima koji potječu iz tog dalmatinskog mjesta. Dopisni je član Čileanske Akademije jezika u Punta Arenasu i Čileanske Akademije lijepih umjetnosti. Nagrada grada Santiaga za 1980. godinu za zbirku pripovjedaka *Los cuatro dueños*. Bio predsjednik pokrajinskog društva pisaca. Član hrvatskih doseljeničkih društava u Punta Arenasu.

MIMICA BARASSI, Eugenio
Escritor (Punta Arenas, en 1949). Su abuelo paterno había llegado a Chile, de Mimice (Omis, Croacia), en 1901. Sus abuelos maternos habían llegado a Chile, Tocopilla, desde Italia, en 1910. Obras: *Comarca Fueguina*, cuentos, 1977; *Una dama para Juan*, 1978; *Los cuatro Dueños*, cuentos, 1979 y 1991; *?Quién es quién en las Letras chilenas?*, 1982 (autobiografía); *Travesía sobre la cordillera Darwin*, 1983; *El paseo del jueves*; *Asedio*; *Cinco tardes anteriores a una* novela; *Pasaje gratis*; *Un Adios a un descontento*, 1991; *Enclava para discolados*, 1995; Su conferencia *Por un hombre llamado Miguel* fue leída en el homenaje que las instituciones croatas de Magallanes rindieron a Mimice y a los oriundos de dicho pueblo dálmata, el 2/6/1985. Académico correspondiente de la Academia chilena de Lengua en Punta Arenas y de la Academia Chilena de Bellas Artes. Premio Municipalidad de Santiago en 1980. Ex-Presidente de la Sociedad de Escritores de Magallanes. Miembro de varias instituciones croatas en Punta Arenas.

MIMICA MIMICA, Ante

Trgovac (Mimice kod Omiša, 15. V. 1888 - ?) Roditelji: Jure i Marija. Supruga: Franka Bezmalinović. Djeca: Sonia i Sergio. Došao u Čile 1909. Počeo je raditi u *H.B. Sloman y Cía.* Bio je šef kantina u tvornicama salitre *Gruta* i *Esperanza.* God. 1914. bio je u tvrtki *Frigorífico Patagonia* u Magallanesu, kao šef pogona. Od 1922. radi u agenciji društva *Vapor Almirante Señoret.* Uz to je bio dioničar u tvrtki *Pavicic, Mimica Ltda,* koja je držala razna zastupstva. Bio je predsjednik Jugoslavenskog kluba i školskog odbora Jugoslavenske škole (podaci iz 1948). Njegov sin Sergio Mimica Bezmalinovic veleposlanik Čilea u Rumunjskoj (1991) i Norveškoj (1995).

MIMICA MIMICA, Antonio
Comerciante (Mimice, Omis, Croacia, el 15/5/1888 - ?) Padres: Jorge y María. Esposa: Franka Bezmalinovic. Hijos: Sonia y Sergio. Llegó a Chile (Norte) en 1909. Inició sus actividades en *H.B. Sloman y Cía.* Fue jefe de las Pulperías en las Oficinas Salitreras *Gruta* y *Esperanza.* En 1914 estuvo en Magallanes en la *Cía. Frigorífico Patagonia,* donde fue jefe de Sección. Desde 1922 trabaja en la Agencia de la *Comunidad Vapor Almirante Señoret.* Es, además, socio de la empresa *Pavicic, Mimica, Ltda,* que gira en representaciones. Presidente del Club Yugoslavo, del Comité Escolar yugoslavo. (Los datos son del año 1948). Su hijo Sergio Mimica Bezmalinovic, abogado, es embajador de Chile en Rumanía (1991) y Noruega (1995).

MIMICA MIMICA, Božo *Crni*
Rudar, trgovac (Rogoznica kod Omiša, 15. XII. 1876 - ?) Roditelji: Josip i Lucija. Supruga: Catalina Yutronic. Djeca: *osmero.* Došao je u Čile 1901. s namjerom da pronađe zlato i vrati se bogat kako bi oca izbavio dugova. Krenuo je iz Genove španjolskim parobrodom *Satustergui* do Buenos Airesa, a potom engleskim parobrodom *Orisa* do Punta Arenasa. Putovanje od Mimica do Punta Arenasa trajalo je od 25. kolovoza do 5. listopada 1901. Najprije je tragao za zlatom (Punta Páramo i područje Baquedano). Radio je petnaest godina na farmama kao šišač ovaca, a potom drugih petnaest u tvornicama masnoće (*Caleta Josefina, Rio del Oro* i *Gente Grande*). Od 1916. posjeduje 200 hektara zemlje i bavi se poljoprivredom, zajedno s dvojicom sinova. Držao je mesnicu u Porveniru.

MIMICA MIMICA, Natalio *Negro*
Minero, comerciante (Rogoznica, Omis, Croacia, el 17/12/1876 - ?) Padres: José y Lucía. Esposa: Catalina Yutronic. Hijos: ocho Llegó a Chile en 1901, con la intención de encontrar el oro y regresar con la fortuna para ayudar a su padre endeudado. Viajó de Génova a bordo del vapor español *Satustergui* hasta Buenos Aires y luego en el vapor inglés *Orisa,* de Liverpool, para llegar a Punta Arenas. El viaje desde Mimice a Punta Arenas duró del 25 agosto hasta el 5 de octubre de 1901. Se empeñó primero en la búsqueda del oro, en Punta Páramo y en la región de Baquedano. Durante quince años trabajó en las estancias, esquilando, y quince otros en las graserías de Caleta Josefina, *Río del Oro* y *Gente Grande.* Desde 1916 tuvo 200 hectáreas, ocupándose de agricultura junto a sus dos hijos. Tuvo una carnicería en Porvenir.

MIMICA MIMICA, Mijo *Zele*
Stočar (Mimice kod Omiša, 1887 - ?) Roditelji: Stjepan i Ana. Supruga: Catalina Radich. Djeca: Reinaldo i Raúl Pedro. Došao je u Čile 1905. Bio je dioničar u tvrtki *Mimica Hermanos,* s braćom Marijanom, Josipom, Ivanom i Vickom. Od 1916. on i braća su vlasnici stočarske farme *Dalmacia.* Njihov prvi posao na početku stoljeća bio je ispiranje zlata na Ognjenoj zemlji i u pokrajini Páramo (argentinski teritorij), zatim trgovina na malo i bili opskrbljivači rudara na ispiranju zlata. Na imanju *Dalmacia,* koje se protezalo na 10 tisuća hektara, držali su 8000 ovaca, a uzgajali su i sjemenski krumpir i sijali zob. Mijo i braća bili su članovi svih društava hrvatske naseobine: Sportsko društvo *Jadran, Jugoslavenski klub, Diletantska omladina, Dalmatinsko društvo* u Punta Arenasu. Bili su članovi i vatrogasnog društva, društvenog (*kozmopolitskog*) kluba u Porveniru, Crvenog križa. (Potomci roda Mimica u Čileu su brojni, ima ih više od 200. Redom su istaknuti pisci, sportski radnici, novinari, diplomati, stručnjaci. Riječ je o migracijskoj pojavi koja zaslužuje znanstvenu obradu.)

MIMICA MIMICA, Miguel *Zele*
Ganadero (Mimice, Omis, Croacia, en 1887 - ?). Padres: Esteban y Juana. Esposa: Catalina

Radich. Hijos: Reinaldo y Raúl Pedro. Llegó a Chile en 1905. Fue socio de la empresa *Mimica Hermanos*, junto con sus hermanos Mariano, José, Juan y Vicente. Desde 1916 son dueños de la estancia *Dalmacia*. Sus primeras actividades, al principio del siglo, las dedicaron a la minería en los lavaderos de oro de la región y en Páramo (territorio argentino). En la estancia Dalmacia tuvieron 8000 ovejas sobre 10 mil hectáreas de superficie y cultivaron la siembra de papas y avena en grandes cantidades. Miguel y sus hermanos fueron socios de todas las instituciones croatas en Tierra del Fuego: Deportivo *Jadran, Club Yugoslavo, Diletantska omladina, Sociedad Dálmata* de Punta Arenas. Socios de la *Cruz Roja Chilena, Club Social de Porvenir, Cuerpo de Bomberos.* (Los desciendentes de varias ramas de los Mimica son numerosos en Chile: más de 200 personas. Son destacados escritores, deportistas, periodistas, diplomáticos, profesionales. Se trata de un fenómeno migratorio que merece una investigación científica).

MIMICA TERZIĆ, Josip

Trgovac, pisac (Mimice kod Omiša, 25. I. 1905 - ?). Roditelji: Andrija i Katica. Došao je u Čile 1927. Školu polazio u domovini. Nastanio se na Magallanesu i radio u tvrtki *Mimica Hnos.* na stočnoj farmi *Dalmacia.* Kasnije je držao knjižaru i trgovinu (do 1937). Imao je svoj teren za ispiranje zlata, do svibnja 1940. Preselio se u Santiago i radio u rudniku vapnenca *Polpaico*, gdje je bio upravitelj. Bavio se trgovinom u Santiagu. Bio je suradnik iseljeničkih novina *Jugoslavenski glasnik* u Santiagu. Napisao je i objavio knjigu *Glad* (Santiago, 1946). Bio je delegat Ognjene zemlje na zboru Jugoslavenske narodne obrane, održanom 1941. u Santiagu. Član čileanskog Crvenog križa, *Club Social* u Porveniru i Kluba hrvatske naseobine u Punta Arenasu.

MIMICA TERZIC, José

Comerciante, Escritor (Mimice, Omis, Croacia, el 25/1/1905 - ?) Padres: Andrés y Antonia. Llegó a Chile en 1927. Estudios en su país. Se estableció en Magallanes con la empresa *Mimica Hnos* en la explotación de la *estancia Dalmacia.* Después tuvo una librería y tienda hasta 1937. Explotó un lavadero de oro de su propiedad hasta mayo del 1940. Se trasladó a Santiago y trabajó en las *Caleras de Polpaico* donde fue administrador. Se dedicó al comercio en Santiago. Colaboró en el diario *Yugoslavenski glasnik* de Santiago. Autor del libro *Hambre* (Santiago, 1946). Fue delegado por Tierra del Fuego a la Conferencia de la Defensa Nacional Yugoslava, celebrada en Santiago en 1941. Miembro de la Cruz Roja Chilena, Club Social de Porvenir y Club Yugoslavo (croata) de Punta Arenas.

MIMIZA BRAYEVICH, Antonio Bernardo

Tipograf i računovođa, sindikalni vođa i diplomat (Porvenir, Ognjena zemlja, 20. VI. 1924). Roditelji: Stjepan Mimica Tabaci *Muto* i Josefina Brajević Franić. Bio oženjen Zulemom Alvarez (umrla 1976); djeca: Andrés. U drugom braku s Maríom Ignaciom Muñoz nije imao djece. Pastorci: Ricardo i Rodrigo. Otac mu je rođen 1871. u Mimicama, i došao u Čile 1906. (Porvernir). Bavio se kopanjem zlata i poljoprivredom i radio kao činovnik u općinskoj upravi u Porveniru. Umro je u Porveniru 1953. Njegova majka Josefina Brajević Franić rođena je 1886. u Splitu. Došla je u Čile (Porvenir) 1907. Umrla je 1948. Antonio Mimiza Brayevich pohađao je osnovnu školu *San Francisco de Sales* u Porveniru, a srednju naobrazbu je stekao na dopunskoj nastavi i stručnim tečajevima za predsjednikovanja Eduarda Freia Montalve. Prethodno je završio obrt tipografa i radio u mjesnim novinama *El Porvenir* od njihova utemeljenja (1936) do 1948. Bio novinar i dopisnik za dnevne novine i radio stanice Punta Arenasa. U domaćoj naftnoj tvrtki ENAP na Magallanesu (1956 - 1990) radio je u računovodstvu, gdje je postao šef odjela. Bio je sindikalni vođa (1972 - 1989). Utemeljitelj je i predsjednik Sindikata radnika ENAP - a, Magallanes. Utemeljitelj i predsjednik Nacionalne federacije radnika u

naftnoj industriji (sjedište u Santiagu). Direktor i predsjednik Nacionalne uprave naftnih radnika. Sudjelovao je na seminarima u Brazilu, Peruu, Venezueli i SAD i na nekim kongresima. Sudjelovao na više od 40 seminara u Čileu. Član je grupe *Desetorice*, prvih koji su započeli borbu protiv diktature generala Pinocheta. Član je Čileanske Demokršćanske stranke. Bio je tajnik Jugoslavenskog kluba (danas: Hrvatskog) u Porveniru. Igrač i kapetan nogometne ekipe *Jadran* iz Porvenira. Aktivan član Crvenog križa i vatrogasnog društva u Porveniru, te umjetničke grupe *Excelsior* bivših salezijanskih učenika. Ataše za rad pri stalnoj misiji Čilea u međunarodnim organizacijama u Ženevi (1990 - 1993). Veoma je aktivan u Međunarodnoj radničkoj organizaciji, OIT. Govori hrvatski.

MIMIZA BRAYEVICH, Antonio Bernardo
Tipógrafo - impresor, Contador de Costos, dirigente sindical y diplomático (Porvenir, Tierra del Fuego, el 20/6/1924). Padres: Esteban Mimica Tabaci *Muto* y Josefina Brajevic Franic. Casado con Zulema Alvarez (que falleció en 1976); hijos: Andrés. Segundo matrimonio con María Ignacia Muñoz. Hijastros: Ricardo y Rodrigo. Su padre había nacido en Mimice (Croacia), en 1871. Llegó a Chile (Porvenir) en 1906. Sus actividades fueron la minería (el oro), agricultura y el empleo en la Municipal de Porvenir. Falleció en Porvenir, en 1953. Su madre Josefina Brajevic Franic había nacido en Split (Croacia), en 1886. Llegó a Chile en 1907. Falleció en 1948. - Antonio Mimiza Brayevich cursó sus estudios primarios en la *Escuela San Francisco de Sales* de Porvenir y secundarios en *Escuelas de Capacitación* Gobierno Presidente Frei Montalva. Seminarios de capacitación y Cursos de perfeccionamiento en *Escuelas de Invierno* de la *Univ. de Chile*. Se perfeccionó y trabajó como tipógrafo - impresor en el periódico local *El Porvenir*, desde su fundación en 1936 hasta el año 1948. Múltiples actividades periodísticas y labores de corresponsal para diarios y radios de Punta Arenas. Al ingresar a la Empresa Nacional del Petroleo en Magallanes (1956 - 1990) fue funcionario en el departamento de Contabilidad y más tarde Contador de Costos. Luego fue dirigente sindical (1972 - 1989). Fue fundador y presidente del Sindicato de trabajadores ENAP Magallanes. Fundador y presidente de la Federación Nacional de Trabajadores del Petróleo (sede en Santiago). Director y presidente respectivamente del Comando Nacional de Trabajadores del Petróleo. Participó en los seminarios en Brasil, Perú, Venezuela y EE.UU. y en varios Congresos. Participó en más de 40 seminarios en Chile. Integrante del *Grupo de los Diez*, los primeros en comenzar la lucha contra la dictadura del general Pinochet. Militante del Partido Demócrata Cristiano de Chile. Fue secretario del Club Yugoslavo (hoy: Croata) de Porvenir. Jugador del equipo de fútbol *Jadran*, de Porvenir, y su Capitán. Socio activo de la Cruz Roja y de la Compañía de Bomberos de Porvenir. Integrante del *Cuadro Artístico Excelsior* de ex - alumnos Salesianos. Agregado laboral en la Misión permanente de Chile ante las Organizaciones Internacionales en Ginebra (1990 - 1993). Su mayor labor la efectúa en la Organización Internacional de Trabajadores, OIT. Habla croata.

MIRIC VEGA, Germán
Profesor (Antofagasta, 1937). Roditelji: Nicolás Miric Vega i Elba Vega. Supruga: Gladys Astorga Díaz. Djeca: Germán, Jordan, Katherine, Geraldine i Giselle. Njegov djed Ivan Mirić Dragičević rođen je 1881. u Supetru na Braču, a u Čile je došao 1905. (umro 1944). - Germán Miric Vega stekao je osnovnu naobrazbu u Antofagasti, a višu naobrazbu na Višoj rudarskoj školi. Na Tehničkom sveučilištu diplomira kao pogonski inženjer. Upisuje se 1958. na strojarski fakultet, a od 1961. do 1973. radi kao profesor matematike i fizike na Tehničkom sveučilištu (*Univ. Técnica del Estado*), odjel u Antofagasti. Izabran je 1966. za gradonačelnika Antofagaste i tu dužnost obnaša do 1973. (državni udar). God. 1978. odlazi na sveučilište u Swanse, Velika Britanija, gdje postiže magisterij iz biokemije. Britanski znanstveni institut *West Glamorgan* dodjeljuje mu 1983. naslov vrhunskog stručnjaka za mikroprocesore i mikroelektroniku. Do 1981. predavao je na Tehnološkom institutu u Nikaragvi, a otada do 1991. asistent je na odjelu za obradu podataka u ETCO, *International Group*, u Londonu. Živi s obitelji u Londonu.

MIRIC VEGA, Germán
Profesor (Antofagasta, en 1937). Padres: Nicolás Miric Rivera y Elba Vega. Esposa: Gladys Astorga Díaz. Hijos: Germán, Jordan, Katherine, Geraldine y Giselle. Su abuelo Ivan Miric Dragicevic había nacido en Supetar (isla de Brac, Croacia) en 1881. Llegó a Chile en 1905, falleció en 1944). - Germán Miric Vega realizó sus estudios en la *Escuela No. 9* de Antofagasta, luego continua en la *Escuela Superior de Minas*. En la *Univ. Técnica* del Estado obtiene el título de Ingeniero de Ejecución Mecánico. En 1958 ingresa a la Escuela de Ingenieros Mecánicos, y desde 1961 hasta 1973 ejerce como profesor de matemáticas y física en la *Univ. Técnica del*

***Estado*, sede Antofagasta. Es elegido Alcalde por la ciudad de Antofagasta, en 1966. Ejerce el cargo hasta 1973. En 1978 ingresa a la *Univ. de Swanse*, Gran Bretaña, donde obtiene el título de Magister en Bioquímica. En 1983, recibe el título de Técnico altamente Calificado en Microprocesadores y Microelectrónica, otorgado por el Instituto *West Glamorgan*, de Educación Superior de Inglaterra. Hasta el 1981 ejerce como profesor de Ciencia de los Materiales, en el Instituto Tecnológico de Estudios Superiores de Nicaragua, y desde esa fecha hasta 1991, como asistente del Departamento de Procesamiento de Datos e Información de ETCO *International Group*, en la ciudad de Londres. Toda la familia reside en Londres.**

MITROVIĆ ORTOLANI, Franica
Domaćica (Grgurići kod Slanog, Dubrovnik, 14. XI. 1892 – Valparaíso, 1955). Roditelji: Andro Mitrović Puljizević i Brigide Ortolani. Suprug: Mihajlo Abović Ivović (v. životopis). Djeca: Miguel, Ivan, Boris Sergia i Sonja. Osnovnu naobrazbu stekla je u rodnom mjestu, a srednju u Lausannei, Švicarska. U Čile je došla 1913. godine, sa stricem Lujom Mitrovićem Puljizevićem. Povrh hrvatskog, govorila je francuski, španjolski i talijanski.

MITROVIC ORTOLANI, Franica
Dueña de Casa (Grgurici, Dubrovnik, Croacia, el 14/11/1892 – Valparaíso, en 1955). Padres: Andro Mitrovic Puljizevic y Brigide Ortolani. Esposo: Miguel Abovic Ivovic (v. su biografía). Hijos: Miguel, Ivan, Boris Sergia y Sonja. Estudios primarios en su pueblo, y secundarios, en Lausanne, Suiza. Vino a Chile en 1913, con su tío Luis Mitrovic Puljizevic. Además de croata, hablaba francés, español e italiano.

MONTAN ŠTAMBUK, Drago
Računovođa (Povlja na Braču, 1. V. 1896 – Antofagasta, 1968). Roditelji: Silve Montan i

Jaka Štambuk. Došao u Čile 1912, najprije u Chañaral gdje su živjeli njegovi stričevi Frane i Ivan (članovi utemeljitelji Slavenskog društva uzajamne pomoći u Antofagasti), a zatim (1915) u Antofagasti, gdje je završio za računovođu. Radio je u trgovačkoj tvrtki *Vrsalovic Hermanos* koja je promijenila ime u *Pedro Dragicevic y Cía.* Do 1937. Živio u Antofagasti i bio član svih iseljeničkih institucija u gradu. Bio je član ogranka JNO *Petar Petrović Njegoš*, član odbora Jugoslavenske škole, član Jugoslavenskog društva i Jugoslavenskog sokola. U 1938. nastanio se u Santiagu i radio u svojoj struci. U tom gradu sudjeluje u aktivnostima iseljeničke naseobine. Vratio se u Antofagastu 1955, gdje je ostao do smrti. God. 1962. poklonio je Matici iseljenika Hrvatske sve svoje knjige i kolekciju iseljeničkih novina izdavanih u Čileu.

MONTAN STAMBUK, Drago
Contador (Povlja, isla de Brac, Croacia, el 1/5/1896 – Antofagasta 1968). Padres: Silve Montan y Jaka Stambuk. Llegó a Chile en 1912, primero a Chañaral, donde vivían sus tíos paternos Frane e Ivan (socios fundadores de la Sociedad Eslava de Socorros Mutuos, en Antofagasta), y luego en 1915 arribó a Antofagasta, ciudad en la que se recibió de contador. Trabajó en la empresa comercial *Vrsalovic Hermanos*, que cambió a *Pedro Dragicevic y Cía.* Hasta 1937 vivió en Antofagasta, perteneciendo a todas las instituciones de los inmigrantes croatas de la ciudad. Miembro del Comité *Petar Petrovic Njegos*, de la Defensa Nacional Yugoslava; Miembro del Consejo del Colegio Yugoslavo; Socio de la Sociedad Yugoslava y de *Jugoslavenski sokol.* En 1938 se radicó en Santiago, trabajando como contador en diversas empresas comerciales. En esa ciudad participó también en actividades de la colonia. Regresó a Antofagasta en 1955, donde quedó hasta su muerte. En 1962 obsequió todos sus libros y una colección de periódicos croatas editados en Chile, a la Casa Matriz de los Emigrantes Croatas en Zagreb.

MORETIC CASTILLO, Yerko
Profesor, pisac (Naselje tvornice salitre Chacabuco, 1927 – Santiago, 1971). Roditelji: Ilija i Berta. Supruga: Virginia Vidal. Djeca: Yerko, Dragomir i Lenka. Njegov otac, Ilija Moretić Musladin, sin Marka i Katarine, rođen je 1887. u Gromači kod Dubrovnika. Došao je u Čile 1904. Radio na izgradnji Panamskog kanala i u tvornicama salitre. Umro je 1982. u Viñi del Mar. Yerkova supruga Virginia bila je politička izbjeglica u bivšoj Jugoslaviji (1976-1979). Tada preveo djela Mao Tse Tunga i dobio visoko kinesko priznanje. Predavao panjolski na sveučili tu *J.A. Komenski* u Bratislavi, 1963-1966. U to vrijeme objavio:

Historia de la literatura hispanoamericana; *Antología del Cuento Hispanoamericano* i *Antología de la Poesía Hispanoamericana*
- Yerko Moretic Castillo diplomirao je španjolski jezik i književnost na *Univ. de Chile*, 1953. Radio je u Pekingu kao profesor španjolskog, 1960-1963. Predavao španjolski na sveučilištu *J.A. Komenski* u Bratislavi, 1963-1966. Po povratku u Čile radi u dnevniku *El Siglo* u kojem je uređivao svoju stranicu i bio u upravi lista. Izdavačka kuća *Horizonte* nagradila ga je 1969. kao najboljeg člana svoje redakcije. Bio je suradnik tog lista od 1953. Bio je prorektor za komunikacije na *Univ. Técnica del Estado* u Santiagu. Objavio: *Relato de la Pampa Salitrera*, Ediciones del Litoral, Santiago, 1962. (za ovo djelo dobio je nagradu grada Santiaga na natječaju *Gabriela Mistral*, 1960); *Cuento realista chileno*, Editorial Universitaria, Santiago, 1962; *El Mariátegui*, Editorial *Univ. Técnica del Estado*, Santiago.

MORETIC CASTILLO, Yerko
Profesor, escritor y periodista (Oficina Salitrera Chacabuco, en 1927 – Santiago, en 1971). Padres: Elías y Berta. Esposa: Virginia Vidal. Hijos: Yerko, Dragomir y Lenka. Su padre Elías Moretic Musladin, hijo de Marcos y Catalina había nacido en Gromaca, Dubrovnik, Croacia, en 1887. Llegó a Chile en 1904. Trabajó en la construcción del Canal de Panamá y en las oficinas salitreras. Falleció en Viña del Mar, en 1982. La esposa de Yerko, Virginia, fue exiliada política en la ex-Yugoslavia (1976-1979). - Yerko Moretic Castillo se tituló profesor de castellano en la *Univ. de Chile*, en 1953. Trabajó en Pekín, China, como profesor titular de castellano, en la *Univ. de Relaciones y Comercio Exterior*, 1960-1963. En esta época tradujó las obras de Mao Tse Tung y recibió las condecoraciones chinas. Profesor de castellano en la *Univ. de Komenski*, en Bratislava, Eslovaquia, 1963-1966. Durante ese período pulico: *Historia de la Literatuta Hispanoamericana*; *Antología del cuento Hispanoamericano* y *Antología de la Poesía Hispanoamericana*. Profesor de castellano en la *Univ. de Komenski*, en Bratislava, Eslovaquia, 1963-1966. Regresando a Chile, en el Diario *El Siglo* tuvo su página de redacción y la dirección del Diario. La Empresa Editora *Horizonte* lo premió en 1969 como el mejor trabajador de la Redacción. En ese diario colaboró desde 1953. Como crítico literario, reemplazó a Juan Luigi en el mismo periódico. Ocupó el cargo de Vicerrector de Comunicaciones, en la *Univ. Técnica del Estado*, en Santiago. Obras: *Relato de la Pampa Salitrera*, Ediciones del Litoral, Santiago, 1962 (este libro obtuvo el premio de ensayo en el concurso *Gabriela Mistral*, otorgado por la Municipalidad de Santiago, en 1960); *Cuento realista chileno*, Editorial Universitaria, Santiago, 1962; *El Mariátegui*, Editorial *Univ. Técnica del Estado*, Santiago.

MORO AMBROSO, Luis
Poduzetnik (Iquique, 2. VIII. 1914). Roditelji: Lujo Moro i Evelina Ambroso. Supruga: Carmen Amunátegui. Djeca: Luis Fernando. Četrdesetih godina živio u Santiagu. Njegov otac, Lujo Ivan Moro Dominis, rođen je 1867. u Pučišćima na Braču. Došao je u Čile, Iquique, 1884. (v. životopis). - Luis Moro Ambroso stekao je srednju naobrazbu u Francuskoj. Vratio se u Čile 1932, a 1934. preuzeo je imanja i poslove koje mu je ostavio otac, među ostalim, tvornicu salitre *Gloria*. Bio je član uprave u *Grace y Cía*, i direktor tvrtke *Coia S.A.*

MORO AMBROSO, Luis
Empresario (Iquique, el 2/8/1914). Padres: Luis Moro y Evelina Ambroso. Esposa: Carmen Amunátegui. Hijos: Luis Fernando. En los años 40 vivió en Santiago. Su padre Luis Juan Moro Dominis, nacido en Pucisca, Brac, Croacia, en 1867, había llegado a Chile (Iquique) en 1884 (v. su biografía). - Luis Moro Ambroso realizó sus estudios en Francia. Volvió a Chile en 1932, y en 1934 se hizo cargo de los bienes y negocios dejados por su padre, entre ellos la Oficina *Gloria*. Fue director de la empresa *Grace y Cía*, y gerente de la *Cía de Industrias* y *Azúcar Coia S.A.*

MORO DOMINIS, Lujo Ivan

Trgovački poduzetnik (Pučišća na Braču, 1867 – Iquique, ?) Otac: Mihovil. Supruga: Evelina Ambroso. Djeca: Luis i Grecia. Došao je u Čile, Iquique, 1884. S njim su došli Josip Lukinović, Ivo Maroević i Vicko Orlandini. Počeo je raditi u *Hotelu Kuljis* za skromnu plaću, i kroz nekoliko godina postao trgovački poduzetnik baveći se uvozom strojeva i opreme za tvornice salitre. Bio je predsjednik krupnih tvrtki koje su se bavile prometom zlata, srebra

i bakra. God. 1902. utemeljio tvrtku *Sociedad Comercial Sargo y Cía.* u kojoj su udio imali Lujo Moro, Josip Lukinović, Ivan Stjepović i Ivan Sargo, koji su od države kupili salitrene terene *La Banda*, gdje se sagradila tvornica *Sloga*. God. 1903. otkupili su novi teren na kojem su podigli tvornicu *Napried*, čija je proizvodnja 1906. iznosila 75.400 španjolskih kvintala. Krajem 1903. rasformirala se *Sociedad Sargo y Cía.*, zbog povlačenja Ivana Sarga, i osnovala se nova pod nazivom *Moro, Stiepovic y Cía.* Kupili su nove terene na kojima su postavili strojeve iz tvornice salitre *Hervacka*, koja je 1906. proizvodila 232.000 španjolskih kvintala salitre, što je pokrivalo 0,54% nacionalne proizvodnje salitre. Krajem 1904. tvrtka se gasi zbog povlačenja Ivana Stjepovića, i formira nova pod nazivom *Moro, Lukinovic y Cía.* koja je 1906. kupila terene *Soronal*, i sagradila tvornicu salitre *Gloria*. Tvornica *Napried* je prodana 1908. i nazvana *Abra*, a *Sloga* 1911, i nazvana *Victoria*. Ta se tvrtka ugasila 1912, a Lujo Moro ostaje vlasnikom. Do 1920. bio je vlasnik tvornice *La Perla*, u Alto de San Antonio. Tvornica *Gloria* imala je 1926. površinu od 14.312.000 m2 i godišnje proizvodila 332.640 kvintala. Nalazila se na 80 km od Iquiquea. Moro je sagradio školu za djecu svojih radnika, kuće za obitelji i samce, u naselju od 800 ljudi (1926). U tijeku prvog svjetskog rata bio član Jugoslavenskog odbora u Londonu i dobio orden srbijanskog kralja. Bio predsjednik Senata JNO (koju je vodio Paško Baburica) i predsjednik ogranka *Ljudevit Gaj* u Iquiqueu. Bio je stasit i visok gotovo dva metra. Tijelo mu je bilo izloženo u prostorijama vatrogasne čete Dalmacia br. 5. Počiva u mauzoleju Hrvatskog dobrotvornog društva, u niši br. 4, u Iquiqueu.

MORO DOMINIS, Luis Juan

Industrial salitrero (Pucisca, isla de Brac, Croacia, en 1867 – Iquique en 1934?). Padre: Mihovil. Esposa: Evelina Ambroso. Hijos: Luis y Grecia. Llegó a Chile, Iquique, en 1884. Con él llegaron José Lukinovic, Ivo Maroevic y Vicko Orlandini. Empezó a trabajar en el *Hotel Kuljis*, por un salario mínimo, para transformarse en pocos años en un empresario del comercio, dedicado a la importación de maquinarias y equipos para oficinas salitreras. En la minería, presidente de importantes compañías de oro, plata y cobre. En 1902 se formó la Sociedad Comercial Sargo y Cía, de la cual formaron parte Luis Moro, José Lukinovic, Juan Stiepovic y Juan Sargo, quienes compraron los terrenos salitrales fiscales *La Banda*, en cuyo lugar se construyó la Oficina *Sloga*. En 1903 adquirieron otro terreno salitral en el cual levantaron la Oficina *Napried* cuya producción en 1906 alcanzó 75.400 quintales españoles. A fines de 1903 se disolvió la Sociedad Sargo y Cía, en la que, por retiro de Juan Sargo, se constituye una nueva con el nombre de Moro, Stiepovic y Cía. Compraron nuevos terrenos salitrales en los que se instaló la maquinaria de la Oficina *Hervacka*, que tuvo en 1906 una producción de 232.000 quintales españoles, que equivalía al 0,54% de la producción nacional. Al terminar el año 1904, se liquidó la Sociedad, se retira Juan Stiepovic, y se crea una nueva, con el nombre Moro, Lukinovic y Cía. que obtiene en 1906 los terrenos salitrales llamados *Soronal*, donde se instaló la Oficina *Gloria*. Las Oficinas *Napried* y *Sloga* fueron vendidas en 1908, pasando llamarse *Abra*, y otra en 1911, pasando llamarse *Victoria*. En 1912 se disolvió la Sociedad Moro Lukinovic Cía, y Luis Moro se queda como propietario. Fue también propietario de la Oficina salitrera *La Perla*, ubicada en el Alto de San Antonio. Oficina *Gloria* tenía en 1926 una superficie de 14.312.320 m2 y logró ese año una producción de 332.640 quintales métricos. Estaba ubicada a 80 kms de Iquique. Para los niños de sus obreros y la población (800 personas en 1926), Luis Moro construyó una escuela y casas para familias y para solteros. Durante la Primera Guerra mundial, participó en el Comité Yugoslavo de Londres y fue condecorado por el Rey de Serbia. Fue presidente del Senado de la organización Defensa Nacional Yugoslava, bajo la presidencia de Pascual Baburizza, y presidente de la sucursal de la misma organización en Iquique, que llevaba el nombre de *Ljudevit Gaj*, en honor a un prócer de la cultura croata. La estatura de Luis Moro fue casi dos metros; su apellido en algunas partes de Dalmacia significa moreno. Se sabe que fue velado en el Cuartel de la Bomba *Dalmacia* No. 5. Sus restos descansan en el Mausoleo de la Beneficiencia Croata, nicho No. 4, en Iquique.

MUÑOZ MIMIZA, Tatiana

Činovnica (Punta Arenas, 20. I. 1953). Roditelji: Jorge i Hilda. Suprug: Alfredo Celedón Mardones. Djeca: Paula Alejandra. Njezin djed Božo Mimica Tafra rođen je 1880. u Omišu. Došao je u Čile (Magallanes) 1897. i radio kao ispirač zlata. Kasnije, udružen s bratićem Antom Kovačevićem, drži prvi hotel u Porveniru, a zatim dvije stočne farme, *Melinka* i *San Antonio*. Bio je član *Kozmopolitskog kluba*, koji je bio preteča Jugoslavenskom (danas Hrvatskom) društvu (1926) u Porveniru. Oženio se 1912. Katicom Lozić Mladinić, rođenom u Milni na Braču,

koja je došla u Čile (Magallanes) 1911. U braku se rodilo sedmero djece. - Tatiana Muñoz Mimica polazila je osnovnu školu *Colegio María Auxiliadora* u Porveniru, a srednju - *Colegio Filipense* i školu za tajnice *Manpower* u Santiagu. Radi kao tajnica predsjednika Apelacionog suda u Santiagu (1991).

MUÑOZ MIMIZA, Tatiana

Secretaria (Punta Arenas, el 20/1/1953). Padres: Jorge e Hilda. Esposo: Alfredo Celedón Mardones. Hija: Paula Alejandra. Su abuelo Bozo Mimica Tafra había nacido en Omis (Croacia), en 1890. Llegó a Chile, Magallanes, en 1897 y trabajó en un lavadero de oro. Después, en sociedad con su primo Ante Kovacevic, tuvo el primer hotel de Porvenir y posteriormente dos estancias ganaderas, *Melinka* y *San Antonio.* Fue socio del Club Cosmopolita de Porvenir, anterior al Club Yugoslavo (1926), hoy Croata. Contrajó matrimonio en 1912 con Katica Lozic Mladinic, nacida en Milna (isla de Brac, Croacia) quien llegó a Magallanes en 1911; del matrimonio nacieron siete hijos. - Tatiana Muñoz Mimica estudió en el Colegio *María Auxiliadora* de Porvenir, luego en el *Colegio Filipense* de Santiago y Secretariado en *Manpower* de Santiago. Actualmente se desempeña como secretaria del Presidente de la Ilustrísima Corte de Apelación de Santiago (1991).

OSTOIC OSTOIC, Juan

Športaš i novinar (Iquique, 2. III. 1931). Roditelji: Jure i Katica. Supruga: Beatriz. Djeca: Zarko, Vanja i Zoran. Njegov otac je rođen 16. prosinca 1885. u Povljima na Braču. Došao je u Čile 1902. i bavio se eksploatacijom mineralnih izvora. Umro je 22. studenog 1973. - Juan Ostoic završio je gimnaziju u Iquiqueu. Diplomirao je fizički odgoj na *Univ. de Chile* u Santiagu. Kao student bio je član državne košarkaške reprezentacije i nastupio na Olimpijadi u Helsinkiju, 1952. Radio kao nastavnik tjelesnog odgoja u industrijskoj i u učiteljskoj školi u Iquiqueu. U 1966. se preselio u Santiago, gdje trenira košarkašku ekipu kluba *Unión Española.* Istodobno se bavi sportskim novinarstvom, u tisku i na TV. Odlazi 1974. u Caracas, gdje radi kao košarkaški trener i sportski novinar. U Čile se vraća osamdesetih godina kao trener košarkaških momčadi. U 1991. izdaje prvi broj svog zabavnog časopisa *Tiempo libre.* Piše i dalje za novine. Živi u Santiagu.

OSTOIC OSTOIC, Juan

Deportista y periodista (Iquique, el 2/3/1931). Padres: Jorge y Katica. Esposa: Beatriz. Hijos: Zarko, Vanja y Zoran. Su padre había nacido el 16/12/1885, en Povlja (isla de Brac, Croacia). Llegó a Chile en 1902 y se dedicó a la explotación de los vertientes de agua mineral. Falleció el 22/11/1973. - Juan Ostoic estudió en el *Liceo de Hombres* de Iquique. Se recibió de profesor de Educación Física, en la *Univ. de Chile* en Santiago. Siendo estudiante universitario es seleccionado nacional del baloncesto en la Olimpíada de Helsinki, en 1952. En 1966 se traslada a Santiago donde desempeña como entrenador del equipo de baloncesto del club *Unión Española.* Se dedica a la vez al periodismo deportivo en prensa y TV. En 1974 se radica en Caracas, Venezuela, donde trabaja como entrenador y periodista. Regresa a Chile en los años ochenta, dedicándose a entrenar distintos equipos de baloncesto y confeccionar crucigramas para diarios. En 1991 saca su primer ejemplar de *Tiempo libre* (revista de juegos de ingenio y crucigramas) sin dejar de colaborar paralelamente en un diario santiaguino. Reside en Santiago.

OYARZUN IVANOVIC, Leonor

Društvena djelatnica (rođena u Antofagasti). Roditelji: Manuel Oyarzún Lorca i Ana Ivanovic Roccatagliatta. Suprug: Patricio Aylwin Azócar. Djeca: Mariana, Miguel Patricio, Isabel, José Antonio i Francisco. Jedanaestero unučadi (1991). Njezin otac bio je pravnik i pedagog u Antofagasti. Roditelji su sklopili brak u mjestu Curicó, 1918. Njezina majka je rođena

u Antofagasti, a tetka Anđela u Sutivanu na Braču. Njezin djed Ivan Ivanović Jutronić, jedan od prvih hrvatskih doseljenika u Antofagasti, rođen je 6. prosinca 1854. u Sutivanu na Braču. Došao je u Čile (Valparaíso) 1877. Utemeljitelj, član i predsjedatelj hrvatskih društava u Antofagasti. Veliki dobrotvor (v. životopis). Leonor Oyarzún Ivanovic pohađala je osnovnu školu u Antofagasti. Kad se obitelj preselila u Santiago, nastavila je školovanje u *Liceo No. 3.* God. 1948. se udala za profesora upravnog prava Patricija Aylwina Azócara, koji će postati Predsjednik Republike (1990-1994). Pomaže suprugu u dugoj profesionalnoj i političkoj karijeri. Godinama dobrovoljno radi u socijalnim ustanovama i organizacijama (centri za majke). Za predsjednikovanja Eduarda Freia šezdesetih godina bila je prva dopredsjednica socijalne organizacije CEMA. U zavodu *Carlos Casanueva* dobila diplomu obiteljskog savjetnika, i taj posao obavljala petnaest godina, u organizaciji *Crecer.* Kao supruga Predsjednika Republike, predvodila socijalne djelatnosti kroz institucije: *Integra, Fundación de la familia* i *Prodemu.*

OYARZUN IVANOVIC, Leonor

Volutria de las organia - Zaciones sociales (N. en Antofagasta). Padres: Manuel Oyarzún Lorca y Ana Ivanovic Roccatagliatta. Esposo: Patricio Aylwin Azócar. Hijos: Mariana, Miguel Patricio, Isabel, José Antonio y Francisco. Tiene once nietos. Su padre ejerció su profesión de Abogado y Pedágogo en Antofagasta. Sus padres contrajeron el matrimonio en Curicó, en 1918. Su madre nació en Antofagasta, y su tía Angela, en Sutivan, isla de Brac. Su abuelo Iván Ivanovic Yutronic, uno de los residentes croatas más antiguos de Antofagasta, había nacido en Sutivan (isla de Brac, Croacia), en 1854. Llegó a Chile, Valparaíso, en 1877. Fundador, socio y dirigente de instituciones croatas en Antofagasta, y gran benefactor (v. su biografía). - Leonor Oyarzún Ivanovic cursó sus primeros años de estudios en Antofagasta, trasladándose luego su familia a Santiago, donde continuó sus estudios en el *Liceo No. 3* de la Capital. En 1948 contrae matrimonio con el Abogado y Profesor de Derecho Administrativo, Patricio Aylwin Azócar, Presidente de la República de Chile (1990-1994). Acompaña a su marido durante toda su amplia carrera profesional y política. Trabaja varios años en forma voluntaria junto a organizaciones sociales de base (*Centros de Madres*). Durante el Gobierno de Eduardo Frei, en los años sesenta, es designada primera Vicepresidenta Nacional de CEMA. En el Instituto *Carlos Casanueva*, titulada de Orientadora Familiar. Ejerció esta profesión durante 15 años en *Crecer.* Como esposa del Presidente de la República, inició la labor de caracter social, tarea que realiza desde su Gabinete y las instituciones *Integra, Fundación de la Familia* y *Prodemu.*

PAIS GREGORINA, Ivan

Liječnik (Rovinj, 8. VI. 1863 – Punta Arenas, 3. VIII. 1915). Roditelji: Antun i Marija. Supruga: Juana Mac Carthey. Djeca: dvoje. Osnovnu i srednju školu završio je u Rovinju i Trstu. Studirao je medicinu u Beču i diplomirao 1894. Zbog ekonomskih teškoća i političke nestabilnosti iselio u Čile, najprije u Iquique a zatim u Santiago, gdje je na sveučilištu *Univ. de Chile* prvih godina ovoga stoljeća dobio naslov liječnika. Bio je liječnik u Punta Arenasu, gdje je stekao naklonost među pacijentima i u stručnim i društvenim krugovima. Bio je aktivan član raznih hrvatskih iseljeničkih društava.

PAIS GREGORINA, Juan

Médico Cirujano (Rovinj, Istria, Croacia, el 8/6/1863 – Punta Arenas, el 3/8/1915). Padres: Antonio y María. Esposa: Juana Mac Carthey. Hijos: dos. Sus estudios básicos y medios los efectuó en Rovinj y Trieste. Estudió medicina en Viena, titulándose en 1894. Por dificultades económicas e inestabilidad política, se trasladó a Chile, llegando primero a Iquique y luego a Santiago, obteniendo en los primeros años del siglo veinte el título de médico cirujano en la *Univ. de Chile.* Ejerció su profesión en Punta Arenas, ciudad en la cual dejó gratos recuerdos, tanto entre sus pacientes

como en el medio profesional y social. Fue miembro activo de varias instituciones croatas.

PAPIC RADNIC, José

Poduzetnik (Antofagasta, 14. III. 1909 - Anntofagasta, 18. II. 1983). Roditelji: Ivan i Franica. Njegov otac Ivan Papić Dragičević, sin Grge i Katarine, rođen 1874. u Supetru na Braču, došao je u Čile 1899. Držao je pekarsku radnju koja je vrlo uspješno poslovala. Jedna četvrt u Antofagasti nosi njegovo ime. Umro je 22. prosinca 1940. Majka Franica Radnić Jakšić rođena je u Supetru 1877, i preminula je 1935. - José Papic Radnic srednju je školu pohađao u La Sereni, a političke i ekonomske znanosti studirao je na sveučilištu u Lausannei. Posvetio se trgovačkim poslovima i mnogo učinio za razvoj rodnoga grada. Obavljao je dužnost gradskog vijećnika, 1935-1941. Bio je pripadnik Liberalne stranke i kandidiran za zastupnika i senatora, ali se tih dužnosti nije prihvatio, jer nije imao političkih ambicija. Bio je jedan od začetnika Centra za napredak gdje je od osnivanja (1948) zauzimao mjesto glavnog tajnika, i potom predsjednika, do 1958. Rad ovog Centra potaknuo je ubrzani razvoj Antofagaste. Za to djelovanje gradska uprava mu je dodijelila najviše odličje: *Ancla de Oro* (Zlatno sidro). - javljao se u tisku napisima o financijskim, političkim i međunarodnim temama. Bio je poznat vaterpolist i nekoliko puta član uprave Sportskog kluba *Sokol* i predsjednik lokalnog Sportskog saveza. Zalagao se za razvoj masovnog sporta u sjevernom dijelu zemlje. Posebnu je brigu posvetio siromašnima i materijalno je pomagao Centre za majke i za omladinu, staračke domove i druge socijalne institucije u gradu. Antofagasta ga je ovjekovječila spomenikom koji se nalazi u *Hrvatskom parku*, na obali Pacifika.

PAPIC RADNIC, José
Industrial. (Antofagasta, el 14/3/1909 – Antofagasta, el 18/2/1983). Padres: Juan y Francisca. Su padre Juan Papic Dragicevic, hijo de Gregorio y Catalina, había nacido en Supetar (isla de Brac, Croacia), en 1874. Llegó a Chile en 1899. Se dedicó a la industria panadera logrando gran éxito en este rubro. Actualmente una población de la ciudad lleva su nombre. Falleció en Antofagasta el 22/12/1940. Su madre Francisca Radnic Yaksic había nacido en Supetar, en 1877, y falleció en 1935. - José Papic Radnic terminó la secundaria en La Serena y estudió Ciencias Políticas y Económicas en Lausanne, Suiza. Se dedicó a las actividades comerciales y trabajó intensamente por el progreso de su ciudad natal. Fue elegido Regidor Municipal, 1935-1941. Militó en el Partido Liberal y fue propuesto para los cargos de Diputado y Senador. Al no tener aspiraciones políticas, no aceptó los cargos. A pesar de ello, sus palabras y proyectos fueron siempre tomados en cuenta por las autoridades de gobierno. Fue uno de los gestores de la creación del Centro para el Progreso, ocupando la Secretaría General en su formación en 1948; luego fue su presidente hasta su término en 1958. Con el funcionamiento de este centro, Antofagasta obtuvo logros nunca conseguidos antes ni después de él. En reconocimiento a la labor como Presidente del Centro, la Ilustre Municipalidad le otorgó su máxima distinción, el *Ancla de Oro*. Fue un activo colaborador de la prensa en temas financieros, políticos e internacionales. Fue un activo waterpolista y participante en otras disciplinas deportivas en el Club Deportivo *Sokol*. En varias oportunidades fue miembro del Directorio del *Sokol* y presidente del Consejo local del Deporte. Se preocupó por el desarrollo masivo del deporte en toda la zona Norte. Su mayor preocupación eran los desposeidos: ayudaba materialmente a los centros de madres y de adolescentes, hogares de ancianos y a otras instituciones de bien social de la ciudad. Antofagasta lo recuerda con su monumento ubicado en el Parque Croata, en las orillas del Pacífico.

PARAVIC VALDIVIA, Sergio
Arhitekt (Antofagasta, 3. svibnja 1926). Roditelji: Mladen (v. životopis) i Vitalia. Supruga: Carmen Spic. Djeca: Mónica, Francisca, Alejandra, Sergio Alfonso i Ivan. Srednja naobrazba: *Colegio San Luis* u Antofagasti, *Sagrados Corazones* u Viñi del Mar i gimnazija *Eduardo de la Barra* u Valparaísu. Studirao je na Katoličkom sveučilištu u Valparaísu (Fakultet za arhitekturu i urbanizam) i stekao titulu arhitekta 1953. radom: *Projekt regulacijskoga plana za ribarsku luku u Ariki*. Završio je studije iz urbanog

razvoja u Hamburgu (Baubehoerde, 1969). U 1970. stekao diplomu za turističko planiranje u Međunarodnom centru za profesionalno usavršavanje u Torinu (u sklopu Ujedinjenih naroda). U 1975. dobio je diplomu iz oblasti Planiranja razvoja turizma u Interameričkom centru za osposobljavanje u turizmu, CICATUR-OEA. U 1980. diplomirao na Čileanskoj akademiji za političke i strateške znanosti (oblast nacionalne sigurnosti). Bio je voditelj ureda za urbanističko planiranje Valparaísa (1955-1974), za turističko planiranje u Regionalnom turističkom vijeću CORVAS (1974-1976), direktor Nacionalne turističke službe za Petu oblast (1976-1977). Sudjelovao na mnogobrojnim kongresima i međunarodnim skupovima o gradskom i regionalnom razvoju, turizmu, međunarodnim odnosima i državnim granicama. Autor je mnogobrojnih istraživanja i radova koji obrađuju granična pitanja, problematiku stanovanja, prostorno uređenje i turizam (*Beagle i Antarktik*, *Žene na Antarktiku*, *Granično pitanje i otac Agostini*, *Prisutnost Čilea na Uskršnjem otoku* itd.). Osvojio mnoge nagrade i priznanja na natjecanjima i izložbama te često bio član raznih komisija. Član je Interameričkog udruženja za planiranje (SAP) u Kolumbiji, Arheološkog i povijesnog društva *Dr. Fonk*, Čileanskog udruženja za planiranje i razvoj (PLANDES). Utemeljitelj je i član uprave Hrvatskog doma (1989) u Valparaísu i Viñi del Mar.

PARAVIC VALDIVIA, Sergio

Arquitecto (Antofagasta, el 3/5/1926). Padres: Mladen (v. su biografía) y Vitalia. Esposa: Carmen Spic. Hijos: Mónica, Francisca, Alejandra, Sergio Alfonso e Iván. Estudios: *Colegio San Luis* de Antofagasta, *Colegio Los Sagrados Corazones* de Viña del Mar y *Liceo Eduardo de la Barra* de Valparaíso. Sus estudios universitarios los cursó en la *Univ. Católica* de Valparaíso, en cuya Facultad de Arquitectura y Urbanismo obtuvo su grado de Arquitecto en 1953, con la tesis: *Arica: Puerto Pesquero y lineamiento para la formulación de un Plan Regulador.* Realizó estudios en Desarrollo Urbano en el *Baubehörde* de Hamburgo (1969). En 1970 se diplomó en Planificación del Turismo, en el Centro Internacional de Perfeccionamiento Profesional (Turín) dependiente de OIT y Naciones Unidas. En 1975 se diplomó en *Planificación del Desarrollo Turístico* en el Centro Interamericano de Capacitación Turística CICATUR - OEA. En 1980 se graduó en Seguridad Nacional en la *Academia Nacional de Estudios Políticos y Estratégicos de Chile.* Fue Director de Planificación Urbana de Valparaíso (1955-1974), jefe de Planificación Turística en el Consejo Regional de Turismo Valparaíso – Aconcagua - Santiago CORVAS (1974-1976). Director Regional del Servicio Nacional de Turismo V Región (1976-1977). Ha participado en numerosos congresos y reuniones internacionales, relacionados con desarrollo urbano-regional, turismo, relaciones internacionales y de fronteras. Autor de muchos trabajos, investigaciones y artículos sobre problemas limítrofes, habitacionales, planes reguladores y turismo (*El Beagle y la Antártica*, *Mujeres en la Antártica*, *La Cuestión de Límites y el Padre Agostini*, *Presencia de Chile en la Isla de Pascua*, etc). Ha recibido innumerables premios y menciones en concursos y exposiciones. Ha sido tambíen Jurado en eventos de arquitectura. Miembro de la Sociedad Interamericana de Planificación (SIAP, Colombia); de la Sociedad de Arqueología e Historia *Dr. Fonk*; de la Sociedad Chilena de Planificación y Desarrollo (PLANDES). Es fundador y director del *Hrvatski dom* (1989) de Valparaíso y Viña del Mar.

PARAVIĆ MIKULIČIĆ, Mladen

Računovođa (Krasica kod Bakra, 24. XII. 1897 - ? Roditelji: Šimun i Josipa. Supruga: Vitalia Valdivia. Djeca: Sergio (v. životopis), Eliana, Sonia i Gloria. Došao je u Čile 1900. Škole je pohađao u Punta Arenasu. Počeo je raditi u tvrtki *Sociedad Exploradora* na Ognjenoj zemlji, zatim u *Jugoslavenskoj banci* u Antofagasti kao računovođa. Bio je šef računovodstva u tvrtki *Baburizza, Lukinovic y Cía.* Od 1935. zamjenik je direktora tvornice svile *Fábrica de Sederías* u Viñi del Mar. Bio je *konzul svoje domovine* u Antofagasti.

PARAVIC MIKULICIC, Mladen

Contador (Krasica, Bakar, Croacia, el 24/12/1897 - ? Padres: Simón y Josefina. Esposa: Vitalia Valdivia. Hijos: Sergio (v. su biografía), Eliana, Sonia y Gloria. Llegó a Chile en 1900. Sus estudios los cursó en Punta Are-

nas. Se inició en la *Sociedad Exploradora de Tierra del Fuego* en Magallanes, actuó en el *Banco Yugoslavo* de Antofagasta como contador. Fue Jefe General de la Sección Contabilidad de la empresa *Baburizza, Lukinovic y Cía.* Desde 1935, subgerente en la Fábrica de Sederías de Viña. Fue *Cónsul de su patria* en Antofagasta.

PARAVIĆ RANDIĆ, Matej

Trgovac, misionar (Krasica kod Bakra, oko 1836 – Santa Cruz, ožujak 1889). Roditelji: Martin i Paška. Supruga: Celinda Galdames Lucero. Djeca: Mateo, Mateo Segundo, Julio Luis, Abel, Tomás, Celinda Aurelia, José María, Luis i Máximo Segundo. Jedan je od prvih Hrvata koji su došli u čileansku Patagoniju - 1874. Iz svog rodnog mjesta uputio se u Ameriku početkom šezdesetih godina prošlog stoljeća. Nakon boravka u Buenos Airesu otišao je na Malvinsko otočje i priključio se misionarskoj zajednici *Sout American Missionary Society* na otoku Keppel, u namjeri da postane misionar. Odlazi na školovanje u maticu spomenute zajednice u Brightonu, Engleska. Po povratku na Malvine, upućen je u kolovozu 1863. u misionarsku postaju Santa Cruz na istočnoj obali južne Patagonije i uključen u rad s urođenicima iz plemena *Tehuelches*. Misionarska djelatnost doživjela je neuspjeh nakon nekoliko mjeseci, ali Paravić nastavlja za svoj račun. Više od deset godina proveo je među urođenicima. Povremeno je boravio u Punta Arenasu i vraćao se u pampu radi trgovanja krznima. Oženio se u Punta Arenasu, 1876. Doveo je brata Šimuna, ovaj sina Ivana, koji pak poziva ženu i djecu. Kao član ekspedicije Čileanske ratne mornarice nalazi se 1881. u gorju Boquerón na Ognjenoj zemlji, u potrazi za nalazištima zlata. U 1882. pojavljuje se sa zahtjevom za dodjelu zemlje u predjelu Cabeza del Mar, a zatim kao kandidat za unajmljivanje pašnjaka u San Gregoriju radi uzgoja ovaca. Potkraj 1884. vraća se potrazi za zlatom, i to s nećakom Šimunom Ivanom Paravićem. Poslije brodoloma parobroda *Arctique* slučajno je otkriveno zlato u uvalama na potezu od Zanje do Piquea, u blizini rta Vírgenes. Nakon nekoliko mjeseci, dvojica Paravića su se vratila s *ulovom* od tri kilograma zlata, što im se činilo sitnicom u usporedbi s onim što su našli drugi. Oko 1887, na atlantskoj obali Ognjene zemlje, pokraj rta Espíritu Santo, Paravić se upustio u treću pustolovinu u potrazi za zlatom. Ekspedicija nije imala većeg uspjeha, jer su se morali sukobiti s ljudima inženjera Julia Popera, rumunjskog pustolova, koji su ljubomorno čuvali svoje područje u neposrednoj blizini argentinskog teritorija. Nedugo nakon toga kupio je jedrenjak *Victoria*. Tim brodom je ostvario značajan promet prvih mjeseci 1889. godine, a u ožujku iste godine otišao je na posljednje putovanje: jedrenjak se potopio, a u brodolomu su izgubili život kapetan i vlasnik. Igrom slučaja Matej Paravić nastradao je na istom mjestu gdje je četvrt stoljeća prije toga prvi put dodirnuo tlo Patagonije. Njegovi mnogi potomci danas žive diljem Čilea.

PARAVIC RANDIC, MATEO.
Comerciante (Krasica, Bakar, Croacia, 1836 - Santa Cruz, marzo de 1889). Padres: Martín y Pascuala. Esposa: Celinda Galdames Lucero. Hijos: Mateo, Mateo Segundo, Julio Luis, Abel, Tomás, Celinda Aurelia, José María, Luis y Máximo Segundo. Es uno de los primeros croatas llegados a Patagonia chilena (1874). Se fue de su pueblo natal en los comienzos de la década 1860, dirigiéndose a América. Después de la estadía en Buenos Aires viajó a las islas Malvinas donde entró en contacto con la *South American Missionary Society* (en la isla Keppel), con la intención de llegar a ser misionero. Esta vocación lo condujo a la casa matriz de dicha sociedad (Brighton, Inglaterra). De regreso a las Malvinas, en agosto de 1863 fue destinado al establecimiento Santa Cruz, sobre la costa oriental de la Patagonia Austral, para atender a los indígenas *tehuelches*. La misión de evangelización fracasó pocos meses después de su llegada a Santa Cruz, pero Paravic no desistió y pasó más de diez años entre los indígenas. Residió temporalmente en Punta Arenas, retornando a la pampa para el tráfico de pieles. Se casó en Punta Arenas en 1876. Hizo llegar a su hermano Simón, éste a su hijo Iván que traería a su esposa e hijos. En 1881 es miembro de la expedición de la Armada de Chile en la sierra Boquerón (Tierra del Fuego) donde se buscaban yacimientos auríferos. En 1882 aparece como peticionario de tierras en la Zona de Cabeza del Mar y

luego, como postulante al arrendamiento de campos en San Gregorio, con la intención de ocuparse de la crianza ovejera. Hacia fines de 1884 retorna a la aventura de oro, junto con su sobrino Simón Juan. A raíz del naufragio del vapor *Arctique* el oro casualmente se descubrió en las barrancas costeras de Zanja a Pique, en la vecindad del cabo Vírgenes. Al cabo de un par de meses, los dos Paravic retornaron con una cosecha de tres kilos de metal que estimaron magra en comparación con lo que había tocado a otros. Hacía 1887, en la parte atlántica de Tierra del Fuego, en la vecindad del cabo Espíritu Santo, Paravic emprendió su tercera aventura en pos del codiciado metal. La expedición se realizó sin mayor fruto, debiéndose enfrentar con los hombres del ingeniero Julio Poper, aventurero de origen rumano, que cuidaban celosamente de sus pertenencias ubicadas en el inmediato territorio argentino. Paravic luego compra la goleta Victoria. Esta embarcación registró un intenso movimiento de fletamento durante los primeros meses de 1889, habiendo realizado el postrer viaje al estuario del río Santa Cruz en marzo de aquel año. Allí la goleta naufragó y en el siniestro perdieron la vida su capitán y el armador Mateo Paravic, exactamente en el mismo lugar donde un cuarto de siglo antes tocara por vez primera tierra patagónica. Sus numerosos descendientes viven hoy en varios lugares de Chile.

PAVISIC VRANDECIC, Pedro

Salezijanski svećenik, sveučilišni profesor, pisac, slikar i kipar (Punta Arenas, 15. VII. 1925). Roditelji: Božidar Pavišić Glasinović i Margarita Vrandečić Plastić. Otac je rođen 25. prosinca 1889. u Nerežišćima na Braču, a majka 1895. u Pučišćima. Došli su u Čile (Punta Arenas) u drugom desetljeću XX. stoljeća. Osnovnu školu završio u salezijanskoj školi *Don Bosco* u Punta Arenasu, a gimnaziju u salezijanskom sjemeništu u Santiagu (Macul). Tamo je studirao i filozofiju. Završio je tri godine pedagogije, godinu dana predvodio studentsku grupu. Na sveučilištu *Univ. Católica* u Santiagu studirao lijepe umjetnosti. Teološke studije završio u *Instituto internacional de Teología Don Bosco* u Santiagu (La Cisterna). Zaredio se za svećenika 1954. Godine 1955. u Torinu, Italija, studirao grafiku i pohađao tečaj pedagogije i katehizma na *Pontífico Ateneo Salesiano* (PAS). Bio 13 godina rektor salezijanskog učilišta u Punta Arenasu, Talki i Santiagu. Godine 1977. u Španjolskoj (Salamanca) pohađao tečajeve teološke obnove. Od tamo došao na Brač u posjetu stričevima. Bio je 14 godina nastavnik u industrijskim školama, kao izumitelj projektirao je razne strojeve i alate. Njegova slikarska i kiparska djela bila su u službi pedagogije u religiji: kip Marije Pomoćnice, rad u drvetu namjenjen je salezijanskom sjemeništu *Los Canas* u Santiagu, *Domingo, Gutemberg* i razni portreti Isusa Krista. Slikarstvo: bezbrojni akvareli i ulja. Napisao kazališno djelo: *Pasión de Cristo y Emaus.* Izdao je zbirku od 20 pjesama. Tijekom drugog boravka u Italiji (1978), keramičarskom središtu Valdo Tadino, pohađao tečaj keramike i vršio restauraciju mjesne salezijanske crkve (nacionalni spomenik kulture). Tada je hrvatskim salezijancima poslao jedan svoj slikarski rad. Kao športaš je poznat od mladih dana (nogomet, odbojka, hokej na ledu i skijanje). Uspostavio je prvu umjetnu stazu za skijanje u Čileu. Donio je prve košnice pčela u Punta Arenas i na Ognjenu zemlju (Porvenir). Od 1995. je župnik i rektor nacionalnog svetišta *María Auxiliadora.* U svojoj dobi još uvijek popravlja odvode na krovovima crkve, popravlja vitraje na fasadi crkve. četiri godine služio je podnevnu nedjeljnu misu u katedrali Santiaga. Predvodio je mnoge duhovne susrete, konferencije i rasprave. Živi u Santiagu.

PAVISIC VRANDECIC, Pedro
Sacerdote, Profesor universitario, Escritor, Pintor, Escultor (Punta Arenas, el 15/7/1925). Padres: Natalio Pavisic Glasinovic y Margarita Vrandecic Plastic. Su padre nació el 25/12/1889 en Nerezisca, isla de Brac, Croacia y su madre en 1889 en Pucisca, isla de Brac. Llegaron a Chile, Punta Arenas, en la segunda década del siglo XX. – Pedro Pavisic V. hizo sus estudios básicos en Punta Arenas, Colegio Salesiano *Don Bosco.* La enseñanza media la hizo en Santiago (Macul), en el *Seminario Salesiano.* Allí estudió la filosofía. Realizó tres años de práctica pedagógica y estuvo un año a cargo de los estudiantes de filosofía en el mismo seminario de Macul. Estudió Bellas Artes en la *Univ. Católica.* Realizó sus estudios de Teología en el Instituto Internacional de Teología *Don Bosco* de la Cisterna, Santiago. Se ordenó Sacerdote en 1954. En 1955 fue enviado a Italia donde estudió Artes Gráficas

e hizo un curso de Pedagogía Catequística en el *Pontificio Atenea Salesiano* (PAS) de Turín. En Chile es reconocido como Profesor de Estado. Durante 13 años fue Director (Rector) en Punta Arenas, Talca y Santiago. Nuevamente viajo a España (1977) para hacer un curso de Renovación Teológica de Salamanca. De allí viajó a Croacia y se detuvo en la isla de Brac para visitar a sus tíos. Trabajó 14 años en las escuelas industriales. Proyectó maquinarias y creó nuevos modelos. Todas sus obras de Pintura y Escultura fueron en función pedagógico-religiosa: una estatua de *María Auxiliadora* en madera, para el Seminario Salesiano de *Los Cañas*, Santiago. Dos *Domongo Sabio*, un *Gutemberg* y varios rostros de *Cristo*. En Pintura: innumerables acuarelas y óleos. En su segundo viaje a Italia (1978), en la ciudad ceramista de *Valdo Tadino* hizo práctica de cerámica y restauró las pinturas del templo Salesiano (Monumento Nacional). También, envió un cuadro a los Salesianos de Croacia. Siendo joven estudiante, obtuvo el Premio Nacional de Afiches de Fiestas Patrias. Además, sus trabajos fueron premiados en concursos catequísticos. Fue un conocido deportista (fútbol, básquetbol, vóleibol, hockey en patines y ski). Creó la primera cancha artificial de ski en Chile. Llevó las primeras colmenas de abejas a Tierra del Fuego (Porvenir) y a Punta Arenas. Desde 1995 está de Párroco y Rector del Santuario Nacional de María Auxiliadora. Obras de Teatro: *Pasión de Cristo y Emaús*. Poesias: tiene una colección de 20 poemas. Ha predicado en las misas de la Catedral Metropolitana de Santiago (los domingos a las doce) durante cuatro años. Ha predicado muchos retiros espirituales, conferencias, foros, etc.

PEREZ ZUJOVIC, Edmundo

Poduzetnik i političar (Antofagasta, 11. V. 1912 – Santiago, 8.VI.1971). Roditelji: Servando Pérez González i Angela Zujovic Jorquera. Supruga: Lidia Yoma. Djeca: Edmundo, María Angélica, María Irene, María Eugenia, Fernando, Ximena, Marcela, Francisco i José Luis. Njegov djed po majci, Franjo žuhović Glavor, sin Petra i Marije, rođen je 1859. u Tomislavovcu na Pelješcu. Došao je u Čile 1884. Oženio se Rosom Celia Jorquera Elgueta (24. studenog 1886), bavio trgovačkim poslovima u Antofagasti. Umro je 27. V. 1930. - Edmundo Pérez Zujovic srednju naobrazbu stekao je u školi *Colegio San Luis* u Antofagasti. Poslije mature (1929) odlučio je raditi u tvrtki svoga oca, zajedno s bratom Benitom. Časopis *El Debate*, list katoličke mladeži nadbiskupije u Antofagasti, objavio je prvi broj 27. kolovoza 1932. kojem je urednik bio Edmundo Pérez Zujovic. Mladi Edmundo osnovao je građevinsku tvrtku koja je pokrivala sjeverni dio zemlje između Arike i Coquimba, te tvornicu gipsa i parketa u Antofagasti. Njegova je tvrtka sagradila nekoliko kuća i radničkih i činovničkih naselja (Arica, Iquique, Tocopilla, Calama, Antofagasta, Taltal, Copiapó i Coquimbo), lukobran u Antofagasti i vojarnu Pješadijske škole u San Bernardu. Edmundo Pérez Zujovic bio je predsjednik ribarske industrije *Guanaye* u Iquiqueu i član upravnog odbora banke *Banco del Trabajo*. Od mladih dana bavi se politikom. Eduardo Frei Montalva (predsjednik Čilea 60-tih godina), Bernardo Leighton, Manuel Garretón i Radomiro Tomic Romero (v. životopis), utemeljitelji Nacionalne falange i Demokršćanske partije Čilea, primili su ga 1934. u redove katoličke mladeži. U 1965. bio je imenovan ministrom za građevinarstvo i javne radove, a potom ministrom unutarnjih poslova (po položaju je to potpredsjednik Republike). Poginuo u atentatu u Santiagu, 8. lipnja 1971. Jedan trg u općini Las Condes u Santiagu nosi njegovo ime. Njegov sin Edmundo Pérez Yoma, danas je ministar obrane Čilea.

PEREZ ZUJOVIC, Edmundo

Industrial y político (Antofagasta, el 11/5/1912 – Santiago, el 8/6/1971) Padres: Servando Pérez González y Angela Zujovic Jorquera. Esposa: Lidia Yoma. Hijos: Edmundo, María Angélica, María Irene, María Eugenia, Fernando, Ximena, Marcela, Francisco y José Luis. Su abuelo materno, Francisco Zuhovic Glavor, hijo de Pedro y María, había nacido en 1859 en Tomislavovac (la peninsula de Pelješac, cerca de Dubrovnik, Croacia). Llegó a Chile en 1884. Contrajó matrimonio con Rosa Celia Jorquera Elgueta, el 24/11/1886. Se dedicó a actividades comerciales en la ciudad de Antofagasta (Condel No. 71). Falleció en 1930. - Edmundo Pérez Zujovic estudió en el *Colegio San Luis* de Antofagasta. Después del bachillerato (1929) entró a trabajar en la industria de su padre, junto a su hermano

Benito. Cuando la revista *El Debate*, órgano oficial de la juventud católica del Arzobispado de Antofagasta, publicó su primer número (el 27/8/1932), su primer director era Edmundo Pérez Zujovic. En el plano laboral organiza una empresa constructora que cubría la zona norte del país, entre Arica y Coquimbo; fábrica de yeso y parquetes en Antofagasta. Su empresa ejecutó varias construcciones de edificios y poblaciones de obreros y empleados en Arica, Iquique, Tocopilla, Calama, Antofagasta, Taltal, Copiapó y Coquimbo; construyeron también el malecón de costa del puerto de Antofagasta y el Cuartel de la *Escuela de Infantería* de San Bernardo. Presidente de la industria pesquera Guanaye en Iquique y Director del *Banco del Trabajo*. Desde joven ingresó en la política. Fue recibido en las filas de la juventud católica (1934) por Eduardo Frei Montalva, Bernado Leighton, Manuel Garretón y Radomiro Tomic, que años después serían los fundadores de la *Falange Nacional* y de *la Democracia Cristiana* en Chile. En 1965 fue nombrado Ministro de obras Públicas y, más tarde, Ministro del Interior. Fue asesinado en las calles de Santiago, el 8. de junio de 1971. Una plaza central de la comuna Las Condes de Santiago lleva su nombre. Su hijo Edmundo Pérez Yoma actualmente es el Ministro de Defensa Nacional.

PETRIC NJIRIC, Tonko
Stomatolog (Iquique, 31. VIII. 1942. u Iquiqueu. Roditelji: Ante i Anka. Supruga: Angélica Catalán. Djeca: Tonko, Vinko i Daniza. Njegov otac Ante Petrić Tudor, sin Jure *Tončinog* i Marije, rođen je 24. rujna 1902. u Grablju na Hvaru. Došao je u Čile 7. listopada 1925. Radio u trgovinama po naseljima tvornica salitre Pan de *Azúcar* i *Anita*. Držao trgovinu mješovite robe u Iquiqueu. - Tonko Petric Njiric je osnovnu i srednju naobrazbu stekao u *Colegio Arturo Prat* u Iquiqueu, i u *Instituto Barros Arana* u Santiagu. Studirao je na sveučilištu u Concepciónu gdje se istakao kao vrstan športaš. Bio je član košarkačke momčadi Sveučilišta, a za Stomatološki fakultet igrao je odbojku i nogomet. Radi u svojoj struci u rodnom mjestu, u ustanovi *Corporación Municipal de Desarrollo Social*.

PETRIC NJIRIC, Tonko
Médico cirujano dentista (Iquique, el 31/8/1942). Padres: Antonio y Anka. Esposa: Angélica Catalán. Hijos: Tonko, Vinko y Daniza. Su padre Antonio Petric Tudor, hijo de Jorge *Tonicin* y María, había nacido en Grablje (isla de Hvar, Croacia), el 24/9/1902. Llegó a Chile el 7/10/1925. Trabajó en las pulperías de las Oficinas Salitreras *Pan de Azúcar* y *Anita*. Tuvo un almacén de abarrotes en Iquique. - Tonko Petric Njiric realiza sus estudios en el *Colegio Arturo Prat*, de Iquique, y en el *Instituto Barros Arana*, de Santiago. En la *Univ. de Concepción* se destaca como excelente deportista, siendo seleccionado de baloncesto de la Universidad, y de balonvolea y fútbol por la Escuela Dental. Ejerce su profesión en su ciudad natal, como funcionario de la Corporación Municipal de Desarrollo social de Iquique.

PETRINOVIC WADSWORTH, Francisco Juan
Industrijalac (London, 22. V. 1927). u Londonu. Roditelji: Frano Petrinović Karlovac (v. životopis) i Constance Wadsworth. Djeca: Roberto Francisco i Alexis Alvaro. Školovao se u *Arnold Haus Lockers*, Park, Engleska, *Saint Paul's School* u Concoru, New Hampshire, i u *Trinity College Hartford*, Connecticut, SAD. Poslije očeve smrti prekinuo je studij da preuzme poslove tvrtke *Petrinovic*. Vlasnik je posjeda *Las Casas de Chacabuco*. Predsjednik INGRE (industrije ulja i masti *Francisco Petrinovic y Cía Ltda.*) u Santiagu. Redovno odlazi na službena putovanja u SAD i Brazil. članstva: *Rotary Club* u Santiagu (član uprave 1961), *Club de Golf*, Valparaíso, *Sporting Club* i *Prince of Wales Country Club*. živi u Santiagu.

PETRINOVIC WADSWORTH, Francisco Juan
Industrial (Londres, el 22/5/1927). Padres: Francisco Petrinovic Karlovac (v. su biografía) y Constance Wadsworth. Hijos: Roberto Francisco y Alexis Alvaro. Estudios en *Arnold Haus Lockers*, Park, Inglaterra, *Saint Paul's School* en Concor, New Hampshire, y en *Trinity College Hartford*, Connecticut, EE.UU. Por fallecimiento de su padre suspendió sus estudios de Comercio para atender los negocios de la empresa *Petrinovic*. Propietario de la Hacienda *Las Casas de Chacabuco*. Presidente de INGRA, *Industria de Aceites y Grasas Francisco Petrinovic y Cía Ltda*, en Santiago. Viaja a EE.UU. y Brasil en forma periódica,

con fines comerciales. Socio del Rotary Club de Santiago (Director en 1961), Club de Golf, Valparaíso *Sporting Club* y *Prince of Wales Country Club*. Reside en Santiago.

PETRINOVIĆ KARLOVAC, Franjo
Industrijalac (Supetar na Braču, 3. III. 1882 – New York, 19. V. 1951). Roditelji: Mate i Marija. Supruga: Constance Walsworth. Sin: Francisco Juan. Po završetku *Realne gimnazije* u Splitu, došao je u Čile, 1900. Bavio se trgovinom. Kraće vrijeme radio u salitrenoj industriji, a 1908. se udružio s Paškom Baburicom u tvrtku *Baburizza, Bruna y Cía.*, koja je zatim postala *Baburizza, Lukinovic y Cía.* i najzad *Baburizza, Petrinovic y Cía.*, do 1935. Bio je u upravama poduzeća salitrene i

ndustrije i sličnih tvornica do 1948, kad je osnovao vlastitu tvrtku koja je djelovala pod njegovim imenom. Ta tvrtka, vlasnica tvornice za preradu masti i tvornice za proizvodnju maslinovog ulja, bavila se uvozom i izvozom, te industrijskim poslovima. Bio je vlasnik imanja *Chacabuco*. (To su isti oni tereni na kojima se 1817. odigrala čuvena bitka za oslobođenje zemlje od španjolske vlasti.) Za djecu svojih radnika tu je podigao školu koja danas nosi njegovo ime. Utemeljio je tekstilnu tvrtku *Chatex*. Dioničar glavne tvrtke za uvoz poljoprivrednih strojeva i alata *Imagri*. Predsjednik tvrtki *Petrinovic Ltda.* u Londonu (industrija, izvoz, uvoz i brodarstvo) i *Atlas Trading Cooperation* u New Yorku (brodarski poslovi i izvoz). Čileansko državljanstvo primio je 1948. Bio je jedan od najistaknutijih članova hrvatske naseobine u Čileu i veliki dobrotvor tamošnjih hrvatskih društava. Na odgovorna mjesta u svojim tvrtkama često je postavljao svoje sunarodnjake. Član uprave hrvatskog tamburaškog zbora *Napried* (Ivan Krstulovic, dirigent) u Antofagasti, 1905. Bio je predsjednik privremene uprave JNO (1915-1918) u Antofagasti. Predsjednik centra *Petar Petrović Njegoš* JNO u Antofagasti (1916-1918) i rizničar JNO u Valparaísu (centrala). Jedan od utemeljitelja *Jugoslavenske škole* u Antofagasti (1916) i športskog društva *Sokol* (1917). Zajedno sa sunarodnjacima, bogatim industrijalcima (Baburica, Lukinović, Moro i drugi) financirao je najveći dio troškova Jugoslavenskog odbora u Londonu. Posljednja tri desetljeća života proveo je u Londonu (1922-1939) i New Yorku (od 1939). Posljednja želja mu je bila da počiva zajedno s roditeljima u obiteljskom mauzoleju (djelu hrv. kipara Tome Rosandića) koji je 1926. dao sagraditi u rodnom Supetru. U bračkom kamenu mauzoleja uklesan je grb Republike Čile.

PETRINOVIC KARLOVAC, Francisco
Industrial (Supetar, isla de Brac, Croacia, el 3/3/1882 – Nueva York, el 19/5/1951). Padres: Mateo y María. Esposa: Constance Walsworth. Hijos: Francisco Juan. Después de terminar Liceo de Split llegó a Chile (en 1900) y actuó en el comercio. Pasó un corto período en la industria salitrera y en 1908 se asoció a Pascual Baburizza, en la empresa *Baburizza, Bruna y Cía*, luego *Baburizza, Lukinovic y Cía.* y, por último, *Baburizza, Petrinovic y Cía.* hasta 1935. Fue dirigente de la industria salitrera y de sus diversas ramas hasta 1948, año en que fundó su propia empresa que gira en Chile bajo su nombre. (La empresa, propietaria de una refinería de manteca y fábrica de aceites de olivo, se dedicaba a importaciones, exportaciones e industria). Propietario de la *Hacienda Chacabuco*. (Son los mismos terrenos donde se libró la famosa batalla de liberación, en 1817). Organizador de Sociedad Anónima Textil Chacabuco Chatex. Socio principal de importadora de Maquinaria Agrícola S.A. Imagri. Presidente de *Petrinovic Company Ltda.* Londres (industrias, exportaciones, importaciones y vapores, en Inglaterra) y de *Atlas Trading Cooperation* en Nueva York (intereses navieros y exportaciones). En 1948 tomó carta de ciudadanía chilena. Fue uno de los más destacados miembros de la colectividad croata en Chile y gran benefactor de las instituciones croatas en ese país. Los puestos con más responsabilidad siempre los ofrecía a sus connacionales. Miembro del directorio del Conjunto croata de cuerdas *Napried* (Ivan Krstulovic, director) en Antofagasta, 1905. Fue presidente de la Dirección provisoria de la Defensa Nacional Yugoslava en Antofagasta (1915-1918), Presidente del Centro *Petar Petrovic Njegos* de la Defensa Nacional Yugoslava en Antofagasta (1916-1918) y Tesorero de la Defensa Nacional Yugoslava en Valparaíso (Central). Uno de los fundadores de la *Escuela Yugoslava* (1916) y Club Deportivo *Sokol* en Antofagasta, 1917. Junto

con otros compatriotas, ricos industriales (Baburizza, Lukinovic, Moro, etc.) financió la mayor parte de los gastos del Comité Yugoslavo de Londres. Residió en Londres (1922-1939) y en Nueva York (desde 1939). Su última voluntad fue que sus restos reciban sepultura junto con los de sus padres en el Mausoleo familiar que hiciera construir en su pueblo natal, en 1926 (obra del escultor croata Toma Rosandic). Sus restos fueron trasladados a Supetar en 1961. En la piedra del Mausoleo está tallado el escudo de la República de Chile que le ofreció las posibilidades de lograr tantos éxitos en su vida. Un colegio en los terrenos de Chacabuco lleva su nombre.

PERVAN ČIPIN, Frane

Liječnik (Split, 1878 – Antofagasta, 1923). Roditelji: Ante i Katica. Supruga: María Kessler. Djeca: Mladen, Vera i Jasna. Osnovnu školu pohađao je u rodnom gradu, a studij medicine je započeo na Zagrebačkom i završio na Bečkom sveučilištu, gdje je i diplomirao. Preselio se u Francusku gdje je doktorirao na Pariškom sveučilištu. Otvorio je ordinaciju u Splitu i za kratko vrijeme postao čuven i imao mnogobrojnu klijentelu. Kad je izbio prvi svjetski rat ponudio je svoje profesionalne usluge srpskoj vojsci. Obavljajući mukotrpan posao liječnika među ranjenim vojnicima i civilima, zarazio se tifusom i morao otići na liječenje u švicarsku. Odatle je, s obitelji koju je poveo, odlučio da odseli u Južnu Ameriku. Najprije je došao u Argentinu. Bez obzira na vrlo povoljne ponude za obavljanje liječničke profesije, prešao je u Čile. Diplomu je nostrificirao u Ecuadoru i potvrdio u Santiagu. Najzad se nastanio u Antofagasti gdje je bio lijepo prihvaćen kao stručnjak i stekao zavidan ugled. Hrvatska naseobina u Antofagasti obasula ga je počastima, smatrajući ga dostojnim predstavnikom znanosti i inteligencije svoje domovine. Frane Pervan neumorno se zalagao za svoju domovinu; pisao je u dnevnim listovima i novinama hrvatske naseobine, koji su se tiskali u Čileu. Podržavao je pokret za oslobođenje slavenskih naroda; prvi je predsjednik sportskog kluba *Sokol* (1917); potpredsjednik odbora *Petar Petrović Njegoš*, 1916. (ogranak političke iseljeničke organizacije Jugoslavenska narodna obrana, predsjednik Paško Baburica, v. životopis); član savjeta Jugoslavenske škole, Slavenskog pripomoćnog društva, pjevačkog zbora *Lisinski*. Hrvatski doseljenici u Antofagasti su ga štovali, bio im je učitelj i savjetnik u svim akcijama koje je naseobina poduzimala. Bio je pozvan da preuzme vodeće mjesto u jednoj bolnici u domovini, ali taj željeni plan nije uspio ostvariti. Skončao je tragično, 1923. Antofagasta mu je priredila veličanstven sprovod.

PERVAN CIPIN, Francisco

Médico Cirujano (Split, Croacia, en 1878 – Antfagasta, en 1923). Padres: Antonio y Catalina. Esposa: María Kessler. Hijos: Mladen, Vera y Jasna. Cursó sus primeros estudios en su ciudad natal, los estudios superiores los inició en la *Univ. de Zagreb* y los terminó en la *Univ. de Viena*, donde se recibió de Médico Cirujano. Se trasladó a Francia, doctorándose en la *Univ. de París*. Abrió su consultorio en Split, adquiriendo en corto tiempo una justa fama y numerosa clientela. Al declararse la guerra entre Austria y Serbia, ofreció sus conocimientos profesionales al ejército serbio, incorporándose a las filas en calidad de cirujano, desarrollando una ardua labor no solamente en la atención de los heridos, sino que durante todo el tiempo que duró el flagelo del tifus exantemático, en cumplimiento de su misión contrajo la enfermedad, por cuya causa debió trasladarse a Suiza. Trajo allí a su familia, decidiendo finalmente trasladarse a América del Sur. Llegó primero a la Argentina y no obstante tener allí ofertas muy ventajosas para ejercer su profesión, prefirió venirse a Chile. Revalidó su título profesional en el Ecuador y lo legalizó en Santiago, radicándose después en Antofagasta, donde fue acogido por todos en razón a sus méritos, gozando luego de prestigio y distinciones. La colonia croata residente lo colmó de honores y lo consideró como un exponente de la ciencia y la intelectualidad de su patria. Fue un entusiasta organizador, trabajó en bien de los intereses de su patria; escribió en diarios y periódicos de la colonia que se publicaban en Chile. Trabajó por el movimiento de liberación de los pueblos eslavos: primer Presidente del Club Deportivo *Sokol* (1917); Vicepresidente del Comité *Petar Petrovic Njegos* (1916); Consejero del Colegio Yugoslavo, perteneció a la sociedad Yugoslava; integrante del Conjunto Coral *Lisinski*. Los inmigrantes

croatas de esta ciudad lo respetaban y lo consideraban su maestro y consejero en toda actividad que emprendía la colonia. Se le invitó a desempeñar un cargo en la jefatura de uno de los hospitales de su patria, no alcanzó a cumplir este ansiado proyecto de regresar a su tierra natal, falleciendo en forma trágica en Antofagasta, en 1923. Sus funerales fueron uno de los más solemnes que recuerda Antofagasta.

PIVCEVIC MARTINOVIC, Dusan

Turistički djelatnik (Punta Arenas, 24. IX. 1930). Roditelji: Andrija i Viktorija. Supruga: Odette Bayer Covacevic. Djeca: Ricardo, Javier, Patricia, Cristian, Tamara i Paola. Otac, Andrija Pivčević Kuvačić, sin Petra i Ivanice, rođen je u Naklicama, Poljica, 25. studenog 1889. Došao u Čile (Punta Arenas), 1907. Zaposlio se u *Sociedad Exploradora Tierra del Fuego*. God. 1929. kupio je otok Santa Isabel. Oženio se Viktorijom Martinović, rođenom 8. siječnja 1895. u Supetru na Braču. (Ona je došla u Čile, Punta Arenas, 1911.) U tom braku su rođeni: Juan, Pedro, Olga, Andrés II, Violeta, Nevenka, Oriana, Eugenia, Dusan y Nelly. - Dusan Pivcevic se školovao u Punta Arenasu. Akcionar i direktor tvrtke *Turismo Andino Ltda, Agencia IATA*. Aktivan u strukovnom udruženju. član u COREDE, nadležan za turizam, 1986-1987. Predsjednik gospodarske komisije. Utemeljitelj i dopredsjednik Turističke komore Pete oblasti, 1983-1988. Član uprave CONFEDECH, na državnoj razini, pet godina. Član uprave i sadašnji dopredsjednik Trgovačke komore u Viñi del Mar. Članstva: *Rotary Club* de Viña del Mar, *Club de Viña del Mar, Granadilla Country Club, Sporting Club, Automóvil Club de Chile, Círculo de Alguaciles* de Valparaíso. Osnivač Hrvatskog doma u Viñi del Mar i Valparaísu, 1989, i njegov prvi predsjednik. Priznanja: *Acción Turística* 1988, nagrada Svjetske turističke organizacije; diploma *Especialista Costa del Sol*, koju daje španjolski turizam, 1984; *Cámara de Comercio*, 1989; *Rotary Club*, 1988-1989. Živi u Viñi del Mar (1991).

PIVCEVIC MARTINOVIC, Dusan

Agente de viajes y agente de cambios internacionales (Punta Arenas, el 24/9/1930). Padres: Andrés y Victoria. Esposa: Odette Bayer Covacevic. Hijos: Ricardo, Javier, Patricia, Cristián, Tamara y Paola. Su padre Andrés Pivcevic Kuvacic, hijo de Petar e Ivanica, había nacido en Naklice (Omis), el 25/11/1889. Se radicó en Punta Arenas en 1907, ingresó a la *Sociedad Explotadora Tierra del Fuego;* en 1929 adquirió la isla Santa Isabel. Se casó con Victoria Martinovic, nacida en Supetar (isla de Brac, Croacia), el 8/1/1895 quien había llegado a Punta Arenas en 1911. De este matrimonio nacieron: Juan, Pedro, Olga, Andrés II, Violeta, Nevenka, Oriana, Eugenia, Dusan y Nelly. - Dusan Pivcevic realizó sus estudios en Punta Arenas. Socio y gerente de Turismo Andino Ltda, Agencia IATA. Posee una nutrida actividad gremial, entre ellas: Miembro del COREDE, representando el área del turismo, 1986-1987; Presidente de la Comisión Económica; Director Fundador y Vicepresidente de la Cámara de Turismo de la V región, 1983-1988; Director Nacional de CONFEDECH durante cinco años; Director y actual Vicepresidente de la Cámara de Comercio de Viña del Mar (1991). Socio de: Rotary Club Viña del Mar, Club de Viña del Mar, Granadilla Country Club, Sporting Club, Automóvil Club de Chile, Círculo de Alguaciles de Valparaíso. Fundador del *Hrvatski dom* en Viña del Mar y Valparaíso, en 1989, y su primer presidente. Distinciones recibidas: Premio Acción Turística 1988, instituido por la Organización Mundial del Turismo; Diploma Especialista Costa del Sol otorgado por Patronato Turismo Costa del Sol de España, 1984; Cámara de Comercio, 1989; Rotary Club, 1988-1989. Reside en Viña del Mar (1991).

PIVČEVIĆ MIMICA, Petar

Trgovac (Omiš, 20. VI. 1920). Roditelji: Ivan i Filomena. Supruga: Margarita Pavlovic Pavlov. Djeca: Diana, Iván i Silvia. Prvi rođak koji je došao u Čile bio je njegov stric Andrija Pivčević Kuvačić, 1907, koji se kasnije vratio

u domovinu. Ponovo došao u Čile 1935. sa sinovcem Petrom koji se kod njega bavio stočarstvom i trgovinom. - Petar Pivčević osamostalio se 1970. i posvetio trgovini; drži dvije trgovačke radnje u Puerto Natalesu (veleprodaja i maloprodaja domaće i direktno uvezene robe). Od dolaska u Čile putovao je tri puta u domovinu da posjeti rodbinu. Član je hrvatskih iseljeničkih društava i *Rotary kluba*. Živi u Puerto Natalesu, u pokrajini Posljednja nada.

PIVCEVIC MIMICA, Pedro
Comerciante (Omis, Croacia, el 20/6/1920). Padres: Iván y Filomena. Esposa: Margarita Pavlovic Pavlov. Hijos: Diana, Iván y Silvia. El primer familiar que llegó a Chile fue su tío Andrés Pivcevic Kuvacic, en 1907, quien posteriormente viajó a su país y al regreso, en 1935, trajó a su sobrino Pedro, con quien trabajó en ganadería y comercio. En 1970, Pedro Pivcevic se independizó, dedicandose al comercio, poseyendo dos locales comerciales propios en Puerto Natales y trabajando por mayor y menor con mercaderías nacionales y extranjeras. En este último rubro, como importador directo. Desde su llegada a Chile ha viajado en tres oportunidades a su patria, para visitar a sus familiares. Pertenece en Punta Arenas a diversas instituciones croatas y a Rotary Club. Reside en Puerto Natales, provincia Ultima Esperanza.

PIZARRO STIEPOVICH, Olga

Diplomirani ekonomist (Santiago, 12. V. 1954). u Santiagu. Roditelji: José Agustín Pizarro Pantoja i Olga Stiepovich Verdugo. Suprug: Damir Mandakovic Fanta. Djeca: Vesna, Danica, Borislava i Damir. Djedov brat Luka Stjepović prvi je od rodbine koji je došao u Čile iz Orašca, 1892. (v. životopis). - Školovanje: *Instituto Santa María*, u Santiagu, i Sveučilište u Concepciónu. Diplomirala ekonomske znanosti. Na Sveučilištu *Adolfo Ibáñez* magistrirala radom o upravljanju poduzećem. Na sveučilištu *Bío Bío*, šef odjela za usmjerenja. Direktorica i nastavnica Politehničkog instituta. član utemeljitelj, 1989, Hrvatskog doma u Concepciónu. član prvih uprava kao dotajnica, a danas predsjednica. Govori engleski i njemački. Putovala je u Hrvatsku 1984. (Dubrovnik, Orašac, Split), u druge evropske zemlje, i SAD (1969). Živi u Concepciónu.

PIZARRO STIEPOVICH, Olga
Ingeniero Comercial (Santiago, el 12/5/1954). Padres: José Agustín Pizarro Pantoja y Olga Stiepovich Verdugo. Esposo: Damir Mandakovic Fanta. Hijos: Vesna, Danica, Borislava y Damir. Su tío abuelo Luka Stjepovic fue primer pariente que llegó desde Orasac, Croacia, a Chile, en 1892 (v. su biografía). Estudios: *Instituto Santa María* de Santiago, y *Univ. de Concepción*. Licenciada en Ciencias Económicas e Ingeniero Comercial. En la *Univ. Adolfo Ibáñez*, Grado de Magister en Dirección de Empresas. En la *Univ. del Bío Bío* se desempeñó como Jefe de carerras. Directora del *Instituto Politécnico*, y docente. Socio fundador, en 1989, del *Hrvatski dom* en Concepción. Miembro de las primeras directivas en los cargos de Prosecretaria, Relacionadora Pública. Habla inglés y alemán. Viajó en 1984 a Croacia (Dubrovnik, Orasac, Split), resto de Europa, y en EE.UU, en 1969. Reside en Concepción.

PLIVERIĆ PREBEG, Darko Darío
Poduzetnik (Zagreb, 17. IV. 1920). Roditelji: Vladimir i Ljiljana. Supruga: Mariana Rado H. Došao u Čile, Santiago, 1949. Srednja škola: u Zagrebu; nadalje, *Voralpines Knabeninstitut Dr. Schmidt*, St. Gallen, Švicarska; *Ecole Lemania, Lausanne*; Sveučilišni studij u Zagrebu i Budimpešti. Diplomu ekonomskih znanosti i titulu doktora prava stekao na sveučilištu *Sv. Elizabeta* u Pečuhu. Specijalizirao se za proizvodnju tekstila, u Milanu. Vlasnik je tekstilne industrije *Lanífico Magallanes Twed*, danas *Dario Darko Pliveric S.A. Magallanes Twed.* Osvojio je Nacionalno prvenstvo u skijanju, 1958. Član je Rotary kluba; član uprave *Ski Club Portillo*, član *Club de Golf* Cachagua-Zapallar. Živi u Santiagu.

PLIVERIC PREBEG, Darko Darío
Empresario (Zagreb, Croacia, el 17/4/1920). Padres: Vladimir y Liliana. Esposa: Mariana Rado H. Llegó a Chile, Santiago, en 1949. Estudios secundarios: Zagreb; *Voralpines Knabeninstitut Dr. Schmidt*, St. Gallen, Suiza; Ecole Lemania, Lausanne, Suiza. Estudios universitarios en Zagreb y en Budapest. Título en Ciencias económicas y Doctorado en Derecho, en la *Univ. de Santa Isabel*, Pecs,

Hungría. Se especializó en industria textil, en Milán, Italia. Es dueño de la industria textil *Lanífico Magallanes Twed*, hoy *Dario Darko Pliveric S.A. Magallanes Twed.* Obtuvo el Campeonato Nacional de Ski, en 1958. Socio del Rotary Club, Director del Ski Club *Portillo.* Miembro del Club de Golf *Cachagua-Zapallar.* Reside en Santiago.

PODUJE SAPIAIN, Miguel Angel

Pravnik, političar (Santiago, 5. I. 1948). Roditelji: Domingo i Hilda. Supruga: María Teresa Carbone Boudet. Djeca: María José, Ignacio i Magdalena. Njegov otac, Dinko Poduje, došao je u Čile dvadesetih godina, s otoka Visa. Umro je u Santiagu 1991. - Miguel Angel Poduje školovao se u *Colegio San Gabriel*, *Liceo J.V. Lastarria.* Studirao na Katoličkom sveučilištu i diplomirao 1971. radom: *Marco Institucional de la Vivienda en Chile.* Te godine radi u *Asociación de AA y PP Libertad* kao pravnik, a 1972 - 1974. postaje javni tužitelj. Od 1974. u vojsci, kao pravnik u stambenim poslovima, i pravni savjetnik u *Colegio de Consultores de Chile.* Bio pravni savjetnik u tajništvu Predsjedništva Republike (general Augusto Pinochet Ugarte), do 1983, kad je postao podsekretar u Ministarstvu za stambene odnose i urbanizam. God. 1984. imenovan za ministra u vladi generala Pinocheta. Od 1978. predavao je pravnu regulativu na Građevinskom fakultetu Katoličkog sveučilišta. Učlanjen je u *Automóvil Club de Chile* i *Estadio francés.* Živi u Santiagu.

PODUJE SAPIAIN, Miguel Angel
Abogado, político (Santiago, el 5/1/1948). Padres: Domingo e Hilda. Esposa: María Teresa Carbone Boudet. Hijos: María José, Ignacio y Magdalena. Su padre Dinko Poduje había llegado en los años veinte de la isla de Vis, Croacia. Falleció en Santiago, en 1991. - Miguel Angel Poduje hizo sus estudios en el *Colegio San Gabriel, Liceo J. V. Lastarria* y *Univ. Católica.* Titulado en 1971. Tesis: *Marco Institucional de la Vivienda en Chile.* En 1971, en la Asociación de AA y PP Libertad como Abogado y, 1972-1974, Fiscal. De 1974, al Ejército de Chile, siendo Abogado en Vivienda. Desde ese año, Abogado Asesor del Colegio de consultores de Chile. Fue Abogado Asesor de la Secretaría General de la Presidencia de la República y Asesor del Comando de Apoyo del Ejército (General Augusto Pinochet Ugarte), en materias habituales hasta 1983 en que fue nombrado Subsecretario de la Vivienda y Urbanismo. En 1984 fue designado Ministro en el Gobierno del general Pinochet. De 1978, Profesor de la Cátedra de Legislación de la Facultad de Ingeniería de la Escuela de construcción Civil de la *Univ. Católica.* Socio del Automóvil Club de Chile y Estadio Francés. Reside en Santiago.

POKLEPOVIC PETRICIO, Danilo
Elektroinženjer, sveučilišni profesor (Iquique, 9. VIII. 1916). Roditelji: Mihovil (v. životopis) i Filma. Supruga: Carmen Klamer. Djeca: Miguel. Srednja škola: *Colegio San Luis* u Antofagasti. Studirao na *Univ. de Chile* u Santiagu. Stekao naslov inženjera 1941. Dobio diplomu na Sveučilištu u Stanfordu, SAD, 1942. Radio u: *Compañía Chilena de Electricidad*, 1940-1941; *General Electric Co*, New York, 1942; CORFO, šef odjela za industriju, 1943-1950; potom BIMA (šume i drvna industrija). God. 1952. direktor je u *Sociedad Ganadera de Tierra del Fuego.* Predavao je na Tehničkom fakultetu, *Univ. de Chile.* U 1966, BID (Banka za obnovu i razvoj) šalje ga u Meksiko, i 1970. u Brazil. Od lipnja 1971. tajnik je čileanske komisije UNCTAD-a III. U 1974. predstavnik je BID-a u Caracasu. Član upravnog odbora čileanske građevinske komore i osiguravajuće tvrtke *La Mapocho.* Svojedobno predsjednik Čileansko-jugoslavenskog (danas hrvatskog) instituta za kulturu. Članstva: *Club de la Unión, University Club* i *Club de Golf.*

POKLEPOVIC PETRICIO, Danilo
Ingeniero civil electricista, Profesor Universitario (Iquique, el 9/8/1916). Padres: Miguel (v. su biografía) y Filma. Esposa: Carmen Klamer. Hijos: Miguel. Estudios: *Colegio San Luis* de Antofagasta y *Univ. de Chile* en Santiago. Ingeniero civil, en 1941. Título en la *Univ. de Stanford*, EE.UU, en 1942. Fue Ingeniero de la Compañía Chilena de Electricidad, 1940-1941. Ingeniero en la *General Electric Co.* Nueva York, en 1942. De 1943, Ingeniero de CORFO, Jefe del Departamento de Industrias. En 1950, Gerente de BIMA (Bosques e Industrias Madereras, S.A.). En 1952, Gerente General de la Sociedad Ganadera de Tierra del Fuego. Profesor de

la Cátedra de Industrias de la Escuela de Ingeniería, en la *Univ. de Chile*. En 1966, por intermedio del Banco Internacional de Desarrollo (BID) Ingeniero Residente en México. En 1970, en Brasil. Desde julio de 1971, Secretario de la Comisión Chilena de UNCTAD III. En 1974, Representante de BID en Caracas. Director de la Cámara Chilena de la Construcción y de la Cía de Seguros La Mapocho. Fue Presidente del Instituto Chileno-Yugoslavo de Cultura (hoy: croata), Socio del Club de la Unión, *University Club* y Club de Golf.

POKLEPOVIC NOVILLO, Pedro

Pravnik i senator (Iquique, 5. X. 1906). Roditelji: Jakov Poklepović Mazzola i Julia Novillo Ginés. Supruga: Doris Braun. Djeca: Sonia, Olga, Tatiana, Myra, Alejandro, Carlos Edaurdo i Pedro. Otac mu se rodio 1877. u Milni, a u Čile je došao 1903. (v. životopis). - Pedro Poklepovic Novillo školovao se u Valparaísu, u školi *Los Sagrados Corazones*. Diplomirao je pravo 1931. Službovao u Valparaísu. Izabran za zastupnika (1937-1945) a potom za senatora (1949-1953) provincije Valparaíso. Na potonju funkciju izabran u još jednom mandatu (1953-1961). Bio je član upravnog odbora u ugljenokopu *Lota*, osiguravajućeg društva *La Marítima*, banke *Banco Sudamericano*, zaklade *Oscar y Elsa Braun*. Predsjednik u *Sociedad Explotadora de Tierra del Fuego*, član upravnog odbora brodarske tvrtke *Arauco*, te bolivijske rudarske tvrtke *Huanchaca*. Između 1947. i 1952. predsjednik je u *Club de Viña*. Bio je predsjednik Udruge pričuvnih časnika. Članstva: Club *de la Unión*, *Club de Valplaraíso*, *Club de Viña*, *Club Naval de Campo*, *Sporting Club* i *Club de Golf Granadiela*.

POKLEPOVIC NOVILLO, Pedro

Abogado y Senador (Iquique, el 5/10/1906). Padres: Santiago Poklepovic Mazzola y Julia Novillo Ginés. Esposa: Doris Braun. Hijos: Sonia, Olga, Tatiana, Myra, Alejandro, Carlos Eduardo y Pedro. Su padre había nacido en 1877, en Milna, isla de Brac, Croacia, y llegó a Chile (Iquique), en 1903 (v. su biografía). - Pedro Poklepovic Novillo estudió en *Los Sagrados Corazones* de Valparaíso. Se tituló de abogado en 1931. Ejerció en Valparaíso. Elegido diputado por Valparaíso, de 1937 a 1945. De 1945 a 1953, senador de la República por Valparaíso, comisión de Hacienda. De 1953 al 1961, reelegido por la misma provincia, en el Senado, miembro de la Comisión de Hacienda. Fue director de la Compañía Carbonífera de Lota, de la Compañía de seguros *La Marítima*, del Banco Sudamericano, de la Fundación *Oscar y Elsa Braun*. Presidente de la Sociedad Explotadora de Tierra del Fuego, Director de la Compañía Naviera *Arauco*, de la Compañía Minera *Huanchaca* de Bolivia. Presidente (entre 1947 y 1952) del Club de Viña. Fue presidente del Círculo de Oficiales de reserva del Regimiento Coraceros. Socio del Club de la Unión, Club Valparaíso, Club de Viña, Club Naval de Campo, *Sporting club* y Club de Golf *Granadiela*.

POKLEPOVIĆ MAZZOLA, Jakov

Poduzetnik u industriji salitre (Milna na Braču, 8. I. 1877 – Viña del Mar 8. I. 1928). Roditelji: Petar i Liza. Supruga: Julia Novillo Ginés. Djeca: Pedro i María. Došao je u Čile 1903, u Iquique. Zaposlio se u engleskoj tvrtki za proizvodnju salitre *English Lomax y Cía.* (kasnije *Buchanan Jones y Cía.*) kao računovođa. U 1904. bio je zamjenik upravitelja tvornice salitre *Hervacka*, a 1905. je postao upravitelj. U 1910. na mjestu je upravitelja tvornice salitre *Eugenia*, u mjestu Aguas Blancas, pored Antofagaste. Ta je tvornica bila vlasništvo tvrtke *The Aguas Blancas Nitrate Co. Ltda*, a Jakov Poklepović je u njoj bio do 1913. Neko je vrijeme vodio tvrtku *Lastenia* koja će se ujediniti s *The Lautaro Nitrate Co.Ltda.* U 1916. postao je generalni zastupnik tvrtke *Baburizza, Lukinovic y Cía.* za sve poslove vezane uz salitru. Pod njegovom upravom započela je i dovršena je gradnja postrojenja *Chacabuco*, najmodernijeg i najvećeg proizvođača salitre u to vrijeme. Bio je član ogranaka JNO u Antofagasti, Iquiqueu i Valparaísu.

POKLEPOVIC MAZZOLA, Santiago

Salitrero (Milna, isla de Brac, Croacia, el 8/1/1877 – Viña del Mar, el 8/1/1928). Padres: Pedro y Elisa. Esposa: Julia Novillo Ginés. Hijos: Pedro y María. Llegó a Chile en 1903, a Iquique, ingresando a la empresa salitrera inglesa *English Lomax y Cía*, posteriormente transformada en *Buchanan Jones y Cía*, en la cual asumió el cargo de contador. En 1904 ocupó el cargo de Subadministrador de la

Oficina *Hervacka*, y en 1905 fue Administrador de esta oficina. En 1910 tomó a su cargo la administración de la más importante y mayor productora de salitre en Aguas Blancas de Antofagasta, la *Oficina Eugenia*, perteneciente a *The Aguas Blancas Nitrate Co.* Ltda, cargo que desempeñó hasta 1913. Luego hizo cargo de la gerencia de la Compañía salitrera *Lastenia*, que se fusionaría con *The Lautaro Nitrate Co. Ltda.* En 1916 fue nombrado Apoderado General de la empresa *Baburizza, Lukinovic y Cía*, en todos los negocios salitreros. Bajo su dirección se inciaron los trabajos de construcción y terminación de la Oficina Salitrera *Chacabuco*, la más moderna y mayor productora de salitre de su época. Fue miembro del Directorio de filiales de la Defensa Nacional Yugoslava en Antofagasta, Iquique y Valparaíso.

POKLEPOVIĆ MAZZOLA, Mihovil

Poslovodnik (Milna na Braču, 10. XII. 1879 – Santiago, 13. V. 1956). Roditelji: Petar i Liza. Supruga: Filma Petricio. Djeca: Elisa i Danilo (v. životopis). Došao je u Čile 1907. - Mihovil Poklepović školovao se u domovini. U provinciji Tarapacá bavio se djelatnošću vezanom za proizvodnju salitre. Počeo je raditi u tvrtki *Harrington, Morison y Co.* gdje je proveo dvije godine. Poslije toga je dvadeset i dvije godine radio u tvrtki *Mitrovic Hermanos*, gdje je bio upravitelj; najzad je postao zastupnik tvrtke *Baburizza, Petrinovic, Herrera, Ltda.* u Antofagasti. U Santiago se preselio 1934. Bio je član uprave tvrtke *FENSA*. Sudjelovao je aktivno u kulturnom, domoljubnom i društvenom životu hrvatske naseobine. Bio je prvi predsjednik Dobrotvorne zaklade *Pascual Baburizza*, član Jugoslavenskog doma (danas: Hrvatskog), Kluba *Unión* i član uprave Konjičkog kluba u Antofagasti.

POKLEPOVIC MAZZOLA, Miguel
Gerente (Milna, isla de Brac, Croacia, el 10/12/1879 – Santiago, el 13/5/1956). Padres: Pedro y Elisa. Esposa: Filma Petricio. Hijos: Elisa y Danilo (v. su biografía). Llegó a Chile en 1907. Estudios en su patria. En la región de Tarapacá se dedicó a actividades salitreras. Se inició con la empresa *Harrington, Morison y Co.* donde trabajó dos años. Después, durante veintidós años trabajó con *Mitrovic Hermanos*, de la cual fue Gerente General, y finalmente como apoderado de la empresa *Baburizza, Petrinovic, Herrera, Ltda*, en Antofagasta. En 1934 se trasladó a Santiago, dedicándose al comercio y a la industria. Perteneció al Directorio de la empresa industrial FENSA. Participó activamente en la vida cultural, patriótica y social de la colectividad croata. Fue el primer Presidente de la Fundación de Beneficencia *Pascual Baburizza*. Fue socio del *Jugoslavenski dom* (hoy: *Hrvatski dom*), Club de la Unión y Director del Club Hípico de Antofagasta.

RADIC PIRAINO, Srdjan

Inženjer elektrotehnike, športaš (Limache, 3. III. 1939 – Cordilleras de los Andes, 5. XII. 1992) Roditelji: Hrvoje Radić Dragičević (v. životopis) i Inés Piraino. Supruga: Daisy Dewar Arancibia. Djeca: Srdjan, Daska i Danica. Poslije gimnazije *Colegio San Luis* u Antofagasti, studirao na Tehničkom fakultetu *Univ. Santa María* u Santiagu. Diplomirao je elektrotehniku, 1961. Specijalizirao je telekomunikacije na istom sveučilištu (postdiplomski studij, 1962-1963). Predavao je na Elektrotehničkim fakultetima (*Univ. Católica* i *Univ. de Chile*). U razdbolju 1965-1972. radi u Nacionalnom poduzeću za telekomunikacije, *ENTEL Chile S.A.* U 1967. putuje u G.E.C, Engleska, gdje se usavršava u mikrovalnim sustavima. U razdoblju 1968-1969. vodi postaju za satelitske komunikacije, Longovilo. Od 1969. do 1972. šef je odjela Međunarodnih službi ENTEL-a. U razdoblju 1968-1972. sudjeluje u radu međunarodnih skupova o satelitskim komunikacijama (INTERSAT) u SAD i Evropi, kao predstavnik

čilea. Od 1972-1974. generalni je direktor tvrtke *Molinos y Fideos Lucchetti S.A.* Najzad se posvetio privatnim poslovima. član je i utemeljitelj projektantske tvrtke *SET Ltda.* Bio je suradnik TV kanala 13 i tehnički savjetnik generalnog direktora u ENTEL-u. Od 1975, ne zapustivši vlastite poslove, bio je generalni direktor čileanske filijale tvrtke *United Shoe Machinery Corporation.* Bio je pilot i instruktor letenja više od trideset godina. član kluba jedriličara Santiaga (predsjednik). U nekoliko navrata bio je prvak Čilea i natjecao se na međunarodnim jedriličarskim priredbama. God. 1990. oborio je južnoamerički rekord na natjecanju *Tisuću kilometara leta,* vozeći se u jednosjedu. Tragično je preminuo kada se njegova jedrilica srušila u blizini brda El Morado u Kordiljerima, 50 milja od mjesta Los Andes.

RADIC PIRAINO, Srdjan

Ingeniero Civil Electricista, Deportista(Limache, el 3/3/1939 – Cordilleras de los Andes, el 5/12/1992). Padres: Hrvoje Radic Dragicevic (v. su biografía) e Inés Piraino. Esposa: Daisy Dewar Arancibia. Hijos: Srdjan, Daska y Danica. Estudios: *Colegio San Luis* de Antofagasta, y *Facultad Técnica, Univ. Santa María.* Titulado Ingeniero Civil Electricista, en 1961. Especializado en Telecomunicaciones en la misma Universidad (Estudios de postgrado, 1962-1963). Paralelamente Profesor en la Facultad de Ingeniería Electricista. En 1964, Profesor en las Escuelas de Técnicos Electricistas de la *Univ. Católica* de Valparaíso. En los años 1971-1972 dictó cursos de su especialidad en la Facultad de Ingeniería de *la Univ. de Chile,* y en 1973, un curso sobre Sistemas Microondas en la Escuela de Ingeniería de la *Univ. Católica de Chile.* Desde 1965 a 1972, en la Empresa Nacional de Telecomunicaciones, ENTEL Chile S.A. En 1967 viajó a G.E.C. de Inglaterra para participar en Cursos de Perfeccionamiento en Microondas. En 1968-1969, Ingeniero Jefe de la Estación de Comunicaciones Vía Satélite (Longovilo). En 1969-1972, Jefe de la Oficina de Servicios Internacionales de ENTEL. Durante el período 1968-1972 participa en diversas reuniones internacionales del Consorcio de Comunicaciones Via Satelite (INTERSAT) en representación de Chile, en EE.UU. y Europa. En 1972-1974, Gerente General de Molinos y Fideos Lucchetti S.A. Luego dedicado a la actividad privada en forma particular. Socio fundador de la empresa SET Ltda, entidad dedicada a proyectos de Ingeniería. Ha sido Asesor del Canal 13 de TV y Técnico del Gerente General de ENTEL Chile. Desde 1975, sin abandonar la actividad profesional particular, Gerente General de la filial chilena de *United Shoe Machinery Corporation.* Piloto e instructor de aviones y planeadores, con más de treinta años y miles de horas de vuelo. Miembro de Planeadores de Santiago (Presidente). Varias veces campeón nacional de su especialidad; compitió en los torneos mundiales representando a Chile. En 1990 batió el récord sudamericano de los *Mil kilómetros de vuelo* en una aeronave monoplaza. Falleció trágicamente cuando su aeronave, por *falla térmica* se estrelló en las cercanías del cerro El Morado, a más de 50 millas de Los Andes.

RADIC PIRAINO, Vladimir

Bankovni stručnjak (Quillota, 31. X. 1933). Roditelji: Hrvoje Radić Dragičević (v. životopis) i Inés Piraino. Supruga: Marta Sylvester Riedel. Djeca: Hrvoje, Goran i Stojan. - Vladimir Radic Piraino polazio je gimnaziju *Colegio Sagrados Corazones* u Valparaísu. Bio je šef nabave u rudarskoj tvrtki *Mantos Blancos* u Antofagasti, do 1961. Član upravnog odbora tvrtke *La Importadora del Norte S.A.* i rudarskih tvrtki *Orengo* i *Coloso.* Član upravnog odbora: *Pesquera Iquique S.A*; rudarskih tvrtki *Chañaral y Taltal* i *Espinos*; u drvnoj industriji *Quineco*, industriji brašna i tjestenine *Carozzi*, te (u Antofagasti) u *Banco Continental.* Od 1977. do 1980. član uprave *Banco Sud Americano*; predsjednik Banke *O'Higgins.* Potpredsjednik u *Sudamericana Exploradora de Minas*; potpredsjednik rudnika *Tesoro S.A*; član upravnog odbora Antofagasta *Holding P.L.C.* (britanska tvrtka); generalni direktor tvrtke *Inversiones Adriáticas S.A*; član uprave *Inversiones O'Higgins, Punta Arenas, Ltda*; član upravnog odbora *Inversiones y Renta Copernico S.A.* i član upravnog odbora Slobodne trgovačke zone u Punta Arenasu. Članstva: *Club de la Unión* (Santiago), *Automóvil Club de Yates* (Antofagasta). Živi u Santiagu.

RADIC PIRAINO, Vladimir

Ejecutivo bancario (Quillota, el 31/10/1933). Padres: Hrvoje Radic Dragicevic (v. su

biografía) e Inés Piraino. Esposa: Marta Sylvester Riedel. Hijos: Hrvoje, Goran y Stojan. - Vladimir Radic Piraino realizó sus estudios en el *Colegio Sagrados Corazones* de Valparaíso. Fue jefe de compras de la empresa minera *Mantos Blancos*, hasta el año 1961, en Antofagasta. Director de *Importadora del Norte S.A.* y de las *Mineras Orengo* y *Coloso*. Director de las siguientes instituciones: *Pesquera Iquique S.A*; *Cía Minera Chañaral y Taltal, Minera Espinos, Forestal Quineco, Cía Molinos y Fideos Carozzi* y el Consejo Local de Antofagasta del *Banco Continental*. En 1977-1980, Director *Banco Sud Americano*; fue presidente del *Banco O'Higgins*. Vicepresidente de *Sudamericana Exploradora de Minas*; Vicepresidente de *Minas El Tesoro S.A*; Director de *Antofagasta Holding P.L.C.* (Sociedad Inglesa); Director Gerente de *Cía Inversiones Adriáticos S.A*; Director de *Inversiones O'Higgins, Punta Arenas, Ltda*; Director de *Inversiones y Renta Copernico S.A.* y Director de *Administradora Zona Franca de Punta Arenas Ltda.* Socio del Club de la Unión, Automóvil Club de Yates de Antofagasta. Reside en Santiago.

RADIĆ DRAGIČEVIĆ, Hrvoje

Ravnatelj u trvtkama (Pučišća na Braču, 12. VII. 1900 - ?). Roditelji: Petar i Manda. Supruga: Inés Piraino. Djeca: Vladimir, Smiljan i Srdjan. Školovao se u domovini. Započeo je raditi (1917-1923) kao porezni službenik. U Čile je došao 12. srpnja 1925, u provinciju Antofagasta, gdje se zaposlio u tvrtki *The Lautaro Nitrate Co*, vlasništva Paška Baburice. Od 1927. do 1932. radi u tvornici salitre *Aconcagua*. Od 1932-1935. u Quilloti se bavi rudarstvom, iskorištava, zajedno s bratom, nalazište vapnenca; 1935-1937, šef odjela na imanju *Chacabuco* Frane Petrinovića Karlovca, iz Supetra; 1937-1942, upravitelj u tvornici salitre *Gloria*, kod Iquiquea. Od 1942. do 1959. posvetio se poljoprivredi u Limacheu, u blizini Valparaísa, unajmivši parcelu *San Vicente*; 1950-1960, generalni upravitelj tvornica salitre *Alemania* i *Chile* tvrtke *Iquique*, u Taltalu. Od 1961. je direktor tvrtke *Iquique*, sa sjedištem u Santiagu. Članstva: *Club de Limache*.

RADIC DRAGICEVIC, Hrvoje

Gerente (Pucisca, isla de Brac, Croacia, el 12/7/1900 - ?). Padres: Pedro y Magdalena. Esposa: Inés Piraino. Hijos: Vladimir, Smiljan y Srdjan. Hizo sus estudios en su patria. Se inicia en 1917-1923 como empleado fiscal de *Impuestos Internos*. El 12/7/1925 llegó a Chile, Provincia de Antofagasta, ingresando a la compañía *The Lautaro Nitrate*, de Baburizza; en 1927-1932, Jefe de Pampa en la Oficina Salitrera *Aconcagua*; en 1932-1935, en Quillota, dedicado a actividades mineras, explotando yacimiento de cales, en sociedad con su hermano; en 1935-1937, Jefe de Sección de la *Hacienda Chacabuco*, de Francisco Petrinovic Karlovac (nacido en Supetar); en 1937-1942, a la Oficina de la Compañía Salitrera *Gloria*, de Iquique, como administrador. En 1942-1950, dedicado a la agricultura en Limache, arrendatario de la chacra *San Vicente*; en 1950-1960, Administrador General de la Oficina *Alemania* y *Chile*, de la Compañía Salitrera *Iquique*, en Taltal. Desde 1961, Gerente de la Compañía Salitrera *Iquique*, con sede en Santiago. Socio del Club de Limache.

RADMILOVIĆ LUKŠIĆ, Petar

Knjigovođa, poduzetnik, konzul (Sutivan na Braču, 18. XII. 1905 – Antofagasta, 18. XII. 1996). Roditelji: Grgur i Franka. Supruga: Elena Papic. Školovao se u domovini i u *Instituto Comercial* u Antofagasti. Dobio diplomu knjigovođe. Došao u Čile 1921. Počeo u tvrtki *Baburizza, Lukinovic y Cía.* radeći u računovodstvu. Bio zatim u opskrbnoj željezničkoj zadruzi *Antofagasta-Bolivia* i u tvrtki Kuzme Lukšića u Antofagasti. Od 1931. je u tvrtki *Luksic Yutronic y Cía* kao ovlašteni knjigovođa i dioničar. Povrh toga je savjetnik u *Banco de Crédito e Inversiones*. član upravnog odbora građevinske tvrtke *VIALCO* i dopredsjednik Trgovačke komore u Antofagasti. Od 1953. bio počasni jugoslavenski konzul u Antofagasti. Njegovim zalaganjem fotokopirani su mnogobrojni dokumenti o povijesti hrvatske naseobine i darovani Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu i Institutu za migracije Hrvatske, također u Zagrebu. Dopisnik časopisa *Matica*. Bio član uprave Jugosl. pripomoćnog društva. članstva: *Rotary Club, Club de la Unión, Club Inglés, Centro español*.

RADMILOVIC LUKSIC, Pedro

Contador, Empresario, Cónsul (Sutivan, isla de Brac, Croacia, el 18/12/1905 – Antofagasta,

el 18/12/1996). Padres: Gregorio y Francisca. Esposa: Elena Papic. Estudios en su patria y en *Instituto Comercial* de Antofagasta. Titulado Contador. Llegó a Chile en 1921. Se inició en la empresa *Baburizza, Lukinovic y Cía*, actuando en su Departamento de Contabilidad. Trabajó en la *Cooperativa del Ferrocarril Antofagasta - Bolivia*, y con la empresa de Cosme Luksic, en Antofagasta. Desde 1931, en la empresa *Luksic, Yutronic y Cía.* como contador apoderado y socio Administrador. Además, consejero del *Banco de Credito e Inversiones*. Director de la empresa Constructora *VIALCO*, y Vicepresidente de la *Cámara de Comercio* de Antofagasta. Desde 1953, Cónsul honorario de Yugoslavia en Antofagasta. Con su colaboración, se sacaron fotocopias de importante documentación sobre la historia de la colectividad croata residente, obsequiadas luego a la Biblioteca Nacional y Universitaria de Zagreb y al Instituto para Migración Croata, también de Zagreb. Corresponsal de la revista *Matica*, de Zagreb. Fue Director de la Sociedad Yugoslava de Socorros Mutuos. Miembro de Rotary Club, Club de la Unión, Auto Club, Club Inglés, Centro español.

RADONICH SCARPA, Antonio

Filmski režiser i poduzetnik (Punta Arenas, 6. VI. 1899 - Punta Arenas, 6. XI. 1971). Roditelji: Mijo Radonić Blajović i Kornelija Škarpa Kovačević. Otac mu je iz Starog Grada na Hvaru, u čile je došao 1891. Naselio se na Ognjenoj zemlji 1898, i iste godine oženio. Umro je 16. rujna 1927. U braku se rodilo troje djece: Nicolina, Antonio i Tomás. - Antonio Radonich Scarpa razvio je filmsku djelatnost u Porveniru i Punta Arenasu. Započeo je 1918. snimati dokumentarne filmove o Magallanesu i tako, s poznatim umjetnikom Joséom Bohrom Elzerom, postao pionir čileanske kinematografije. Među prvim filmskim ostvarenjima (1918) su naslovi: *Como por un tubo, Un billete de Lotería* i *Los Parfumos o mi coche alegre*. U Punta Arenasu, u *Teatro Royal* prikazali su (26. III. 1919) filmski žurnal *Actualidades de Punta Arenas No 1.* Dužina filma, 350 m. Radonich i Bohr su nastavili zajedno snimati do 1920, kad se José Bohr odselio s Ognjene zemlje, a Radonic osnovao svoju tvrtku *Radonich Fims.* Snimio nekoliko filmova za seriju *Rahitis u Magallanesu*, i čileanska vlada ga je pozvala da ih prikaže u svečanim salonima Predsjedništva Republike. Na projekciji je bio i tadašnji čileanski predsjednik Arturo Alessandri Palma. Značajne su filmske dokumentarne realizacije o otoku Dawson, o nezgodi aviona *Magallanes* kod Punta Arenasa (21. V. 1921). Radonićevi filmovi obuhvaćaju blizu 200.000 metara snimljenog materijala (pejzaži, prizori iz trgovine i stočarstva, komedije itd.). Upotrebljavao je filmsku kameru marke *Pathé Fréres* nabavljenu u Francuskoj 1912. i napravu za kopiranje filmova *Eberhard Schneider* iz SAD. U nekim scenama filma *Un billete de Loteria* glumci su čitali novine *Domovina* (utemeljene 1908), glasilo hrvatske naseobine iz Punta Arenasa. Zbog pomanjkanja prikladnog prostora za svoj rad, morao se definitivno preseliti u Porvenir, gdje se posvetio trgovini i bio vlasnik prvog kazališta. Tridesetih godina držao je dvoranu za kazališne i filmske predstave, jedinu u Porveniru. Napisao je (1922) više popijevki, vrlo popularne u to vrijeme. Muzej u Porveniru čuva filmsku opremu Antonia Radonicha Scarpe, prvog čileanskog filmskog režisera. Počiva na gradskom groblju u Porveniru, na Ognjenoj zemlji.

RADONICH SCARPA, Antonio
Director de cine y empresario (Punta Arenas, el 6/6/1899 – Punta Arenas, el 16/11/1971). Padres: Miguel Radonic Blajovic y Cornelia Scarpa Kovacevic. Sus padres eran oriundo de Stari Grad (isla de Hvar, Croacia). Su padre había llegado a Chile en 1891 para establecerse definitivamente en Tierra del Fuego, en 1898. (El mismo año contrajo matrimonio con Cornelia Scarpa Kovacevic). Después de 35 años de ruda labor, falleció el 16/9/1927. El matrimonio tuvo tres hijos: Nicolina, Antonio y Tomás. - Antonio Radonich Scarpa se dedicó al desarrollo de la industria cinematográfica en Porvenir y Punta Arenas. En 1918 inició la producción de películas relacionadas con el Territorio de Magallanes, habiendo sido por este motivo uno de los precursores del cine nacional, junto al conocido artista José Bohr Elzer. En 1918 han producido las peliculas: *Como por un Tubo, Un billete de Lotería* y *Los Parfumos o mi coche alegre.* En el *Teatro Royal* de Punta Arenas estrenaron *Las Actualidades de Punta Arenas, No. 1.* – una pelicula de

350 m. Radonich y Bohr continuaron en conjunto sus actividades cinematográficas hasta el año 1920, época en que José Bohr se ausentió definitivamente de la Tierra del Fuego. Continuando en las actividades cinematográficas, Radonich fundó su empresa *Radonich films* y procedió a filmar varias películas sobre el tema *El Raquitismo en Magallanes*, trabajo que le valió adhesión formal por parte del Supremo Gobierno que intervino en la exhibición de estas películas ante la Presidencia de la República. Como un dato curioso y digno de mencionar es que la exhibición de las peliculas sobre *El Raquitismo en Magallanes*, filmada por Radonich, fueron las primeras que se pasaron en el Salón de Honor de la Presidencia de la República, siendo presenciadas por el Presidente de aquel entonces, Arturo Alessandri Palma. Son importantes las realizaciones documentales sobre la isla Dawson y la historia con el avión *Magallanes* (el 21/5/1921) cerca de Punta Arenas. Las películas de Radonich constituyen un material de cerca de 200 mil metros (vistas panorámicas, comercio y ganadería, comedias, etc). Utilizaba la cámera francesa *Pathé Fréres* de 1912 y el aparato – copiador *Eberhard Schneider* (EE.UU.). En algunas escenas de la pelicula *Un billete de Lotería*, los actores leían el periódico *Domovina* (fundado por la colectividad croata de Punta Arenas, en 1908). A falta de campo de acción propicio a sus labores, Radonich hubo de trasladarse a Porvenir (en 1923), dedicándose al comercio y como primer empresario teatral. En los años treinta disponía de una sala para espectáculos teatrales y cine, que fue la única con que contaba la población en esta época. Es el autor de varias canciones muy populares en la época. El Museo de Porvenir guarda en sus vitrinas el equipo de la producción cinematográfica de Antonio Radonich Scarpa, el primer director de cine chileno. Sus restos están en el Cementerio Municipal de Porvenir.

RAJEVIC BEZMALINOVIC, Andrija

Profesor (Antofagasta, 25. II. 1929). Roditelji: Toma i Marija. Supruga: Alicia Hidalgo. Djeca: María Luisa. Njegovi roditelji - Toma Rajević Dragičević, sin Josipa i Olive, rođen 8. veljače 1900. u Supetru, i Marija Bezmalinović Bojanović (kći Andrije i Jakobine), rođena 28. ožujka 1899. u Nerežišćima - došli su u Čile u siječnju 1925. Upoznali su se na brodu i iskrcali u Antofagasti (kamo su stigli kroz Magallanov tjesnac). Vjenčali su se 1926. u Antofagasti, gdje su se nastanili i bavili trgovinom. Krajem 1933, nakon muževe smrti, majka se sa četvero djece vratila na Brač (Supetar). - Andrija Rajevic Bezmalinovic završio je osnovnu školu u Supetru i srednju u Splitu. Studirao je u Zagrebu, na *Filozofskom fakultetu*. Diplomirao je 1954. i stekao zvanje profesora hrvatskog jezika i književnosti i kratko vrijeme službovao u Ključu (Bosna i Hercegovina). God. 1958. vratio se u Čile. Bio je profesor hrvatskog jezika u Centru za slavenske studije na *Univ. de Chile*. Posvetio se prvenstveno slavenskoj filologiji i objavio je nekoliko članaka iz svoje struke u znanstvenim časopisima. Objavio je knjigu *Curso Básico de Idioma croataservio para hispanoablantes*, Santiago, 1979. (*Osnovni tečaj hrvatskosrpskog za govornike španjolskog jezika*). Preveo je na španjolski ove naslove, objavljene u čileu: *Smrt Smail-age Čengića* Ivana Mažuranića (Santiago, 1985); *Gorski vijenac* Petra Petrovića Njegoša (Santiago, 1987); *Šegrt Hlapić* Ivane Brlić-Mažuranić (Santiago, 1989) i *Priče iz davnine* iste spisateljice (Santiago, 1992). Istakao se u promidžbi hrvatske kulture, povijesti i civilizacije u hrvatskoj naseobini u Čileu, držeći predavanja i podučavajući hrvatski jezik. Član je hrvatskih iseljeničkih društava u Santiagu, član uprave *Čileansko-hrvatskog instituta za kulturu* i urednik biltena *Tamo daleko*. Umirovljen je kao djelatnik *Univ. de Chile*, gdje je u posljednje vrijeme vodio međunarodnu razmjenu izdanja Filozofskog fakulteta. Danas je službenik u Hrvatskom veleposlanstvu u Santiagu.

RAJEVIC BEZMALINOVIC, Andrés
Profesor (Antofagasta, el 25/2/1929). Padres: Tomás y María. Esposa: Alicia Hidalgo. Hijos: María Luisa. Sus padres - Tomás Rajevic Dragicevic, hijo de José y Oliva nacido el 8/2/1900 en Supetar, y María Bezmalinovic Bojanovic (hija de Andrés y Santiaga), nacida el 28/3/1899 en Nerezisca, ambos de la isla de Brac, Croacia, - llegaron a Chile en enero de 1925. Se habían conocido en el mismo barco que les desembarcaría en Antofagasta, vía Estrecho de Magallanes. Se casaron en noviembre de 1926, en Antofagasta, donde se establecieron trabajando como comerciantes.

A fines de 1933, después del fallecimiento del padre, la madre con sus cuatro hijos regresó a la isla de Brac (Supetar). - Andrés Rajevic Bezmalinovic realizó su educación primaria en Supetar, luego, en Split, la secundaria. Estudios universitarios cursó en Zagreb, en la *Facultad de Filosofía*. En 1954 obtuvo título de Profesor en idioma y literatura croatas. Por poco tiempo fue profesor en Kljuc (Bosnia e Hercegovina). En 1958 regresó a Chile. Fue profesor de lengua croata en el Centro de Estudios Eslavos de la *Univ. de Chile*. Se ha dedicado preferentemente a la lingüística y filología eslava y publicó varios artículos de su especialidad en las revistas de la Universidad. Publicó el libro *Curso Básico de Idioma croataservio para hispanohablantes*, Santiago, 1979. Es traductor al español de las siguientes obras publicada en Chile: *La Muerte de Smail Agá Cenguic*, de Ivan Mazuranic (Santiago, 1985); *La Guirlanda de la Montaña*, de Petar Petrovic Njegos (Santiago, 1987); *Las aventuras de aprendiz Lápich* (Santiago, 1989), de Ivana Brlic Mazuranic; *Cuento de antaño*, de la misma autora (Santiago, 1992). Se destacó en la promoción de la cultura croata, historia y civilización croata dentro de la colectividad croata de Chile, presentando conferencias y enseñando el idioma croata. Es socio de las instituciones croatas en Santiago, director del Instituto Chileno-Croata de Cultura y miembro de la redacción del boletín *Tamo Daleko*. Jubiló como funcionario de la *Univ. de Chile*, donde su último cargo fue el de jefe de Canje nacional e internacional de Publicaciones de la Facultad de Filosofía y Humanidades. Actualmente es funcionario de la Embajada de Croacia en Santiago de Chile.

RAKELA BRODNER, Jorge

Liječnik, sveučilišni profesor (Santiago, 12. X. 1946). Po ocu je Hrvat. Njegovi su preci iz Ložišća na Braču. Studirao je medicinu na Medicinskom fakultetu *Univ. de Chile*. Bio je stažist i specijalizant na internoj medicini u bolnici *El Salvador*. Završio je s najvišim ocjenama u svojoj generaciji, dobio stipendiju Medicinskog fakulteta *Univ. de Chile*. Formirao se kao istraživač u virusologiji i hepatologiji. Nastavio je usavršavanje na postdiplomskom studiju u Kaliforniji, SAD. God. 1991. promoviran je u sveučilišnog profesora na Medicinskom fakultetu klinike *Mayo* u Rochesteru, Minnesota, SAD. Pokrenuo je programe za transplantaciju jetre, među najznačajnijima na svijetu, i predvodio ekipu hepatologa na najvišem kliničkom i znanstvenom nivou. Predavao na postdiplomskom studiju, kongresima gastroenterologa, hepatologa i internista u Santiagu de Chile. Član je Liječničkog zbora Santiaga i čileanskog Udruženja gastroenterologa.

RAKELA BRODNER, Jorge
Médico Cirujano, Profesor Universitario (Santiago, el 12/10/1946). Es croata por línea paterna. Sus antepasados llegaron de Lozisca (isla de Brac, Croacia). Estudió medicina en la *Facultad de Medicina* de la *Univ. de Chile*. Fue alumno, interno y Residente-becario, de Medicina Interna, en el Servicio y Cátedra de Medicina del *Hospital del Salvador*. Egresó con más altas calificaciones de su promoción, obtuvo una beca académica da la Facultad de Medicina de la *Univ. de Chile*. Se formó como investigador en el campo de la virología y hepatología. Posteriormente, siguió su formación de postgrado en California, EE.UU. Ha sido promovido, en 1991, al nivel académico de Profesor de Medicina en la Escuela de Medicina de la *Clínica Mayo*, Rochester, Minnesota, EE.UU. Impulsó los programas de trasplante hepático muy importantes y dirigió un grupo de hepatología de alto nivel clínico y académico. Participó como docente en Cursos de Postgrado y Congresos de Gastroenterología, Hepatología y Medicina Interna, en Santiago de Chile. Miembro de la Sociedad Médica de Santiago y de la Sociedad Chilena de Gastroenterología.

RAZMILIC VLAHOVIC, Jorge

Građevinski inženjer (Antofagasta, 17. VI. 1922). Roditelji: Dušan i Elena. Supruga: Antuka Tomicic Karzulovic. Djeca: Elena,

Radovan, Davor i Jorge. Njegov otac, Dušan Razmilić Radmilović, sin Ivana i Magdalene, rođen 1893. u Supetru na Braču, došao je u Čile 1919. Umro je 1964. Majka Elena Vlahović Petricio (rođena 1899.) kćerka je Jure Vlahovića Matulića i Margarite Petricio de Forence. - Jorge Razmilic Vlahovic je osnovnu i srednju naobrazbu stekao u *Colegio San Luis, Liceo de Hombres* u Antofagasti i u Nacionalnom institutu. Studirao je na Građevinskom fakultetu *Univ. de Chile* u Santiagu. Diplomirao je 1946. Osnovao je tvrtku *Empresa Constructora Jorge Razmilic y Cía.* Radio pod ugovorom s *Chile Exploración Co.* za rudnik bakra u Chuquicamati sa CORVI i tvrtkom *Sociedad Constructora de Establecimientos Educacionales.* Suvlasnik je tvrtki: *Molino Antofagasta, Sociedad Molinera del Norte*, od 1970, *Molinera Azapa*, u Ariki; *Fábrica de Fideos Bari Ltda.* u Antofagasti, i *Burger Inn* u Santiagu. U Antofagasti, na glavnom trgu, izgradio je neboder *Centenario.* član Čileansko-jugoslavenskog centra u kojem je bio dirigent pjevačkog zbora (1952), predsjednik športskog društva Jugoslavenski Sokol (1959 - 1960). S Joséom Golesom (v. životopis) organizirao i vodio pjevački zbor *Los Estudiantes Rítmicos* koji je izvodio Golesove skladbe *Pobre Pollo, Volando hoy, Mi Pecado.* Organizirao prijenos šesnaest slika Roka Matjašića (v. životopis) iz Čilea u galeriju *Dešković* u Bolu na Braču. Po preseljenju u Santiago, bio je utemeljitelj i predsjednik nekoliko iseljeničkih društava, kao što su *Estadio Yugoslavo, Jugoslavenski dom.* Njegov osobni prinos u izgradnji nove zgrade *Stadiona*, preimenovanog, 1991, u *Hrvatski stadion*, bio je vrlo značajan. S profesorom Andrijom Rajevićem (v. životopis) financijski pomogao prevođenje na španjolski *Smrt Smail - age Čengića, Gorski vijenac, Šegrt Hlapić* i *Priče iz davnine.* Primio visoka odlikovanja jugoslavenske i crnogorske vlade. Dobitnik je *Ancla de Oro*, 1979, najvišeg priznanja gradskog poglavarstva Antofagaste. Član je *Colegio de Constructores Civiles* i *Automóvil Club de Antofagasta.* Počasni konzul Republike Hrvatske (1993). Putovao u Hrvatsku. Sporazumjeva se na hrvatskom. Živi u Santiagu.

RAZMILIC VLAHOVIC, Jorge
Constructor civil (Antofagasta, el 17/6/1922). Padres: Dusan y Elena. Esposa: Antuka Tomicic Karzulovic. Hijos: Elena, Radovan, Davor y Jorge. Su padre Dusan Razmilic Radmilovic, hijo de Juan Antonio y Magdalena, había nacido en Supetar (isla de Brac, Croacia), en 1893. Llegó a Chile en 1919. Falleció en 1964. Su madre Elena Vlahovic Petricio, hija de Jorge Vlahovic Matulic y Margarita Petricio de Forence, había nacido en 1899. - Jorge Razmilic Vlahovic hizo sus estudios en el *Colegio San Luis* y *Liceo de Hombres* de Antofagasta, *Instituto Nacional* de Santiago y *Escuela de Constructores Civiles* de la *Univ. de Chile.* Titulado en 1946. Ha constituido la *Empresa Constructora Jorge Razmilic y Cía.* Fue Contratista de *Chile Exploración Co,* para Chuquicamata, de CORVI y de la *Sociedad Constructora de Establecimientos Educacionales.* Copropietario del *Molino Antofagasta,* de la *Sociedad Molinera del Norte* y desde 1970, de la *Molinera Azapa,* en Arica. Además, actuó en Europa en ejercicio de su profesión durante cuatro años, especialmente en España. Copropietario de *Fábrica de Fideos Bari Ltda,* de Antofagasta, y de *Burger Inn,* en Santiago. En Antofagasta, en la plaza céntrica, construyó el edificio *Centenario.* Miembro del Centro Chileno-Yugoslavo de Cultura donde fue director artístico del *Coro (*1952), Presidente del Club Deportivo *Sokol* yugoslavo (1959 - 1960). Junto con José Goles Radnic (v. su biografía) organizó y dirigió el conjunto *Los Estudiantes Rítmicos* que entregó creaciones famosas como *Pobre Pollo, Volando Hoy, Mi Pecado.* Organizó la colección de dieciséis cuadros del pintor Roko Matjasic (v. su biografía) y los envió a la *Galería Deskovic* de Bol, isla de Brac. Después de trasladarse a Santiago fue fundador y presidente de varias instituciones como son: *Jugoslavenski dom, Estadio Yugoslavo.* Su aporte personal para la construcción del nuevo edificio del *Estadio yugoslavo* prenominado en 1991 al *Estadio Croata,* fue fundamental. Colaborador del Profesor Andrés Rajevic Bezmalinovic, en la edición de obras: *La Muerte de Smail Agá Cenguic* (Ivan Mažuranic, poeta y ban croata), *La Guirlanda de la Montaña* (Petar Petrovic Njegos, poeta, archobispo y el soberano de Montenegro), *Las aventuras de aprendiz Lápich* (Ivana Brlic Mazuranic, poetesa croata) y *Cuentos de antaño,* de la misma autora. Condecorado por el Presidente Tito y el presidente de Montenegro, viajó a Titograd donde recibió condecoración. Recibió, en 1979, galardón el *Ancla de Oro* de parte de la Ilustre Municipalidad de Antofagasta. Miembro del Colegio de Constructores Civiles y socio del Automóvil Club de Antofagasta. Cónsul Honorario de la República de Croacia (1993). Viajó a Croacia. Conoce algo de croata. Reside en Santiago.

RAZMILIC VLAHOVIC, Radoslav Dusan
Veterinar i poduzetnik (Antofagasta, 15.V. 1927 – Antofagasta 21.VII. 1997) Roditelji: Dušan i Elena. Supruga: María Kutulas Arzic. Djeca: Rina, Vania, Marko i Xenia. Njegov otac

Dušan Razmilić Radmilović rođen je 1893. u Supetru na Braču. Došao je u Čile 1919. Umro je 1964. Majka Elena Vlahovic Petricio, kćerka Jure Vlahovića Matulića i Margarite Petricio de Forence, rođena je 1899. Školovanje: *Colegio San Luis* i *Liceo de Hombres* u Antofagasti. Studirao na Veterinarskom fakultetu *Univ. de Chile* i diplomirao 1948. radom: *Bacteriología del Queso Chanco.* Putovao u Europu, nakon rata, radeći za FAO, kao pomoćnik u Ministarstvu poljoprivrede za veterinarsku službu u Beogradu i voditelj radio programa namjenjenog slušaocima u Južnoj Americi na postaji *Radio Jugoslavija.* Radio je i u Etiopiji, Afganistanu, Hondurasu, do 1957. Po povratku u Čile osniva tvrtku *Kutulas Razmilic*, koja se bavi peradarstvom u Antofagasti. Od 1957. dioničar je i direktor tvrtke *Empresa Constructora Jorge Razmilic y Cía.* Dioničar tvrtke *Sociedad Molinera del Norte*, suvlasnik tvrtke *Molinera Azapa* u Ariki, i *Fábrica de Fideos Bari Ltda.* u Antofagasti. Istaknuti član hrvatske naseobine u Antofagasti. God. 1947. bio urednik ljevičarskog iseljeničkog časopisa *Borba*, u Santiagu. Član Regionalnog savjeta za razvoj II. regije, predsjednik udruge *Industriales de Antofagasta* (1977/78), čelnik *Rotary kluba* za oblast br. 472, od 1978. do 1979. Bio predsjednik Jugoslavenskog pripomoćnog društva (1984). U 1989. bio kandidat za Senatora, okrug Antofagasta. Profesor biologije i bakteriologije na *Instituto Pedagógico*, *Univ. de Chile* u Antofagasti. Članstva: *Auto Club*, *Rotary Club* (predsjednik). Od udruge *Industriales de Antofagasta* primio je 1997. nagradu *José Santos Ossa.* Živio u Antfagasti.

RAZMILIC VLAHOVIC, Radoslav Dusan
Médico Veterinario, empresario (Antofagasta, el 15/5/1927 – Antofagasta, el 21/7/1997). Padres: Dusan y Elena. Esposa: María Kutulas Arzic. Hijos: Rina, Vania, Marko y Xenia. Su padre Dusan Razmilic Radmilovic, había nacido en Supetar (isla de Brac, Croacia), en 1893. Llegó a Chile en 1919. Falleció en 1964. Su madre Elena Vlahovic Petricio, hija de Jorge Vlahovic Matulic y Margarita Petricio de Forence, nació en 1899. Estudios: *Colegio San Luis* y *Liceo de Hombres* de Antofagasta, y *Escuela de Medicina Veterinaria* de la *Univ. de Chile.* Titulado en 1948. Memoria: *Bacteriología del Queso Chanco.* Viajó a Europa, ejerciendo su profesión contratado por FAO, como Asesor del Ministerio de Agricultura, en la organización de servicios sanidad animal. Actuó en Etiopia, Afganistán y Honduras. En ex-Yugoslavia entró en Servicio Latinoamericano de *Radio Belgrado* (1957). A su regreso a Chile, formó la empresa *Kutulas Razmilic*, dedicada a la Avicultura en Antofagasta. Desde 1957, es Socio y Gerente de la *Empresa Constructora Jorge Razmilic y Cía.* Miembro de la *Sociedad Molinera del Norte*, copropietario de la *Molinera Azapa* en Arica, y de *Fábrica de Fideos Bari Ltda.* de Antofagasta. En 1973 residió en Madrid. Destacado miembro de la colonia croata en Antofagasta. En 1947, fue director de la revista izquierdista *Borba* (La Lucha) en Santiago. Miembro del Consejo Regional del Desarrollo de la II Región, presidente de los *Industriales de Antofagasta* (1977 – 1978), Gobernador Rotario Distrito 472, período 1978 - 1979. En 1984, presidente de la Sociedad Yugoslava de Socorros Mutuos. En 1989, candidato para Senador de la República por la Segunda región. Profesor de Biología y Bacteriología *del Instituto Pedagógico* de la *Univ. de Chile*, en Antofagasta. Socio del Auto Club, del Rotary Club de Antofagasta, del que ha sido Presidente. Recibió el Premio *José Santos Ossa*, 1997, de la parte de los *Industriales de Antofagasta.* Residió en Antofagasta.

RAZMILIĆ RADMILOVIĆ, Ivan

Poduzetnik u hoteljerstvu, konzul (Supetar na Braču, 21. IX. 1883 – Santiago, 1955). Roditelji: Ivan Ante i Magdalena. Supruga: Štefanija Kraljević štambuk. Djeca: Magdalena, Dalibor, Xenia, Blagoje, Serjan, Iván, Norma, Edna I, Edna II, i Lenka. Došao u Čile, Antofagasta, u siječnju 1907. Školovao se u domovini. Započeo je raditi na Carini u Antofagasti.

Surađivao s tvrtkom *Luksic* osam godina. Posvetio se hoteljerstvu, najprije u Calami (hotel *La Bolsa*), a od 1919. do 1934. vlasnik je hotela *Londres* i njegovih depandansi, hotela *France* i *Inglaterra* u Antofagasti. Preselio se u Santiago i u samom centru grada (Estado), 1935. držao hotel *Splendid* (42 kupaonice za 60 soba sa 80 kreveta). U strogom centru Santiaga imao je hotel *Savoy*. Bio je pet godina predsjednik Slavenskog društva uzajamne pomoći u Antofagasti. Prvi predsjednik JNO u Južnoj Americi. U Santiagu je bio član svih iseljeničkih društava hrvatske naseobine. Predsjednik *Inmobiliaria yugoslava S.A*, iseljeničke tvrtke koja 1932. godine kupila zgradu *Jugoslavenskog doma* u Santiagu. Njegova kći Magdalena Razmilic Kraljevic bila je 1931. utemeljiteljica i prva predsjednica ženskog dobrotvornog društva *Jadranska vila* u Santiagu. Ivan je bio član *Jadranske straže* i sportskog društva *Sokol* u Antofagasti. Poslije II. svjetskog rata bio je imenovan počasnim konzulom Jugoslavije u Valparaísu. Utemeljitelj Mauzoleja hrvatske naseobine u Santiagu, gdje je i sahranjen.

RAZMILIC RADMILOVIC, Juan

Empresario hotelero, Cónsul (Supetar, isla de Brac, Croacia, el 21/9/1883 – Santiago, 1955). Padres: Juan Antonio y Magdalena. Esposa: Stefania Kraljevic Stambuk. Hijos: Magdalena, Dalibor, Xenia, Blagoje, Serjan, Iván, Norma, Edna I, Edna II y Lenka. Llegó a Chile, Antofagasta, en enero de 1907. Estudios en su patria. Inició sus actividades en la Aduana de ese puerto, colaborando con la empresa *Luksic* durante ocho años. Se dedicó a la hotelería, primero en Calama (*Hotel La Bolsa*). Desde 1919 hasta 1934, propietario del *Hotel Londres* y su anexo (*Hotel France* e *Inglaterra*) en Antofagasta. Se trasladó a Santiago en 1935 donde (Estado) tuvo a su cargo el *Hotel Splendid*, (42 salas de baño para 60 habitaciones con 80 camas). En plena calle Ahumada en Santiago tuvo el *Hotel Savoy*. Durante cinco años fue Presidente de la *Sociedad Eslava de Socorros Mutuos* de Antofagasta. Fue Primer Presidente de la *Defensa Nacional Yugoslava de Sudamérica*. En Santiago, miembro de todas las instituciones de la colonia croata. Presidente de la *Inmobiliaria Yugoslava S.A*, a que compró el edificio en Av. Suecia para el *Jugoslavenski dom*, en 1932. Su hija mayor Magdalena Razmilic Kraljevic fue fundadora y primera presidenta de *Jadranska vila* (1931), en Santiago. Después de la Segunda Guerra Mundial fue nombrado cónsul honorario de Yugoslavia en Valparaíso. Miembro de *Jadranska straza* y Club Deportivo *Sokol* en Antofagasta. Fundador del Mausoleo de la colectividad donde fue sepultado.

RENDIC GARCIA, Amalia

Profesorica, književnica (Antofagasta, 10. IV. 1930 – Santiago, 14.VIII.1986). Roditelji: Matija Rendić Ivanović i Amalia García. Suprug: Marcos Aurelio González. Njezin otac, sin Juraja i Magdalene, rođen je 1899. u Sutivanu na Braču. Došao je u Čile 1901. - Amalia Rendic školovala se u *Liceo de Niñas* u Antofagasti, potom studirala u Santiagu i diplomirala španjolski jezik i književnost. Usavršavala se u SAD i Francuskoj (1968) i Panami (1971/72). Predavala je književnost u *Liceo No 3* i na *Univ. Técnica del Estado* u Santiagu. Djela: *Hierro Amargo* (priče), 1960; *Cuentos infantiles*, 1967; *Pequitas y yo* (pripovijetke za djecu), 1969; *Greda Tiernas* (pripovjetke za djecu); *Los pasos sonámbulos* (novele), 1975; *Portal de Luna* (pripovijetke za djecu), 1979; *Los caracoles cayeron al mar* (pripovijetke za djecu), 1982. Njezine pripovjetke objavljene su u antologijama: *Antología Femenina*, Orbe, *Cuentos chilenos para niños*, Sepúlveda – Pereira, *Sendero*, Španjolska. Dobila je nagradu Interameričke organizacije za dječju knjigu. Član Čileanskog Udruženja pisaca i član Međunarodne organizacije za dječju knjigu *(IBBY*, 1967).

RENDIC GARCIA, Amalia

Profesora, Escritora (Antofagasta, el 10/4/1930 – Santiago, el 14/4/1986). Padres: Mateo Rendic Ivanovic y Amalia García. Esposo: Marcos Aurelio González. Su padre, hijo de Jorge y Magdalena, había nacido en Sutivan (isla de Brac, Croacia), en 1899. Llegó a Chile en 1901. - Amalia Rendic estudió en el *Liceo de Niñas* de Antofagasta y luego, en Santiago, hizo sus estudios universitarios, titulándose de profesora de castellano (1946). Se perfeccionó en EE.UU. y Francia (1968), Panamá, en 1971/72. Trabajó primero en el *Liceo No 3* y la *Univ. Técnica del Estado*, Santiago, sirviendo la *Cátedra de Apreciación Literaria*. Obras: *Hierro Amargo* (cuentos), 1960; *Cuentos infantiles*, 1967; *Pequitas y yo*

(cuentos infantiles), 1979; *Greda Tiernas*, cuentos infantiles, 1972; *Los pasos sonámbulos* (novelas), 1975; *Portal de Luna* (cuentos infantiles) 1979; *Los caracoles cayeron al mar* (cuentos infantiles), 1982 y el Ultimo libro *Los peces color de polen*, 1982. Todas ediciones en Santiago. Suyos cuentos están en varias antologías (*Antología Femenina Chilena*, Orbes, *Cuentos chilenos para niños*, Sepúlveda – Pereira, *Sendero*, en España. Premio de la Organización Interamericana del *Libro Infantil*. Miembro de la *Sociedad de Escritores de Chile* (1960) e Integrante de la *Organización Internacional para el libro juvenil* (IBBY, 1967).

RENDIĆ IVANOVIĆ, Ante

Liječnik i pjesnik (Sutivan na Braču, 2. XII. 1896 - Antofagasta, 15. II. 1993). Roditelji: Jure Rendić Jutronić i Magdalena Ivanović Didak. Supruga: Amy Jenkin. Došao je u Čile 1899. Studirao na *Univ. de Chile* u Santiagu i 1921. diplomirao medicinu. Obavljajući svoju profesiju, posebnu je pažnju ukazivao onima s dna društvene ljestvice. U Antofagasti je bio poznat kao *liječnik siromašnih*. Usporedo s tom djelatnošću pisao je pjesme i objavljivao pod pseudonimom *Ivo Serge*. Priznanja: *Primer Caballero del Ancla de Oro* grada Antofagaste, 1953; dopisni član čileanske akademije, razred medicinskih znanosti; Zlatna medalja za zasluge u medicini; počasni član vatrogasnog saveza grada; počasni član iseljeničkog hrvatskog društva; počasni građanin Antofagaste; komendator papinskog reda *svetog Silvestra*, 1963; zlatna medalja čileanske vlade za naročite zasluge, 1971; nagrada Rotary kluba iz Antofagaste, 1937; pet gradskih nagrada za zbirke pjesama; prvo mjesto na nacionalnom natječaju za himnu grada Antofagaste, 1937; počasna nagrada u povodu stogodišnjice Antofagaste (1866-1966). Objavio je 49 zbirki poezije. Evo nekih: *Renglones íntimos* (Intimni reci), 1930; *Lo que nos dijo el molo* (što nam je rekao mol), 1931; *El alma del terruño* (Duša rodne grude) 1940; *Tierra desnuda* (Gola zemlja), 1951; *Trébol* (Trolist), 1954; *Por las rutas del desierto* (Pustinjskim putovima), 1961; *El pasado se va* (Prošlost nestaje), 1964; *Amor* (Ljubav), 1970; *Mea culpa*, 1971. Pod pokroviteljstvom gradske uprave i skupine prijatelja Antonija Rendića, te velikog broja institucija i pojedinaca koji su pružili novčanu potporu, objavljena su 1990. *Izabrana djela Ive Sergea*. Posmrtni ostaci bili su izloženi u gradskoj vijećnici i katedrali. Nekrolog mu je napisao nadbiskup Santiaga preuzvišeni Carlos Oviedo Cavada.

BRAČ
Poput bisera uronjen u more,
Brač, rodna gruda moja
zemaljski si raj i čini mi se
da beskonačno sanjam tvoj spokoj u predvečerja.
Daleko sunce strasno te cjeliva,
potom se udaljuje i uranja
u ispraznost beskraja.
Prva se zvijeda rađa
i rijeka svjetlosti
od mora se odbija.

Sumrakom u kanalu između otoka
tisuće se svjetiljki kroz prozore pomaljaju
da bi nestale u izmaglici u osvit pjenaste zore
jašući postrojene na dalekim vršcima valova. *(Prepjev J. Jelić)*

RENDIC IVANOVIC, Antonio
Médico Cirujano y poeta (Sutivan, isla de Brac, Croacia, el 2/12/1896 – Antofagasta, el 13/2/1993). Padres: Jorge Rendic Yutronic y Magdalena Ivanovic Didak. Esposa: Amy Jenkin. Llegó a Chile en 1899. Estudió en la *Univ. de Chile*, titulándose de médico en 1921. En el ejercicio de su profesión ha demostrado espíritu de servicio en su máxima expresión, consagrándose a los más desposeídos. En la ciudad de Antofagasta, en la que ha ejercido su profesión, se le conoce como el *médico de los pobres*. Paralelamente a su actividad como médico, fue un conocido poeta, bajo el seudónimo de *Ivo Serge*. Distinciones recibidas: *Primer Caballero del Ancla de Oro*, de la ciudad de Antofagasta, 1953; Miembro Correspondiente de la *Academia Chilena de Medicina*; Medalla de Oro *Merito a la Medicina*; Miembro Honorario del *Cuerpo de Bomberos* y de la *Sociedad Croata*; *Hijo Ilustre* de Antofagasta; Comendador de la *Orden Papal de San Silvestre*, 1963; Medalla de Oro por Servicios Distinguidos, otorgada por el Gobierno de Chile, 1971. Premios Literarios: Premio *Juegos Florales Rotary Club* de Antofagasta, 1937; cinco premios Municipales por sus libros de poesía; primer lugar en el concurso Nacional para la elección del *Himno de Antofagasta*, 1937; Premio de Honor, *Primer Centenario de Antofagasta*, 1866 - 1966. Ha publicado 49 libros de

poesía, entre ellos: *Renglones Intimos*, 1930; *Lo que nos dijo el molo*, 1931; *El alma del terruño*, 1940; *Tierra desnuda*, 1951; *Trébol*, 1954; *Por las rutas del desierto*, 1961; *El pasado se va*, 1964; *Amor*, 1970; *Mea culpa*, 1971. En 1990 se publican las *Obras Escogidas de Ivo Serge*, bajo el Patrocinio de la Ilustre Municipalidad de Antofagasta, del Grupo de Amigos de Antonio Rendic y gran número de instituciones y particulares que colaboraron para el financiamiento de la publicación. BRACEngastada en el mar como un brillante,Brac, mi terruño, que al Edén imita, parece que sonara en la infinitapaz del atardecer. El sol distantela besa con amor, después se alejay se hunde lentamente en el vacío.Rompe el primer lucero y, a poco, un ríode luz el cielo sobre el mar refleja.Y al caer de la noche, en los canalesde las islas en torno, mil fanalesse asoman a mirar por las ventanas,para, luego, perderse entre la bruma, cabalgando en cordeles de alba espuma,y morir en las cúspides lejanas.

RENDIĆ KUZMANIĆ, Petar

Trgovac, spisatelj (Supetar na Braču, 1. II. 1920). Roditelji: Nikola i Ana. Supruga: Sigrid Olate Franklin. Djeca: Ana Ingeborg, Sigrid María i Elizabeth. Njegov otac Nikola Rendić Razmilić *Ruso* rođen je 1894. u Supetru, a umro je 1973. u Santiagu. Došao je u Čile, Antofagasta, 1926. Radio je u rudnicima bakra *Potrerillos*, a potom u Huari. Nakon salitrene krize posvetio se trgovini u Antofagasti. God. 1942. preselio se s obitelji u Santiago. - Petar Rendić Kuzmanić je završio osnovnu i srednju školu u domovini. Došao je u Čile 1936. i s ocem se posvetio trgovini. U Antofagasti je bio član Sportskog kluba *Sokol*. U Santiagu je surađivao u iseljeničkim novinama *Jugoslavenski glasnik*. Bio je prvi urednik časopisa *Borba*, 1945. Član Jugoslavenskog doma (danas: Hrvatski dom), zatim član uprave, knjižničar i najzad tajnik. Član uprave i osnivač čileansko-jugoslavenskog kulturno-sportskog centra, 1948. član uprave i tajnik Čileansko-jugoslavenskog instituta za kulturu (danas: čileansko-hrvatski institut za kulturu). Urednik i suradnik informativnog biltena *Tamo daleko* spomenutog instituta. Član uprave i utemeljitelj Jugoslavenskog stadiona (danas: Hrvatski stadion). Bio je član pjevačkog zbora *Jadran* (osnovanog 1932), član tamburaškog zbora *Dalmacija*, član folklornog društva *Kolo*. Djelovao je u kazališnoj družini i odigrao naslovnu ulogu u komadu Dominga Mihovilovića Tessiera *El Doctorcito*. Autor je autobiografske knjige: *Biografía de un Inmigrante*, Santiago, 1987. Isto je djelo prevedeno u Santiagu 1995 (prijevod: Zagorka Lilić) pod naslovom *Biografija jednog imigranta*.

RENDIC KUZMANIC, Pedro

Comerciante (Supetar, isla de Brac, Croacia 1920), el 1/2/1920. Padres: Nicolás y Ana. Esposa: Sigrid Olate Franklin. Hijos: Ana Ingeborg, Sigrid María y Elizabeth. Su padre Nicolás Rendic Razmilic *Ruso*, había nacido en Supetar, en 1894, y falleció en Santiago, en 1973. Llegó a Chile, Antofagasta, en 1926. Trabajó en la mina de cobre *Potrerillos*, y luego en Huara. Después de la crisis del salitre se dedicó al comercio en Antofagasta, trasladándose en 1942 con su familia a Santiago, donde continuó con la misma actividad. - Pedro Rendic Kuzmanic realizó sus estudios básicos y medios en su patria. Llegó a Chile en 1936. y se dedicó, junto a su padre, a actividades comerciales. En Antofagasta fue socio del Club deportivo *Sokol*. En Santiago colaboró en el diario El Heraldo Yugoslavo (*Jugoslavenski glasnik*). Fue el primer director de la revista *Borba*, en 1945. Socio, director, bibliotecario y, posteriormente, secretario de *Jugoslavenski dom* (hoy: *Hrvatski dom*). Director y fundador del Centro cultural y deportivo Chileno-Yugoslavo, en 1948. Director y secretario del Instituto Chileno-Yugoslavo de Cultura (hoy: Instituto Chileno-Croata de Cultura). Director y colaborador del *Tamo daleko*, boletín informativo del mencionado Instituto. Director y fundador del Estadio Yugoslavo (hoy: Croata). En actividades culturales fue miembro del coro *Yadran* (fundado en 1932), componente del conjunto de instrumentos de cuerdas *Dalmacia*, miembro del conjunto de danzas Kolo. Perteneció al taller de teatro, desempeñando el papel de protagonista en El Doctorcito, de Domingo Mihovilovic Tessier. Autor del libro *Biografía de un inmigrante* (Santiago, 1987) donde describió la vida de su familia. La misma obra fue traducida (Zagorka Lilic) en croata, bajo el título: *Biografija jednog imigranta*.

SABIONCELLO HARAŠIĆ, Ante

Upravni djelatnik (Nerežišća na Braču, 26. IV. 1889 - ?). Roditelji: Ivan i Franica. Supruga: Esmeralda Barrientos Ferreccio. Djeca: Andrés. Ante Sabioncello došao je u Čile 1898. Školovao se u *Liceo de Antofagasta, Colegio Mac Kay* u Valparaísu i u gimnaziji u Limacheu. Dijelom se školovao i u Švicarskoj. God. 1908. ušao je u tvrtku *Sabioncello* u Antofagasti, a od 1910. do 1912. rukovodio je pogonima koje je tvrtka imala u Boliviji. Od 1917. do 1931. bio je upravitelj tvrtke *Santiago Sabioncello* u Iquiqueu, u čijem su vlasništvu bile tvornice salitre *Diez de Septiembre, Brac* i *Franka*. Bio je direktor tvrtke *Alianza Nitrate Co, Liverpool Nitrate Co*. Bivši dioničar tvrtke *Electronica S.A.C*; direktor organizacije *Unión cinematográfica Americana* za distribuciju filmova. Članstva: *Club de Iquique, Club Unión de Iquique, Casino Español*. Potpredsjednik ispostave JNO, *Ljudevit Gaj*, u Iquiqueu i član Jugoslavenskog kluba.

SABIONCELLO HARASIC, Antonio
Gerente (Nerezisca, isla de Brac, Croacia, el 26/4/1889 -?) Padres: Juan y Francisca. Esposa: Esmeralda Barrientos Ferreccio. Hijos: Andrés. Llegó a Chile en 1898. Realizó sus estudios en el *Liceo de Antofagasta*, *Colegio Mac Kay* de Valparaíso y en el *Colegio de Limache*. Parte de sus estudios los hizo en Suiza. En 1908 ingresó a la empresa *Sabioncello* de Antofagasta, quedando a cargo del establecimiento que tenía esa Sociedad en Bolivia, entre los años 1910 y 1912. Desde 1917 hasta 1931, ocupó la Gerencia de la empresa *Santiago Sabioncello*, de Iquique, propietaria de las Oficinas Salitreras *Diez de Septiembre*, *Brac* y *Franka*. Fue gerente de la empresa *Alianza Nitrate Co*, *Liverpool Nitrate Co*. Ex socio de la empresa *Electronica S.A*; gerente de la *Unión Cinematográfica Americana* cuyo giro fue distribución de películas. Miembro del Club de Iquique, del Club Unión de Iquique, del Casino Español; vicepresidente de la Defensa Nacional Yugoslava *Ljudevit Gaj*, de Iquique, y socio del Club Yugoslavo.

SABIONCELLO KOŽULIĆ, Ante *šjor Ante*
Rudarski poduzetnik (Nerežišća na Braču, 1880 – Santiago, 1958). Roditelji: Franjo i Dominga. Supruga: Antonija Glasinović. Djeca: Francisco, Jorge, Juan, Marcos i Pedro. Osnovnu školu završio u Nerežišćima, a srednju u Splitu. Došao je u Boliviju 1910, bio vlasnik rudnika *Marta* i nalazišta zlata *Arcopiango*. Prešao je u Čile 1923, Santiago, gdje je bio burzovni posrednik i dioničar. Posjedovao je zlatna nalazišta na otoku Chiloé. Bio je član Jugoslavenskog doma u Santiagu i u nekoliko navrata član uprave.

SABIONCELLO KOZULIC, Antonio *Sjor Antonio*
Industrial minero (Nerezisca, isla de Brac, Croacia, en 1880 – Santiago, en 1958). Padres: Francisco y Dominga. Esposa: Antonia Glasinovic. Hijos: Francisco, Jorge, Juan, Marcos y Pedro. Estudios básicos en Nerezisca, y medios en Split. Llegó a Bolivia en 1910, fue propietario de la mina *Marta* y del lavadero de oro *Arcopiango*. Arribó a Chile en 1923, instalándose en Santiago donde fue corredor de la Bolsa y Accionista de la Bolsa de Comercio de Santiago. Tuvo posesiones auríferos en Cucao (isla de Chiloé). Fue socio y director, en varios períodos, de *Jugoslavenski dom* en Santiago.

SABIONCELLO KOŽULIĆ, Marko
Poduzetnik i trgovac (Nerežišća na Braču, 1864 – Antofagasta, 1926). Roditelji: Franjo i Dominga. Supruga: Margareta Beroš Harašić. Djeca: Francisco, Vinko, Paulina, Nicolás, Zvonimir (v. životopis) i Zlatica (v. životopis). Došao je u Čile (Calama) 1908. Preselio se u Antofagastu 1922. Osnovnu školu završio u Nerežišćima, gimnaziju u Splitu, zatim pohađao *Višu trgovačku školu* u Rijeci. Trgovao vinom i kamilicom u Šibeniku. U Čileu je bio vlasnik zemljišta, rudnika *Caracoles* i *Ketena*, i rudnika sumpora *San Pablo, Paniri* i *Carcamales*.

SABIONCELLO KOZULIC, Marcos
Industrial, comerciante (Nerezisca, isla de Brac, Croacia, en 1864 – Antofagasta, el 30/8/1926). Padres: Francisco y Dominga. Esposa: Margarita Beros Harasic. Hijos: Francisco, Vinko, Paulina, Nicolás, Zvonimir (v. su biografía) y Zlatica (v. su biografía). Llegó a Chile (Calama) en 1908. Se trasladó a Antofagasta en 1922. Estudios básicos en Nerezisca y *Humanidades* en Split, luego en la *Escuela Superior de Comercio*, en Rijeka. Trabajó en el comercio del vino y de la manzanilla, en Šibenik. En Chile fue propietario de terrenos y minas: *Caracoles*, *Ketena*, y de las azufreras: *San Pablo*, *Paniri* y *Carcamales*.

SABIONCELLO SABIONCELLO, Benko
Liječnik (Antofagasta, 1906 – Santiago, 1974). Roditelji: Juraj Sabioncello Kevešić i Paulina (Ina) Sabioncello Harašić. Supruga: Casarino. Djeca: Tania Drina. Njegov otac Juraj, sin Petra i Pauline, rođen 1862. u Nerežišćima na Braču, došao je u Čile 1884. Njegova majka Paulina, kći Ivana i Franice, rođena 1880. u Nerežišćima, došla je u Čile oko

1898. Školovanje: Muška gimnazija u Antofagasti i u Santiagu. Nekoliko godina je boravio u Švicarskoj. Upisao je medicinu na pariškoj *Sorboni* gdje je diplomirao 1932. Radio je u Santiagu, u bolnici *Salvador*, na urologiji. Bio je član Jugoslavenskog doma, Liječničkog udruženja Čilea. Filantrop i vatreni tenisač - amater. Putovao je u razne zemlje, uključujući i Hrvatsku, gdje je posjetio otok Brač.

SABIONCELLO SABIONCELLO, Benko
Médico Cirujano (Antofagasta, en 1906 – Santiago, en 1974). Padres: Jorge Sabioncello Kevesic y Paulina (Ina) Sabioncello Harasic. Esposa: Casarino. Hijos: Tania Drina. Su padre Jorge, hijo de Pedro y Paulina, había nacido en 1862 en Nerezisca (isla de Brac, Croacia). Llegó a Chile en 1884. Su madre Paulina, hija de Iván y Francisca, había nacido en 1880 en Nerezisca. Llegó a Chile cerca de 1898. Estudios: *Liceo de Hombres* de Antofagasta, y en Santiago. Viajó a Suiza en 1920 donde residió varios años. Ingresó a la *Universidad de la Sorbona* en París, titulándose de Médico Cirujano en 1932. Ejerció su profesión en la Asistencia Pública de Santiago y en el *Hospital del Salvador*, se desempeñó como jefe de Turno, especialidad en urología. Socio de *Jugoslavenski dom*, Colegio Médico de Chile. Filántropo y conocido deportista aficionado en tenis. Viajó por varios países, incluyendo Croacia, donde visitó la isla de Brac.

SABIONCELLO BEROS, Zlatica
Domaćica (Antofagasta, 1914). Roditelji: Marko (v. životopis) i Margareta. Suprug: Marko Sabioncello Glasinović, trgovac, industrijalac i vlasnik rudnika. (Rođen je 1899. u Nerežišćima; došao je u Čile 1920; umro je 1975). Zlatica se 1936. preselila u Coquimbo. Pohađala je tečajeve prve pomoći u Crvenom križu. Aktivan član Crvenog križa u Coquimbu i predsjednik te organizacije u razdoblju od petnaest godina. Član uprave doma za umirovljenike. Od gradske uprave u Coquimbu dobila je medalje za zasluge, a medalju za doprinos u društvenom radu dodijelio joj je guverner četvrte pokrajine. član uprave Hrvatskog doma u obližnjem gradu La Sereni i organizator priredaba. Član dobrotvornih društava. Govori hrvatski. Živi u Coquimbu.

SABIONCELLO BEROS, Zlatica
Dueña de casa (Antofagasta, en 1914). Padres: Marcos (v. su biografía) y Margarita. Esposo: Marcos Sabioncello Glasinovic, comerciante, industrial minero. (N. en 1899, en Nerezisca; llegó a Chile en 1920; falleció en 1975). Zlatica se trasladó a Coquimbo en 1936. Siguió los cursos de enfermería en Cruz Roja. Directora de la *Sección Enfermería* de la *Cruz Roja*. Miembro activo de la Cruz Roja en Coquimbo, presidiendo esta institución durante quince años. Directora de Asilos de Ancianos. Ha obtenido las *Medallas al Mérito* de la Alcaldía de Coquimbo, y *Medalla de Méritos* por obras en la Comunidad, otorgada por el Gobernador de la IV Región. Directora del *Hrvatski dom* en La Serena y organizadora de eventos realizados por la institución. Benefactora de Sociedades de Beneficiencia Pública. Habla el idioma croata. Reside en Coquimbo.

SABIONCELLO BEROS, Zvonimir

Liječnik (Antofagasta, 2. I. 1910). Roditelji: Marko (v. životopis) i Margareta. Školovanje: Muška gimnazija u Antofagasti i studij medicine na *Univ. de Chile*. Specijalizirao internu medicinu, 1946. Šef laboratorija na kirurškom odjelu bolnice *José Joaquín Aguirre*. Radio u bolnici *San Vicente*. Bio član znanstvenih i filozofskih društava. Član uprave Jugoslavenskog doma od 1954. do 1957. Član uprave Čileansko-jugoslavenskog instituta za kulturu, pedesetih godina. Član Hrvatskog stadiona. God. 1970. putovao je u Europu, upoznao otok Brač, zavičaj svojih roditelja (Nerežišća) i obišao jadransku obalu. Govori hrvatski, engleski, talijanski i francuski. Živi u Santiagu.

SABIONCELLO BEROS, Zvonimir
Médico Cirujano (Antofagasta, el 2/1/1910). Padres: Marcos (v. su biografía) y Margarita. Estudios: *Liceo de Hombres* de Antofagasta y *Univ. de Chile*. Se tituló de médico en 1946, especialidad en medicina interna. Jefe del Laboratorio de la Cátedra de Cirugía de la *Univ. de Chile, Hospital José Joaquín Aguirre*; médico del *Hospital de San Vicente*; médico jefe de la *Asistencia Pública* y miembro del Consejo Técnico de la misma institución. Perteneció a varias sociedades científicas y filosóficas. Director del *Jugoslavenski dom* desde 1954 hasta 1957. Director del Instituto Chileno-Yugoslavo de Cultura, en los años

cincuenta. Socio del Estadio Croata. En 1970 viajó a Europa, conoció la isla de Brac, tierra de sus padres, y visitó toda la costa adriática. Habla croata, inglés, italiano y francés. Reside en Santiago.

SAPUNAR PERIC, Jorge

Liječnik (Antofagasta, 15. IV. 1931). Roditelji: Juraj i Magdalena. Supruga: Eliana Zenteno Yáñez. Djeca: Jorge, Iván i Ximena. Njegov otac Juraj Sapunar *Tržić*, sin Frane i Katarine, rođen 1894. u Ložišćima na Braču, došao je u Čile (Antofagasta) 1910. godine. Njegova majka Magdalena Perić Sapunar, kći Šimuna i Kate, rođena 1908. u Ložišćima, došla je u Čile (Antofagasta) 1925. godine. Jorge Sapunar završio je salezijansku gimnaziju u Valparaísu i studij medicine na *Univ. de Chile* u Santiagu, gdje je diplomirao 1957. Prvo je radio u Linaresu (1957-1961). Od 1957. je asistent na katedrama za anatomiju i parazitologiju. Asistent, a zatim izvanredni profesor na odjelu za mikrobiologiju i parazitologiju *Univ. de Chile* (1968-1988). Šef Poliklinike za parazitarne bolesti (1973-1978). Predavao parazitologiju medicinskim tehničarima (1968-1983) i sestrama (1977-1983). Parazitolog i član gastroenterološkog centra sveučilišne kliničke bolnice (1961. do danas). Gostujući predavač u Argentini (1986). Stručnjak Panameričke zdravstvene organizacije na Sedmim latinskoameričkim danima hepatologije i savjetnik u parazitološkim laboratorijima na Sveučilištu u Kostariki i nekim bolnicama u toj zemlji (1981). Suautor je knjiga iz parazitologije i gastroenterologije i autor šezdesetak znanstvenih radova. član je redakcijskog odbora časopisa *Boletín Chileno de Parasitología* (1968. do danas) i *Parasitología al Día* (1989). Član je Čileanskog udruženja parazitologa, Međunarodnog udruženja za hidatidologiju, Liječničkog zbora Santiaga, udruženja *Sociedad Rioplatense de Anatomía*, i Udruženja hepatologa.

SAPUNAR PERIC, Jorge

Médico Cirujano (Antofagasta, el 15/4/1931). Padres: Jorge y Magdalena. Esposa: Eliana Zenteno Yáñez. Hijos: Jorge, Iván y Ximenea. Su padre Jorge Sapunar Terzic, hijo de Francisco y Catalina, nacido en 1894 en Lozisca (isla de Brac, Croacia), llegó a Chile (Antofagasta) en 1910. Su madre Magdalena Peric Sapunar, hija de Simón y Catalina, nacida en 1908 en Lozisca (isla de Brac, Croacia), llegó a Chile (Antofagasta) en 1925. - Jorge Sapunar realizó sus estudios en el *Colegio Salesiano* de Valparaíso y en la *Univ. de Chile*, Santiago, titulándose de médico en 1957. Médico del *Hospital de Linares* (1957-1961). Desde 1957, ayudante de Cátedras de Anatomía y Parasitología. Ayudante y Profesor Asociado en el Departamento de Microbiología y Parasitología, *Univ. de Chile* (1968-1988). Jefe del Policlínico de Enfermedades Parasitarias (1973-1978). Profesor de Parasitología en la Carrera de Tecnología Médica (1968-1983) y en la Carrera de Enfermería (1977-1983). Asesor parasitólogo y miembro del Centro de Gastroenterología del Hospital Clínico de la *Univ. de Chile* (de 1961 a la fecha). Profesor extranjero de la *Escuela de Graduados de la Asociación Médica Argentina* (1986). Designado experto por la Organización Panamericana de Salud para los *VII Jornadas Latinoamericanas de Hepatología* y Asesor de los Laboratorios de Parasitología de la *Universidad de Costa Rica* y Hospitales del país (1981). Coautor de libros de Parasitología y Gastroenterología, con más de 60 trabajos. Miembro del Comité de redacción del *Boletín Chileno de Parasitología* (1968 a la fecha) y de *Parasitología al Día* (1989). Miembro de la Sociedad Chilena de Parasitología, Sociedad Chilena de Gastroenterología, Asociación Internacional de Hidatidología, Sociedad Médica de Santiago, Sociedad Rioplatense de Anatomía, Asociación Médica de Argentina, Asociación Médica Latinoamericana y Sociedad de Hepatología.

SCARPA MARTINIC, Roque Tomás

Novinar i političar (Punta Arenas, 22. V. 1930). Roditelji: Tomo i Marija. Supruga: Jasna Buvinic Lazaneo. Njegovi roditelji Tomo Škarpa Kovačević i Marija Martinić Jakasović došli su u Čile početkom stoljeća, iz Dalmacije. Otac je rođen na otoku Hvaru, u Starom Gradu. - Roque Tomás Scarpa završio je osnovnu školu i gimnaziju u salezijanskoj školi *San José*. Neko je vrijeme radio u gradskoj knjižnici, a zatim je trideset godina bio u tvrtki *Grace y Cía*. Od 1968. do 1970. je izvršni potpredsjednik korporacije *Magallanes*. Od 1950. je član Demokršćanske stranke, na raznim funkcijama. Od 1990 do 1994 bio je guverner pokrajine Magallanesa i čileanske Antarktike. Bavio se teatrom, posebice u

katoličkim kazališnim družinama, TEC i SEC. Od 1974. vodio je tjedni radio-program na postaji *Presidente Ibáñez*, namijenjen hrvatskim doseljenicima i njihovim potomcima. Od 1945. je član sportskog društva *Sokol* u kojem je nastupao u atletici, košarci, nogometu, stolnom tenisu itd. i petnaest godina bio tajnik. Aktivni je član Hrvatskog doma i Dalmatinskog pripomoćnog društva. Za zasluge u svom razgranatom društvenom radu na dobrobit Društva i hrvatske naseobine općenito imenovan je 1991. za počasnog člana Hrvatskog doma. Sa suprugom je putovao u Europu i posebno u Dalmaciju, na otok Hvar. Kao guverner XII. pokrajine primio je pošiljku humanitarne pomoći (lipanj, 1990) iz Republike Hrvatske za grad Punta Arenas koji je 1990. bio pogođen vremenskim nepogodama.

SCARPA MARTINIC, Roque Tomás

Periodista, político (Punta Arenas, el 22/5/1930). Padres: Tomás y María. Esposa: Jasna Buvinic Lazaneo. Sus padres, Tomás Skarpa Kovacevic y María Martinic Jakasovic, había llegado a Chile a principios del siglo, de Dalmacia. Su padre era oriundo de Stari Grad (isla de Hvar, Croacia). - Roque Tomás Scarpa relizó sus estudios primarios y humanísticos en el Colegio Salesiano *San José* obteniendo la Licencia Secundaria y rindiendo luego el correspondiente examen en matemáticas y ciencias físicas. Se desempeñó como técnico en la biblioteca Municipal y por un lapso de treinta años prestó servicios en la empresa *Grace y Cía.* Desde 1968 a 1970 cumple funciones como Vicepresidente Ejecutivo de la *Corporación de Magallanes.* Desde 1950 miembro de la Democracia Cristiana. Ha ocupado diversos cargos directivos. De 1962 al 1963 Presidente Comunal del Partido, y en 1964 nombrado Presidente Provincial del mismo. Desde 1990 hasta 1994, Intendente de la XII Región de Magallanes y Antártica Chilena. Ha desarrollado las actividades culturales, especialmente en las agrupaciones teatrales católicas, TEC y SEC. Durante largo período, desde 1974, estuvo a su cargo la audición semanal emitida por la radio Presidente Ibáñez, destinada a los inmigrantes croatas y sus descendientes en la región. En 1945 se incorporó al Club Deportivo *Sokol*, defendiendo esa institución en las ramas de atletismo, baloncesto, fútbol, tenis de mesa, etc. Durante quince años fue Secretario de dicha institución. Es socio activo del *Hrvatski dom* y de la Sociedad Dálmata de Socorros Mutuos. En 1991 fue nominado Socio Honorario del *Hrvatski dom* en mérito a su dilatada labor en beneficio de las instituciones croatas y de la comunidad croata en general. En el año 1976, junto a su esposa, visitó Europa y, particularmente, la tierra dálmata, isla de Hvar. Como Intendente de la XII Región recibió la ayuda humanitaria enviada por la República de Croacia para Punta Arenas siniestrada en el aluvión de 1990.

SCARPA STRABONI, Roque Esteban

Sveučilišni profesor, pisac, akademik (Punta Arenas, 26. III. 1914 – Santiago, 10. I. 1995). Roditelji: Stjepan (v. životopis) i María Esperanza. Školovao se u Punta Arenasu i studirao jezik i književnost na Filozofskom fakultetu Katoličkog sveučilišta. Doktorirao 1942. Redoviti profesor svjetske književnosti na Filozofskom fakultetu *Univ. de Chile* i direktor Centra za komparatistička istraživanja. Direktor Čileanske akademije jezika od 1980 do smrti. Savjetnik književne akademije *St. Georges College*, od 1946. Utemeljitelj *Teatro de Ensayo* Katoličkog sveučilišta. Redoviti član čileanske akademije za jezik. Dopisni član: *Real Academia Española* (Madrid), *Real Academia Sevillana* de Buenas Letras, *Real Academia de Ciencias* i *Academia de Bellas Artes y Buenas Letras* (Córdoba, Španjolska), *Academia Nacional de Artes y Letras* (Kuba), *Academia Paraguaya de la Lengua* i *Instituto de Investigaciones Históricas* (Asunción, Paragvaj). Odlikovanja: španjolska vlada - orden *Isabel la Católica* (1948) i orden *Gran Cruz de Alfonso X. El Sabio*, 1953; Počasna medalja (*Instituto de Cultura Hispánica*) i medalja gradske uprave Punta Arenasa, koja ga je proglasila uglednim građaninom. Pjesnička zbirka *Mortal Mantenimiento* dobila je 1942. književničku nagradu. Ostala djela: *Dos poetas españoles (García Lorca i Alberti)*, 1935; *El maestro de soledades*, 1940; *Poesía del Amor Español*, 1941; *Primavera del hombre*, 1941; *El Tiempo*, 1942; *Voz celestial de España*, 1944; *Luz de Ayer*, 1951; *Lecturas Chilenas*, 1944; *El libro en la mano*, 1953; *Thomas Mann, una personalidad en una obra* (nagrada *Atenea*, nagrada grada Santiaga, knjiga godine prema sudu kritike), 1961; *El Dramatismo en la poesía de García Lorca*, 1962; *No tengo*

tiempo, 1976; *Madurez de la luz*, 1986. Njegovo pjesničko stvaralaštvo bilo je uvršteno u antologije (Pablo Rokha, Carlos René Correa i Alfredo Lefebrve) u Čileu i (Jorge Campos i Ginés de Alvareda) u Španjolskoj. Predavao na sveučilištima: *Universidad de Concepción*, *Universidad Católica* u Valparaísu, *Universidad Central* u Madridu; u Španjolskoj (Santiago de Compostela, Barcelona, Valladolid i Sevilla) te Freiburgu, Tübingenu, Berlinu, Münchenu; *Academia de Lengua* u Asunciónu (Paragvaj) i u Društvu pisaca u Buenos Airesu. Nacionalna nagrada za književnost, 1980. Bio direktor Uprave Nacionalne knjižnice, Arhiva i Muzeja Čilea deset godina. Predsjednik Čileansko-jugoslavenskog instituta za kulturu. Počasni predsjednik sadašnjeg čileansko-hrvatskog instituta za kulturu. Na manifestaciji za pomoć Hrvatskoj (1991) pridružio se sunarodnjacima govorom podrške. Sahranjen je u Punta Arenasu.

SCARPA STRABONI, Roque Esteban

Catedrático y escritor (Punta Arenas, el 26/3/1914 – Santiago, el 10/1/1995). Padres: Esteban (v. su biografía) y María Esperanza. Estudios en Punta Arenas, y Letras en la *Univ. Católica*. Doctor en Literatura, en 1942. Crítico Literario en los diarios *La Aurora* y *El Mercurio* y de las revistas *Estudios* y de la *Sociedad de Escritores de Chile*. Catedrático de Literatura General en la Facultad de Filosofía y Educación de la *Univ. de Chile* y Director del Centro de Investigaciones de Literatura Comparada de la misma Facultad. Director de la Academia Chilena de la Lengua desde 1980 hasta su muerte. Fue Asesor de la Academia Literaria del *St. George's College*, desde 1946. Fundador en 1943 del *Teatro de Ensayo* de la *Univ. Católica*. Miembro del Número de la Academia Chilena de la Lengua. Académico Correspondiente de la *Real Academia Española de la Lengua*, de la *Real Academia Sevillana de Buenas Letras*, de la *Real Academia de Ciencias, Bellas Artes y Buenas Letras*, de Córdoba (España), de la *Academia Nacional de Artes y Letras* de Cuba y Miembro de la *Academia Paraguaya de la Lengua* y del *Instituto de Investigaciones Históricas* de Asunción, Paraguay. Ha sido condecorado por el gobierno de España con la *Orden de Isabel la Católica en grado de Comendador*, en 1948, y con la *Gran Cruz de Alfonso X. El Sabio*, en 1953. Además, ha recibido la Medalla de Honor del Instituto de Cultura Hispánica y la Medalla Municipal de su ciudad natal, que lo declaró *Hijo Preclaro*. Su obra poética *Mortal Mantenimiento*, mereció el *Premio de Poesía* de la Sociedad de Escritores de Chile (1942). Otras obras: *Dos Poetas Españoles (García Lorca y Alberti)*, 1935; *El maestro de soledades*, 1940; *Poesía del Amor Español*, 1941; *Primavera del hombre*, 1941; *El Tiempo*, 1942; *Voz celestial de España*, 1944; *Luz de Ayer* (poemas), 1951; *Lecturas chilenas*, 1944; *El Libro en la Mano* (ensayos), 1953; *Thomas Mann, una personalidad en una obra* (Premio *Atenea*, Premio Municipalidad de Santiago y considerado por la crítica como el mejor libro del año en todos los géneros), 1961; *El Dramatismo en la Poesía de García Lorca*, 1962; *No tengo tiempo*, 1976; *Madurez de la Luz*, 1986. Su producción poética ha sido incluida en antologías publicadas por Pablo de Rokha, Carlos René Correa y Alfredo Lefebvre, en Chile, y Jorge Campos y Ginés de Alvareda, en España. Ha dictado Cursos y Conferencias en las Universidades de Concepción, Católica de Valparaíso, Central de Madrid, de Santiago de Compostela, de Barcelona, de Valladolid y de Sevilla (en España), en las de Freiburg, Tübingen, Berlín y Munich, en Alemania, en la Academia de la Lengua de Asunción, Paraguay, y Sociedad Argentina de Escritores, en Buenos Aires. *Premio Nacional de Literatura* en 1980. Director de la Dirección de Bibliotecas, Archivos y Museos, durante diez años. Presidente del Instituto Chileno-Yugoslavo de Cultura. Presidente honorario del mismo Instituto del nombre cambiado en Instituto Chileno-Croata de Cultura. A proposito de la Primera noche croata, destinada para dar el apoyo a Croacia en 1991, llegó a acompañar a sus connacionales con un discurso pronunciado a favor de Croacia. Fue sepultado en Punta Arenas.

SCOTTI RADIC, Mario

Kemičar i znanstvenik (Punta Arenas, 26. IX 1937). Roditelji: Mario Scotti Gelati i Josipa Radić Kačić. Supruga: Juanita Rojas Ergucia. Djeca: Marcelo i Pablo. Njegov djed, Ivan Radić Mihaić, rođen je 1887. u Pučišćima na Braču. Došao je u Čile (Magallanes) 1904. Njegovi sunarodnjaci zvali su ga *don Juan*, a kasnije *Slijepac*. Posvetio se trgovini i prometu nekretnina. Njegova prirođena intuicija uzdigla ga je u iskrenog savjetnika sunarodnjacima, a

posebno onda kada je potpuno izgubio vid. Žena mu, Franica Kačić Jordan, i kćerka, Josipa Radić Kačić, boravile su u Pučišćima do 1919. kada su doselile u Magallanes suprugu i ocu. *Don Juan* je umro 1962. - Mario Scotti Radic stekao je osnovnu i srednju naobrazbu u salezijanskoj gimnaziji u Punta Arenasu. Studirao je kemiju na Katoličkom sveučilištu u Santiagu i diplomirao 1965. Od 1961. do 1965. bio je asistent na općoj i anorganskoj kemiji na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu Katoličkog sveučilišta. Od 1965. do 1971. predavao je opću i anorgansku kemiju na istom fakultetu. Postdiplomski studij na Institutu za anorgansku kemiju Sveučilišta u Zürichu. Doktorirao je 1976. Po povratku u Čile, nastavio raditi na Kemijskom fakultetu Katoličkog sveučilišta u Santiagu, kao profesor istraživač na odjelu anorganske kemije. Koordinator i suistraživač na znanstvenim projektima u svojoj specijalnosti. Prezentirao znanstvene radove na nacionalnim i međunarodnim kongresima. Bavio se sintezom organsko-metalnih spojeva uz pomoć zaklade *Volkswagenwerk* na sveučilištima u Würzburgu i Aachenu, u Njemačkoj, 1981, 1985. i 1988. Suautor je u tridesetak znanstvenih radova. Član je čileanskog udruženja kemičara i *Zürcher Hochschulverein*. Govori njemački, engleski i talijanski.

SCOTTI RADIC, Mario

Licenciado en Química (Punta Arenas, el 26/9/1937). Padres: Mario Scotti Gelati y Josefina Radic Kacic. Esposa: Juanita Rojas Ergucia. Hijos: Marcelo y Pablo. Su abuelo Juan Radic Mihaic, nacido en Pucisca, isla de Brac, Croacia (en 1877), había llegado a Chile (Magallanes) en 1904. Fue llamado por sus connacionales *Don Juan*, y posteriormente es conocido como el *Ciego*. Se dedicó al comercio y al corretaje de propiedades. Su innata intuición lo llevó a ser un verdadero consejero de sus connacionales, especialmente después de haber perdido totalmente la vista. Su esposa Francisca Kacic Jordan y su hija Josefina Radic Kacic permanecieron en Pucisca hasta 1919, cuando emigraron a Magallanes para reencontrarse con el esposo y padre. Falleció en 1962. - Mario Scotti Radic realizó sus estudios primarios y secundarios en el Liceo Salesiano *San José* de Punta Arenas. Estudió en la *Facultad de Química* de la *Univ. Católica de Chile*, en Santiago. Titulado Químico, con el grado académico de Licenciado en Química, en 1965. Actividades laborales: en *Industrias Cerecita S.A.* Desde 1961 a 1965, ayudante de Química General y Química Inorgánica en la *Facultad de Ciencias Físicas y Matemáticas*, *Escuela de Ingeniería* de la *Univ. Católica*. De 1965 al 1971, profesor de las mismas asignaturas en dicha Facultad y en la *Escuela de Educación* de la misma Universidad. Estudios de Postgrado en el *Instituto de Química Inorgánica* de la *Univ. de Zürich* . Entre 1972 y 1976 obtuvo el grado de Doctor. Al regresar a Chile se reincorporó a la *Facultad de Química* de la *Univ. Católica*, como profesor-investigador del Departamento de Química Inorgánica. Coordinador y Coinvestigador de proyectos de investigación en su especialidad. Ha presentado trabajos a Congresos nacionales e internacionales. Realizó trabajos de perfeccionamiento en síntesis de compuestos organometálicos, apoyado por la *Fundación Volkswagenwerk*, en las *Universidades de Würzburg* y *Técnica de Aquisgrán*, Alemania, en los años 1981, 1985 y 1988. Coautor de aproximadamente treinta trabajos científicos. Miembro de la Sociedad Chilena de Química y de *Zürcher Hochschulverein* de Suiza. Habla alemán, inglés e italiano.

SIMUNOVIC ESTAY, Yerko

Pravnik (Quillota, 6. VIII. 1938). Roditelji: Jerko i Amalia. Supruga: Ruth Inés Parraguez H. Djeca: Yerko Nikola. Njegov otac, Jerko Šimunović Kušćević, sin Juraja i Jakovice, rođen je 1905. u Obršju na Braču. Došao je 1929. u Čile, Magallanes, gdje je radio na stočnoj farmi Perales. Preselio se 1934. u središnju pokrajinu, gdje je četrdeset godina upravljao privatnim i javnim poljoprivrednim dobrima. - Yerko Simunovic Estay stekao je srednju naobrazbu kod *Hermanos Maristas*, a pravo je diplomirao na *Univ. de Chile* u Santiagu. Pravnik je u državnoj poljoprivredno-stočarskoj službi i član je Međunarodnog udruženja pravnika za vina i vinograde. Sudjelovao je na XIX. međunarodnom kongresu tog udruženja, kao i na Prvom međunarodnom simpoziju o vinogradarskom pravu. Bio je u odboru eksperata Međunarodnog udruženja, u Ženevi. Autor je djela *Análisis Crítico de la Administración de Justicia*; *Discurso de la Democracia*; *Introducción al Estudio del Derecho Proteccional Agrario* i mnogobrojnih

članaka. Predavao je na inozemnim sveučilištima. Posjetio je Hrvatsku, i otok Brač, 1990. Živi u Santiagu.

SIMUNOVIC ESTAY, Yerko

Abogado (Quillota, el 6/8/1938). Padres: Jerko y Amalia. Esposa: Ruth Inés Parraguez H. Hijos: Yerko Nikola. Su padre Jerko Simunovic Kuscevic, hijo de Juraj y Jakovica, había nacido en 1905 en Obrsje (isla de Brac, Croacia). Llegó en 1929 a Chile, Magallanes, donde trabajó en la estancia Perales. En 1934 se trasladó a la zona central del país, desempeñándose durante cuarenta años en la agricultura - como administrador de predios de empresas públicas y privadas. - Yerko Simunovic Estay fue alumno de los *Hermanos Maristas* y se graduó en la *Univ. de Chile*, en Santiago. Es abogado del Servicio Agrícola y Ganadero y miembro de la *Association Internationale des Juristes pour le Droit de la Vigne et du Vin.* Participó en el XIX Congreso Internacional de la O.I.V, luego en el Primer Simposio Internacional sobre Derecho Vitivinícola, y, en el Comité de Expertos de la Unión Internacional para la protección de las Obtenciones Vegetales, en Ginebra. Es autor de *Análisis Crítico de la Administración de Justicia*; *Discurso de la Democracia*; *Introducción al Estudio del Derecho Proteccional Agrario y de diversos artículos.* Ha dictado conferencias en importantes Centros de Estudios Superiores. Visitó Croacia, isla de Brac, en 1990. Tiene domicilio en Santiago.

SKARICA ZUÑIGA, Mirko

Sveučilišni profesor (Antofagasta, 1934). Njegov otac Marin Škarica Čepić, sin Franje i Ane, rođen je 31. kolovoza 1905. u selu Duče kod Omiša. Došao je u Čile, Antofagasta, 1925. - Mirko Skarica Zúñiga diplomirao je filozofiju na Filozofskom fakultetu u San Miguelu (Argentina), 1961. Također stekao diplomu iz filozofije na Filozofskom fakultetu u Heidelbergu, 1967-1970. Predaje filozofiju i logiku na Katoličkom sveučilištu u Valparaísu i Santiagu. Od 1965. do danas, na seminarima i studijskim skupovima u Čileu sudjelovao svojim izlaganjima i radovima.

SKARICA ZUÑIGA, Mirko

Profesor universitario (Antofagasta, en 1934). Su padre Marin Skarica Cepic, hijo de Francisco y Ana, había nacido el 31/8/1905 en Duce, Omis, Croacia. Llegó a Chile, Antofagasta, en 1925. Mirko Skarica Zúñiga es Licenciado en Filosofía por la *Facultad de Filosofía*, San Miguel (Argentina), en 1961. Licenciado en Filosofía y Educación y Profesor del Estado en Filosofía por la *Univ. de Heidelberg* (Alemania), de 1967-1970. Enseña Filosofía de las Ciencias y Lógica en la *Univ. Católica* de Valparaíso y de Santiago. Ha presentado diversos ponencias filosóficas de 1965 hasta la fecha en Seminarios y Semanas de Estudios realizadas en Chile.

SKARMETA VRANICIC, Antonio

Pisac i filmski režiser, sveučilišni profesor (Antofagasta, 7. XI. 1940). Roditelji: Antonio Skarmeta Simunovic i Magdalena Catalina Vranicic Yaksic. Supruga: Nora María Preperski. Djeca: Beltran Skarmeta Boisier, Gabriel Skarmeta Boisier i Fabián Skarmeta Preperski. Djed po ocu, Stjepan Škrmeta Sekul, sin Juraja i Margarete, rođen 5. kolovoza 1883. u Bobovišćima na Braču, došao je u Čile (Punta Arenas) 1904. Oženio se u Antofagasti Jerkom Šimunović Jakšić, kćerkom Ante i Ane, rođenom 1882. u Dračevici na Braču. Došla je u Čile 1906. Stjepan Škrmeta Sekul umro je 1947. u Antofagasti. Djed po majci Kuzma Vraničić Restović, sin Luke i Magdalene, rođen 1887. u Nerežišćima na Braču, došao je u Čile 1911. Umro je 1973. Baka po majci, Jelka Jakšić Janković, kći Mate i Filomene, rođena 1894. u Nerežišćima na Braču, došla je u Čile 1913. Vjenčali su se u Antofagasti. Umrla je 1975. - Antonio Skarmeta školovao se u *Instituto de Santiago* i na Filozofskom fakultetu, *Univ. de Chile* u Santiagu. Postdiplomski na *Columbia University*, New York, SAD. Karijera: profesor filozofije na Filozofskom fakultetu, *Univ. de Chile*; profesor hispanoameričke književnosti, na katedri španjolskog, *Univ. de Chile* (1967-1973); profesor vještine pričanja na Novinarskoj školi Katoličkog sveučilišta (1971-1973); voditelj književne radionice, 1970; urednik kulturne rubrike u časopisima *Ercilla*, *Ahora* i *La Quinta Rueda* (1967-1973); suosnivač i voditelj televizijskog programa *Libro Abierto* na kanalu *Univ. de Chile* (1971-1973). God. 1975. emigrirao u Zapadni Berlin, gdje je kao neovisan pisac živio do 1988. Iz Berlina je

nekoliko puta putovao u Bobovišća. Bio je profesor dramaturgije na Njemačkoj akademiji za film i TV (1978-1981). Stipendista zaklade *Guggenheim*, SAD, za književno stvaralaštvo (1986). Član žirija za književnu nagradu *Casa de las Americas* (1970-1985), član žirija na Filmskom festivalu u Huelvi, Španjolska (1987), na Međunarodnom festivalu u Zapadnom Berlinu (1987) i na Festivalu latinskog i iberoameričkog filma u Biaritzu, Francuska (1987). Sudjeluje na projekcijama svojih filmova u Buenos Airesu (1985). Tema četvrtog međunarodnog kolokvija iberoameričke književnosti u Hustonu, Texas, SAD, 1988, bilo je književno djelo A. Skarmete. Na *Washington University* bio gostujući profesor za romanske jezike (Saint Luis, SAD, 1988). Sudjeluje na Međunarodnom kolokviju pisaca u Montrealu, Kanada (1988). Gostujući profesor na *Colorado College*, Colorado, SAD (1989). Sudionik Svjetskog susreta pisaca u Torontu, Kanada (1989). Romani*: Soñé que la nieve ardía, No pasó nada, La Insurrección, Ardiente Paciencia, Match-Ball.* Zbirke novela: *El Entusiasmo, Desnudo en el Tejado, Tiro Libre, Novios y solitarios, El Ciclista del San Cristobal.* Kazališna djela: *Ardiente Paciencia, El Plebiscito.* Napisao je mnogobrojne filmske scenarije; ekranizirao više svojih djela i režirao nekoliko filmova s vlastitim scenarijem. Uredio je nekoliko kazališnih komada u radio-izvedbi. Nagrade i priznanja: za zbirku novela *Desnudo en el Tejado* dobio nagradu *Casa de las Américas*, Havana, Kuba (1969). Kao predstavnik SR Njemačke dobio više nagrada na filmskom festivalu *Prix Italia*: 1980. za film *La Composición* i 1983. za film *Ardiente Paciencia*; nagrada na Filmskom festivalu u Pragu, 1973. za film *Victoria*; Savezna njemačka nagrada za film *Reina la tranquilidad en el país*, 1976. i 1980. za film *La Insurrección*; nagrada kritike za najbolji film godine (u Njemačkoj), 1976; nagrada na festivalu u Strassburgu, 1980; film *Ardiente Paciencia* (redatelj i scenarist) dobio nagrade na filmskom festivalu *Cine Iberoamericano* u Biarritzu, Francuska, 1983; na IX. festivalu hispanoameričkog filma, Huelva, Španjolska, 1983; nagrada za najbolji film na njemačkoj TV u 1983; nagrade na filmskim festivalima u Salsomaggiore, Italija, 1983, zatim u Bordeauxu u Francuskoj i u Rosariju u Argentini, 1985. Živi u Santiagu.

SKARMETA VRANICIC, Antonio

Escritor, director de cine, profesor universitario (Antofagasta, el 7/11/1940). Padres: Antonio Skarmeta Simunovic y Magdalena Catalina Vranicic Yaksic. Esposa: Nora María Preperski. Hijos: Beltran Skarmeta Boisier, Gabriel Skarmeta Boisier y Fabián Skarmeta Preperski. Su abuelo paterno, Esteban Skrmeta Sekul, hijo de Jorge y Margareta, nacido en Bobovisca (isla de Brac, Croacia), el 5/8/1883, había llegado a Chile (Punta Arenas) en 1904. Se casó en Antofagasta con Yerka Simunovic Yaksic, hija de Antonio y Ana, nacida en 1882 en Dracevica (isla de Brac, Croacia). Llegó a Chile en 1906. Esteban Skrmeta Sekul falleció en Antofagasta en 1947. Su abuelo materno, Cosme Vranicic Restovic, hijo de Lucas y Magdalena, había nacido en 1887 en Nerezisca (isla de Brac, Croacia). Llegó a Chile en 1911. Falleció en 1973. Su abuela materna, Helena Yaksic Yankovic, hija de Mateo y Filomena, había nacido en 1894 en Nerezisca (isla de Brac, Croacia). Llegó a Chile en 1913. Se casaron en Antofagasta. Falleció en 1975. - Antonio Skarmeta hizo sus estudios secundarios en el *Instituto de Santiago* y la educación universitaria en la *Facultad de Filosofía y Letras* de la *Univ. de Chile*. Estudios de postgrado en la *Columbia University*, Nueva York, EE.UU. Carrera: Profesor de Filosofía Contemporánea en la Facultad de Filosofía y Letras de la *Univ. de Chile* (Santiago); Profesor de Literatura Hispanoamericana, Departamento Español de la *Univ. de Chile* (Santiago, 1967-1973); Profesor de Técnica Narrativa en la Escuela de Periodismo de la *Univ. Católica de Chile* (Santiago, 1971-1973); dirigió el Taller de Creacion Literaria (Cuento) *Luis Alberto Hairemans* (Santiago, 1970); Redactor cultural de las revistas chilenas *Ercilla*, *Ahora* y La *Quinta Rueda* (Santiago, 1967-1973); Cofundador y animador del programa de televisión *Libro Abierto* en el Canal 9 de la *Univ. de Chile* (Santiago, 1971-1973). En 1975 emigra a Berlin Occidental, donde vivió hasta 1988 como escritor independiente. Desde Berlin viajó varias veces a Croacia (Bobovisca). Fue Profesor de Dramaturgia en la Academia Alemana de Cine y Televisión (1978-1981). Ha obtenido la Beca *Guggenheim*, EE.UU. para creación literaria (1986). Jurado del *Premio Literario Casa de las Américas* (1970-1985), del Festival de Cine de Huelva (1984), del Festival de Cine Internacional de Berlin Occidental (1987), del Festival de Cine Latino e Iberoamericano en Biaritz, Francia (1987). Participa en conferencias y excibiciones de sus películas en Buenos Aires (1985). Su obra fue el tema del *Cuatro Coloquio Internacional sobre Literatura Ibero-americana* en Huston, Texas, EE.UU. (1988). Visiting professor for Romance Languages en *Washington University*, Saint Luis, EE.UU. (1988). Participa al Coloquio internacional de Escritores en Montreal, Canadá (1988);

Profesor invitado en *Colorado College*, Colorado, EE.UU. (1989); invitado al *Encuentro Mundial de Escritores* en Toronto, Canadá (1989). Novelas: *Soñé que la nieve ardía*, *No pasó nada*, *La Insurección*, *Ardiente Paciencia*, *Match-Ball*. Libros de Cuentos: *El Entusiasmo*, *Desnudo en el Tejado*, *Tiro libre*, *Novios y solitarios*, *El Ciclista del San Cristobal*. Obras Teatrales: *Ardiente Paciencia*, *El Plebiscito*. Ha escrito numerosos guiones de cine: varias películas se realizó sobre sus cuentos; ha dirigido varias películas con guión propio; ha dirigido numerosas piezas dramáticas para la radio. Distinciones y premios: El libro de cuentos *Desnudo en el Tejado* obtuvo el premio *Casa de las Américas*, La Habana, Cuba, 1969; como representante de la República Federal de Alemania ha obtenido varios premios en el Festival de Cine *Prix Italia* en 1980 (La Composición), en 1983 (*Ardiente Paciencia*); Premio del Festival de Cine en Praga, 1973 (*La Victoria*); Premio Federal del Cine Alemán, 1976 (*Reina la tranquilidad en el país*) y 1980 (*La Insurección*); Premio de los críticos alemanes al mejor film del año (1976); Premio del Festival de Strassburg, 1980 (*Desde lejos veo este país*). El film *Ardiente Paciencia* (Director y Guionista) obtuvo los siguientes premios: en el *Festival de Cine Iberoamericano* en Biarritz, Francia, 1983; en el *IX Festival de Cine Hispanoamericano*, Huelva, España, 1983; Premio *Georges Sadoul* al mejor film extranjero en 1983, en Francia; Premio para la mejor película proyectada en la TV alemana en 1983; premios en los festivales de cine de Salsomaggiore, Italia (1983), de Bordeaux, Francia, 1985, de Rosario, Argentina, 1985. Reside en Santiago.

SOLJAN STAMBUK, Nicolás

Vatrogasac, državni činovnik (Antofagasta, 31. VIII. 1920 – 28. VI. 1985). Roditelji: Matija Šoljan P. i Jelka Štambuk. Njegov otac Matija, sin Pavla i Katarine, rođen je 23. travnja 1886. u Starom Gradu na Hvaru. Došao je u Čile 1906. Umro je 1940. - Nicolás Soljan Stambuk ušao je u Vatrogasni savez 20. ožujka 1936, i to u Jugosl. vatrogasno društvo br. 3 četa *Paško Baburica*, osnovano u prosincu 1892. Obavljao je različite dužnosti: zastavnik, potporučnik, poručnik, satnik, do najviše: zapovjednik. Zbog velikih zasluga u unapređenju rada u tome društvu, prelazi u zapovjedništvo Saveza vatrogasnih društava na važno mjesto 3. zapovjednika, na kojem je ostvario zapažene rezultate. Kasnije, u godinama 1981. i 1982. zauzima u glavnoj upravi saveza visoko mjesto potpredjsednika. U 1983. postaje predsjednik Saveza, na koje mjesto je zbog priznatih osobnih zasluga bio biran tri uzastopna mandata. Bio je također predsjednik Regionalnog savjeta Saveza vatrogasnih društava Druge pokrajine. Primio je sva priznanja uprave i vatrogasnih društava kroz 49 godina izvanrednih zasluga za rad u Vatrogasnom savezu Antofagaste i cijele Druge čileanske pokrajine. U hrvatskoj naseobini bio je aktivan član Jugoslavenskog pripomoćnog društva i sportskog kluba *Sokol* u kojem je obnašao razne dužnosti. Predvodio je kampanju oko gradnje monumentalnog stadiona Sokol (8000 mjesta). Pripadao je masonskoj loži br. 54, *Pokret*, osnovanoj 24. lipnja 1917, u kojoj je bio jedan od najistaknutijih članova. Radio je kao službenik u zdravstvu, i kasnije kao generalni agent osiguranja. Umro je, dok je čitao govor na proslavi Dana vatrogasaca.

SOLJAN STAMBUK, Nicolás

Bombero, empleado público (Antofagasta, el 31/8/1920 – Antofagasta, el 28/6/1985). Padres: Mateo Soljan P. y Helena Stambuk. Su padre Mateo, hijo de Pablo y Catalina, había nacido el 23/4/1886 en Stari Grad (isla de Hvar, Croacia). Llegó a Chile en 1906. Falleció en 1940. - Nicolás Soljan Stambuk ingresó al Cuerpo de Bomberos el 20/3/1936, prestando servicios en la Compañía Yugoslava de Bomberos No. 3 Bomba *Pascual Baburizza* fundada en Antofagasta en diciembre de 1892. Ocupó diversos cargos en la Compañía: Porta - Estandarte, Teniente Segundo, Teniente Primero, Capitán y la jefatura máxima de la Compañía - el Director. Por la gran labor desarrollada en la Bomba Yugoslava, pasa a la Comandancia del Cuerpo a ocupar el importante cargo de 3. Comandante donde realizó una efectiva y brillante labor. Más adelante, en los años 1981 y 1982, pasa a ocupar en el Honorable directorio General del Cuerpo de Bomberos el alto cargo de Vice superintendente. En 1983 ocupa la jefatura máxima del Cuerpo, el rango máximo - Superintendente, en donde por sus reconocidos méritos personales fue reelegido para tres períodos consecutivos. Fue Presidente del Consejo Regional de Cuerpo de Bomberos de la Segunda Región. Recibió todos los premios del Directorio y de la Compañía de Bomberos durante sus 49 años de brillantes servicios prestados al Cuerpo de Bomberos de Antofagasta y de toda la Segunda Región. En la Colonia Croata fue miembro activo de la Sociedad Yugoslava de Socorros Mutuos y del Club Deportivo *Sokol* donde ocupó diversos cargos. Además, fue un pedestal en la campaña para la construcción del Monumental Estadio *Sokol*. Entre otras instituciones perteneció a la Logia masónica No. 54, *Pokret*, fundada el

24/7/1917, en donde fue uno de sus más distinguidos miembros. En su vida profesional, había sido funcionario del Servicio de Salud y más tarde se desempeñaba como Agente General de Seguros. Falleció en momentos en que leía un discurso con ocasión de celebrarse el *Día del Bombero*.

SPRALJA SATALIC, Angelina Berta
Kineziolog (Iquique, 9. X. 1960). Roditelji: Fabijan i Zorana. Suprug: Mauricio Aigneren Herrera. Sin: Nicolás. U Čile je najprije došao otac Fabijan Špralja Špralja, sin Franje, rođen 20. siječnja 1936. u Zaglavu kod Zadra. Došao je u Antofagastu 1955. Radio u tvornici ribljih konzervi *Zlatar*. God. 1959. putovao je u Urugvaj gdje se oženio Zoranom Šatalić Orović rođenom 1937. na Rabu. Ona je došla u Urugvaj 1958. Bračni par se 1960. preselio u Iquique, Čile, gdje i danas živi. Fabijan je kapetan na ribarskim brodovima. - Angelina Spralja Satalic pohađala je osnovnu školu *American College*, a srednju naobrazbu stekla je u *Liceo María Auxiliadora*, sve u Iquiqueu. Sveučilišnu naobrazbu završila je na *Universidad del Norte* u Antofagasti, gdje je 1983. stekla diplomu kineziologa. Usavršavala se u struci i bila na raznim kongresima. S obitelji je 1982. putovala u Zadar da upozna rodbinu. Radi na Traumatološkoj klinici u Osornu. Govori hrvatski.

SPRALJA SATALIC, Angelina Berta
Kinesióloga (Iquique, el 9/10/1960). Padres: Fabijan y Zorana. Esposo: Mauricio Aigneren Herrera. Hijos: Nicolás. El primero de la familia en llegar a Chile fue su padre Fabijan Spralja Spralja, hijo de Francisco, nacido en Zaglav, Croacia, el 20/1/1936. Llegó a Antofagasta en 1955. Trabajó en la *Industria pesquera Zlatar*. En el año 1959 Fabijan viajó a Uruguay donde conoce y contrae matrimonio con Zorana Satalic Orovic, nacida en la isla de Rab, Croacia, en 1937, y llegada al Uruguay en 1958. En 1960 el matrimonio viaja a Chile, llegando a la ciudad de Iquique donde residen actualmente. Fabijan se desempeña como capitán de naves pesqueras. - Angelina Spralja Satalic cursó su enseñanza básica en el *American College* y la enseñanza media en el *Liceo María Auxiliadora*, ambos en Iquique. Realizó sus estudios superiores en la *Universidad del Norte*, Antofagasta, donde obtuvo el título de kinesióloga, en 1983. Ha realizado cursos y asistido a congresos de perfeccionamiento en la especialidad. En 1982 viajó con su familia a Zadar para visitar y conocer a sus familiares croatas. Actualmente desarrolla su labor profesional en el *Centro Traumatológico Osorno Ltda*, en la ciudad de Osorno. Habla croata.

STANCIC LUCIC, Simón
Novinar (Punta Arenas, 22. II. 1912 – Santiago, 1980). Roditelji: Ivan i Petronila. Supruga: Ema Machicao. Djeca: Yerko i Sergio. Njegovi roditelji su rođeni u Sutivanu na Braču. - Simón Stancic Lucic se školovao u *Instituto Comercial* i u gimnaziji *San José* u Punta Arenasu. U novinarstvo ušao 1929, u dnevnik *La Unión*, Magallanes, gdje je uređivao sportsku rubriku do 1936, kada prelazi u *El Mercurio*, Santiago. Od 1940. radi u sportskoj redakciji toga lista, a zatim je urednik revije *Tenis*. Predsjednik udruženja sportskih novinara. U Punta Arenasu bio voditelj i član hrvatskih doseljeničkih društava. Član i utemeljitelj *Hrvatskog stadiona* u Santiagu. Predsjednik *Rotary kluba* u općini Ñuñoa. Aktivni član Čileansko-Jugoslavenskog instituta za kulturu i Društva stručnjaka hrvatskog podrijetla (1965). Od 4. rujna 1991. ovo je društvo obnovilo rad, pod nazivom *Simón Stancic*.

STANCIC LUCIC, Simón
Periodista (Punta Arenas, el 22/2/1912 – Santiago, en 1980). Padres: Juan y Petronila. Esposa: Ema Machicao. Hijos: Yerko y Sergio. Sus padres habían nacido en Sutivan (isla de Brac, Croacia). - Simón Stancic Lucic hizo sus estudios en el *Instituto Comercial* y *de Humanidades San José*, en Punta Arenas. En 1929 ingresó al periodismo en el diario *La Unión de Magallanes*, donde fue redactor hasta 1936, en que ingresó a *El Mercurio* de Santiago. Desde 1940 actúa en la Sección Deportes y luego es Director de la *Revista de Tenis*. Colaboró en varios diarios y revistas de Magallanes. Presidente de los *Periodistas del Deporte*. En Punta Arenas fue dirigente y socio de instituciones croatas. Socio fundador del *Estadio Yugoslavo* (hoy: Croata) en Santiago. Miembro activo del *Instituto Chileno-Yugoslavo de Cultura* y *del Círculo de Profesionales de Ascendencia croata* (en 1965). Desde el 4/9/1991 esta institución reanudó sus actividades bajo el nombre de *Simón Stancic*, su fundador. Presidente del *Rotary Club* de Ñuñoa.

STANCIC-ROKOTOV BONACIC, Igor.
Odvjetnik (Antofagasta, 20. I. 1936). Roditelji: Petar i Vera. Supruga: Liliana Holger. Djeca: dvoje. Njegov otac, Petar Stančić-Rokotov rođen 1887. u Starom Gradu na Hvaru, došao je u Čile 1902. (v. životopis). - Igor Stancic-Rokotov školovao se u *Colegio San Luis* u Antofagasti i studirao pravo na *Univ. de Chile* u Santiagu. Diplomirao je 1960. radom *Titulación y concordancia del Código Civil Chileno Libro Segundo.* Primio nagradu *Clemente Fabris* Advokatske komore, za taj rad. God. 1973. dobio je diplomu pravnika na *Universidad Complutense* u Madridu. Suautor je rada o čileanskom zakonodavstvu za Panameričku uniju, u okviru Organizacije američkih država. Bio pravni zastupnik u *Banco de Concepción.* Kasnije vodio pravnu službu u *Banco Osorno* i *La Unión.* Član hrvatskih doseljeničkih društava u Santiagu. Predsjednik dobrotvorne zaklade *Pasucal Baburizza.* Živi u Santiagu.

STANCIC-ROKOTOV BONACIC, Igor
Abogado (Antofagasta, el 20/1/1936). Padres: Pedro y Vera. Esposa: Liliana Holger. Hijos: *dos.* Su padre, nacido en Stari Grad (isla de Hvar, Croacia), en 1887, había llegado a Chile en 1902 (v. su biografía). - Igor Stancic-Rokotov hizo sus estudios en el *Colegio San Luis*, en Antofagasta, y en la *Univ. de Chile.* Titulado en 1960. Tesis: *Titulación y Concordancia del Código Civil Chileno Libro Segundo* (Distinción Máxima). Recibió Premio *Clemente Fabris*, del Colegio de Abogados, por su Memoria. Ejerce libremente su profesión. En 1973 Título de Abogado de la *Universidad Complutense* de Madrid, España. Es coautor del trabajo sobre Legislación Chilena para la Unión Panamericana dependiente de la OEA. Desde 1978, fue fiscal del *Banco de Concepción.* Posteriormente, Gerente Servicios legales del *Banco Osorno* y *La Unión.* Socio de las instituciones croatas en Santiago. Presidente de la Fundación de Beneficencia *Pascual Baburizza.* Reside en Santiago.

STANČIĆ-ROKOTOV KUMIČIĆ, Petar
Poduzetnik i športski djelatnik (Stari Grad na Hvaru, 15. X. 1887 – Santiago, 1984). Roditelji: Mate i Mandina. Supruga: Vera Bonačić Granić, rođena u Supetru. Djeca: Magda, Vesna i Igor. Došao u Čile 1902. školovao se u domovini, u čileu i SAD. Od 1913. do 1921. radio u tvrtki *Stancic y Cía.* a kasnije samostalno. Radio s Baburicom i Lukinovićem do 1936. kada je prešao u *The Lautaro Nitrate Co.* do 1939. Zatim je osnovao tvornicu gaziranih bezalkoholnih pića *Granic, Razmilic y Cía.* Od 1942. radi samostalno. Vlasnik je hladnjače, tvornice leda i bezalkoholnih gaziranih pića u Chuquicamati. Član uprave i blagajnik u *Asociación de Industriales.* član auto-kluba i vatrogasnog udruženja. God. 1927. bio utemeljitelj Sportskog društva *Sokol* (drugi period) i na osnivačkoj skupštini izabran za dopredsjednika društva. God. 1920. bio utemeljitelj Biciklističkog saveza Antofagaste. Gradsko poglavarstvo Antofagaste uručilo mu je 1966. *Ancla de Oro*, svoje najviše priznanje zaslužnim građanima.

STANCIC-ROKOTOV KUMICIC, Petar
Industrial. Dirigente Deportista (Stari Grad, isla de Hvar, Croacia, el 15/10/1887 – Santiago, en 1984). Padres: Mateo y Magdalena. Esposa: Vera Bonacic Granic, nacida en Supetar. Hijos: Magda, Vesna e Igor. Llegó a Chile en 1902. Estudios en sus patria, en Chile y EE.UU. Se inició en el comercio en EE.UU. Desde 1913 hasta 1921 actuó en la empresa *Stancic y Cía.* y, posteriormente, en forma independiente, representando diferentes empresas nacionales hasta 1927. Trabajó con Baburizza y Lukinovic hasta 1936, fecha en que pasó a *The Lautaro Nitrate Co*, hasta 1939. Formó enseguida sociedad con *Granic, Razmilic y Cía.* (Fábrica de Bebidas Gaseosas). Desde 1942 actua en forma independiente. Propietario de un frigorífico, Fábrica de Hielo y Bebidas Gaseosas en Chuquicamata. Director Tesorero de la *Asociación de Industriales.* Socio del Auto

Club y Cuerpo de Bomberos. Además, fue socio fundador y dirigente de varias instituciones croatas en Antofagasta. En 1927 fue fundador del Deportivo *Sokol* (segundo período) y elegido en la primera asamblea para el Vicepresidente de la institución. En 1920, fundador de la *Asociación Ciclista de Antofagasta*. En 1966 recibió el *Ancla de Oro*, el máximo galardón de la Ilustre municipalidad de Antofagasta.

STJEPOVIC ZLOSILO, María Nora

Kiparica (Zapiga, Iquique, 12. XII. 1929). Roditelji: Petar Stjepović Krilanović i Marija Zlošilo Begović. Suprug: Esteban Martinic Marinovic. Djeca: Vinka i Tatiana. Njezin otac je rođen 1889. u Orašcu kod Dubrovnika. Došao je u Čile 1903, radio u tvornicama salitre, a zatim se osamostalio i posvetio trgovini i poljoprivredi. God. 1926. posjetio je Orašac gdje se oženio. Došli su u Čile 1927, a 1932. su se nastanili u mjestu La Serena. Bavili su se uzgojem voća. Imali su petero djece (Vinka, Raúl, Anka, Borislava i María Nora). Petar Stjepović je umro 1966. Djed mu, Stjepan Zlošilo Buć, je bio zlatar u Orašcu. - Nora Stjepović je pohađala školu u *Colegio San José*, gimnaziju u La Sereni, trgovačku školu na Katoličkom sveučilištu i učila zlatarstvo u *Instituto Cultural* u Viñi del Mar. Živi na selu u mjestašcu Las Sossas gdje ima atelje na otvorenom prostoru. Glavna djela: *Cabeza de Viejo*, *Torso*, *Ritmo gris*, *Rosa*. Izlagala je u Santiagu, La Sereni, Ovalleu i Coquimbu (1981-1991). Djela joj se nalaze u Perúu, Japanu, Njemačkoj i SAD. Član je *Instituto Cultural* de Providencia i Čileansko-hrvatskog instituta za kulturu u Santiagu, te Hrvatskog doma u La Sereni.

STJEPOVIC ZLOSILO, María Nora
Escultora (Zapiga, el 12/12/1929). Padres: Pedro Stjepovic Krilanovic y María Zlosilo Begovic. Esposo: Esteban Martinic Marinovic. Hijos: Vinka y Tatiana. Su padre había nacido en Orasac (Dubrovnik, Croacia), en 1889. Llegó a Chile en 1903, a las salitreras, luego se independizó dedicándose al comercio y a la agricultura. En 1926 viaja a Orasac, donde contrae matrimonio con María Zlosilo Begovic del mismo pueblo. Regresan a Chile en 1927 y en 1932 se radican en La Serena, dedicándose a la agricultura, especializándose en la producción de chirimoyas. Del matrimonio nacieron cinco hijos: Vinka, Raúl, Anka, Borislava y María Nora. Pedro Stjepovic falleció en 1966. El abuelo Esteban Zlosilo Buc fue orfebre en Orasac. - Nora Stjepovic hizo sus estudios en el *Colegio San José*, *Liceo de La Serena*, *Instituto Comercial* de la *Univ. Católica* e *Instituto Cultural* de Viña del Mar (orfebrería). Actualmente vive en el campo, en un pueblito llamado Las Sossas, donde tiene su taller al aire libre. Obras principales: *Cabeza de Viejo*, *Torso*, *Ritmo gris*, *Rosa*. Ha realizado exposiciones entre 1981 y 1991 en Santiago, La Serena, Ovalle, Coquimbo. Sus obras están en las colecciones en Perú, Japón, Alemania y Estados Unidos. Miembro del Instituto Cultural de Providencia e Instituto Chileno-Croata de Cultura en Santiago y del *Hrvatski dom* en La Serena

STJEPOVIĆ LITRICA, Luka

Trgovac (Orašac, Dubrovnik, 1880 – Santiago, 1942). Supruga: Katarina Franulić, podrijetlom od Rijeke. Došao u Čile, Iquique, 1898. On je prvi od Stjepovića iz Orašca koji je došao u Čile. Za njim su došli stričevi Petar, Blaž, Stjepan i Pancho. Njegov bratić, Petar Litrica Stjepović, došao je u Argentinu parobrodom, zatim nastavio vlakom do Salte, a potom pješice prešao Ande. (Bilo mu je tada 16 godina.) Do 1904. Luka je bio pomoćnik u dućanu tvornice salitre u provinciji Tarapacá, koja je pripadala Pašku Baburici. Zatim je šef tvornice salitre *Sacramento*, oko 40 km

južno od Pisague. Godine 1906. vlasnik je trgovine *El Gallo* u kojoj je prodavao proizvode iz svoje oaze u čileanskoj pustinji, i sve ostalo (od aspirina, nadgrobnih spomenika, do dinamita). Odlazio bi u Boliviju gdje bi prodavao čileanske konje, a kupovao volove i *cocu*. Iz Perua je dogonio ovce. Kako tvornice i rudnici salitre nisu mogli bez mula koje su vukle teretne vagone, bio je to za poslovne ljude velik izvor zarade. Luka je odlazio u provinciju Buenos Aires (2000 km), kupio bi vlak mula, prevozio ih do Salte i preko Kordiljera dogonio ih na sjever Čilea. Opsluživao je tvornice salitre: *Brac, Compañía, San Antonio, California, Sacramento* i *Progreso*. Bio je vlasnik nekoliko rudnika zlata. Godine 1930. sve je prodao i vratio se u domovinu. U Orašcu je kupio zemlju za sebe i svoju braću koja su se trebala vratiti kući. Tri godine kasnije, vratio se u Čile, u Iquique, zatim u Santiago, gdje je za 480.000 tadašnjih pesosa kupio imanje *Los Arabias* (48 hektara) na periferiji grada. (Danas: *Avenija Kennedy, Parque Arauco, Vojno učilište*). Uredio je zemljište i imao vrtove, voćnjak, 60 krava muzara, mljekaru i uzgajao je konje. Nakon njegove smrti, 1942. u Santiagu, imanje je prodano.

STJEPOVIC LITRICA, Luka

Comerciante (Orasac, Dubrovnik, Croacia, en 1880 – Santiago, en 1942). Padres: Esposa: Katarina Franulic, oriunda de Rijeka, Croacia. Llegó a Chile, Iquique, en 1898. Es primero de los Stjepovic de Orasac que irán llegando al Norte de Chile - Petar, Blaz, Stjepan, Pancho. Su primo hermano Pedro Litrica Stjepovic llegó a Argentina en el vapor, viajó en tren hasta Salta y después pasó la Cordillera a pie a los 16 años. Hasta 1904 Luka fue ayudante de almacén en la oficina salitrera de Pasucal Baburizza, en la región de Tarapacá. Jefe de la oficina *Sacramento* ubicada a 40 kms al sur de Pisagua. En 1906. es dueño del almacén *El Gallo* de 2000 m2 en que vendía los productos de su propia oasis en este desierto chileno y todo lo que necesitaban los obreros en las oficinas salitreras (de aspirinas, tumbas, hasta dinamita). Se iba a Bolivia para vender caballos chilenos y traer el vacuno y coca; desde Perú traía ovejas, todo para vender en las oficinas salitreras. Como la oficina no pudo funcionar sin mulas que traían los vagones de carga se hizo un gran negocio con estos animales. Luka se fue a la provincia de Buenos Aires (2000 kms) para comprar un tren de mulas y traerlos a través de Cordillera hasta el Norte de Chile. Tenía a su cargo las oficinas *Brac, Compañía, San Antonio, California, Sacramento* y *Progreso*. Alrededor de 1930 vendió todo y volvió a su patria. En Orasac compró las tierras para él y sus hermanos, con la intención de regresar definitivamente. Tres años más tarde, volvió a Chile, a Iquique, luego a Santiago, donde compró por 480.000 pesos de la época un fundo - *Los Arabias* - de 48 hectáreas en las cercanías de la ciudad. (Hoy: *Avenida Kennedy, Parque Arauco, Escuela Militar.*) Arregló el terreno y tuvo un gran vergel, uvas, frutas, una lechería con 60 vacas y la cria de caballos. Después de su muerte en 1942 se vendió el fundo.

SULE CANDIA, Anselmo

Pravnik i senator (Santiago, 27.I.1934). Roditelji: Anselmo i Rosa. Supruga: Frasia Fernández Guardia. Djeca: Tatiana Alejandra i Alejandro Miguel. Njegov otac Anselmo Sule Redovniković, sin Jerka i Dinke, rođen je 1889. u Splitu. Došao je u Čile (Antofagasta) 1906. Školovanje: *Liceo de Hombres* u mjestu Los Andes i *Univ. de Chile* u Santiagu. Diplomirao pravo 1956. radom *Argentinski sindikalizam*. Bio je asistent na katedrama za: rimsko pravo, 1953; međunarodno javno pravo, 1954; građansko pravo, 1955-1957. Od 1958. profesor je na sindikalnoj školi *Univ. de Chile*. Godine 1950. postao član Radikalne stranke, a 1962. izabran za predsjednika radikalne mladeži. Bio je dopredsjednik, a danas je predsjednik Radikalne stranke Čilea. Kao senator u času vojnog udara 1973, uhapšen i odveden na otok Dawson i druge koncentracione logore. God. 1975. protjeran iz Čilea i tada započinje borbu za obnovu demokracije u zemlji. U znak štovanja te borbe i doprinosa ponovnoj uspostavi demokracije u Urugvaju, Skupština te zemlje jednoglasno mu 1985. dodjeljuje počasno državljanstvo. U 1989. izabran je u Čileu za čileanskog senatora. Dopredsjednik Stalne konferencije političkih partija Latinske Amerike, COPRAL, i Latinskoameričke udruge za ljudska prava, ALDHU. Član parlamentarne grupe

za suradnju sa Saborom Republike Hrvatske. Član Udruženja čileanskih pisaca. Objavio: *Svjedočanstva borbe za demokraciju*, Santiago, 1990. Objavljivao u časopisima i dnevnim listovima u zemlji i inozemstvu. Živi u Santiagu.

SULE CANDIA, Aselmo

Abogado. Senador de la República (Santiago, el 27/1/1934). Padres: Anselmo y Rosa. Esposa: Frasia Fernández Guardia. Hijos: Tatiana Alejandra y Alejandro Miguel. Su padre Anselmo Sule Redovnikovic, hijo de Yerko y Dinka, había nacido en Split en 1889. Llegó a Chile (Antofagasta) en 1906. - Estudios: *Liceo de Hombres* de Los Andes y *Univ. de Chile*. Titulado en 1956. Tesis: *El Sindicalismo Argentino*. Fue Ayudante de las siguientes Cátedras: Derecho Romano, 1953; Derecho Internacional Público, 1954; Derecho Procesal, 1955 y desde 1957 del Seminario de Derecho Privado. Desde 1958, Profesor de la *Escuela Sindical* de la *Univ. de Chile*. Milita en las filas del Partido Radical, desde 1950. En 1962 elegido Presidente Nacional de la Juventud Radical. Fue Vicepresidente del Partido Radical de Chile. Senador al momento del golpe militar en 1973, fue hecho prisionero y enviado a Isla Dawson y a diversos campos de concentración. En 1975 expulsado de Chile e inicia la lucha para el restablecimiento de la democracia en su país. En reconocimiento a esta lucha y a su contribución al restablecimiento democrático en Uruguay, la Asamblea General, Congreso Pleno, de ese país, le otorga por unanimidad, en 1985, la ciudadanía por gracia. En 1989 elegido *Senador de la República*. Vicepresidente de la Conferencia Permanente de Partidos Políticos de América Latina, COPRAL, y de la Asociación Latinaomericana de Derechos Humanos, ALDHU. Miembro del Grupo parlamentario para la cooperación con el Parlamento (*Sabor*) de la República de Croacia. Miembro de la Asociación de escritores de Chile. Libro: *Testimonios de Lucha por la Democracia*, Santiago, 1990. Ha publicado artículos en revistas y diarios del país y extranjero. Reside en Santiago.

ŠIMUNOVIĆ ŠIMUNOVIĆ, Nikola

Poduzetnik (Dračevica na Braču, 19.II.1914 – Antofagasta, travanj 1991). Roditelji: Blaž i Margarita. Djeca: Irma, Blaž i Ljubica. Došao u Čile, 1919. s roditeljima. Školovao se u Antofagasti. Započeo je raditi u trgovini sa 16 godina. Bio je vrlo uspješan poduzetnik u Antofagasti. Istaknuti član hrvatske naseobine i član njezinih društava. Dobrotvor. Istaknuti građanin Antofagaste.

SIMUNOVIC SIMUNOVIC, Nicolás

Empresario (Dracevica, isla de Brac, Croacia, el 19/2/1914 – Antofagasta, en abril de 1991). Padres: Blaz y Margarita. Hijos: Irma, Blaz y Ljubica. Llegó a Chile con sus padres en 1919. Estudios en Antofagasta. Después de complementar su educación, se inició en el comercio a los 16 años. Fue un próspero empresario en Antofagasta. Destacado miembro de la colonia croata y miembro de las instituciones croatas. Benefactor. Destacado ciudadano.

ŠKARNIĆ HARAŠIĆ, Matej

Računovođa, novinar, nakladnik (Milna na Braču, 20. VI. 1881 – Antofagasta, 23. VI. 1953). Roditelji: Petar Škarnić i Marija Harašić. Supruga: María Rosa Achurra Ocampo (oženio se 1930). Djeca: Rosa. Došao je u Čile, Iquique, 1895 (čileansko državljanstvo dobio tek 1948). Stekao je zvanje računovođe i čim je naučio španjolski, počeo je raditi s ujacima Antonijom i Alfredom Savi i Karolinom Škarnić ud. Savi. Na poziv rođaka odlazi u Boliviju, radi u Oruru i Challapati. Odlazi zatim u Huanuni gdje vodi tvrtku za otkupljivanje metala *Mardesic y Lucic* i nakon dvije godine nastanjuje se u Uyuni gdje kratko vrijeme radi u tvrtki Natalija Orlandinija. Nakon toga uputio se u mjesto Tupiza gdje je kratko radio s bratićem i konačno uzeo pod ugovor klub *27. listopada* čiji je bio aktivni član. Ondje je utemeljio radnički savez *Prvi svibnja* i prve socijalističke novine u Boliviji *La Aurora Social* te bio njihov prvi predsjednik i direktor. Zbog ideja, koje su bile suviše napredne za to vrijeme, bio je 1906. prognan iz Bolivije. Od tada živi u Antofagasti (Čile) gdje se uposlio u tvrtki Kuzme Soljančića kao *telegrafski dopisnik* tjednika *El Comercio* iz Uyunia i *El Tiempo* iz Potosíja u Boliviji. Potom je prešao u poduzeće *Luksic, Yutronic y Co*, a kasnije radi kao računovođa

draguljarnice *Palaversic*. God. 1912. kupuje tiskaru *Progreso*. Bio je vlasnik tiskare *Skarnic* u ulici Prat br. 627-637 u Antofagasti. Glavni klijent njegove tiskare bila je tvrtka *Baburizza, Lukinovic y Cía.* koja je naručivala tiskanice za brojne tvornice salitre i trgovačke kuće. Izdavao je masonski časopis *Luz y Verdad* (Svjetlost i istina) i novine *Pokret* (1914) i *El Abecé* što ga je utemeljio 1920. u tvrtki Lautara Poncea. Te je novine vodio do 1946. Bio je ustanovio dobru arhivsku službu i fotodokumentaciju koja je posjedovala portrete raznih ličnosti (oko 15.000), fotografije mjesta, pisane materijale i klišeje. Novina je dobivala servise *United Pressa* iz SAD. Tjednik *Pokret* bio je namijenjen hrvatskoj naseobini u Antofagasti. Ambiciozni Matej Škarnić održavao je prisne veze s Jugoslavenskim odborom u Londonu. Bio je predsjednik Treće vatrogasne slavenske čete i Slavenskog društva za uzajamnu pomoć. Utemeljio je 1952. Čileansko-jugoslavenski institut za kulturu i bio je njegov prvi predsjednik.

SKARNIC HARASIC, Mateo

Contador, periodista, editor (Milna, isla de Brac, Croacia, el 20/6/1881 – Antofagasta, 23/6/1953). Padres: Pedro Skarnic y Juana Harasic. Esposa: María Rosa Achurra Ocampo. Hijos: Rosa. Se casó en 1930. Librepensador. Llegó a Chile, Iquique, en 1895. Obtuvo el título de Contador General y en cuanto aprendió el idioma, comenzó a trabajar con sus tíos Antonio y Alfredo Savi y Carolina Skarnic de Savi. Llamado por unos parientes viaja a Bolivia, donde trabajó en Oruro y Challapata. Después de independizarse, se marchó nuevamente a Oruro trabajando con su primo Ernesto Civran en la fábrica de cigarrillos que este poseía. Luego pasa a Huanuni, haciéndose cargo de la casa compradora de metales de *Mardesic y Lucic* y después de dos años se radica a Uyuni, empleándose un corto tiempo en casa de Natalio Orlandini. Luego se dirigió a Tupiza donde trabajó con su primo un corto tiempo y finalmente tomó por contrato la Administración del *Club 27* de Octubre del cual era socio activo. En Tupiza fundó la *Unión Obrera Primero de Mayo* y el primer periódico con ideas socialistas en Bolivia: *La Aurora Social*, del cual fue primer Presidente y Director. Sus ideas sociales que en esa época resultaban demasiado avanzadas, le valieron ser desterrado en 1906. A partir de ese año residió en Antofagasta, ciudad en la cual se empleó en la Casa de Cosme Soljancic como corresponsal telegráfico del semanario *El Comercio* de Uyuni y de *El Tiempo* de Potosí. Cuando se cerró esta Casa pasó a la empresa *Luksic, Yutronic y Co.* y después como Contador de la *Joyería Palaversic*. Luego, en 1912, compra la *Imprenta Progreso*. Fue dueño de la *Imprenta Skarnic* en la Calle Prat no. 627-637 en Antofagasta. El principal cliente de su imprenta era la empresa *Baburizza, Lukinovic y Cía*, que encargaba la confección de sus formularios e impresos para sus numerosas oficinas salitreras y casas comerciales. Editaba la revista *Luz y Verdad* de la Logia Masónica; los diarios *Pokret* (fundado en 1914) y *El Abecé* que fundó en 1920 en la *Compañía Lautaro Ponce*. Se organizó un buen taller de fotograbado y archivo que estuvo dotado de retratos, fotografías de ciudades, materiales de lectura y de clisés, de aproximadamente 15 mil personajes. El diario contó con los servicios de EE.UU, la *United Press*. El semanal *Pokret*, del cual era redactor, director y propietario, fue destinado a la colectividad croata en Antofagasta. Mateo Skarnic mantenía vínculos estrechos con el Comité Yugoslavo de Londres. Fue presidente de la Tercera compañía eslava de Bomberos y de la Sociedad eslava de Socorros Mutuos. En 1952 fundó el Centro Chileno-Yugoslavo de Cultura y fue su primer presidente. Se le recuerda como un hombre de casi dos metros de estatura.

ŠKARPA KOVAČEVIĆ, Stjepan

Trgovac (Stari Grad na Hvaru, 14. XII. 1888 – Punta Arenas, ?) Roditelji: Roko i Nikolina. Supruga: María Esperanza Straboni. Djeca: Roque Esteban, José i Esteban Nicolás. Držao je mjenjačnicu i u svojoj radnji trgovao je fotografskim i filmskim materijalima. Inicijator i utemeljitelj Crvenog križa u Porveniru (Ognjena zemlja). Bio je predsjednik Atletskog udruženja Magallanesa. Suradnik i pomagač Doma veterana u Punta Arenasu, Planinarskog kluba i *Touring kluba*, Društva za zaštitu životinja, Jugoslavenskog kluba, Večernje narodne škole, Udruženja roditelja, Konjičkog kluba, zatim Prve i četvrte vatrogasne satnije *Yugoslava*. Predstavnik novina *El Mercurio* i *Estrella* iz Valparaísa, i *El Diario Ilustrado* iz Santiaga. Dopisnik raznih novina i časopisa.

U časopisu *Jugoslavenska smotra* objavio je 1922. prikaz o djelu Petra Hektorovića (1487-1572). Za svoj predani rad odlikovan je ordenom za zasluge *Bernardo O'Higgins*. U siječnju 1959. bio je proglašen zaslužnim građaninom Punta Arenasa.

SCARPA KOVACEVIC, Esteban

Comerciante (Stari Grad, isla de Hvar, Croacia, el 14/12/1888 – Punta Arenas, ?). Padres: Roque y Nicolina. Esposa: María Esperanza Straboni. Hijos: Roque Esteban, José y Esteban Nicolás. Llegó a Chile, Magallanes, en 1903. Estudios en Europa. Fue propietario de una *Casa de Cambios*. Su casa comercial giró en el ramo de cinematografía y fotografía. Iniciador y fundador de la *Cruz Roja* de Porvenir. Fue presidente de la *Sociedad Atlética de Magallanes*. Cooperador de la *Sociedad Hogar Veteranos* de Punta Arenas, *Club Andino* y *Touring club*, *Sociedad Protectora de Animales*, *Club Yugoslavo*, *Escuela Nocturna Popular*, *Sociedad padres de Familia*, *Club Hípico* y de la *Primera* y *Cuarta Compañia de Bomberos Yugoslava*. Representante de los diarios *El Mercurio* y *La Estrella*, de Valparaíso, y *El Diario Ilustrado*, de Santiago. Corresponsal de varios diarios y revistas. En la revista *Jugoslavenska smotra* de 1922 publicó una resena sobre la obra de Pedro Hektorovic (1487-1572), poeta croata de Stari Grad, isla de Hvar. Condecorado con la Orden al Mérito de *Bernardo O'Higgins*, en el grado de *Comendador*. En enero de 1959 fue designado *Ciudadano Distinguido* de la ciudad de Punta Arenas.

ŠUBAT TIJANIĆ, Franjo

Brodski strojar (Gornja Draga kod Bakra, ? – Punta Arenas, 1907). Roditelji: Ambrosio i Ivanka. Došao u Čile, Magallanes, oko 1895. iz Buenos Airesa, čuvenim brodom Amadeus kojim su u Magallanes došli mnogi Hrvati. Olupina *Amadeusa* i dan-danas se nalazi u blizini Punta Arenasa. Franjo šubat ostao je u Punta Arenasu i osnovao tvrtku *Brncic y Subat* za servisiranje i popravak strojeva stranih brodova na prolazu kroz Magellanov tjesnac. Ta tvrtka je kasnije prerasla u poznati *Taller Minerva*. Franjo šubat je iz Hrvatske doveo oca, majku i dvije sestre. Starija, Ljubica, udala se za šimuna Macana, a mlađa, Bogumila, za Juraja Jordana.

SUBAT TIJANIC, Francisco

Técnico en maquinaria naval (Gornja Draga, Bakar, Croacia, ? – Punta Arenas, en 1907). Padres: Ambrosio y Juana. Llegó a Chile, Magallanes, alrededor de 1895, procedente de Buenos Aires, a bordo del conocido vapor *Amadeo* que trajo numerosos croatas de la capital argentina. Se quedó en Punta Arenas, y junto con su socio fundó la empresa *Brncic y Subat*, dedicada a la atención y reparación de maquinaria de buques internacionales en tránsito por el Estrecho. Su establecimiento pasó posteriormente a ser el afamado *Taller Minerva*. Francisco Subat trajo de Croacia a toda su familia: padre, madre y dos hermanas. La mayor, Ljubica, se casó con Simón Macan. La menor, Bogumila, con Jorge Jordan.

TARBUSKOVIC DULCIC, Jorge

Arhitekt i kipar (Iquique, 2. VI. 1907 - *Antofagasta ?, 1961). Roditelji: Mate Tarbušković Petrić (1871-1941)* i Margarita Dulčić Kovačević, porijeklom iz Starog Grada na Hvaru. U braku su imali četvero djece. Došli su u Čile, Iquique, početkom XX. stoljeća. - Jorge Tarbuskovic Dulcic završio je studij arhitekture na *Univ. de Chile* u Santiagu. Slikarstvo su mu predavali Ernesto Courtois de Bonnencontre i Camilo Mori; u kiparstvu je bio učenik Hipólita Hairauda. Bio je osnivač, a zatim i predsjednik Likovnog udruženja u Antofagasti, institucije osnovane 1942. s ciljem da podučava i unapređuje estetske discipline. Sudjelovao je na natječajima za plakate i osvojio 1933. drugu nagradu na temu: *Jezera Juga*, prvu nagradu u *Tjednu Antofagaste*, 1937, i prvu nagradu za Sportske igre, 1941. Kiparska djela: *Ivan Meštrović*, hrvatski kipar, 1936; *Mario Bahamonde*, 1945; *Gradonačelnik Poblete*, 1951 (ovaj kip nalazi se na početku Avenije Brasil u Antofagasti). Jedno od njegovih najznačajnijih arhitektonskih ostvarenja je trg u Tocopilli. Gradska uprava Mejillonesa dodijelila mu je 1955. nagradu *Ostión de Oro*.

TARBUSKOVIC DULCIC, Jorge

Arquitecto y escultor (Iquique, el 2/6/1907 – Antofagasta ?, 1961). Padres: Mateo Tarbuskovic Petric (1871-1941) y Margarita Dulcic Kovacevic (naturales de Stari Grad, isla de Hvar, Croacia). El matrimonio tuvo cuatro hijos. Llegaron a Chile, Iquique, a

principios del siglo. - Jorge Tarbuskovic Dulcic realizó sus estudios de Arquitectura en la *Univ. de Chile* en Santiago. Sus profesores en pintura fueron Ernesto Courtois de Bonnencontre y Camilo Mori; en escultura, fue discipulo de Hipólito Hairaud. Fue miembro y fundador y, luego, Presidente de la Sociedad de Bellas Artes de Antofagasta, institución creada en 1942, con el objeto de enseñar y difundir las disciplinas estéticas. Participó en concursos de afiches, obteniendo el Segundo Premio en 1933, en el tema *Lagos del Sur*. Primer Premio en la *Semana de Antofagasta*, 1937, y Primer Premio en el concurso de *Afiches de los Juegos Deportivos del Salitre*, en 1941. Realizó las esculturas: *Iván Mestrovic*, escultor croata, 1936; *Mario Bahamonde*, 1945; *Alcalde Poblete*, 1951; (esta estatua inicia la Avenida Brasil en Antofagasta). Una de sus obras arquitectónicas más importantes es la *Plaza de la Ciudad de Tocopilla*. La Ilustre Municipalidad de Mejillones, en atención a los importantes servicios prestados a este puerto, lo honró con su mayor distinción en 1955 - el *Ostión de Oro*.

TOCIGL SEGA, Boris

Pisac i novinar (Santiago, 27. I. 1934). u Santiagu. Roditelji: Héctor i Teresa. Supruga: Jacqueline Domeyko Cassel. Djeca: troje. Školovanje: *Instituto Alonso de Ercilla Patrocinio San José*; ribarska škola u Talcahuanu; *Columbia University* (New York) - povijest umjetnosti. Godine 1952. studira slikarstvo u Rimu, boravi u Africi. U SAD bavi se antikvitetima i slikama. U ekspediciji Walta Disneyja putuje kroz Amazonu, Orinoco, Mato Grosso u Brazilu, Gvajanu (snimanje filmova o životinjama, 1957-1958). Prokrstario Južnu Ameriku. Autor je knjiga *Guardias de Imaginaria, Don Gry Inmigrant*, itd. Urednik časopisa *Industria*. Boravi u Brazilu na poziv odjela za turizam federalne vlade. Godine 1961. objavljuje u Japanu reportaže o čileanskim običajima (izdavač: *Readers Digest International*). Od 1962. dioničar je i član uprave tvrtke *Cenit Publicidad*. Član Udruženja čileanskih pisaca i čileanskog *Pen kluba*. Ostala članstva: *Club de Polo, Equitación San Cristóbal* i *Santiago Paperchase Club*. živi u Santiagu.

TOCIGL SEGA, Boris

Escritor y periodista (Santiago, el 27/1/1934). Padres: Héctor y Teresa. Esposa: Jacqueline Domeyko Cassel. Hijos: tres. Estudios: *Instituto Alonso de Ercilla, Patrocinio San José, Escuela Industrial de Pesca* en Talcahuano; *Columbia University*, New York, Historia de Arte. En 1952, estudios de pintura en Roma, en Africa. En EE.UU, trabaja en antigüedades y pinturas. En 1957-1958, viaja con Walt Disney a través del Amazonas, Orinoco, Matto Grosso en Brasil, Guayanas (filmación de películas de animales). Es autor de libros *Guardias de Imaginaria, Don Gry Inmigrant*, etc. RR.PP. de la SOFOFA. Director de la revista *Industria*. A Brasil va invitado por el Departamento de Turismo del Distrito Federal. En 1961 publica en Japón reportajes sobre costumbres chilenas (edición de *Readers Digest International*). Desde 1962, socio director de *Cenit Publicidad*. En 1967, director de la Asociación de Agencias de Publicidad. Miembro de la Sociedad de Escritores de Chile y Pen Club de Chile. Socio del Club de Polo y Equitación San Cristóbal y del Santiago Paperchase Club. Reside en Santiago.

TOMIC ROMERO, Esteban

Računovođa (Calama, 1906 – Antofagasta, 1970). Roditelji: Stjepan Tomić Dvornik i María Romero García. Supruga: Liliana Onetto. Otac mu je došao iz Splita u Čile 1899. (v. životopis). Esteban Tomic Romero završio je trgovačku školu u Antofagasti i 1923. stekao zvanje računovođe. U Calami je vodio očeve poslove. Nekoliko je godina bio gradonačelnik Calame. Za predsjednikovanja Gabriela Gonzáleza Videle postao je načelnik okruga El Loa. Potaknuo je i nadzirao gradnju prvog aerodroma u Calami. Na njegovu inicijativu organizirane su indijanske zajednice u naseljima unutrašnjosti okruga: Peine, Socaire i druga.

U tim su se naseljima podigle škole i učiteljske kuće, u suradnji s tamošnjim pučanstvom.

TOMIC ROMERO, Esteban

Contador (Calama, en 1906 – Antofagasta, en 1970). Padres: Esteban Tomic Dvornik y María Romero García. Esposa: Liliana Onetto. Su padre había llegado a Chile de Split, Croacia, en 1899 (v. su biografía). - Esteban Tomic Romero estudió en el *Instituo Comercial* de Antofagasta, titulándose de contador en 1923. Trabajó en Calama como administrador de los negocios de su padre. Fue Alcalde de la ciudad de Calama, durante varios años. Bajo la presidencia de Gabriel González Videla fue designado Gobernador del Departamento de El Loa. Entre las obras relizadas se cuenta la construcción del primer aeropuerto de Calama. Gracias a su iniciativa, se organizaron las comunidades indígenas de los pueblos en el interior del Departamento, como: Peine, Socaire y otros. En estos pueblos se erigieron las esucelas y la casa para el profesor, todo mediante la acción solidaria de la población residente.

TOMIC ROMERO, Radomiro

Pravnik, političar i diplomat (Calama, 7. svibnja 1914 – Santiago, 3. I. 1992). Roditelji: Stjepan Tomić Dvornik i María Romero García. Supruga: Olaya Errázuriz Echeñique. Djeca: Amaya, Esteban, Carlos, Gabriel, Felipe, Olaya, Blaz i Francisco. Njegov otac je došao u Čile iz Splita (v. životopis). - Radomiro Tomic Romero je pohađao osnovnu školu u *Jugoslavenskoj školi* i Muškoj školi u Antofagasti. Srednju naobrazbu je stekao u gimnaziji *San Luis* u Antofagasti. Studirao je pravo i 1937. diplomirao na Katoličkom sveučilištu u Santiagu. Tom prilikom je nagrađen kao najbolji student na Sveučilištu. Bio je predsjednik fakultetskog nacionalnog studentskog udruženja Katoličkog sveučilišta. Doktorirao je 1958. disertacijom: *Neke zamisli o interameričkom sustavu i zajedničkom tržištu.* Počasni je doktor *Sveučilišta Fairfield* (Sjeverna Dakota), SAD, 1966, i Hartwick Collegea, SAD, 1967. Akademska karijera: predavač na Institutu političkih znanosti *Univ. de Chile*, 1972-1973; gostujući profesor na Institutu za latinskoameričke studije, Sveučilište u Texasu, SAD, 1973-1974; *Fellow* na *Woodrow Wilson International Center for Scholars*, Washington, SAD, 1975. Dužnosti u diplomatskoj službi: čileanski predstavnik na četvrtoj američkoj konferenciji ministara vanjskih poslova, Washington, SAD, 1951; pregovarač u Washingtonskom sporazumu o bakru, 1951; član delegacije u pregovorima o trgovačkoj razmjeni s Argentinom; čileanski ambasador u SAD, 1965-1968; savjetnik u UNCTAD-u za Latinsku Ameriku, Ženeva, 1975-1980; čileanski ambasador u Međunarodnim organizacijama Ujedinjenih naroda u Ženevi, 1990-1992. Politička djelatnost: suosnivač čileanske Demokršćanske stranke (1935) i njezin predsjednik u više mandata. Zastupnik u Parlamentu za pokrajinu Tarapacá, u dva mandata: 1941-1945. i 1945-1949. Senator za pokrajine Tarapacá i Antofagasta, 1950-1953. Senator za pokrajine Valparaíso i Aconcagua, 1961-1965. Kandidat za predsjednika Republike, 1970. Objavio je sedamdesetak radova iz područja međunarodnih odnosa, politike, gospodarstva i društvenih znanosti. Važniji naslovi: *Čile i drugi svjetski rat*, 1942; *O diplomatskim odnosima sa Sovjetskim Savezom*, 1945; *Upravljanje bakrom u Čileu*, 1952; *Interamerički sustav i regionalno tržište*, 1958; *Sličnosti i različitosti kršćanske demokracije u svijetu* (Bruxelles, Santiago, Caracas), 1962; *Latinska Amerika: Izazov svijeta koji se rađa*, Milano, 1973; *Problemi i perspektive dijaloga između marksista i kršćana*, Rim, 1976; *Osnove i perspektive novog međunarodnog ekonomskog poretka*, Quito, 1978; *Demokracija koja umire i mora se ponovno roditi*, Guayaquil, 1982; *Svjedočanstvo o Gabrieli Mistral*, 1983; *Teologija oslobođenja. Obećanje ili prijetnja?*, 1985; *Procesi pomirenja u Latinskoj Americi*, Bogotá, 1987; *Svjedočanstva*, 1988, itd. Godine 1953, 1955. i 1958. posjetio je Hrvatsku. Govorio je francuski, engleski i vladao talijanskim. Aktivnosti vezane uz hrvatsku naseobinu: član sportskog kluba *Sokol* iz Antofagaste i Jugoslavenskog doma (danas: Hrvatskog) u Santiagu, tijekom mnogih godina. Bio je član Hrvatskog stadiona u Santiagu od njegova osnutka. Na njegov sprovod došli su čileanska vlada, čelnici svih političkih stranaka i tisuće poštovalaca i prijatelja. Na glavnom groblju u Santiagu od Radomira Tomica Romera oprostio se i sam predsjednik Republike, Patricio Aylwin Azócar.

TOMIC ROMERO, Radomiro

Abogado, político y diplomático (Calama, el 7/5/1914 – Santiago, el 3/1/1992). Padres: Esteban Tomic Dvornik y María Romero García. Esposa: Olaya Errázuriz Echeñique. Hijos: Amaya, Esteban, Carlos, Gabriel, Felipe, Olaya, Blaz y Francisco. Su padre había llegado a Chile de Split, Croacia, en 1899 (v. su biografía). - Radomiro Tomic Romero hizo sus estudios primarios en *Jugoslavenska skola* (Colegio Yugoslavo) y *Liceo de Hombres* de Antofagasta. Estudios medios: *Colegio San Luis* de Antofagasta. Estudios universitarios: graduado como abogado en la *Pontífica Univ. Católica de Chile* en Santiago, en 1937, y en esta oportunidad distinguido con el *Gran Premio*, como el alumno más destacado de la Universidad. Fue Presidente del Centro de Derecho y de la Federación de Estudiantes de la *Univ. Católica de Chile*. Doctor en Jurisprudencia, 1958, con la tesis: *Algunas ideas sobre el Sistema Interamericano y el Mercado Común*. Doctor honoris causa de la *Universidad de Fairfield* (North Dacota), EE.UU, 1966, y *Hartwick College*, EE.UU, 1967. Experiencia académica: Profesor en el Instituo de Ciencias Políticas de la *Univ. Católica*, 1971-1973; Profesor visitante en el Instituto de Estudios Latinoamericanos y en el LBJ de Asuntos Públicos, *Universidad de Texas*, EE.UU, 1973-1974; *Fellow* en el *Woodrow Wilson International Center for Scholars*, Washington, 1975. Cargos y responsabilidades diplomáticas: Representante Alterno de Chile ante la Cuarta Conferencia Americana de Ministros de Relaciones Exteriores, Washington, 1951; Negociador en representación de Chile del *Convenio de Washington sobre el Cobre*, 1951; Miembro de la delegación que negoció el tratado de comercio con Argentina, 1956; Embajador de Chile ante el Gobierno de los Estados Unidos, 1965-1968; Asesor Regional de UNCTAD para América Latina, con sede en Ginebra, Suiza, 1975-1980; Embajador de Chile ante los organismos Internacionales de Naciones Unidas, con sede en Ginebra, Suiza, 1990-1992. Cargos y actividades políticas: Co-fundador del Partido Democratacristiano de Chile (1935) y Presidente Nacional en varias oportunidades; Elegido Diputado al Congreso Nacional, por la provincia de Tarapacá, en dos períodos: 1941-1945 y 1945-1949; elegido Senador de la República en dos períodos: 1950-1953, por las provincias de Tarapacá y Antofagasta, y 1961-1965, por las provincias de Valparaíso y Aconcagua; Candidato a la Presidencia de la República de Chile, en 1970. Fue fundador y Director de los periódicos y revistas: *Licary* (1934), *Nuestro Tiempo* (1936), *Política y Espíritu* (1941). Fue además, Director del *Tarapacá* de Iquique (1937-1941). Autor de más de setenta trabajos sobre temas políticos, económicos y sociales. Algunos títulos: *Chile y la Segunda Guerra mundial*, 1942; *Sobre las relaciones diplomáticas con la Unión Soviética*, 1945; *Una política del Cobre en Chile*, 1952; *El Sistema Interamericano y el Mercado Regional*, 1958; *Unidad y Diversidad de la Democracia Cristiana en el Mundo* (Bruselas, Santiago, Caracas), 1962; *América Latina: el desafío de un mundo que nace*, Milán, 1973; *Problemas y Perspectivas del diálogo entre marxistas y cristianos*, Roma, 1976; *Bases y perspectivas de un Nuevo Orden Económico Internacional*, Quito, 1978; *La Democracia que Muere y debe Nacer*, Guayaquil, 1982; *Testimonio sobre Gabriela Mistral*, 1983; *Teología de la Liberación. Promesa o Amenaza?*, 1985; *Procesos de Reconciliación en América Latina*, Bogotá, 1985; *Testimonios*, 1988, etc. En 1953, 1955 y 1958 visitó Croacia. Habló francés e inglés y tenía el dominio en italiano. Actividades vinculadas a la colectividad croata: Socio del Club Deportivo *Sokol* de Antofagasta, Socio de *Jugoslavenski dom* (hoy: *Hrvatski*) en Santiago por muchos años, Socio del Estadio Croata de Santiago, desde su fundación. A sus funerales asistieron el Gobierno de Chile, encabezado por el Presidente de la República, Patricio Aylwin Azócar, jefes de todos los partidos políticos y miles de amigos.

TOMICIC KARZULOVIC, Boris

Učitelj (Antofagasta, 1930 – Antofagasta, 1989). Roditelji: Roko Tomičić Vušković i Katarina Karzulović Kurtić. Supruga: Elena Georgacopulos. Njegov otac Roko, sin Josipa i Vinke, rođen je u Supetru 1892, a u Čile je došao 1912. Majka je također rođena u Supetru, 1893. Nastavničku diplomu stekao je u Učiteljskoj školi u Antofagasti, 1958. Učiteljsko mjesto dobio je na školi *Escuela no 1*, i u toj odgojno-obrazovnoj ustanovi ostao je do kraja života. Istaknuo se u djelatnostima iz vanškolskog odgoja. Bio je

košarkaš športskog društva *Sokol*, član prve momčadi. Kao atletičar njegovao je trku na sto metara i u toj disciplini postavio regionalni rekord. Istakao se i u skoku udalj i pobjeđivao u mnogobrojnim sportskim susretima sjevernog Čilea. Na atletskom prvenstvu Južne Amerike u Buenos Airesu 1951. bio je član državne reprezentacije.

TOMICIC KARZULOVIC, Boris

Profesor básico (Antofagasta, en 1930 – Antofagasta, en 1989). Padres: Roko Tomicic Vuskovic y Catalina Karzulovic Kurtic. Esposa: Elena Georgacopulos. Su padre Roque, hijo de José y Vicenta, había nacido en Supetar (isla de Brac, Croacia), en 1892. Llegó a Chile en 1912. Su madre había nacido en 1893, también en Supetar. - Boris Tomicic Karzulovic se tituló en la *Escuela Normal* de Antofagasta, en 1958. Su primer trabajo como profesor fue en la Escuela No. 1 (que posteriormente se denominó D-74) donde se desempeñó hasta su muerte. Tuvo destacada participación en el Departamento de Educación Extraescolar. Fue destacado basquetbolista del Club Deportivo *Sokol*, en sus cuadros de Primera División. Como atleta, se destacó en los *100 metros* libres, disciplina en la cual estableció un récord zonal. También se destacó en *el salto de longitud*, teniendo innumerables jornadas de triunfo en el atletismo nortino. Participó en el *Campeonato Sudamericano de Atletismo*, realizado en Buenos Aires, en 1951.

TOMICIC RENDIC, María

Domaćica (Antofagasta, 28. V. 1907 – Santiago, studeni, 1996). Roditelji: Vicko Tomičić Pellegrini i Tonka Rendić Skoknić. Suprug: Lovro Tomičić Vusković. Njezini roditelji, podrijetlom iz Supetra sa Brača (v. životopis Antuna Tomičića Rendića) došli su u Čile 1900, odnosno 1902. - María Tomicic Rendic pohađala je školu *Colegio Belga* u Antofagasti a zatim u *Liceo de Niñas* u istom gradu. Godinama je bila organizator i sudionik svih djelatnosti u hrvatskoj naseobini. Bila je jedna od utemeljiteljica Odbora jugoslavenskih gospođa (1925) za zaštitu siromašnih članova hrvatske naseobine. Organizirala je i festival čiji je prihod išao u korist treće vatrogasne satnije *Pascual Baburizza*. Tijekom boravka u Antofagasti surađivala je u Jugoslavenskoj školi. Tajnica odbora za gradnju nove zgrade Pripomoćnog društva. Aktivan član Crvenog križa Antofagaste. Sudjelovala je 1927. u osnivanju sportskog društva *Sokol* i bila aktivan član (tenis). Organizirala je skupljanje dobrovoljnih priloga u hrvatskoj naseobini za nabavku gimnastičkih sprava koje su dopremljene iz čehoslovačke, te sudjelovala u angažiranju gimnastičkog trenera Doležala, koji je došao iz domovine. Bila je izabrana za predstavnicu naseobine (1930) u odboru čileanskih žena *Rosa Ester Rodríguez de Alessandri*. Za manifestaciju *Tjedan Antofagaste*, koju je 1935. organiziralo gradsko poglavarstvo, sašila je 12 kompleta hrvatskih narodnih nošnji. U toku drugog svjetskog rata, i kasnije, bila je član Odbora JNO za pomoć Dalmaciji i Dalmatincima u zbjegu (El Shatt). Bila je također predstavnica hrvatske naseobine u Odboru grada Antofagaste za suradnju sa saveznicima. U Santiago se preselila 1946. i ondje učlanila u organizaciju hrvatskih žena *Jadranska vila*. Između 1953. i 1955. bila je zamjenica blagajnika u upravi Čileansko-jugoslavenskog instituta za kulturu. Aktivan član tamburaškog zbora *Dalmacia*, osnovanoga 1956, pod ravnanjem Joséa Golesa Radnica (v. životopis). Stalna suradnica Jugoslavenskog doma (danas: Hrvatskog), Jadranske vile gdje je bila član uprave, te Jugoslavenskog stadiona (danas: Hrvatskog). U obitelji je naučila hrvatski.

TOMICIC RENDIC, María

Dueña de casa (Antofagasta, el 28/5/1907 – Santiago, en 1996) Padres: Vicente Tomicic Pellegrini y Tonka Rendic Skoknic. Esposo: Lovro Tomicic Vuskovic. Sus padres, oriundos de Supetar, isla de Brac, Croacia, (v. la biografía de Antonio Tomicic Rendic) llegaron a Chile en 1900 y 1902, respectivamente. - María Tomicic Rendic estudió en el *Colegio Belga* de Antofagasta y luego en el *Liceo de Niñas* de la misma ciudad. Durante años fue el alma organizativa de todos los eventos, participando en cada actividad desarrollada en el seno de la colectividad croata. En 1925 fue una de las fundadoras del *Comité de señoras yugoslavas* para la protección de los miembros necesitados de la colectividad. Organizó un festival en beneficio de la Tercera Compañía de Bomberos *Pascual Baburizza*. Permanente colaboradora del *Colegio Yugoslavo* durante su permanencia en Antofagasta.

Secretaria del *Comité de Mujeres* para la construcción del nuevo edificio de la *Sociedad yugoslava de Socorros Mutuos*. Miembro activo de la *Cruz Roja* de Antofagasta. En 1927 participó en la fundación del Club Deportivo *Sokol* y fue socia activa en las competencias de tenis. Organizó una recaudación de fondos, entre los miembros de la colectividad, con el objeto de adquirir aparatos de gimnasia, que fueron importados de Checoslovaquia, y consiguió la invitación del profesor Dolezal, instructor de gimnasia, desde Croacia. En 1930 fue elegida como representante de la Colectividad ante el Comité de Mujeres Chilenas *Rosa Ester Rodríguez de Alessandri*. En 1935, con ocasión del festival *Semana Antofagastina* organizado por la Municipalidad, confeccionó 12 trajes típicos de la tierra natal de sus padres. Durante y después de la Segunda Guerra mundial fue miembro del Comité de la Defensa Nacional Yugoslava para la ayuda a Dalmacia y a los dálmatas, refugiados en Africa. Durante toda la guerra representó la Colectividad croata ante el Comité de la ciudad de Antofagasta para la colaboración con los Aliados. En 1946 se trasladó a Santiago, ingresando como socia de Jadranska vila. Entre 1953 y 1955 fue protesorera del Directorio del Instituto Chileno-Yugoslavo de Cultura. En 1956, con miembros del *Jugoslavenski dom* y del Instituto Chileno-Yugoslavo de Cultura se organizó el conjunto de cuerdas Tamburaski zbor *Dalmacia*, bajo la dirección de José Goles Radnic. María fue su miembro activo, participando en numerosas festividades para el público croata y chileno. Colaboró permanentemente con el *Jugoslavenski dom* (hoy: *Hrvatski dom*), *Jadranska vila* i *Estadio Yugoslavo* (hoy: *Estadio Croata*). En la familia aprendió el idioma croata. Reside en Santiago.

TOMIČIĆ RENDIĆ, Ante, *El Gitano*

Ljekarnik i pjesnik (Supetar na Braču, 5. III. 1902 – Antofagasta, 3. IV. 1962). Roditelji: Vinko Tomičić Pellegrini i Tonka Rendić Skoknić. Njegov otac Vinko, sin Jakova i Lorete, rođen je 1872. u Supetru. Došao je u Čile 1900. Istaknuti je *sokolaš* (u Antofagasti), zajedno sa suprugom i djecom: Antoniom, Jacintom, Pablom i Maríom. Dao je sportskom društvu *Sokol* teren u Aveniji Brasil, u Antofagasti, gdje se uredilo prvo igralište. U publikaciji *Sokola* iz 1952. stoji: *Oni* (Tomičići) *su bili na atletskim stazama, u gimnastičkoj vrsti i košarkaškom igralištu; oni su osobnim primjerom, žrtvujući sate odmora, odgojili mnoge članove Sokola koji su pronijeli slavu našeg dragog Društva. Oni, a posebno Jacinto, stvorili su od Sokola organizirano sportsko društvo kakvo je i danas.* Majka mu Tonka, kći Pavla i Marije, rođena je u Supetru 16. prosinca 1872. Došla je u Čile, Antofagastu, 1902. S njom je došao i sin Ante. Umrla je 1954. - Antonio Tomicic Rendic se nakon gimnazije, upisao na *Univ. de Chile* u Santiagu, usporedo studirajući pravo i farmaciju. Stekao je diplomu farmaceuta i držao je ljekarnu *El Indio* u Antofagasti do kraja života. Ta ljekarna bila je svojevrsni književni salon. Njegove pjesme se nalaze razasute po novinama i različitim publikacijama. Poezija mu je bila iznad svega, nisu ga zanimale građanske vrijednosti, bio je samosvojan i buntovan duh, živio je život nesputano i to objavljivao glasom vizionara. Sebe je nazvao *El Gitano*, Ciganin. Tako se predstavljao, čak i potpisivao. Njegova najpoznatija pjesma *Ura s mog Mornarskog trga* (riječ je o kopiji londonskog *Big Bena* u centru Antofagaste - počasti engleske naseobine čileanskom narodu, 1910). Od početka emitiranja iseljeničkog radio sata, koji je vodila sekcija za kulturu Iseljeničkog društva, bio je suradnik.

URA S MOG MORNARSKOG TRGA(posljednja kitica)
Kad uz zvuke tvojih nebeskih zvona
Antofagasta zažari se radošću,
poput salitre i bakra i zrcalne pampe
i ti si naša ... naša, sasvim naša,
predivna uro s mog Mornarskog trga.
(Prepjev: D.M.P.)

TOMICIC RENDIC, Antonio *El Gitano*
Farmaceútico y poeta (Supetar, isla de Brac, Croacia, el 5/3/1902 – Antofagasta, el 3/4/1962). Padres: Vicente Tomicic Pellegrini y Tonka Rendic Skoknic. Su padre Vicente, hijo de Santiago y Loreta, había nacido en Supetar, en 1872. Llegó a Chile en 1900. Era destacado *Sokolino*, junto con su esposa e hijos Antonio, Jacinto, Pablo y María. Su terreno en la Avenida Brasil, en Antofagasta, fue la primera cancha del Club Deportivo

Sokol. **En una publicación de Sokol (1952) se lee: *Ellos* (los Tomicic) *fueron los que estuvieron en las pistas de atletismo, en el grupo de gimnasia y en el rectángulo del baloncesto; ellos, que con su ejemplo personal, sacrificando horas de descanso, forjaron a muchos de los hombres que le dieron lustre a nuestra querida Institución. Ellos, sobre todo Jacinto, hicieron de Sokol la institución organizada que es ahora.* Su madre, Tonka, hija de Pablo y María, había nacido en Supetar, el 16/12/1872. Llegó a Chile, Antofagasta, en 1902. Junto con ella llegó su hijo Antonio. Falleció en 1954. - Antonio Tomicic Rendic, después de terminar sus humanidades, ingresó a la *Univ. de Chile* en Santiago, estudiando paralelamente Leyes y Farmacia. Se tituló de Químico Farmaceútico. Será propietario - en Antofagasta - de la farmacia *El Indio*, hasta su muerte. Su farmacia era una especie de salón literario. Vivió su poesía intesamente, pudo conseguir posiciones respetables, pero era un independiente y un rebelde, vivió su vida en profunda libertad y la proclamó con voz de visionario. Sus poesías se encuentran diseminadas en periódicos y publicaciones diversas. Dió en llamarse a sí mismo *El Gitano*, presentándose con este nombre a la gente y hasta firmandó así. Su poesía más conocida es *Reloj de mi Plaza Marinera* (se trata de una copia del *Big Ben* de Londres, en el centro de Antofagasta - un homenaje de la colonia inglesa al pueblo de Chile, 1910). Desde la iniciación de la emisión radial *Panorama Chileno-Yugoslavo* del Departamento de Difusión Cultural de la Sociedad Yugoslava fue su comentarista.**

RELOJ DE MI PLAZA MARINERA
(última estrofa)
Cuando al son de tus campanas celestes
de euforia
Antofagasta se enciende,
como el salitre y el cobre
y la pampa de espejo
seres nuestro... nuestro, todo nuestro
bello Reloj de mi Plaza Marinera.

TOMIČIĆ VUŠKOVIĆ, Lovro

Trgovac Supetar na Braču, 30. VI. 1904 – Santiago, lipanj, 1990). Roditelji: Josip Tomičić i Vinka Vušković. Supruga: María Tomicic Rendic. Njegov otac, rođen u Supetru 1859, umro je 1921. Djed po ocu, Jace Tomičić (sin Ante) živio je u Supetru (1820-1901). U braku Josipa Tomičića i Vinke Vušković rodilo se devetero djece. - Lovro Tomičić Vušković završio je osnovnu školu u rodnom mjestu. Privatno je učio četiri godine srednje škole i ispite je položio na Hvaru. Po odsluženju vojne službe bio je namještenik na sudu u Krku. Iz političkih razloga odlučio je otputovati u Čile gdje su mu se već nalazila četiri brata (Vicko, Nikola, Roko, Ivan). Došao je u Čile, Antofagastu, 1927. Radio je u trgovini, zajedno s bratom, a zatim se zaposlio u tvornici salitre *Chacabuco* gdje je ostao sve dok je vlasnici nisu prodali (*Baburizza, Petrinovic y Cía*). Po povratku u Antofagastu ponovno je radio u trgovini s rođacima, a zatim kao šef ureda tvrtke *Martínez, Pereira y Cía.* U 1943, zajedno sa šurjakom Antom Tomičićem Rendićem (v. životopis) kupio je ljekarnu *El Indio.* Aktivno je surađivao u iseljeničkim društvima hrvatske naseobine u gradu. Bio je izabran 1942. za predsjednika Slavenskog pripomoćnog društva, a 1945. sportskog društva *Sokol.* Bio je zadužen 1940. da organizira odbor JNO koji je dobio ime *Kosovo.* Zajedno sa Matijom Škarnićem određen za delegata Antofagaste na Kongresu JNO održanom 1941. u Santiagu. U toj prilici također predstavljao i odbor iz Copiapóa. Preselio se u Santiago 1946, gdje se bavio trgovinom. Istodobno bio prevoditelj Jugoslavenske ambasade, a 1963. određen je za ambasadorova tajnika. Nakon nekoliko godina bio je premješten u jugoslavensku Trgovačku komoru gdje je bio tajnik sve do 1975. Bio je aktivan član iseljeničkih društava. Zapažen je njegov prijevod pjesme *Putnik* Petra Preradovića, koji se i danas pojavljuje u hrvatskim iseljeničkim publikacijama. Sahranjen je u mauzoleju hrvatske naseobine na Glavnom groblju u Santiagu.

TOMICIC VUSKOVIC, Lorenzo
Comerciante (Supetar, isla de Brac, Croacia, el 30/6/1904 – Santiago, junio 1990). Padres: José Tomicic y Vicenta Vuskovic. Esposa: María Tomicic Rendic. Su padre había nacido en Supetar, en 1859, y falleció en 1921. Su abuelo paterno fue Jacinto Tomicic (hijo de Antonio) quien vivió en Supetar (1820-1901). El matrimonio de José Tomicic y Vicenta Vuskovic tuvo nueve hijos. - Lovro Tomicic Vuskovic terminó la escuela primaria en su pueblo natal. Estudió en forma particular los cuatro años de escuela media, los que aprobó

dando sus exámenes en Hvar, Croacia. Después del servicio militar fue empleado en el juzgado de Krk, Croacia. Debido a las condiciones políticas decidió viajar a Chile donde ya se encontraban cuatro de sus hermanos (Vicente, Nicolás, Roko, Iván). Llegó a Chile, Antofagasta, en 1927. Aquí trabajó en comercio, junto a un hermano, y después se empleó en la Oficina Salitrera *Chacabuco*, donde quedó hasta la venta de la misma de la parte de sus dueños (*Baburizza, Petrinovic y Cía*). De regreso a Antofagasta, trabajó nuevamente en comercio con sus parientes, luego como jefe de Oficina en la empresa *Martínez, Pereira y Cía.* En 1943, junto a su cuñado Antonio Tomicic Rendic adquirió la farmacia *El Indio.* Colaboró activamente en las instituciones de la colectividad croata de la ciudad. En 1942 fue elegido Presidente de la Sociedad Eslava de Socorros Mutuos, y en 1945, del Club Deportivo *Sokol.* En 1940 estuvo encargado de organizar el Comité de la Defensa Nacional Yugoslava al que se dió el nombre de *Kosovo.* Junto a Mateo Skarnic fue designado delegado por Antofagasta en el Congreso de la Defensa Nacional Yugoslava, realizado en 1941 en Santiago. En esa oportunidad también representó al Comité de Copiapó. En 1946 se trasladó a Santiago, donde se dedicó al comercio y al mismo tiempo fue traductor e intérprete de la Embajada de Yugoslavia y en 1963 designado secretario del Embajador. Después de algunos años fue trasladado en la Cámara de Comercio yugoslava donde se desempeñó como secretario hasta el cese de sus funciones en Chile, 1975. Fue miembro activo de las instituciones de la colecitivdad. Es conocida su traducción del poema *Putnik* (*El Caminante*) del poeta croata Petar Preradovic que se está publicando todavía en las publicaciones de la colectividad croata en Chile. Sus restos descansan en el Mausoleo de la colectividad croata en el Cementerio General de Santiago.

TOMIĆ DVORNIK, Stjepan

Poduzetnik (Split, 1878 – Calama, 1958). Roditelji: Marino Tomić i Lucija Dvornik. Supruga: María Romero García (1888-1964). Djeca: Esteban, Marino, Juan, Radomiro, Dragomir, María i Hilda Fany. Došao u čile 1899. Radio je u Calami. Držao je proizvodnju kamene soli; bio predstavnik tvrtke *ESSO Standard Oil* i pomoćni agent tvrtke *General Motors*; trgovac i utemeljitelj prve farme za uzgoj činčila u Čileu; vlasnik poljoprivrednih i građevinskih parcela. Suosnivač je Jugoslavenskog društva uzajamne pomoći koje je 22. lipnja 1922. utemeljeno u Calami. Član toga društva u Antofagasti sve do smrti. Pokrovitelj Jugoslavenske škole u Antofagasti.

TOMIC DVORNIK, Esteban
Industrial (Split, Croacia, en 1878 – Calama, en 1958). Padres: Marino Tomic y Lucía Dvornik. Esposa: María Romero García (1888-1964). Hijos: Esteban, Marino, Juan, Radomiro, Dragomir, María, Hilda Fany. Llegó a Chile en 1899. Trabajó un año en Antofagasta, en la empresa *Sabioncello*; después se estableció en Calama. Industrial, productor de sal gema; representante en Calama de la *ESSO Standard Oil* y subagente de la *General Motors*; comerciante y fundador del primer criadero de chinchillas que existió en Chile; propietario agrícola y de bienes raíces urbanos. Cofundador de la Sociedad Yugoslava de Socorros Mutuos, fundada en Calama, el 22/6/1922. Socio de la misma, hasta su muerte. Copatrocinador del Colegio Yugoslavo de Antofagasta.

TREVIZAN PITALO, Josip
Poduzetnik (Bobovišća na Braču, 28. X. 1925). Roditelji: Filip Trevižan Tremuntona i Anđelka Pitalo Halat. Supruga: Yolanda Berniz Espinoza. Djeca: Felipe, Andelka i Yvonne. Došao u Čile 1927, s roditeljima. Otac mu, sin Josipa i Mare, rođen je 15. prosinca 1898. u Bobovišćima. Njegova majka, kćerka Stjepana i Margarite, rođena je 13. rujna 1898, također u Bobovišćima. Obitelj Trevizan posluje u tvrtkama: *Industria Carrocera del Norte*, *Incanort Ltda*; *Sociedad de Turismo, Exportaciones e Importaciones Ltda*; *Teximport Ltda*; *Buses Regional Antofagasta Chile Ltda*; *Buses Brach Ltda*; *Felipe Trevizan y Cía Ltda*; *Gemiwwodís Chile Ltda.* U znak priznanja za zasluge u napretku grada Antofagaste, Josipu Trevizanu uručeno je 1980. *Zlatno sidro*, najviše priznanje koje dodjeljuje gradsko poglavarstvo. Aktivan član hrvatskih doseljeničkih društava. Imenovan je 1994. godine počasnim konzulom Republike Hrvatske u Antofagasti. Govori hrvatski.

TREVIZAN PITALO, José
Industrial (Bobovisca, isla de Brac, Croacia, el 28/10/1925). Padres: Felipe Trevizan

Tremuntona y Andelka Pitalo Halat. Esposa: Yolanda Berniz Espinoza. Hijos: Felipe, Andelka e Yvonne. Llegó a Chile, con sus padres, en 1927. Su padre, hijo de José y María, había nacido en Bobovisca, el 15/12/1898. Su madre, hija de Esteban y Margarita, había nacido en Bobovisca, el 13/9/1898. La familia Trevizan participa en las siguientes empresas: *Industria Carrocera del Norte*, *Incanort Ltda*; *Sociedad de Turismo*, *Exportaciones e Importaciones Ltda.* con el nombre de fantasía *Teximport Ltda*; *Buses Regional Antofagasta Chile Ltda*; *Buses Brach Ltda*; *Felipe Trevizan y Cía Ltda*; *Gemiwwodís Chile Ltda.* En reconocimiento a los servicios hechos a la ciudad de Antofagasta, José Trevisan recibió en 1980 el *Ancla de Oro*, máxima distinción otorgada por la Municipalidad. Socio activo de varias instituciones croatas. En 1994 fue nombrado Cónsul Honorario de la República de Croacia en Antofagasta. Habla croata.

TURINA TURINA, Josefa Alvina *Pepita*

Književnica (Punta Arenas, 1.III.1907 – Santiago, 1.III.1986). Roditelji: Ivan i Izabela. Josefa Turina je prvo bila udana za novinara i pisca Miguela Gómeza Herreru; drugi brak je sklopila s etnologom Oresteom Plathom. Djeca: Laren i Carol Plath Turina. Njezini roditelji, Ivan Turina Baretić i Izabela Turina Gudac, oboje rođeni i vjenčani u Turinovu selu, stigli su u Čile (iz Urugvaja, Montevideo) 23. ožujka 1892. parobrodom *Potosí*. Njezin otac je bio utemeljitelj i član gotovo svih hrvatskih društava u Magallanesu. U njegovoj kući se 28. studenog 1900. održao pripremni sastanak za utemeljenje *Hrvatskog dobrotvornog društva*. Bavio se gradnjom kuća, držao je stolariju i klizačku dvoranu. Živio je u Punta Arenasu dvadesetak godina. Potom se preselio sa šestero od osmero djece, u Valdiviju, gdje je držao radionicu za ogledala i okvire. Umro je u 62. godini, nesretnim slučajem na poslu. - Josefa Turina se školovala u *Liceo Fiscal* i na *Konzervatorijumu* (klavir) u Valdiviji. Svoje prve književne radove objavila je u listu *El Correo de Valdivia*.. Od 1936 je živjela u Santiagu. Držala predavanja o književnosti i glazbi u Santiagu na *Univ. de Chile*, u Concepciónu, Chillanu,, zatim u Urugvaju i Argentini. Redovno učestvovala u radio emisijama u Santiagu (*La Hora de los Grandes Maestros de la Música*, *La Hora yugoslava*). U listovima *El Heraldo de Ñuñoa*, i *La Opinión* objavljivala kazališne kritike. Jedna od utemeljitelja Eksperimentalnog kazališta na *Univ. de Chile*. Radila je 12 godina u Centralnoj knjižnici *Univ. de Chile*. Zajedno s Roque Esteban Scarpom (pjesnik i akademik porijeklom s Hvara, v. životopis) i drugim uglednim kulturnim radnicima, bila je član izdavačkog odbora udruge *Amigos del Libro*. Djela: *Un Drama de Almas* (roman), Ercilla, Santiago, 1934; *Zona íntima*: *la soltería* (roman), La Nación, Santiago, 1941; *Walt Withman, cotidiano y eterno* (biografski ogled), Santiago, 1943; *Sombras y entresombras de la poesía chilena actual* (esej), Barlovento, Santiago, 1952; *Multidialogos*, Nascimento, Santiago, 1978; *Multidialogo sobre el Matrimonio, la Familia y sus prismas*, Nascimento, Santiago, 1985. Pripovijetke: *Lo que no pudo ser*, Valdivia, 1931; *La niña que quizo ir al Horizonte*, Ercilla, Santiago, 1938; *No hay para que soñar*, El Mercurio, Santiago, 1940. i druge. Uz čileanske pisce hrvatskog porijekla (Brzovic, Brncic, Eterovic, Scarmeta, D. Mihovilovic) predstavila se u knjizi *Seis cuentos de escritores Chileno Yugoeslavos* (antologija s komentarom), Platur, Santiago, 1960. U izdanju udruge *Amigos del Libro* u knjizi *¿Quién es Quién en las Letras chilenas?* Nascimento, Santiago, 1978 objavila autobiografski esej *¿Quién soy?* Suosnivač, 1964, čileanske sekcije u Međunarodnoj organizaciji za dječju i omladinsku knjigu (IBBY), u kojoj je bila tajnica do 1970, a kasnije upraviteljica i dopisni član BOOKBIRD - a. Putovala je 1966. u Hrvatsku na X. kongres IBBY - a. Specijalizirala dječju psihologiju i na tu temu držala predavanja na *Univ. de Chile*. Sudjelovala je u raspravama, okruglim stolovima i simpozijima. Boravila u Španjolskoj i Francuskoj, 1971. U čileanskim književnim časopisima i dnevnom tisku objavljeno je 70 osvrta i književnih kritika o njezinu radu.

TURINA TURINA, Josefa Alvina *Pepita*
Escritora (Punta Arenas, el 1/3/1907 – Santiago, el 1/3/1986). Padres: Juan e Isabel. Fue casada con el periodista y escritor Miguel Gómez Herrera y, en segundas nupcias, con el etnólogo Oreste Plath. Hijos: Laren y Carol Plath Turina. Sus padres, Juan Turina Baretic e Isabel Turina Gudac, ambos nacidos y casados

en Turinovo selo, Croacia, habían llegado de Montevideo, Uruguay, a Chile el 23/3/1892, en el barco *Potosí*. Su padre fue fundador y socio de casi todas las instituciones croatas en Magallanes. En su casa se organizó, el 28/11/1900, la reunión preparatoria para fundar la *Sociedad Croata de Beneficencia*. Se dedicó a construir las primeras casas, instaló una carpintería y uno de los más grandes salones de patinar. Vivió en Punta Arenas alrededor de 20 años. Se trasladó con seis de sus ocho hijos a Valdivia. Instaló una fábrica de espejos y marcos. Falleció a los 62 años, víctima de un accidente en su propio trabajo. - Josefa Turina se educó en el *Liceo Fiscal* de Valdivia. Estudió piano en el *Conservatorio* de esa ciudad. Publicó sus primeros trabajos en el diario *El Correo de Valdivia*. Residió en Santiago desde 1936. Dicto conferencias sobre temas musicales y literarios en las Universidades de Chile y de Concepción, en la Casa del Arte de Chillán, en Uruguay y Argentina. Tuvo actuaciones en algunas emisoras de la capital, en *La Hora de los Grandes Maestros de Música*, *La Hora yugoslava*, y *La Hora del Brasil*. Realizó crítica de teatro y cine en *El Heraldo de Ñuñoa* y en el diario *La Opinión*. Fue Cofundadora del *Teatro Experimental* de la *Univ. de Chile*. Durante doce años se desempeñó en la *Univ. de Chile* primero como catalogadora de la Biblioteca Central y luego como Secretaria de la Escuela de Educadoras de Parvulos. Formó parte del Comite de ediciones de la agrupación *Amigos del Libro* junto con Roque Esteban Scarpa (origen croata de la isla de Hvar, v. su biografía), Carlos López Labarte, Oreste Plath, Alfonso Calderón y otros. Novelas: *Un Drama de Almas*, Ercilla, Santiago, 1934; *Zona íntima: la solteria*, La Nación, Santiago, 1941. Ensayos: *Walt Withman, cotidiano y eterno* (ensayo biográfico), Santiago, 1943; *Sombras y entresombras de la poesía chilena actual*, Barlovento, Santiago, 1952; *Multidialogos*, Nascimento, Santiago, 1978; *Multidialogo sobre el Matrimonio, La Familia y sus prismas*, Nascimento, Santiago, 1985; Cuentos: *Lo que no pudo ser*, Valdivia, 1931; *La Niña que quiso ir al horizonte*, Ercilla, Santiago, 1938; *No hay para que soñar*, El Mercurio, Santiago, 1940, etc. Recopilación: *6 Cuentos de escritores Chileno Yugoeslavos* (Brzovic, Brncic, Eterovic, Skarmeta, D. Mihovilovic, Turina), Platur, Santiago, 1960. Prosa autobiográfica: *¿Quién soy?* de la série *¿Quién es Quién en las Letras chilenas?* Nascimento, Santiago, 1978. Cofundadora, en 1964, de la Sección Chilena de la *Organización Internacional para el Libro infantil, juvenil* (IBBY), de la cual fue Secretaria hasta 1970, directora y corresponsal de BOOKBIRD. En 1966 viajó a Croacia, al X Congreso de IBBY. Se ha especializado en el conocimiento y orientación de la infancia y, abarcando este tema, dicta clases en el Departamento de Extensión de la *Univ. de Chile*. Ha participado en foros, mesas redondas y symposiums.

VILICIC KARNINCIC, Milenko

Sindikalni vođa i parlamentarni zastupnik (Punta Arenas, 29. III. 1932 - Santiago, 4. VI. 1993). Roditelji: Jure Viličić i Marija Karninčić. Supruga: María Rassmusen Fernández. Djeca: Milenko, Yanko, Diana i Jorge. Njegovi roditelji su podrijetlom iz Bola na Braču. Školovao se u salezijanskoj gimnaziji *Don Bosco* i u trgovačkoj školi u Punta Arenasu. Radio je u kopnenom prijevozu, i 1972. postao sindikalni vođa u Udruženju vlasnika kamiona u Punta Arenasu, čiji je predsjednik bio godinama. U čileanskom parlamentu postao je 14. prosinca 1989. zastupnik Dvanaeste provincije (Magallanes i Antarktika). Ovu dužnost je obavljao sve do smrti. Kao potomak Hrvata bio je član čileansko - hrvatskog parlamentarnog odbora. Zajedno s drugim zastupnicima hrvatskog podrijetla posjetio je Hrvatsku 1992. na poziv Sabora Republike Hrvatske. Tom prilikom je posjetio Bol na Braču, rodno mjesto svojih roditelja. Bio je član Hrvatskog doma u Punta Arenasu. Sahranjen u Punta Arenasu.

VILICIC KARNINCIC, Milenko
Gremialista, Diputado (Punta Arenas, el 29/3/1932 – Santiago, el 4/6/1993). Padres: Jorge y María. Esposa: María Rassmusen Fernández. Hijos: Milenko, Yanko, Diana y Jorge. Sus padres son oriundos de Bol (isla de Brac, Croacia). Sus estudios los cursó en el *Colegio Salesiano Don Bosco* e *Instituto Comercial* de Punta Arenas. Luego se dedicó a las actividades del transporte terrestre, convirtiéndose, en 1972, en dirigente del Sindicato de Dueños de Camiones de Punta Arenas, entidad que más tarde presidió por largos años. El 14/12/1989 fue elegido Diputado,

en representación de la Duodecima Región de Magallanes y Antártica Chilena, representación que mantuvo hasta el momento de su fallecimiento. Como descendiente de croatas, formó parte del Comité de Parlamentarios Chileno-Croatas. Junto a otros parlamentarios de ascendencia croata, visitó Croacia en 1992, invitado por el *Sabor* (Parlamento croata). En esta oportunidad conoció la tierra de sus padres - el pueblo de Bol. Fue socio del *Hrvatski dom* en Punta Arenas. Sepultado en Punta Arenas.

VIOLIC MARTINOVIC, Alejandro
Inženjer poljoprivrede (Punta Arenas, 14. II. 1925). Roditelji: Ivan Violić Masle i Zorka Martinović Rajević. Supruga: Nevenka Goic Goic (v. životopis Ivana Goića Kuščevića). Djeca: María Cecilia, Alejandro Juan i Rodrigo Cristián. Njegov otac je rođen 1881. u Orašcu kod Dubrovnika. Majka mu je iz Supetra. Završene škole: osnovna i prve tri godine srednje škole završio u *Colegio San José* u Punta Arenasu (1930-1939). Dovršio je srednju školu u *Liceo de Hombres* u Punta Arenasu (1940-1943). Akademski naslovi: diplomirao agronomiju (1950) na Katoličkom sveučilištu u Santiagu; *Master of Science* (1957) i doktorat znanosti (iz područja genetike) na sveučilištu Minnesota (SAD), kao stipendist organizacije *International Cooperation Administration USA* (danas USAID) i fundacije *Rockefeller.* Sudjelovao na mnogim postdiplomskim tečajevima i kongresima. Profesionalne aktivnosti: fitogenetičar na projektu Chillán, DTICA, program Ministarstva poljoprivrede (*Int. Coop. administration* - ICA), 1963-1964; profesor genetike na Poljoprivrednom fakultetu Sveučilišta u Concepciónu (1957-1971); šef programa Genetsko poboljšanje kukuruza u Institutu za poljoprivredna istraživanja, INIA, i izdavač časopisa *Agricultura Técnica.* Boravio s obitelji 18 godina u Meksiku (1971-1989) i radio kao istraživač u Međunarodnom centru za unapređenje uzgoja kukuruza i pšenice (CIMMYT). Odatle je obavio više od 90 znanstvenih misija po zemljama Amerike, Afrike, Europe i Azije. Članstva: *Colegio de Ingenieros Agrónomos de Chile, Sociedad Agronómica de Chile, American Society of Agronomy* i *Crop Science Society of America.* Objavio tridesetak stručnih i znanstvenih radova. Nagrada za znanstveni rad (zbor agronoma Čilea) 1971. i Nagrada za međunarodne poljoprivredne aktivnosti (Čileansko Agronomsko društvo).

VIOLIC MARTINOVIC, Alejandro
Ingeniero Agrónomo (Punta Arenas, el 14/2/ 1925). Padres: Juan Violic Masle y Zorka Martinovic Rajevic. Esposa: Nevenka Goic Goic (v. la biografía de Ivan Goic K). Hijos: María Cecilia, Alejandro Juan y Rodrigo Cristián. Su padre había nacido en Orasac (Dubrovnik, Croacia), en 1881. Su madre es oriunda de Supetar. Estudios realizados: Primaria y primeros tres años de secundaria, en el *Colegio San José* de Punta Arenas (1930-1939). Completó su secundaria en el *Liceo de Hombres* de Punta Arenas (194061943). Títulos profesionales: Ingeniero Agrónomo (1950) en la *Univ. Católica de Chile*; *Master of Science* (1957) y Doctor en ciencias (Genética) 1963, en la *Univ. de Minnesota* (EE.UU), becado por la International *Cooperation Administration de los EE.UU.* (hoy USAID) y por la *Fundación Rockefeller*, respectivamente. Asistencia a numerosos cursos de postgrado y congresos. Actividades profesionales: 1950-1953, en Tierra del Fuego, en actividades privadas; 1963-1964, Fitogenetista en el Plan Chillán, DTICA, programa del Ministerio de Agricultura (Int. Coop. Administration - ICA; 1957-1971, Profesor de Genética, Facultad de Agronomía, de la *Univ. de Concepción*; 1964-1971, Jefe del programa Mejoramiento Genético del Maíz, en el Instituto de Investigaciones Agrícolas, INIA, y editor de *Agricultura Técnica.* Estuvo radicado con su familia en la Ciudad de México durante 18 años (1971-1989), contratado como investigador por el *Centro Internacional de Mejoramiento de Maíz y Trigo* (CIMMYT). Desde allí desempeñó más de 90 misiones de trabajo en países de América, Africa, Europa y Asia. Miembro activo del Colegio de Ing. Agrónomos de Chile, de la Sociedad Agronómica de Chile, de la *American Society of Agronomy* y de la *Crop Science Society of America.* Publicó más de 30 trabajos en su especialidad. Premio a la *Actividad Científicia* (1971), otorgado por el Colegio de Ingenieros Agrónomos de Chile, y premio al *Mérito Agronómico* en Actividades Internacionales, otorgado por la Sociedad Agronómica de Chile.

VIOLIC ADAMS, Waldo
Odvjetnik (Valparaíso, 13. III. 1938). Roditelji: Baldo i Doris. Supruga: Eliana Bottinelli Rivera. Njegov otac Baldo Violić Kolina, sin Balde i Ivice, rođen 16. srpnja 1911. u Kuni na Pelješcu, došao je u Čile, Antofagastu, 1919. Vrlo aktivan član hrvatske naseobine u Antofagasti i kasnije u Santiagu. - Waldo Violic Adams srednju je naobrazbu stekao u *Colegio San Luis* u Antofagasti, i studirao je na Pravnom fakultetu *Univ. de Chile.* Diplomirao je 1967. radom: *Suočavanje, prepoznavanje među uhićenima i rekonstrukcija na samom mjestu.* Ima odvjetničku kancelariju.

Bio odvjetnik Jugoslavenske ambasade u Santiagu. Član Advokatske komore, Hrvatskog doma, Pjevačkog zbora *Jadran* i *Automóvil Club de Chile.*

VIOLIC ADAMS, Waldo

Abogado (Valparaíso, el 13/3/1938). Padres: Baldo y Doris. Esposa: Eliana Bottinelli Rivera. Su padre Baldo Violic Kolina, hijo de Baldo y Juana, nacido el 16/7/1911 en Kuna (península de Peljesac, Croacia) llegó a Chile, Antofagasta, en 1929. Miembro muy activo en la colectividad croata en Antofagasta y más tarde en Santiago. - Waldo Violic Adams estudió en el *Colegio San Luis* de Antofagasta y *Escuela de Derecho* de la *Univ. de Chile.* Titulado Abogado en 1967. Memoria: *El Careo, el Reconocimiento en Rueda de Presos y la Reconstrucción de Escena.* Ejerce libremente su profesión. Fue Asesor jurídico de la Embajada de Yugoslavia en Chile. Miembro del Colegio de Abogados, Hogar Croata, Coro de la colectividad *Jadran* y Automóvil Club de Chile.

VLAHOVIC PETRICIO, Dinko

Računovođa, konzul (Antofagast, 1901 – Santiago, 1984). Roditelji: Juraj i Margarita. Supruga: Ana Prinea. Djeca: Jorge i Margarita. Otac Juraj Vlahović Matulić, sin Dinka i Jelke, rođen u Pučišćima na Braču, došao je u Čile 1894. Umro je 1934. Majka Margarita Petricio Forence, kći Juraja i Jakobine, rođena 1872. u Nerežišćima na Braču, došla je u Čile 1897. - Dinko Vlahovic Petricio završio je Trgovačku školu u Antofagasti, i kao računovođa proveo cijeli svoj radni vijek. Bio je član Jugoslavenskog udruženja uzajamne pomoći i sportskog društva *Sokol* (1931). Osnovao je grupu prvih sokolaša i iskazao se organizacijskim sposobnostima. Pripadao je masonskoj loži *Pokret.* Bio je vijećnik za Antofagastu, 1941-1944.

VLAHOVIC PETRICIO, Dinko

Contador, Cónsul (Antofagasta, en 1901 – Santiago, en 1984). Padres: Jorge y Margarita. Esposa: Ana Prinea. Hijos: Jorge y Margarita. Su padre Jorge Vlahovic Matulic, hijo de Dinko y Helena, nacido en Pucisca (isla de Brac, Croacia), llegó a Chile en 1894. Falleció en 1934. Su madre Margarita Petricio Forence, hija de Jorge y Jakobina, nacida en 1872 en Nerezisca (isla de Brac, Croacia), llegó a Chile en 1897. - Dinko Vlahovic Petricio realizó sus estudios en el Instituto Comercial de Antofagasta, titulándose de Contador, profesión que ejerció toda su vida. Miembro de la Sociedad Yugoslava de Socorros Mutuos, Presidente del Club Deportivo *Sokol* (en 1931) y socio fundador de la institución. Formó el grupo de los primeros sokolinos y se destacó por sus dotes organizativas. Perteneció a la Logia masónica *Pokret.* Se desempeñó como Regidor por la comuna de Antofagasta, entre los años 1941 y 1944.

VLAHOVIC PETRICIO, Milan

Arhitekt (Antofagasta, 1913 – Antofagasta, 1989). Roditelji: Juraj Vlahović Matulić i Margarita Petricio (v. životopis brata Dinka). Supruga: Vinka Tomicic Karzulovic. Djeca: Nadia, Davorka, Vladimir, Dinko i Milan. Osnovnu naobrazbu stekao je u *Jugoslavenskoj školi* u Antofagasti, a srednju u *Colegio San Luis.* Studij arhitekture završio na *Univ. de Chile* u Santiagu. Radio u raznim tvrtkama i ujedno bio sitni poduzetnik u Antofagasti i Santiagu. Bio član sportskog društva *Sokol* i istakao se izvrsnim rezultatima u bacanju kugle i diska. Kao bacač diska, nekoliko sezona je bio član momčadi Atletskog saveza Antofagaste na raznim zonskim natjecanjima. God. 1936. klub *Sokol* mu je dodijelio medalju najboljeg atletičara. Pjevao je u zboru Čileansko-jugoslavenskog centra za kulturu (1952) i obavljao dužnost blagajnika u tom Centru. Također je bio član pjevačkog zbora Čileansko-jugoslavenskog instituta za kulturu u Santiagu (1959). Svirao je i u tamburaškim zborovima tih dvaju gradova. Bio je član pripomoćnog društva u Antofagasti.

VLAHOVIC PETRICIO, Milan

Arquitecto (Antofagasta, en 1913 – Antofagasta, en 1989). Padres: Juraj Vlahovic Matulic y Margarita Petricio (v. la biografía de su hermano Dinko). Esposa: Vinka Tomicic Karzulovic. Hijos: Nadia, Davorka, Vladimir, Dinko y Milan. Su educación primaria la realizó en el *Colegio Yugoslavo* y sus humanidades, en el *Colegio San Luis*, egresando en la primera promoción de ese establecimiento. Estudios de Arquitectura en la *Univ. de Chile*. Se desempeñó como empleado particular en diversas empresas y también como pequeño empresario tanto en Antofagasta, como en Santiago. Miembro del Club Deportivo *Sokol*, destacado atleta con excelentes distancias en el lanzamiento del peso (*bala*) y disco. Como lanzador de disco fue durante varias temporadas seleccionado de la *Asociación Atlética de Antofagasta*, en diversos campeonatos zonales. En 1936, el Club *Sokol* le otorgó una medalla como a su mejor atleta. Perteneció al conjunto Coral del Centro Chileno-Yugoslavo de Cultura, en Santiago (1959). Participó igualmente en los Conjuntos de Cuerdas de ambas ciudades. Miembro de la Sociedad Yugoslava de Socorros Mutuos de Antofagasta.

VODANOVIC PAOLINELLI, Antonio

Ekonomist, umjetnički direktor, voditelj na radiju i TV (Santiago, 2. III.1949). Supruga: Piedad Gumucio Eguiguren. Djeca: Carolina i Macarena. Završio gimnaziju Luis Campino i studirao na Katoličkom sveučilištu. Diplomirao ekonomiju 1971. radom *Proučavanje tržišta*. Počeo je raditi u tvrtki IMPLATEX kao šef marketinga. Uključuje se, 1972-1976, u medijsku djelatnost kao voditelj na radiju i TV. Od 1976. angažiran je u Nacionalnoj televiziji kao službeni voditelj Međunarodnog muzičkog festivala u Viñi del Mar; vodi popularne emisije na 13. kanalu: *La Gran Canción*, *El Gran Baile*, *La Gran Noche*, *Sabor Latino*, *Amigos, siempre Amigos* i *Marca Registrada*. God. 1990. potukao je rekord neprekidnog vođenja Festivala u Viñi del Mar. Voditelj je televizijskih programa u SAD (Miami). U Čileu osvojio najviše nagrade kritike i stekao veliku popularnost. Jedini je čileanski voditelj kojeg je nagradilo Udruženje umjetničkih kritičara u New Yorku, 1983. Član upravnog odbora *Radio 100* i *Sintonía FM*, od 1984. Njegove emisije se prenose u 15 zemalja.

VODANOVIC PAOLINELLI, Antonio

Ingeniero Comercial, Director Artístico, Animador en la radio y TVN (Santiago, el 2/3/1949). Esposa: Piedad Gumucio Eguiguren. Hijos: Carolina y Macarena. Estudios: *Instituto Luis Campino y Univ. Católica*. Titulado Ingeniero Comercial, en 1971. Memoria: *Estudios de Mercado*. Se inició en IMPLATEX como Jefe de Marketing, durante dos años. Se incorpora, 1972-1976, en lo artístico como Locutor y Animador de Radio y TV, en *Radio Cooperativa* y *Canal 13* de TV. Desde 1976, actúa para *TV Nacional de Chile*, siendo Animador Oficial del *Festival Internacional de la Canción de Viña del Mar* y de los programas estelares de dicho Canal, destacando *La Gran Canción*, *El Gran Baile*, *La Gran Noche*, *Sabor Latino*, *Amigos, siempre Amigos* y *Marca Registrada*. En 1990 batió el récord de permanencia en el Festival de Viña del Mar. Es animador de varios programas televisivos en los EE.UU. (Miami). En Chile ha recibido los más importantes premios de *Crítica y Popularidad*, siendo el único animador chileno premiado por el *Círculo de Críticos de Arte de Nueva York*, en 1983. Director de *Radio 100* y *Sintonía FM*, desde 1984. Acutalmente, sus programas de televisión son difundidos a través de 15 países.

VODANOVIC HAKLICKA, Drago

Državni službenik (Antofagasta, 27. VII. 1922 - ?) Roditelji: Božidar i Milka. Supruga: Marina Schnake. Djeca: Hernán (senator i čelnik čileanske Socijalističke partije). Njegov otac Božidar Vodanović, sin Ante, rođen je 1884. u Supetru na Braču. Došao je u Čile 1904. Majka mu je iz Dubrovnika. - Drago Vodanovic stekao je srednju naobrazbu u *Liceo de Aplicación* i studirao na Pravnom fakultetu *Univ. de Chile* (Santiago). Radio je u Ministarstvu unutarnjih poslova: najprije u sektoru policijskog zdravstvenog osiguranja, a potom kao tajnik i inspektor istražnog odjela. Član uprave raznih sportskih društava u glavnom gradu. Član sportskog kluba *Santiago Morning* i sportskog društva *Lex*.

VODANOVIC HAKLICKA, Drago

Empleado (Antofagasta, el 27/7/1922). Padres: Natalio y Milka. Esposa: Marina Schnake. Hijos: Hernán (actualmente Senador de la

República y dirigente del Partido Socialista de Chile). Su padre Natalio Vodanovic, hijo de Antonio, había nacido en 1884, en Supetar (isla de Brac, Croacia). Llegó a Chile en 1904. Su madre es oriunda de Dubrovnik. - Drago Vodanovic realizó sus estudios en *Liceo de Aplicación* y *Facultad de Derecho* de la *Univ. de Chile*. Fue funcionario del Ministerio del Interior. Ha desempeñado la Secretaría de la Vicepresidencia de la Caja de Previsión de los Carabineros de Chile y fue Secretario de la Dirección de Investigaciones. Prefecto-inspector de Investigaciones. Dirigente de varias instituciones deportivas de la capital. Socio del Club de Deportes *Santiago Morning* y *Deportivo Lex*.

VODANOVIC PISTELLI, Sergio

Pisac, pravnik i akademik (Split, 1927). Roditelji: Ante Vodanović Razmilić (v. životopis) i Luisa Pistelli Benvenuto. Supruga: Betty de Vodanovic. Djeca: Milena. Završio osnovnu školu *Sagrados Corazones*, gimnaziju *Liceo de Aplicación* i studirao pravo na Katoličkom sveučilištu. Studirao je kazališnu tehniku na Sveučilištu *Columbia*, s Ericom Bentlyjem, i na Sveučilištu *Yale*, s Johnom Gassnerom. Redoviti je član Umjetničke akademije. Bio je zamjenik voditelja i potom voditelj književne radionice na Sveučilištu u Concepciónu; predavač dramske tehnike na Katoličkom sveučilištu; pravnik Zdravstvenog osiguranja za državne činovnike i novinare (1965-1970). Autor je kazališnih djela: *Plavi princ*, 1947; *Senator nije častan*, 1952; *Moja žena hoće muža*, 1953; *I roda čeka*, 1953; *Pusti pse neka laju*, 1958; *Bjegunci*, 1965; *Bijela kecelja*, 1965; *Oprostite, mi smo u ratu*, 1966; *Osvojili smo Sveučilište*, 1969; *Koliko godina ima jedan dan*, 1978; *Sretna obitelj*, 1983; *Marionete*, 1984; *Viña: trilogija u kupaćem kostimu*, 1990, itd. Poznat je kao pisac tv-serija (*U sjeni anđela*, 1990). Tri puta je dobio nagradu gradskog poglavarstva Santiaga. član je čileansko-hrvatskog instituta za kulturu.

VODANOVIC PISTELLI, Sergio

Escritor, abogado y académico de número (Split, en 1927). Padres: Antonio Vodanovic Rasmilic (v. su biografía) y Luisa Pistelli Benvenuto. Esposa: Betty de Vodanovic. Hijos: Milena. Estudios: *Sagrados Corazones*, *Liceo de Aplicación* y *Univ. Católica*. Estudió técnica teatral en la *Univ. de Columbia*, con Eric Bently, y en la *Univ. de Yale*, con John Gassner. Es Académico de Número de la Academia de Bellas Artes del Instituto de Chile. Ha desempeñado los siguientes cargos: subdirector y director del Taller del Escritor de la *Univ. de Concepción*; profesor de técnica dramática de Artes de la Comunicación, en la *Univ. Católica de Chile*, y abogado fiscal de la Caja Nacional de Empleados Públicos y Periodistas (1965- 1970). Autor de las siguientes obras teatrales: *El Príncipe Azúl*, 1947; *El Senador no es honorable*, 1952; *Mi mujer necesita marido*, 1953; *La cigüeña también espera*, 1955; *Deja que los perros ladren*, 1958; *Los fugitivos*, 1965; *El delantal blanco*, 1965; *Perdón, estamos en la guerra*, 1966; *Nos tomamos la Universidad*, 1969; *Cuántos años tiene un día*, 1978; *La mar estaba serena*, 1980; *La familia feliz*, 1983; *Los títeres*, 1984; *Viña: trilogía en traje de baño*, 1990, etc. Autor de novelas televisivas (*En la Sombra del Angel*, 1990). Premios: Tres premios de la Municipalidad de Santiago. Miembro del Instituto Chileno-Croata de Cultura.

VODANOVIĆ RAZMILIĆ, Ante

Trgovac (Supetar na Braču, 25. I. 1878 - ?). Roditelji: Ante i Marija. Supruga: Luisa Pistelli. Djeca: María, Vania i Sergio (v. životopis). Došao u Čile 1904. Školovao se u domovini, gdje se počeo baviti trgovinom. Trgovao je kućnim potrepštinama i u Antofagasti gdje je sudjelovao u aktivnostima svih iseljeničkih društava u hrvatskoj naseobini. Preselio se u Santiago 1931. Bio je član Jugoslavenskog doma i član uprave dobrotvorne zaklade *Pascual Baburizza*.

VODANOVIC RASMILIC, Antonio

Comerciante (Supetar, isla de Brac, Croacia, el 25/1/1878 - ?). Padres: Antonio y María. Esposa: Luisa Pistelli. Hijos: María, Vania y Sergio (v. su biografía). Llegó a Chile en 1904. Estudios en su país donde desarrolló actividades comerciales. Se dedicó al comercio de abarrotes en Antofagasta donde participó en todas las instituciones de la colectividad croata. Se trasladó a Santiago en 1931. Fue socio del *Jugoslavenski dom* y director de la Fundación Yugoslava de Beneficencia *Pascual Baburizza.*

VODANOVIC VICULIN, Marcos

Časnik i pisac (Punta Arenas, 25. VI 1910 - ?). Roditelji: Nedjeljko i Antica. Završio osnovnu školu u rodnom gradu. Boravio je s roditeljima u Buenos Airesu gdje je dvije godine pohađao srednju školu. Upisao se na vojno učilište i izašao kao pričuvni časnik. Zatim je studirao pravo. Godine 1932. bio je tajnik pukovnika Marmaduquea Grovea, vođe revolucionarnog pokreta, koji je u Čileu htio uspostaviti socijalističku republiku. Doživjevši poraz, M. Grove bio je prognan na Uskršnje otoke, a njegov tajnik, zajedno sa drugim sveučilištarcima, odveden na otok Mocha. Nakon izbora, na kojima je M. Grove velikom većinom izabran za senatora, oslobođeni su i njegovi suborci, među kojima je bio i Marcos. Nakon te epizode, Marcos Vodanovic se ozbiljno posvetio pisanju. Njegovi članci, prožeti socijalističkim idejama, bili su objavljivani u dnevnim novinama i časopisima. Prva mu je knjiga nosila naslov *Čovjek koji je htio biti normalan.*

VODANOVIC VICULIN, Marcos

Oficial y escritor (Punta Arenas, el 25/6/ 1910). Padres: Domingo y Antonia. Terminó la escuela primaria en la ciudad natal. Viajó con sus padres a Buenos Aires donde estudió dos años de escuela media. Regresa a Chile y se radica en Santiago donde termina el bachillerato. Entró a la Escuela Militar, saliendo como oficial de reserva. Ingresa luego a la Universidad para estudiar Derecho. Durante la revolución de 1932 fue secretario del coronel Marmaduque Grove, jefe del Movimiento revolucionario, quien quería instaurar una república socialista en Chile. Al ser derrocado, Marmaduque Grove fue desterrado a la Isla de Pascua, y su secretario, junto a varios otros estudiantes universitarios, fue enviado a la isla Mocha. Después de las elecciones, en las cuales Grove fue elegido por gran mayoría Senador de la República, fueron puestos en libertad sus colaboradores, entre ellos Marcos. Después de esta aventura Marcos Vodanovic se dedicó seriamente a la literatura. Sus trabajos penetrados de ideas socialistas fueron publicados en diarios y revistas. Su primer libro se tituló *El hombre quiso ser normal.*

VRSALOVIC MIHOEVIC, Juan Jorge

Inženjer kemije (Valparaíso, 20. IV. 1938). Roditelji: Nikola i Albina. Supruga: Lidia Boete Butendieck. Djeca: Verena i Vinko. Njegov otac Nikola Vrsalović, rođen 1901. u Gornjem Humcu na Braču, došao je u Čile (Magallanes) 1926. Oženio se 1934. u Valparaísu Albinom Mihoević Perić. Ona je bila kći Jurja Mihoevića Grašića i Marije Perić, rođene u Ložišćima na Braču, koji su se vjenčali 1908. u Antofagasti. Albina Mihoević je umrla 1957, a Nikola Vrsalović 1987. - Juan Vrsalovic je diplomirao kemiju na Katoličkom sveučilištu u Valparaísu. Titulu magistra znanosti (iz strojarstva) stekao je na sveučilištu u Berkeleyu, SAD. Radi na Katoličkom sveučilištu u Valparaísu, gdje je dekan Strojarskog fakulteta i član Vijeća sveučilišta, od 1984. Član je upravnog odbora Hrvatskog doma Pete pokrajine.

VRSALOVIC MIHOEVIC, Juan Jorge

Ingeniero químico (Valparaíso, el 20/4/1938). Padres: Nicolás y Albina. Esposa: Lidia Boete Butendieck. Hijos: Verena y Vinko. Su padre Nicolás Vrsalovic, nacido en Gornji Humac (isla de Brac, Croacia), en 1901, llegó a Chile (Magallanes) en 1926. En 1934 se casó en Valparaíso con Albina Mihoevic Peric. Ella era hija de Jorge Mihoevic Grasic y de María Peric, oriunda de Lozisca, isla de Brac, quienes se habían casado en Antofagasta, en 1908. Albina Mihoevic falleció en 1957, y Nicolás Vrsalovic en 1987. - Juan Vrsalovic es ingeniero químico en la *Univ. Católica* de Valparaíso y posee un *Master of Science* en Ingeniería Industrial, de la *Univ. de Berkeley.* Trabaja en la *Univ. Católica* de Valparaíso, donde es Director de la Escuela de Ingeniería Industrial y miembro del Consejo Superior de esa Universidad desde 1984. Es miembro del directorio del *Hrvatski dom* en la V Región.

VUKASOVIC VRSALOVIC, Desenka

Književnica (Rođena u Punta Arenasu). Roditelji: Mihael i Ivanka. Suprug: Vlado Draksler Petrucic. Djeca: Martin i Johann Vladimir Mikhael. Njezin otac, Mihajlo Vukasović Sovulj, podrijetlom je od Omiša, a majka Ivanka Vrsalović Dragičević, iz Povalja na Braču. - Desenka Vukasovic školovala se u Punta Arenasu. Književnica je s krajnjeg svjetskog juga: živi na Ognjenoj zemlji, u mjestu Cerro Sombrero. Piše stihove (*Pjesme, Nedjeljno popodne*) i priče (*Čvorci uzalud cvrkuću*). Osvojila je regionalne, nacionalne i međunarodne nagrade i priznanja. God. 1989. neki su njezini naslovi prevedeni na hrvatski i francuski. Njezini stihovi nalaze se u pjesničkim antologijama objavljenima u SAD, Francuskoj, Španjolskoj i Čileu. Od 1990. jedna kitica njezine pjesme *Doseljenik* uklesana je u bračkom kamenu obeliska u spomen hrvatskim doseljenicima, pionirima Ognjene zemlje. Kao čileanska predstavnica sudjelovala je 1990. na Svjetskom kongresu poezije, održanom u Seulu. Godine 1993. izabrana je za potpredsjednicu organizacije *World Poetry Research Institute* koja okuplja pisce sa svih pet kontinenata. U mlađim danima bila je finalistkinja na izboru za Miss Magallanesa i osvojila nagradu *Dalmacia*. Regionalni dnevnici i tjednici objavljuju njezine pjesme i priče, posebno *La Prensa Austral, El Magallanes, Impacto*. član je Udruženja čileanskih književnika, Čileansko-hrvatskog instituta za kulturu, udruženja *Bilakabude* iz Arangurena u Španjolskoj (Baskija), Svjetskog udruženja pisaca (AME), sa sjedištem u Španjolskoj.

DOSELJENIK
...U mojim očima
nikad više ne ćeš biti pustolov.
Bit ćeš čovjek koji je stigao izdaleka
s pjesmom na usnama
i nadom u duši... (D.M.P.)

VUKASOVIC VRSALOVIC, Desenka
Escritora. (N. en Punta Arenas). Padres: Miguel y Ivanka. Esposo: Vlado Draksler Petrucic. Hijos: Martín y Johann Vladimir Mikhael. Su padre, Miguel Vukasovic Sovulj, es oriundo de Omis, Croacia. Su madre, Ivanka Vrsalovic Dragicevic, es oriunda de Povlja, isla de Brac. - Desenka Vukasovic hizo sus estudios en Punta Arenas. Es la escritora más austral del mundo, reside en el pueblo Cerro Sombrero, en la Tierra del Fuego. Publica versos (*Poesías, Tarde de Domingo*) y cuentos (*En Balde Cantan los Triles*). Ha obtenido diversos premios regionales, nacionales e internacionales. En 1989, sus obras han sido traducidas al croata y al francés. Ha sido incluida en importantes antologías poéticas de Estados Unidos, Francia, España y Chile. Desde 1990, una estrofa de su poema *El Inmigrante* quedó inmortalizada en la piedra de isla de Brac, en el obelisco erigido en Porvenir, en recuerdo de los croatas, pioneros de la Tierra Fueguina. En 1990 asistió al Congreso Mundial de Poesía, celebrado en Seúl, Corea. En 1993 fue elegida vicepresidenta del *World Poetry Research Institute*, entidad que agrupa en sus filas a escritores de los cinco continentes. En sus tiempos de *jovencita* fue finalista del Concurso *Miss Magallanes* y obtuvo el premio *Dalmacia*. Diarios y revistas regionales están publicando constantemente sus trabajos literarios, entre ellos *La Prensa Austral, El Magallanes, Impacto*. Es miembro de: la Sociedad de Escritores de Chile, filial Magallanes; Instituto Chileno-Croata de Cultura de Santiago; Asociación *Bilakabude* de Aranguren, País Vasco; Asociación Mundial de Escritores (AME), con sede en España.

EL INMIGRANTE
(inscripción en el obelisco de Porvenir)
...Más yo nunca te veré
como un aventurero;
para mí serás el hombre
que llegó de lejos,
con un cantar en los labios
y una ilusión en el pecho...

VUKASOVIĆ BRZOVIĆ, Stjepan

Trgovac (Kučiće kod Omiša, 26. VII. 1891 – Santiago, 24. XI. 1960). Roditelji: Ante Vukasović Brzović i Marija Brzović Topić. Završio osnovnu školu u rodnom selu. Došao u Čile, Magallanes, 1910. s ujakom Franom Brzovićem. Nastanio se u Porveniru na Ognjenoj zemlji. Započeo raditi u trgovini tvrtke *Brzovic e Iglesias*. Kupio je 1919. ovu radnju mješovitom robom i udružio se s Ivanom Radmilovićem Jutronićem, rodom iz Sutivana. Istovremeno su radili za *Comunidad Almirante Señoret*, vlasnike brodova koji su vozili na liniji Punta Arenas-Porvenir. Smrću Ivana Radmilovića, Vukasović postaje jedinim vlasnikom trgovine. Na Ognjenu zemlju je pozvao svoju polubraću koja su se rodila u braku njegovog oca sa Ružom Bilić Šarac: Ivan Vukasović Bilić došao je u Porvenir 15. siječnja 1924, a umro je u istom mjestu 1986; Marko Vukasović Bilić došao je u Čile 1928, a umro je u Santiagu 1934; Nikolina Vukasović Bilić došla je u Porvenir 1932 i danas je nasljednik tvrtke *Sucesión Esteban Vukasovic* zajedno sa sestrom Marijom koja je u Porvenir došla 1937. Stjepan Vukasović je 15 godina bio predsjednik *Jugosl. kluba* u Porveniru, a prvi puta je izabran 1938. Također je bio utemeljitelj i član (br. 3) Crvenog križa Ognjene zemlje. Utemeljitelj je *Kozmopolitskog društva uzajamne pomoći*, sportskog društva *Jadran* u Porveniru i Trgovačke komore Porvenira kojoj je bio prvi predsjednik tijekom devet godina. Pokopan je na mjesnom groblju u Punta Arenasu.

VUKASOVIC BRZOVIC, Esteban

Comerciante (Kucice, Omis, Croacia, el 26/7/1891 – Santiago, el 24/11/1960). Padres: Ante Vukasovic Brzovic y María Brzovic Topic. Tuvo estudios básicos en su aldea natal. Llegó a Chile, Magallanes, en 1910 con su tío Francisco Brzovic. Se radicó en Porvenir, Tierra del Fuego. Se inició en el comercio en la empresa *Brzovic e Iglesias*. En 1919 adquirió este local y se asoció con Juan Radmilovic Yutronic, oriundo de Sutivan, dedicándose a la venta de abarrotes generales y actuando además como agentes de la Comunidad *Almirante Señoret*, propietarios de naves que cubrían el cabotage entre Punta Arenas y Porvenir. En 1946, por fallecimiento de su socio, queda como único propietario de este establecimiento. Fue promotor de la venida a Tierra del Fuego de sus hermanos, correspondientes al segundo matrimonio de su padre con Ruza Bilic Sarac: Iván Vukasovic Bilic, quien llegó a Porvenir el 15/1/1924, falleciendo en esta misma localidad en 1986; Marko Vukasovic Bilic, quien arribó a Chile en 1928 y falleció en Santiago en 1934; Nicolina Vukasovic Bilic, arribado a Porvenir en 1932, actualmente sucesor de su hermano en el manejo del local comercial *Sucesión Esteban Vukasovic*, junto a su hermana María quien llegó a Porvenir en 1937. Esteban Vukasovic fue, durante 15 años, presidente del *Club Social Yugoslavo* de Porvenir al que presidió por primera vez en 1938. Además, fue fundador y socio No. 3 de la Cruz Roja de Tierra del Fuego. Fundador de la Sociedad Cosmopólita de Socorros Mutuos, Club Deportivo *Jadran* de Porvenir y Cámara de Comercio de Porvenir siendo su primer presidente, cargo que mantenía durante 9 años. Sepultado en el Cementerio Municipal de Punta Arenas.

VUSKOVIC BRAVO, Pedro

Ekonomist, političar (Antofagasta, 25. II.1924). Roditelji: Pedro i Aída. Supruga: María Inés Céspedes Faundez. Djeca: Ruth, María Inés i Pedro. Preci su mu iz Supetra na Braču. Školovanje: gimnazija *Barros Arrana* i Ekonomski fakultet *Univ. de Chile* u Santiagu. Diplomirao 1950. radom *Tarife*. Predavao statistiku na Ekonomskom fakultetu *Univ. de Chile* od 1951. Od 1949. ekonomski savjetnik u CEPAL-u (Ekonomska komisija UN za Latinsku Ameriku i Karibe, sjedište u Santiagu). Godine 1951. u Panami predstavlja CEPAL na Konferenciji o statistici u vanjskoj trgovini. U Kolumbiji je 1952. na Latinskoameričkom seminaru o problemima u metalurgiji. Pozvan 1954. u Kolumbiju sa skupinom ekonomista CEPAL-a koja je razradila studiju o gospodarskom razvoju Kolumbije. Prisustvovao konferencijama CEPAL-a u Brazilu (1953) i Bogoti (1955). U Quito je došao 1955. na poziv Odbora za koordinaciju i financiranje. U nekoliko navrata 1956. boravi u Boliviji kao član skupine za ekonomski razvoj te zemlje. Godine 1957. ponovno je u Boliviji, a zatim i u Perúu, kao član tima CEPAL-a za pripremu studije o peruanskoj industriji. U misiji CEPAL-a u Brazilu. U vladi Nacionalnog jedinstva Salvadora Allendea ministar je ekonomije. Za Pinochetove diktature živi u egzilu. Sada živi u Santiagu.

VUSKOVIC BRAVO, Pedro

Ingeniero Comercial, economista y político (Antofagasta, el 25/2/1924). Padres: Pedro y Aída. Esposa: María Inés Céspedes Faundez. Hijos: Ruth, María Inés y Pedro. Antepasados croatas, de Supetar, isla de Brac. Estudios: Internado *Barros Arana* y *Escuela de Economía* de la *Univ. de Chile*. Titulado en 1950. Memoria: *Tarifas*. Profesor de Estadística en la Facultad de Economía de la *Univ. de Chile*, desde 1951, y economista de la CEPAL, desde 1949. En 1951, a Panamá, en representación de CEPAL, a Conferencia sobre Estadística de Comercio Exterior. En 1952, a Colombia, en la misma representación, a Seminario Latinoamericano sobre problemas de la Industria Siderúrgica. En 1954, invitado a Colombia, formando parte del Equipo de Economistas de la CEPAL, que elaboró el estudio sobre el desarrollo económico de Colombia. Asistió a las Conferencias de la CEPAL en Brasil, en 1953, y en Bogotá, en 1955. En 1955, en Quito, invitado por la Junta de Coordinación y Financiamiento. En 1956, en varias oportunidades a Bolivia, formando parte del equipo que elaboró estudios sobre el desarrollo económico de ese país. En 1957, a Bolivia, con la misma misión, y al Perú formando parte de un equipo CEPAL para un estudio de la industria peruana. La misión de CEPAL a Brasil. En el gobierno de la Unidad Popular fue Ministro de Economía. Durante el régimen del General Pinochet, en exilio. Reside en Santiago.

WEISSENBERG RAGANZINI, Prvislav

Sveučilišni profesor (Šibenik, 1. XII. 1902) Roditelji: Edmund Weissenberg i Lucija Raganzini. Supruga: Mary Klobucar. Došao je u Čile 1955. Školovao se u gimnaziji u Splitu (1920), *Hochschule für Welthandel* (1922), *Wirtschafts und Sozialwissenschaftliche Fakultat, Universitat* Frankfurt a/Main (1925). Doktorat iz ekonomskih znanosti (1925). Bio je službenik Ministarstva trgovine i industrije Jugoslavije (1927-1930); dopisnik Zavoda za unapređenje vanjske trgovine, Beograd, Barcelona (1931-1934); tajnik i šef kabineta Ministra građevine (1935-1936); ataše pri poslanstvu Jugoslavije u Madridu (1936-1937); šef odsjeka u Zavodu za vanjsku trgovinu u Zagrebu (1937-1941); konzul u generalnom konzulatu Nezavisne Države Hrvatske u Beču (1942-1943); savjetnik pri poslanstvu Hrvatske u Berlinu (194361945). Boravio je u Njemačkoj (1945-1948), Argentini (1948-1954), Španjolskoj (1954-1955). Profesor na katedri za vanjsku trgovinu (1955) i redoviti profesor na Katoličkom sveučilištu u Santiagu. Djela: *Pred obnovom naših privrednih odnosa sa Španijom*, Beograd, 1939; *Divergentes tendencias económicas y sociales de las dos partes de Alemania*, Santiago, 1959; *Sudbina naroda u podunavskom bazenu*, Santiago, 1965; *Odnosi između Austro-Ugarske i Čilea*, 1903-1904, Santiago, 1968; *Hrvati u Čileu i nacionalni pokret u Hrvatskoj 1903. godine*, Buenos Aires, 1972. Imenovan je zaslužnim profesorom na Katoličkom sveučilištu.

WEISSENBERG RAGANZINI, Prvislav

Profesor universitario (Sibenik, Croacia, el 1/12/1902). Padres: Edmund Weissenberg y Lucía Raganzini. Llegó a Chile en 1955. Estudios: Liceo en Split (1920), *Hochschule für Welthandel* (1922), *Wirtschafts und Sozialwissenschaftliche Fakultat, Universität* Frankfurt a/Main (1925). Doctorado en ciencias económicas (1925). Fue empleado del Ministerio de Comercio e Industria del Gobierno Yugoslavo (1927-1930), Corresponsal del Instituto para el desarrollo del Comercio Exterior, en Belgrado y en Barcelona (1931-1934), Secretario y Jefe de Gabinete del Ministro de Obras Públicas (1935-1936), Attaché de la Embajada de Yugoslavia en Madrid (1936-1937), Jefe de sector en el Instituto para el Comercio Exterior en Zagreb (1941-1942), Cónsul en el Consulado General del Estado Independiente de Croacia, en Viena (1942-1943), Consejero de la Embajada de Croacia en Berlín. Permaneció en Alemania (1945-1948), en Argentina (1948-1954), en España (1954-1955). Profesor de Comercio Exterior, en 1955, Profesor Titular de la *Univ. Católica de Chile*. Obras: *Esperando la renovación de nuestras relaciones económicas con España* (Belgrado, 1939); *Divergentes tendencias económicas y sociales de las dos partes de Alemania* (Santiago, 1959); *El Destino de los pueblos de la cuenca del Danubio* (Santiago, 1965); *Relaciones entre Austria-Hungría y Chile, años 1900* (Santiago, 1967); *Relaciones entre Austria-Hungría y Chile, años 1903-1904* (Santiago, 1968); *Los Croatas en Chile y el Movimiento Nacional en Croacia de 1903* (Buenos Aires, 1972). Ha sido nombrado *Profesor Emérito* de la *Univ. Católica de Chile*.

YURJEVIC KULJIS, Andrés

Svećenik, pisac (Iquique, 5. XII. 1904 – Santiago, 19. VII.1964). Roditelji: Nikola Božo Jurjević Marnoić i Ivana Kuljiš Mardešić. Otac mu je rođen 1862, a majka 1878. Oboje su rođeni u Komiži na otoku Visu, gdje su se 11. veljače 1899. i vjenčali. Došli u Čile 1898. - Andrés Yurjevic Kuljis završio je srednju školu u gimnaziji San Luis u Antofagasti, a visoke teološke škole u Santiagu.

Zaredio se za svećenika 21. prosinca 1929. Bio je vikar župe u Melipilli i župe *Sagrario* u Santiagu; zamjenik župnika i župnik crkve *Nuestra Señora del Carmen* i 28. veljače 1931. postavljen za dušebržnika utočišta *Carmen*, duhovni predvodnik sjemeništa, *Asesor arquidiocesano* ženske katoličke mladeži, *Visitador parroquial, Vice-Provisor, Defensor del Vínculo* i *Promotor de la Justicia*. Nekoliko je godina bio kapelan u samostanu, a onda se vratio u župnu službu u Vera Cruzu gdje je radio sve dok ga poznati kardinal Silva Henríquez nije postavio za Generalnog vikara i zatim kanonikom stolne crkve (30. prosinca 1961). Bio je dobar govornik i propovjednik na duhovnim vježbama. Napisao: *El Padre os ama* (Santiago, Paulinas, 1958); *El Santo Rosario, Sic orabitis* (Santiago, La Gratitud Nacional, 1943); *La Realeza de María* (Santiago, San José, 1936); *La Vocación sacerdotal* (Santiago, Walter Gradt, 1938), itd.

YURJEVIC KULJIS, Andrés
Sacerdote, Escritor (Iquique, el 5/12/1904 – Santiago, el 19/7/1964). Padres: Nicolás Bozo Yurjevic Marinkovic y Juana Kuljis Mardesic. Su padre nació en 1862, y la madre en 1878. Ambos nacieron en el pueblo de Komiza, (isla de Vis, Croacia). Legaron a Chile en 1898. Contrajeron matrimonio el 11/12/1899 en su ciudad natal. - Andrés Yurjevic Kuljis hizo sus estudios secundarios en el Colegio San Luis de Antofagasta, y superiores de Teología en el Seminario de Santiago, habiéndose ordenado sacerdote el 21/12/1929. Fue Vicario Cooperador de las Parroquias de Melipilla y del Sagrario de Santiago. Vice-Párroco y Párroco de las iglesias de *Nuestra Señora del Carmen* y de *Las Animas*, Cura del Asilo del Carmen (1931), Ministro y Director espiritual del Seminario, Asesor Arquidiocesano de la Juventud Católica Femenina, Visitador Parroquial, Vice-Provisor, Defensor del Vínculo y Promotor de la Justicia. Después de haber atendido durante algunos años la Capellanía del 1er Monasterio de la Visitación, volvió al servicio parroquial en Vera Cruz en donde trabajó hasta que el Cardenal Silva Henríquez le hizo Vicario General, y después, Canónigo de la Catedral (30/12/1961). Fue un buen orador y predicador de ejercicios espirituales. Escribió: *El Padre os ama* (Santiago, 1958); *El Santo Rosario, Sic orabitis* (Santiago, 1943), *La Realeza de María* (Santiago, 1936), *La Vocación sacerdotal* (Santiago, 1938), etc.

ZANINOVIC DEGLIN, Jorge
Građevinski inženjer (Santiago, 20. V. 1938). Roditelji: Dinko i Juana. Supruga: Gloria Castelblanco R. Djeca: Alejandra, Francisco i Danica. Njegov otac Dinko Zaninović Zoranić rođen je 6. veljače 1910. u Grabljima na

Hvaru, od oca Jurja Zaninovića Tudora i majke Dobre Zoranić Petrić. Otac Dinko došao je u Čile, Iquique, 5. listopada 1925. posljednjom plovidbom broda *Bolonia* za Južnu Ameriku. Oženio se u Čileu profesoricom Juanom Deglin Samson podrijetlom iz francuske Lotaringije. Rodila su se djeca Jorge i Zorka Dobrila. Dinko je radio u Iquiqueu, u tvornici salitre *Glasinovic*, od 1925. do 1930. kad se preselio u Santiago. Bio je utemeljitelj Mauzoleja iseljeničke naseobine u Santiagu. Vlasnik trgovine i drugih nekretnina u Aveniji Las Condes i Los Dominicos. Umro je 1956. - Jorge Zaninovic Deglin srednju je naobrazbu stekao u *Liceo Manuel de Salas*, a studirao je građevinarstvo (*Univ. de Chile*), i diplomirao 1961. Bio je asistent na katedri za termičke strojeve na istom Sveučilištu. Zaposlio se 1961. u organizaciji CORFO, odjel za energetiku i goriva. U razdoblju 1967-1970. šef Odjela za Magallanes, u CORFO. Od 1971. do 1973. radi na poslovima u vezi s Andskim paktom (CORFO i Ministarstvo vanjskih poslova). Član inženjerske udruge *Javier Zaldívar Ingenieros Asociados* i direktor vanjskog odjela tvrtke *Compañía Frutera Sudamericana S.A.* (1978-1980) za Ekvador i Kolumbiju. Vodio vlastite rudarske poslove u pogonima za proizvodnju zlata u centralnom Čileu. Direktor tvrtke *Warrants Chile S.A.* (1980-1991) i dioničar i upravitelj tvrtke *Constructora Violeta Ltda*, koja se uglavnom bavila građevinskom djelatnošću i trgovinom nekretninama. Bio je dioničar u *Estadio Yugoslavo*. Govori francuski i engleski.

ZANINOVIC DEGLIN, Jorge
Ingeniero Civil (Santiago, el 20/5/1938). Padres: Dinko y Juana. Esposa: Gloria Castelblanco R. Hijos: Alejandra, Francisco y Danica. Su padre Dinko Zaninovic Zoranic nació en Grablje (isla de Hvar, Croacia), el 6/2/1910. Sus abuelos eran Juraj Zaninovic Tudor y Dobra Zoranic Petric. Su padre Dinko llegó a Iquique el 5/10/1925, en el último viaje que hizo el barco *Bolonia* a

Sudamérica. Se casó en Chile con Juana Deglin Samson, profesora, natural de Lorena, Francia. Nacieron los hijos Jorge y Zorka Dobrila. Dinko trabajó en Iquique, en la Oficina Salitrera *Glasinovic*, de 1925 al 1930, año en que se traslada a Santiago. Fue fundador del Mausoleo de la Colectividad croata en Santiago. Propietario de un giro comercial y de otras propiedades en Av. Las Condes y Los Dominicos. Falleció en 1956. - Jorge Zaninovic Deglin estudió en el *Liceo Manuel de Salas* y en la *Univ. de Chile*, titulándose de Ingeniero Civil Hidraúlico, en 1961. Fue ayudante de máquinas térmicas en la *Univ. de Chile*. Ingresó a la CORFO en 1961, al Departamento de Energía y Combustibles, trabajando en Recursos Hidraúlicos. En 1967-1970 fue jefe del Departamento Magallanes, de CORFO. Desde 1971 hasta 1973, trabajó en asuntos relacionados con el Pacto Subregional Andino tanto en CORFO como en el Ministerio de Relaciones Exteriores. Fue Director por Chile en la Corporación Andina de Fomento, con sede en Caracas, y Jefe de la oficina de ese Organismo en Chile, hasta el retiro del país en el Pacto Andino. Socio de oficina de ingeniería *Javier Zaldívar Ingenieros Asociados* y Director del Area Externa (entre 1978-1980) de la *Compañía Frutera Sudamericana S.A*, a cargo de las empresas de ese grupo en Ecuador y Colombia. Desarrolló actividades mineras independientes en plantas de tratamiento de minerales auríferos en la zona central de Chile. Director de *Warrants Chile S.A.* (desde 1980 hasta 1991) y socio gerente de *Constructora Violeta Ltda*, empresa dedicada fundamentalmente a la construcción de viviendas y a negocios inmobiliarios. Fue accionista del *Estadio Yugoslavo*. Viajes por razones profesionales a diversos países de América. Habla francés e inglés.

ZLATAR MARTINIĆ, Juraj

Trgovac i sportaš (Povlja na Braču, 1909).

Roditelji: Nikola Zlatar Vrsalović *Kornelić* i Magdalena Martinić. Supruga: Haydée Bori Cañete. Došao u Čile (Antofagasta), 1936. kod strica Josipa Zlatara Vrsalovića i s njim radio u trgovini. Kasnije se udružio s bratom Petrom i posvetio trgovačkim aktivnostima. Član je športskog društva *Sokol* od 1930. i kao početnik se prijavio za bacanje kugle, diska i kladiva. Godine 1932. posvetio se bacanju diska, koplja i kugle. Već 1934. bio je član reprezentacije grada Antofagaste na državnom prvenstvu u atletici održanom u Valparaísu. Zauzeo je 4. mjesto u bacanju koplja. Godine 1935. oborio je regionalni rekord u bacanju koplja s rezultatom 51,72 m. Ovaj rekord je oboren tek 1972. U svojoj dugoj atletičarskoj karijeri osvojio je devet regionalnih prvenstava (Arica, Iquique, Tocopilla, Calama i Antofagasta). Atletičarski savez Antofagaste dodijelio mu je 1949. poseban sportski trofej u znak priznanja za njegovu dugu sportsku karijeru ispunjenu uspjesima tijekom dugog razdoblja atletizma u gradu. Također je bio aktivan igrač vaterpola. Sportom se aktivno bavio sve do svoje 54. godine.

ZLATAR MARTINIC, Jorge

Comerciante, deportista (Povlja, isla de Brac, Croacia en 1909). Padres: Nicolás Zlatar Vrsalovic *Kornelic* y Magdalena Martinic. Esposa: Haydée Bori Cañete. Llegó a Chile (Antofagasta) en 1926, a casa de su tío José Zlatar Vrsalovic, con el cual trabajó. Años después se asoció con su hermano Pedro dedicándose a la actividad comercial. Socio del Club Deportivo *Sokol* desde 1930, inscribiéndose como novicio en lanzamiento de bala, disco y martillo. En 1932 se dedicó al lanzamiento del disco, jabalina y bala. En 1934 integró la selección antofagastina para el campeonato Nacional de Atletismo, celebrado en Valparaíso, ocupando el cuarto lugar en el lanzamiento de la jabalina. En 1935 batió el récord zonal en el lanzamiento de la jabalina, con 51,72 m. Su marca ha sido superada en 1972. En su dilatada carrera atlética ganó nueve campeonatos zonales seguidos (Arica, Iquique, Tocopilla, Calama y Antofagasta). En 1949 la Asociación Atlética de Antofagasta le otorgó un trofeo en reconocimiento de su larga actuación deportiva. Fue un activo jugador de waterpolo, defendiendo los colores del deportivo *Velocidad*, porque esta rama no se practicaba ya en el *Sokol*. Considerado como el mejor arquero de la ciudad, practicó este deporte hasta los 54 años de edad.

ZLATAR MONTAN, Vjera

Arheolog (Antofagasta, 7. IV. 1926). Roditelji: Petar Zlatar i Franica Montan Štambuk *Šilve*. Otac, Petar Zlatar Jugović *Antonac*, rođen 1893. u Povljima na Braču, došao je u Čile (Antofagasta), 1916. Bio je trgovac. Umro je

1957. u Antofagasti. - Vjera Zlatar stekla je osnovnu i srednju naobrazbu u *Liceo de Niñas* u Antofagasti, studirala na *Zagrebačkom sveučilištu* (1963-1969), gdje je diplomirala arheologiju i magistrirala prapovijesnu arheologiju (1979-1981). Istraživač u Arheološkom institutu sveučilišta u Antofagasti (1974-1985). Terenski radovi u Čileu: razni lokaliteti na sjeveru (pacifička obala i ušće rijeke Loa). Radovi u Hrvatskoj: Danilo Gornji (Šibenik), Knin, Murter i Vučedol. Sudjelovanje na važnijim kongresima: VI. kongres čileanske arheologije, Santiago, 1971; Prvi kongres o andskom čovjeku, Antofagasta, 1973; Treći kongres argentinske arheologije, 1974; Arheološki dani, La Serena, 1976; Treći peruanski kongres o andskom čovjeku i kulturi, Lima, 1977; Peti kongres argentinske arheologije, San Juan, 1978; četvrti peruanski kongres o andskom čovjeku i kulturi, Cuzco, 1979; Godišnji hrvatski arheološki susret u Malom Lošinju, 1979; XI. savezni arheološki kongres u Mostaru, 1980; Znanstveni skup hrvatskih arheologa u Vukovaru, 1981. Važniji objavljeni radovi: *Caleta Huelén-42: Una aldea temprana en el norte de Chile*, (Suautor). U: *Hombre y cultura*, sv. II, br. 5, Panamá, 1974; *Relaciones prehistóricas transandinas entre el N.W. argentino y Norte chileno (Período cerámico)*, (Suautor). U: *Documento de trabajo* br. 6, *Univ. de Chile*, Antofagasta, 1975; *Replanteamiento sobre el problema Caleta Huelén-42*. U: *Chungara*, br. 10, *Univ. de Tarapacá*, Arica, 1983; *Cementerio prehispano Pica-8, Univ. de Tarapacá*, Arica, 1983; *Cementerio prehispano Pica-8, Univ. de Antofagasta*, 1984; *Cuatro cerámicos precolombinos en Zagreb*, Vjesnik arheološkog muzeja u Zagrebu, 1989. Bavi se istraživanjem povijesti Hrvata u Antofagasti – *Raíces croatas en la región de Antofagasta* (Antofagsta, 1994). Prevodila i raspačavala u Čileu informativne materijale o rušenju kulturno-povijesnih spomenika u srpskoj agresiji na Hrvatsku, 1991. Govori hrvatski. Živi u Antofagasti.

ZLATAR MONTAN, Vjera

Arqueóloga (Antofagasta, 7/4/1926). Padres: Pedro Zlatar y Franica Montan Stambuk *Silve*. Su padre, Pedro Zlatar Jugovic *Antonac*, había nacido en Povlja (isla de Brac, Croacia), en 1893. Llegó a Chile (Antofagasta), en 1916. Fue comerciante. Falleció en Antofagasta, en 1957. - Vjera Zlatar realizó sus estudios en *Liceo de Niñas* de Antofagasta, y en la *Univ. de Zagreb* (1963-1969). Se tituló de Arqueóloga. Diploma de postgrado en Arqueología Prehistórica, por la *Univ. de Zagreb* (1979-1981). Investigadora en el Instituto de Arqueología de la *Univ. de Antofagasta*, (1974-1985). Trabajos de terreno en Chile: varias localidades del norte del país (la costa y la desembocadura del río Loa). Trabajos en Croacia: Danilo Gornji (Sibenik), Knin, Murter y Vucedol. Asistió a congresos de su especialidad: VI Congreso de Arqueología Chilena, Santiago (1971); Primer Congreso del Hombre Andino, Antofagasta (1973); Tercer Congreso Nacional de Arqueología Argentina, Salta (1974); Jornadas Arqueológicas, la Serena (1976); Tercer Congreso Peruano del Hombre y la Cultura Andina, Lima (1977); Quinto Congreso Nacional de Arqueología Argentina, San Juan (1978); Cuarto Congreso Peruano del Hombre y la Cultura Andina, Cuzco (1979). Asistió a la Reunión anual de la Sociedad Arqueológica Croata, Mali Lošinj (1979); XI Congreso de Arqueología Yugoslava, Mostar (1980); reunión Científica de la Sociedad Arqueológica Croata, Vukovar (1981). Trabajos publicados: *Caleta Huelén-42: Una aldea temprana en el norte de Chile*. (Coautora). En: *Hombre y cultura*, Tomo II, No. 5, Panamá, 1974; *Relaciones prehistóricas transandinas entre el N.W. argentino y Norte chileno (Período cerámico)*, Coautora. En: *Documento de trabajo* No. 6, *Univ. de Chile*, sede Antofagasta, 1975; *Replanteamiento sobre el problema Caleta Huelén-42*. En: *Chungara*, No. 10, *Univ. de Tarapacá*, Arica, 1983; *Cementerio prehispano Pica-8, Univ. de Antofagasta*, 1984; *Cuatro cerámicos precolombinos en Zagreb*. En: *Vjesnik Arheološkog Muzeja u Zagrebu*, Vol. XXII, Zagreb, 1989. Es también investigadora de la historia de los croatas en Antofagasta – *Raíces croatas en la región de Antifagasta*, Antofagasta, 1994. Tradujo y divulgó en Chile el material informativo sobre la destrucción de los monumentos históricos y culturales en la agresión bélica a Croacia, en 1991. Habla croata. Reside en Antofagasta.

ZLATAR OSTOJIĆ, Drago
Liječnik (Povlja na Braču, 21. XI. 1919 – Santiago, 17. XII. 1984). Roditelji: Jerko i Nevenka. Supruga: Elsa Díaz Flores. Djeca: Nevenka, Yerko, Drago i Elsa. Njegov otac Jerko Zlatar Franulić prvi je iz obitelji koji je došao u Čile. Sin je Mate i Ane, rođen 24. rujna 1894. u Povljima na Braču, a na sjever Čilea došao je 1921. - Drago Zlatar Ostojić je osnovnu i srednju naobrazbu stekao u *Colegio San Luis* u Antofagasti, *Liceo de Hombres* u Copiapóu, *Internado Barros Arana* u Santiagu. Studirao je na sveučilištu u Concepciónu i na *Univ. de Chile* u Santiagu. Specijalizirao internu medicinu, 1948, oblast gastroenterologije. Predavao na učilištu *Escuela de Servicio Social*, *Univ. de Chile*, u Antofagasti. U istom mjestu radio na odjelu zdravstvene zaštite u regionalnoj bolnici, bio policijski i zatvorski liječnik. Član čileanskog Udruženja gastroenterologa u Antofagasti. Bio član *Rotary Cluba*, iseljeničkog Društva uzajamne pomoći, sportskog društva *Sokol*, član klubova *Almejas*, *Hornitos*, foto-kluba i sveučilišnog sportskog kluba *Universidad de Chile*. Nakon umirovljenja preselio se u Santiago.

ZLATAR OSTOJIC, Drago
Médico Cirujano (Povlja, isla de Brac, Croacia, el 21/11/1919 – Santiago, el 17/12/1984). Padres: Yerko y Nevenka. Esposa: Elsa Díaz Flores. Hijos: Nevenka, Yerko, Drago y Elsa. El primer pariente llegado a Chile fue su padre Yerko Zlatar Franulic, hijo de Mateo y Ana, nacido en Povlja, isla de Brac, el 24/9/1894, y llegado al norte de Chile en 1921. - Drago Zlatar Ostojic relizó sus estudios en el *Colegio San Luis* de Antofagasta, *Liceo de Hombres* de Copiapó, Internado Nacional *Barros Arana* de Santiago y en la *Univ. de Concepción* y *Univ. de Chile*. Titulándose de médico cirujano/gastroenterólogo en 1948. Se desempeñó como profesor de alimentación, en la Escuela de Servicio Social de la *Univ. de Chile* (sede Antofagasta). Trabajó en Antofagasta como médico del Servicio Nacional de Salud, en el Hospital Regional, médico de Carabineros y en la Cárcel Pública. Miembro de la Sociedad Chilena de Gastroenterología, de la Sociedad Médica de Antofagasta. Socio del Rotary Club, de la Sociedad Yugoslava de Socorros Mutuos, Club Deportivo *Sokol*, Club Almejas, Club Hornitos, Foto Club y Universidad de Chile. Al acogerse a retiro, se radicó en Santiago.

ZLATAR OSTOJIĆ, Mate
Poduzetnik (Povlja na Braču, 15. III. 1900). Roditelji: Juan Zlatar Haraco i Katarina Ostojić. Supruga: Leticia Haydée Sasso. Djeca: Hrvoj, Nelson i Mirna. Njegov djed Mihovil Zlatar, rođen u Povljima 1815, otišao je u Čile 1840. Oženio se Čileankom i vratio se s njom i dvoje djece u Povlja gdje je izgradio kuću i bavio se ribarstvom. - Mate Zlatar Ostojić došao je u Čile, Punta Arenas, 31. siječnja 1926. Ubrzo je odselio u Antofagastu. Počeo je raditi u trgovini i industriji salitre, a kasnije se bavio ribarstvom. Kako nije znao španjolski, a želio je prodati svoju ribu, kažu da je slijedio nekog Čileanca koji je izvikivao istu robu. Naš Mateo ponavljao je za njim: *I ja isto, i ja isto!* Počeo je proizvoditi konzerve i potom sardine u ulju, tehnologijom koja je dotad bila nepoznata u Čileu. Postao je tako tvorničar, i proizvodnja je išla pod nazivom *Sardine Zlatar*. God. 1974. imao je pet ribarskih brodova, skladišta kapaciteta 650 tona i 200 radnika. Godišnja proizvodnja iznosila je tri milijuna limenki sardina i školjaka u ulju, šest tisuća tona ribljeg brašna i petsto tona ribljeg ulja. Osamdesetih godina tvrtka je počela zapadati u teškoće i 10. XII.1981. se zatvorila. Bio je predsjednik Jugoslavenskog društva uzajamne pomoći i član drugih hrvatskih doseljeničkih društava u Antofagasti. Potkraj dvadesetih godina bio je poznati športaš u društvu *Sokol*. Bacao je koplje, kuglu i kladivo, i s bratom Petrom postizao međunarodne rezultate. Veliki dobrotvor. Posjetio je domovinu u više navrata. Od 1989. živi u Concepciónu sa starijim sinom Hrvojem Zlatarom Sassom (istaknuti poduzetnik).

ZLATAR OSTOJIC, Mateo
Empresario (Povlja, isla de Brac, Croacia, el 15/3/1900). Padres: Juan Zlatar Haraco y Catalina Ostojic. Esposa: Leticia Haydée Sasso. Hijos: Hrvoj, Nelson y Mirna. Su abuelo Miguel Zlatar había nacido en Povlja, en 1815, y emigrado a Chile en 1840. Se había casado con una señora chilena, de apellido Haraco, y había vuelto con ella y sus dos hijos a Povlja, donde construyó la nueva casa y fue pescador. Mateo Zlatar Ostojic llegó a Chile, Punta Arenas, y luego a

Antofagasta, el 31/1/1926. Se inició en el comercio y salitre y luego como pescador. Como no sabía castellano, la anécdota dice que para vender su pescado y mariscos siguió a un fulano, chileno, quien gritaba en voz alta alabando su mercadería. Dicen que nuestro Mateo iba repitiendo: *¡Yo lo mismo, yo lo mismo!* Empezó a fabricar conservas y luego sacó las sardinas en aceite, de tecnología no conocida en Chile. Llegó a ser el industrial destacado, dueño de varias fábricas. La industria funcionó bajo el nombre *Sardinas Zlatar*. En 1974 contaba con cinco goletas, junto con 650 toneladas en bodegas. Tuvo 200 obreros. La producción en esos años fue de tres millones de latas de sardinas en aceite y mariscos, de seis mil toneladas de harina de pescado y quinientas toneladas de aceite. En los años ochenta, la empresa no resistió a una serie de dificultades económicas y cerró el 10/12/1981. Fue presidente de la Sociedad Yugoslava de Socorros Mutuos (hoy: croata) y miembro de otras instituciones croatas en Antofagasta. Fue un gran deportista del Club Deportivo *Sokol* al finalizar la segunda década de este siglo. Destacado lanzador de jabalina, bala y martillo, junto a su hermano Pedro. Un gran benefactor. Visitó su patria en varias oportunidades. Desde 1989 reside en Concepción, con su hijo mayor Hrvoj Zlatar Sasso, destacado empresario.

ZLATAR ŠTAMBUK, Ivan

Strojar (Povlja na Braču, 6. X. 1904) Roditelji: Ivan Zlatar i Ivanka Štambuk. Supruga: Milka Buličić. Kćerka: Sonia. školovao se u domovini. Došao u Čile 1923. i nastanio se u Magallanesu. Najprije je radio na održavanju strojeva u hladnjači u Puerto Sara, a zatim na lokalnom brodskom prijevozu, vodio poslove jedrenjaka *Milka* do 1939. Osnovao tvrtku za centralno grijanje u kojoj je radio do 1950. Te godine je utemeljio tvrtku *Sociedad Austral de Calefacción*, organizirao tehnički odjel u poduzeću *Distribuidora de Soclima de Santiago*, uveo centralno grijanje u zgradu CORFO u Punta Arenasu itd. Bio član *Jugoslavenskog kluba* (danas: Hrvatskog), njegov tajnik i potpredsjednik. Za vrijeme drugog svjetskog rata bio glavni tajnik JNO u Punta Arenasu. Utemeljitelj društva *Club Conservador* u Punta Arenasu; član u *Club Nacional de tiro al Blanco*, *Club Social Católico* i *Club Deportivo Sokol* (bivši tajnik i član uprave).

ZLATAR STAMBUK, Juan

Maquinista (Povlja, isla de Brac, Croacia, el 6/10/1904). Padres: Juan Zlatar y Juana Stambuk. Esposa: Milka Bulicic. Djeca: Sonia. Estudió en su patria. Llegó a Chile en 1923, radicándose en Magallanes. Primero tuvo actividades como Ingeniero de Máquinas del Frigorífico en Puerto Sara. Luego se dedicó a Cabotage Regional. Administrador de la Goleta *Milka* hasta 1939. Organizó por su cuenta una empresa de Calefacción Central a la que se dedicó hasta 1950. Este mismo año organizó la *Sociedad Austral de Calefacción, Distribuidora de Soclima de Santiago* (Parte Técnica), calefacción del edificio de la CORFO en Punta Arenas y otros trabajos más. Miembro del *Club Yugoslavo* (hoy: Croata), su secretario y vicepresidente. Durante la guerra fue Secretario General de la Defensa Nacional Yugoslava. Fundador del *Club Conservador* de Punta Arenas. Socio del Club Nacional de Tiro al Blanco, Club Social Católico y Club Deportivo *Sokol* (ex Secretario y Director).

ŽUFIĆ SUČEVIĆ, Bartol

Učitelj, trgovac (Jelsa na Hvaru, 14. II. 1874 – Iquique, 1955). Supruga: Dominga Mandinic Santic. Djeca: Blazenko, Tonko i Drina. Njegovi roditelji su bili otočani, bavili se ribolovom i držali su hotel. Školovao se i završio za učitelja. Budući da je bio Hrvat, morao je dvije godine vojnog roka provesti u Beču. Učiteljevao je devet godina u Milni na Braču i ondje upoznao Čileanku Domingu Mandinic Santic s kojom se vjenčao 1905. Ona je bila završila Engleski koledž u Iquiqueu i doputovala je s obitelji u Dalmaciju, zemlju svojih predaka. Obitelj se vratila u Čile, a ona je ostala sa suprugom u Milni. Bartol Žufić je u mjestu službovanja utemeljio *Panslavenski i antiimperijalistički kružok*. Kad su mu dojavili da su ga austrougarske vlasti osudile na smrt zbog političkih aktivnosti, sa suprugom i sinom Blaženkom je umakao u Italiju, gotovo bez prtljage. Iz Čilea su im poslali novčanu pomoć pa su došli u Iquique 1909. - Bartol Žufić započeo je raditi u trgovini obitelji Mandinic Santic. Uskoro će otvoriti galanterijsku radnju i željeznariju *La Serbia*, 1920. Godine 1909. sudjeluje u skidanju austrougarske i podizanju hrvatske zastave na *Slavenskom domu* (u Iquiqueu). Za prvog svjetskog rata, čim je naučio španjolski, pisao je članke u lokalnim novinama u Iquiqueu i Santiagu, zalažući se za neovisnost hrvatskog naroda. Bio je aktivan član JNO i tajnik njezinog odbora *Ljudevit Gaj* u Iquiqueu. Kada je 1927. umro poduzetnik Ivan Sargo, koji je svoje imanje ostavio milnarskoj općini na Braču, žufića je sudac imenovao tumačem kako bi općina Milna dobila uvid u predmet. Nakon njegove smrti ostala je kuća u Iquiqueu, u kojoj danas stanuju sin mu Tonko i unuk Enrique.

ZUFIC SUCEVIC, Bartolomé

Profesor, comerciante (Jelsa, isla de Hvar, Croacia, el 14/2/1874 – Iquique, en 1955). Esposa: Dominga Mandinic Santic. Hijos: Blazenko, Tonko y Drina. Sus padres eran isleños, dedicados a la pesca y a la explotación de un hotel. Estudió y se graduó como profesor normalista. Por haber nacido en Croacia, tuvo que hacer durante dos años el servicio militar en Viena. Ejerciendo su profesión, durante nueve años, en Milna, isla de Brac, conoció a Dominga Mandinic Santic, chilena, con quien se casó en 1905. Ella había terminado sus estudios en el *Iquique English College* en Chile y viajó con su familia a Dalmacia, tierra de sus antepasados. - Bartolomé Zufic que en su pueblo había organizado un movimiento paneslavo y antiimperialista, muy pronto se informó de que por sus actividades políticas estaba condenado a muerte por las autoridades de Viena. Con su esposa e hijo se arrancaron a Italia casi sin equipaje. Desde Chile se les envió ayuda económica, y llegaron a Iquique en 1909. - Bartolomé Zufic se inició en los negocios de la familia Mandinic Santic, pero luego logró establecerse con su negocio propio, la mercería y ferretería *La Serbia*, en 1920. En 1909 participa al cambio de la bandera austriaca por la bandera croata, en el *Club Eslavo*. Durante el transcurso de la Primera Guerra mundial y una vez que aprendiera el castellano, escribió artículos en la prensa de Iquique y Santiago, bregando por la independencia del pueblo croata. Fue miembro activo de la organización Defensa Nacional Yugoslava, como secretario del Comité *Ljudevit Gaj* en Iquique. En el año 1927 falleció el industrial salitrero Juan Sargo, legando su fortuna a la Municipalidad de Milna, isla de Brac. Zufic fue nominado por el Juez de Letras traductor del castellano (al croata) para que los interesados del municipio de Milna se impusieran. Después de su muerte se guedó la casa en Iquique donde viven su hijo Tonko y su nieto Enrique.

ŽUVIĆ KIRIGIN, Mihael

Građevinski poduzetnik (Supetar na Braču, 11. II. 1873 – Santiago, 1947). Roditelji: Kuzma i Margarita. Supruga: Antonia Caglevic Andreuci. Djeca: Marija, Ante, Tihomir, Petar, Velimir, Krunoslav (rođeni u Hrvatskoj), Dalibor, Nedjeljka, Miguel i Tatiana (rođeni u Čileu). Došao je u Čile 1906. U Antofagasti je podigao zgradu Muške gimnazije na vlastitoj parceli i vlastitom uštedevinom. Iznajmio je zgradu državi do svoje smrti. Ta škola je otvorena u prosincu 1929. Na isti način sagradio je Centralnu banku, na vlastitoj parceli i svojim novcem. Tu je zgradu kupila vlada. Sagradio je više od 100 kuća u Antofagasti, i nekoliko tvornica salitre u Taltalu. Ostaviviši nekretnine u Antofagasti, preselio je 1930. u Santiago. Na posjedu *Chacabuco* (vlasnik F. Petrinović) obnovio je crkvu u kojoj se služila prva misa nakon poznate bitke kod Chacabuca. Ondje je sagradio nekoliko kuća i prvu tvornicu maslinova ulja u Čileu, u kojoj je kao kemičar radio njegov sin Tihomil.

ZUVIC KIRIGIN, Miguel

Constructor (Supetar, isla de Brac, Croacia, el 11/2/1873 – Santiago, en 1947). Padres: Cosme y Margarita. Esposa: Antonia Caglevic Andreuci. Hijos: María, Antonio, Tihomir, Pedro, Velimir, Krunoslav (nacidos en Croacia), Dalibor, Nedjeljka, Miguel y Tatiana (nacidos en Chile). Llegó a Chile en 1906. Construyó en Antofagasta el edificio del *Liceo de Hombres*, en terreno propio y con su dinero, y lo arrendó al *Fisco* de la nación hasta su muerte. Este edificio se inauguró en diciembre de 1929. Construyó también el *Banco Central* del mismo modo que el edificio del Liceo, es decir, en su propio terreno y con su dinero. Una vez terminado y en vista que cumplía las condiciones que había indicado con anterioridad un arquitecto fiscal, el Gobierno adquirió el edificio. Construyó más de 100 casas, y también, oficinas salitreras en Taltal. En 1930 dejó sus propiedades en Antofagasta y se trasladó a Santiago. En la Hacienda *Chacabuco* restauró la iglesia donde se había oficiado la primera misa después de la *Batalla de Chacabuco*. Allí construyó casas y la primera fábrica de aceite de oliva del país (el químico era su hijo Tihomil Zuvic).

HRVATSKA PREZIMENA U KNJIZI
Apellidos croatas en este libro

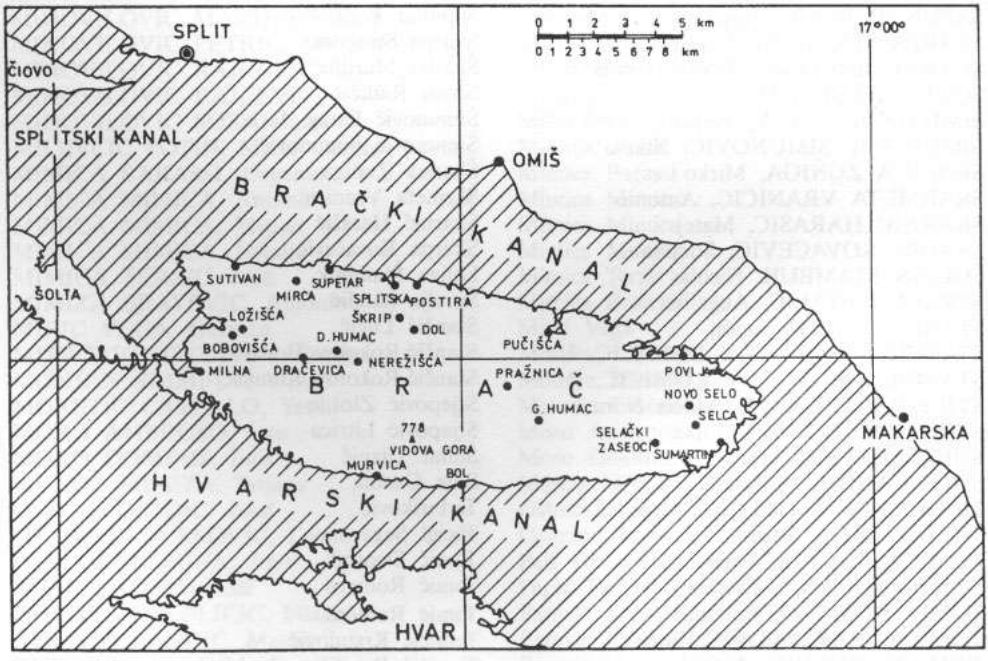
Grafía actual en Chile	Grafía en Croacia
ABOVIC IVOVIC, Miguel	Abović Ivović
ABOVIC MITROVIC, Boris S.	Abović Mitrović
ABOVIC WIEGAND, Boris N.	Abović Wiegand
ABOVIC WIEGAND, María Elisa	Abović Wiegand
ANTONCICH CONGLIETTO, A.	Antončić Conglietto
ANTONCICH WASQUEZ, Hector	Antončić Wásquez
ANTONCICH WASQUEZ, Mario	Antončić Wásquez
ARZIC GOLES, Jerko	Hržić Goleš
ARZIC GOLES, Nicolás	Hržić Goleš
ARZIC LETELIER, Tatiana	Hržić Letelier
ARRIAGADA RAZMILIC, Iván	Arriagada Razmilić
BABAROVIC DENEGRI, Ivoje	Babarović Denegri
BABAROVIC DENEGRI, Sonja	Babarović Denegri
BABAROVIC DENEGRI, Tatiana	Babarović Denegri
BABAROVIC MANDINIC, Bosko	Babarović Mandinić
BABAROVIC NOVAKOVIC, J.	Babarović Novaković
BABAROVIC NOVAKOVIC, N.	Babarović Novaković
BABURIZZA GABRIC, Bozo	Baburica Gabrić, Božo
BABURIZZA GABRIC, Juan	Baburica Gabrić
BABURIZZA SOLETIC, Pascual	Baburica Šoletić
BABURIZZA RAIC, Pascual	Baburica Raić
BAKOVIC KROPP, Iván	Baković Kropp
BALIC BOSNIC, Oscar	Balić Bosnić
BALIC MIMICA, Hvalimir	Balić Mimica
BALIC RABOTEG, Nicolás	Balić Raboteg
BARTICEVIC RAIC, Antonio	Bartičević Raić
BECKI BERSIC, Ivan	Bečki Beršić
BENCUR, Mateo	Bencur, Matej
BEOVIC TOMICIC, Juan	Beović Tomičić
BILICIC CUMBAT, Marko A.	Biličić Kumbat
BISKUPOVIC DIMITRIJEVIC, V.	Biskupović Dimitrijević
BISKUPOVIC JURAS, Marko	Biskupović Juras
BLAZINA RUZIC, Ivan	Blažina Ružić
BOBAN MARINOVIC, Ivan	Boban Marinović
BOCIC ARZIC, Víctor	Bočić Hržić
BOGDANIC CAMINADA, Jorge	Bogdanić Caminada
BOGDANOVIC TRUDEN, B.	Bogdanović Truden
BONACIC MARTINOVIC, F.	Bonačić Martinović
BONACIC PASCUALE, José	Bonačić Pascuale
BONACIC BONACIC, Luka	Bonačić Bonačić
BONACIC-DORIC BEZZI, Lucas	Bonačić-Dorić, Bezzi
BORIC CRNOSIJA, Vicente	Borić Crnošija
BORIC CRNOSIJA, Vladimiro	Borić Crnošija
BRNCIC ISAZA, Gabriel	Brnčić Isaza
BRNCIC ISAZA, Moira	Brnčić Isaza
BRNCIC JURICIC, Danko	Brnčić Juričić
BRNCIC JURICIC, Zlatko	Brnčić Juričić
BRZOVIC RADONIC, F.	Brzović Radonić
BRZOVIC RADONIC, Natalio	Brzović Radonić
BUCHI BUC, Hernán	Büchi Buć
CAPKOVIC RAJCEVIC, Milan	Capković Rajčević
CEKALOVIC PAVLOV, F.	Čekalović Pavlov
CEKALOVICH KUSCHEVICH, T.	Čekalović Kušćević
CICARELLI TARAS, Marko	Čikareli Taraš

COVACEVICH RUIZ, Gustavo	Kovačević Ruiz
CVITANIC SIMUNOVIC, Jorge	Cvitanić Šimunović
CVITANIC LOVRETOVIC, M.	Cvitanić Lovretović
DEFINIS-DIDOLIC, Pasko	Definis-Didolić
DEKOVIC LOVRIC, Antonio	Deković Lovrić
DIAZ ETEROVIC, Ramón	Díaz Eterović
DOMIC MIHOVILOVIC, E.	Domić Mihovilović
DOMIC RAKELA, Mate	Domić Rakela
DOMITROVIC GRUBISIC D.	Domitrović Grubišić
DOMITROVIC PLASONJA J.	Domitrović Plasonja
DRAGICEVIC CARIOLA, P.	Dragičević Cariola
DUISIN, Víctor	Duišin
ETEROVIC KARELOVIC, S.	Eterović Karelović
ETEROVIC ETEROVIC, J.	Eterović Eterović
FORETIC TRIVIÑO, Vicente	Foretić Trivino
FRANULIC TARBUSKOVIC, J.	Franulić Tarbušković
FRANULIC ZLATAR, Dobrila	Franulić Zlatar
FRANULIC ZLATAR, Lenka	Franulić Zlatar
GALETOVIC MLADINIC, A.	Galetović Mladinić
GARAFULIC JANKOVIC, Ivan	Garafulić Janković
GARAFULIC STIPICIC, Boris	Garafulić Stipičić
GARAFULIC YANKOVIC, Lily	Garafulić Janković
GASIC, Pedro	Gašić
GIVOVICH CONCHA, Arturo	Gjivović Concha
GLIGO VIEL, Agata	Gligo Viel
GOIC GOIC, Alejandro	Goić Goić
GOIC GOIC, Cedomil	Goić Goić
GOIC KARMELIC, Alejandro	Goić Karmelić
GOIC KUSCEVIC, Ivan	Goić Kušćević
GOIC KUSCEVIC, Petar	Goić Kušćević
GOLES RADNIC, José	Goleš Radnić
GONZALEZ SAMOHOD, A.	González Samohod
GUERRERO DEVLAHOVICH, Jaime	Guerrero Devlahović
HERCEG VUKOTIC, Milos	Herceg Vukotić
ILIC VLADISLAVIC, Antonio	Ilić Vladislavić
ILIC VLADISLAVIC, Neven	Ilić Vladislavić
IVANISEVIC Duplancic, Zedra	Ivanišević Duplančić
IVANOVIC JUTRONIC, Ivan	Ivanović Jutonić
IVELIC KUSANOVIC, Milan	Ivelić Kusanović
JADRESIC VARGAS, Alfredo	Jadrešić Vargas
JADRESIC VARGAS, Víctor	Jadrešić Vargas
JAKSIC ANDRADE, Fabijan	Jakšić Andrade
JORDAN JORDAN, Juraj	Jordan Jordan
JORDAN SUBAT, Mirko	Jordan Šubat
JURICIC VILLALON, Ana María	Juričić Villalón
JURICIC VILLALON, Andrés	Juričić Villalón
JURICIC TURINA, Bogosav	Juričić Turina
KARELOVIC KIRIGIN, Estanislao	Karelović Kirigin
KARSTULOVIC BONACIC, Milan	Krstulović Bonačić
KLAKOCAR ZARO, Robert	Klakočar Zaro
KOVACEVIC POKLEPOVIC, Juan	Kovačević Poklepović
KOVACEVIC POKLEPOVIC, Vicente	Kovačević Poklepović
KOVACIC PAVELA, Nicolás	Kovačević Pavela
KRALJEVIC ORLANDINI, Roque	Kraljević Orlandini
KRSTULOVIC KEVESIC, Ivan	Krstulovic Kevešić
KUKOLJ MARTINIC, Andrija	Kukolj Martinić
KUKOLJ FABIJANAC, Smiljan	Kukolj Fabijanac
KUPAREO BERETIC, Rajmond	Kupareo Beretić
KUSANOVIC MIHOVILOVIC, Vicko	Kusanović Mihovilović
KUZMICIC BARBARIC, Jakov	Kuzmičić Barbarić

KUZMICIC CALDERON, V.	Kuzmičić Calderón
LAUSIC GLASINOVIC, Sergio	Laušić Glasinović
LEONTIC PLAVSA, Milan	Leontić Plavša
LIVACIC GAZZANO, Ernesto	Livačić Gazzano
LONZA MARTINEZ, Pavao	Lonza Martínez
LUKINOVIC, José	Lukinović
LUKSIC ABAROA, Andrónico	Lukšić Abaroa
LUKSIC CHIRIGHIN, Antonio	Lukšić Kirigin
LUKSIC DRAGICEVIC, Danilo	Lukšić Dragičević
MANDAKOVIC FANTA, Damir	Mandaković Fanta
MANDAKOVIC MEDINA, Antonio	Mandaković Medina
MARANGUNIÆ BONACCI, Pedro	Marangunić Bonacci (< Bonačić)
MARANGUNIC DAMIANOVIC, C.	Marangunić Damjanović
MARINOV MARTINIC, Pedro	Marinov Martinić
MARINOVIC MLADINIC, Andrés	Marinović Mladinić
MARINOVIC ZLATAR, Mimí	Marinović Zlatar
MARTIC DAMJANOVIC, Gregorio	Martić Damjanović
MARTIC KOVACIC, Danilo	Martić Kovačić
MARTINIC BEROS, Mateo	Martinić Beroš
MARTINIC RADIC, Petar	Martinić Radić
MATJASIC MARTINIC, Roko	Matjašić Martinić
MATULIC BIEROF, Danilo	Matulić Bierof
MATULIC ZORINOV, Jorge	Matulić Zorinov
MAYORGA VLADILO, Luis	Mayorga Vladilo
MEDOVIC DEFINIS, Zarko	Medović Definis
MEDOVIC SPADA, Zvonimir	Medović Špada
MIHOJEVIC GRASIC, Inocentio	Mihojević Grašić
MIHOJEVIC LUCIC, Mila	Mihojević Lucić
MIHOJEVIC LUCIC, Pedro	Mihojević Lucić
MIHOJEVIC SEKUL, Santiago	Mihojević Sekul
MIHOVILOVIC KOVACIC, Jorge	Mihovilović Kovačić
MIHOVILOVIC KOVACIC, Mateo	Mihovilović Kovačić
MIHOVILOVIC MARTINOVIC, F.	Mihovilović Martinović
MIHOVILOVIC PETRIC, Margarita	Mihovilović Perić
MIHOVILOVIC RAJCEVIC, D.	Mihovilović Rajčević
MIHOVILOVIC RAJCEVIC, N.	Mihovilović Rajčević
MIHOVILOVIC SOZA, Juan	Mihovilović Soza
MILEVCIC POTIN, María Cecilia	Milevčić Potín
MIMICA BARASSI, Eugenio	Mimica Barassi
MIMICA MIMICA, Antonio	Mimica Mimica
MIMICA MIMICA, Miguel	Mimica Mimica
MIMICA MIMICA, Natalio	Mimica Mimica
MIMICA TERZIC, José	Mimica Terzić
MIMIZA BRAYEVIC, Antonio	Mimica Brajević
MIRIC VEGA, Germán	Mirić Vega
MITROVIC ORTOLANI, Franica	Mitrović Ortolani
MONTAN STAMBUK, Drago	Montan Štambuk
MORETIC CASTILLO, Yerko	Moretić Castillo, Jerko
MORO AMBROSO, Luis	Moro Ambroso
MORO DOMINIS, Luis	Moro Dominis
MUÑOZ MIMIZA, Tatiana	Muñoz Mimica
OSTOIC OSTOIC, Juan	Ostoić Ostoić
OYARZUN IVANOVIC, Leonor	Oyarzún Ivanović
PAIS GREGORINA, Juan	Pais Gregorina
PAPIC RADNIC, José	Papić Radnić
PARAVIC MIKULICIC, Mladen	Paravić Mikuličić
PARAVIC RANDIC, Mateo	Paravić Randić
PARAVIC VALDIVIA, Sergio	Paravić Valdivia
PAVISIC VRANDECIC, Pedro	Pavišić Vrandečić
PEREZ ZUJOVIC, Edmundo	Pérez uhović

PETRIC NJIRIC, Tonko	Petrić Njirić
PETRINOVIC KARLOVAC, F.	Petrinović Karlovac
PETRINOVIC W. Francisco	Petrinović W.
PERVAN CIPIN, Francisco	Pervan Èipin
PIVCEVIC MARTINOVIC, Dusan	Pivčević Martinović
PIVCEVIC MIMICA, Pedro	Pivčević Mimica
PIZARRO STIEPOVICH, Olga	Pizarro Stjepović
PLIVERIC PREBEG, Darko	Pliverić Prebeg
PODUJE SAPIAIN, Miguel A.	Poduje Sapiaín
POKLEPOVIC PETRICIO, Danilo	Poklepović Petricio
POKLEPOVIC NOVILLO, Pedro	Poklepović Novillo
POKLEPOVIC MAZZOLA, Jakov	Poklepović Mazzola
POKLEPOVIC MAZZOLA, Mihovil	Poklepović Mazzola
RADIC PIRAINO, Srdjan	Radić Piraíno, Srđan
RADIC PIRAINO, Vladimir	Radić Piraíno
RADIC DRAGICEVIC, Hrvoje	Radić Dragičević
RADMILOVIC LUKSIC, Petar	Radmilović Lukšić
RADONIC SCARPA, Antonio	Radonić Škarpa
RAJEVIC BEZMALINOVIC, Andrés	Rajević Bezmalinović
RAKELA BRODNER, Jorge	Rakela Brodner
RAZMILIC VLAHOVIC, Jorge	Razmilić Vlahović
RAZMILIC VLAHOVIC, Radoslav	Razmilić Vlahović
RAZMILIC RADMILOVIC, Ivan	Razmilić Radmilović
RENDIC GARCIA, Amalia	Rendić García
RENDIC IVANOVIC, Antonio	Rendić Ivanović
RENDIC KUZMANIÆ, Pedro	Rendić Kuzmanić
SABIONCELLO HARASIC, Antun	Sabioncello Beroš
SABIONCELLO KOZULIC, Antun	Sabioncello Beroš
SABIONCELLO KOZULIC, Marko	Sabioncello Harašić
SABIONCELLO SABIONCELLO, B.	Sabioncello Kožulić
SABIONCELLO BEROS, Zlatica	Sabioncello Kožulić
SABIONCELLO BEROS, Zvonimir	Sabioncello Sabioncello
SAPUNAR PERIC, Jorge	Sapunar Perić
SCARPA STRABONI, Roque E.	Škarpa Straboni
SCARPA MARTINIC, Roque Tomás	Škarpa Martinić
SCOTTI RADIÆ, Mario	Scotti Radić
SIMUNOVIC ESTAY, Yerko	Šimunović Estay, Jerko
SIMUNOVIC SIMUNOVIC, Nikola	Šimunović Šimunović
SKARICA ZUÑIGA, Mirko	Škarica Zuñiga
SKARMETA VRANICIC, Antonio	Škrmeta Vraničić
SKARNIC HARASIC, Matej	Škarnić Harašić
SKARPA KOVACEVIC, Stjepan	Škarpa Kovačević
SOLJAN STAMBUK, Nicolás	Šoljan Štambuk
SPRALJA SATALIC, Angelina	Špralja Šatalić
STANCIC LUCIC, Simón	Stančić Lucić
STANCIC – ROKOTOV BONACIC, I.	Stančić-Rokotov Bonačić
STANCIC - ROKOTOV KUMICIC, P.	Stančić-Rokotov Kumičić
STJEPOVIC ZLOŠILO, María Nora	Stjepović Zlošilo
STJEPOVIC LITRICA, Luka	Stjepović Litrica
SUBAT TIJANIC, Frano	Šubat Tijanić
SULE CANDIA, Anselmo	Sule Candia
TARBUSKOVIC DULCIC, Jorge	Tarbušković
TOCIGL SEGA, Boris	Tocigl Sega
TOMIC DVORNIK, Esteban	Tomić Dvornik
TOMIC ROMERO, Esteban	Tomić Romero
TOMIC ROMERO, Radomiro	Tomić Romero
TOMICIC KARSULOVIC, Boris	Tomičić Krstulović
TOMICIC RENDIC, Antonio	Tomičić Rendić
TOMICIC RENDIC, María	Tomičić Rendić
TOMICIC VUSKOVIC, Lorenzo	Tomičić Vušković

TREVIZAN PITALO, José	Trevižan Pitalo
TURINA TURINA, Josefa "Pepita"	Turina Turina
VILICIC KANINCIC, Milenko	Viličić Karničić
VIOLIC ADAMS, Waldo	Violić Adams
VIOLIC MARTINOVIC, Alejandro	Violić Martinović
VLAHOVIC PETRICIO, Dinko	Vlahović Petricio
VLAHOVIC PETRICIO, Milan	Vlahović Petricio
VODANOVIC HAKLICKA, Drago	Vodanović Haklička
VODANOVIC PAOLINELLI, A.	Vodanović Paolinelli
VODANOVIC PISTELLI, Sergio	Vodanović Pistelli
VODANOVIC VICULIN, Marcos	Vodanović Viculin
VODANOVIC RAZMILIC, Ante	Vodanović Razmilić
VRSALOVIC MIHOJEVIC, Juan	Vrsalović Mihojević
VUKASOVIC VRSALOVIC, Desenka	Vukasović Vrsalović
VUKASOVIC BRZOVIC, Esteban	Vukasović Brzović
VUSKOVIC BRAVO, Pedro	Vuković Bravo
WEISSENBERG RAGANZINI, P.	Weissenberg Raganzini
YURJEVIC KULJIS, Andrés	Jurjević Kuljiš
ZANINOVIC DEGLIN, Jorge	Zaninović Deglin
ZLATAR MARTINIC, Juraj	Zlatar Martinić
ZLATAR MONTAN, Vjera	Zlatar Montan
ZLATAR OSTOJIC, Drago	Zlatar Ostojić
ZLATAR OSTOJIC, Mate	Zlatar Ostojić
ZLATAR STAMBUK, Ivan	Zlatar Štambuk
ZUFIC SUCEVIC, Bartol	Žufić Sučević
ZUVIC KIRIGIN, Mihael	Žuvić Kirigin

ALFABETO CROATA

El idioma croata tiene 30 fonemos cuyo orden alfabético es el siguiente:

A B C Č Ć D D Đ E F G H I J K
L LJ M N NJ O P R S Š T U V Z Ž

De estos 30 fonemas 25 son consonantes y los 5 restantes son vocales. Se observa que tres fonemas no tienen en signo propio sino se representan por dos. Ellos son **dž, lj, nj, nj.**

Pronunciación aproximada

1. Vocales:

Las cinco vocales son: **a, e, i, o, u.** Su pronunciación es en lineas generales, igual que en castellano. El fonema **r,** cuando se encuentra entre dos consonantes tiene función de vocal., facilitando así la pronunciación del grupo consonántico respetivo , por ej.: *vrt (huerto), prst (dedo), grlo (garganta), Hrvat (croata),* etc.
Lo mismo sucede si la **r** se encuentra en comienzo de un vocablo y es seguida por otra consonante, por ej.: *rt (cabo), rđa (moho).*
En croata no existen diptongos. Si se encuentran una tras otra dos vocales, cada una pertenece a sílaba distinta. Por. ej.: *naučiti (aprender).*

2. Consonantes

a) El croata tiene varias consonantes que no existen en castellano. Ellas son:

c – este sonido lo obtenemos al pronunciar juntas las consonantes *t* y *s*: Capkovic (tsapkovich); Mimica (mimitsa); Ivica (Ivitsa), cipele (tsipele) – zapatos; cigan (tsigan) – gitano. Por tanto la **c** no se debe pronunciar nunca como **k**.

dž y **đ** - son consonantes de parecida pronunciación. Se pronuncian aproximadamente como la *j* en las palabras inglesas: *John, Jimi* o como *g* en las palabras italianas *Gina, regina.*
Las **dž** y **đ** se diferencian entre sí principalmente por la posición que adopta la lengua en su articulación.

j – se pronuncia aproximadamente como la *y* castellana en los apellidos **J**akšić, **J**anković, **J**urač, Poduje.

š – se pronuncia como la *ch* en las palabras francesas: *Charles, cheval.* En los apellidos Šimunović, Jadrešić, Laušić, Beroš, Lukšić, Crnošija, Duišin, Ivanišević, Zlošilo.

z – se pronuncia como la *s* en las palabras italianas: *rosa, isola,* o como la *s* en las palabras francesas: *maison, chaise.* En los apellidos: **Z**latar, **Z**aninović, Razmilić.

ž – se pronucia como *j* en las palabras francesas: *jour, Jean.* En los apellidos: Žuhović, Žufić, Kožulić, Blažina, Ružić.

b) Las siguientes consonantes se diferencian en la pronunciación o escritura de las equivalentes en castellano:

b y **v** – son en croata consonantes diferentes.

La **b** es un sonido explosivo (oclusivo) bilabial. Se articula de la siguiente manera. Los labios, superior e interior conforman una oclusión (cierre) que se abre bruscamente para dar el paso a la coriente de aire.
Ejemplos: **B**abarović, **B**alić, **B**aburica, **B**onačić, **B**eroš.

La **v** es una consonate labio-dental fricativa: la parte posterior del labio interior forma un cierre con los incisivos superiores, la corriente de aire pasa por ambos lados de los incisivos con la fricción consiguiente.
Ejemplos: **V**ušković, **V**odanović, **V**ukasović, **I**vović, **V**ladilo, **V**lahović.

Observe los siguientes ejemplos; de la buena pronunciación depende el significado de los pares de palabras:

oba – ambos	bol – dolor	biti – ser, estar
ova - esta	vol - buey	viti – hilar

č y **ć** – estas dos consonantes se pronuncian aproximadamente como la *ch* en castellano. La diferencia enre las **č** y **ć** es la misma que existe entre **dž** y **đ** respectivamente. La diferencia entre la **č** y **ć** es bastante débil, además existen variantes dialectales, de modo que una buena parte de croatas no distinguen entre sí estas dos consonantes.
Ejemplos: ekalović, Kovačić, Brnčić. Todos apellidos croatas que terminan con **–ić** pronuncian **ć** final como *ch* en la palabra **Ch**ile.

g - este signo representa en croata un solo fonema. Se pronuncia como *g* en castellano en palabras *gato, grande,* es decir, nunca debe pronunciarse como *g* en castellano en las palabras: *general, giro.* Por tal fonema el croata emplea signo *h.*
Ejemplos: **G**ligo, **G**arafulić, **G**oić, **G**ranić, Bo**g**danić.

h – representa el sonido que en castellano se escribe con *j* o con la *g* (seguida de las vocales *e* o *i*): *jabón, jefe, gira, gente.*
Ejemplos: Mi**h**ovilović, Mi**h**ojević, **H**erceg.

k – se pronuncia como *c* o *qu* en las palabras castellanas *casa, quemar, aquí.*
Ejemplos: **K**ovačević, **K**ovačić, **K**usanović, **K**raljević, **K**rstulović.

lj – este signo doble representa un sonido muy parecido a la *ll* en castellano; se obtiene al pronunciar juntas las consonantes **l** y **j:** ljeto (lleto) – verano, ljubav (llubav) – amor, volja (volla) – voluntad.
Apellidos: **Lj**ubetić, **Lj**ubić, Kuko**lj**.

nj – este signo doble representa el sonido que en castellano conocemos como *ñ*: *konj (koñ) – cavallo, knjiga (kñiga) – libro.*
Apellidos: **Nj**irić, Plaso**nj**a.

Nota: este informe está realizado al base del libro: Andrés Rajevic Bezmalinovic: Curso básico de idioma croataservio para hispanoablantes, Santiago, 1979.

Prof. Andrés Rajevic sa svojim učenicima hrvatskog jezika u Santijagu.
Prof. Andrés Rajevic con sus alumnos del idioma croata en Santiago.

DODATAK

APENDICE

DOLAZAK HRVATA U ČILE

Jedan odvojak velikog transkontinentalnog emigracijskog vala koji je u drugoj polovici XIX. stoljeća krenuo iz Hrvatske, zaustavio se na čileanskoj obali. Prema nekim mišljenjima, prvi Hrvati koje možemo smatrati iseljenicima , stigli su na Ognjenu zemlju, privučeni *zlatnom groznicom,* početkom sedamdesetih godina devetnaestog stoljeća. Samo malo poslije Hrvate možete sresti i na sjeveru Čilea. Na tim dvjema krajnjim točkama: subpolarnoj Patagoniji i užarenom pustinjskom sjeveru Čilea, već preko jednog stoljeća obitavaju Hrvati, dajući snažan pečat svekolikom životu te južnoameričke zemlje. U vrlo nepovoljnim klimatskim uvjetima oni su bili kolonizatori i civilizatori, iskazujući izvanrednu žilavost svojstvenu pionirima. Ovo je potrebito posebno istaknuti stoga što su ti težaci, ribari i pomorci došli s najpitomijeg dijela hrvatske obale, omeđenom Omišom i Bokom kotorskom, s pripadajućim otocima, posebice Bračom.

Tek nakon prvoga svjetskog rata, Hrvati, i to osobito naraštaj rođen u Čileu, upućuju se prema središtu države, Santiagu.

Nakon *zlatne groznice*, od koje će mnogima ostati samo ožiljci, Hrvati se počinju baviti drugim poslovima. Oni koji ostaju na Ognjenoj zemlji, pretežito u Porveniru, kojeg su sami podigli, uglavnom uzgajaju stoku, a u susjednom Punta Arenasu, preko puta Magallanesovog tjesnaca, bave se gotovo svim urbanim zanimanjima. Jedan popis naše naseobine iz 1913. iskazao je četrdesetak raznih zanimanja, u kojima su Hrvati imali vlastita mala poduzeća. Najviše je bilo trgovaca, s čijih šezdesetak trgovina mješovitom robom bio je *posut sav Punta Arenas.*

I na sjeveru Čilea (Arica, Iquique, Pisagua, Antofagasta, Taltal, Calama, Tocopilla, Chañaral) Hrvati su u početku trgovci, da bi tako stečeni kapital kasnije ulagali u velike poslove, osobito u salitrenoj industriji. Ovdje su /samo/nikli najuspješniji hrvatski doseljenici-poslovni ljudi do prvog svjetskog rata. Vodio ih je gospar Paško Baburica.

Jedno izvješće upućeno iz Južne Amerike u Europu godine 1916, ovako je među ostalim opisivalo stanje naših ljudi u Čileu:

Ekonomski položaj naših iseljenika u republikama na Pacifiku: Chile, Bolivija i Perú izvrstan je, a u Chile može se reći da je zavidan: naši iseljenici od kuće su došli imajući samo pučku školu; pred četrdeset godina nije ih bilo valjda ni pedeset. Oni koji su prvi došli, svojom radinošću, ustrajnošću i poštenjem znali su da stvore sebi neodvisnu eksistenciju. Novo nadošle uzimali su k sebi, poučavali ih i potpomagali; bez posjedovati formalne organizacije, oni su faktički bili organizirani. Ovom uzajamnošću kroz četiri decenije naše kolonije u Chile, koje broje 5-6000 duša, stvorile su sebi uglavnom moćan položaj u republici Chile. Kako je moral i kulturni stepen ovih iseljenika velik, najbolji je dokaz, da u krivičnim listinama tamošnjih sudova samo su rijetka iznimka – u neporočnosti prednjače ostalima.

Od tada stasalo je više naraštaja Hrvata u Čileu. Gotovo u pravilu školovani, oni zauzimaju odličan položaj u društvu.

Gotovo od samog dolaska u Čile, hrvatski su se iseljenici nastojali organizirati. Na to ih je navodilo organiziranje domaćina i doseljenika drugih nacionalnosti, život u relativno malom broju naselja, nezainteresiranost zemlje iseljenja (Austrougarska monarhija, *stara i nova* Jugoslavenska država) za posebne iseljeničke probleme, zadovoljenje ljudske i nacionalne potrebe za druženjem i zajedništvom te tradicija organiziranja u domovini. Hrvatska društva bila su raznog značaja: od vatrogasnih i športskih do političkih i dobrotvornih. Utemeljenje društva bilo je od iznimnog značenja za cijelu naseobinu: *Čim smo obezbjedili našu budućnost, udružili smo se kao i ostali kulturni narodi. Kao takovi prije nepoznati, primljeni smo bili radosno od građanstva i odmah ubrojeni u jednu od najprvih kolonija,* pisale su *Male novine* iz

Punta Arenasa, 14. svibnja 1905.

Od godine 1902. počinje povijest hrvatskoga novinstva u Čileu. Tada je u Antofagasti Ivan Krstulović pokrenuo nacionalno preporodnu *Slobodu*, čija je zadaća, prema samom vlasniku i uredniku, bila *da uzme u zaštitu svoj ljubljeni narod da ga zastupa, vodi, brani i to neustrašivo i požrtvovno za njegovu dobrobit, da zagovara jedinstvo i slobodu hrvatskog naroda, koji čami u sužanjstvu od vjekova.*

Bez obzira na naziv i značaj sva hrvatska društva i novine u Čileu bile su politizirane na patriotskoj osnovici. I onda kada su bila manipulirana od jugoslavenskog režima, ona su u svojoj srži imala izrazitu notu zdravog rodoljublja. Najbolji dokaz za to je moralna, politička i materijalna pomoć koja je pružana domovini uvijek kada je to bilo nužno.

Doseljavanje Hrvata u Čile gotovo je posve prestalo već pred drugi svjetski rat, tako da je dans u toj zemlji malo ljudi koji su rođeni u Hrvatskoj. To su osobe u poznoj životnoj dobi, pa s njihovim neumitnim odlaskom hrvatstvo u Čileu seli u sjećanje. Ozbiljne procjene govore da danas jedva koja stotina čileanskih građana govori hrvatski jezik. Građana pak koji imaju poneki od elemenata hrvatske nacionalne svijesti, neusporedivo je više, a to nam govori da je jezik veoma važan, ali ne i isključiv čimbenik koji određuje propadnost jednoj etničkoj skupini. I onda kada se u Čileu ne bude čula materinska, nego tek pokoja naučena hrvatska riječ, hrvatstvo će u ovoj zemlji nastaviti živjeti svojim posebnim životom. Ta već danas postoje folklorna društva s hrvatskim imenom čiji članovi ne samo da ne razumiju hrvatski, nego nisu ni našeg etničkog podrijetla, a to dostatno svjedoči koliko je hrvatstvo ukorijenjeno u čileansku naciju čak i onda kada ni samo toga nije svjesno. Prva generacija hrvatskih doseljenika koja se upravo čudesno vinula na čileanskoj društvenoj ljestvici, ostavila je neizbrisiv trag. Jedno novije istraživanje došlo je do podatka o 124 potomka hrvatskig doseljenika koji su danas direktori značajnih čileanskih institucija.

I dok će udio Hrvata u materijalnoj kulturi Čilea nekad netko možda i *izmjeriti*, prinos naših ljudi duhovnoj kulturi te daleke zemlje ostat će zauvijek neizmjerljiv. Duhovno bogatstvo dalmatinskoga težaka i ribara, baštinjeno od tako bliskih antičkih i kršćanskih izvorišta, nesebično će se *izgubiti* u duhu moderne čileanske nacije, a što je možda makar mali prilog njezine sličnosti s narodima na starom kontinentu.

Ako je životopis najsnažnija poruka o jednoj osobi, onda nam biografski leksikon Hrvata u Čileu prof. Dane Mataića P. govori možda više nego bilo koji historiografski rad.

SLOBODA

Izlazi srićdom, subotom poslije podne.

Bog i Hrvati

ORGAN ZA NEODVISNOST SLAVENSKOG NARODA.

Cienа za predbrojbu: za Chile $ 12 (peso), za Argentinu $ 12 (nacionalesi), za Bolivie 36. 12 (bolivianos), za Peru $ 12 (soles), za Austro-Ugarsku 24 (krune), za Sjevel. Ameriku $ 5 (dollars), za Ostale Dražve 30 franaka na godinu a pol godine u razmiri.

Pisma, naručbine, i predplate sve se šalje na urednika Ivana Krstulovića tiskara «Imprenta Dalmata» Casilla 598 Antofagasta, (Chile). Rukopisi se ne vraćaju. Tko no vrati list kad mu se dovrši predbrojba, drži se predbrojen za unaprid. Priobćena pisma, sahvale i objave plaćaju se po 10 cents. svaki redak. Tgovačke objave po nagodbi. Svaki tekući broj naprida 10 cents a zastarani broj 20 cents.

Godina I. Antofagasta, u subotu 17 Svibnja 1902. Broj 20

Srbstvo u Dalmaciji.

Tako zvani srbi u Dalmaciji tube na hrvate, kako oni (hrvati) sada mogu vodriti i oblačiti, te da srbstvo otimlju njihova prava i narodnost. To hoće da oni se ne smatraju kao sinovi hrvatskog plemena u hrvatskoj zemlji; već, da oni su prave zaštitnice plemene. Ilil valaj su svatri ti hrvatobježci, koji na ukat Hrvata sklapaju kompromise i neobrite pripatelj. stvo sa najžešćim neprijateljem hrvata, sa srbo mala izvalenta u Dalmaciji. Pak tuže se na izbore, jer se sumnjiče, dulaze u Dalmaciju, a ne znadu ni rieči hrvatski. Vrlo dobro! A ipak tih šandara ima mnoštvo, i zovu se: Arbeiter, Völker, Zindva, Potok, Anoschek itd.

Dakle, moja gospodo, u Dalmaciji mogu tuljinski šandari služiti, ako ne znadu ni rieči hrvatskog narodnog jezika, ali domaći šandari ne smiju ni za mogo službi, ako ne znadu u glavi, ili barem u džepu, njemačku sitnarin. Veseloet pravoga puk u Dalmaciji no razumije ni rieče rieči njemačke! Tako je!

Moja gospodo! Ako to nije izvrćeti svieat naopako, je se znam, što

Jako se vuraju za izgubljena naša braća, bolje za njih da se kane tog činovnog posla, jer lakše da njim se dugodi kao i tako zvanim talijanskim u Dalmaciji, koji danas sutra neće imati zastupnika ni na saboru.

U pamet dakle.

Govor.

zastupnika **Jurja Biankinia** izrečen u sjednici dne 11 ožujka 1902 zastupničke kuće carevinskog vieća u Beču.

(Nastavak.)

Moja gospodo! Sa pokušajem njemčenja u Dalmaciji težezli su mal ne susvim i uzori starih, obsiljnih šandara, i nastao je kaos, koji nije na čast šandarstvuriji, a ni od koristi javnomu redu i sigurnosti.

Uslied germanizatornih pokušaja, sinovi Dalmacije, koji pomnju jezik i običaje naroda i koji ipak imadu pravo, da u svojoj kući sudju kraudi krstila, pisanju se vrlo teške u šandarskoj službi, ili, ako su primljeni, zapostavljeni su, pasivani, ili tako progonjeni, radi nepoznavanja njemačkog jezika, (Čujte! Čujte!) da su se".

dr. Ljubomir Antić

LA INMIGRACION CROATA EN CHILE

Una ola de la gran marejada de la emigración transcontinental que se precipitó desde Croacia, en la segunda mitad del siglo XIX, se detuvo en las costas chilenas. De acuerdo con algunas opiniones, los primeros croatas que pueden ser considerados como inmigrantes en ese país, bajaron a la Tierra del Fuego, atraídos por *la fiebre del oro*, a comienzos de los años setenta del siglo diecinueve. Un poco más tarde, podemos encontrar croatas también en el norte de Chile. En aquellos dos puntos extremos: Patagonia subpolar y el ardiente desierto del norte chileno, viven los croatas ya más de un siglo imprimiendo un sello fuerte a toda la vida de este país sudamericano. En condiciones climáticas muy adversas, ellos, colonizadores y portadores de la civilización, demostraron una tenacidad excepcional, propia de pioneros. Esto es importante destacar porque aquellos labradores, pescadores y marinos llegaron desde la parte más apacible de la costa croata, situada entre Omis y Boka kotorska, incluidas las respectivas islas, especialmente la de Brac. Recién después de la Primera Guerra mundial, los croatas se dirigen hacia el centro del país, Santiago. De modo particular, lo hacen los miembros de la primera generación nacida en Chile.

Después de *la fiebre del oro,* de la cual muchos heredaron tan solo cicatrices, los croatas se inician en otras actividades. Los que se quedan en la Tierra del Fuego, dedican sus esfuerzos principalmente a la crianza de ganado y viven, en su mayoría, en puerto de Porvenir, que levantaron ellos mismos. Mientras tanto, en la vecina ciudad de Punta Arenas, al otro lado de Estrecho de Magallanes, los croatas participan en casi todas las actividades empresariales de la ciudad. Un censo de nuestra colonia, realizado en 1913, arrojó una cantidad de unas cuarenta ocupaciones distintas en las cuales los croatas se desempeñaban con sus pequeñas empresas. La mayor parte se dedicó al comercio. Sus negocios de abarrotes *estaban diseminados por toda Punta Arenas.*

En un comienzo, los croatas son comerciantes, también en el norte de Chile (Arica, Pisagua, Antofagasta, Taltal, Calama, Tocopilla y Chañaral). Luego, el capital obtenido de esta manera, lo invierten en negocios mayores, especialmente en la industria salitrera. Aquí se iniciaron los más triumfantes hombres de negocios de la colectividad croata de Chile, en el período anterior a la Primera Guerra Mundial. Los encabezaba el gran señor Pascual Baburizza.

En un informe enviado, en 1916, desde América del Sur a Europa, el estado de nuestra gente en Chile, se describe de la siguiente manera:

La situación económica de nuestros emigrantes en las Repúblicas del Pacífico: Chile, Bolivia y Perú es excelente y, respecto a Chile, puede decirse que es envidiable: nuestros emigrantes partieron de sus casas habiendo cursado, en su mayoría, apenas la escuela primaria; hace cuarenta años su número no alcanzaba, tal vez, una cincuentena. Los que llegaron primeros supieron independizarse económicamente gracias a su laboriosidad, persistencia y honradez. Acogían a los que llegaban después, los enseñaban y ayudaban; sin tener una organización formal, ellos en realidad, estaban organizados. Con esta actitud de reciprocidad, durante cuatro decenios, nuestras colonias en Chile, que cuentan entre cinco o seis mil miembros, crearon para sí una posición vigorosa en la República de Chile. La mejor prueba de su gran moralidad y el alto grado de civilidad nos lo comprueban las estadísticas de delitos cometidos, emanadas de los juzgados locales. En estos, ellos participan solamente como excepciones muy raras, por su honestidad representan un ejemplo para todos.

Desde esa época ya se han sucedido varias generaciones de croatas en Chile. Sus miembros, casi todos altamente instruidos, ocupan un lugar de excelencia en la sociedad chilena.

Casi, al mismo comienzo de su llegada a Chile, los inmigrantes croatas trataron

de organizarse. A eso les inducía el ejemplo de las asociaciones de la población nativa y de los inmigrantes de otras nacionalidades, como también la vida en un número relativamente pequeño de poblados. Contribuyó a ello, asimismo, la falta de interés del Estado de origen (Imperio Austro-Hungaro, los de dos estados yugoslavos) para los problemas propios de los emigrantes; a esto se sumó el deseo de satisfacer la necesidad de convivencia y camaradería sobre la base humana y nacional. Tampoco estaba ajena la tradición de tales organizaciones en la vieja Patria. Las agrupaciones croatas eran de carácter variado: compañías de bomberos, clubes deportivos, asociaciones políticas y benéficas. La fundación de tales sociedades tuvo un significado excepcional para toda la colectividad. *Apenas hemos asegurados nuestro futuro, nos organizamos igual que las demás naciones cultas. Antes desconocidos, ahora fuimos recibidos con alegría por la ciudadanía y nos convertimos inmediatamente en una de las colonias más destacadas.* Así escribían *Male novine* de Punta Arenas el 14 de mayo de 1905.

En 1902 se inició la historia del periodismo croata en Chile. Ese año Ivan Krstulovic comenzó a editar el periódico nacionalista *Sloboda*, cuyo objetivo, según los expresara su propietario y director, era el de *proteger a su amado pueblo, representarlo, dirigirlo, defenderlo con valentía y abnegación, velando por su bienestar; luchar por la unidad y la libertad del pueblo croata, que languidece en el cautiverio desde hace siglos.*

Sin considerar el nombre y el carácter de las instituciones y publicaciones croatas en Chile, todas politizadas sobre la base patriótica. Incluso, en el período cuando fueron manipuladas por el régimen yugoslavo, conservaron siempre, en su ecencia, un manifiesto y saludable patriotismo. La mejor prueba de ello es la ayuda moral, política y material que ofrecían a la vieja Patria en los momentos cuando ésta más necesitaba.

La inmigración de croatas en Chile prácticamente concluyó ya en los años que precedieron a la Segunda Guerra mundial, de modo que hoy en Chile existen pocas personas que ayan nacido en Croacia. Estas se encuentran generalmente en la edad avanzada y con su desaparición inexorable, el croatismo auténtico en Chile pasará al baúl de recuerdos. Cálculos serios dicen que actualmente el idioma croata lo habla apenas alguna centena de ciudadanos chilenos. No obstante, hay incomparablemente más ciudadanos que conservan algún elemento de la conciencia nacional croata. Lo dicho nos conforma que si bien el idioma es un factor importante, no es exclusivo para determinar la pertenencia a un grupo étnico.

Croacia conservará su presencia en Chile incluso ya no se escuche la lengua croata, salvo una que otra palabra aprendida con dificultad. Ya hoy existen conjuntos folklóricos con nombres croatas cuyos miembros no sólo no entienden croata, sino muchos de ellos tampoco tienen nuestro origen étnico, lo que comprueba suficientemente cuál arraigado está el sentimiento croata dentro de la sociedad chilena, incluso sin que tenga conciencia de ello. La primera generación de los inmigrantes croatas que se elevó asombrosamente en la escala social chilena, dejó un rastro imborrable. Una investigación reciente reveló datos según los cuales un número de 124 descendientes croatas son actualmente directores de destacadas instituciones chilenas.

Mientras alguien podrá, tal vez, *medir* el aporte croata a la cultura material de Chile, su contribución a la cultura espiritual de ese país lejano, nunca será posible evaluar en su exacta medida. La riqueza espiritual del labrador y del pescador dálmata, heredada en las fuentes tan cercanas a la antigüedad clásica y al cristianismo, se va integrando generosamente al tesoro espiritual de la nación chilena. Un aporte, tal vez, pequeño a su afinidad con los pueblos del Viejo Continente.

Si la biografía es el mensaje más revelado que queda de una persona, entonces, este Diccionario Biográfico de los croatas en Chile del profesor Dane Mataić Pavičić nos habla sobre ellos, acaso, más que cualquier trabajo historiográfico.

IMENA I PREZIMENA HRVATSKIH POTOMAKA U ČILEU

Jedna od većih i kompaktnijih hrvatskih iseljeničkih kolonija nalazi se u Čileu. Ondje oni žive i djeluju preko jednog stoljeća. U toj *zemlji na kraju svijeta* od 13 milijuna žitelja, preko polovice toga broja (60%) čine miješane populacije španjolskih doseljenika od kraja 15. stoljeća, i starinaca, uglavnom indijanskih plemena. Njima su se kasnije pridruživali drugi: Talijani, Nijemci, Englezi, Arapi, (uglavnom Palestinci), koji sa panjolcima, koji su i naknadno useljavali, čine ostatak populacije. panjolci su s vremenom nametnuli Čileu svoj jezik, svoju kulturu, svoj civilizacijski biljeg.

Hrvati su svugdje stizali prekasno, kad je atraktivniji teritorij već bio koloniziran I prisvojen. Njima su u tom dijelu svijeta pripala zemljopisno, klimatski i gospodarstveno najlošija zemljišta. U Čile su pretežito useljavali Dalmatinci, osobito Bračani. U toj izduženoj zemlji od 6000 km, s prosječnom širinom od oko 260 km, okrenutoj Tihom oceanu i Antarktiku, naseljavaju se od 70-ih godina 19. stoljeća mnogobrojni Bračani. Eno ih kao stočari na jugu po estancijama i na morima Magallanesa, najviše u Punta Arenasu; eno ih opet na užarenom sjeveru na rudištima salitre, najviše u Antofagasti. Marljivi i štedišni, stjecali su teškim radom, u teškim uvjetima i mršavim nadnicama, imetak, pomagali svoje u starom zavičaju i pozivali k sebi rodbinu. Od kopača salitre i stočara postajali su uzaludni tragači za zlatom, lovci i trgovci krznima i kožama, ribari na hladnim morima, rudari na površinskim kopovima salitre, pa onda postupno sve uspješniji industrijalci, brodograditelji, poduzetnici. Bivali su sve više ljudi od imena i ugleda, kakav uživaju danas njihovi potomci diljem te daleke zemlje. Hrvati su u prvom desetljeću 20. stoljeća bili među četiri najbrojnije useljeničke skupine. Danas ih je oko 130.000. Procentualno izgubljeni u trinaestmilijunskom Čileu, pa ipak prepoznatljivi i uvažavani. Njihov je prinos Čileu golem. U ovoj knjizi već je istaknuto: oko 140 sveučilišnih nastavnika, 17 akademika, 117 uglednih pisaca, mnogo slikara, kipara, glazbenika, športskih prvaka, olimpijskih pobjednika, nosilaca mnogih nacionalnih nagrada. Ponos Čilea i Hrvatske! Časni potomci prvih golorukih i jedva pismenih hrvatskih, poglavito bračkih iseljeničkih težaka i stočara.

*

Izgubljeni u tim daljinama s popucanom *pupčanom vrpcom* koja ih je vezivala sa starim zavičajem, bez nostalgije za državom koju su napustili i koja nije bila njihova, bez usađivanja ljubavi za domovinom, Hrvati su se grupirali po zavičajnim zajednicama. Došli su iz različitih carevina (austrijske i turske) i kraljevina (Jugoslavije). Nitko ih nije naučio kako lučiti napuštenu državu od napuštene domovine. Nitko im nije njegovao hrvatski osjećaj, ljubav za svoj jezik i za pripadnost hrvatskoj naciji. Naprotiv, služili su mnogim protuhrvatskim politikama. Nazivali su ih *Austrijaki* (austríacos), *Talijani, tolomaši* (autonomaši), *Jugoslaveni (*yugoslavos) Oni su tek među sobom bivali Hrvati, Dalmatinci, ili još uže: Bračani, Bokelji itd. Preko 70 godina veleposlanici, konzuli i drugi jugoemisari, iz države u kojoj se nalazila njihova stara domovina, zatirali su im hrvatski osjećaj a poticali jugoslavenstvo. Njihovim nacionalnim i zavičajnim društvima davali su jugoslavenske atribute i na njihovim zdanjima podizali jugoslavenske zastave, njihovim novinama nadijevali su jugoslavenska imena i naslove i nametali jugoslavenske sadržaje.

Upravo stoga zadivljuje sačuvana prepoznatljivost njihovih hrvatskih korijena. Ali na njima vidljivi su ožiljci.

U Čile su svi useljenici dolazili iz svojih nacionalnih država. Svi osim Hrvata. Oni su njegovali svoja hrvatska narječja, koja su iz generacije u generaciju blijedjela onako brzo kako je tekla njihova integracija u hispanijski krug koji je dominirao Čileom.

* *

Hrvatska osobna imena i prezimena koja su hrvatski iseljenici donijeli sa sobom uključivala su se već s prvim naraštajima u hispanijski onomastički sustav. Pritom valja istaknuti da su mnogi Hrvati došli s imenskim i prezimenskim grafijama austrijskih i talijanskih administrativno-pravopisnih prilagodbi. Mnoge su takve prezimenske prilagodbe unesene u službene spise čileanske adminstracije, pa je snagom prezimenskih upisa njihova pravna forma postala i ostala ortografska norma do danas. Drugi su ustrajali na izvornosti svojih prezimena. Tako su potonji Hrvati podrugljivo nazivali one koji su u svojim pezimenima završni patronimski nastavak *–ić* pisali po austrijskom uzusu *–ich (Covacevich): ce-ache* (seaće), jer su time skrivali svoje pravo etničko porijeklo u najintimnijem biljegu obiteljske intime, čije podrijetlo izražava upravo prezime.

Tijekom 19. i početkom 20. stoljeća hrvatski otpori austrijskoj politici u užoj Hrvatskoj, borbe u Dalmaciji za njezino priključivanje ostaloj Hrvatskoj (koje su vodili Bračani Andrija Dorotić, Gajo Bulat i dr.) našli su odraza i kod Hrvata u Čileu, osobito kod Bračana u Punta Arenasu. Ondje je sve više bivalo prezimena na *–ić* pisanih po španjolskom uzusu *–ic,* koji je prezimenski lik u Čileu do danas prepoznatljiv kao hrvatski i unatoč španjolskim ortografskim i ortoepskim regulama, izgovara se približno kao hrvatsko *–ić* (*Goic).* Neka hrvatska prezimena koja su bila već otprije talijanizirana zadržana su i dalje u tom liku *(Cicarelli),* dok je npr. kroatizirano prezime *karpa* vraćeno u talijanski oblik *Scarpa.* Hrvatska imena i prezimena napustila su hrvatske grafeme *č, ć, ž, š, đ* i prilagođavala svoj hrvatski izgovor španjolskom grafijskom sustavu. Fonem *h,* koji ne postoji u španjolskom suglasničkom inventaru, ili sasvim nestaje iz hrvatskog prezimena (*Arzic* za Hržić), ili se pak piše i izgovara po španjolskoj ortoepiji kao npr. u prezimenima *Mihovilovic, Mihojevic.* Grafem *c* piše se i izgovara kao *k* ili *s,* ovisno o njegovom mjestu ispred prednjih i stražnjih samoglasnika. Grafem *j* piše se i izgovara kao *h,* pa se npr. bračko prezime Jurać piše *Yurac,* dok se npr. viško prezime Poduje izgovara na španjolski način *Poduhe.*

Španjolski jezik jedan je od najblagozvučnijih europskih jezika (velik udio samoglasnika naspram suglasnicima). Zbog toga su u hrvatskim prezimenima u Čileu česta rasterećivanja suglasničkih skupina, osobito kad se među suglasnicima nađe hrvatsko tzv. samoglasničko *r.* Tako se izvorna hrvatska prezimena prilagođuju: *Karstulovic* (:Krstulović), *Versalovic* (:Vrsalović), *Scarmeta* (: krmeta) itd.

Bračke obitelji, od koji su mnoge imale ista prezimena u čileanskim su se kolonijama držale na okupu nakon doseljavanja, pa su u takvim prilikama prezimenske izopake bivale kudikamo manje od onih u pojedinačnim prezimenima koja nisu imala oslonac za svoju stabilnost u istolikim prezimenima i mnogobrojnim njihovim nositeljima, poput onih bračkih jake entropije, s mnogobrojnim nositeljima.

Hrvatska osobna imena grafijski se dobro čuvaju u nosilaca prvih naraštaja, dok se kod njihovih potomaka, rođenih u Čileu, ta imena sve više hispaniziraju.

Hispanizirana hrvatska osobna imena česta su u potomaka mješanih brakova, u kojima je jedan od supružnika hrvatskog podrijetla.

Hrvatska se imena i prezimena sve više integriraju u španjolski onomastički sustav, ali ta integracija nije potpuna s obzirom na španjolski imenski uzorak, ni sveobuhvatna s obzirom na hrvatsku populaciju diljem Čilea i na njezine današnje potomke.

* * *

Španjolski onomastički sustav stabiliziran je u 15. stoljeću ujedinjavanjem feudalnih pokrajina i učvršćivanjem španjolskoga standardnog jezika. Taj je sustav prenesen i u

španjolska kolonizacijska područja u kojima je zavladao španjolski jezik kao u Čileu.

U tom onomastičkom sustavu najznačajnije su ove imensko-prezimenske formule:

a) *dvočlana,* od osobnog imena (*nombre de pila*) i prezimena (*nombre de apellido*): *Mario Fernández,*

b) *višečlana,* od nekoliko osobnih imena i prezimena: *Juan Miguel Fernández,*

c) *višečlana,* od nekoliko osobnih imena i nekoliko prezimena (*Juan Antonio Ruiz-Tagle).* Često se drugo prezime uvodi u imensku formulu s pomoću čestica *y, de* (katkad u kombinaciji sa članom: *de la, de los, de las, del*): *María Gómez del Castillo, Ibáñez del Campo, Ortega y Gasset, Fernández de las Casas* itd.

Španjolska prezimena po značenskom sadržaju pripadaju pretežito ovim skupinama:

a) *patronimska prezimena* . Tvore se od osobnih imena dočecima: *-az, -ez, -iz, -oz, -uz,* koji su izvedeni od latinskih riječi *filius* ili *prolis* sa značenjem *sin*: *Fernández* (sin Fernanda, zapravo njegov potomak). Takva prezimena odgovaraju hrvatskim patronimima na *–ić, -ović, -ević*: *Stipić* (= mladi Stipe, zapravo Stipin potomak), *Stjepović* (= sin Stjepe, tj. njegov potomak). Takvih patronimskih prezimena procentualno je kudikamo više u hrvatskim prezimenima nego u španjolskim;

b) *prezimena apalativnoga postanja*: *Calvo* (ćelav, plješiv, a odgovara hrvatskim Ćelić, Pleše), *Blanco* (bijel, a odgovara hrvatskima: *Bilan, Bilać* itd., *Viola* (ljubica, hrvatski *Violić* i sl.);

c) *prezimena po nazivima i zanimanjima*: *Herrera* (kovač), *Zapata* (cipelar), a odgovaraju sličnim hrvatskim prezimenima: *Kovač(ić), Sapunar, Stupar(ić), Zlatar* itd.;

d) *prezimena izvedena iz toponima ili zemljopisnih naziva*: *Díaz del Río, Sánchez del Campo, Ramírez de la Vega, Martínez del Mar/Delmarž* Takva su mnoga hrvatska prezimena: *Dubravčić,* (:dubrava), *Katunarić* (:katun), *Trevižan* (:Treviso) itd.

U te skupine uklapaju se mnoga hrvatska imena, od kojih većina (kako je vidljivo u knjizi) pripada patronimskoj skupini, a manjina toponimskoj skupini, koja je, naprotiv, u španjolskim prezimenima vrlo česta i ima vrlo dugu tradiciju već od 13. stoljeća iz doba jake feudalne rascjepkanosti posjeda po kojima su se prezivali njihovi vlasnici (usp. *Don Quijot de la Mancha,* iz Manče).

U čileanskoj su antroponimiji osobna imena različitog porijekla: grčka (Medea, Nicomedas), rimska (Rómulo), arapska (Fátima), germanska (Ricardo) *itd. No, to je u prvom redu* katolička populacija *i pretežan fond osobnih imena svetačkog je podrijetla, kao uostalom i u hrvatskom imenskom fondu. Upravo s toga hrvatska svetačka imena lako su se prilagođivala španjolskim imenskim likovima: Antun/Ante* – Antonio, *Mihovil/Miće* – Miguel, *Jakov/Jakša* – Santiago, *Ivan/Ive* – Juan, *Matija/ Mate* – Mateo, *imun/ ime* – Simón, *Josip/Joze* – José, *Nedija* – Dominga *itd.*

Prepoznatljivost hrvatskih osobnih imena ogleda se u prvom redu:

a) u hrvatskim narodnim imenima kao što su: *Mirko, Zlatko, Milan, Davor, Boris, Čedomil, Vladimir(o), Hvalimir, Radoslav, Radomiro, Milenko, Desanka, Vjera, Vesna, Mila, Tatiana, Zlatica,* a nose ih hrvatski potomci navedeni u ovoj knjizi;

b) u hrvatskim hipokoristicima (imena od milja): *Jerko* (:Jeronim), *Dinko* (:Dominik), *Dane* (Danijel), *Benko* (: Benedikt), *Srdjan* (: Sergius) itd.

Većina hrvatskih potomaka u Èileu nosi osobna imena koja porijeklom pripadaju skupinama koje smo naveli: *Hector, Nicolás, Tomás, Marcos, Alejandro, Andrés, Alfredo, Oscar, Hernán, Germán, Andrónico, Roque, Ramón* te tipičnim španjolskim likovima: *Miguel, Jorge, Juan, José, Santiago, Lorenzo, Esteban, Pablo, Pedro* itd., te *Anita, Natalia, Inés, Dolores, Margarita* itd.

Kako se u španjolskoj onomastičkoj formuli nahodi po nekoliko osobnih imena hrvatskih potomaka u Čileu nalazimo često hrvatsko i španjolsko ime: *Boris Nicolás, Boris Sergio, Darko Darío* itd., što je bio put postupne prilagodbe hrvatskih imena španjolskom onomastičkom repertoaru.

Hrvatska osobna imena prvih doseljenika, i u prvim naraštajima, još uvijek nose izrazit hrvatski biljeg i tako su zapisivana u ovoj knjizi. Raspadom zavičajnih zajednica i labavljenje veza s maticom, te mješanim brakovima i školovanjem na čileanskim učilištima blijede hrvatske jezične veze, a s njima i hrvatska osobna imena odlaze sve više u mijenu i sve postupnije u zaborav.

U španjolskom imenskom sustavu vrlo je prisutna tvorba hipokoristika. Oni se tvore dočecima: *-ito (-ita), -ico (-ica), -illo (illa): Juan > Juanito, Ana > Anita, Inés > Inesita, Andrés > Andresito itd.* Ako osobno ime svršava na *–s*, taj *–s* pridaje se hipokorističnom nastavku: *Carlos > Carlito.*

Vrlo su česta alternativna (supletivna) imena: *Francisco > Pancho, José > Pepé, Dolores > Lola* itd. Utjecaj čileanske (i uopće južnoameričke) hipokorističke tvorbe prodro je preko hrvatskih Čileanaca (i Južnoamerikanaca) u zavičajna mjesta hrvatskih iseljenika. Na Braču npr. bilježim ne tako rijetke imenske likove: *Mateito, Mateita, Franito, Petrito, Ines, Elena, Dolores, Margita > Rita, Elida, Rosita, Pancho, Pepito* te *don Mateo i don Pedro,* kao nadimke.

Hrvatski potomci davnih iseljenika u Čileu nadijevaju djeci, po čileanskom uzoru, po nekoliko imena, ali se dotična osoba potpisuje samo prvim imenom: *Juan Vladimiro Antonio Sapunar Navarro > Juan Sapunar Navarro.* Ta je imenska forma po svemu prilagođena španjolskoj imenskoj formuli.

U strukturu imenske formule uz osobna imena ulaze: *očevo prezime* (Pr 1) i *majčino prezime* (Pr 2). Katkad su ona, kao mnoga udvojena prezimena, povezana česticom *de, y: Díaz Eterovic y Herrera.*

U krsni list, i u sve službene spise, uz osobno ime upisuju se oba prezimena. Ako su primjerice, *José González Pérez* i njegova supruga *Elena Martínez Rosas* dobili sina koji se zove *Miguel,* uz njegovo će osobno ime biti prezimena: *González Martínez.* Kad se on oženi djevojkom *Luisom Gutiérrez Romero,* puno prezime njihove djece bit će *González Gutiérrez.*

Muško koljeno, dakle, čuva rodoslovno prezime, dok se u potomaka drugo (majčino) prezime gubi u ženskom koljenu. Tako primjerice : - *Marinovic Zlatar* u prvom koljenu postaje > *Marinovic Ivelic* u drugom, a > *Marinovic Kusanovic* u trećem koljenu.

Udajom žena legalno zadržava oba svoja djevojačka prezimena: *Margarita Domic Rakela.* Prema starom običaju, žena neslužbeno može na mjesto svog drugog prezimena staviti prezime muža (*Vodanovic*) kojeg piše sa prijedlogom *de: Margarita Domic de Vodanovic.* U praksi se ovo rijetko događa.

Nasljedovanje očeva i majčina prezimena omogućuje vrlo precizno identificiranje dotične osobe i praćenje slijeda njezina rodoslovlja. Udajom djevojke hrvatskih potomaka, njezino se djevojačko prezime čuva dvije generacije.

Budući da udvojena prezimena dobro identificiraju dotičnu osobu, i pružaju dodatne izvanjezične obavijesti, biva izlišna uporaba obiteljskih i osobnih nadimaka, koji su bili česti i obvezatni u neslužbenoj imenskoj formuli prvih naraštaja hrvatskih doseljenika, kako je to vidljivo u popisu bračkih iseljenika u knjizi *Iseljenici otoka Brača* (Bračkí zbornik XIII., Zagreb 1982, 295-428). Ta imenska kategorija u hrvatskih potomaka u Čileu danas je gotovo izvan uporabe. Prezimena se tako iskazuju jedinim pouzdanim svjedocima hrvatskog podrijetla njihovih prvih i današnjih roditelja.

* * * *

Čile, ta daleka zemlja koja je prije 120 godina primila prve hrvatske doseljenike, postala je njima i njihovim naraštajima druga domovina. Bili su to prvi kolonisti bez hrvatskog državljanstva u času napuštanja svojeg zavičaja. Desetljećima su bili sustavno

opijani jugoslavenskim duhom od tadašnjih jugoslavenskih emisara. U svojoj novoj domovini oni su ipak sačuvali hrvatsku svijest i vezu sa zavičajem svojih predaka. U drugom integracijskom procesu nova im je domovina postupno oduzimala dva bitna obilježja njihova nacionalnog identiteta: *jezik* i *osobno ime.* Jedini prepoznatljivi biljeg koji će im ostati trajno jest *hrvatsko prezime* kojim se današnji potomci davnih hrvatskih doseljenika ponose i po kojemu sve češće traže svoje korijene u staroj matici.

Ova knjiga pomaže im da ih pronađu.

Ova knjiga potiče sve nas da im pomognemo kako im ne bi presahli dotoci zavičajnih sokova iz zemlje njihovih predaka.

Ova knjiga ispunjava nas ponosom zbog takvih sunarodnjaka.

Akademik dr. Petar Šimunović

NOMBRES Y APELLIDOS DE LOS DESCENDIENTES

CROATAS EN CHILE

Una de las colonias de emigrantes croatas más numerosa y más compacta se encuentra en Chile. Allá los croatas viven y trabajan hace más de un siglo. En ese *país del fin del mundo*, viven 13 millones de habitantas; más de la mitad de ese número (60%) lo constituye, desde los fines del siglo XV, la población mestiza de inmigrantes españoles e indígenas, tribus indias, en general. Posteriormente, se les iban agregando otros: italianos, alemanes ingleses, árabes (mayormente palestinos). Todos ellos, junto con los españoles, que seguían inmigrando, forman el resto de la población. Con el correr del tiempo, los españoles, impusieron al país su lengua, su cultura y su civilización.

Los croatas llegaron demasiado tarde a todas las regiones del Nuevo Mundo, es decir, cuando las mejores tierras del territorio respectivo ya estaban colonizadas y ocupadas. Por eso, quedaban disponibles para ellos terrenos de menor calidad ya sea desde el punto de vista geográfico, climático o económico. A Chile vienen mayormente los dálmatas, especialmente de la isla de Brač. A aquel país de forma extremadamente alargada (6 mil kilometros), cuyo ancho alcanza tan solo unos 260 kms en promedio, orientado al Océano Pacífico y la Antártida, empieza a emigrar, a partir de los años 70 del siglo XIX, mucha gente de la isla de Brac. Los encontramos trabajando de ganaderos en las enstancias del sur, de pescadores en las mares de Magallanes, especialmente en Punta Arenas; igualmente, los vemos en el tórrido norte, en sus minas de salitre, particularmente, en la región de Antofagasta. Laboriosos y ahorrativos, iban acumulando bienes a costa de un trabajo duro, en condiciones difíciles y por un salario bajo; ayudaban a los suyos en la vieja Patria y mandaban a buscar a sus parientes. Gradualmente, estos salitreros, ganaderos, buscadores fracasados de oro, casadores y vendedores de cueros y pieles, pescadores en los mares helados, se transformaron en exitosos industriales, constructores navales, empresarios, hombres de negocios, prestigiosos y respetados a lo largo de ese país lejano.

En la primera decada del siglo XX croatas formaban uno de los cuatro grupos de inmigrantes más numerosos en Chile. Hoy, su número alcanza a unos 130.000 personas. Porcentualmente perdidos en un Chile que cuenta con 13 millones de habitantes, ellos, sin embargo, son fásilmente reconocibles y muy respetados. Su contribución al desarollo del país es enorme. En esta publicación se ha destacado: alrededor de 140 profesores universitarios, 17 miembros de distintas Academias del Instituto de Chile (institución que corresponde a la Academia croata de Ciencias y Artes), 117 destacados escritores, muchos políticos de gran prestigio, un gran número de científicos, periodistas, pintores, escultores, músicos, sacerdotes, campeones deportivos, ganadores de medallas olímpicas, titulares de muchos premios nacionales. ! El orgullo de de Chile y de Croacia! Dignos descendientes de los primeros inmigrantes, campesinos croatas, mayormente de la isla de Brač, que llegaron a Chile con las manos vacías. Un buen número de ellos, casi iletrados.

*

Perdidos en aquellas lejanías, una vez cortado *el cordón umbilical* que les unía a la vieja Patria, sin una pizca de cariño para el Estado que abandonaron y que, por demás, no consideraron suyo, sin que nadie les hubiese inculcado del amor por la patria, los inmigrantes croatas se agrupaban entre sí de acuerdo con la región de la cual provenían. Llegaron desde Imperios y Reinos distintos (Austria, Turquía, Yugoslavia). Nadie los enseñó a distinguir entre el estado que abandonaron, y la patria verdadera. Nadie les infundió el amor por Croacia, el cariño por su lengua, el orgullo

de pertenecer a la nación croata. Al contrario, servían a muchas políticas anticroatas. Los llamaban austríacos, italianos, autonomistas dálmatas, yugoslavos. Entre sí se dividían en croatas, dálmatas, austríacos, eslavos, o formaban grupos aún más estrechamente regionalistas. Embajadores, cónsules y otros emisarios de Yugoslavia, estado que, en 1918, apsorbió su vieja patria, neutralizaron, durante 70 años, su sentido croata y les imponían el yugoslavismo. Impusieron a los nombres de sus instituciones nacionales y regionales los atributos yugoslavos, en sus edificios flameaba la bandera yugoslava, a sus publicaciones daban ese mismo nombre y, logicamente, les forzaban en ellas los contenidos yugoslavistas. Precisamente, por eso, sorprende que hayan conservado el sentido de su pertenencia a las raices croatas, si bien quedaron algunas cicatrices.

La mayoría de los inmigrantes de otras nacionalidades, que llegaban a Chile, provenían de Estados nacionales propios cuyos gobiernos se preocupaban por ellos en mayor o menor medida. Los croatas no tuvieron esa suerte. Cultivaban sus dialectos que se perdían de una generación en otra, igual como se perdían, rápida e irreversiblemente, las formas de su vida patriarcal. Paralelamente, se integraban a la esfera cultural hispánica que imperó en Chile.

* *

Los nombres de pila y los apellidos que los inmigrantes croatas trajeron consigo, comenzaron a adaptarse, ya desde las primeras generaciones, al sistema onomástico hispano. Conviene subrayar que muchos croatas llegaron al Nuevo Mundo trayendo en sus nombres y apellidos adaptaciones administrativo-ortográficas austríacas e italianas. Muchas de estas fueron introducidas en los documentos oficiales de la administración chilena, motivo por el cual conservaron esa forma ortográfica legal hasta ahora. Otros insistieron en la forma original de sus apellidos. Los croatas que llegaron posteriormente tildaban burlonamente de *ceache* a los que , de acuerdo con el uso austríaco, reemplazaron la desinencia *–ić* por *–ich* al final de su apellido porque, de esta manera, pretendían esconder su verdadero orígen étnico que se revelaba precisamente en el apellido, expreción más íntima de la nacionalidad.

La resistencia croata a la política austríaca en Croacia, la lucha de los dálmatas, en el curso del siglo XIX y a comienzos del siglo XX, para integrar su región al resto de Croacia (que conducían Andrija Dorotić, Gajo Bulat y otros), tuvo también su resonancia entre los croatas en Chile, especialmente, entre los de Brač que se asentaron en Punta Arenas, donde cada vez hubo mayor cantidad de nombres en *–ić*, terminación escrita, generalmente, sin tilde, ya que el alfabeto español no conoce ese signo y, consecuentemente, las máquinas de escribir y las imprentas no lo tienen. Por eso, la forma en *-ic* (sin tilde) identifica hoy a los croatas en Chile y, a pesar de las normas ortoépicas y ortográficas españolas, la buena parte de los chilenos sabe que esa terminación debe leerse aproximadamende como *–ich* español. Algunos apellidos, que fueron italianizados anteriormente, conservaron, esa modalidad (*Cicarelli)*, mientras que el apellido croatizado *Škarpa* retornó a su forma italiana *Scarpa.*

Los nombres y apellidos croatas, perdieron los grafemas croatas *č, ć, š, ž, đ,* porque en español no existen, y adaptaron, en general, la pronunciación croata al sistema gráfico español. El grafema *h,* al cual en español no correpsonde ningún sonido y tiene valor exclusivamente ortográfico, desaparece por completo en algunos apellidos croatas (*Arzic* en vez de *Hržić*). En otros casos se privilegió la pronunciación original en perjuicio de la ortografía (por ej. el apellido croata *Žuhović* lo transformaron en *Zujovic*). Los que conservan este consonante corren el peligro de que su apellido sea pronunciado incorrectamente (po ej. *Mihovilovic* se pronuncia *Miovilovich).* El grafema *c,* escrito así, se pronucia como *k* o *s,* dependiendo de si se encuentra delante de las vocales anteriores o posteriores. El grafema *j* se pronuncia como *h* en croata. Por ejemplo, el apellido *Jurač*, originario de Brač, algunas familias que lo

llevan lo escriben con *Y* (*Yurac*) para conservar la pronunciación original. Mientras tanto, el apellido *Poduje*, originario de Vis, conservado en esta forma, se pronuncia *Poduhe* en español.

El español es una de las lenguas europeas más eufónicas (una proporción alta de vocales en comparación con consonantes). Por eso, en los apellidos croatas se producen frecuentes rupturas de los grupos consonánticos, especialmente si entre las consonantes se encuentra la llamada *r* vocálica. Es decir, los apellidos originales croatas se adaptan a la pronunciación española, por ej.: *Karstulovic (:Krstulović), Versalovic (:Vrsalović), Skarmeta (: Škrmeta),* el ya mencionado *Arzic (: Hržić),* etc.

En general, en lo que se refiere a la adaptación de los apellidos al sistema ortoépico y ortográfico español, hubo dos tendencias, la primera: conservar la pronunciación original y para ello sacrificar la ortografía, la segunda, conservar la ortografía original (en cuanto eso era posible, debido a la carencia en español de nuestros signos específicos – especialmente respecto a las consonantes palatales), con el riesgo evidente de perjudicar la pronunciación. Esta última tendencia prevaleció actualmente casi por completo, por motivos legales obvios.

Las familias originarias de Brač, de las cuales muchas tenían el mismo apellido, se mantenían unidas después de la inmigración, lo que les permitió que las desfiguraciones fueran considerablemente menores respecto a los apellidos de familias aisladas que no tenían una base tan firme para su estabilidad.

* *

Los nombres de pila croatas se conservan gráficamente bien tratandose de portadores de las primeras generaciones, los de sus descendientes, nacidos en Chile, se hispanizan cada vez más.

Los nombres de pila croatas hispanizados se encuentran muy frecuentemente en los matrimonios mixtos, es decir, en los cuales sólo uno de los cónyuge es de orígen croata.

Los nombres y apellidos croatas se integran cada vez más al sistema onomástico español, pero esta integracion no es completa respecto al modelo onomástico español, ni es universal respecto a la población croata y sus descendientes actuales a lo largo de Chile. (Actualmente, es bastante frecuente que chilenos de origen croata, incluso de tercera y cuarta generaciónes, buscan nombres croatas para sus hijos e hijas. Igualmente, no es raro encontrarlos entre los chilenos que no tienen origen croata).

* * *

El sistema onomástico español se estabilizó en el siglo XV al unificarse las regiones feudales y al afirmarse la lengua española estandar. Ese sistema fue traspasado también a las colonias españolas, es decir, aquellas donde se impusó la civilización española, como es el caso de Chile.

Dicho sistema onomástico se destaca por las siguientes fórmulas, relativas a los nombres y apellidos:

a) Bimembres: nombre de pila más el apellido: *Mario Fernández;*

b) Polimembres: varios nombres de pila más el apellido: *Juan Miguel Fernández;*

c) Polimembres: uno o varios nombres de pila más el apellido compuesto de dos o más palabras: *Juan Antonio Ruiz-Tagle.* A menudo la segunda parte del apellido compuesto se introduce por la conjunción *y* o la preposición *de (del* combinada con el artículo *el*). Así, por ejemplo, tenemos los apellidos: *Gómez del Castillo, Ibáñez del Campo, Ortega y Gasset, Fernández de las Casas,* etc. (En todas las fórmulas indicadas debe agregarse, además, el apellido de la madre, de lo cual se hablará más adelante).

Los apellidos españoles pertenecen semánticamente a los siguientes grupos:

a) *Apellidos patronímicos.* Se forman a partir de los nombres de pila con las decinencias: *-az, -z, -iz, -oz, -uz,* que se derivan de las palabras latinas *filius* o *prolis* con el significado *<hijo>*: *Fernández* (hijo de *Fernando,* en realidad, su descendiente); *Estebáñez* (hijo de *Esteban,* es decir, su descendiente). Dichos apellidos corresponden a los patronímicos croatas en *–ić, -ović, -ević*: *Stipić* (joven *Stipe*, en realidad, descendiente de *Stipe*), *Stjepović* (hijo de *Stjepo*, es decir, su descendiente). Los apellidos patronímicos de este tipo son, porcentualmente mucho más comunes en croata que en español.

b) *Apellidos de origen apelativo: Calvo* - corresponde a los apellidos croatas: *Ćelić, Pleše; Blanco* – corresponde a los apellidos croatas: *Bilan, Bilač,* etc.

c) *Apellidos que indican profesiones*: *Herrera, Zapata,* corresponden a los apellidos similares croatas: *Kovač, Kovačić, Sapunar, Zlatar, Stupar, Stuparić,* etc.

d) *Apellidos derivados de topónimos o conceptos geográficos*: *Díaz del Río, de la Vega, del Mar, Delmar.* A estos corresponden muchos apellidos croatas: *Dubravčić (*dubrava*), Katunarić* (katun*), Trevižan* (Treviso).

En lo que se refiere a los apellidos croatas, el grupo más representado es, sin duda, el patronímico. El toponímico es menos usual. Este, sin embargo, es muy frecuente en los apellidos españoles y tiene una tradición muy antigua, se remonta al siglo XIII, época de la fragmentación feudal, cuando los señores feudales llevaban nombres de sus dominios (cfr. *Don Quijote de la Mancha*).

En la antroponimia chilena los nombres de pila son de origen distinto: *griego (Medea, Nicomedes), romano (Rómulo), árabe (Fátima), germánico (Ricardo),* etc. Pero, la población es antes que nada católica y el fondo de los nombres de pila se refiere preferentemente a los santos, lo que sucede, por demás, también con los nombres croatas. Precisamente, por ello, este tipo de nombres se adapta fácilmente a las formas españolas: *Antun/Ante > Antonio, Mihovil/Miće > Miguel, Jakov/Jakša > Santiago, Ivan/Ive > Juan, Matija/Mate >Mateo, Šimun/Šime > Simón, Josip/ Joze > José, Ivana/Ivanka > Juana, Nedija/Neda > Dominga,* etc.

Los nombres de pila croatas se observan en primer lugar:

a) en los nombres nacionales croatas, tales como: *Mirko, Zlatko, Milan, Davor, Boris edomil, Vladimir(o), Hvalimir, Radoslav, Radomir, Milenko, Desanka, Olga, Vjera, Vesna, Mila, Tatiana, Zlatica.* Los llevan personalidades destacadas de descendiencia croata en, incluidas en esta publicación;

b) en los hipocorísticos (nombres de cariño) croatas: *Jerko (Jerónimo), Dinko (Domingo), Dane (Daniel), Benko (Benedikto), Srdjan (Sergio),* etc.

La gran mayoría de los descendientes croatas en Chile lleva nombres de pila pertenecientes, por su origen, a los grupos ya indicados: *Hector, Tomás, Marcos, Alejandro, Alfredo, Oscar, Hernán, Germán, Andrónico, Roque, Ramón* y las formas típicas españolas: *Miguel, Jorge, Juan, José, Santiago, Lorenzo, Esteban, Pablo, Pedro; Anita, Natalia, Inés, Dolores, Margarita, etc.*

Puesto que una persona lleva generalmente, de acuerdo con la formula onomástica española, dos o más nombres de pila, encontramos en Chile descendientes croatas que combinan nombres español y croata: *Boris Nicolás, Boris Sergio, Darko Darío,* etc.

Este fue el camino de una gradual adaptación de los nombres croatas al repertorio onomástico español.

Los nombres de pila de los primeros inmigrantes, y de las primeras generaciones, conservan el caracter expresamente croata y así fueron transcritos en este libro. La disolución de las comunidades regionales, el debilitamiento de contactos con la Madre Patria, como también los matrimonios mixtos y estudios en las escuelas chilenas, contribuyeron a que lanquidecieran los lazos linguísticos con el país de origen. Con

ello también los nombres de pila croatas sufren cada vez mayores alteraciones y pasan gradualmente al olvido. Como ya hemos mencionado, esta tendencia se está revirtiendo actualmente. Los matrimonios jovenes de origen croata buscan para sus descendientes nombres de sus ancestros.

En el sistema onomástico español (especialmente en Chile) está muy presenta la formación de diminutivos. Se forman con las desinencias: -ito, -ita, -ico, - ica, illo, illa*:* Juan > Juanito, Ana > Anita, Inés > Inesita, Andrés > Andresito. *Si el nombre termina en* –s, *la desinencia se intercala (en masculinos) entre la radical y la terminación* –s*:* Carlos > Carlitos.

Son muy comunes los nombres alternativos (suplementarios): Francisco > Pancho, José > Pepe, Dolores > Lola, *etc. La influencia de los diminutivos chilenos (y en general, sudamericanos) penetró por medio de los inmigrantes croatas de Chile (y sudamericanos) en los pueblos de donde estos provienían. En la isla de Brač, he podido anotar frecuentes formas onomásticas sudamericanas:* Mateito – Mateita, Fanito – Fanita, Petrito, Inés, Elena, Dolores, Margita, Rita, Eliana, Rosita, Rosana, Pančo, Pepito, *igualmente:* don Mateo, don Pedro, *como sobrenombres.*

Los descendientes de los antiguos inmigrantes croatas en Chile les dan a sus hijos varios nombres, de acuerdo con el ejemplo chileno, pero sus titulares emplean en su firma solo el primero de ellos: Juan Vladimiro Antonio Sapunar Navarro > Juan Sapunar Navarro. *Esta fórmula onomástica se adaptó por completo a la formula onomástica española.*

En la estructura de la fórmula onomástica legal española, junto con el nombre de pilla, entran: el apellido del padre *(primer apellido) y* el apellido de la madre *(segundo apellido). En todos los documentos oficiales deben figurar obligatoarmente los dos apellidos. Si, por ejemplo, el señor* José González Pérez *y su conyuge* Elena Martínez Rosas *tienen un hijo cuyo nombre de pila es* Miguel, *su nombre oficial completo será:* Miguel González Martínez. *Cuando él se casa con* Luisa Gutiérrez Romero, *el apellido completo de sus hijos será:* González Gutiérrez. *Por lo tanto, el apellido completo de la madre se pierde en la tercera gereración. Por ejemplo, los hijos del señor* Martinovic Zlatar *casado con una* Ivelic Vrsalovic *llevarán los apellidos* Martinovic Ivelic, *perdiéndose de tal modo los apellidos de ambas abuelas* Zlatar *y* Vrsalovic.

Al contraer matrimonio, una mujer conserva legalmente sus dos apellidos de soltera. No obstante existe una antigua costumbre (que por supuesto, no tiene valor legal), según la cual la mujer puede usar el apellidos de su marido anteponiéndole la preposición de*:* Margarita de Domic *o* Margarita de Domic Rakela.

Puesto que los apellidos dobles identifican bien a una persona y ofrecen informacón adicional extralinguística, se hace innecesario el uso de sobrenombres familiares y personales, que eran frecuentes y obligatorios en la fórmula onomástica extraoficial de las primeras generaciones de los inmigrantes croatas, según se puede observar en el listado publicado en el libro Iseljenici otoka Brača *(Emigrantes de la isla de Brač), Brački zbornik XIII, Zagreb 1982, págs. 295-428). Esta categoría onomástica de los descendientes croatas en Chile hoy se encuentra casi extinguida. Los apellidos funcionan, de este modo, como el único testimonio fidedingno del origen croata de sus primeros y actuales portadores.*

* * * *

Chile, ese país lejano que recibiera, hace 120 años, a los primeros inmigrantes croata, se convirtió para ellos y para sus futuras generaciones en su segunda patria. Aquellos primeros colonos no provenían, en el momento de abandonar su terruño natal, de un Estado croata soberano y, consecuentemente, no contaban con la ciudadanía croata. Durante decenios se les embriagaba con el espíritu yugoslavista por parte de emisarios yugoslavos de esas épocas. En su nueva patria ellos, de todos

modos, conservaron la conciencia croata y mantuvieron contactos con la patria de sus ascendientes. En el largo proceso de integración a su nueva patria , esta les iba restando gradualmente dos características esenciales de su identidad nacional: la lengua y el nombre. La única marca de identificación que les va a quedar permanentemente es el apellido croata, con el cual los actuales descendientes de aquellos lejanos inmigrantes se enorgullecen y mediante el cual, cada vez más frecuentemente, buscan sus raíces en la vieja patria.

La presente publicación les ayudará para que las encuentren. Estimulará también a todos nosotros para que les ayudemos a mantener fluida la corriente de la sabia vernácula que aún mana desde la patria de sus padres.

Además, este libro, nos colamará de orgullo al conocer mejor a estos nuestros connaciales.

Académico dr. Petar Šimunović

Porvenir

Antofagasta, Pabellón croata

Punta Arenas

Čile se nalazi na jugozapadu Južne Amerike, juþno od ekvatora. Površina mu jei 741.767 km², dok čileanski teritorij Antartike iznosi 1,991.767 km². Pod čileanskom jurisdikcijom su i Uskršnji otoci u Tihom oceanu udaljeni 3.500 km. Čile je prepoznatljiv prema svom neobičnom, izduženom obliku čiji je kontinentalni dio od sjevera prema jugu dug oko 6.000 km, a širok u prosjeku svega 260 km. Prolazi kroz nekoliko klimatskih područja, od suptropskog, mediteranskog do subpolarnog i polarnog. Čile graniči s Argentinom i Bolivijom na istoku, Peruom na sjeveru, a na istoku ga oplakuje Tihi ocean. Najviši vrh planinskog lanca *Cordilleras de los Andes*, koji Čile dijeli od Argentine, je Aconcagua (7.040 m).

Čile je otkrio Hernando de Magallanes 1520. godine, a nezavisnost od Španjolske stekao je 1810. godine.

Glavni grad je Santiago. U njemu živi oko 6 milijuna žitelja od 14 milijuna Čileanaca. Drugi veći gradovi su Valparaíso, Vina del Mar po 3000 žitelja, Antofagasta (200.000), Iquique (160.000), Arica (150.000) Punta Arenas (120.000), La Serena (100.000). U Porveniru na otoku Ognjena zemlja, staroj postojbini hrvatskih doseljenika danas živi 6.500 žitelja. Stanovništvo Čilea čine mješanci (60%) europskih (uglavnom španjolskih) doseljenika i indijanskog autohtonog stanovništva koje čini 10% ukupne populacije. Ostatak od 30% su Europljani (panjolci, Nijemci, Talijani, Englezi), te Arapi (Palestinci) i Židovi. Među njima je preko 130.000 uglavnom potomaka Hrvata, čiji su se preci počeli masovnije doseljavati sedamdesetih godina XIX. stoljeća. Prema brojnosti zauzimaju četvrto mjesto mešu doseljenicima. Doseljenika iz drugih balkanskih država gotovo da i nema. Stanovništvo je većinom rimokatoličke vjeroispovijesti. Službeni jezik je španjolski. Novac peso. Dan nezavisnosti slavi se 18. rujna.

Politički poredak: parlamentarna demokracija. Parlament Čilea nalazi se u gradu Valparaísu.

Čile je poznat u svijetu po nalazištima bakra (drugi svjetski izvoznik, najveći rudnik površinskog iskopa bakra, Chuquicamata kod Antofagaste), željeza, srebra i zlata (godišnja proizvodnja 36 tona). Jedan je od najvećih izvoznika ribljeg brašna, voća i vina. U prošlosti je bio poznat po proizvodnji prirodnog biljnog gnojiva kod nas poznatog kao *čilska salitra.*

Površinski rudokopi salitre na sjeveru zemlje zapošljavali su krajem XIX. i početkom XX. stoljeća desetine tisuća hrvatskih useljenika, a neki od njih su postali vlasnici desetina rudnika i tvornica salitre (često im dajući i hrvatska imena) i drugih dobara vezanih za ovu industrijsku granu. Danas se Hrvati i njihovi potomci uglavnom bave trgovinom te stručnim zanimanjima (liječnici, inženjeri, odvjetnici). Prema izvršenim anketama, 1990. godine

(autor ove knjige), na čileanskim sveučilištima djelovalo je oko 140 profesora i predavača, tri rektora, nekoliko dekana, 17 akademika, oko 80 novinara je hrvatskog porijekla. Mešu čileanskim piscima susrećemo oko 70 živućih stvaralaca hrvatskog imena i petnaestak svećenika i časnih sestara te dva biskupa. Mnogi Hrvati, kao športaši osvajaju prva mjesta na Olimpijadama i svjetskim nadmetanjima u dresu svoje nove domovine Čilea, dok košarkaške ekipe *Sokola* iz Antofagaste i Punta Arenasa odavno slave pobjede na nacionalnom nivou. U političkom životu zemlje Hrvati su prisutni u najužim rukovodstvima nekoliko vodećih političkih partija, a desetak ih djeluje u Parlamentu kao senatori i zastupnici. Dva Hrvata su bila kandidati za predsjednika Republike. U gotovo svim vladama poslije II. svjetskog rata bio je poneki ministar hrvatskog porijekla, što je slučaj i danas. Prvi konzulat Čilea u Zagrebu otvoren je 1922. na Zrinjevcu br. 17, a njim je rukovodio naš iseljenik iz Antofagaste, J. Matulić rodom iz Pučišća. Značajan broj hrvatskih sinova i unuka odavno se nalaze na jajvišim mjestima u diplomatskoj službi. Desetak Hrvata su dobitnici najvećeg nacionalnog priznanja koje se dodjeljuje zaslužnim pojedincima. Organizirani su u društva uzajamne pomoći (od 1891), kulturne institute, športske klubove (Hrvatski sokol, 1912), vatrogasna društva (1874), folklorna i tamburaška društva od 1904, itd. Od 1902 izdaju novine od kojih još djeluje mjesečnik *Male novine* u Punta Arenasu (1905), a od novijeg datuma *Tamo daleko* u Santiagu. Od pedesetih godina postoje i radio satovi. U Punta Arenasu, učiteljice iz Hrvatske podučavaju u školi *República Croacia*. U većini naseobina na mjesnom groblju su sagrašeni mauzoleji naseobine, gdje su Hrvati prve generacije našli svoj mir.
Najveći broj Hrvata je s otoka Brača (85%), te sa Visa, Hvara, okolice Dubrovnika, omiškog kraja i Hrvatskog primorja. Najpoznatije naseobine su Punta Arenas, Antofagasta i Santiago, potom Concepción, Valparaíso, La Serena, Ovalle, Vallenar y Calama.
Sve generacije Hrvata u Čileu imaju vrlo visoku svijest o pripadnosti svojim hrvatskim korijenima. U agresiji na Republiku Hrvatsku 1991. izrazili su punu podršku hrvatskom narodu i novoj hrvatskoj vlasti. To je hrvatska naseobina koja zna voliti novu, i ne zaboraviti staru domovinu.

SANTIAGO

Santiago je glavni grad Republike Čile, središte političkog, gospodarskog i kulturnog života zemlje. Ima oko 6 milijuna žitelja mešu kojima je, sa širom okolicom, i šezdesetak tisuća hrvatskih potomaka. Grad se nalazi u središnjem dijelu zemlje u području ugodne, mediteranske klime, tik uz planinski lanac Anda. Poznat je po neugodnom smogu, koji ga dovodi u sam vrh svjetske ljestvice kontaminiranih megalopolisa. Od najbližih luka i turističkih oceanskih središta (Valparaíso i Vina del Mar), udaljen je 120 km. Kroz grad protječe rijeka Mapocho, planinska nestašna brzica koja zimi, u kolovozu, s gomilama kamenja donosi i probleme gradskim ocima. U obližnjim Andama, na svega sat vremena vožnje automobilom stiže se na svjetski poznate skijaške terene na kojima se okuplja svjetska elita. Među brojnim vlasnicima luksuznih apartmana, hotela, igračnica, bazena, naći ćete i vlasnike hrvatskih potomaka. Santiago je utemeljio španjolski vojskovođa Pedro de Valdivija u vrijeme osvajanja ovih prostora, 1541. godine. Ime je dobio po apostolu Jakovu. Tako je i svaki naš doseljeni Jakov postao Santiago. Da se nebiste zabunili i otišli u neki drugi sv. Jakov, ovaj naš se službeno naziva Santiago de Chile. U gradu ima 36 ulica i trgova našeg imena (od *Strik Mate* do *Preradovica, Dubrovnika, Karlovca, Baburizze*), a uspomene na indijance sačuvale su se u nazivima gradskih četvrti, avenija, ulica, spomenika. Tako se avenija u kojoj se nalazi velebni *Hrvatski stadion* naziva Avenida Vitacura, a *shooping centar* sagrađen na zemljištu našeg Luke Stjepovića, naziva se *Arauco*. Kao i drugi latinskoamerički gradovi i Santiago je grad luksuza i siromaštva,

nemilosrdni sraz američkog blještavila i daščara. U njemu su donedavno završavali svi svjetski putovi: i avioni i argentinski kamioni i brodovi Croacia Lines-a. Danas avionske linije idu dalje, preko Uskršnjeg otoka, Oceanije, sve do Australije i dalje. Nacionalna knjižnica, smještena je u središtu grada, čuva skoro sve primjerke hrvatskog doseljeničkog novinstva iz cijele zemlje, od 1902. naovamo. Oko 14.000 požutjelih stranica prenose nam svakodnevicu naših ljudi od njihova doseljavanja. Skoro su netaknute! Santiago je inače najmlaša hrvatska naseobina. Tu se Hrvati doseljavaju tek tridesetih godina. Preseljavaju se sa dalekog sjevera zemlje, sa ugaslih tvorničkih pogona za proizvodnju čuvene salitre koju je u zaborav otjeralo umjetno biljno gnojivo. Unutrašnja migracijska kretanja prema Santiagu dolazila su također, iz dalekoga juga kada su iluzije o zlatu prepustile mjesto konkretnim zanimanjima. Djeca Hrvata, odrasla na *estancijama* Ognjene zemlje i uz očevu butigu u Punta Arenasu, školovala su se u Santiagu i tamo ostajala, jer je među njima bilo toliko liječnika, profesora, pravnika, umjetnika, da ih nerazvijeni rodni kraj nije sve mogao primiti. Mnogi roditelji, došli su za njima i u Santiagu ostali zauvijek. Pored svojih društava, športskih klubova, staračkog doma, Hrvati su podiglii mauzolej. U blizini Hrvatskog stadiona nalazi se i škola imenom *Dalmacija.*

Hrvati su vrlo ugledna naseobina, o čemu govore i njihovi životopisi koji su pred vama. Pored njih ćete biti ugledan gospodin i Europljanin, jer i njih drugi oduvijek zovu *Europeos.* Ako to već niste kod kuće, zašto ne biste otputovali po našoj zimi, u njihovo ljeto, i bili to u Čileu. Do tamo se putuje oko 25 sati.

(D.M.P.)

Santiago

CROACIA EN BREVE

Los numerosos cambios históricos en la siempre inquieta frontera entre el Imperio Romano Oriental y el Occidental, en el linde de la ortodóxia y el catolicismo, el islam y el cristianismo, junto con laseternas migraciones, han condicionado la actual forma de la República de Croacia, forma que consta de los estrechas y alargadas zonas (la adriática y panonia), unidas por una zona central algo más extensa. Al oeste confina con Eslovenia, mientras que al este están Serbia, Bosnia y Herzegovina. Al norte los ríos. Mura y Drava la separan de Hungría y, al sur, el Mar Adriático de Italia.

El áreaa llana de Panonia, jaspeada en ciertos lugares de bajas coronas montañosas, está situada entre los ríos Sava y Drava, limitandola a oeste los últimos ramales de los Alpes. En la zona central y adriática están situados los Alpes Dináricos, con sus montañas pedregosas. Entre estas montañas y cordilleras se han formado llanos y valles con numerosas características de relieve cárstico.

Croacia se encuentra en dos regiones climáticas: la mediterránea y la continental. Son separados por la cordillera de la costa. Después de la española, la costa croata es la región de más insolación en Europa (2500-2700 horas de sol por año); en enero la temperatura media del aire es superior de 5° C y en julio no sobrepasa el 24. La temperatura promedia del mar: 25-27° C. Croacia es el país del turismo, agricultura y de la industria.

Croacia se extiende sobre 56.538 kms^2 de tierra firme y la superficie del mar es 31.900 kms^2. La línea del litoral mide 5.740 kms. Hay 1.185 islas. Superficie de las islas más grandes: Krk (410 kms^2), Cres (404 kms^2), Brac (394 kms^2) y Hvar (299 kms^2). Según el último censo de 1991, en Croacia viven 4,8 millones de habitantes. Un 78,1% de esos habitantes son croatas, con un 76,5% de católicos. Otras religiones: ortodoxa, islámica, hebráica, reformada, etc. El croata es el idioma oficial; se escribe en alfabeto latino. El estilo de vida en el norte del país es el centroeuropeo, mientras que el sur es el mediterráneo.

La capital de Croacia es Zagreb (1 millón de habitantes), el centro comercial, cultural y universitario. Otros importantes ciudades son: Split (207.000), Rijeka (206.000), Osijek (165.000), Zadar (137.000), Slavonski Brod (114.000). La isla de Braè, en total tiene 13.000 habitantes.

Si bien Croacia fue principado y reinado independientes desde el siglo IX al XII, la actual República de Croacia es uno de los más jóvenes países europeos cuya Constitución fue aprobada por el Parlamento Croata el 22 de diciembre de 1990.

El reconocimiento internacional de Croacia y su admisión en la ONU el 15 de enero de 1992, han marcado el fin de una importantísima etapa, un período de creación y consolidación de este país desde el marco de las relaciones europeas y mundiales.

Después del desmoronamiento del régimen comunsita, los ciudadanos de Croacia votaron en primavera 1990 a favor de la democracia parlamentaria. El sistema político de Croacia está basado en el respeto a los derechos humanos, el estado de derecho, la igualdad nacional, la inviolabilidad de la propiedad, la empresa privada, el mercado libre, la justicia social y el pluralismo. El sistema judicial está acorde con la legislacion moderna europea. Un país de ricos recursos naturales, que basa su futuro económico el los servicios en la alta tecnología. Croacia está orientada al mar, sobre todo al turismo, la náutica y la construcción naval, que son sus prioridades.

La moneda oficial es la kuna (KN).

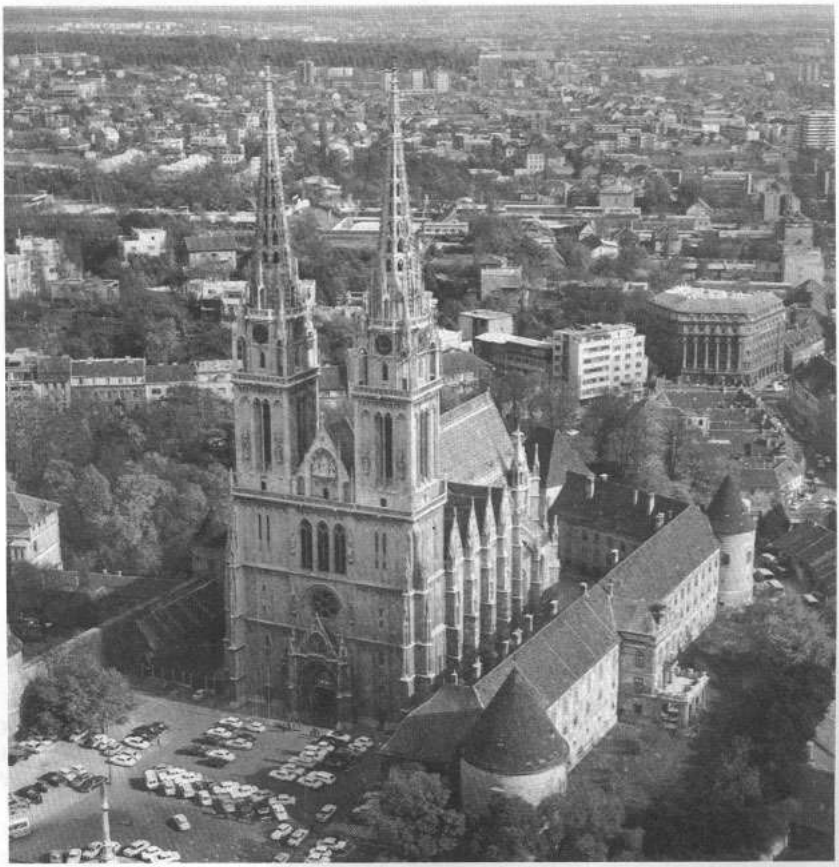
Z A G R E B

Zagreb es la capital de la República de Croacia, la ciudad más grande del país y el centro político, administrativo, económico y cultural.

Desde épocas.. prehistóricas Zagreb es el cruce de los caminos europeos, el punto por el

cual pasan hoy autopistas, vías.. ferroviárias y el tráfico.. aéreo del Occidende hacia.. el Oriente Cercano. y del Norte Europeo hacia el Sur del Continente. Comparando con las distáncias.. chilenas, la ciudad está muy cerca de las capitales europeos de tal manera que los ciudadanos de Zagreb diariamente se van y vulven por tierra en un solo día de compras y visitas turísticas o de los viajes de negocios de Austria, Italia, Hungría, Eslovenia. También, Zagreb es una destinación atractiva para sus vecinos de los países mencionados. Por sus caracteristicas urbanas y su tradición cultural, Zagreb es la ciudad europea, situada en la Europa central. Casi en ciudad misma está el centro turístico famoso – la pintoresca y boscosa montaña Medvednica (1.100m). Por la ciudad pasa el río Sava cuyos puentes comunican entre la parte antigua y nueva de la ciudad.En 1994 Zagreb celebró su aniversario. Hace 900 años de los tiempos remotos cuando se levantaron dos ciudades en las colinas vecinas: Kaptol, centro espiritual y Gradec, colonia de artesanos y comerciantes. E, 1094 Kaptol estuvo proclamado obispado y en esta oportunidad se había mencionado por primera vez el nombre de Zagreb. Sin embargo, la región de la ciudad actual estuvo poblada desde la edad neolítica.En su proximidad, existían las dos mayores poblaciones ilíricas, de las cuales una (Andautonia), en la época de los romanos fue elevada a nivel de municipio.

El año 1242 es muy significativo para la ciudad por la entrega a Gradec de famosa carta llamada "Bula Dorada" del Rey Bela IV . Se trata de la proclamación de la ciudad libre y real.., privilegio de mayor autonomía y derecho de propiedad. En 1557 Zagreb se convirtió en la capital de Croacia. Otras fechas importantes incluyen la fundación del Liceo de Zagreb en 1606, la Universidad de Zagreb en 1669. Desde el año 1862 Zagreb

Zagreb

está conectado con el resto de Europa por la red ferroviaria; la Academia Croata de Ciencias y Artes, la primera en estos meridianos, fue fundada en el año 1866. El fundador fue el obispo ilustre de Đakovo, Josip Juraj Strossmayer (1815-1905), persona que tiene grandes méritos para la promoción de las ciencias, literaturas y artes en Croacia. A proposito de la fundación de la Sociedad Croata de Beneficencia de Punta Arenas en 1900 la directiva de la nueva sociedad croata propuso el nombramiento de socio fundador honorario a obispo Josip Juraj Strossmayer quien había recibido complacidamente el honroso nombramiento traducido en un notable autógrafo, escrito con recios rasgos de su puño y letras, y que se expone, todavía en los salones de la Sociedad croata de Beneficencia en Punta Arenas.

En los últimos cien años Zagreb tuvo un papel clave en la vida cultural nacional de Croacia. Se encuentran las instituciones más importantes de la cultura nacional, de las artes y las ciencias: el Teatro Nacional Croata (1895), Archivo de Croacia, Instituto Lexicográfico croata *Miroslav Krle a,* Instituto de investigaciones científicas *Ruđer Boskovic*, etc. Desde 1989 la Bibliotesa Nacional y Universitaria conserva alrededor de 14.000 páginas de periódicos editados por la colonia croata en Chile en el período 1902-1968. Se trata de un valiosisimo material histórico encontrado en la Biblioteca Nacional de Chile y clasificado por el autor de este libro. Un grupo de los descendientes croatas en Chile, junto con las instituciones croatas de Magallanes han cooperado en la microfilmación de la colección entera en dos cópias regaladas a cada una de las bibliotecas, croata y chilena. El tesoro nacional, las obras del arte y los documentos histórico-culturales se conservan en los museos de Zagreb (18) y se exponen en las galerías de la ciudad.

La plaza céntrica de la ciudad es la Plaza del ban Jelacic donde se encuentra la statua ecuestre de Josip Jelacic ban (virrey) del Reino triple de Dalmacia, Croacia y Eslavonia,

Brač, Nerežišća, kuće Harašića i Krstulovića
Brac, Nerezisca, las casas de los Harasic y los Krstulovic

nombrado el 23 de Marzo de 1848 (Vease los escudos mencionados en el Quiosco de Orquesta en la Plaza Colón, esquina calle Prat de Antofagasta, regalo de la colonia croata a Chile). La estatua de ban fue restituida en 1990.
El primer Consulado de la República de Chile en Zagreb, cuyo Cónsul durante diez años fue Jorge Matulic Zorinov de Antofagasta, fue inaugurado en 1922 en la Plaza Zrinjevac nº 17. La Embajada de Chile en Croacia está localizada en calle Raèki.
En Zagreb reside un gran número de dálmatas quienes llegaron por vías migratorias internas buscando nuevos horizontes y se quedaron. Muchos entre ellos llevan el apellido de nuestros croatas en Chile. Se dice en broma que Zagreb es la capital de los dálmatas y Split es la capital de Dalmacia.

Hvar

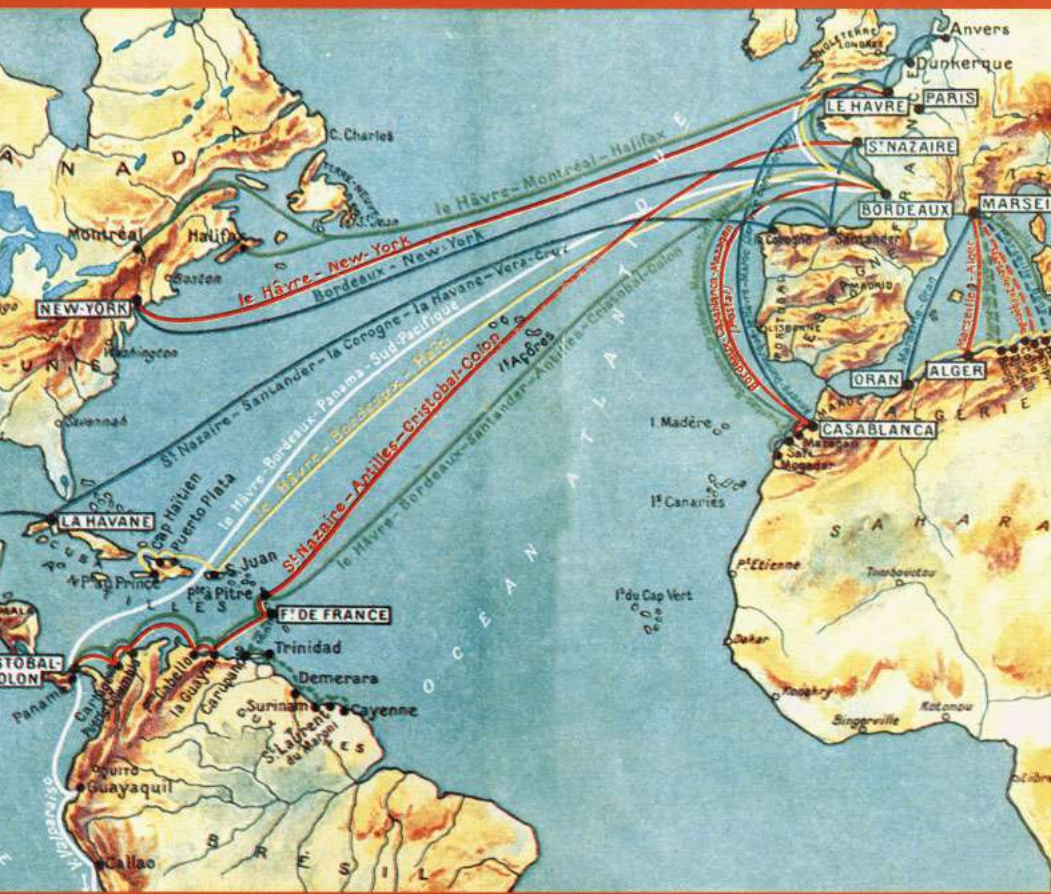
Dubrovnik, zvonik čiju je obnovu 1929. omogućio Paško Baburica

Dubrovnik, el Campanario renovado por Pascual Baburizza, en 1929.

FUENTES DE CONSULTA

1. Agullo Bastías, Enrique. "Antofagasta la ciudad heroica". Antofagasta, 1979.
2. "Album de la colonia yugoslava". Antofagasta, 1927.
3. Antić, Ljubomir. "Naše iseljeništvo u Južnoj Americi i stvaranje jugoslavenske države 1918". Zagreb, 1987.
4. Antić, Ljubomir. "Hrvati u Južnoj Americi do 1914". Zagreb, 1991.
5. Antić, Ljubomir. "Hrvati i Amerika". Zagreb, 1992.
6. "Arhiv Jugoslavenske narodne obrane iz Južne Amerike", I – V, Prvo kolo, Zagreb, 1934-1936.
7. Bonačić-Dorić Bezzi, Luka. "Historia de los yugoeslavos en Magallanes, su vida y su cultura". Punta Arenas, I (1941); II (1943); III (1946).
8. Boric Crnosija, Vicente. "Puñado de Recuerdos". Punta Arenas, 1984.
9. Corvalán Masson, Marcelo. "Presencia eslava en el Norte de Chile. Testimonios para una historia". Antofagasta, 1983.
10. "Cosas", la revista. Santiago, 1989-1991.
11. Derado, Klement i Čizmić, Ivan. "Iseljenici otoka Brača". Bračkí zbornik br. 13. Zagreb, 1982.
12. "Diccionario biográfico de Chile". Santiago, 1936-1986.
13. "El Mercurio", La "Epoca", "La Tercera", dnevne novine, Santiago, 1988 – 1992.
14. "El Mercurio". Antofagasta, 1988-1992.
15. Figueroa, Virgilio. "Diccionario histórico y biográfico de Chile, 1800-1925". Santiago, 1925.
16. Fistonić Jerković, Nikola. "Historia de la llegada de los yugoeslavos al Norte de Chile, 1850 – 1984". Iquique, 1984.
17. "Guía telefónica", telefonska knjiga ,Santiago, Punta Arenas, Antofagasta, La Serena, Valparaíso, Arica. 1990/91.
18. Guzmán, Leonardo. "Notas sobre la austera vida de don Pascual Baburizza". Santiago, 1967.
19. "Jadran", Año I. No. 1, Director Juan Boric. Santiago, 1956.
20. "Jadranska straža". Almanah. Beograd, 1927.
21. "Jugoslavenski Sokol Antofagasta, Bodas de Plata: 1927 –1952" Antofagasta, 1952.
22. Jutronić, Andre. "Naselja i porijeklo stanovništva na otoku Braču". Zbornik za narodni život i običaje. JAZU, knjiga 34. Zagreb, 1950.
23. Kramarenko y Sackel. "Colonizadores de Tierra del Fuego". Punta Arenas, 1934.
24. Lausic Glasinovic, Sergio. "Emigrantes Sud Eslavos en el Cono Sur de Chile". Punta Arenas, 1986.
25. "La Prensa Austral", dnevne novine. Punta Arenas, 1988-1992.
26. Livacic Gazzano, Ernesto. "Historia de la Literatura de Magallanes". Punta Arenas, 1988.
27. "Leksik prezimena SR Hrvatske", Institut za jezik JAZU. Zagreb, 1976.
28. Lupis-Vukić, Frano. "Građa za djelo" i drugi spisi iz ostavštine, 1932. Nacionalna i sveučilišna knjižnica, Zagreb.
29. "Male novine", Segundo período. Punta Arenas, 1990-1998.
30. Martinic Beros, Mateo. "La inmigración yugoeslava en Magallanes". Punta Are nas, 1978.
31. Martinic Beros, Mateo. "La Tierra de los Fuegos". Porvenir, 1982.
32. Mataić, Dane. "Novinstvo hrvatskih doseljenika u Čileu, 1902-1991"/ Prensa de los inmigrantes croatas en Chile, 1902-1991". Santiago, 1991.
33. Matulić Zorinov, Juraj. "Čile/Chile", Zagreb, 1923.

34. "Registar državljana Kraljevine SHS u Antofagasti i okružju", 1925 -1960. Arhiv Počasnog konzulata u Antofagasti.
35. "Registar jugoslavenskih državljana", 1960 – 1983. Arhiv Ambasade SFRJ u Santiagu.
36. Registar Useljeničkog ureda za Sjever Čilea. Prontuarios de Policía – Extranjería de Antofagasta, 1870-1932. Građa.
37. Rendić Kuzmanić, Pedro. "Biografía de un Inmigrante", Santiago, 1987.
38. Rudan, Pavao i dr. "Antropološka istraživanja istočnog Jadrana" (Brač). Zagreb, 1990.
39. Stjepović, iseljena obitelj iz Orašca, kazivanja: Natalio Stjepovich Verdugo. Santiago, 1991.
40. "Studia Croática", Instituto croata – latinoamericano de cultura. Buenos Aires, Argentina, 1989 – 1991.
41. Subašić, Josip. "Adresar sa biografskim podacima o našem narodu u Južnoj Americi", Buenos Aires, 1932.
42. Šimunović, Petar. "Hrvatska prezimena – podrijetlo, značenje, rasprostranjenost". Zagreb, 1995.
43. "Tamo daleko", bilten hrvatske naseobine. Santiago, 1989-1992.
44. Turina Turina, Josefa. "6 Cuentos de escritores Chileno – Yugoeslavos". Santiago, 1960.
45. "Turistel", Guía turística de todo Chile, Santiago, 1987/1988.
46. "Useljivanje u Magallanesu" (Inmigración yugoslava en Magallanes), časopis hrvatske naseobine. Ano I. No. 1. y 2. Punta Arenas, 1986.
47. Vrsalović, Dašen. "Povijest otoka Brača". Supetar, 1968.
48. Weissenberg Raganzini, Prvislav. "Relaciones entre Austria – Hungría y Chile". Santiago, 1967.
49. Zlatar Montan, Vjera. "Raices croatas en la Región de Antofagasta". Antofagasta, 1994.
50. Osobno anketiranje uglednih pojedinaca provedeno u Čileu u razdoblju 1988 - 1992.
51. Foto dokumentacija: Arhiv autora i Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu (Ostavština Ivan Frano Lupis-Vukić iz 1932).

ISBN 953976340-1
9 789539 763402

Nakladnik / Editor
Dane Mataić 10450 Jastrebarsko, Poste restante
Tel./fax: + 385 1 84 44 50
e-mail: mataic@hotmail.com